ఉప వేదాలు

క్రొత్త సంగీత విద్యాదర్పణము

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్

www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభాం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు శుక మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శ్రీకృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమాం

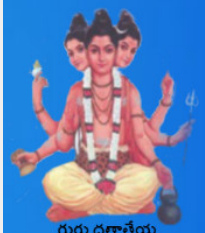
గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాబాజి

గురు గౌతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి వేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతాం

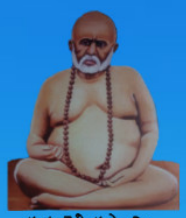
గురు త్రైలింగ స్వామి

గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస

అమ్మ శారదా దేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయిబాబా

గురు అరబిందో

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళ స్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

Free Gurukul

"ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్" ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో బాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా) నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో బాగంగా ఈ ఫౌండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్థ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్లయితే (లేక) సేకరిస్తే మాకు తెలియచేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిచేయుటకు, భాగస్వామ్యం అగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రదించగలరు.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: http://www.new.dli.ernet.in
2) ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) మొబైల్ ఆప్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్ధం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు డిజిటల్ లైబ్రరీ సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్జన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైటు అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకొన్న పుస్తకాలను గ్రహించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా అభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org Mobile App: Free Gurukul email: support@freegurukul.org
Facebook: www.facebook.com/freegurukul Help Line / WhatsApp: 904 202 0123

" మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేది ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికి అందించబడాలి "

ఉచిత గురుకుల విద్య ఫౌండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ పాద సమర్పణమస్తు

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

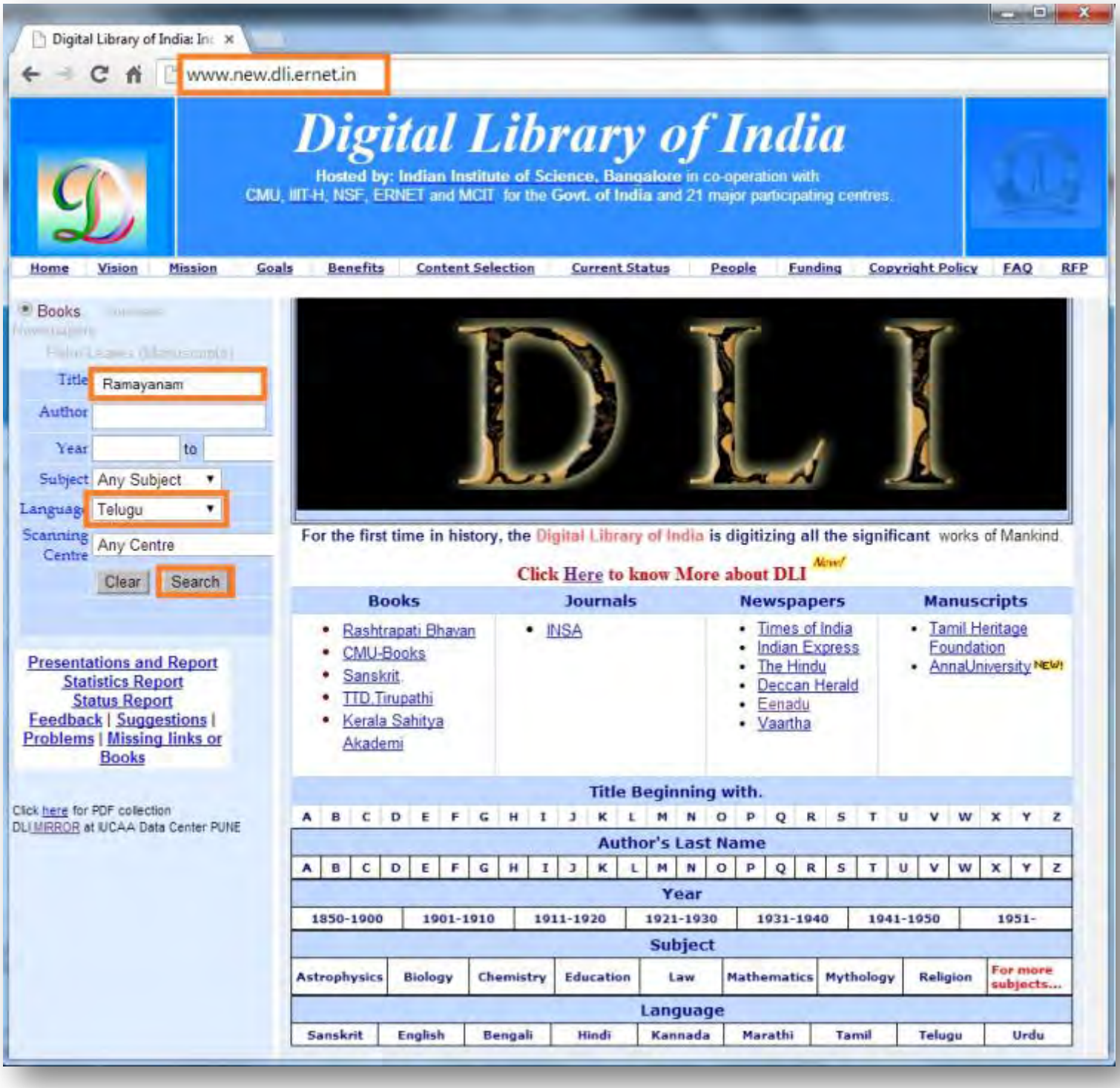

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

శ్రీ

క్రొత్త

సంగీత విద్యాదర్పణము

[illegible] గ్రంథము

[illegible] యువజనోపయోగార్థము

[illegible] ఏకానసుబ్బారావుచే

[illegible] వ్రాయబడియె

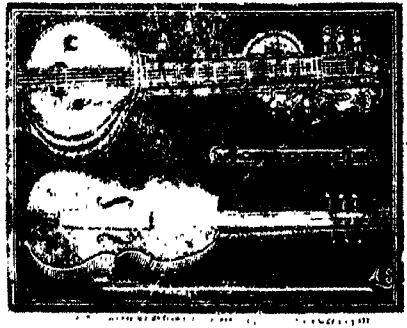

మూడవ కూర్పు

1947

Registered Copyright]

[వెల రు. 5—0—0

సీవ విధంబును, మంద్ర మధ్యమస్థాన భేదంబులును, ద్వావింశతి శ్రుతిజాతి
బును, రాగప్రస్తారంబును, ప్రకృతి వికృతి భేదములచే గలిగిన డెబ్బదిరెండు
కర్తలను, ఈ మేళకర్తలవలన బుట్టిన నానేక జన్యరాగంబులును, రాగరూప
నట్టి వ్యాపాంతరమాలక్షణంబును, మిశ్రరాగములయొక్క లక్షణంబును,
రాగములకుగల మూర్ఛలును, తాళవ్యుత్పత్తియు, ధృవాది సప్తతాళముల
బును, తాళజాతులును, జాతులచే గలిగిన మప్పదియైదు తాళంబులును, దశ
లక్షణంబును, ఇంకా నానేక విషయములచే ఇతర గ్రంథాపేక్ష లేకుండునట్లు
నుగా నిందు దెలుపఁబడి యున్నవి. మఱియు. నీ గ్రంథమునందుండు స్వ
రమెందలు తానవర్ణములు, కృతులు మొదలగునాట్లయొక్క స్వరములయందు
రములుగల దీర్ఘాక్షరము తరముగా కొన్నిచోట్ల రెంటికంటె నధికమగు యక్ష
గలదగుచుండుటచే నట్టి యక్షరకాలము దెలసికొనుటకు (,) ఈ గురుతు దీర్ఘా
లకుఁ బ్రక్క వ్రాయబడియుండును గాన, (,) ఇవి ఎన్నియుండిన నన్ని యక్ష
కాలమని యెఱుంగునది. మఱియు, లఘుద్రుతము లేర్పరచిన చోట్లయందు
తమునకు మధ్యఘాత వచ్చిన యెడల ఘాతకు యెదమవైపున హ్రస్వముగాను,
డవలయుచోట (,) ఈ గురుతు వ్రాయబడియుండును. ఇదెట్లనగా (పా)యన
క్షరమునకు మధ్య ఘాత వచ్చినప్పుడు దానిని ప ।, ఇటుల నిలువుగీటుకు
వైపున ఒక యక్షరమును, నిలువుగీటుకు కుడివైపున పై నుదహరించిన గు
వ్రాసియుండును గాన, దానిని దీర్ఘాక్షరముగానే పాడుకొనవలయును పిల్లారిగీ
ఘనరాగగీతములు, స్వరజతులు, పదవర్ణములు అఱితాళ తానవర్ణములు, ఆ
తానవర్ణములు, శ్రీ త్యాగయ్యగారి కృతులు, శ్రీ దీక్షితులువారి కృతులు, శ్రీ
శాస్త్రులవారి కృతులు, శ్రీ పాన్నయ్యపిళ్ళగారి కృతి, శ్రీ గిర్నపురిచారి
శ్రీ కుందలాంబాంకితి కృతి, శ్రీ శేషశయనాంకిత కృతి, శ్రీ భద్రాచల
రామగారి కీర్తన, శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యంగారి కృతులు, శ్రీ సుబ్బ
శాస్త్రులవారి కృతులు, శ్రీ పురందరదాసువారి కీర్తన రామనాథపురము శ్రీ
నాథ అయ్యంగారి కృతి, శ్రీ లింగరాజుగారి కృతి, శ్రీ ఓగిరాల వీరరాఘవశర్మ
కృతులు, శ్రీ స్వాతితిరునాళ్ వారి కృతి, శ్రీ పల్లవి గోపాలయ్యగారి కృతి
సీతారామరావుగారి రాగమాలిక కీర్తన, శ్రీ నారాయణతీర్థయతీంద్రి విరచి
తరంగము రాగమాలికయన్నూ, శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులు, శ్రీ ఘనం సీనయ్యగారి పద
శ్రీ జయదేవకవి అష్టపది, శ్రీ ధర్మపురి సుబ్బారావు మొదలగువాగ్గ
గైరవిరాగములో పల్లవియన్నూ మొదలగునవి తాళమునకు పరిపడునట్లు లక్షణ
లేర్పరచఁబడి యుండ్రి మధ్య స్థాయములకును, కాల పైకాల పంగతులకును, గుణ
మొదలగునవి వేయఁబడి సులభముగా దెలియునటుల వ్రాయఁబడియున్నవి. శ్రీ
ముఖరియొక్క మేళకర్తరాగపద్ధతియన్నూ, డెబ్బదిరెండుమేళకర్తరాగములకు మంద్ర

1 ధన్యాసి	శ్యామసుందరాంగ
2 మాయామాళవగౌళ	మేరుసమాన
3 భైరవి	ఉపచారము జేసేవా
4 మధ్యమావతి	వినాయకునివలె
5 మోహన	నమపాలింప
6 శాంభోజి	శ్రీరఘువరప్రమేయ
7 కమాస్	సీతాపతే
8 శంకరాభరణము	మనసు స్వాధీనమైన
9 కేదారం	సమయమిదే
10 బిలహరి	పరిదానమిచ్చితే
11 పంతువరాళి	రఘువర నన్ను
12 కల్యాణి	బిరాన వరాలిచ్చి

హెచ్చరిక:. విద్యార్థులు ఈ కృతులనుగాని, వీనితో సమానమైన మరి ఏకీర్తన లనుగాని గాత్రముతో పాడుటగాని లేదా జంత్రము మీద వాయిం చుట గాని చేయవచ్చును.

2. (ప్రాక్టికలు పరీక్షయందు) ప్రత్యేక పరీక్షలకు తోడు సాధారణముగా స్వర జ్ఞానమందును, వినిన రాగములను గుర్తించగలగుట, చూచి పాడగల్గుట, చెప్పిన క్రొత్తకీర్తనలు వ్రాయగల్గి యుండుటయందునుగూడ పరీక్ష జరుప బడును.

3. ప్రాక్టికల్ పరీక్షయందు విద్యార్థులు తమ ప్రజ్ఞను గాత్రముచే పాడుటవలన గాని లేక ఈ క్రిందివానిలో ఏదైన నొక జంత్రముపై వాయించిగాని కను బఱచవచ్చును.

వీణ, గోటువాయిద్యము, ఫిడేలు, బాలకోకిల, కేణువు, నాగస్వరము (సన్నాయి). గాత్రపాటకులు తాంబూరశ్రుతి సహాయముతో పాడవలయును.

గాత్రపాటకులు స్వయముగా తాంబురాశ్రుతి మీటుకొనుచు పాడ వచ్చును లేదా అభ్యర్థిగాని మరియొకరిని ఈ పనికై నియమించవచ్చును.

పరీక్ష రెండువిధములుగా నుండును.

(1) సిద్ధాంతభాగమునకై రెండుగంటలకాలములో వ్రాయవలసిన ప్రశ్న పత్రి మీయబడును.

(2) జంత్రగాత్రములు పరీక్ష

సిద్ధాంతభాగప్రశ్నపత్రమునకు	50 మార్కులు
జంత్రగాత్రపరీక్షకు	50 ,,
	100 మార్కులు

మార్కుల విభజనము: పరీక్షలో ఉత్తీర్ణుడగుటకు అధమము రావలసిన మార్కులు ఈ క్రింద చూపబడినవి

అసలు నిర్ణయింపబడినవి		ఉత్తీర్ణతకు అధమము రావలసినవి	
		మొదటితరగతి	రెండవతరగతి
సిద్ధాంతము	50 మార్కులు	30 మార్కులు	20 మార్కులు
జంత్రగాత్రములు	50 ,,	30 ,,	20 ,,
	100 ,,	60 ,,	40 ,,

చదువదగిన గ్రంథములు

(1) స్వరమంజరి (తెలుగు) టి. సింగరాచార్లు

(2) గాయక పారిజాతం డిటో డిటో

(3) షార్ట్ ఇండియన్ మ్యూజిక్ సీరీస్ బుక్ I మొ॥ III వరకు ఆంగ్లము } పి. సాంబమూర్తి } ది ఇండియన్ మ్యూజిక్ పబ్లిషింగ్ హౌసు, జార్జిటవున్, మద్రాసు

ప్రాక్టికల్ కోర్సు ఇన్ కర్నాటిక్ మ్యూజిక్ (అరవము) బుక్ 1 మొ॥ 3 వరకు } పి. సాంబమూర్తి } ది ఇండియన్ మ్యూజిక్ పబ్లిషింగ్ హౌసు, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.

గోల్డెన్ ట్రెజరీ ఆఫ్ ఇండియన్ సాంగ్సు (అరవము) పి. సాంబమూర్తి } డిటో

కీర్తన సాగరం 1 & 2 (అరవము) డిటో

సంగీత రత్నావళి (అరవము) కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు

త్యాగరాజ కీర్తనములు (తెలుగు - అరవము) డిటో

సంగీత సుధాంబుధి (తెలుగు) డిటో

హైయ్యర్ గ్రేడ్ పరీక్ష

1. ప్రధాన పరిభాషా పదములు, వాటి యర్థము.

2. కె. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారి మ్యూజిక్ బుక్స్‌లోను, పి. సాంబమూర్తిగారి 'సౌత్ ఇండియన్ మ్యూజిక్ సీరీస్'లో నమసరించిన పరిగమ స్వరలక్షణములు.

3. కర్ణాటక రాగమండలి రాగ విభాగములు 72 మేళకర్త రాగములు. 12 చక్రముల పేర్లు. 'కాటపయాది' మాత్రము. దాని ప్రయోగములు.

4. ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన 24 రాగముల లక్షణములు.

1. తోడి	13. కహాన
2. సావేరి	14. కాంభోజి
3. చక్రవాకం	15. యదుకుల కాంభోజి
4. భైరవి	16. శంకరాభరణము
5. ఆనందభైరవి	17. హంసధ్వని
6. ఖరహరప్రియ	18. దేవగాంధారి
7. శ్రీరంజని	19. తోడి
8. రీతిగౌళ	20. నాట
9. ముఖారి	21. పూర్వకల్యాణి
10. హరికాంభోజి	22. మనుష్యప్రియ
11. నాటకురంజి	23. కల్యాణి
12. కేదారగౌళ	24. సారంగ

5. మనోధర్మ సంగీతము — దాని రూపములు రాగ ఆలాపన పెంపొందింప చేయు పద్ధతి; స్వరకల్పన — దశవిధగమకములు.

6. 35 తాళములక్రమము. చాపుతాళము దాని వివిధరకములు. దేశాది, మధ్యాది తాళములు. క్రియ, అంగలయ, గతి, మాత్రలు.

7. గీతాది లక్షణములు: వాని స్వరూపములు. ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన గీతాది సంగీత రచనల సంపూర్ణజ్ఞానము.

1. గీతము	5. రాగమాలిక
2. తానవర్ణము	6. పదము
3. పదవర్ణము	7. జావళి
4. కృతి	8. తిల్లాన

8. పదుడాయ సంగీతము, దాని లక్షణములు.

9. కర్ణాటక గాన చరిత్రము, త్రిమూర్తులను హరించిన వాగ్గేయ కారకుల జీవిత చరిత్రములు — వారు కర్ణాటక గానమునకు చేసిన యుపకృతి.

1. జయదేవుడు	11. ముత్తుస్వామి దీక్షితార్
2. పురందరదాసు	12. శ్యామశాస్త్రి
3. రామామాత్యుడు	13. అరుణాచల కవిరాయర్
4. సోమనాథుడు	14. గోపాలకృష్ణభారతి
5. నారాయణ తీర్థులు	15. స్వాతితిరునాళ్
6. భద్రాచల రామదాసు	16. సుబ్బరాయశాస్త్రి
7. వెంకటముఖి	17. వీణకుప్పయ్యర్
8. క్షేత్రయ్య	18. మైసూరు సదాశివరావు
9. పైడాల గురుమూర్తిశాస్త్రి	19. పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్
10. త్యాగరాజు	20. పల్లవి శేషయ్యర్

10. జంత్ర విభాగములు — తంత్రీ సంబంధితములు, వాయు పూరకములు, ఘర్షణ వాద్యములు. వీణ, వాయులీనము, తాంబుర, గోటువాయిద్యము వేణువు వీటి నిర్మాణములను తెలిసికొనుట. ఇందు చెప్పబడిన తంత్రితో కూడిన జంత్రములను శ్రుతి చేయగల్గి యుండుట గాత్రధ్వని యొక్కయు, దక్షిణ హిందూదేశ సమ్మేళన వాయిద్యముల యొక్కయు, హెచ్చుతగ్గు ధ్వనులు.

11. సాధారణధ్వని, గీతధ్వని, ఉన్నతి, తీవ్రమందములు, స్వర భేదములు, స్వభావైక్యమైన కంపనము, ప్రతిధ్వని, సంగీత సంబంధమైన ఆవృతులు, గ్రహభేదములు.

12. గ్రామఫోను, రేడియో, సంగీత కచేరీల జరుగుబడు ప్రదేశముల దుడవలసిన ముఖ్య లక్షణములు.

జంత్రగాత్రములు (Practical)

1. రెండు క్షేత్రయపదములు, గాగమాలిక ఒకటి, రెండు తిల్లానలు, మూడు జావళీలు ఈ క్రింది కృతులు.

1. తోడి	కద్దన్నవారికి
2. సారేరి	శంకరశివంబరు
3. చక్రవాకం	ఎటులభ్రోతువో
4. భైరవి	నీపదమూలె
5. ఆనందభైరవి	నీమది చల్లగ

6. భరహార్రియ	ప్రళ్ళలరెలబడి
7. శ్రీరంజని	మారుబల్కి
8. శివగౌళ	జనని నిన్ను వినా
9. ముఖారి	ఏమ్మనే
10. హుసేనాంభోజి	ఎంతరాని తన కెంత
11 హాటకురంజి	మనసు విమయపట
12. శేఖరాగౌళ	నీలకంఠం
13. శహాన	రామా ఇక
14. కాంభోజి	కొనియాడిన నాపై
15. యదుకుల కాంభోజి	నిను సేవించిన
16. శంకరాభరణము	సరోజదళ
17. హంసధ్వని	నాతాపిరణపతిం
18 చేంద	నాదోపాసన
19 అశావ	ఇలలో ప్రణతార్తిహరుడనును
20. నాట	భజనసేయరాదా
21. పూర్వకల్యాణి	నిను వినగ మరి
22. పఱ్ఱుముఖియ	మరివేర దిక్కెవరయ్యా
23 కల్యాణి	నిన్నువినా గతిగానజగాన
24. సారంగ	నీవాడ నేగాన

నోటు:—అధ్యర్థులు ఈ పై కృతులలాని వీరితో సమాన ప్రాముఖ్యముగల మరి ఏకృతులనుగాని గాత్రముచే పాడిగాని, జంత్రములపై వాయించిగాని తమ ప్రజ్ఞను కనబఱచవచ్చును.

అధ్యర్థులు తామ నేర్చుకొనిన పూర్వ వాగ్గేయకారకుల రచనలలో అభిరుచి ఆతీ:టిశైనను అర్థము చెప్పగలిగి యుండవలయును.

2. ఈ క్రింద నుదహరించిన 12 రాగములను ఆలాపన జేయగల్గియుండుట;

(1) శోడి (2) నాటి (3) భైరవి (4) ఆనందభైరవి (5) మోహన (6) శేఖర గౌళ (7) శహాన (8) కాంభోజి (9) యదుకుల కాంభోజి (10) శంకరాభరణము (11) చేంద (12) కల్యాణి.

3. (1) ఆది, రూపకతాళములలో శోడి, భైరవి, కాంభోజి, శంకరాభరణము, కల్యాణి రాగములందు తామ నేర్చిన గీతములకు స్వరకల్పన సమర్థతగల్గి యుండుట.

(2) నిర్దిష్టములైన 24 రాగములలో ఇచ్చిన కృతిని సరిగమాది స్వరముతో పాడగల్గినాని, లేదా వాయించగల్గినాని యుండుట.

(3) పాడిన లేదా వాయించబడిన చరణమునకు స్వరము చెప్పగల్గియుండుట.

(4) ఆలాపించబడిన లేదా వాయించబడిన రాగములను గుర్తించగల్గియుండుట;

(5) తాము ఇదివరలో వినియుండని కీర్తనలకు తాళములను తెలిసికొనగల్గి యుండుట.

4. జంత్రగాత్రములలో ప్రత్యేక పరీక్షలకుతోడు సామాన్యముగా వినుటయందును, చూచి పాడగల్గుట చెప్పిన క్రొత్తకీర్తనల వ్రాయగల్గియుండుట యందును ప్రాక్టికలు పరీక్ష జరుగును.

ప్రాక్టికలు పరీక్షయందు అభ్యర్థులు గాత్రముచే పాడుటగాని లేదా ఈక్రింది జంత్రములు వాయించిగాని తమ ప్రజ్ఞను చూపవచ్చును.

వీణ, గోటువాద్యము, వాయలీనము, బాలకోకిల, వేణువు లేక నాగస్వరము గాత్రపాటకులు తాంబురశృతి సహాయమున పాడనగును.

గాత్రపాటకులు స్వయముగా తంబురా శృతి మీటుచు పాడవచ్చును. లేదా అభ్యర్థిగాని మరియొకరిని ఈ పనికై నియోగించవచ్చును.
పరీక్ష ఈ క్రిందివిధముగా నుండును:—

(1) సిద్ధాంతభాగము, సంగీతచరిత్రపైన మూడుగంటల

ప్రశ్నపత్రమునకు	...	100	మార్కులు
జంత్రగాత్రముల పరీక్షకు	...	100	,,
	మొత్తము	200	,,

మార్కుల విభజనము:— పరీక్షలో ఉత్తీర్ణుడగుటకు అధమము రావలసిన మార్కులు ఈ క్రింద చూపబడినవి.

		ఉత్తీర్ణుడగుటకు అధమము రావలసినవి.	
		మొదటి తరగతి	రెండవ తరగతి
సిద్ధాంతము, సంగీతచరిత్ర	అసలు 100 మార్కులు	60 మార్కులు	40 మార్కులు
ప్రాక్టికల్	100 ,,	60 ,,	40 ,,
	200	120	80

చదువదగిన గ్రంథములు

1. పిళ్ళ సంప్రదాయము ప్రదర్శిని - పైరవరు } తెలుగు — సుబ్బరావదీక్షితార్
3. చతుర్దండి క్రమము. } సంస్కృతము.
4. భైరవి
5. ఆనందభైరవి

2. సింగరాచారిగారి స్వరమంజరి గాయక పారిజాతం సంగీతకళానిధి గాయకలోచనం } తెలుగు

3. సంగీత రత్నావళి — అరవము - కె. వి. శ్రీనివాసఅయ్యంగార్

4. గానభాస్కరము — తెలుగు - కె. వి. శ్రీనివాసఅయ్యంగార్

5. సౌత్ ఇండియన్ మ్యూసిక్ సీరీస్ I to IV బుక్స్
6. మేళకర్త, జన్యరాగముల పద్ధతి
7. శ్యామశాస్త్రి మొదలగు దాక్షిణాత్య సంగీత ప్రఖ్యాతపురుషులు
8. వేణువు

} ఆంగ్లములో - పి. సాంబమూర్తి, ది ఇండియన్ మ్యూజిక్ పబ్లిషింగ్ హౌసు జార్జిటవును : మద్రాసు.

9. ప్రాక్టికల్ కోర్సులో కర్ణాటక సంగీతము Books I to III
10. గోల్డెన్ ట్రెజరీ ఆఫ్ ఇండియన్ సాంగ్స్
11. కీర్తన సాగరము 1 to 4
12. త్యాగరాజ నౌకాచరిత్రము

} తమిళము కర్త డిటో

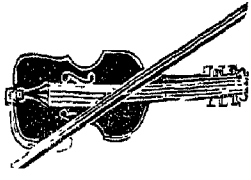

శ్రీ వాగ్గేయకారకుల చరిత్రలు

1. శ్రీజయదేవులు:- వీరు ఉత్తరదేశ, బెంగాలు రాష్ట్రములో దిందు బిల్వం అనే గ్రామములో జన్మించిరి. 12 వ శతాబ్దమునాటివారు బ్రాహ్మణోత్తములు సంస్కృతభాషలో అపమృశమైన వాగ్విలాస వైభవము గల కవీంద్రులు. తండ్రి భోజదేవుడు. తల్లి రామాంబ భార్య పద్మావతి. శ్రీకృష్ణభక్తులు. వేదులు పరాశరాదులు. దిందుబిల్వపు నివాసమందు ఉత్తర దేశస్థులైన శ్రీగౌడపాదాచార్యుని శిష్యులలో నగ్రగణ్యులు. త్వచింతామణి, ప్రసన్నరాఘవనాటకము మొదలైన యనేక గ్రంథములు రచించిన నిపుణులు. ద్వాదశపద్దపదిని మనుటలు విలసిల్లెడి గీతగోవిందా (అష్టపది) శృంగారరస ప్రధానమైన శ్రీగాథాకృష్ణప్రేమ తత్త్వమును గాంధర్వముగా వివరించిన యద్వితీయులు. ఈ జయదేవ కవీంద్రులు పండితమిత్రుడ యనపని బ్రాహ్మణుని యన్నవాడు "స్మరగరళఖండనం, మమశిరసి మండనం, దేహిపదపల్లవముదారం" అని తలంపుకు వచ్చి పుటికి నాయక శాటాకును తనభార్య పద్మావతి చేతికిచ్చి యధ్యయనస్నానార్థమై నది వేళుదెంచెను. వెంటనే శ్రీకృష్ణ బానులు తలంటుకొన్న జయదేవ వేషంతో వచ్చి పద్మావతిని విలిచి శాటాకును, శేషుని బుచ్చుకొని జయదేవునకు దోడినట్టుగా సాహిత్యమును రచించి పూర్తి చేసి అతిథ్యమైన స్నానాదులు జయదేవులు భార్యను శాటాకును శేషుని దెచ్చిని యనిగెను. అప్పుడత్యాశ్చర్యముతో "ఇప్పుడే తాను వచ్చి వ్రాసియిచ్చి పోతి"నని చెప్పి శాటాకు నిచ్చెను పూర్తిగా రచించినదానిని జూచి యానందముతో "కవిపద్మావతీ! నీ సేమ సుకృతము చేసితివోకదా! భగవంతుడు నీకుదగ్గవనిచ్చెన పాండుసా యక్షపదియొనిమిదవ యడుగున 'జయతు పద్మావతీరమణ జయదేవకవి భారతీ భణిత మితిగీతం' అని 11 వ అష్టపదిలోను తన నామమునకు ముందును నామె పేరుం బెట్టెను. (వీరు కాగ్గదేవుల కాలమునాటి వారుగా దెలియుచున్నది) ఈ యష్టపదులు కీర్తనకు 8 పాదములు చొప్పున 24 కీర్తనలు, నాయకా, నాయకీ, సఖులు చేపాదబడుచుండును. సంగీతకీర్తనలకు అష్టపదులే ప్రప్రథమములుగా నున్నవని యని తెలియుచున్నది. ఈ అష్టపదులు వనుసరించి "రామాష్టపది" రామకవియున్నూ, "శివాష్టపది" చంద్రశేఖరేంద్ర సరస్వతి కవియు రచించిరి.

2. శ్రీ పురందర విఠలదాసు (కర్ణాటక సంగీత పితామహ):- వీరు 16-వ శతాబ్దములోనివారు. కర్ణాటక బ్రాహ్మణోత్తములు. భార్య సరస్వతిబాయమ్మ. మధ్వమతస్థులు తండ్రి వరదప్ప. ధనికులు. కన్నడభాషలో మహాగొప్పకవీశులు. భక్తాగ్రేసరులు. వీరు మొదట పూనాపట్టణమున సాహుకారై కోటీశ్వరుడుగానుండి శ్రీ పాండురంగవిఠలుని మీద భక్త్యాతిశయమువల్ల తన ఆస్తినంతయు దానధర్మములం

చేసిరి. సంగీత సాహిత్యములలో మిక్కిలి ప్రజ్ఞగలవారై యొక్కొక్క సమయమందు వీరు రచించిన కీర్తనములచే శ్రీ పాండురంగ క్షేత్రమని ప్రసన్నతం కొందినవారై యుండిరి. కేవలం సత్పురుషులను జనులకు బోధించిరి. వీరి యమ్మగారి చరిత్రము తెలియక వ్రాయనలవిగాదు. సంగీతమంలో యిప్పటికిన్ని వాడుకలో నున్న మాయామాళవగౌళ రాగములో ప్రారంభించుటకు స్వరములను బోధించుట వీరే ప్రారంభించిరి. సంగీతము నేర్చుకొనుటకు వీలుగా స్వరావళి, అలంకారములు, గీతములు, తాళములు, మూలతములు, ప్రబంధములు రచించిరి. వీరి కీర్తనలన్నియు నేవాంతే విషయముగా నున్నవి. యిన్ని యున్నవని చెప్పుటకు పాత్రముగా కున్నవి. మరియు వీరికి కర్ణాటక సంగీత పితామహ, యని బిరుదు కలదు.

3. శ్రీ రామామాత్యుడు (అభినవ భరతాచార్య):— వీరు 16. వ శతాబ్దమునాటివారు. తెనుగు నియోగిబ్రాహ్మణోత్తములు. తిమ్మామాత్యుల కుమార్తె 1550 సం॥ రంలో విజయనగరము నేలిన శ్రీ రామదేవరాజు కొలువులో స్వరమేళ కళానిధి యను నొక గ్రంథము వ్రాసియుండి. ఇందు స్వర, వీణ, మేళరాగముల చర్చింపబడి యుండినవి. జనక జన్యరాగ పద్ధతి గూడ వ్రాసియుండి. 20 మేళములు కొన్ని జన్యరాగములు రచించి ఉత్తమ, మధ్యమ, అధమ రాగవిభాగములను చేసి యుండిరి. ఈ రాగములు వీరికి శుద్ధ రాగములు. శుద్ధవీణ 12 వికృతి స్వరముల పద్ధతికిన్నది శకముగా వీరు 7 మాత్రమే చేర్చినారు. వీరమైన శాస్త్రి తీరల వీణ వీరికాలము నాటిదేను. వీరు అభినవ భరతాచార్య అను బిరుదమును పొందియుండిరి. వీరు సంగీతములోను భాషావిషయములోను అనేక గ్రంథములు రచించిరి.

4. శ్రీ సోమనాథ పండితుడు:— వీరు 15-16 శతాబ్దముల నాటి వారని తెలియుచున్నది. నివాసస్థలము గోదావరి మండలమునివాడుకు. వీరు ఆంధ్రులు, వైదికలింగాయిత్వాలు. మధురకవులు. సంగీత సంప్రదాయములయందు మహాప్రజ్ఞగలవారు. శ్రీరామ మాత్యుని రచన మనుసరించి గీర్వాణభాషయందు 16-9 సం॥ రమ రాగవిబోధము, యను లక్షణ గ్రంథమును రచించిరి. ఇందు శ్రీవారి యొక్క కాలము నాటి 23 మేళకర్తలకు వీటియందు పుట్టిన జన్యరాగములను వ్రాసియుండిరి. 15 వికృతి స్వరముల ఆధారమును బట్టి 60 మేళములను చేర్చినారి. వీరు సోమనాథీయ మను మీమాంస గ్రంథమును గూడ రచించియుండిరి.

5 శ్రీ పిర్థనారాయణస్వామి:— వీరు 16 వ శతాబ్దములోని వారు. ఆంధ్రరాష్ట్రములో కృష్ణాజిల్లా వాస్తవ్యులు. ఆంధ్రబ్రాహ్మణోత్తములు. శ్రీకృష్ణ లీలా తరంగిణిని 12 స్వర్గములలో వ్రాసియుండినవండితోత్తములు. వీరి తరంగములు పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములు కలిగియున్నవి. వీరికి కడుపు నొప్పి వ్యాధి యుండియున్నను

పేరు సంచారార్థము తంజావూరుజిల్లా నాదుక్కావేరి అను గ్రామమునకు వెళ్లియుండి ఆ రోజు నిద్రించగా వైకుంఠేశ్వరుడు కనుపించి రేపు ప్రాతఃకాలమందు నీ యనుష్ఠాన మైన తదుపరి కనబడు వరాహము వెంటబోయి అదిఅంతర్ధానమగుచోట నీ కృష్ణ లీలా తరంగిణిని గానము చేసిన పిమ్మట నీ కడుపు నొప్పి వ్యాధి తగ్గునని చెప్పి అంతర్ధానమైరి. అదే రీతిగ యీ వరాహము వెంట వెళ్లగా అది భూపతి రాజ పట్టణములో వెంకటరమణస్వామి దేవళంబున అదృశ్యమయ్యెను. వెంటనే తన తరంగిణిగానము చేసి శిష్యులకు చెప్పిరి. ఆగ్రామమునకు వరాహపురి యని పేరు వచ్చెను. వీరి సమాధి ఆ దేవళము దగ్గరగానే యుండియున్నది. శ్రీకృష్ణ జయంతి రోజున భక్తులందరును శ్రీవారి యొక్క తరంగము లు పాడుచు భజనలు చేయుచుందురు. వీరి యొక్క ప్రతిమ అచ్చటనే యిప్పటికిని యుండియున్నది.

6. (శ్రీ) భద్రాచల రామదాసు:—వీరు 10వ శతాబ్దములోనివారు వీరు తెనుగు నియోగి బ్రాహ్మణోత్తములు. కంచర్ల కులోద్భవుడు. నివాసము కేలకొండపల్లి. లింగనమంత్రి కుమారులు. తల్లి కామాంబ. సంగీత సాహిత్యమందు గొప్ప ప్రవీణులు. భద్రాచల ప్రభావంబును విని శ్రీరామల సేవించి, భజన పరులై కొన్నాళ్ళు గడచిన పిమ్మట నొక దినంబున భక్తుడగు కబీరుదాసుగారు తన యింటికి వచ్చి, వీరి భక్తికి సంతసించి, శ్రీరామ తారకమంత్ర మాపదేశించి వెడలిపోయెను. తదాది రామదాసు (గోపన్న) యీ తారకమంత్రమును జపించుచు నొకనాడు, శ్రీరామచంద్రులు ప్రత్యక్షమై "నీవు భద్రాచలము తాలూకాకామాళీలు దారువెదవని" చెప్పి యంతర్ధానమైరి. తరువాత కొన్నాళ్ళకు భద్రాచల తహశీలుదారుగా నుండి ఆ రోజులలో నైజాం సర్కారువారి ద్రవ్యమును శ్రీరామ కైంకర్యార్థము ఖర్చుపెట్టుటచే 12 సంవత్సరములు బందిఖానా విధింపబడియుండిరి. బందిఖానాయందు చాలా కష్టబడుచు వీరు భక్తితో రచించి వ్రాసినకీర్తనలు హృదయరంజకముగా యుండియున్నవి. వీరి కీర్తనలను అనేకము లిప్పుడు భజనకాలమందు భక్తులు పాడుచుండుదురు. వివరములు వీరు రచించిన చరిత్రయందు గానబడును.

7. (శ్రీ) వెంకటమఖి:—వీరికి వెంకటేశ్వర దీక్షితులను పేరు గలదు వీరు 17-వ శతాబ్దములోనివారు. తండ్రి గోవింద దీక్షితారు. 2-వ కుమారుడు అయియున్నారు. అన్న యగు యజ్ఞ నారాయణ దీక్షితారు యొద్ద ఆరంభమున సంగీతము నభ్యసించి, అటు పిమ్మట ఉత్తర దేశపు పాటకుడగు శ్రీ తానప్పాచార్యుని యొద్ద సంగీత విద్య అభివృద్ధి చేసిరి. ఈ గురువును మనస్సున ధ్యానించి అరభి రాగమున "గజవదన జనతా భవ్యదుర్వారగర్వభంజనుడా" అనుగీతమునురచించిరి. క్రీస్తుశకము 1660లో సంగీతలో చతుర్దండి ప్రకాశిక యను గ్రంథమును చోళమండలము సేలియుండిన నిజయరాఘవ భూపాలుని కొరకై రచించిరి. ఇందు వీణ, శృతి, స్వర, మేళ,

రాగ, ఆలాప, తాన, గీత, ప్రబంధ శాకములను చక్కించి యుండిరి రాగాంగ, ఉపాంగ, భాషాంగ, రాగముల లక్షణములను బట్టి శ్లోకములను వ్రాసి తన గీతములు నుదహరించిరి. జయదేవు రచన పనుపరించి త్యాగరాజస్వామిని స్తుతించుచు 21 అష్ట పదులను వ్రాసి తరించి యుండిరి. వీరిని గుఱించి కథ తెన్నియో గలిగియున్నవి.

8. శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులు:— వీరు 17-వ శతాబ్దమునాటివారు. ఆంధ్రబ్రాహ్మణోత్తములు. చిత్తూరుజిల్లా చంద్రగిరి తాలూకా, మువ్వపురి గ్రామశాకరస్థులు. మధురన, తంజావూరు, గోల్కొండ, విజయనగర సంస్థానములందు బహు పరాక్రమందిన మహాపురుషులు. తెలుగు పదములను వ్రాసి తరించి గోపాలుని దర్శన మందిన మహాపుణ్యాత్ముడు. షుమారు 4 వేల పదములు వ్రాసి మువ్వ గోపాల యని ముద్రతో రచించిరని తెలియుచున్నది. అప్పటి రాజుల కోర్కెపై తన పదములను వినిపించుచుండిరి. పదములు రచనలలో అద్వితీయులు. శ్రీ విజయ రాఘవనాయకుని కోర్కెపై శ్రీ విజయరాఘవ పంచరత్నములు రచించి శ్రీనాథికి యంకితము నిచ్చెను. జయదేవుడే నారాయణ తీర్థులుగను, వీరు అపరనారాయణ తీర్థులుగా నా కాలమున యనుకొనుచుండిరి.

9 శ్రీ పైడాల గురుమూర్తి శాస్త్రి (కేయిగీత):— వీరు తెనుగు మరికివాటి బ్రాహ్మణోత్తములు. తిరువళ్ళేలిజిల్లా, కయత్తారు గ్రామశాపరస్థులు. వీరు 18 వ శతాబ్దములోని వారని తెలియుచున్నది. చతుశ్శాస్త్ర పండితోత్తములు. సంగీతములో మహాసమర్థులు. అనేక గీత, ప్రబంధ, కీర్తనలను రచించి తరించిన మహాఘనులు. వీరు 1000 గీతములను రచించుటచే కేయిగీత, అనిగూడా పిలువ గలదు. మద్రాసులో చిన్నతనమునందే మణాలి చిన్నయా యెందలియారుచే బహు సన్మాన మొందిన ఘనుడు. వీరు అనేక గీతములనే గాక ప్రబంధములను కృతులను రచించి తమ స్వనామముననే అంకిత మిచ్చి యుండిరి

10. శ్రీ ముద్దుస్వామి దీక్షితులు:— వీరు 1775-1835 సం॥ల ప్రాంతములవారు. సంగీత త్రిమూర్తులలో రెండవవారు. తంజావూరు జిల్లాలోని తిరువారూరు అనే గ్రామమందు జన్మించిరి. హంసధ్వని రాగమును సృష్టించిన రామస్వామి దీక్షితులు వీరితండ్రి, తల్లి సుబ్బమ్మగారు. వీరు వెంకటసుబ్బదంతివారు వీరికి పదియారు వత్సరములలోగానే క్రమాంతము, కావ్యపాఠశాలంకారము, వేదాధ్యయనము, వ్యాకరణము, మరికొన్ని వ్యాఖ్యానములు, సంగీతమును నేర్చుకొని మాంత్రిక, జ్యోతిష, వైద్యశాస్త్రములలో నతిసమర్థుడై ప్రఖ్యాతిగాంచిరి. వీరి వివాహమైన నిమ్మట మణిలి, యను గ్రామములో చిన్నయా యెందలారి గారి వద్ద నున్నప్పుడు, వీరి యదృష్టవశమున చిదంబరనాథయోగి యనుకొక మహా సిద్ధుడు వీరున్న గ్రామమునకు వచ్చినప్పుడు, వీరి భక్తికి సంతోషించి, శ్రీవిద్యామహామంత్ర

మువదేశించి తనవెంటనే శాశ్వతక్షేత్రమునకు తీసికొనివెళ్ళెను. వీరు కంగా తీరమున అయిదు సంవత్సరములుండి, కర్ణాటక, హిందూస్థాని సంగీతములందు పాండిత్యము సంపాదించిరి. ఒకపిమ్మట కొన్నాళ్ళకు వీరు చిదంబరవాధియోగి, యనుమతిపొంది తిరిగి వచ్చుచు తిరువడచేరగా అచ్చటను బ్రహ్మణ్యేశ్వరు ప్రత్యక్షమై కోటిగాంపంచ దార కడ్డానికి అదృశ్యమాయెను. అప్పటినుండియుగూడ ముద్రితో, నవగ్రహకృతులు నవావర్ణకృతులు పంచలింగస్థల కృతులను వ్రాసిరి. వీరు అపూర్వరాగములలో, తాన వర్ణములు, రాగమాలికలలక్షణ గీతములు వ్రాసిరి. తమ్ములు చిదస్వామి బాలస్వామి దీక్షితులు. మధురకు వెళ్ళి అన్నగారు రచించిన కృతులు గానము చేసి మెప్పుపడసిరి. పిమ్మట చిదస్వామి మరణించగా, బాలస్వామి దుఃఖాక్రాంతుడై సేతుయాత్రకువెళ్ళి తిరిగి ఎట్టయపురము చేరి ఆరాజుచే ఆదరింపబడి వివాహమాడెను. ఈవృత్తాంతము ముద్దుస్వామి విని, తమ్ముని కొరకు పోయి పెండ్లికుమారుడైయున్న సోదరు చూచి సంతసించి వివాహమైన పిదప తిరిగి తిరువారూరు వెళ్ళిరి. 1835 సం॥లో రాజపురుగ్రామ వివాహమునకు, ఎట్టయపురము వెళ్ళి కొంత కాలమునకు 18.5 సం॥రం అనగా మన్మథ నామ సంవత్సర తులాకృష్ణ చతుర్దశినాడు శ్రీపురకోరి వీరు కృతులన్నియు ఎక్కువ సంస్కృతములో షుమారు 300 వ్రాసియుండిరి. అవి నాకేవి పాఠకులుగాయుండును. వీరి శిష్యులు తిరుక్కడయూరు భారతి, తేవూరునుబ్రహ్మణ్యయ్య, వడివేలు తిరువారూరు అయ్యాస్వామి మొదలగువారు.

11. శ్రీ త్యాగరాజయ్య:—వీరు 1759-1847 సం॥ ఆ ప్రాంతములవారు. సంగీత త్రిమూర్తులలో శ్రేష్ఠుడున్నూ, కవిశేఖరుడున్నూ, గాయక సార్వభౌముడను శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారు తంజావూరు జిల్లాలోని తిరువారూరు, అనే గ్రామమున జన్మించిరి. వీరి పూర్వీకులు ఆంధ్రదేశమునుండి దక్షిణ దేశమునకు వచ్చి నివాస మేర్పాటు చేసుకొనిరి. వీరు నాంకివాడు త్రిలింగ వైదీక తెలుగు బ్రాహ్మణోత్తములు. తనతల్లి సూర్యమాంబ గారు గొప్పకవి. వీరి తాతగారిపేరు సుబ్రహ్మణ్యస్వామి. తండ్రిగారిపేరు రామబ్రహ్మస్వామి గారు. తల్లిగారిపేరు కాంతమ్మ. ఇంటిపేరు కాకర్లవారు. భారద్వాజ గోత్రీకులు. 35వ యేట ప్రథమభార్య మరణించెను. సంతతి లేదు రెండవ భార్యపేరు పార్వతి. మహా యిల్లాలు. పతి భక్తురాలు. పతి జీవించియుండగనే యీమెగూడ శ్రీపురకోరెను, ఈమెకు ఒక్క కుమార్తెయే. సీతామహాలక్ష్మి యను పేరున గలదు ఆమెను సుబ్బరామయ్య యను సుజనుని కిచ్చి పెండ్లిచేసెను కొంతి వెంకటరమణయ్య యనే గుమువు గారివద్ద సంగీతము నేర్చుకొని శ్రీ త్యాగయ్యగారు సంస్కృతాంధ్ర, కవిత్వ, జ్యోతిష, సంగీత శాస్త్రములలో మిక్కిలి భువనవిఖ్యాతి వహించిన ఆదర్శపురుషులు. వీరు మహాభక్తులగుటయేగాక శ్రీరామోపాసకులై, తొండరి అరుళోట్ల శ్రీరామనామము జపించుచూ శ్రీరామచంద్రులప్రత్యక్షమందిన మహాపురుషులు. వీరతండ్రి కలించిన పిమ్మటకొద్ది యాస్తితోనే జీవనము కడు

పుచుండిరి. శ్రీరామచంద్రుని యనుగ్రహమువలన గలిగిన జ్ఞానసంపత్తుచే శ్రీరాముని పై కీర్తనలు వ్రాయుచుండిరి. వీరు వీణ వాయించువారు. అతిమధుర గాత్రము, వ్రాయ పాటకమువంటి కవిత్వము. ఒకనాడు యనున నారదసుబ్బాయియు వ్యాసరూపమున వీరి వద్దకు వచ్చి, వ్యాఖ్యానమును సంగీత గ్రంథమును యిచ్చిరంటారాన మైరి. శ్రీ త్యాగయ్యగారు 1400 కృతులు రచించిరి. వివిధ కీర్తనలు, ఉత్సవ సంప్రదాయ కీర్తనలు నున్నవి, మరియు వీరు పుణ్యక్షేత్రములను సేవించినవారు, ఆయా దేవతలను గూర్చిన కొన్ని కీర్తనలు గూడ రచించిరి. ప్రహ్లాద భక్తవిజయము, రాగ రత్నమాలిక, నౌకాచరిత్రము అను గ్రంథములు గూడ రచించిరి. త్యాగయ్యగారు తమ మరణకాలమును గ్రహించినవారై మందుగా సన్యసించి, ది 1.1 47 సం॥రం, ఆనగా పరాభవ నామసంవత్సర పుష్య బహుళ పంచమినాడు తమ రచన, సంవత్సరమున శ్రీపురిచేరిరి. వీరి సంవత్సరికి మహోత్సవము సతివైభవముతో గాయకులందరు కలురాష్ట్రములందు గూడి సల్పుదురు. వాల్మీకి మాంధ్రి, మరియు రామాయణమును సంగీతమున గానము చేయుటకు శ్రీ త్యాగయ్యగారి రూపమున యవతరించిరియు, వాల్మీకి మహాఋషి 24000 శ్లోకములలో రామాయణమును రచించినటుల శ్రీ త్యాగయ్యగారు 2,000 కీర్తనలలో రామాయణము రచించియుండిరని తెలియుచున్నది. వీరి తాతగారి లక్ష్మయ్య కిమాత్రమే ఒకపుత్రుడు మాత్రము జన్మించెను. ఆ పిల్లవానికి త్యాగరాజయ్య పేరు పెట్టిరి. వీరి సంస్కారములు పెంచి వారలోకి నడిపెనను. వీరి సంతతివారు యిపుడు ఎచట నున్నదీ తెలియుచున్నది శ్రీవారిసంతతి వారుమంతే వారు (పిల్లలు) వీణకుప్పయ్యర్, సుందరభాగవతార్, పంచాపకేశయ్యర్, సుబ్బయ్యర్ మొదలగు వారు.

12, శ్రీ శ్యామశాస్త్రులు:—వీరు 1763—1827 సం॥ ఆ పరింత మువారు. సంగీత త్రిమూర్తులలో మూడవవారు. వీరుతంజావూరుజిల్లాలో తిరువారూరు అనే గ్రామములో 763 సం॥రం చిత్రభాను నామసంవత్సర మేమరవి కృత్తికా నక్షత్రమున జన్మించిరి. గౌతమ గోత్రికులు, బోధాయన సూత్రము. తండ్రి విశ్వనాథ అయ్యర్. ఈ శ్యామశాస్త్రిగారు జన్మించుటకుముందు తలిదండ్రులు తిరువారూరి యందున్న శ్రీ కంచి కామాక్షీదేవి పూజోపచారములు. వీరికి సంతతి లేకపోవుట చే శ్రీ కామాక్షీదేవిని సత్య తత్వ కీర్తితో పూజించుచు ప్రతిశనివారమందు శ్రీ వేంకటాచలపతి స్థితిగా బ్రాహ్మణ సంతర్పణ కొనర్చుచుండిరి. ఇట్లు ఒక సంతర్పణము జరుగుచుండ శ్రీ వేంకటాచలపతి ఒక మనుజి బ్రాహ్మణునకు ఆకర్షించి శ్యామశాస్త్రులవారి తల్లితండ్రులకొక సంతర్పణములోగా కొక పుత్రుడు కలుగునని దీవించి మడిపెను. ఆ ప్రకారమే వీరతల్లి గర్భవతియై నవమాసములు పూర్తియైన పిమ్మట 10 వ మాసమలో నిర్ణీతకాలమందు శ్యామశాస్త్రులవారు జనించిరి. వీరికి మొదట వెంకట సుబ్రహ్మణ్యమని పేరు పెట్టిరి. గాని మిత్రులకు శ్యామ

కృష్ణ యని పిలుచుచుండిరి. వీరు బాల్యమునందే సంస్కృతాంధ్రభాషల యందలి ప్రగల్భులై మేనమామ నొద్ద కొలదిగ సంగీతవిద్య నభ్యసించి 18వ యేట తలితండ్రులతోగూడ తంజాపూరు వచ్చిరి. ఒకనాడు కాశీనుండి యాత్రార్థియై వచ్చిన ఆంధ్ర బ్రాహ్మణోత్తమదగు సంగీతస్వామి శ్యామశాస్త్రులగారి యింటికివచ్చి భిక్షకైపిలువబడి వచ్చినప్పుడు శ్యామశాస్త్రులు గారియొక్క భవిష్యత్తును చెప్పుటయేగాక, అపూర్వరాగ తాళ ప్రస్తారక్రమములను దెలిపి గంధర్వ గ్రంథములు నిచ్చి తాను వెడలిపోవునప్పుడు శ్యామశాస్త్రిగారిని పిలచి ఓ శ్యామా! సంగీతశాస్త్రమందు గొప్ప పండితుడవైతివి. ఇంకను సంస్థాన గాయకుడగు వచ్చిమిరియం అనిఅప్పయ్యగారి సంగీతమును తరుచుగా వినుచుండుము. అని చెప్పి కాశికి వెళ్లెను. పిమ్మట శ్యామశాస్త్రులుగారు యటులనే చేసి అని అప్పయ్యగారి ప్రేమపాంది శ్రీరామాక్షియొక్క అనుగ్రహము నొందిన శ్యామశాస్త్రులు మహాపురుషు డగుటచేశ్యామకృష్ణ మాత్రలో అనేక కృతులు, తానవర్ణములు, స్వరజతులు, నవరత్న మాలికలు రచించి మహా గాయకుడని పేరు పొందిరి. వీరు మాంజి, కలగడ, చింతామణి, మొదలగు అపూర్వ రాగములను గూడ కల్పించిరి. వీరు మానవస్తుతికి సంతోషించువారు కారు. త్యాగరాజయ్యగారికి వీరు మిత్రులగుటచే వీరిరువురును తమ తమ రచనలను విమర్శించి పరిచూచుకొనెడివారు. వీరు మూరు 300 కృతులు రచించిరి. అవి వారి ప్రతిభగల దేనిపై నుతియించునవియై యున్నవి. అవి కదలీపాకముగా నుండును. ఎక్కువ ప్రమాణములో లేవని తెలియుచున్నది. ముందు వీరి భార్య శ్రీపురి చేరెను. భార్య గతించినవెంటనే ఆయిదు రోజులే నాకు ఆయువు గలదని శ్యామశాస్త్రులుగారు అందరితో చెప్పి ఆ నిర్ణీతకాలమందు అరవదినమున 1827 సంవత్సరం వ్యయ సంవత్సర మకర మాస శుక్లదశమి రోజున తమ 64వ సంవత్సరమున శ్రీపురి చేరిరి. వీరికి సుబ్బరాయశాస్త్రి అను ఇద్దరు కుమారులు గలరు— శ్రీ వారి అంతేవాసులు, (కుమార్డు) సుబ్బరాయశాస్త్రి, అలనూరు కృష్ణయ్య దాసరి మొదలగువారు.

13. శ్రీ అరుణాచల కవిరాయలు:—వీరు 1711—1778 సం॥ ప్రాంతములవారు. తంజాపూరు జిల్లా తిల్లైయాది గ్రామశాపురస్తులు. సంగీత విద్యా సమర్థులు. తండ్రి నల్లతంబిపిళ్లై. తల్లి పల్లియమ్మ, అరవభాషలో పంచలక్షణములు తెలిసిన మహావిచక్షణులు. కంబరామాయణమునఅర్థప్రసంగము చేయుటయందు వీరు మహా ప్రవీణులు. అరవభాషలో కీర్తనములు రచించినవారిలో వీరు పదునెనిమిదవవారు. వీరు పిన్న వయస్సులోనే, మిక్కిలి విద్య నభ్యసించివివాహము చేసికొన్నతరువాత గూడా ధర్మపరమందు విద్యనభ్యసించి, వీరుబంగారము, వెండివర్తకము చేయువారగుటచే. వ్యాపారరీత్యా నొకప్పుడు ధర్మపరములో సంగీతము పాడుటచే నచ్చిన మఠాధిపతి వీరికి శెఖాజీయను పేరు పెట్టెను. వీరు శ్రీమద్రామాయణకథా సందర్భము లనుసరించి అయా రచనములకు దగిన రాగములతో అరవ కాండమునకు అరవకీర్త

నములు రచించి మణలి ముద్దుకృష్ణ మొదలివారి సభలో శ్రీ రామస్వామిదీక్షితులు మొదలైన విద్వాంసులయెదుట వినిపించి కనకాభిషేకము పొంది కీర్తిబొందిరి. తత్పశ్చాత్ కొంతికాలమునకు వీరు శ్రీరంగము వెళ్ళి అచ్చటి దేవాలయ పూజారి కోరికననుసరించి 'ఏన్ పళ్ళికొండీరయ్యా' అను కీర్తనమును యింకరామాయణ కీర్తనములు అనేకము పాడి వారిచే బహుమానములను బడసిరి. వీరికి ఇరువదిమంది శిష్యులు గలరు.

14, శ్రీ గోపాలకృష్ణభారతి :— వీరు 1811-1881 సం॥ల ప్రాంతములవారు. ఆంధ్రబ్రాహ్మణుడు. తంజావూరుజిల్లా, నారీయనం గ్రామకాపురస్తులు. తండ్రి రామస్వామి భారతి శివభక్తుడు, గొప్పవైణికులు. గోపాలకృష్ణ భారతి వేదములు పఠించి యోగవిద్యనభ్యసించి. సంగీత విద్యయందునుగూడ పండితులు. వీరు భక్తిరాగ, దేశీయరాగములయందే గాక, కొన్ని యపూర్వ రాగములయందుగూడ గేయకల్పనాచమత్కారములు వెలయు నట్లనేక కీర్తనములు గోపాలకృష్ణ ముద్రతో జెప్పియున్నారు. సంగీత కాలక్షేపములచే దొరకిన ధనమును, దాన ధర్మములకు విని యోగించు చుండెడివారు. నందనార్ చరిత్రమును నాటకముగా వ్రాసి ప్రచురించిరి. కందప్పచెట్టియారు యను ధనవంతుడు, యీ నాటకమును చూచి బహుమతి యిచ్చెను. కేసు యను ప్లీడరు యుద్యోగి యీ నాటకమును ముద్రించెను. ప్రస్తుతము ఒక్క ప్రతియూడా లేదని తెలియుచున్నది. జ్ఞానచింధు, జ్ఞానకుమ్మి యను గ్రంథములను, అయర్ పొగైనయనార చరిత్రము, తిరునీలకాంఠనయనార చరిత్రము కరైకాల్ అమ్మయారుచరిత్రమునను సంగీతనాటకములను వ్రాసిరి. మరియునందిచిందు మొదలైన సంగీత లక్షణములను పునరుద్ధరించిరి. వీరు బ్రహ్మచర్య వ్రతములో డెబ్బతియేండ్లవరకు జీవించి, 1881 - వ సంవత్సరము మహాశివరాత్రినాడు శ్రీపురి చేరిరి. వీరి కీర్తనములు దక్షిణాది సంగీత విద్వాంసులు ముఖ్యముగా పాడుచుండుట నేటికిని వినవచ్చును. అరవములో కీర్తనలు చేసినవారు :. 1. సుందరమూర్తి స్వామి (తేవారములను చేసియున్నారు.) 2. తిరుజ్ఞాన సంబంధస్వామి 3. మణిక్యవాచిక స్వామి, మొదలగువారు.

15, శ్రీస్వాతితిరునాల్ (కుల శేఖరమహారాజు):—వీరు 1829-1847 సంవత్సరములలో తిరువాన్కూరు మహారాజుగారు, 16.4.1813 సంవత్సరములో

జనసమ్మతులయిరి. సంస్కృతము, మలయాళము, అరవము, మరాఠీ, హిందూస్థానీ, తెనుగు, మణిప్రవాళ విద్వాంసులయిన పండితులు. అనేక పదములు, రాగములు, కీర్తనలు, వర్ణములు, తిల్లానాలు, వీటికి స్వరములు కల్పనచేసి, పద్మనాభ యను ముద్రతో మూడువందలకు పైగా రచించి యుండినట్లు తెలియుచున్నది. విద్వాంసులను ఆదరించేవారు శ్రీ పరమేశ్వర భాగవతార్, శ్రీ గోవిందమూర్, శ్రీ వడివేల్ గార్లు వీరి యాస్థానమందు పండితులుగా యుండెడివారు. శ్రీ స్వాతితిరునాల్ (కుల శేఖరమహారాజు) గారు దక్షిణహిందూదేశపు సంస్థానములకు చెందిన రాజకవులలో ఉన్నతపీఠ మలంకరించియుండిరి.

16. శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రి:—వీరు 1803 సంవత్సరములో ఆనగా దుందుభి నామ సంవత్సర సింహమాసమున కృత్తిక నక్షత్రమున జన్మించిరి. శ్రీత్యాగరాజశాస్త్రి గారియొక్క రెండవ కుమారులు. సంస్కృతము, తెనుగు, అరవము సంగీతములయందు గొప్ప పాండిత్యము సంపాదించి యుండిరి. వీరికి మొదటి గురువు తండ్రిగారు. తరువాత శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారు కుమార అను ముద్రతో స్వరజతులు, స్వరసాహిత్యము, కట్టు స్వరములతో కీర్తనలను రచించి యుండిరి. వీరియొక్క రచనలను శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారు కొనియాడెడివారు. ఫిడేలు వాయిద్యములో మహాఘనులు. 1862 సంవత్సరం దుర్మతి సంవత్సర చాపమాస కృష్ణదశమినాడు ప్రాణకళలను, సంధ్యవార్చి దత్త అనుచు సంగీత పదతి తాళి రెండు గంటలలో శ్రీపురి కేగెద వని చెప్పి, జనులందరు గూడిరి. ఈదయర్ పలాయంరాజుగారు గూడా వచ్చి మీకు ఏమైన కోర్కెలవా యని ప్రశ్నించగా (శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రి) అంబకు వారై సంపూర్ణ కటాక్షము కలిగియుండ నాకు యేమి కావలయును అని శ్రీవారు చెప్పిన నిర్ణీతకాలమునకే శ్రీపురి కేగి వీరి కుటుంబమునకు ఆ రాజుగారు చాలా చాలా, సహాయపడుచుండెడివారు వీరియొక్క అంతేవాసులు (శిష్యులు) అన్నస్వామిశాస్త్రి, కంచి కాశీశాస్త్రి మొదలగువారు.

17. శ్రీ వీణ కుప్పయ్యర్:— వీరు 19-వ శతాబ్దమువారుగా తెలియుచున్నది. వీరు పాలుచేరి బ్రాహ్మణోత్తములు. భారద్వాజస గోత్రీకులు. శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి ప్రియశిష్యులు. తండ్రిపేరు పాంబయూర్తళ శాస్త్రిగారు. వీరు నారాయణగౌళరామము పాడుటయందు మహాగొప్ప గాయకులు. అందువలన నారాయణగౌళ కుప్పయ్యర్ అను పేరుగూడ గలదు. వీరు ఫిడేలు జంత్రముగూడా చాలా గొప్పగా వాయించువారు. సంగీతరత్నావళి, పల్లవి స్వరకల్పవల్లి అను రెండు గ్రంథములు రచించి యుండిరి. వీరికి గాన చక్రవర్తి యను బిరుదుగూడా గలదు. వీరు మహాభక్తులు. కులదైవము రాధా రుక్మిణీసమేత శ్రీ వేణుగోపాలస్వామి. అందువలన గోపాలదాసు, అను ముద్రతో అనేక కృతులు రచించిరి. మఱియు తొవర్లమూడి

గూడా రచించియుండిరి. వీరు కొప్పూరు సంస్థాన సంగీత విద్వాంసులు. మదాగీతు యందు సంగీతవ్యాప్తి చేసియుండిరి. వీరి ముద్దుగు కుమారులు గలరు కృష్ణస్వామి, రామస్వామి, త్యాగయ్యర్ గార్లు గురువుగారు యింటలేని సమయములో వారి వీణను కుప్పయ్యర్ వాయించుచున్న కోపమునకు పాత్రులై క్షమింపబడిరి. వీరియొక్క తండ్రిగారు గొప్ప వైణికులు వీరి సాంబయు, (సాంబయా శాస్త్రి) వాయించవలె సాంబయు (శివుడు దైవము) వినవలెను కీర్తిగూడా గలదు.

18. శ్రీ మైసూరు సదాశివరావు:— వీరు మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మణోత్తములు. మైసూరు సంస్థాన ఆస్థాన విద్వాంసులు. వాలాజాబాద్ వెంకటరమణ భాగవతారు గారి శిష్యులు. అనేక కృతులు, వర్ణములు, తిల్లానాలు స్వంత ముద్రతో బ్రాసిరి వీరికృతులలో అనేకము స్వరపాండిత్యములను గలిగియుండుటచే మిక్కిలి రంజకములుగా యుండియున్నవి.

19 శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్:— వీరు 1845 1902 సంవత్సరముల ప్రాంతమునవారు అష్టావధాని బ్రాహ్మణోత్తములు. సామాన్య కవులలో గొప్పవారు. మొట్టమొదట వీరు మేళత్తూరు శ్రీ గణపతిశాస్త్రి గారియొద్ద సంగీత విద్య నభ్యసించి పిమ్మట మూనంబు వారి శ్రీ వెంకట సుబ్బయ్యర్ గారివద్ద అభివృద్ధి పొందిరి మొట్ట మొదట వీరి కచేరి మహా కలిగినది. ఎక్కువ పాండిత్యపెగాత్రము మెరుగుకు వచ్చినది. నూట ఎనిమిది శాఖలలో, నూట ఇరువది యొకటి అక్షర కాలములలో, సింహనందన శాఖమున పలవి గూర్చి పాడిన మహాఘనుడు శాఖ జ్ఞానములో వీరికి సమకాలికులు ఆరోజులలో లేరని తెలియుచున్నది మొదట తిరువయ్యూరులో నివసించియుండిరి. పిమ్మట కొంత కాలమునకు చెన్నపట్టణము నివాసమేర్పాటు చేసికొని యుండిరి. అందువల్ల పట్నం శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్ యని నామముతో పిలువబడిరి. వీరికి 3-వ సంవత్సరములో వివాహమై యున్నది కృతులు శాస్త్రసంబంధములు, జావళీలు, తిల్లానాలు, మొత్తం మూడు నూరు రచియించి వ్రాసి యుండిరని తెలియుచున్నది. శేరదరాగము వీరి స్వంతసొమ్ము. శ్రీ త్యాగరాజయ్య గారి రచన ననుసరించి, వీరు కృతులను వ్రాసి యుండిరి. రాగభావమును విశదీకరించుచూ గానముచేయువారు. వీరియొక్క రచనలు, శేషశేశ్వర యనుముద్రతో, తెనుగు, అరవము, సంస్కృతములందు రచించి యుండిరి. వీరియొక్క ముఖ్యమైన అంతేవాసులు (శిష్యులు) రామనాడ్ శ్రీ శ్రీనివాసయ్యంగారు, మొదలగువారు.

20. శ్రీ పల్లవి శేషయ్యర్:— వీరు తెనుగు మాటికినాటి బ్రాహ్మణోత్తములు. శేలంజిల్లా, సెయ్యూరపట్టి గ్రామకాపరస్తులు. లక్షణలక్ష్యవిద్వాంసులు. మహాగొప్ప పల్లవిపాటకులు. శ్రీరామభక్తులు. ఎవరును పాడలేనట్లుగా

నాటి రాగమును ఎనిమిది గంటల కాలము పాడి లోగడ సాటి రాగము పాడిన్న వారిని నోడించిరి. వీరి శ్రీ త్యాగరాజయ్య గారి శిష్యుడగు సుబ్బయ్యర్ కుమారులు అనేక కృతులు, వర్ణములు, తిల్లానాలు తమ స్వంత ముద్రతో రచించిన మేటి.

1. అరవ పదములు రచించిన కవులున్నూ, 2. ఆంధ్ర పదములు రచించిన కవుల వివరము:—1. అరవమున పదములు రచించినవారు:. శ్రీవైదీశ్వరకోవిల్, శ్రీ సుబ్బరామయ్యర్, శ్రీ ముత్తుతాండవరు, శ్రీపాపవినాశ మొదలియార్, శ్రీ ఘనంకృష్ణయ్య, శ్రీ శంకరాభరణం నరసయ్య మొదలగువారు, 2. ఆంధ్రపదములు రచించినవారు:— కైలాసపతి ముద్రతో, శ్రీఘటకల్లవివారున్నూ. బొల్లవరము ముద్రతో, శ్రీ బొల్లపురమువారున్నూ, జటపల్లి గోపాలముద్రతో, శ్రీజటపల్లివారున్నూ, శోభనగిరి ముద్రతో, శ్రీ శోభనగిరివారున్నూ, విజుకొండ విజయరామ ముద్రతో, శ్రీ ఇరుకొండవారున్నూ, రామాపురముద్రతో, శ్రీశివరామ పురమువారున్నూ, కేణంగి ముద్రతో, శ్రీకేణంగివారున్నూ, మల్లిఖార్జున ముద్రతో, శ్రీ మల్లిఖార్జునుడున్నూ, మువ్వగోపాల ముద్రతో, శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులు, వీరందరు 17.వ శతాబ్దములోనివారు. మరియు పై కవులందరు ఆంధ్రదేశమున త్రైలింగ్య బ్రాహ్మణోత్తములై యుండిరి.

తప్పొప్పుల పట్టిక

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
18	19	లఘుచాను	అఘుచాను
44	18	గా మా ప ధ ని స	గా మా పా ధ ని స
81	1	గ మ రీ	రి గ మ రీ
82	15	మ గా , రి స	మ గా , , రి స
85	7	మ ,	మ ॥
	27	రీ క్రీ , సా నీ	రీ క్రీ సా నీ
95	3	రీ , , , సా	రీ , , , , సా
113	9	(అచ్చు పరిగా పడలేదు)	ధసరి - రిగమపధ [సా]
121	17	సా - నిధపా	సా - నిధపా
128	6	గమపధని స॥	గమపధని ॥పనా॥
176	14	ధ ని	ధ ని
206	17		సా రి స
209	5		ధా , ని
210	14	స రి గ మ	స రి - గ మ
212	6	శ	శ్శ
219	13		స ని ధ ప
223	9		స ని సా
232		(232)	(ఒత్తు 232)
232	16		రి పు ప్రి య
262	పేజీలోయున్న 56-వ సృష్టి సాహిత్యము		గానలక్షణము 426 పేజీయందున్నది
285	11	ధరా	ధరా
286	16	ఖంజ	భంజ
289	8		ధ ప రి గా
290	10	శతదృతి	శతదృతి
303	18	29	82
305	6	భ్రమని	భ్రమని
311	19	రీ గ రి సా రి స	రీ గ రి సా రి స
360	4	పట్టు	పట్టు
361	11	నిమ్నా	నిమ్నా
384	30		పమగమపథనిప-సనిపధనిపమగరిస
400	24	పంగుబరాలి	పంతుబరాలి
448	11	73	72

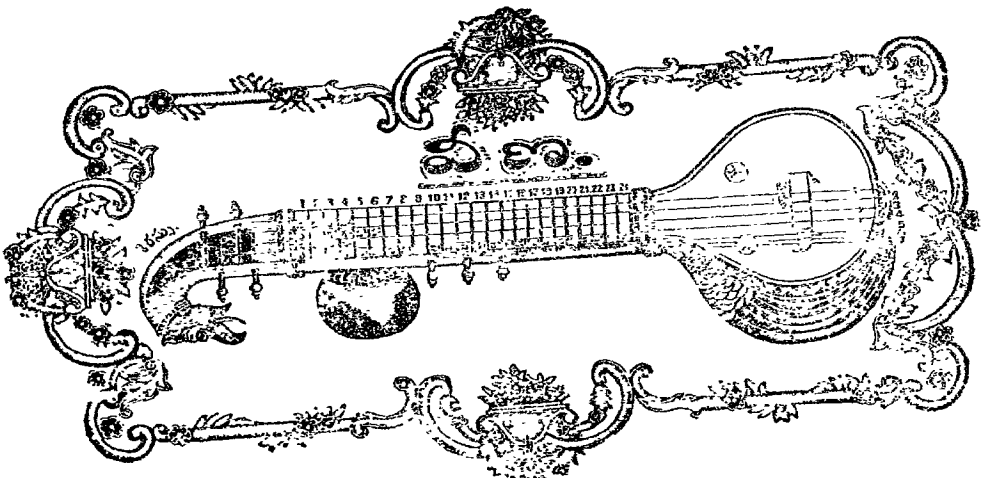

ఓం

శ్రీ రస్తు

క్రొత్త

సంగీత విద్యాదర్పణము

1. సంగీతోత్పత్తి

శ్లో॥ ఓంకారంచ పరబ్రహ్మ యావదోంకార సంభవః!
అకారో కారమాకార ఏతే సంగీత సంభవాః॥

శ్లో॥ అకారో విష్ణురూపంచ ఉకారో బ్రహ్మరూపకం
మకారోభర్గ రూపంచ సర్వమోంకార రూపకం॥

కా॥ ఓంకారముసర్వబ్రహ్మస్వరూపము. ఆఓంకారమునందే యావత్తుజగము పుట్టెను. అందులో అకార, ఉ కార, మ కారములనే మూడక్షరములవలన సంగీతము పుట్టెనని భావము. అందు అకారము విష్ణు స్వరూప మనియు, ఉ కారము బ్రహ్మ స్వరూపమనియు, మ కారము రుద్రస్వరూప మనియు, ఈ త్రిమూర్తుల స్వరూపమే ఓంకార మని యర్థము.

2. సంగీత విభాగము

శ్లో॥ మార్గదేశివిభాగేన సంగీతం ద్వివిధం మతమ్
ద్రుహిణేనయదుద్దిష్టం యదుక్తం భరతేనచ॥

శ్లో॥ తత్తద్దేశీయ యారీత్యా యత్స్యాల్లో కానురంజనమ్
దేశేదేశేనుసంగీతం తద్దేశీత్యభిధీయతే॥

తా॥ సంగీతము మార్గమని, దేశి యని రెండు విధములు. అందు మార్గము అనగా ఈశ్వర ప్రణీతమై భరతఋషిచే ప్రకటింపబడిన సంగీతము మార్గమనంబడును. దేశి అనగా, ఆ యా దేశసంబంధమగు రీతిచే, ఆయా దేశపు జనులను రంజింపు సంగీతము దేశి అనంబడును.

3. సంగీత శబ్దార్థము

శ్లో॥ గీతవాదిత్య నృత్యానాం త్రయం సంగీత ముచ్యతే॥
తా॥ గీత, వాద్య, నృత్యముల చేరికయే సంగీత మనంబడును.

అన్యశ్చ రాగస్స్వరశ్చ తాళశ్చ త్రిభిః సంగీత ముచ్యతే॥
తా॥ రాగము, స్వరము, తాళములనే మూటి చేరికయు సంగీత మనంబడును.

4. సంగీత ఫలితార్థం

శ్లో॥ త్రివర్గఫలదా స్సర్వే దాన యజ్ఞ జపాదయః
ఏకం సంగీత విజ్ఞానం చతుర్వర్గ ఫలప్రదమ్॥

శ్లో॥ హరిశాదిస్తుతౌ ధర్మో ధనకామా నృపాదితః
నిష్కామ స్తదనుష్ఠానా న్మోక్షమాప్నోత్య సంశయమ్॥

తా॥ దాన యజ్ఞ జపాదు లన్నియు, ధర్మార్థ కామము లనే త్రివర్గఫలములనిచ్చును ఒక్క సంగీత జ్ఞానమువలన ధర్మార్థ కామమోక్షములనే చతుర్వర్గఫలము నిచ్చును. హరిహరాదులను స్తోత్రము చేసినందువలన ధర్మమును, రాజులు మొదలగువారివలన ధన కామములను గలుగును. ధన కామా పేక్షలేక కేవలము ధర్మబుద్ధి గలవారు సంగీతానుష్ఠానము చేసినయెడల మోక్షమును నిస్సందేహముగ పొందుదురన్నారు.

5. నాదోత్పత్తి

శ్లో॥ ఆత్మావివక్షమాణోయం మనఃప్రేరయతేనమః
నాభిస్థవహ్నిమాహంతిన ప్రేరయతి మారుతమ్

శ్లో॥ బ్రహ్మగ్రంథిస్థితోనాదః క్రమాదూర్ధ్వ పథేచరన్
నాభిహృత్కంఠమూర్ధాస్యే ష్వావిర్భవతి సద్ధ్వనిః
నాదేతీసూక్ష్మశ్చ పుష్టోపుష్టశ్చ కృత్రిమః
కతి పంచభిధాంద త్తే పంచస్థానస్థితిః క్రమాత్॥

తా॥ తనచేత విచారింప డిన యీ యాత్మమనస్సును ఉద్బోధించును. ఆ మనము నాభియందున్న అగ్నిని కొట్టును. ఆ యగ్ని వాయువును ప్రేరేపించును. ఆత్మ, మనస్సు, అగ్ని, వాయువు ఈ నాలుగున్న కారణము లై నాదమును బుట్టించును. బ్రహ్మగ్రంథియం దున్న ఆనాదము ఊర్ధ్వముఖము గా సంచరించుచు క్రమముగా నాభి, హృదయము, కంఠము, మూర్ధము, ఆస్యము, పీటియందు పుట్టుచున్నది. ♦ ఈ నాదము నాభియందు అతి సూక్ష్మముగను, హృదయమందు సూక్ష్మము గను, కంఠమునందు పూర్ణముగను, శిరమునందు అపూర్ణముగను, ఆస్యమందు కృత్రిమముగను పుట్టుచున్నది.

6. నాదలక్షణము

శ్లో॥ ననాదేన వినాగీతం ననాదేన వినాస్వరః
ననాదేన వినారాగ స్తస్మాన్నా దాత్మకం త్రయమ్॥

శ్లో॥ గీతంనాదాత్మకంవాద్యం నాదంవ్యక్తం ప్రశస్యతే
తద్వ్యాప్తానుగతం నృత్యం నాదాధీన మతి స్త్రియమ్॥

శ్లో॥ నాదేనవ్యజ్యతేవర్ణః పదంవర్ణాత్పదాద్వచః
వచసోవ్యవహార్యోయం నాదాధీన మతోజగత్॥

శ్లో॥ నాదోపాసనయాదేవా బ్రహ్మవిష్ణు మహేశ్వరాః
భవంత్యుపాసితానూనం తస్మాదేతే తదాత్మకాః॥

తా॥ గీతము, స్వరము, రాగము ఈ మూడున్ను నాదమును విడిచియుండవు గాన ఇవి నాదాత్మకంబు ♦ గీతము నాదాత్మకము, వాద్యము నాదముయొక్క వివరణచే ప్రకాశింపబడుచున్నది. నృత్యము గీతవాద్యముల ననుసరించి

యున్నదిగాన, నీ మూడును నాదాధీనము. నాదము వలన అక్షరమును, అక్షరముచే పదమును, పదముచే వాక్యమును, వాక్యముచే లోకవ్యవహారమును. అగుటవలన వీటితోకూడిన యీ జగత్తు నాదాధీనము. అట్టి నాదము నుపాసించుటచే బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు ముగ్గురున్ను ఉపాసింపబడిన వారగుచున్నారు గాన, ఈ త్రిమూర్తులు నున్ను నాదాత్మకులు.

7. నాదశబ్దార్థము

శ్లో॥ నకారం ప్రాణనామానం దకారం మనలంవిదుః
జాతః ప్రాణాగ్నిసంయోగాత్తేన నాదోభిధీయతే॥

తా॥ నాద మను రెండక్షరములలో 'న' అను యక్షరము ప్రాణమని ప్రసిద్ధమై యుండును. 'ద' అను యక్షరము అగ్నిరూపమని చెప్పబడినది. ఈ కారణము చేత ప్రాణాగ్నులయొక్క సంయోగమువలన 'నాద' మను శబ్దమయ్యెను.

8. నాద విభజన

శ్లో॥ ఆహతో నాహతశ్చేతి ద్వేధానాదోనిగద్యతే
తత్రచానాహతంనాద మేకాగ్రస్య సమాధిసాః॥

శ్లో॥ గురూపదిష్ట మార్గేణమహంత్తః పర్యుపాసతే
దశర క్తివిహీనత్వాన్న మనోరంజకోనృణాం॥

శ్లో॥ తస్మాదాహతనాదస్య శృత్యాదిద్వారతోఖిలమ్
జ్ఞేయంవితన్వతే లోకరంజనమ్ భవ భంజనమ్।

తా॥ నాదము 'ఆహతము', 'అనాహతము' అని రెండు విధములు. అందులో అనాహత నాదము నిశ్చల మనస్సు గలవానికే సాధ్యము. ఈ అనాహత నాదమును గురువులచే నుపదేశింపబడిన మార్గముచేత ఋషు లుపాసించుచున్నారు. అది యును రక్తి లేకపోవుటచే జనులకు మనస్సంతోషము గలుగదు గాన ఆహత నాదమును శృత్యాది ముఖముగా తెలిసికొనినయెడల జనులకు ఆనందమును, పాపనాశనమును సంపూర్ణముగా చేయుచున్నది.

9. నాదవ్యవహారము

శ్లో॥ వ్యవహారేత్వసౌత్రేధా హృదిమంద్రోభిధీయతే
కంఠేమధ్యోమూర్ధ్నితారో ద్విగుణశ్చోత్తరమ్॥

తా॥ ఈ నాదము హృదయమునందున్నప్పుడు 'మంద్ర' మనియు. కంఠమందున్నప్పుడు 'మధ్య'మనియు, మూర్ధమందున్నప్పుడు 'తార' మనియు చెప్పఁబడును. హృదయ కంఠ మూర్ధము లను మూడుస్థానము లందు నేయే ప్రమాణముగా నుండునో ఆ నాదము ఒకదానికంటె నొకటి ఎక్కువగల దైయుండును. కనుక వీనికే మంద్ర మధ్య తారములని పేరు కలిగియున్నది.

10. శ్రుతి లక్షణము

శ్లో॥ ప్రథమస్థాయిణాచ్ఛబ్ద శ్రుత్యాయత్రహ్రస్వమాత్రకః
సాశ్రుతిస్సంపరిజ్ఞేయా స్వరావయవలక్షణా॥

శ్లో॥ శ్రుతిభ్యశ్చస్వరాష్షడ్జ రిషభగాంధారమధ్యమాః
పంచమో దైవతశ్చాథ నిషాద ఇతిసప్తతే॥

శ్లో॥ శ్రుతిభ్యస్స్వరాస్స్వరేభ్యో గ్రామసంభవః
గ్రామేభ్యోజాతయోజాతిః జాతిభ్యోరాగసంభవః

తా॥ శ్రుతియనగా శ్రవణమువల్ల ముందుగా నేశబ్దము వినబడుచున్నదో అది షడ్జమము మొదలగు స్వరావయవలక్షణముగల హ్రస్వమాత్రక శబ్దవిశేషము శ్రుతియనంబడును, ఆట్టి శ్రుతులవలన షడ్జమము, రిషభము, గాంధారము, మధ్యమము, పంచమము దైవతము, నిషాదము లను సప్త స్వరములు కలిగెను. ఈ సప్తస్వరముల వలన గ్రామములును, గ్రామముల వలన జాతులును, జాతుల వలన రాగములును బుట్టుచున్నవి.

11. స్వరోత్పత్తికి ప్రధాన శ్రుతులు

శ్లో॥ దీప్తాయతాచకరుణా మృదుర్మధ్యేతిజాతయః
శ్రుతీనాం పంచతాసాంచ స్వరేష్వేవం వ్యవస్థితః॥

తా॥ దీప్త, అయత, కరుణ, మృదు, మధ్య అని శ్రుతి 5 జాతులు గలవి. ఆ జాతులు 22 భేదంబులై సప్తస్వరములయందు వ్యవస్థితి గలిగియుండును.

12. ద్వావింశతి శ్రుతులు

అనగా 22 శ్రుతులు

శ్లో॥ చతుశ్చతుశ్చతుశ్చైవ షడ్జమధ్యమపంచమాః
ద్వేద్వేసపాదగాంధారః స్త్రీస్త్రీరిషభధైవతాః ॥

తా॥ షడ్జమునకు నాలుగు శ్రుతులను, మధ్యమమునకు మూడు శ్రుతులును, గాంధారమునకు రెండు శ్రుతులను, మధ్యమమునకు నాలుగు శ్రుతులును, పంచమమునకు నాలుగు శ్రుతులును, ధైవతమునకు మూడు శ్రుతులును, సపాదమునకు రెండు శ్రుతులును ఇవ్విధంబున స్వరము లేడింటికి శ్రుతులు ఇరువదిరెండుకలిగి, యుండును.

13. ద్వావింశతి శ్రుతులకు గల పేర్లు

శ్లో॥ తీవ్రాకుముద్వతీమందా ఛందోవత్యస్షడ్జగాః
దయావతీ రంజనీచ రతికా ఋషభస్థితాః॥

శ్లో॥ రౌద్రీక్రోధీచగాంధారే వజ్రికాథ ప్రసారిణీ
ప్రీతిశ్చమార్జనిత్యేతాః కృతయోశ మధ్యమాస్థితాః॥

శ్లో॥ క్షితిరక్తాచసందీపి న్యాలాపిన్యశ్చపంచమే
మదంతిరోహిణీరమ్యే త్యేతా స్త్రిస్రస్తుధైవతేః॥

శ్లో॥ ఉగ్రాచక్షోభిణీతి ద్వే నిషాదేవసతః శ్రుతీ
ఇత్యేతాసత్యసుప్రోక్తా సర్వేషుశ్రుతయోబుధైః॥

తా॥ షడ్జమునకు తీవ్ర, కుముద్వతీ, మందా ఛందోవతియను 4 శ్రుతులును, రిషభమునకు దయావతి, రంజని, రతికయను 3 శ్రుతులును, గాంధారమునకు రౌద్రి క్రోధయను 2 శ్రుతులును మధ్యమమునకు వజ్రిక, ప్రసారిణి, ప్రీతిమార్జని యను

4 శ్రుతులును, పంచమమునకు క్షితి, రక్త, సందీపని, ఆలాపిని యను 4 శ్రుతులును ధైవతమునకు మదంతి, రోహిణి, రమ్య యను 3 శ్రుతులును, నిషాదమునకు ఉగ్ర, క్షోభిణి యను 2 శ్రుతులను కలిగియుండును.

14. శ్రుతిజాతి భేదములు

శ్లో॥ దీప్తాయతామృదుర్మధ్యే షడ్జస్యా ఋషభేపునః
సంస్థితాకరుణామధ్యే మృదుర్గాంధార కేపునః॥

శ్లో॥ దీప్తాయతామధ్యమేచ మృదుర్మధ్యేచ సంస్థితే
మృదుర్మధ్యాయతేఖ్యాతా గరుణా పంచమే స్థితాః॥

శ్లో॥ కరుణాచాయతామధ్యా ధైవతేసప్తమేపునః
దీప్తామధ్యేతి తాసాంచ శ్రుతీనాం బ్రూమహేభిదామ్॥

తా॥షడ్జమమునకు దీప్త, ఆయత, మృదు, మధ్య జాతులయందును, రిషభమునకు కరుణ, మధ్య, మృదు జాతులయందును, గాంధారమునకు దీప్త, ఆయత జాతులయందును, మధ్యమమునకు దీప్త, ఆయత, మృదు, మధ్యజాతులయందును పంచమమునకు మృదు, మధ్య, ఆయత జాతులయందును, ధైవతమునకు కరుణ, ఆయత, మధ్య, జాతులయందును, నిషాదమునకు దీప్త, మధ్య జాతులయందును, శ్రుతులు కలిగియుండును.

15. ద్వావింశతి శ్రుతిజాతి విమర్శనపట్టికము

సంఖ్య	సప్త స్వరములు	శ్రుతులు	జాతులు
1	,,	తీవ్ర	దీప్త
2	,,	కుముద్వతి	ఆయత
3	,,	మంద	మృదు
4	స	ఛందోవతి	మధ్య
5	,,	దయావతి	కరుణ
6	,,	రంజని	మధ్య
7	రి	రతిక	మృదు
8	,,	రౌద్రి	దీప్త
9	గ	క్రోధ	ఆయత
10	,,	వజ్రిక	దీప్త
11	,,	ప్రసారిణి	ఆయత
12	,,	ప్రీతి	మృదు
13	మ	మార్జని	మధ్య
14	,,	క్షితి	మృదు
15	,,	రక్త	మధ్య
16	,,	సందీపిని	ఆయత
17	ప	ఆలాపిని	కరుణ
18	,,	మదంతి	కరుణ
19	,,	రోహిణి	ఆయత
20	ధ	రమ్య	మధ్య
21	,,	ఉగ్ర	దీప్త
22	ని	క్షోభిణి	మధ్య

16. శ్రుతులయొక్క స్వరస్థానములు

శ్లో॥ ప్రథమాది చతుర్థాంతం షడ్జస్యస్థాన ముచ్యతే
పంచమోన సప్తమాంతంచ రిషభస్యపదంవిదుః॥

శ్లో॥ అష్టమం నవమం చాథ గాంధారస్య నికేతనమ్
మధ్యమస్థాన మాఖ్యాతం దశమాదాత్రయోదశమ్॥

శ్లో॥ చతుర్దశాత్పంచమస్తు త్రయోసప్తదశా నధి
అష్టాదశాచ్చవింశాంతం ధైవతస్థానమీరితమ్
చరమే ద్వే నిషాదస్య స్థానేగాయకసమ్మతే॥

తా॥ ఈ పై నుదహరించిన 22 శ్రుతులలో మొదటినుండి 4 వ శ్రుతి వరకు షడ్జ స్థానము. 8 మొదలు 9 వ శ్రుతి వరకు గాంధారస్థానము. 10 మొదలు 13 వ శ్రుతి వరకు మధ్యమ స్థానము. 14 మొదలు 17 వ శ్రుతివరకు పంచమస్థానము. 18 మొదలు 20 వ శ్రుతివరకు ధైవతస్థానము. 21 మొదలు 22 వ శ్రుతివరకు నిషాదస్థానము.

17. నియతశ్రుతుల నిర్మాణము

శ్లో॥ చతుర్థీనియతాషడ్జే రిషభే సప్తమీశ్రుతిః
నవమీకిల గాంధారే మధ్యమే చత్రయోదశీ॥

శ్లో॥ పంచమే స్యాత్సప్తదశీ వింశీధైవతగోచరా
ద్వావింశీ చ నిషాదస్య శ్రుతయోనియతాః శ్రుతిః॥

తా॥ పదరు 22 శ్రుతులలో షడ్జమునకు 4 వ శ్రుతియు, ఋషభమునకు 7వ శ్రుతియు గాంధారమునకు 9 వ శ్రుతియు, మధ్యమమునకు 13 వ శ్రుతియును, పంచమమునకు 17 వ శ్రుతియు, ధైవతమునకు 20 వ శ్రుతియును, నిషాదమునకు 22 వ శ్రుతియును ఇచేర్పడిన శ్రుతులు నియత శ్రుతు లనంబడును.

18. శుద్ధవికృత స్వరలక్షణము

శ్లో॥ శుద్ధాశ్చ వికృతాశ్చేతి ప్రథమం ద్వివిధాస్వరా
నియత శ్రుతిసంపన్నాః స్వరాశ్శుద్ధాఇతి స్మృతాః
శ్రుత్యత్యుత్కృష్టాపకృష్టాస్తు వికృతాః ప్రతిపాదితాః॥

తా॥ స్వరములు శుద్ధములని, వికృతము లని రెండు విధములు. శుద్ధము లనగా, నియతములయిన శ్రుతులతో కూడుకొన్న స్వరములు శుద్ధము లనంబడును. వికృతములనగా, నియతశ్రుతులకు సూచ్యగానిదక్కు [illegible] స్వరములు వికృతము లనంబడును.

19. గ్రామమూర్ఛనలయొక్క లక్షణము

శ్లో॥ గ్రామస్వరసమూహస్య మూర్ఛనాదేస్సమాశ్రయః
షడ్జగ్రామ ఇ వేదాదౌ మధ్యమగ్రామ ఏవ చ
గాంధార గ్రామ ఇత్యేత ద్గ్రామత్రయముదాహృతమ్॥

శ్లో॥ షడ్జమధ్యమనామానౌ గ్రామౌ గాయంతి మానవాః
సతుగాంధార నామానం సలభ్యో దేవయోనిభిః॥

శ్లో॥ గాంధారగ్రామమాచష్ట తథా తం నారదో మునిః
ప్రవర్తతే స్వర్గలోకే గ్రామౌ సౌనమహీతలే॥

శ్లో॥ గ్రామాత్స్వరాణాం సప్తానా మారోహశ్చావరోహణమ్
మూర్ఛనేత్యుచ్యతే గ్రామ ద్వయోతాస్సప్తసప్తచా॥

శ్లో॥ గ్రామాద్గ్రామత్రయే దేవ బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః
హేమంత గ్రీష్మవర్షాసు గాతవ్యాస్తేయదా క్రమమ్॥

తా॥ స్వర సమూహ మూర్ఛనలతో కలిగి యున్నది గ్రామము నని తెలియంవలెను. అది షడ్జగ్రామ మనియు, మధ్యమ గ్రామమనియు, గాంధార గ్రామమనియు,

గ్రామములు మూడువిధములు ౪ అందులో షడ్జమధ్యమములనే పేరుగలిగినటు వంటి గ్రామములను జనుల వాడుకయందు ఉన్నవి. గాంధార గ్రామమును నారదుడు అభ్యసించి దేవతలకు ఉపదేశించెను. అందువలన గాంధార గ్రామము స్వర్గలోకమునందేగాని భూతలమందు వాడుకలేదు క్రమముగా సప్త స్వరములయొక్క ఆరోహణ అవరోహణ మూర్ఛన యనియు, అటువంటి మూర్ఛనలు ఏడుచేఁ గ్రామమనియు, ఒక్కొక్క గ్రామమునకు ఏడేసి మూర్ఛనల చొప్పున ఈ షడ్జమధ్యమ గ్రామములకు 14 మూర్ఛనలు కలిగియుండును * క్రమముగా ఈ షడ్జమధ్యమ గాంధార గ్రామములకు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరులు ఆది దేవతలు. అవి హేమంత గ్రీష్మ వర్ష ఋతువులయందు పాడతగినవి.

20. సప్తమూర్ఛనల పేర్లు.

శ్లో॥ షడ్జేతూత్తరమంద్రాదా రజనీచోత్తరాయతా
శుద్ధషడ్జమత్సరికృ దశ్వక్రాంతాహిరుగ్గతా॥

శ్లో॥ మధ్యేమేస్యాత్తు సౌవీరి హరిణాశ్వాతతః పరమ్
స్యాత్కలోపగతాశుద్ధ మధ్యామార్గేచకారవీ
హృష్య కేత్యధతాసాంతు లక్షణంప్రతిపాద్యతే॥

శ్లో॥ చతురాపృథక్ శుద్ధాః కాకలీకలితా స్తథా
సాంతారాశ్చద్వయోపేతా షట్పంచాశదితీరితాః॥

శ్లో॥ నందావిశాలసుముఖీ చిత్రాచిత్రవతీసుఖా
ఆలాపాచేతిగాంధార గ్రామేస్యుః సప్తమూర్ఛనాః॥

శ్లో॥ తాశ్చస్వర్గేప్రయోక్తవ్యా విశేషాస్తేనమోదితాః
తానస్యమూర్ఛనాశుద్ధ పాడవౌడవదీరితాః॥

తా॥ షడ్జగ్రామమునకు ఉత్తరమంద్రా, రజని ఉత్తరాయత, శుద్ధషడ్జ, మత్సరి కృత్తు, అశ్వక్రాంత, హరుగ్గత అన ఏడు మూర్ఛనలున్ను, మధ్యమగ్రామమునకు

సౌవీరి, హరిణాశ్వ, కలోపగత, శుద్ధమధ్య, మాగస్, కారవి, హృష్యక, అని ఏడు మూర్ఛనలున్ను, ఈషడ్జమధ్యమ గ్రామమందలి 14 మూర్ఛనలున్ను ప్రత్యేకముగా, శుద్ధము, కాకలి, పాంశారము, ద్వయోపేతము అని నాలుగు భేదములు పొందుటవలన 56 మూర్ఛనలయ్యెను. గాంధార గ్రామమునకు నంద, విశాల, సుముఖి, చిత్ర, చిత్రవతి, సుఖ, ఆలాప అని ఏడు మూర్ఛనలు కలిగియున్నవి. అవి స్వర్గమందే ఉపయోగపడుటవలన వాటికి మాత్రము విశేషభేదంబు లిందు చెప్పబడలేదు.

21. ఇది షడ్జగ్రామ మండలము. ఇవి మూర్ఛనల పేర్లు.

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
రి	గ	మ	ప	ద	ని	స
గ	మ	ప	ధ	ని	స	రి
మ	ప	ధ	ని	స	రి	గ
ప	ధ	ని	స	రి	గ	మ
ధ	ని	స	రి	గ	మ	ప
ని	స	రి	గ	మ	ప	ధ

ఇది ఉత్తరమంద్రా అనే మొదటిమూర్ఛన
ఇది రజని అనే రెండవ ,,
ఇది ఉత్తరాయత అను మూడవ ,,
ఇది శుద్ధషడ్జ అనే నాల్గవ ,,
ఇది మత్సరికృత్తు అనే ఐదవ ,,
ఇది అశ్వక్రాంత అనే ఆఱవ ,,
ఇది హిరుగ్గత అనే ఏడవ ,,

22. ఇది మధ్యమగ్రామ మండలము. ఇవి మూర్ఛనల పేర్లు.

మ	ప	ధ	ని	స	రి	గ
ప	ధ	ని	స	రి	గ	మ
ధ	ని	స	రి	గ	మ	ప
ని	స	రి	గ	మ	ప	ధ
స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని
రి	గ	మ	వ	ధ	ని	స
గ	మ	ప	ధ	ని	స	రి

ఇది సౌవీరి అనే మొదటి మూర్ఛన
ఇది హరిణాశ్వ అనే రెండవ ,,
ఇది కలోపగత అనే మూడవ ,,
ఇది శుద్ధమధ్య అనే నాల్గవ ,,
ఇది మార్గ అనే ఐదవ ,,
ఇది కారవి అనే ఆఱవ ,,
ఇది హృష్యక అనే ఏడవ ,,

ఈ ప్రకారముగా మూర్ఛనలు కార్య దేవరత్నాకరమందు విశేషించి చెప్ప బడియున్నవి.

23. షడ్జశబ్దార్థము

శ్లో॥ నాసాకంఠ మురస్తాలు జిహ్వాదంతాంశ్చ సంస్పృశన్
షడ్జస్సంజాయతే యస్మాత్తస్మాత్షడ్జ ఇతిస్మృతః॥
అన్యశ్చ॥ యేతస్వరా స్తుజాయంతే షడ్జ తేరిషభాదయః
తేనషడ్జఇతిప్రోక్తః స్వరోయంస్వవేదిభిః॥

తా॥ నాసిక, కంఠము, ఉరస్సు, తాలువు, జిహ్వా, దంతములు,ఈవి నీ యారు స్థానములయందు బుట్టునది గాన షడ్జమునంబడును * మఱియు, రిషభము మొదలగు ఆరుస్వరములు షడ్జమువలన జనించుటచే షడ్జమనంబడును.

24. స్వరశబ్దార్థము

శ్లో॥ స్వతోరంజయతి శ్రోత్తుచిత్తం సస్వర ఉచ్యతే॥
తా॥ స్వ, స్వకీయముగ రం, రంజించునదిగావ స్వరమని చెప్పంబడును.

25. సప్తస్వరధ్వని దృష్టాంతములు

శ్లో॥ షడ్జంమయూరోవదతి గావోరిషభభాషిణః
అజావికంతుగాంధారం క్రౌంచఃక్వణతి మధ్యమమ్॥
శ్లో॥ పుష్పసాధారణేకాలే పికఃకూజతి పంచమమ్
ధైవతం హేషతేవాజి నిషాదం బృంహతేగజః॥
తా॥ షడ్జస్వరమువలె నెమలి కూయును..
రిషభ స్వరములె వృషభము ధ్వనించును.
గాంధార స్వరమువలె మేక శబ్దించును.
మధ్యమ స్వరమువలె క్రౌంచపక్షి పలుకును.
పంచమ స్వరమును వసంతఋతువునందు కోకిల కూయును.
ధైవత స్వరమువలె గుఱ్ఱము ధ్వనించును.
నిషాద స్వరమువలె ఏనుగు ఘీంకరించును.

26. సప్తస్వరములు నామములు

శ్లో॥ షడ్జఋషభగాంధారం మధ్యమం పంచమస్తథా

ధైవతంనిషాదశ్చైవ సప్తస్వర విధియ్యతే ॥

తా॥ ఈసప్తస్వరములకు షడ్జమము, ఋషభము, గాంధారము, మధ్యమము, పంచమము, దైవతము, నిషాదము అనియౌగిక నామములు. వీటికి బ్రతిగా సమ్పూర్ణ సౌకర్యార్థ సంజ్ఞలు స, రి, గ, మ, ప, ధ, ని అనునీ ఏడువర్ణములు ఏడు స్వరములుగా నేర్పరచబడినవి. ఈసప్తస్వరములకు, ప్రకృతియని, వికృతియని రెండు నామములు అనుపబడినవి. వానిలో షడ్జస్వరమును, పంచమ స్వరమును నెప్పటికిఁ బ్రకృతిగానేచెప్పఁబడినది. తక్కిన రి, గ, మ, ధ, ని అనుఅయిదు స్వరములును, ప్రకృతి వికృతి భేదంబులు గల్గియుండుటచేఁ బెప్పివనసప్తస్వరములును పదియాఱు భేదంబులగుచున్నవి. వాటిపేళ్ళీక్రింద వ్రాయఁబడియున్నవి.

స్వరముల ప్రకృతివికృతి భేదములు

	ప్రకృతి	వికృతి	వికృతి
స	షడ్జమము	లేదు	లేదు
ఋ	శుద్ధఋషభము	చతుశ్శ్రుతిఋషభము	షట్శ్రుతి ఋషభము
గ	శుద్ధగాంధారము	సాధారణగాంధారము	అంతర గాంధారము
మ	శుద్ధమధ్యమము	ప్రతిమధ్యమము	లేదు
ప	పంచమము	లేదు	లేదు
ధ	శుద్ధధైవతము	చతుశ్శ్రుతి ధైవతము	షట్శ్రుతి ధైవతము
ని	శుద్ధనిషాదము	కైశికనిషాదము	కాకలినిషాదము

ఈప్రకృతి వికృతిచే కలిగిన పదియారు స్వరములును ఆరోహణావరోహణ గతిగా మూర్ఛనయై అనేక మూర్ఛనలచేత, అనంతాతైరాగః యని అసంఖ్యేయములుగా అనేక రాగములును కల్పించుచున్నవి. ఈ స్వరములు ఒకదానికంటె నొకటి హెచ్చును బోయెనేని ఆరోహణమనియు, తగ్గుచునచ్చెనేని అవరోహణమనియుఁ జెప్పఁబడును. వీటియందుషడ్జమపంచమములను ఆధారముగా బ్రతిగూర్చుకొని జంత్ర గాత్రములయందువాడుకొనవలయును.

27. స్థాయి ప్రకరణము

అనుభిన్నమందు చతుశ్రుతి రిషభమును, శుద్ధ గాంధారమును, ఒక స్థానమందు పుట్టుచున్నవి: ఈ ప్రకారము షట్శ్రుతి రిషభమునకు, సాధారణ గాంధారమనియు చతుశ్రుతి ధైవతమునకు శుద్ధనిషాద మనియు, షట్శ్రుతి ధైవతమునకు కైశికనిషాద మనియు, ఒక ధ్వనికి రెండేసి నామములు వాడుకయుండున్నవి; గాన ప్రకృతివికృతిచే గలిగిన స్వర స్థానములు ప్రచ్ఛన్నమై యున్నవి, నామములు పదియాఱున్ను కలిగియున్నవి. వాటి వివరము క్రింద వ్రాయబడుచున్నది.

ఉదాహరణము

షడ్జమము	స		1
శుద్ధరిషభము	రి		2
చతుశ్రుతి రిషభము	రి	ఈ రెంటికి	3
శుద్ధగాంధారము	గ	ధ్వని ఒకటే	
షట్శ్రుతిరిషభము	రి	ఈ రెంటికి	4
సాధారణ గాంధారము	గ	ధ్వని ఒకటే	
అంతర గాంధారము	గ		5
శుద్ధమధ్యమము	మ		6
ప్రతిమధ్యమము	మ		7
పంచమము	ప		8
శుద్ధధైవతము	ధ		9
చతుశ్రుతి ధైవతము	ధ	ఈ రెంటికి	
శుద్ధనిషాదము	ని	ధ్వని ఒకటే	10
షట్శ్రుతి ధైవతము	ధ	ఈ రెంటికి	11
కైశికనిషాదము	ని	ధ్వని ఒకటే	
కాకలీనిషాదము	ని		12
షడ్జమము	స		"

ఇట్లు యీ పైచెప్పిన షడ్జమము మొదలు ఆరోహణగతిగా మరల షడ్జమము నందుట ఒక స్థాయియనంబడును. అదినుండ్రమము, మధ్యము, తారము అనిత్రి విధము

ఇవి పదియాఱు నామములు.

ఇవి పదియాఱు ధ్వనులు

వీటి యన్నిటిలో మంద్రస్థాయి తక్కువ యయినది. మధ్యమస్థాయి మంద్రతారము లకు మధ్యనుండునది. తారస్థాయి ఈ రెంటికంటె హెచ్చైనది.

28. ఉదాహరణము

మంద్రస్థాయి	మధ్యస్థాయి	తారస్థాయి
స రి గ మ ప ధ ని	స రి గ మ ప ధ ని	. . . . . . స రి గ మ ప ధ ని . . . . .

ఇందు నక్షత్రసంజ్ఞగల గురుతులు, స్వరములకుఁ గ్రింద నుండెనేని మంద్ర స్థాయియనియు, స్వరములకు పైనుండెనేని తారస్థాయి యనియు, సంజ్ఞ లేకుండెనేని మధ్యస్థాయి యనియు నూహించునది. మఱియు, ఈ నక్షత్ర సంజ్ఞలువలన స్వరా లంకార గీతపదవర్ణకృతులు మొదలగు పాటలయొక్క స్వరములు ఈ స్థాయియందు ఉంటున్నవి యని తెలిసికొనవచ్చును.

29. దశవిధ గమకములు

శ్లో॥ ఆరోహ మవరోహంచ ఢాలుస్ఫురితకంపితాః
ఆహతః ప్రత్యాహతశ్చ త్రిపుశ్చాందోళమూర్ఛనాః॥

1	ఆరోహణము	సరిగమ పధనిస
2	అవరోహణము	సనిధప మగరిస
3	ఢాలు	సప, సమ, సగ, సరి, పస
4	స్ఫురితము	ససరిరి గగమమ
5	కంపితము	పాపపపప, ఒక్కస్థానమునందు నిలిచి తంత్రినల్లార్చుట
6	ఆహతము	సరి రిగ గమ
7	ప్రత్యాహతము	సని నిద ధప
8	త్రిపుచ్ఛము	ససస, రిరిరి, గగగ, మమమ
9	ఆందోళము	సరిసపాప, రిగరిమామ
10	మూర్ఛన	సరిగమపధని, రిగమపధనిస

30. వాదిస్వర లక్షణము

శ్లో॥ చతుర్విధ స్వరావాదీ సంవాదీచ వివాద్యపి
అనువాదితథోత్పత్తి ప్రోక్తాదీచ చతుర్విధం॥

తా॥ వాది, సంవాది, వివాది, అనువాది యని స్వరములు నాలుగు విధములు.

ఉదాహరణము

వాదిస్వరము— సరిగమపధనిస - రిగమపధనిస - గమపధనిస - మపధనిస - పధనిస - ధనిస - నిస - స.

సంవాదిస్వరము— సనిధపమగరిస - నిధపమగరిస - ధపమగరిస - పమగరిస - మగరిస - గరిస - రిస - స,

వివాదిస్వరము— సమ్మగరి - సరిగమ - రిప్పమగ - రిగమప - గధ్ధపమ, గమపధ - మన్నిధస - మపధని - పస్సనిధ - పధనిస,

అనువాదిస్వరము— సరిగ - రిగమ - గమప - మపధ - ధనిస.
ఈ నాలుగు విధములున్న స్వరసంచారములలో ముఖ్యములై యున్నవి.

31. సప్తతాళములు

శ్లో॥ ధ్రువోమఠ్యరూపకశ్చ ఝంపా త్రిపుటఏవచ
అటతాళేక తాళేచ సప్తతాళః ప్రకీర్తితాః॥

తా॥ ధ్రువతాళము, మఠ్యతాళము, రూపకతాళము, జంపెతాళము, త్రిపుటతాళము అటతాళము, ఏకతాళము అని తాళములు ఏడు.

32. సప్తతాళములు ఏర్పరచినవారు

శ్లో॥ భరతోదత్తళశ్చైవ ఆంజనేయో మహోధ్రువః॥

తా॥ భరతాచార్యులును, దత్తళాచార్యులు ఆంజనేయులును కలిసి ధ్రువతాళమును ఏర్పరచినారు.

శ్లో॥ మఠ్యతాళస్యకర్తారో మతంగార్జున కోహళాః॥

తా॥ మతంగ మహాముని న్నీ, అర్జునుడున్ను, కోహళాచార్యులునుకలిసిమఠ్యతాళమును కల్పించినారు.

శ్లో॥ ఆంజనేయః కుంభజోపి యాజ్ఞవల్క్యస్తు రూపకే॥

తా॥ ఆంజనేయులున్ను, కుంభజోపి అనగా అగస్త్యులున్ను, యాజ్ఞవల్క్యులును కలసి రూపకతాళమును చేసినారు.

శ్లో॥ నందీశో భరతో శౌనః ఝంపాయాం చైవ సప్తధా॥

తా॥ నందికేశ్వరుడు, భరతాచార్యులు, శౌనకాది మహామునియు కలిసి ఝంపె తాళమును జేసినారు.

శ్లో॥ నిశాచరపతిః బ్రహ్మా త్రిపుటే శంఖపాలకః ॥

తా॥ నిశాచరపతి అనగా రావణాసురుడున్ను, బ్రహ్మ నఘుడున్ను, శంఖపాలకుడును కలసి త్రిపుటతాళమును జేసినారు.

శ్లో॥ బలిః కౌమార దేవేంద్రౌ అటతాళి సమాద్భవః ॥

తా॥ బలిచక్రవర్తియు, దేవేంద్రుడును, కుమారస్వామియు కలసి అటతాళమును జేసినారు.

శ్లో॥ మహాతాంచాపి సర్వేషాం ఏకతాళి సమం విధుః ॥

తా॥ సమస్తమైనవారి అనుమతాల ప్రకారము ఏకతాళమును సమముగ జేస్పినారు.

౫౫. సప్తతాళముల అంగలక్షణం

శ్లో॥ లఘుచద్రుతద్విలఘుచ ధ్రువతాళాంగ మేవచ ॥ ।ం।।

,, లఘుద్రుత లఘుశ్చైవ మత్యతాళే ఇతి స్మృతః ॥ ।ం।

,, ద్రుతమేకం లఘుర్యేకో రూపకస్య ప్రకీర్తితః ॥ ం।

,, లఘుచాను ద్రుతంచైవ ద్రుతోఝంపేతికీర్తితః ॥ ।ం ం

,, లఘుద్రుతద్రుతశ్చైవ త్రిపుట తాళాంగ మేవచా॥ ।ం ం

,, లఘుద్వంద్వం ద్రుతదద్వం అటతాళాంగ మేవచా ॥ ।।ం ం

,, ఏకతాళే లఘుస్స్మృతః ॥ ... ... ।

తా॥ ధ్రువతాళమునకు ఒక ద్రుతము మూడు లఘువులును, మత్యతాళమునకు రెండు లఘువులు ఒక ద్రుతమును, రూపకతాళమునకు ఒక ద్రుతము ఒక లఘువును, ఝంపెతాళమునకు లఘువు అనుద్రుతము ద్రుతమును. త్రిపుటతాళమున్ను ఒక

అక్షువు రెండు ద్రుతములును, అటతాళమునకు రెండు లఘువులు, రెండు ద్రుతములును, ఏకతాళమునకు ఒక లఘువును ఈ తీరున భరతాచార్యులు మొదలగువారి వలన నియమించబడినవి.

34. సప్తతాళములకు ఘాతలు

ఘాత అనగా చేతితో కొట్టెడు దెబ్బకు పేరు.

శ్లో॥ ధ్రువతాళే చతుర్ఘాతే మఠతాయా త్రియేమతః
రూపకేతు ద్వుంపాయాం త్రయం త్రిపుట యత్రయం
అటతాళేతు చత్వారో ఏకతాళేతుధఖ్కరః ॥

తా॥ ధ్రువతాళమునకు ఘాతలు నాల్గును, మఠ్యతాళమునకు ఘాతలు మూడును, రూపకతాళమునకు ఘాతలు రెండును, ద్వుంపెతాళమునకు ఘాతలు మూడును, త్రిపుటతాళమునకు ఘాతలు మూడును, అటతాళమునకు ఘాతలు నాల్గును, ఏకతాళమునకు ఘాత ఒకటియు ఇటుల భరతాచార్యులవలన జెప్పబడెను. మఱియు పాటలు మొదలగువని పాడుటయందు తాళమును దురితముగా వేయవలసినపుడు, ఆ యా తాళములను ఘాతలచేతనే వేయబడును. ఇదియునుగాక, కంచు మొదలగు లోహతాళములతో వాయించునపుడు ఆ యా తాళములను ఘాతలవల్లనే వేయఁబడును.

35. తాళములయొక్క షడంగములు. 36. తాళమునకుగల జాతులు

షడంగములు పేర్లు	అంగ సంజ్ఞలు	అక్షర కాలము
అనుద్రుతము	O	1
ద్రుతము	O	2
లఘువు	I	4
గురువు	S	8
ప్లుతము	I S	12
కాకపాదము	+	16½

విదుజాతుల పేర్లు	అక్షరములు
చతురశ్రజాతి	4
త్రిశ్రజాతి	3
మిశ్రమజాతి	7
ఖండజాతి	5
సంకీర్ణజాతి	9

శా॥ ఈ పదంగములలో అనుద్రుతము, ద్రుతము, లఘువు అనే ఈ మూడంగములు మాత్రము పై నుదహరించిన సప్తతాళములయందు నుపయుక్తములై యున్నవి. తక్కినవి నూటొక్క తాళములయందు ప్రయోగింపబడి యున్నవి. నుతియు ఏ తాళములకైనను అనుద్రుతము ఒక అక్షరమును, ద్రుతము రెండక్షరములను, లఘువు నాలుగక్షరములను గలిగియుండును. ఇందులో లఘువు మాత్రము జాతి భేదమునుచున్నది. లఘువును జాతిభేదముగా వేయుటకు చేతి వ్రేళ్ళయొక్క వేళ్ళను దెలిసియుండవలయును గాన, వాటి పేళ్లను క్రింద వ్రాయబడుచున్నవి.

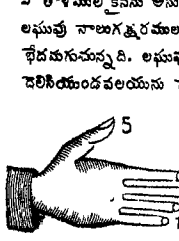

5- ఈఅంకెగలది, అంగుష్ఠ మనే వ్రేలు.
4- ఈ అంకెగలది, తర్జని వ్రేలు.
3- ఈ అంకెగలది, మధ్యమ వ్రేలు
2- ఈ అంకెగలది, అనామిక మను వ్రేలు.
1- ఈ అంకెగలది, కనిష్ఠిక యనే చిటికిన వ్రేలు.

ఈ ఐదు వ్రేళ్ళయందు చతురశ్ర, తిశ్ర, మిశ్ర, ఖండ, సంకీర్ణము లనే ఐదు జాతుల లఘువులను, వేసెడి క్రమ మెటువలెనంటే:—

చతురశ్రజాతిలఘువు వేయవలసినపుడు, తొలుతఘాతియు, తరువాతచిటికెనవ్రేలును, అటువలనే అనామిక, మధ్యమవ్రేలువలకు నాలుగక్షరములు వేయుట చతురశ్రజాతి లఘువనంబడును.

తిశ్రజాతి లఘువు వేయునపుడు, ఘాతమొదలుకొని అనామిక మను వ్రేలువఱకు మూడక్షరములు నడుపుట తిశ్రజాతి లఘువనంబడును.

మిశ్రజాతి లఘువు వేయునపుడు, ఘాతమొదలుకొని అంగుష్ఠమువఱకు పోయి మరల చిటికెనవ్రేలువఱకు ఏడు అక్షరములు వేయుట మిశ్ర జాతిలఘు వనంబడును.

ఖండజాతి లఘువు వేయునపుడు, ఘాత ముదలు తర్జనీ వ్రేలువఱకు నిదక్షరములు, వేయుట ఖండజాతి లఘువనంబడును.

సంకీర్ణజాతి లఘువు ఘాత మొదలు అంగుష్ఠమనే వ్రేలువఱకు పోయి, మరల చిటికెన, అనామిక, మధ్యమ వ్రేలుమరకు తొమ్మిదక్షరములు క్రమముగా వేయుటకు సంకీర్ణజాతి లఘువనంబడును.

ఇందువల్లనే సప్తతాళములు ఐదుజాతులచే ముప్పదిఐదు తాళము లగుచున్నవి. వాటి వివరము క్రింద వ్రాయబడుచున్నది.

ముప్పదియైదు తాళముల విమర్శ పథకము

సప్తతాళముల పేర్లు	అంగ సంజ్ఞ	చతురశ్ర జాతి	త్రిశ్రజాతి	మిశ్ర జాతి	ఖండ జాతి	సంకీర్ణ జాతి
ధ్రువతాళము	।○।।	14	11	23	17	29
మఠ్యతాళము	।○।	10	8	16	12	20
రూపకతాళము	○।	6	5	9	7	11
జంపెతాళము	।○○	7	6	10	8	12
త్రిపుటతాళము	।○○	8	7	11	9	13
అటతాళము	।।○○	12	10	18	14	22
ఏకతాళము	।	4	3	7	5	9

37. రాగస్థానముల విమర్శ

ఈ గ్రంథమందుండు స్వరాలంకార గీతములకగల రాగములయొక్క మేళము లగు సహ వాదిసంవాదులు వ్రాయబడియున్నవి. ఆయా రాగస్థానములను తెలియుటకై ఈ క్రింద వ్రాయబడియున్న గుఱుతులనుబట్టి తెలిసికొనవలయును.

శు—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, శుద్ధమనియు
చ—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, చతుశ్రుతియనియు
షు—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, షట్శ్రుతియనియు
సా—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, సాధారణగాంధారమనియు
అం—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, అంతరగాంధార మనియు
ప్ర—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, ప్రతిమధ్యమనియు
కై—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, కైశిక నిషాదమనియు
కా—అని వ్రాసియుండు గుఱుతు, కాకలి నిషాదమనియు
గ్రహించవలెను.

ఉదాహరణము

మాయామాళవగౌళ రాగము

	స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
నెం. 1	,,	శు	అ	శు	,,	శు	కా	,,	ఇది అవరోహణము

నెం 2 మాయామాళవగౌళ—స, శురి, అంగ, శుమ, ప, శుధ, కాని,

ఇట్లు పై నుదహరించిన ప్రకారము రాగములయొక్క ఆయాస్థానములనుదెలియుటకై 1 టో నెంబరు పద్ధతిగాను, 2 డో నెంబరు పద్ధతిగాను, స్వరములక్రిందను గాని, ప్రక్కనుగాని, ఏయే అక్షరములు గుఱుతులుగా వ్రాసియుండునో ఆస్వరములను ఆ యా స్థానములని యెఱుంగవలెను.

మఱియు పై నుదహరించిన 1, 2 నెంబర్లుగల మాయామాళవగౌళ రాగము యొక్క స్వరస్థానము లెవ్వి యనగా, షడ్జమము, శుద్ధరిషభము, అంతరగాంధారము, పంచమము, శుద్ధధైవతము, కాకలి నిషాదము అనునవి. ఇట్లే ఆయా రాగములయొక్క స్వరస్థానములు నివి ఇవి యని గ్రహించవలయును.

32. శ్రుతిజేయు పద్ధతి

జంత్రగ్రాహులయందు సంగీతము నభ్యసించువారలు ముఖ్యముగా శ్రుతినిజేసి కొనే విధమును దెలిసియుండవలెను. సంగీతమునకు మూలాధారమైనది శ్రుతి. అట్టి శ్రుతిని దెలిసియుండుట సంగీత మవలంబించే ప్రతివానికిజాలకు నావశ్యకము. ఇప్పుడు శ్రుతినిగూర్చుకొనే విధము తెలియక, పాడుచున్నవారిని అనేకులను జూచుచునే యున్నారము. మఱియు కొందరు జంత్రములు గలవారున్ను శ్రుతిని జేయు విధము దెలియక ఒకరి సహాయమును కోరుట కలదు. అట్టి సహాయులు లేనప్పుడు మిక్కిలి కష్టతరము గావ, శ్రుతిజ్ఞానమును ముఖ్యముగా కలిగియుండవలయును. తంబురయందు గాని ఫిడేల్ యందుగాని శ్రుతిని జేయునప్పుడు తొలుత షడ్జమ తంత్రిని హెచ్చించి పీటపద్దనుండి బిరడాలకు సమీపమున నుండే మెట్టుపద్దకు ఒక దారమును పై కెప్పిన మెట్టుపద్దనుండి కొలిచి, ఆ కొలత చివర దేనిలోనైనను గుఱుతుజేసి ఆ గుఱుతుమీద మన వ్రేలు ఉంచి మీటినటయిన, అది పంచమ స్వరము పలుకును. ఆ నాదములో రెండవతంత్రిని కెక్కించియెడల శ్రుతియౌను. ఆశ్రుతిని 'సా, పా, మనియూహించి, పాడుకొనవలెను.

ఇట్లే అపూర్వమైన ఈ సులభమార్గము విద్యార్థుల కత్యంతోపయుక్తము.

39. ఫిడెల్ వాయిద్య ప్రకరణము

1. ఫిడెల్, వీణె మొదలగు జంత్రవాద్యముల నభ్యసించువారును, గాత్రములయందు నభ్యసించువారును ఈ గ్రంథమందుండు స్వరావళి మొదటనుండి గీతములవఱకు సాధకము చేయు విధ మెటువలె నగా, ఫిడెల్ యందు ప్రథమకాలముగా స్వరములు వాయించవలసినపుడు, విశేషముగా కొక్కొక్క కమానుగీతకు ఒక్కొక్క స్వరము పలికేలాగునను, ఆయొక్క కమానులోని రెండవకాలమున రెండేసిస్వరములు పలికేలాగునను, మూడవకాలమున కమాను ఒకటికి నాలుగేసి స్వరములచొప్పునను, నాల్గవకాలమున కమాను ఒకటికే ఎనిమిదేసి స్వరముల చొప్పునను, ఇవ్విధంబున స్వరావళి, జంటలు, అలంకారములు, గీతములు మొదలగునవి ఫిడెల్ యందు సాధకము చేయవలెను.

2. గాత్రములయందు స్వరావళి మొదలగు సాధకము చేయవలసినపుడు, చేతితో వేసెడు తాళాక్షరమునకు ప్రథమకాలమున ప్రేలికి ఒక స్వరముచొప్పునను, రెండవకాలమున ప్రేలికి రెండేసి స్వరముల చొప్పునను, 3 వ కాలమున ప్రేలికి నాలుగేసి స్వరముల చొప్పునను, నాల్గవకాలమున ప్రేలికి ఎనిమిదేసి స్వరముల చొప్పునను తాళమునకు సరిపఱచుకొని గాత్రములయందు సాధకము చేయవలయును. మఱియును ఫిడెల్ వాయించువారికి కమానుయొక్క నడకచేతనే తాళగతిని దెలియుటకు హేతువగుచున్నది. వీణ మొదలగు నఖవాయిద్యములవారికి మీటుయొక్క నడకయే తాళగతిని దెలుపును. గాత్రపాటకులకు చేతియొక్క నడకవలననే తాళగతిని దెలియుచున్నది.

ఈ పైజెప్పిన పద్ధతుల ప్రకారము స్వరావళి మొదలగునవి అనులోమ, విలోమ క్రమమున సాధకము జేసినయెడల తాళమయొక్క కాలప్రమాణము దృఢపడుటకు హేతువగుచున్నది.

40. అనులోమ విలోమ క్రమము

అనులోమ మనగా—ఫిడెల్ యందు ప్రథమకాలముగా కమానుచేయుచు, ఆకమానులోనే క్రమముగా 1.2.3.4 కాలములవఱకు స్వరములను పలికించునది 'అనులోమ' మనంబడును.

విలోమ మనగా—స్వరములను ప్రథమకాలముగా నడుపుచు, కమానుచేత 1.2.3.4 కాలములుగా వాయించునది 'విలోమ' మనంబడును.

మఱియు, గాత్రమునందు నభ్యసించువారలు చేతితో ప్రథమకాలముగా తాళము చేయుచు పోటితో 1.2.3.4 కాలములు స్వరము పాడుట అనులోమ మనంబడును. స్వరములను ప్రథమకాలముగా పాడుచు, చేతితో వేసెడు తాళాక్షరములను 1.2.3.4 కాలములు నడిపించునది విలోమ మనంబడును. ఇట్లు స్వరము అన్నిటియందును, అనులోమ విలోమ క్రమమున సాధకము చేయవలయును.

41. వీణెవాయిద్య ప్రకరణము

వీణెకు సప్తతంత్రులు గలవు. అందు 1, అనుమందరము, 2. మందరము, 3. మందర పంచమము, 4. షడ్జమము, యీ నాల్గున్నూ పైనవేయు తంత్రులు. ప్రక్కన శృతికి, తాళమున కుపయుక్తముగ మూడు తంత్రు లమర్చియుండును. 1. షడ్జమము. 2. పంచమము. 3. తారము నిలవు. నాయించునప్పుడు కుడిచేతితో మీటుచు, దాని కిమర్చియున్న 24 మెట్లనగా రెండు స్థాయిలు, దానిలో స్వరములను యెడమచేతి యొక్క వ్రేళ్ళతో మెట్టుమీద ఆనిమిపెట్టి ఆ యా స్వరములను పలికించవలయును. షడ్జమము నాల్గవతీగెయైయున్నది. ఆ తీగెయే మధ్యమస్థాయికి ప్రారంభి షడ్జమము. అందువల్ల మీటినయెడల ఆ షడ్జమమే పల్కును. (స) శుద్ధరిషభము, మేరువుగాక మొదటిమెట్టు శుద్ధ రిషభము పల్కును. నాల్గవమెట్టు అంతరగాంధారము. అయిదవ మెట్టు శుద్ధమధ్యమము; యేడవ మెట్టు పంచమము, యెనిమిదవ మెట్టు శుద్ధదైవతము, పదకొండవ మెట్టు కాకలినిషాదము, పండ్రెండవ మెట్టు తారషడ్జమము నువయోగించిన యెడల మనకు సంగీతమునకు ప్రారంభించు మాయామాళవ గౌళగాగ స్థానము లగును. విశేషము లన్నియు గురుముఖత తెలిసికొనవలయును.

42. గోటువాయిద్య ప్రకరణము

ఈవాయిద్యము వీణెనను సరించియెయన్ని విషయము లుండును. కానివీణెకు వేయు వట్టి మెట్లుండవు. వీణెమాదిరిగానే మీటుచు యెడమచేతిన యొక చిన్నకొయ్యముక్కను పట్టి దానితోటి పైతంత్రులమీద నాయా స్వరముల స్థానములనుబట్టి వాయించవలయును.

43. ఘోటు వాయిద్య ప్రకరణము

ఇది వేణు (అనగా పెరుగు) చేత తయారుచేయబడి సప్త రంధ్రములు వేసి దానియొక్క మొదటిలో యొక పెద్ద రంధ్రమును వేసి దానిలోనే గాలి బవలంచుచూ యేడురంధ్రములనే సగ్గుమాత్ర, వాతికమాత్ర వ్రేళ్లతో మూయుటవల్ల పదునాలు స్థానములు గల్గుచున్నవి: అనుభవవేద్యము

44. షట్కాలముల విమర్శ

ప్రథమ కాలము : సా ,,,

ఓం

శ్రీ రస్తు

క్రొత్త

సంగీత విద్యాదర్పణము.

పందవ శ్లోకము

శ్లో॥ చైతన్యం సర్వభూతానాం నిర్వృతిర్జగదాత్మనామ్
నాదబ్రహ్మామృతానంద మద్వితీయ ముపాస్మహే॥

సంగీతము నాదప్రధానంబై జంత్రగాత్రములయందు స్వరవిన్యాసముచే నవ్యక్త మధురమై, శిశు పశు ఫణ్యాదులకును బారవశ్య దాయకంబై ఐహికాముష్మిక సుఖ దాయకంబులై యొప్పుచుండు శాస్త్రము. అట్టి సంగీతశాస్త్రమును నభ్యసించువారలు తొలుత శ్రుతిగూర్చుకొని పిమ్మట స రి గ మ ప ధ ని స, స ని ద ప మ గ రి స అను నీ స్వరములను ఆరోహణ అవరోహణగతిగా, ఆదితాళము వేసికొని, కాలము దెలిసి హెచ్చుతక్కువలు గానీయక తాళమునకు సరిపరచుకొని, మందరవిళంబముగా ప్రథమకాలమును, పిమ్మట ద్వితీయకాలమును, ఆనంతరము తృతీయకాలమును, తద నంతరము చతుర్థకాలమును, క్రమముగా ఆ యా రాగములయొక్క స్వరస్థానములను గురుతెఱిగి సాధకము చేయవలెను.

మఱియును, ఆదితాళము ఒక్క లఘువును, రెండు ద్రుతములను గలది. దీని అంగసంజ్ఞ 10 ౦. ఇందు నిలువు గీటుగల గుఱుతు లఘువనియు, రెండు నున్నాలు రెండు ద్రుతము లనియు నెఱుంగవలెను. ఈ ఆదితాళముయొక్క లఘు ద్రుతములను వేసిడి క్రమ మెఱుంగవలెనంటే, తొలుత లఘువును, పిమ్మట రెండు ద్రుతములను వేయ వలెను. లఘువు అనగా ఘాత మొదలు మధ్యను వ్రేలు వఱకు నాలుగక్షరములు వేయునది.

ద్రుత మనగా, దెబ్బ ఊనివేయుట. అందు ఊనియనగా, దెబ్బవేసిన చేతిని పడిపైపున విసరుట. ఇట్లే రెండవ ద్రుతమున్ను వేయవలెను, దీని వివరము మీఁద్రింద వ్రాయబడుచున్నది.

I. రాగస్వరావళి వరుసలు

15 వ, మేళకర్త - శురి - అంగ - శుమ - వ - శుధ - కాని

మాయామాళవగౌళ రాగము - ఆదితాళము. 8 అక్షరములు

I ఇది లఘువు				O ఇది ద్రుతము		O ఇది ద్రుతము	
ఘాత	తిటికివ్రేలు	అనామికవ్రేలు	మధ్యవ్రేలు	దెబ్బ	ఊని	దెబ్బ	ఊని
			ప్రథమ కాలము				
సా	రీ	గా	మా	పా	ధా	నీ	సా॥
సా	నీ	ధా	పా	మా	గా	రీ	సా
			రెండవ కాలము				
సారీ	గామా	పాధా	నీసా	సానీ	ధాపా	మాగా	రీసా
			మూడవ కాలము				
సరిగమ	పధనిస	సనిధప	మగరిస	సరిగమ	పధనిస	సనిధప	మగరిస॥
			నాల్గవ కాలము				
మపధనిస	సనిధపమగరిస	సరిగమపనిధప	సనిధపమగరిస	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస	సరిగమపధనిస	సనిధపమగరిస

ఇట్లు తొలిందట వ్రాసియుండు స్వరముల అన్నిటియందును, పైపెట్టిన 1, 2, 3, 4 కాలముల పద్ధతిని సాధకము చేయవలయును. పట్కాలమలను సాధకము చేయువారు పట్కాలమల విషయ వ్రాయబడిన పద్ధతినిజాచి తెలుసుకొనవలెను.

2. సరిగమ - సరిగమ - సరిగమ - పధనిస
సనిధప - సనిధప - సనిధప - మగరిస॥

3. సరిగమ - సరిసరి - సరిగమ - పధనిస
సనిధప - సనిసని - సనిధప - మగరిస॥

4. సరిగమ - పాసరి - సరిగమ - పధనిస
సనిధప - మాసని - సనిధప - మగరిస॥

5. సరిగమ - పమగరి - సరిగమ - పధనిస
సనిధప - మపధని - సనిధప - మగరిస॥

6. సరిగమ - పమధప - సరిగమ - పధనిస
సనిధప - మపగమ - సనిధప - మగరిస॥

7. సరిగమ - సమగరి - సరిగమ - పధనిస
సనిధప - సపధని - సనిధప - మగరిస॥

8. సరిగమ - పాగమ - పా,, - పా,,
గమపధ - నిధపమ - గమపగ - మగరిస॥

9. పానిధ - నిధప - ధాపమ - పాపా
గమపధ - నిధపమ - గమపగ - మగరిస॥

10. సరిగమ - పధనిస - రీపా - నిధనిస
నిని - ధపధని - ధాధా - పమపధ
పాపా - మగమప - మామా - గరిగమ
సనిధప - మగరిస - సనిధప - మగరిస॥

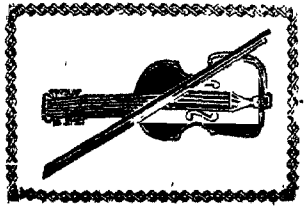

2. మోహనరాగము—ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	గ	ప	ధ	స	స ధ ప గ రి స
,,	చ	అం	,,	చ	,,	అవరోహణము

1. సా రి గ . ప ధ సా . సా ధ ప - గ రి సా ||

2. స రి గ ప - గ ప ధ స - స ధ ప గ - ప గ రి స ||

3. సా రి గ - రి గ ప - గా ప ధ - సా ధ స ||
   సా ధ ప - ధా ప గ - సా గ రి - గా రి స ||

4. ప స రి గ - సా ప గ - ధ ధ సా - గ గ సా ||
   ప ధ సా - స ద ధ ప - స ద ధ ప - ప గ రి స ||

5. స రి గ రి - గ ప గ ప - గ ప ధ స - సా సా
   రి స ధ ప - స ధ ప గ - ధ ప గ రి - ప గ రి స

6. స రి గ ప - ధ ప గ రి - స రి గ ప - గ ప ధ స
   ప ధ ప గ - రి గ ప ధ - స ధ ప గ - ప గ రి స ||

7. స రి గ రి - గ ప ధ ప - స రి గ ప - గ ప ధ స
   స ధ ప ధ - ప గ రి గ - స ద ప గ - ప గ రి స ||

8. స రి గ రి - గా రి గ - సా ,, - సా ,,
   గ ప ధ ప - ధ స ధ ప - గ ప ధ ప - గ గ రి స

9. స రి గ రి - గ ప గ రి - స రి గ ప - గ ప ధ స
   స ధ ప ధ - ప గ ప ధ - స ధ ప గ - ప గ రి స ||

10. స రి గ రి - గా రి గ - ప గ సా - ధ ప ధా ||
    గ ప ధ ప - ధ స ధ ప - గ ప ధ ప - గ గ రి స ||

3. తోడిరాగము—అదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	గ	మ	ధ	ని	స
"	శు	సా	శు	శు	శ్రీ	"

స ని ధ మ గ రి స

అవరోహణము

1. స రి గ మ - ధ ని స - స ని ధ మ - గ రి సా||

2. స రి గ మ - గ మ గ మ - గ మ ధ మ - ధ ని స
స ని ధ మ - ని ధ మ గ - ధ మ గ రి - మ గ రి స||

3. స రి గ మ - ధ మ గ రి - స రి గ మ - ధ ని స
స ని ధ మ - గ మ ధ ని - స ని ధ మ - గ రి సా||

4. స రి గ మ - రి గ మ ధ - గ మ ధ ని - మ ధ ని స
స ని ధ మ - ని ధ మ గ - ధ మ గ రి - మ గ రి స||

5. స రి గ మ - మ ని ధ మ - స రి గ మ - ధ ని స
స ని ధ మ - గ రి గ మ - స ని ధ మ - గ రి సా||

6. స రి గ మ - ధ మ గ మ - స రి గ మ - ధ ని సా
స ని ధ మ - గ మ ధ మ - స ని ధ మ - గ రి సా||

7. స రి గ మ - ధా గ మ - ధా , , - ధా , ,
గ మ ధ ని - స ని ధ మ - గ మ గ రి - గ రి సా||

8. స రి గ రి - రి గ మ గ - గ మ ధ మ - ధ ని స
స ని ధ ని - ని ధ మ ధ - ధ మ గ మ - గ రి సా||

9. స రి గ మ - ధ మ ని స - స రి గ మ - ధ ని స
స ని ధ మ - గ మ రి గ - స ని ధ మ - గ రి సా||

10. స రి గ మ - ధ ని స - రి స స ని - ని ద ధ మ
ని ద ధ మ - మ గ మ - ని ధ మ మ గ - మ గ రి స||

4. ధీరశంకరాభరణము – ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	తు	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

1. సరిగమ - సధనిస - సా,, - సా,,
   ధనిసరి - సనిధప - సనిధప - మగరిస||

2. సరిగమ - పధనిస - సా,, - సా,,
   ధనిసరి - ససగిస - సరిసని - ధపమప
   ధనిసరి - సనిధప - సనిధప - మగరిస||

3. సరిగమ - పధనిస - సా,, - సా,,
   ధనిసరి - గరిసరి - సరిసని - ధపమప
   ధనిసరి - ససరిస - సరిసని - ధపమప
   ధనిసరి - సనిధప - సనిధప - మగరిస||

4. సరిగమ - పధనిస - సా,, - సా,,
   ధనిసరి - గమగరి - సరిసని - ధపమప
   ధనిసరి - గరిసరి - సరిసని - ధపమప
   ధనిసరి - ససరిస - సరిసని - ధపమప
   ధనిసరి - సనిధప - సనిధప - మగరిస

5. సరిగమ - పధనిస - సా,, - సా,,
   ధనిసరి - గమపమ - గమగరి - సనిధప
   ధనిసరి - గమగరి - సరిసని - ధపమప
   ధనిసరి - గరిసరి - సరిసని - ధపమప||

ధ ని స రి - స స రి స - స రి స ని - ధ ప మ ప
ధ ని స రి - స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స||

6. మ రి గ మ - ప ధ ని స - స్థా , , - స్థా , ,
స రి గ రి రి స - ని స రి స స ని - ధ ని స ని ని ధ
ప ధ ని ద ధ ప - మ ప ధ ప మ మ - గ మ ప మ మ గ
మ ప ధ ని - స ని ధ ప - మ గ రి స||

7. స రి గ మ - ప ధ ని స - స్థా , , - స్థా , ,
గ రి రి స స ని - రి స స స ని ని ధ - స స ని ని ధ ధ ప
ని ద ధ ప మ మ - ధ ప మ మ గ గ - మ ప గ మ మ ప ధ
స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స||

8. స రి గ మ - ప ధ ని స - స్థా , , - స్థా , ,
స స్స రి స ని - ని న్ని స ని ధ - ద ద్ధ ని ధ ప
ప ప్ప ధ ప మ - మ మ్మ ప మ గ - మ మ గ మ ప ధ
స ని ధ ప - స ని ధ ప - మ గ రి స||

9. స రి గ మ - ప ధ ని స - స్థా , , - స్థా , ,
స రి గా రి స - ని స రి స ని - ధ ని స్థా ని ధ
ప ధ ని ధ ప - మ ప ధా ప మ - గ మ పా మ గ
మ ప ధ ని - స ని ధ ప - మ గ రి స||

10. మ రి గ మ - మ ధ ని స - స్థా , , - స్థా , ,
స్థా రి గ రి స - ని స రి స ని - ధా ని స ని ధ
పా ధ ని ధ ప - మా ప ధ ప మ - గా మ ప మ గ
మ ప ధ ని - స ని ధ ప - మ గ రి స||

5. మధ్యమావతిరాగము - ఆదితాళము

రి అక్షరములు

స	రి	మ	ప	ని	స	స ని ప మ రి స
,,	చ	శు	,,	కై	,,	ఆవరోహణము

1. సా రి మ - ప ని సా - సా ని ప - మ రి సా||
2. స రి మ ప - మ ప ని స - స ని ప మ - ప మ రి స||
3. స రి మ స - ని ప ని స - స ని ప మ - రి మ రి స||
4. స రి మ రి - మ ప ని ప - స ని ప ని - ప మ గ స||
5. స రి మా - ప మ ని ప - స రి మ ప - మ ప ని స
   స ని పా - మ ప రి మ - స ని ప మ - ప మ రి స||
6. స రి మ రి మా - మ ప స ప మ - స ని సా -
   ప ని స ని - స రి స ని - ప ని స ని - ప మ రి స||
7. స రి మ ప - ని ప మ రి - స రి మ ప - ని ప ని స
   స ని ప మ - రి మ ప ని - స ని ప మ - రి మ రి స||
8. స రి మ రి - రి మ ప మ - మ ప ని ప - ని ని సా
   ప ని ప ని - ని ప మ ప - ప మ రి మ - రి రి సా||
9. సా రి మ - మ మ రి స - స రి మ ప - ని ని సా||
   సా ని ప - మ ప ని స - స ని ప మ - రి రి సా||
10. స రి మ ప - రి మ ప ని - మ ప ని స - సా సా
    స రి మ రి స ని - ప ని స ని ప మ - రి మ రి స||

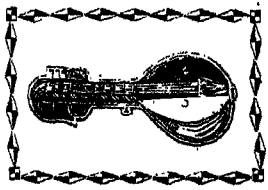

జంటవరుసలు

1. మాయామాళవగౌళ—ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స నిధ పమ గరిస
,,	ము	అం	ము	,,	ము	తా	,,	అవరోహణము

1. స స రి రి - గ గ మ మ - ప ప ద ధ - ని ని స్ స్
స్ స్ ని ని - ద ధ ప ప - మ మ గ గ - రి రి స స ||

2. స స రి రి - గ గ మ మ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ గ మ మ - ప ప ద ధ - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ప ద ధ - ని ని స్ స్ - స్ స్ ని ని - ద ధ ప ప
ని ని ద ధ - ప ప మ మ - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప ప మ మ - గ గ రి రి - మ మ గ గ - రి రి స స ||

3. స స రి రి - గ గ రి రి - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ గ - మ మ గ గ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ గ మ మ - ప ప మ మ - గ గ మ మ - ప ప ద ధ
మ మ ప ప - ద ధ ప ప - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ప ద ధ - ని ని ద ధ - ప ప ద ధ - ని ని స్ స్
స్ స్ ని ని - ద ధ ని ని - స్ స్ ని ని - ద ధ ప ప
ని ని ద ధ - ప ప ద ధ - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ద ధ ప ప - మ మ ప ప - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప ప మ మ - గ గ మ మ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ గ - రి రి గ గ - మ మ గ గ - రి రి స స ||

4. స రి రి గ - స రి రి గ - స స రి రి - గ గ మ మ
రి గ గ మ - రి గ గ మ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ మ మ ప - గ మ మ ప - గ గ మ మ - ప స ద ధ

మ ప ప ధ - మ మ ప ధ - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
మ ద ధ ని - ప ద ధ ని - ప ప ద ధ - ని ని స్ స్
స్ ని ని ధ - స్ ని ని ధ - స్ స్ ని ని - ద ధ ప ప
ని ద ధ ప - ని ద ధ ప - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ధ ప ప మ - ధ ప ప మ - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప మ మ గ - ప మ మ గ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ గ గ రి - మ గ గ రి - మ మ గ గ - రి రి స స

---

2. మోహనరాగము—ఆదితాళము

8 అక్షరములు

స	రి	గ	ప	ధ	స్	స్ ధ ప గ రి స
,,	చ	అం	,,	చ	,,	అవరోహణము

1. స ప రి రి గ - స రి గ - స స రి రి - గ గ ప ప
రి రి గ గ ప - రి గ ప - రి రి గ గ - ప ప ద ధ
గ గ ప ప ధ - గ ప ధ - గ గ ప ప - ద ధ స్ స్
స్ స్ ద ధ ప - స్ ద ప - స్ స్ ద ధ - ప ప గ గ
ద ధ ప ప గ - ధ ప గ - ద ధ ప ప - గ గ రి రి
ప ప గ గ రి - ప గ రి - ప ప గ గ - రి రి స స

2. పా స - రీ రి గ గ - స స రి రి - గ గ ప ప
రీ రి - గా గ ప ప - రి రి గ గ - ప ప ద ధ
గా గ - పా ప ద ధ - గ గ స ప - ద ధ స్ స్
పా స్ - దా ధ స ప - స్ స్ ద ధ - ప ప గ గ
దా ధ - పా ప గ గ - ద ధ ప ప - గ గ రి రి
పా ప - గా గ రి రి - ప ప గ గ - రి రి స స||

3. స స రి - పా రి స రి - స స రి రి - గ గ ప ప
రి రి గ - రీ గ రి గ - రి రి గ గ - ప ప ద ధ

గ గ ప - గా ప గ ప - గ గ ప ప - ద ధ స్స
స్స స్స ధ - సా ధ స్స ధ - స్స స్స ద ధ - ప ప గ గ
ద ధ ప - ధా ప ధ ప - ద ధ ప ప - గ గ రి రి
ప ప గ - పా గ ప గ - ప ప గ గ - రి రి స స||

4. స సా - రీ గ స రి - స స రి రి - గ గ ప ప
రి రీ - గా ప రి గ - రి రి గ గ - ప ప ద ధ
గ గా - పా ధ గ ప - గ గ ప ప - ద ధ స్స స్స
స్స సా - ధా ప స్స ధ - స్స స్స ద ధ - ప ప గ గ
ద ధా - పా గ ధ ప - ద ధ ప ప - గ గ రి రి
ప పా - గా రి ప గ - ప ప గ గ - రి రి స స

---

3. శుద్ధతోడి రాగము—ఆదితాళము

8. అక్షరములు

స	రి	గ	మ	ధ	ని	స	స ని ధ మ గ రి స
,,	శు	సా	శు	శు	శ్రీ	,,	అవరోహణము

1. స స రి - స స రి స రి - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ - రి రి గ రి గ - రి రి గ గ - మ మ ద ధ
గ గ మ - గ గ మ గ మ - గ గ మ మ - ద ధ ని ని
మ మ ధ - మ మ ధ మ ధ - మ మ ద ధ - ని ని స్స స్స
స్స స్స ని - స్స స్స ని స్స ని - స్స స్స ని ని - ద ధ మ మ
ని ని ధ - ని ని ధ ని ధ - ని ని ద ధ - మ మ గ గ
ద ధ మ - ద ధ మ ధ మ - ద ధ మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ - మ మ గ మ గ - మ మ గ గ - రి రి స స||

2. స స స - రి రి రి గ గ - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి రి - గ గ గ మ మ - రి రి గ గ - మ మ ద ధ
గ గ గ - మ మ మ ద ధ - గ గ మ మ - ద ధ ని ని
మ మ మ - ద ధ ధ ని ని - మ మ ద ధ - ని ని స్ స్
స్ స్ స్ - ని ని ని ద ధ - స్ స్ ని ని - ద ధ మ మ
ని ని ని - ద ధ ధ మ మ - ని ని ద ద - మ మ గ గ
ద ధ ధ - మ మ మ గ గ - ద ధ మ మ - గ గ రి రి
మ మ మ - గ గ గ రి రి - మ మ గ గ - రి రి స స

3. స స రి గా - స రి గ - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ మా - రి గ మ - రి రి గ గ - మ మ ద ధ
గ గ మ ధా - గ మ ధ - గ గ మ మ - ధ ధ ని ని
మ మ ధ నీ - మ ధ ని - మ మ ద ధ - ని ని స్ స్
స్ స్ ని ధా - స్ ని ధ - స్ స్ ని ని - ద ధ మ మ
ని ని ధ మా - ని ద మ - ని ని ద ధ - మ మ గ గ
ద ధ మ గా - ధ మ గ - ద ధ మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ రీ - మ గ రి - మ మ గ గ - రి రి స స||

4. స సా రి - సా రి గ - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రీ గ - రీ గ మ - రి రి గ గ - మ మ ద ధ
గ గా మ - గా మ ధ - గ గ మ మ - ద ధ ని ని
మ మా ధ - మా ధ ని - మ మ ద ధ - ని ని స్ స్
స్ స్ా ని - స్ా ని ధ - స్ స్ ని ని - ద ధ మ మ
ని నీ ధ - నీ ధ మ - ని ని ద ధ - మ మ గ గ
ద ధా మ - ధా మ గ - ద ధ మ మ - గ గ రి రి
మ మా గ - మా గ రి - మ మ గ గ - రి రి స స||

4. ధీరశంకరాభరణము—ఆదితాళము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

1. స స రి రి - గా స రి - ప స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ గ - మా రి గ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ గ మ మ - పా గ మ - గ గ మ మ - ప ప ద ధ
మ మ ప స - ధా మ ప - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ప ద ధ - నీ ప ద - ప ప ద ధ - ని ని స్ స్
స్ స్ ని ని - నా స్ ని - స్ స్ ని ని - ద ధ ప ప
ని ని ద ధ - పా ని ద - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ద ధ ప ప - మా ధ ప - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప ప మ మ - గా ప మ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ గ - రీ మ గ - మ మ గ గ - రి రి స స

2. స స రి గ - స రి గ రి - స స రి రి - గ గ మ మ
రి రి గ గ - రి గ మ గ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ గ మ ప - గ మ ప మ - గ గ మ మ - ప ప ద ధ
మ మ ప ధ - మ ప ధ ప - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ప ధ ని - ప ధ ని ధ - ప ప ద ధ - ని ని స్ స్
స్ స్ ని ధ - స్ ని ధ ని - స్ స్ ని ని - ద ధ ప ప
ని ని ధ ప - ని ధ ప ధ - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ద ధ ప మ - ధ ప మ ప - ద ధ ప ప - మ మ గ గ

ప ప మ గ - ప మ గ మ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ మ గ రి - మ గ రి స - మ మ గ గ - రి రి స స||

3. ప రి గా - సా రి గ - స స రి రి - గి గ మ మ
రి గ మా - రీ గ మ - రి రి గ గ - మ మ ప ప
గ మ పా - గా మ ప - గ గ మ మ - ప ప ద ధ
మ ప ధా - మా ప ధ - మ మ ప ప - ద ధ ని ని
ప ద నీ - పా ధ ని - ప ప ద ధ - ని ని స్ స్
స్ ని ధా - సా ని ధ - స్ స్ ని ని - ద ధ ప ప
ని ద పా - ని ద ప - ని ని ద ధ - ప ప మ మ
ధ ప మా - ధా ప మ - ద ధ ప ప - మ మ గ గ
ప మ గా - పా మ గ - ప ప మ మ - గ గ రి రి
మ గ రీ - మా గ రి - మ మ గ గి - రి రి స స||

4. స స స స - రి రి రి రి - గ గ గ గి - మ మ మ మ
రి రి రి రి - గ గ గ గ - మ మ మ మ - ప ప ప ప
గ గ గ గ - మ మ మ మ - ప ప ప ప - ద ద ధ ధ
మ మ మ మ - ప ప ప ప - ద ధ ద ధ - ని ని ని ని
ప ప ప ప - ద ద ద ధ - ని ని ని ని - స్ స్ స్ స్
స్ స్ స్ స్ - ని ని ని ని - ద ద ద ధ - ప ప ప స
ని ని ని ని - ద ద ద ధ - ప ప ప ప - మ మ మ మ
ద ద ద ద - ప ప ప ప - మ మ మ మ - గ గ గ గ
ప ప ప ప - మ మ మ మ - గ గ గ గ - రి రి రి రి
మ మ మ మ - గ గ గ గ - రి రి రి రి - స స స స||

5. మధ్యమావతిరాగము—ఆదితాళము

రి అక్షరములు

స	రి	మ	ప	ని	స	స ని ప మ రి స.
,,	చ	తు	,,	త్రి	,,	అవరోహణము

1. స స రి రి - స స రి రి - స స రి రి - మ మ ప ప
రి రి మ మ - రి రి మ మ - రి రి మ మ - ప ప ని ని
మ మ ప ప - మ మ ప ప - మ మ ప ప - ని ని స్ స్
స్ స్ ని ని - స్ స్ ని ని - స్ స్ ని ని - ప ప మ మ
ని ని ప ప - ని ని ప ప - ని ని ప ప - మ మ రి రి
స ప మ మ - ప ప మ మ - ప ప మ మ - రి రి స స||

2. స స రి రి - స రి స రి - స స రి రి - మ మ ప ప
రి రి మ మ - రి రి మ మ - రి రి మ మ - ప ప ని ని
మ మ ప ప - మ ప మ ప - మ మ ప ప - ని ని స్ స్
స్ స్ ని ని - స్ ని స్ ని - స్ స్ ని ని - ప ప మ మ
స ని ప ప - ని ప ని ప - ని ని ప ప - మ మ రి రి
ప ప మ మ - ప మ ప మ - ప ప మ మ - రి రి స స||

3. సా రి స - సా రి స - స స రి రి - మ మ ప ప
రీ మ రి - రీ మ రి - రి రి మ మ - ప ప ని ని
మా ప మ - మా ప మ - మ మ ప ప - ని ని స్ స్
సా ని స్ - సా ని స్ - స్ స్ ని ని - ప ప మ మ
నీ ప ని - నీ ప ని - ని ని ప ప - మ మ రి రి
పా మ ప - పా మ ప - ప ప మ మ - రి రి స్ స్||

4. స రీ - రి మా రి స - స స రి రి - మ మ ప స
రి మా - మ పా మ రి - రి రి మ మ - ప ప ని ని
మ పా - ప నీ ప మ - మ మ ప ప - ని ని స స
స నీ - ని పా ని స - స స ని ని - ప ప మ మ
ని పా - ప మా ప ని - ని ని ప ప - మ మ రి రి
ప మా - మ రీ మ ప - స ప మ మ - రి రి స స ||

జంట వరుసలు సమాప్తము

ఈ పై నుదహరించిన స్వరావళి మొదటినుండి జంట వరుసలు కడపటివరకును ఆ యా రాగములయొక్క స్వరస్థానములను దెలిసి సాధకము జేసినయెడల, ముందు రాబోవు అనేక రాగములలోనుండెడి గీతములు, వర్ణములు, కృతులు మొదలగువాటిని బహుసులభముగా తమకై తామే పాడుకొనుటకు హేతువగుచున్నది. అదెట్లనిన, ఏ రాగములకైనను ముఖ్యముగా. శుద్ధరిషభము - చతుశ్రుతి రిషభము సాధారణ గాంధారము - అంతర గాంధారము - శుద్ధమధ్యమము ప్రతిమధ్యమము - శుద్ధధైవతము - చతుశ్రుతి ధైవతము - కైశిక నిషాదము - కాకలి నిషాదము అను నీ పది స్వరస్థానములను దెలియునటుల కొన్ని రాగములలో స్వరావళివరుసలు జంటలు మొదలగునవి వ్రాయుటయ్యెను. గాన, సంగీత మవలంబించు ప్రతివారును, సదరు రాగస్వరావళి మొదలగునవి తప్పక సాధకము చేయవలయును. ఇట్లు అనేకులు త్వరలో వృద్ధిపొందియున్నారు.

మఱియును, స్వరావళి మొదలగు వరుసలను మాత్రము యీ పై జెప్పిన స్వరస్థానములను బాగుగా గుర్తెఱిగిన ఉపాధ్యాయులవల్ల నేర్చుకొనవలయును.

అలంకారములు

1. మాయమాళవగౌళ రాగము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స్నిధపమగరిస
"	తు	అం	తు	"	తు	కా	"	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి ధ్రువతాళము—14 అక్షరములు

	౧	౦	౨	౩
	సరిగమ	గరి	సరిగరి	సరిగమ
	రిమప	మగ	రిగమగ	రిమమప
	మమపని	పమ	మమపప	గమపధ
	మపధని	ధప	మపధని	మపధని
	పధని స్ని	నిధ	పధనిధ	పధనిస
	స్నిధప	ధని	స్నిధని	స్నిధప
	నిస్నిపమ	పధ	నిధపధ	నిధపమ
	ధపమగ	మప	ధపమప	ధపమగ
	మమగరి	గమ	పమగమ	పమగరి
	మగరిస	రిగ	మగరిగ	మగరిస

1.

త్రిశ్రజాతి ధ్రువతాళము—11 అక్షరములు

	౧	౦	౨	౩
	సరిగ	రిస	సరిగ	రిగమ
	రిగమ	గరి	రిగమ	గమప
	గమప	మగ	గమప	మపధ
	మపధ	పమ	మపధ	పధని
	పధని	ధప	పధని	ధనిస
	స్నిధ	నిస	స్నిధ	నిధప
	నిధప	ధని	నిధప	ధపమ
	ధపమ	పధ	ధపమ	పమగ
	పమగ	మప	పమగ	మగరి
	మగరి	గమ	మగరి	గరిస

2.

మిశ్రజాతి ధ్రువతాళము—23 అక్షరములు

	౧	౦	౨	౩
3.	సరిగమపధని	ధప	సరిగమపధప	సరిగమపధని
	రిగమపధనిస	నిధ	రిగమపధనిధ	రిగమపధనిస
	సనిధపమగ	గమ	సనిధపమగమ	సనిధపమగరి
	నిధపమగరిస	రిగ	నిధపమగరిగ	నిధపమగరిస‖

ఖండజాతి ధ్రువతాళము—17 అక్షరములు

	౧	౦	౨	౩
4.	సరిగమప	మగ	సరిగమగ	సరిగమప
	రిగమపధ	పమ	రిగమపమ	రిగమపధ
	గమపధని	ధప	గమపధప	గమపధని
	మపధనిస	నిధ	మపధనిధ	మపధనిస
	సనిధపమ	పధ	సనిధపధ	సనిధపమ
	నిధపమగ	మప	నిధపమప	నిధపమగ
	ధపమగరి	గమ	ధపమగమ	ధపమగరి
	పమగరిస	రిగ	పమగరిగ	పమగరిస‖

సంకీర్ణజాతి ధ్రువతాళము—29 అరక్షములు

	౧	౦	౨	౩
5.	సారిగమపధని	ధప	సారిగమపధప	సారిగమపధని
	రిగామపధనిస	నిప	రిగామపధనిధ	రిగామపధనిస
	సానీధపమగరి	గమ	సానీధపమగమ	సానీధపమగరి
	నీధాపమగరిస	రిగ	నీధాపమగరిగ	నీధాపమగరిస

2. హనుమతోడితాళము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	శు	సా	శు	,,	శు	శ్రీ	,,	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి మత్యతాళము—10 అక్షరములు

	I	O	I
1.	స రి గ రి	స రి	స రి గ మ
	రి గ మ గి	రి గ	రి గ మ ప
	గి మ ప మ	గ మ	గి మ ప ధ
	మ గి ధ ప	మ ప	మ ప ధ ని
	మ ధ గి ధ	ప ధ	ప ధ ని స̇
	స̇ ని ధ ని	స̇ ని	స̇ ని ధ ప
	ని ధ ప ధ	ని ధ	ని ధ ప మ
	ధ ప మ ప	ధ ప	ధ ప మ గ
	ప మ గ మ	ప మ	ప మ గ రి
	మ గ రి గ	మ గ	మ గ రి స

త్రిశ్రజాతి మత్యతాళము—8 అక్షరములు

	I	O	I
2.	స రి గ	స రి	స రి గ
	రి గ మ	రి గ	రి గ మ
	గ మ ప	గ మ	గ మ ప
	మ ప ధ	మ ప	మ ప ధ
	ప ధ ని	ప ధ	ప ధ ని
	ధ ని స̇	ధ ని	ధ ని స̇
	స̇ ని ధ	స̇ ని	స̇ ని ధ
	ని ధ ప	ని ధ	ని ధ ప
	ధ ప మ	ధ ప	ధ ప మ
	ప మ గ	ప మ	ప మ గ
	మ గ రి	మ గ	మ గ రి
	గ రి స	గ రి	గ రి స

మిశ్రజాతి మత్స్యతాళము—16 అక్షరములు

	1	0	1
3.	స రి గ మ ప స్ప ప	మ గ	స రి గ మ ప మ స ధ ని
	రి గ మ ప ధ ని ధ	ప మ	రి గ మ ప ధ ని స్
	స్ ని ధ ప మ గ మ	ప ధ	స్ ని ధ ప మ గ రి
	ని ధ ప మ గ రి గ	మ ప	ని ధ ప మ గ రి స

ఖండజాతి మత్స్యతాళము—12 అక్షరములు

	1	0	1
4.	స రి గ మ గ	స రి	స రి గ మ ప
	రి గ మ ప మ	రి గ	రి గ మ ప ధ
	గ మ ప ధ ప	గ మ	గ మ ప ధ ని
	మ ప ధ ని ధ	మ ప	మ ప ధ ని స్
	స్ ని ధ ప ధ	స్ ని	స్ ని ధ ప మ
	ని ధ ప మ ప	ని ధ	ని ధ ప మ గ
	ధ ప మ గ మ	ధ ప	ధ ప మ గ రి
	ప మ గ రి గ	ప మ	ప మ గ రి స

సంకీర్ణజాతి మత్స్యతాళము—20 అక్షరములు

	1	0	1
5.	సా రీ గా మ ప మ	గ మ	సా రీ గా మ ప ధ
	రీ గా మా ప ధ ప	మ ప	రీ గా మా ప ధ ని
	గా మా పా ధ ని ధ	ప ధ	గా మా ప ధ ని స
	సా నీ ధా ప మ ప	ధ ప	సా నీ ధా ప మ గ
	నీ ధా పా మ గ మ	ప మ	నీ ధా పా మ గ రి
	ధా పా మా గ రి గ	మ గ	ధా పా మా గ రి స

ధీరశంకరాభరణము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి రూపకం—6అ

○	∣
స రి	స రి గ మ
రి గ	రి గ మ ప
గ మ	గ మ ప ధ
మ ప	మ ప ధ ని
ప ధ	ప ధ ని స̇
స̇ ని	స̇ ని ధ ప
ని ధ	ని ధ ప మ
ధ ప	ధ ప మ గ
ప మ	ప మ గ రి
మ గ	మ గ రి స

మిశ్రజాతిరూపకం —9అ

3.

○	∣
స రి	స రి గ స రి గ మ
రి గ	రి గ మ రి గ మ ప
గ మ	గ మ ప గ మ ప ధ
మ ప	మ ప ధ మ ప ధ ని
ప ధ	ప ధ ని ప ధ ని స̇
స̇ ని	స̇ ని ధ స̇ ని ధ ప
ని ధ	ని ధ ప ని ధ ప మ
ధ ప	ధ ప మ ధ ప మ గ
ప మ	ప మ గ ప మ గ రి
మ గ	మ గ రి మ గ రి స

తిశ్రజాతి రూపకం—5అ.

2.

○	∣
స రి	స రి గ
రి గ	రి గ మ
గ మ	గ మ ప
మ ప	మ ప ధ
ప ధ	ప ధ ని
ధ ని	ధ ని స̇
స̇ ని	స̇ ని ధ
ని ధ	ని ధ ప
ధ ప	ధ ప మ
ప మ	ప మ గ
మ గ	మ గ రి
గ రి	గ రి స

ఖండజాతి రూపకం— 7అ.

4.

○	∣
స రి	స రి గ మ ప
రి గ	రి గ మ ప ధ
గ మ	గ మ ప ధ ని
మ ప	మ స ధ ని స̇
స̇ ని	స̇ ని ధ ప మ
ని ధ	ని ధ ప మ గ
ధ ప	ధ ప మ గ రి
ప మ	ప మ గ రి స

సంకీర్ణ జాతి రూపకము—11 అక్షరములు

	○	∣
	స రి	స రి గ మ ప రి గ మ ప
3.	రి గ	రి గ మ ప ధ గ మ ప ధ
	గ మ	గ మ ప ధ ని మ ప ద ని
	మ ప	మ ప ధ ని స ప ధ ని స
	స ని	స ని ధ ప మ ని ధ ప మ
	ని ధ	ని ధ ప మ గ ధ ప మ గ
	ధ ప	ధ ప మ గ రి ప మ గ రి
	ప మ	ప మ గ రి స మ గ రి స

4. మేచకళ్యాణి

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	ప్ర	,,	చ	తా	,,	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి జంపెతాళము—7 అక్షరములు

∣	◡	○
స రి గ రి	గ	మా
రి గ మ గ	మ	పా
గ మ ప మ	ప	ధా
మ ప ధ ప	ధ	నీ
ప ధ ని ధ	ని	సా
స ని ధ ని	ధ	పా
ని ధ ప ధ	ప	మా
ధ ప మ ప	మ	గా
ప మ గ మ	గ	రీ
మ గ రి గ	రి	సా‖

తిశ్రజాతి జంపెతాళము—6 అక్షరములు

	∣	◡	○
	సరి గ	రి	గా
2.	రి గ మ	గ	మా
	గ మ ప	మ	పా
	మ ప ధ	ప	ధా
	ప ధ ని	ధ	ని
	ధ ని స	ని	సా
	స ని ధ	ని	ధా
	ని ధ ప	ధ	పా
	ధ ప మ	ప	మా
	ప మ గ	మ	గా
	మ గ రి	గ	రీ
	గ రి స	రి	సా॥

మిశ్రజాతి జంపెతాళము—10అక్షరములు

	∣	◡	○
	స రి గ స రి స రి	గ	మా
3.	రి గ మ రి గ రి గ	మ	పా
	గ మ ప గ మ గ మ	ప	ధా
	మ ప ధ మ ప మ ప	ధ	ని
	ప ధ ని ప ధ ప ద	ని	సా
	స ని ధ స ని స ని	ధ	పా
	ని ధ ప ని ధ ని ధ	ప	మా
	ధ ప మ ధ ప ధ ప	మ	గా
	ప మ గ ప మ ప మ	గ	రీ
	మ గ రి మ గ మ గ	రి	సా॥

ఖండజాతి జంపెతాళము—8 అక్షరములు.

	I	◡	○
4.	స రి గ స రి	గ	మా
	రి గ మ రి గ	మ	పా
	గ మ ప గ మ	ప	ధా
	మ ప ధ మ ప	ధ	నీ
	ప ధ ని ప ధ	ని	సా
	స ని ధ స ని	ధ	పా
	ని ధ ప ని ధ	ప	మా
	ధ ప మ ధ ప	మ	గా
	ప మ గ ప మ	గ	రీ
	మ గ రి మ గ	రి	సా‖

సంకీర్ణజాతి జంపెతాళము— 12 అక్షరములు

	I	◡	○
5.	సా రీ గ మ ప రి గ	మ	పా
	రీ గా మ ప రి గ మ	ప	ధా
	గా మా ప ధ గ మ ప	ధ	నీ
	మా పా ధ నీ మ ప ధ	ని	సా
	సా నీ ధ ప స నీ ధ	ప	మా
	నీ ధా ప మ ని ధ ప	మ	గా
	ధా పా మ గ ధ ప మ	గ	రీ
	పా మా గ రి ప మ గ	రి	సా‖

5. నట్టభైరవి రాగము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స̇	స̇ ని ధ ప మ గ రి స
,,	వ	సా	ళు	,,	ళు	కై	,,	అవరోహణము.

చతురశ్రజాతి త్రిపుట తాళము—8 అక్షరములు

		○	○
1	స రి గ రి	స రి	గ మ
	రి గ మ గ	రి గ	మ ప
	గ మ ప మ	గ మ	ప ధ
	మ ప ధ ప	మ ప	ధ ని
	ప ధ ని ధ	ప ధ	ని స̇
	స̇ ని ధ ని	స̇ ని	స̇ ప
	ని ధ ప ధ	ని స	ప మ
	ధ ప మ ప	ధ ప	మ గ
	ప మ గ మ	ప మ	గ రి
	మ గ రి గ	మ గ	రి స‖

తిశ్రజాతి త్రిపుట తాళము—7 అక్షరములు

		○	○
2.	స రి గ	స రి	గ మ
	రి గ మ	రి గ	మ ప
	గ మ ప	గ మ	ప ధ
	మ ప ధ	మ ప	ధ ని
	ప ధ ని	ప ధ	ని స̇
	స̇ ని ధ	స̇ ని	ధ ప
	ని ధ ప	ని ధ	ప మ
	ధ ప మ	ధ ప	మ గ
	ప మ గ	ప మ	గ రి
	మ గ రి	మ గ	రి స‖

మిశ్రజాతి త్రిపుటతాళము—11 అక్షరములు

3.	|	○	○
	స రి గ మ ప మ గ	రి గ	మ ప
	రి గ మ ప ధ ప మ	గ మ	ప ధ
	గ మ ప ధ ని ధ ప	మ ప	ధ ని
	మ ప ధ ని స̇ ని ధ	ప ధ	ని స̇
	స̇ ని ధ ప మ ప ధ	ని ధ	ప మ
	ని ధ ప మ గ మ ప	ధ ప	మ గ
	ధ ప మ గ రి గ మ	ప మ	గ రి
	ప మ గ రి స రి గ	మ గ	రి స॥

ఖండజాతి త్రిపుటతాళము—9 అక్షరములు

4.	|	○	○
	స రి గ మ ప	రి గ	మప
	మ ప ధ	గ మ	ప ధ
	గ మ ప ధ ని	మ ప	ధ ని
	మ ప ధ ని స̇	ప ధ	ని స̇
	స̇ ని ధ ప మ	ని ధ	ప మ
	ని ధ ప మ గ	ధ ప	మ గ
	ధ ప మ గ రి	ప మ	గ రి
	ప మ గ రి స	మ గ	రి స॥

సంకీర్ణజాతి త్రిపుట తాళము—13 అక్షరములు

	|	○	○
	స రి గ మ ప మ గ రి స	రి గ	మ ప
5.	రి గ మ ప ధ ప మ గ రి	గ మ	ప ధ
	గ మ ప ధ ని ధ ప మ గ	మ ప	ధ ని
	మ ప ధ ని స ని ధ ప మ	ప ధ	ని స
	స ని ధ ప మ ప ధ ని స	ని ధ	ప మ
	ని ధ ప మ గ మ ప ధ ని	ధ ప	మ గ
	ధ స మ గ రి గ మ ప ధ	ప మ	గ రి
	మ మ గ రి స రి గ మ ప	మ గ	రి స

6 హరికాంభోజి రాగము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	ౌ	.	అవరోహణము

చతురశ్రజాతి అటతాళము—12 అక్షరములు

	|	|	○	○
	స రి గ మ	స రి గ మ	పా	పా
	రి గ మ ప	రి గ మ ప	ధా	ధా
	గ మ ప ధ	గ మ ప ధ	నీ	నీ
	మ ప ధ ని	మ ప ధ ని	సా	సా
	స్ స ని ధ ప	స్ స ని ధ ప	మా	మా
	ని ధ ప మ	ని ధ ప మ	గా	గా
	ధ ప మ గ	ధ ప మ గ	రీ	రీ
	ప మ గ రి	ప మ గ రి	సా	సా॥

తిశ్రజాతి అటతాళము — 10 అక్షరములు

	|	|	○	○
2.	స రి గ	స రి గ	మా	మా
	రి గ మ	రి గ మ	పా	పా
	గ మ ప	గ మ ప	ధా	ధా
	మ ప ధ	మ ప ధ	నీ	నీ
	ప ధ ని	ప ధ ని	సం	సం
	స ని ధ	స ని ధ	పా	పా
	ని ధ ప	ని ధ ప	మా	మా
	ధ ప మ	ధ ప మ	గా	గా
	ప మ గ	ప మ గ	రీ	రీ
	మ గ రి	మ గ రి	సా	సా ‖

మిశ్రజాతి అటతాళము — 18 అక్షరములు

	|	|	○	○
3.	స రీ గా మ ప	సా రి గా మ ప	ధా	ధా
	రి గా మా ప ధ	రీ గ మా ప ధ	నీ	నీ
	గ మా పా ధ ని	గా మ పా ధ ని	సం	సం
	స నీ ధా ప మ	సం ని ధా ప మ	గా	గా
	ని ధా పా మ గ	నీ ధపా మ గ	రీ	రీ
	ధ పా మా గ రి	ధా ప మా గ రి	సా	సా ‖

ఖండజాతి అటతాళము—14 అక్షరములు

	|	|	౦	౦
4.	స రీ గా	సా రి గా	మా	మా
	రి గా మా	రీ గ మా	పా	పా
	గ మా పా	గా మ పా	ధా	ధా
	మ పా ధా	మా ప ధా	నీ	నీ
	ప ధా నీ	పా ధ నీ	సా	సా
	స నీ ధా	సా ని ధా	పా	పా
	ని ధా పా	నీ ధ పా	మా	మా
	ధ ప మా	ధా ప మా	గా	గా
	ప మా గా	పా మ గా	రీ	రీ
	మ గా రీ	మా గ రీ	సా	సా॥

సంకీర్ణజాతి—అటతాళము 22 అక్షరములు

|	|	౦	౦
సరీ గామాపధ	సారిగామాపధ	నీ	నీ
రిగామాపాధని	రీగమాపాధని	సా	సా
సనీధాపాగమ	సానిధాపామగ	రీ	రీ
నిధాపామాగరి	నీధపామాగరి	సా	సా॥

7. చక్రవాకము

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స నిధ పమ గరిస
,,	కు	అం	కు	,,	చ	కై	,,	అవరోహణము

చ. ఏకతాళము—4 అ. మి. ఏకతాళము—7 అ.

1.

సరిగమ
రిగమప
గమపధ
మపధని
పధనిస
సనిధప
నిధపమ
ధపమగ
పమగరి
మగరిస॥

తి. ఏకతాళము—3 అ.

2.

సరిగ
రిగమ
గమప
మపధ
పధని
ధనిస
సనిధ
నిధప
ధపమ
పమగ
మగరి
గరిస

3.

సరిగమపధనిస
రిగమపధనిస
సనిధపమగరి
నిధపమగరిస॥

ఖం. ఏకతాళము—5 అ.

4.

సరిగమప
రిగమపధ
గమపధని
మపధనిస
సనిధపమ
నిధపమగ
ధపమగరి
పమగరిస

సం. ఏకతాళము—9 అ.

5.

సరిగమ ప రిగమప
రిగమపధగమపధ
గమపధని మపధని
మపధనిసపధనిస
సనిధపమనిధపమ
నిధపమగ ధపమగ
ధపమగరిపమగరి
పమగరిసమగరిస॥

ఇట్లు ఒక్కొక్క రాగములకు ఎనిమిది అలంకారములు చొప్పున ఏడు రాగములలో ముప్పదియారు అలంకారములు సంప్రదాయముగా వ్రాయుట యున్నది

స్వరస్థానములయొక్క ప్రమాణములు.

ఓ సంగీతవిద్యార్థులారా !

ఈ గ్రంథముయొక్క రాగస్వరావళి మొదలగునవి సాధకము చేయుటకు, అయా రాగములయొక్క స్వరస్థానములను బాగుగ గుర్తెఱిగిన ఉపాధ్యాయులవల్ల నేర్చుకొనవలయునని జెప్పియుంటిని. అట్టి ఉపాధ్యాయులు తటస్థించని యెడల మీకోర్కెనిమ్పలమేకదా? గాన, అట్టి కొరత నివారింపబూని, మీకై మీరే ఆయారాగముల యొక్క స్వరస్థానముల గుర్తెఱిగి సాధకము జేసుకొనులాగున, ఈ క్రిందివాటి ప్రమాణములను ఏర్పఱచియున్నాను.

అది యెట్లనగా,

ఈగ్రంథము యొక్క 22వ, పేజీలో జెప్పబడిన శ్రుతి కొలత ప్రకారము శ్రుతిజేసుకొని. పిమ్మట ఒక కాగితపు పేలికను కత్తిరించి ఆ కాగితముచే ఫిడిలు మెట్టువద్దనుండి పీటవరకు కొలిచి ఆ కొలిచిన కాగితమును మూడుభాగములుగమడచి అందులో మూడవభాగము కాగితమును మరిగి ఎనిమిది భాగములుగ మడచి మడతలు తెలియునట్లు, పెన్సిలుతో గాని, ఇంకుతోగాని, గుఱుతులు జేసికొని సదరు 8 భాగములుగ మడచిన కాగితములో, ఫిడిలు మెట్టువద్దనుండి ఒకటి న్నర భాగము శుద్ధరిషభమునకును, సదరు మెట్టువద్దనుండే మూడవ భాగము చతుశ్రుతిరిషభము శుద్ధగాంధారమును ఈరెంటికిని, నాల్గవ, భాగము షట్శ్రుతిరిషభము సాధారణ గాన్ధారమును ఈ రెంటికిని ఐదవభాగము అంతరగాన్ధారమునకును ఆరవభాగము శుద్ధమధ్యమమునకును, ఏడవభాగము ప్రతిమధ్యమమునకును ఎనిమిదవభాగము

పంచమముసకును, ఇవ్విధముగ ఫిడిలు పలకమీద గుఱుతులు వేసికొన వలయును. ఇవి షడ్జమతంత్రిమీద వలికేస్థానములు, ఇదేరీతిన శుద్ధ రిషభస్థానమే పంచతంత్రిమీద శుద్ధదైవతమును, చతుశ్శ్రుతి రిషభ స్థానమే పంచమ తంత్రిమీద చతుశ్శ్రుతిధైవతము శుద్ధనిషాదమున రెండును, షట్శ్రుతిరిషభము, సాధారణగాన్ధారముగల స్థానమే పంచమ తంత్రిమీద షట్శ్రుతిధైవతము కైశికనిషాదమను రెండును అంతరగాన్ధారస్థానమే పంచమతంత్రిమీద కాకలి నిషాదమను శుద్ధ మధ్యమస్థానమే పంచమతంత్రిమీద హెచ్చుషడ్జమమును ప్రతి మధ్యస్థానమే పంచమతంత్రిమీద శుద్ధరిషభమును, షడ్జమతంత్రి మీద పంచమస్థానమే పంచిమతంత్రిమీద హెచ్చు చతుశ్శ్రుతిరిషభ మును, ఇవియే అన్ని రాగములను దెలియందగిన స్వరస్థానములు. ఇట్లు ఆయాకొలత ప్రకారము గుఱుతులు వేసికొని ఆయారాగము లలో వ్రాయబడియున్న స్వరావళివరుసలు, జంటలు,అలంకారములు మొదలగునవి సాధకము చేయవలయును. సదరు పండ్రెండు స్వర స్థానములను గుర్తెఱిగిన పిమ్మట ఏఏరాగములలో నుండెడి గీతములు గాని, వర్ణములుగాని, కృతులుగాని, అతిసులభముగా గ్రహించుటకు హేతువగుచున్నది.

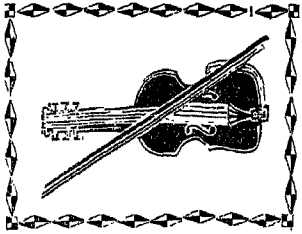

ఓం

శ్రీ రస్తు

క్రొత్త

సంగీత విద్యాదర్పణము

పిళ్ళారి గీతములు

మలహారి రాగము—రూపకతాళము 6 అక్షరములు

స	రి	మ	ప	ధ	స	స ధ ప మ	గ	రి స
,,	కు	మ	,,	కు	,,	,,	అం	,,

1. మప-ధస్సరి । రిప-ధపమప । రిమ-పధమప । ధప-మగ రిస
శ్రిఇ-గణనధ । సింధు-ఉరవణ్ణ । కరు-ణసగర । కరి-వదఅన ।
సా-రి మగరి । సరి-గ రి సా । రిమ-పధమప । ధప-మగరిస ||సా||
లం-బోఒదర । లకు-మికరా । అం-బఅసుత । అమ-రవినుత ||లం||
మప-ధస్సరి । రిస ధపమప । రిమ-పధమప । ధప-మ గ రి స ||సా||
సిద్ధ-చఅరణ । గణ-సెఎవిత । సిద్ధి-వినయక । తెఎ-నచెంనచెం ||లం||
మప-ధస్సరి । రిస-ధపమప । రిమ-పధమప । ధ ప-మ గ రి స ||సా||
పక-లవిద్యఅ । అది-పుఉజిత । పఅ-ర్వాఒ త్తమ । తెఎ-నచెంనచెం ||లం||

మలహారి రాగము—రూపకము 6, అ.

2. ధ ప-మగ రి స । రి మ-పధమప । ధరి-రిస్సధప । ధ ప-మగ రి స ।
కుం-దగౌఉగ । గౌఉ రిఇవర । మం-దిరఆయ । మఆ-నమకుట ।
సా-రీ రీ । ధ ప-మగరిస । సరి-మాగరి । సరి-గరిసా||
మం-దారా । కుమ-మఆకర । మక-రందం । పఆ-సితువా||
ధప - మగరిస । రిమ-పధమప । ధరి-రిస్సధప । ధప-మగరిస ।
హెఎ-మకుఉట । సిం-హాఆసన । మిమ-పఆఅక్ష । కరు-ణఆకర ।
సా-రీ రీ । ధప-మగరిస । సరి-మాగరి । సరి - గరిసా ||
మం - దారా । కుమ - మఆకర । మక-రందం । పఆ - సితువా||

ధ ప - మ గ రి స । రిమ - పధమప । ధరి - రిసధ ప । ధ ప - మగరిప
వం -దమఅను । మం- దఆకిని ।మం - దిరఅయ । మఆ - నమకుట।
సా - రీ రీ । ధ ప - మగరిస । పరి - మాగరి । స రి - గ రి సా॥
మం - దారా। కుసు - మఅకర । మకి - రందం । పఆ - పిశువా॥

మలహరి రాగము—త్రిపుట తాళము 7 అ 100

3. ధ స్ప స-ధపమప । ద ధప-మమపా । దధస-ధపమప । దధప-మగ రి స ।
కెరయ -నిధిరను । వెరుగ-జ అల్లీ । వరవ -పదదవ । రంతి _ కఅల్లీ ।
సరి రి - సరి సరి । ధధప-మగ రి స । ధపధ-సాధప । ధరప - మ గ రి స॥
అరియ- కరుణద । శఅద-భఅగ్యవు । హరిస-మార్పణ। మఅడి- బ్రతికెరు ॥
ధస్స - ధపమప । దధప-మమపా । దధస్స-ధపమప । ధ ధప- మగ రి స ।
శ్రిఇపు-రం దర । విశల-రఅయా । చరణ -కమలవ । నొఒడి- బ్రతికెరు ।
సరి రి - రిసరి - ధధప-మగ రి స । ధ పధ-సాధ ప । ధధప మగరిస ॥
అరియ- కరుణద - శఅద-భఅగ్యవు । హరిస-మార్పణ । మఅడి-బ్రతికెరు॥

మలహరి రాగము—త్రిపుట తాళము. 7. అ. 100

4. రిపన్న - సాసా । మగ రి-మమపా । సధా । ధ పసప । ద ధ ప - మగరిస।
పఅద్మ-నాభా । పరమ -పురుషా । పరం - జ్యోఒఒతి । స్వయఉ- సఅఅఅ।
విమగ-వంద్యా। విమల -చరితా । విహం - గ అ అది । రొఒహ- ణఅఅయ।
పమప-ధస్సధస । రిసధ -ధస్సధప ।ధ ధప- పాప్పమ । రి మమ - పాపా ।
ఉదధి-నివఆస । ఉరగ -శయఆన । ఉఉన్న-లోన్నత । మహిఇ -మా ఆ ।
ద ధ ప-పాప్పమ । రీ మ-మగరి స । సాస్స-దధధప । పాస్స - మగరిప ॥8॥
యదుకు- లోత్తమ । యాజ్ఞ-రఅక్షక । యాజ్ఞ-శిఇక్షక । రామ-నఅఅఅను॥ప॥
ధస్సా-ధపమప । దధప-మ గ రి స । ధస్సా-ధపమప । ద ధప-మ గ రి స ।
శ్రీ-మణపఆ । లకఅ-నమొనమొ । ఇభొ-వ రదఆ । యకఅ-నమొనమొ ।
పమ ప-ధస్సధస । రి సధ-ధస్స ధ ప । దధప-పాప్పమ । రిమమ- పాపా ।
కుభఆ-ప్రదనుమ। నొఒర-ధఆయను । రౌద్ర-మానొఒ। రం జ-నాఆ ।
దధప -పాప్పమ । రీ మ-మగరిస । సాస్స-దధధప । పాప్ప-మగరిస ॥8॥
అభిఇ -నావ్యవు । రంద-రఆఅవి । తాల్ల -భఆల్లరె । రామ-నఅఅఅను ॥ప॥

దేశాక్షి రాగము-త్రిపుట తాళము 7 అక్షరములు 100

ప	రి	గ	ప	ధ	స	స	ని	ధప	మ	గ రి స
,,	చ	అం	,,	శు	,,		కై	,,	శు	,,

5. మగరి - మగరిస । సనిధ - సారిరి । మగరి - సనిధప । దధప-మగరిగ ।
భయస-మయదెవ। ఉదుని - దేవశ్రి । వెంక - టఅ చల । దెవవ-నలఅరె ।
గ పధ - ప ధ ప ధ । స ని ధ - సాసా॥
కెరళ - మ ణి ద ణి । సువ అ - రే రే ॥
మగరి - మగరిస । సనిధ - సారిరి । మగరి - సనిధప । దధప - మగరిగ ।
శ్రీఇపు-రందరు । విఠల - రాయశ్రి । వెంక - ట అచల । దెవవ-నలఅరె।
గ పధ - ప ధ ప ధ । స ని ధ - సాసా॥
కెరళ - మ ణి ద ణి । సువ అ - రే రే॥

శుద్ధసావేరి—త్రిపుట తాళము 7 అక్షరములు 100

స	రి	మ	ప	ధ	స	స ధ ప మ రి స
,,	చ	శు	,,	చ	,,	అవరోహణము

6. రిసరి - రిసధస । సాస్స - ధ పమప । దధస - ధా ధ ప - పమరి-ధధధప।
లలన - లెవకర । వూన్ని - బూంబల్లతి । సకల - శాస్త్రపు - రఅణ-ధిఇనం।
పాప్ప - దధధప । పాప్ప - మపధప । పమరి - స రి సరి - పమప- సరిసరి।
తాళ - ధిఇనం । తాళ - పరిఘతు । రెఎఎ - ఎ ఎ ఎఎ - ఎఎఎ- ఎఎఎఎ।
పపధ - పపమరి । రి స రి - మామా । ధపధ - సాసా - రిరిస -ధపమప।
ఎఎఎ - ఎఎఎఎ । రెఎతు - వా హా । పరిఘ - తం న్నం -జటఅ-జాఊఊట।
దధస - ధాధప । పమరి - దధధప । పాప్ప - ద ధ ధ ప - పాప్ప-మపధప।
సకల - శాస్త్రపు। రఅణ - ధిఇనం । తాళ - ధ ఇ న ం - తాళ -పరిఘతు।
పమరి - సరిస రి । పమప - స రి సరి । పపధ - ప ప మ రి - రిసరి -మామా।
రెఎఎ - ఎఎఎఎ । ఎఎఎ - ఎఎఎఎ । ఎఎఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ - రెఎతు-వాహా।
ధ పధ - సాసా॥
ప రిఘ - తంన్నం॥

ఘనరాగగీతములు

నాటరాగము—ఆదితాళము 8 అక్షరములు

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ప మ రి స
,,	మ	అం	శు	,,	మ	కా	,,	అవరోహణము

1. స్సనిప - పమగమ । పస్సని - పస్సా । సమమమ - రిగమప ।
హారిహార - వినుఉత । అమరపు - జితురే । వఅమన - రుఉఉప।
మమరిస - స్సనిప - ధనిస్సరి - స్సరి - స్సనిప - మమరిస-
ఎఎఎక - దంంత - చతుఉఉ - ర్భుజశ్రీ - లంబొఒ - ధఅఅరె.
మమమరి - రిరిసస - నీపమ - పాపా - పస్సని - పనిపమ-
పళఅవి - ఇద్యఫల- దాయక - రేరే - పఅశం - కుళధర-
గమపని - పస్సా - సమమమ - రిగమప - మమరిస - స్సనిప -
ధిళఅను - ధరురే - వఅమన - రుఉఉప - ఎఎఎక - దంంత -
ధనిస్సరి - స్సస్కీ - స్సనిప - మమరిస ॥
చతుఉఉ - ర్భుజశ్రీ - లంబొఒ - ధరుఉరె॥

గౌళరాగము—రూపకతాళము 6 అ.

స	రి	గ	మ	రి	మ	ప	ని	స	స ని ప మ గ మ రి స
,,	శు	అం	శు	,,	,,	,,	కా	,,	అవరోహణము

2. రీ - రిసన్సస - రిమ - రీరిస - మరి - పమగమ- రిగమ -రిరిప -
శ్రీ- రఅఅమ- చం-ంంద్ర- సఅ - కెఎఎత - పురవ -అఅస-
సరి- రిసన్సప - న్సప-రీరిస - పమప -రిరిస - రిరి - మమగమ -
ముని-జనమఅ- నస-మోంంస-నిఖిలలాఒక-పఅ-అఅనధు -
రిరి - రిస్సస - రిరి -రిసరిమ -సన్సి -సరిమరి -పమ-రిరిసా
రిఇ - ఇఇఇణ - కళ-సఅల్యఅ-భఅ-అఅఅగ్య -రుఉ- ఉఉపా॥

రీ-మమపా । పప - మగమా । రిరిమ - గామ । రిమరిరిసా ।
దాశరథే । పుణ । రయమే । పఱం । ఛాం । తవ వందే।
రిమ-రిపమ । రిసమరి-పమ । రిమ - పనిమప । సరి-మపనిస
పఱ-దకమల । మని-శంం । కృప-అఱలోఁ । గఱ-నఘణితి-
సా - రిమరిమ । పని-సనిపమ । రిపమ - రిగమ । రిస-మరిరిస ।
మా-కలఇయ । ముద-మతులం । దెఎహి-మెఎఎ । భోఁ-ఒఒఒఒ ।
సరి-రిసనిస । వుష-రిరిరిస । రిరిపమమ । రిమరిరిసా॥
స్వఱ-ఱఱనిక । పఱ-లయుమం । గురుముఉఉ । నఱ-ఱమకం॥

ఆరభిరాగము—త్రిపుటతాళము 7 అక్షరములు

స	రి	మ	ప	ధ	స	స	ని	ధ ప మ	గ	రి స
,,	చ	శు	,,	చ	,,		కా	,,	ఆం	,,

॥ పా-ప-మమపా । మగరి-సరిమగ । రిరిస-గ్గధ్గరిస । రీ - రీసరి ।
రిరి-శ్రీ ఇరా । అఱమ-చంం । ంం- ంంం । ద్రా, - ఆరఘు ।
మగరి-రిససా । పమప-పాపా । పమప-మగరిరి । మగరి-సరిసస ।
వంశ-తిలకా । రఱఘువేంద్రా । అఱఱ-అఱఱఱ। అఱఱ-అఱఱఱ ।
ధనరి-సరిసస । ధసా-దధధప । పమప-ధసా । రిసరి - మగరిరి ।
అఱఱ-అఱఱఱ।అఱ - శ్రీరజన । పాఒమ-కఱరే । సిఇఇ-ఇఱఱమ ।
మగరి-మమపమ। పాప - పాపా ॥ పమప -ధసాసరి ।మగరి - సరిసస ।
నాఒఒ-రంజన । రేరి - ధీరా ॥ రఱవ -ణఱసుర।అంత - కఱరెఎ ।
దధరి-సరిసస ॥ ధసస - దధధప । పమప - ధసా । సాస-దధధప ।
అఱఱ - ఇ్య ఇ్య । అఱఱ - ఇ్యఇ్య । అఱఱ ఇయరే । దీన-జనమం ।
పమప - మగరిస ॥పాప॥
దఱర - మఱమవ॥రేరి॥

శ్రీరాగము—ధ్రువతాళము 14, అ. 1011

స	రి	మ	ప	ని	స	స ని ప	ధ	నిసమరి	గ	రి	స
,,	చ	కు	,,	వై	,,	,,	చ	,,	సా		,,

1. మమపాపానిప - నినిసాసా । గరిసనిప - మపనిని - సాసా ।
మిఇనాక్షిజయ - కఅమాక్షీ । కం కటిఇకు - ఇఅచుఅ - క్షీ ఈ ।

పగరిసా - రీసా - స సనిప । పస నిప పని - పమపని - పసమా ।
అప్రతిభా - ప్రాభా-బొజ్జన్తి - మధురమధుర - స అలం - కఅరా ।

కి మా హా - నిసకి - రిగ రిస । కిప్ప మమ ధ - పస పప - రిగరిప ।
కంకారా - కలితా - లఅఅప । యూధమిత్ర - మధుకిఇ ఇఇటుభ ।

గరిస - సనిప - నిపపమ రి గరి స । సని ధనిసని - రిమమధని - పపమ ।
ఖండ - చండ - దండను-జఅఅణు । మదయఅఅఅ - అఅఅవధు - యుఅస ।

రిప పమప - రిగ రిస - సాసా । పిరిగ రిస - నిసనిగ - రి రి సని ।
కార్తికేయ-జననిఇ - రే రే । కాత్యఅయని - కఅళిరు- ద్రఅఅణి ।

ధానీధా - ధానిని-సాసా । నిసరి గరిస - పరిసనిధ - మ ప ।
వీ ణా నీ - క్వాఅఅ - అ ణీ । కఅరణకర - నఖశిఖరం - జయు ।

ప నిపామా - ప పమరి - రిగ రి స । రిపమ-రిపమ - రిమమప - పనిధని ।
మధురాపం - ప్రేఎఎణ - జిఇఉర । అఇ్య - తిఇ్య - అ ఇ్యం - వఇఇయ

పనిధపనిని-పనిసరి - రిగరిస । నిసరి మపని - పపమరి - రిగ రిస ।
అఇ్య తిఇ్య-అఇ్యం - వఅఇ్య । ఆఅఅఅఅఅ - అఅఅఅ- అఅఅఅ

సా స సనిప - నిపపమ - రిగ రి స ॥మను॥
చోక్క-నఅధ - సఅఅమి - జిఇఉర ॥మిఇ॥

భైరవరాగము—ధ్రువతాళము. 14 అ. 1011

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	ని	నా	పు	,,	తు	వై	,,	అవరోహణము

౫. గి రిగమపా- మగ రిగ - మప మా । పధనినిధప - మని ధప-మగరి స ।
శ్రీఇనిఅమ- చంద్రల- శ్రీతి పా । అరిజఅఅత్ర - సమఅఅ - అఅఅ స్త।
స స-ఇమమ-గి రిగమ గ గరిస । రి రిగగ - మపమగ - రి గమసమమ ।
ఇ ఇ-స్త్రీఅఅ-గుణఅభి-రామఅమ । నిఇఇఅ - ముఖఅం - భోఒఒరుహా।
పధని-నిధ్ప - పధనిప- పగరిప । నిరిప - గరిప - నిని ధమ - పధనిప ।
సంచ-రి భజ - ఇఇఇఇ - ఇఇఇఇ । ని రిం - లేరం - మంగళ - మఅఅత।
ప ధప - ప్ప ని ప - గ ధ మ ప - మ గ రి స ॥ గరి ॥
నొఒఒ - తుఉఉ - ఉఉఉఉ - ఉఉఉఉ ॥ శ్రీఇ॥

శ్రీరాగంతరాభరణము—మత్యతాళము. 10 అ. 101

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	వ	జ్ర	ం	,,	చ	తా	,,	అవరోహణము

౬. స్స సా- స్సనిస్స నిధప । మ గమప ధప - మగ రిప । సస సా - మగమరిగా।
గొఒఒం - దఅఅఅఅ । హా ఆఎఎమధ సుఉధన । పనమా - ఆఅఅఅలా।
సస సా ని స్స-ధ నీ స్స । రి స్సని - ధ నిస్సని ధప । సాసాసా । స్సనిధప ।
గిరుడాన్వజ-ముకుంద । శ్రీధర - త్రిజగత్పతి । సం ○○ । కరమణ ।
వనిమపాప్ప-మగరిప । రిరి ని - స్సస్సధ-నినిప-ధ । ధమ-పపగ-మమరిగా ।
నుంపరాంగ-బయబయ। శ్రీఇఇ - రఅమ-నీఇఇ-త। అభి-రఅఅ-మఅఅఅ ।
పరిగమపా- ధనిసా । రి రి స్సనిధప - మగ రిస ॥ స్స ని ॥
మఅఅఅఅం- పఅహీ । ప అట్టఅఅభి - రఅ అమ ॥ గొఒ ॥

కాంభోజి రాగము:—ఆదితాళము 8

స	రి	గ	మ	ప	ధ	స	స	ని	ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	,,	,,	కై	అవరోహణము

7. సానిప - ధధసా । ధ స రి గ - మగగరి । సరిసస - నినిధప
మందర - ధఆరె । మొఒక్షము - రఆఆరె । ధఇక్ష్యకు - లంతక ।
దధపమ- గమపా । గపధస - నినిధప - దధపప - మ గ రి స ।
పఆవన - ముఉర్తె - పదశుభ్ర - రెఎఎఖ । మకుటము - యుఉఉర ।
గపధ - ధసరి । రిపమగ - రగరిస । సరిసస - నినిధప
ఆఆఆఆ- ఆఆఆఆ । ఆఆఆఆ - ఆఆఆఆ । దఇక్ష్యకు - లంతక
దధపమ- గమపా । గపధస - నినిధప । దధపప - మ గ రి స ||సా||
పఆవన - ముఉర్తే । పదశుభ - రెఎఎఖ । మకుటమ - యుఉఉర ||మం||

మేచకల్యాణి.—త్రిపుట తాళము 7

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	ప్ర	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

8. సస్సస - నిధనిస । నిధప - ధపమప । గమప - పదధని । ధపమ - పగరిస||
కమల - జఆదళ । విమల - మునయన। కరిప - రదకరు । ణంబు - భేఎఎఎ।
ధధధ - గగగా । మపా - మగరిస । రీ, - సా,, । గమప - మపధప ।
కరుణ - శరభే । కమా - లఆఆఆ । కాం - తా,, । కెఎఖ - వరకఆ ।
ని ధ ప - ధపమప । గమప - పదధని । ధపమ - పగరిస । ధధధ-గగగా ।
సురవి - భేఎదవ । వరద - కెఎలఆ । సురపు-రొఒత్తమ। శరణ - శరభే ।
మపా - మగరిస । రీ, - సా, , ॥ సస్సస ॥
కమా - లఆఆఆ । కాం - తా , , ||కమల||

శుద్ధతోడిరాగము—ధునతాళము 14అ. 1011

స	రి	గ	మ	ధ	ని	స	స ని ధ మ గ రి స
,,	కు	సా	కు	కు	కై	,,	అవరోహణము

౪. సాన్నిధ్యా - ధ్నిసరి - గాగా । గిమధమగరి - గారిని - సాసా ।
అ రె ఎ రె - ద శ రధి - రాజా । కల శంబుధి - చంద్రము - రె రె ।

స్రీ స గ రి గ - మగరిస - సాన్నిధ్య । భ్రూరీ రీ - గ గ రిగ - రిస్రిసా ।
తాటక అతి - గఅర్వివి- భే ద న । గాధేయా- క్రతుపతి - లనురే ।

గామాధా - ధ మగరి - గాగా । మగరిగరిస - స్రిగరి స - సాన్నిధ్య ।
పామణా - ప్రణవ - పాదా । కిమలపరిఅ - అగికణు - రేరెఎ ।

స్రీ స రిగా- రిగిమ - మగగా । గ రి రీ రీ - గరి సని - సాసా ।
భువకొబిపం- ఉపళుం - దన ఒం । ఉడుంరేరే - క్షితిజఅ - నాథ ।

గ రి గ మ - మ్రధమ- గిమ గాగా । మగ రిగిరిస - స్రిగ రిస -సాన్నిధ్య॥
భృంగా అ - మఅవలె- యపరోవా । కిరణాచణఅ - కృపణజ-నా వన॥

ధ్రీరీ - గమగిధ - ధ ధా । ధాధమగరి - గారిని - పరిగమ ।
ఆతిరే- పేశ నధ- రాజా । భామణపరి - పాలను- రెఎరెఎ ।

ధ్నిసరిగమ - సారిని - పరిగమ । గ మ భామా - గగరిగ - రిస్రిసా ।
పఅలిత్థిఎఎ - ఏపిన - రవిఅన । యఅఆమోదా -పఅలను- రెఎరే ।

గ రిసస్రి - ధ్నిధగి- గారి స । స్రీ సరిగా - మ గ రి స - సాన్నిధ్య ।
సింధుంరాజ - బంధ స -బంధిరె । రావణపీ - ద్రఅవణు - రే రెఎ ।

ధ్నిధరి - గిగిమమ - ద ధ నీసా । నిస్రని దధా - ధమగమ - గగ రిస।
మ ఘఅఇ- ధ్రధమగ - గాంభ్రాజ్య। భిషెఎఎఎం - మహిసఅ- అమరెఎ।

గిరిసస్రిధ్ధ - గిరిగిస - స్రిధ్ధ్ధ । మగ రిగ రిస - స్రిగరిస - సాన్నిధ్య॥సా॥
సుమహితనయ- సుమహిత-నయశ్రీ। రఘుపతియక - జయవర - దాయక॥అ॥

స	రి	మ	ప	ధ	స	స	ని	ధప మ	గ	రిస
,,	శు	శు	,,	శు	,,	,,	కా	,,	అం	,,

సావేరి రాగము—రూపకతాళము 6అక్షరములు 01

10. ధస - రిమమా । మగ - గారిస । గా - రిరిగా । రిరి - సధసా ।
జన - కసుతా । కుచ - కుంకుమ । పాం- కితిలాం। చను- రెఎరే ।
చధ - పమపా । ప ప - గరిసరి । పమ - గరిరిమ । గరి- సాసా ।
బలి - హాడరే । ఖగ - పఅహన। కం - చిఇపురి । నిల- యాఆ ।
రిరి - సాన్నిధ్య । సరి - మాగరి । మా - పధపమ । పధ- పాపప।
కరి - రాక్షక । భుజ - వీక్రిమ । కా - మితఫల । దఅ- ఆయక।
రిరి - మమపప। ధప - ధపమా । పధ - స్సనిధ । నిధ- పధమా।
కరి - వరదఅ । కఅ -ల్యఅణా ।పెరుం- దేవిమ ।కొఒ హారురే ।
ధప - మగరిస । రిమ - గరిసా ॥ధ్వస॥
కరి - గిరిని ఇ । వఅ - ఆనురే ॥జన॥

ఆనందభైరవి —ఆదితాళము 8 అక్షరములు 100

స	గ	రి	గ	మ	ప	ధ	ప	ని	స	స్సనిధపమగరిస
,,	,,	చ	సా	శు	,,	చ	,,	కై	,,	ఆవరోహణము

11. ని ధనిస్స - స్సానిస్స । గరిస్సని - నిధపమ । పపపధ - నిధపమ ।
కమలను- లోచని । విమలత- టఅకిని । మరఅళ - గఅమిని ।
మపపమ- గరిసా । సాస్సా - సగగమ । గమపమ - గరిసా ।
కరిహార - మఅధ్యే। బింబా - అఅన న । విధుమం - డలరే ।
పామగ - మాగరి । గారిస్సి - సాసా । పపమగ - మమగరి ।
చందన - కుంకుమ। సంకలి - తా అ । పరిమళ - కఅస్తురి ।
గగరిస్సి - సాసా । సగరిగ - మగమా । మనిధని - ప ధనిస్స ।
తిలకధ - రేరే । జఅఅజ -శఅయ్యా। కచకుచ - ఘనజఘ ।

గగ్గస్సని-ని ధపమ । పపపధ - నిధపమ । మపపమ-గ రిపా
నఅఅం-భాఒఒజ । మరఅశ- గఅమిని । కరిహార-మఅత్యే ।
సా స్నీ-పగ గమ । గమపమ- గరిపా ||నిధ||
బింబా-అ అన న । నిధుమం-డలరే ||కమ||

మోహనరాగము—రూపకతాళము 6 అక్షరము × 01

స	రి	గ	ప	ధ	స	స ధ ప గ రి స
,,	చ	అం	,,	చ	,,	అవరోహణము

12. గగ-పాపా । ధప-సాసా । రిస-దధ పా । ధప-గ గరి
వర-వీణా । మృదుపాణీ । వన-రుహాలో। చను-రఆణీ ।
గప-ధస్పధా । ధప-గ గరి । గగ-ధపగా । పగ-గరిసా ।
సుర-చిరబం। భర-మెఎణీ । సుర-సుత కా । ల్యఆ-ఆఅణీ ।
గగ-గగరిగ । పగ-పాపా । గగ-ధ పధా । ధప-సాసా ।
నిరు-పమశుభ। గుణ-లోలా। నిర-తజయా । ప్రద- శీలా ।
ధగ - రిరి స్సస । ధస దధ ధప । గ ప-ధస్పధప । ధప - గ గ రి స
వర-దఅప్రియ। రంగ-నఅయకీ । వఅం-ఛితవ్రల । దఅ - ఆఅయకీ ।
సగ-గాగా । గరి- ప గ రీ । స రి-స గ రి స ||గగ||
సర- సీజా । స న- జ న నీ ।జయ-జయజయ ||వర||

నవరోజు రాగము—రూపకతాళము 6 అ. 01

ఫ	ధ	ని	స	రి	గ	మ	ప	మ గ రి స ని ధ ఫ
,,	వ	కా	,,	చ	అం	శు	,,	అవరోహణము

13. ధ్నని- సరిగా । రిగ-మాగరి । గమ-గారిస । గరి-సనిధ్గా ।
గి రి-ధరమా । మప-మాధవ। హరి-కేశవ । సర-నీజలో ।
పని-ధ్ధధ్పా । ధ్నని-సరిగా । రిగ-మాగరి । గరి-సాసా||
చన-కరుణా । సలి-ల నిధే। భువ-నావన। కం-సారే||
మగ-మపమగ । ధప-మపమగ । రిగ-మపమగ । రిగ-మగరిస ।
సురు-చిర గుణ। సుర-మునిగుణ। విను-తచరణ । కలు-మహరణ ।

గరి-సనిధా । సని-ధధప్తా । ధని-సరిగా । రిగ-మాగరి ।
సర-సిజలో । చన-కరు ణా । సలి-లనిధే । భు వ -నా వ న ।
గరి-సాసా ॥ధని॥
కం-సారే ॥గరి॥

బేగడరాగము—త్రిపుటతాళము 7 అక్షరములు. 100

స గ	రి	గ	మ	ప	ధ	ని	ధ స	స ని ధ ప మ గ రి స
,,	చ	అం	శు	,,	చ	కా	,,	అవరోహణము

14. మగమ-పాధప । నిధప-మగమప । ప ధ ప-సనిరిస । నఅర-స్వాతిఇ । నఅ న-న్నఅలిగె । యఅలి-కుణిసలి ।
మగరి-సరి ని స । ప ధ ప-నీ ధ ప । మపధ-మా గ రి ।
యఅళ-నుఉగ్రహ।దిఇంది-నాన్నము । ఖదలి-మాధుఉ ।
గా, -గామప । గరిస-గరిగమ । పద ప-స నీ రిస ।
శ్యా, -శ్రీలలి । తవచ-వంగళు । జనియి-నుఉగెఎ ।
మగరి -సరినిస । పధప-సనిధప । మపధ-మాగరి ।
యవళ-శుఉభిఅ।వరద-వఅల్లిఇ। కిమని-వేర్దను ।
గా , -గామప । గరిస-సాసా ॥మగమ॥
శ్రీ, -రామని । శుభచ-రిత్రం ॥స అర॥

నీలాంబరిరాగము—త్రిపుటతాళము 7 అక్షరములు.100

స	రి	గ	మ	ప	ధ	ప	ని	స	స ని ప మ గ రి గ స
,,	గ	అం	శు	,,	చ	,,	కా	,,	అవరోహణము

15. సారి-రిరిస్సా । సగగ - మాగమ । రి గ రి-మామా ॥ మ గ గ - సాసా ।
జాన-కిఇతో। రమణ-తేఎ ఎ । నమెంబి-ఓ ఓ । న మెంబి - ఓ ఓ ।
సస-పాపా । ధ పమ-పమగా । మపా-మపమగ । గరిమ-గా సా ।
దనుజ-శిక్షా । పటొబి-మునిమా। సపా-అ అళబ్బ। రఅజ-శాంభ్రీ।

సాసా-సాసా । స ని ప-పమ మగ । గామ-పధపమ । పమగ-రిమమా।
గాన-మాఅ । ధుపుర్య-లాఒబుప । రాను-చంద్ర । దఅఆ-శ ర ధే। -
గరిమ - గాగప । సస రి - రి స స । సగగ - మామా । గమప - పాపా ।
రఅఆ - అమప । నిక్కగ - మెఎవీ । తవక్క- పా అం । సుచు - రం ం ।
మగమ. ప ని ధ ని । పధప-పపుమగ । పమగ -రిమగప । స్వని ప-పమమగ ।
జగఆ-న్న అ ఆ ధ । తఆవ-కి ఇ ఇ న। ధ్జ. -మనిశం । దెఎహి-భ్గాఒఒఒ।
గ రి మ-గాసా । స్వరి -గమగమ । గమప -మపస్సా । స్వనిప -పమమగ
స్వఅఆ-అమిక్ । అఅఆ-అఅఆఆ । అఅఆ -అ ఆ ఆ। ఇయం-వఇ ఇయ ।
పమగ - రిమగన । స్వనిప - పమగ । గ రి మ-గాసా ॥సాగ॥
ఇఇయ -తిఇ ఇయ । జయఆ-శ్రీఇఇఇ । గుపుమ -కోక్తే ॥జాగ॥

ధన్యాసిరాగము—ధ్రువతాళము - అ 14. 1011

స	గ	మ	ప	ని	స్ప	స్ప ని	ధ	పమగ	రి	స
,,	సా	ము	,,	కై	,,	,,	ము	,,	ము	,,

16 స్ప స్ప స్నిసా-స్నిస గా-మగ రిస । స్నిధస్ప స్నిసా-స్నిపమగ -గరిసా ।
జయకరుణా -సిం ం-ంధ్రోబ ।తవపఆదాం-బుజమతు-లం ం ।
గా మా పా - గమ పమ - గరిసా । స్నిసాస్నిధ - స్ప స్నిపగ - గరిసా ।
ధ్యాయామీ - శ్రీఇఇఇ - కంతా । భాక్తావళి : పఅలవ-చణరే ।
గగ మామమ - నినిస్స - గగమా । గమాపమప-గమ పగ-మగ రి స ।
ధఅన్యాఅసి - రఅఆఅ -ఆఅగం । గఅ అఆఅ-యఅఆఅ-ఆఅఅమి ।
స్నిధస్ప స్నిసా - గమపమ- గరిసా । పమప - గమప - నిపగమ - గగరిప ।
శ్రుణుతఅఆ- లఅక్షణ- మఖిలం । అఅష్ట- మంధి - కఅఆరి - జనిన్యం।
స్నిసాగమప - గ మా గ - గరిరిస । సాస్నిధస్ప స్ని - సగగరి - గరిసా।
ఔఒఒఒఒఒ. ఒఒఒ- ఒఒఒడప । సంంంంం -'పుఒఒఒ - ఒఒఒర్లం।
సాసాగగ - మాపమ - గమపా । పసాస్నిధస్ప -సాస్నిధ - స్ప స్నిసా।
ఆఆ ఆఆ - తోఒఒ - ఒఒహే । రిధాక్త్యఆఆ - అఅఅ - అఆక్తం।

స్ధనిసగగా-ని స్ధ ని స-మగరిస । మ గ ప మ ప ని-గ గ మ మ-ప ప ని ని ।
ఆవరొఒఒ-హెఎఎఎ-ఎఎఎఎ । పు ఉ ఉఉఉఉ-ఉఉఉఉ -ఉ ఉ ర్ధం ।
గమపగరిస-మగమప-ని ని సా । ప ని సా ని స - ప ప సా -ని ని ధ ప ।
మంంంంద్ర-మఆఆఆ-ఆ ఆ ఆ । ధ్యత ఆ ఆ ర - క లి త ం . ం ం ం ం ।
పామపమగ-మాగగ -రి రి సా । సా ని ధ స్ధ ని - ప గ మ ప - మగరిప ,
గాధఆఆఆ-ఆ లసి -తం ం । నా ద భే ఎ ద - ఘ రి ఇ ఇ - ఇఇఇణ ।
పమగ రిపప-మపమగ-గ రి రి స। ని ధ స్ధ ని ని స - గ గ రి ప - సరిసా॥
గుమము ఉఉఉ-ఉఉఉఉ-ఉఉ త్రైఎ । ప్రసిఇఇఇఇ- ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇఇఇథా॥

ముఖారి రాగము—ధ్రువతాళము 14 అక్షరములు. 1011

ప	రి	మ	ప	ధ	ని ధస	స్ధ ని ధ ప మ	గ	రి స
,,	చ	,,	,,	చ	కై ,,	,,	సా	,,

17. స్ధిధ్ధసాసా-రిమగరి-మమపా । నిదధాపా - మా గ గ - రిరిసా ।
పశుదేవా-దెఎవకి దె ఎ వీ । నయనానం- దా క ం - దళుశే ।
రిరిమమపా-నిధపమ-పాపా । నిదాధపా - పామాగ గరీ ।
న ం ంందా-నందను-శేశే । సురానరా - కారా - ధిఇరా
మాగ గ రీ-స్ధిధ్ధా-సాసా । రిరుపనిదధ - పామమ- గ రి సా ।
సూరిజానా-వసుధా-సింధో। బంధురశశి - కందళు- రెఎశే ।
మమపాపా-నిధపమ-పమగరి। పమాపమా- గరిమా - గ రి సా ।
గొఒపాలా-గొఒఒఒ-పఆలక।గి రీ ధరా- కరసా - ర ను శే ।
స్ధిధ్ధసాస-రిప రిప-రిమమప । ప మ ప - నిధస్ధ-స్ధ ని ధ ప-మ గ రిప ॥స్ధిధ్ధ॥
నఆల్లబోమ్మ-విభునం-ం ం దన। బొఒమ్మ - బొఒమ్మిపతిఆ -క్క-ఆణు రె॥వశు॥

నాటకురంజి—త్రిపుటతాళము 7అ. 100

స	రి	గ	మ	ధ	ని	ప ధ ని స	స ని ధ మ గ స
,,	చ	అం	శు	చ	శ్రై	,,	అవరోహణము

18. సాని - ధ ని పా । నిధని - సగసా । నిధని - సమగస । నినిస - నినిధమ ।
రేకె - సుర వం । దిరఆ - చరజా । అగణి - చగుణఆ । లంం - కృతురెవ ।
మగమ - నినిధమ । నిధని - సగసా । నినిస - నిని ధమ । నిధమ - మమగస ||
సరసి - జఆసన । సంం - సుతురే । అఆఆ - అఆఆఆ । ఆఇ్య - ఇ్యఇ్య ||
సగస - మగమా । నిధమ - నినిధమ । నిధని - పాధిస । సారి - సమగస ।
సంం - గిఇతా । పఆఆ - హిఇఇత్య । భరత - పిద్యఆ । నంద - సహితురె ।
సరిగ - మమగస । సరిస - నిధనిస । ఙిసి - సుగస । సమగ - మమగస ।
సరసి - జఆ సన । సరవి - పాఒమణ । మురుచి - రఆనన । ఇరుం - దిఎఎవి ।
నిధమ - నిని ధ మ । మమప - మమగస ||సాని||
శ్రీఇఇ - విజయఆ । ఇరద - రఆఆజ ||రేకె||

బిలహరి రాగము—మత్యతాళము 10 అ. 101

స	రి	గ	ప	ధ	స	స	ని	ధ ప	మ	గ రి స
,,	చ	అం	,,	చ	,,	,,	శ్రై	,,	శు	,,

19. సారి రిగగపా - మ గ । పా - మగధాధా - మగ । పాధని - పధాపమగ ।
పాలయనఃగే - శ్వర । వంది - దిబుధాఆ - వళి । పాఆరి - జఆ ఆఆత ।
రి గా రి - సరిసధ్ధా । సా రి గ - సారిగపా । గగాదధా - ని ధ పా ।
సమామి - తవచరణం । వాంఛతి - ధీరపీమే । గ అనవై - ళ అర్యా ।
ద ధమాగగ - మగరిప । నిధాని - పాధపమగ । పాపా - ధపమగరిస ।
మహిమానం - ంంతన । గఆఆ - ఆఆ ఆతుం । కృష్ణా - తటవఆసిక్ ।
రిగ మగగరి - రిసనిధ । ధధపా - రిగసరిసా । సాసానిధ్ధ - సానిధ్ధ ।
కద శిఇఇఇ - ఇఇవన । మ ం ం - దిరజయురే । వంంద్రక - శాఆవ ।
సరిగారిగ - పామగ । పాపా - ధప పధ పా । మగారిగా - ధపమగ ।
తంం ంం - ం ం స । నాఆ - గళరుపణా । శిరాగరా - అఆజిత ।

దాధానిధ-ధనిపా । పా ధని-పాధపమగ । పాధ సనీ - ధ ని ధ ప ।
హుఊద్ధఅ-అఅఅ । స్ఫాటిక-జేఎఎహ । గానసమా - ఊఊఊద్ర ।
ధానిధ-పాధపమగ । పధాసనిసధని -పధ । ప ధనీ -ధనిధపమగ ।
రాఅగ-పీ ఇ ఇఇచి । విరాఅఅజమఅ-అన । కిఅలా -అఅఅఅఅఅ ।
ప ధ రిసాసని ధ-పద । ప సనిధని - ప ధ ప మగ । గపపధధస - సనినిధ।
నఊఊఊఊఊఊ-కఅ । మఅఅఅఅ-అఅఅఅశ్యేఎ । స్వరి సఊపఅ -అఅఅన ।
ప ధ సా-పధాపమగ । సనిసధనిప-ధపమగ । దధనిపధప - మ గ రి స ।
శ్రుతి-వాతఅఅయన । నఖాదఅప్రఅ-నఅఅద। విలసితశం - భా ఒ ఒ ఒ।
రిగమరిగరి -సనిధా । ప రిగ మగరి-గ రి రి । ధ్ధగారి - స రి సనిధా ।
అఅఅఅఅఅ-అఅఅఅ । అఅఅఅఅఅ-అఅఅఅ । మదంకె. ఎహిమేఎఏ ।
ప రిగ రి రి గ - ప రి సా॥ సా రి రి॥
గురుముఊఊఊ - ఊఊర్తే ॥పాలయ॥

మలయమారుతము—రూపకము 6 అక్షరములు. 0|

ఉమ్మడిశెట్టి వెంకటస్వామి నాయుడుగారిచే రచింపబడినది.

స	రి	గ	ప	ధ	ని	స	స ధ ప గ రి స
,,	ఖ	అం	,,	చ	కై	,,	అవరోహణము

20. సా-నిధ నీ । ధని-సనిసా । ధని-సనిధప । గప-ధనిధా ।
శ్రీ-లా ఒ లా । శ్రిత-ఇఅలా । సెఎ-విత్తమర । గణ-లీఇలా ।
పగ-పధ నిధ । సని-దధపా । గప-ధనిధ ప । గప-గరిసా ।
కచ-కుచధర । సుమ-మఅలా । కర-సరనీ జ । పరి-పఅలా ।
సా-న్నినిధప । ధని-సాసా । ధని-సరి గరి । గప-గరిసా ।
నూ-వృత్త వ్రత । మచ-రీత్రీ । సుమ-చిరశుభ । తర-గఅత్రీ ।
గా-పగపా । గప-ధనిదా । పగ-పధనిధ । సని-ధధపా ।
సా-రసలా । చన-ధఅత్రీ । సుర-నుతజఅ । నకి-పుఉ త్రీ ।
గప-ధనిధప । గప-గరిసా । రిస-నిధనిస । రి రి - సా॥ సా॥
గుస-తరకుచ । వెఎ-ణిధరా। నర-వరనుత। కళ్యా- ణీ ॥శ్రీ॥

(గీతములు సంపూర్ణము)

శ్రీ రస్తు

స్వరజతులు

1. చక్రవాకము——ఆదితాళము

16. మేళకర్త రాగము. ఉమ్మడిశెట్టి వెంకటస్వామినాయుడు గారిచే ఆ. స రి గ మ గ ధ ని స
శుద్ధ - అంగ - శుభ - ప - చక్ర - కైని. రచింపబడినది. అ. స ని ధ ప మ గ రి స

1 లఘువు	○ ద్రుతము	○ ద్రుతము
పల్లవి॥ మా, గా, రీ - సా సా, ధ్ధని మం, చీ, స - మాయా, మిదే	రీ, సా, - ధ్ధా రా, రా, - సా	స్సా, - రీ రీ ॥మా॥ మనో, - హరా ॥మం॥
1. మాప్పమా గా - మా, గరీ స రి - మాంచిమాటా - లెం, చిన న్ను ఈ -	గా, రీ సా స్సా - గాం, చ వే మ -	సా, ని - ధ్ధ్ప పరి ॥మా॥ కాం, చ - ఆంగ॥మం॥
2. మాపమగరి సరి - గామగరిప స్సప - పంచశరుడుంబిలు - పంచిశరము లిటు -	రీ సధ్ధాని పరి - పొంచి నేయునికి -	గారి స ప్ప స రి ॥మా॥ నింమకి నోర్వ ॥మం॥
3. మనిధాపమ - పధపామగ - మగరిప - మరబారికి - యిక తాళక - లెవ్వరు -	ధ్ధాని సా ని - ధ్ధని మారుబల్క - యిది	రీ, , - సా, , - మే, , - నా, , -

భాగ్నిసాని - ధ్ధని స రీ ప - ని స రి గ -	మా గ - గా రి - రీ	స - సాని - స్నిని సరి ॥మా॥
వేయమాట - ప ల దు నీవు - న అన్ని క -	వా రి - జాక్ష - నే	ర - మేమి - బ్రోవవరి ॥మం॥
4. పాధ - ప ధనిధాప - గామగరి సని -	రీ, సా, - ధ్ధని	స రి స ని - ధ్ధ ని స రి -
నీ దు - స్మరణగాక - వే రెవెరుగను -	లే, రా, - మ రి	మ రి ని సు - బా గ డెద -
గా, మా, - గమ - ప ధపమ - గ రి స రి -	మా గ గా రి స రి -	గా రి రీ స ని స -
రా, రా, - స ద యుడ వ ని - ముదముస -	నుం ద రా ంగనిను -	పొంద గోరితి ని -
రీ స సా ని ధ్గా - ని సా రి గా , , -	గా మ పామ - ప ధ	ని ధా ప ధ ని సా -
ఇం దు రావలే - మ నందు రా , , -	మం ద యాన - ని ం	ద జే య త గు రా -
రీస - సాని - నీ ధ - ధాప - పమపధ -	నీ , ధా , - ప మ	పధపమ - గ రి స రి ॥మా॥
ఏర - తాళ - జాల - లేర - వరమును -	మా, రా, , - మ స	వినిగను - గొ నుమింక ॥మం॥
5. పా ధ ని పా , , - ప ధ ప మ గా , , -	రీ గ స రీ , , -	గ మ గ రి సా , , -
జా ల ము సే , , - యక వి న రా , , -	సామిగనా , , -	మ ది గ న రా , , -
ధ్గాని ధ్ధా , , - ధ్ధ ని స రి గా , , -	గ మ ప మ పా , , -	ధ ని స ని ధ్గా , , -
చాలురయీ , , - వ గ త గు రా , , -	పమ య మి దే , , -	స ర స మ రా , , -
పధ పా - మ ప మా - గమపమగా , , -	గ మ ప మ గ రి స ని -	ధ్ధ ని స రి సా , , -
చల మే - ల ర తా - శగలె ఎరా , , -	మ రు డె ద శ ర ములు -	బ ర పెను రా , , -
ధ్గా , స్నీ సా రి - స్నీ, సా రీ గ	సా , రీ గా మ -	రీ , గామా ప -
యో, రానన్ను - దూ, రానాడ -	మా , రా గా దు -	మా, రా కా ర -

ప మ గ మ పా , , - పా ధ ని ధా , , -	పధనిస - నిధపమ -	పధపమ - గ రి స రి ॥మా॥
సు కు మ అ రా , , - గో రి తి రా , , -	వెంకట - వరమున -	వేఎగమె- గ ల యర ॥మం॥

28. మే. జన్యరాగము.

చరి - ఆంగ - శుమ - ప-చధ - కైని

2. ఖమాసు—ఆదితాళము

ఆ. స మ గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ పా , , - పా - నీ - ధాపా , - మ గా	మా , , - , , - గా	మాపా, దాని ॥పా॥
పా , , - అంబా - శి వా , - య నా	వే , , - , , - రా	ఆకా , నీరి ॥పాం॥
1. పా , రిని , - స ధా , - ని పా , - వ	మా , ప మా , - గ	మా , ప ధా , ని ॥పా॥
ం భవీ , - మనో , - హరా , - ప	రా , ల్పరా , - కృ	పా , క రా , శ్రీ ॥పాం॥
2. పా రీ స ని - నీ పా నిధ - ధా నీ	ధ ప - మాధామగ -	సమా - గిమపధని ॥పా॥
నీ వే గురు - దైవం బని - యే వే	శి ను - సేవింపుమ -	సదా - మదని శిన ॥పాం॥
3. స రి స ని పా , , - ని స ని ధ నీ , , -	ధ ని ధ ప ధా , ,	ప ధ ప మ పా , ,
ప ర మ ద యా , , - ని ధి ప మ చూ , , -	మయి వ కి నా , ,	హృదయ కునా , ,
స స స స-మమ మ మ-పపపప-ద ధ ధధ -	నిసనిస - నిధ పా -	ధ పమగ - మనిధని ॥పా॥
మహాదేవ -మహాప్రభో-సుందర-న ఆయకె -	సుందర- దయకా -	భయభవ - హరశివ ॥పాం॥
4. ధ స ని ధ - పమగమపా , , - పధ నిధ -	పమగ గ - మా , , -	పనిధ ని - ధపధ ని ॥పా॥
శ్రీ ర మ ధు- రపురమునా , , - వరములో -	సనుహారు - నీ , , -	నిరతము - సుదలచి ॥పాం॥
5. పా , , - , , స ని నిధధప - పమ గ గ	మా , , - , , ప ధ	నిధమ - గి మపధ ని -
శ్రీ , , - , , ఉ ధ కర శశి- మకు టధ	రా , , - , , జ య	విజయ - త్రిపురహర -

పమగపమపా - పరిపప నీ -	నిప నిధ దా ధా -	పధపమ పా పా -
ప్రీతజనలోలా - ద్యుతగుణశీలా -	కృత నిత పా లా -	పతితుని వే ళా -
సమాప - గపాప - మదాధ - ప నీ ని -	ధ రీ రీ - నిపాప	నిప మ ధ పా , , -
ముదంబు - లరంగ - పదాబ్జ - ముల్లంధు -	పదంబు - లుంకేర్చు	పతుపతి ని , , -
మాపమ - పా ధ ప - ధా ని ధ - నీ ప ని -	పాపప - రీ ప ని	పాపపనిధపమ -
జ్ఞానము - ధ్యానము - స్నానము - పానము -	దానము - మానము	యాత్రిమానమనాను -
గమపథనిప - నిరిపా , , - పరి - నిప -	ధ ని - పధమా , ,	ధపమ - గంగధని ॥పా॥
శ్రీనికరమును - చరణం , , - బులం - గను -	గాను - క్రుతులన	నుతుల - శరణమును ॥పాం॥
6. పారిపా - నీధనీ - పా నీ ధ పా , , , -	పా ధ నీ - ధా ప మా	పా మా గ మా , , ,
నాటెపా - టెకునీ - నామమంత్రం , , , -	రోరినా - మానిపా	దాబ్జయంత్రం , , ,
మాగమా - పామపా - ధాపదా - నీ ధ నీ -	పారిపా - నీ ధ నీ	పానీధ - కూపాధ ॥పా॥
దానుడా - చిన్నికృ - ష్ణుని కీ - దిక్కునీ -	వేయనీ - చొక్కపా -	ధూనిన - యూర్మిలోని ॥పాం

,పై 6వ అంతెగల చరణము మాత్రము ఖండజాతి నడక ఆగుచుచే, వ్రేలికి అయిదు అక్షరములు చొప్పున పాడుకొనవలయును.

---

22. మే. జన్యరాగము

చరి - సాగ - శుమ - ప - చధ - - కైని

ప॥ పా , , - , , , - ధరిప నిధప - మాపధ	పా , , - , , - మని	ధ ప - మపమగరి
జా , , - , , - లమికి వలదు - రాపధ	రా , , - , , - చెలి	పయి - సలుగవలదు
పా , , - , , - రీ , మాప పధ - మా	, - పాదధప - పా	, ధా - పనిధపధ ॥పా॥
రా , , - , , - నీ , రావలదు - మే	, - రాబలుక - వే	, రా - రనికమణి ॥జా॥

౨. మఖారి—ఆదితాళము అ. స రి మ ప ని ధ స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

1. రీ, , - , , - సరిమగారి - సరిగా
ఆ, , - , , - సఖియనావ - లవ లే
నీ ధగారి - రిపమగారిసా - రి గ
యాసరోజ - దసుమశయ్యపై - నిటు

రి రీ స - సనిధ - స
గరమేమి - యనుచు - వే
రిరిసస నిధ - ధస
లటులవొలు - మార

, ని ధ - మాపగస - ,
, మరు - బల్కు - నుర -
ని ధ - మపాధపధ ||సా||
దయ - నురాగరగ ||జా||

2. మా , , - , , పధసరిమగ - రిసనిధ
లే , , - , , మనవిదెలుపు - మున నుని
గారి మామ్మ - రిమప నీధ - పధసరి
లేమ నాదు - చెలిమిమాన - సమునసు

సా , , - , , సని
రి , , - , , తరి
గారిసా - నిధను
గాన వే - గ స వే

ధ మా - గా రి స రి -
దయక - బ్రోవుమని -
, గ రి స - రిసపధ ||సా||
, సదయ - నిఱవిటు ||జా||

3. నీ , , - , , ధా , , - సనిధమ - పధ
ళా , , - , , మా , , - కలనయి - నని
నీ ధ ధా స - సా రి రీ గ స గారి
దేమి నాదు - పాపమాళు క ళా రి

సనిధ మగరి - స రి
నువిదుననని - మను
సా - నిళాలుగిర
కా - నికాయమున

మారిమా - రిమగ
బా స లీ - క్షితిని
సా , - స రి మ ప ధ ||సా||
కా , . యొసగితి నె ||జా||

4. గగ రిసా - రిమప - మగ రిసా - నిధమ -
గనమగా - చెలుల - గానదురా - నిదుర -
గ రిమగరి - ప మగరి - ధ పమగరి - నిధ
నిను విడచి - మరిమరి - విరహమున - దన

మగరిసా - సనిధ -
జనదురా - బలుకు -
ప మ గ రీ - మపా
రెచె లిరా - రక్షి

పమ రిసా - ధ్వనిని -
లనదురా - యిటని -
మాగ - రిమ సా ద ||సా||
కృష్ణ - నిరు దేవ ||జా||

29. మే. జన్యము. 4. బిలహరిరాగము—ఆదితాళము ఆ. స రి గ ప ధ స

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సా, రి-గాపా - ధా సా నీ ధా -	పా ధ ప - మ గ రి స -	రిసనిధసా ,, ॥సారి॥
రా, ర-వేణు - గో పా బాలా -	రా జీ త - స అద్దుణ -	జయశిఖలా.. ॥రార॥
1. సా, రి గాపా - మా , గపాధా	కీ , స నీ ధా -	పా, మగారీ ॥సారి॥
సా, ర సాక్షా- వే , రమేమీ	మా, రు బా ధా -	లో, ర్వలేరా॥రార॥
2. సా, రి గా గా గ్రా , , - ,, రి గ	పా ప్పా - పా ప్పా	ప్పా , , - , , ధ ప
నందగోపాలా - , , - , , నె ఎ	నె ం దు - బో జా	లా , , - , , ని ఇ
సా, స్స సాస్సా - గరిస్సని - ని ధ పా -	వ ధప మ - గ గ రీ -	గ పమగ - రిస రిగ ॥సారి॥
వి ం దు రా రా - పదమల- మదితో -	ముదమ ల - ర గనా -	కెదురుగ - గదియర॥రార॥
3. ప ప పా - రి రి రీ - గ ప మ గ గా , , -	గ ప మ గ - మగ రిస -	రి గ రి స సా , , -
ప లు మా - రుసుగా- ర వ ము ననిక , , -	బి ల చిన - బలు కవు-	వ లు గ గు రా , , -
రి స నిధ సా , , - మ గ రి గ పా , , -	ధ ప ధ రి సా , , -	స్స ని ధ - పమగరి ॥సారి॥
క రి వ ర దా , , - మ రి మ రి నా , , -	యధర ముగ్రో , , -	ల రక ని - కరముగ॥రార॥
4. పా , , - మ గ రిగ - ధా , , - మ గ రిగ -	పా , , - మ గ రి గ -	పా పా ప్పా , , -
రా , , - న గ ధర - రా , , - ము ర హార-	రా , , - భ వ హా ర -	రా వే రా , , -

గా , , - రి స ని-ధ - రీ , , - రి స ని ధ -	పా , , - రి స ని ధ -	సాసాస్సా , , -
ఈ , , - మను వ-ను - ఈ, , - ల ల వ ను -	ఈ , , - సా గ సి ని -	చే బో రా , , -
గారిస - రీ రీ (రీ) , , - రీ స ని -	దా దా ద్దా , , -	పా మగ - గా గా
కోరిక -లింపొం దా, , - డెందము -	నీ యం దా , , -	జేరెను - నిజ జెం
గ్గా , , - సరిగధపా , , - రి స రి గ	పా , , - గరిసని -	ధపమగ-రి సరిగ ॥సారి॥
దా , , - మరువకురా, , - క ర ముల	చే , , - మరిమరి -	నిమళర-ణాసెదర॥రార॥

28 మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యము 6. మోహనరాగము— ఆదితాళము

చరి—అంగ—శుమ—వ —చధ—కైని

అ. స రి గ వ ధ స

అ. స ధ వ గ రి స

మ॥ గా , , , , పా - గా రీ రీ , ,	పా , , , , రి స	ధ్వాపా - ధ్వాపా -
పా , , , , మీ - దాయామీ , ,	రా , , , , చెలి	నేలు - కోరా -
పా , , , , పా - , , రీ గా పా	గా , ధ పా - గ వ	గా - రి గా రి స రి ॥గా॥
యీ, , , , మో, , , డి తి గు	నే , మీరా - చల	మా - ముమ్మాటికిని ॥సా॥
1. పా , , , , దాధాపా - గారీ	గా , , , , గా	దా పా గా రీ
ఛా , , , , మి వె ల - నిన	రి , , , , క	రి వ గ ద
గా , వ ధ వ - ధ స ధా - వ ధ పా గ రి	గ వ ధ స ధ వ - స ధ	వ గ - ధ వ గ రి - వరి॥గా॥
నీ , మను న - నె ర న - మ్మి న చా న మ	ముద మొద వ గ - స గ	వ మ - లి లు వ గ - ఇక॥సా॥

2. పా పా ధ ప - గా గా ప గ - రీ గ రి
రా రా ప గ - లే లా యి పు - డే ల ర
సా స రీ రి - స రి గా - రి గ పా ధ ప
జాలి జెంది - దయతో - పలుమారును

3. ధా ప ధ ప గ పా పా - గ ప గ రి గా
ఇం తి చె ఱల మే ల్పం - తి స డ ల చా
రీ గ రీ స - రీ స ధ్రా ప - ధ్రా స రి
పంతగించి - మంతు కెక్కు - కాంతుని

4. గ గ ప గారి - రి రి గ రీ స - రీ స ధ
మరులలమీరి - మరు నిదూరి - సారెలు
గ గ ప ప - దధ సస - రీ రీ గ రీ స ధప
నిరతిము - కనికర - మునకర మరుదుగ

రీ రీ గ రి - పా
మాబాలను - నీ
గా ప ధ రీ స ధ స
గా రి వ మున బలం
గా - ధ ప ధ ప గా
దం - తి చ సు ల బం
గాపధాస - పా
చేతిదం తి - రా
స ప రీ రీ స - స రి
విరహమొంది - మరు
ధరీ రీ సధప - ధస
మరి మరినిను - శర

సారి స - సరీ ధ -
దాని గ - నేలో
ప ధ గ ప గ రి స రి ॥గా॥
కరి - చిరిస మొలదు ॥సా॥
ప గ ప గ రీ - గ రి -
తు ల బిగువెం - తని -
ధ - గాపగ రిసరి ॥గా॥
ప - రాకున లదుర ॥సా॥
గా - రిగ పాధప
శే - ళినిగూడన
స ధపపగరి ప ॥గా॥
ణ నెరపరుచున కిక ॥సా॥

---

65. మేళకర్తరాగము

చరి - అంగ - ప్రమ - వ - చధ - కాని

6. కళ్యాణి - ఆదితాళము

అ, స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ పా, మ గ రి - మగారి - గ రీ - స్రీ -
నీ, టుగల - మిరారి - సదా - మదం -

1. సా రి స్రీ సా రి - గారి గా మా ప -
చొక్క లింగేశ - దక్కా మీనాక్షి -

స్రీ సా , , , - స్రీ
బునక , , , - నీ

మా గ రి - గా రి స -
సొక్కు చు - ఏక్కు ప -

ధ్రీ స రి గ - మపధ ॥పా॥
సముఖమున - నిలచె ॥నీ॥

నీ , - సారిగమ ॥పామ॥
శృం - గారమగు ॥నీటు॥

2. రీ గ - సరిగ - పారి - నిసరి - నీస - ధ
ఇందు- వదన - కుంద - రదన - అంద - మ

3. గా , మపధ - నీ , సరిగ - ధాపమ
మా , న వతి - నీ , సరిగ - నాటక

4. మాప్పమాధపధ - మపామ - గమపధ -
మాటి మాటికిని - మనోహ - రుదనుచు-

5. పధ పమప - గమ ప - ధ పా మ ప ధ ని ప -
జడ నువిరు - లిడుచు - ద యా ని ధి వ ను చు-

ని ప - గ మ రీ - గ
ల రు - మరు ని చే - చి

పమా - ప గ రీ గ -
మా లా - డెవ టంచు-

మని ధా , ప - మధ
వ ది నెం , చి - మన

ప నీ ధ ప - ని ధా
ర మించుట- కి దే

మపధ - పామగమ ||పామ||
లుకర - మామగుప ||నీ టు||

ధపామ - గగామ ||పామ||
దలంచి - నిగ్గెంచి ||నీ టు||

పా , మ - గమపధ ||పామ||
సుం , చి - మరిమరి ||నీ టు||

ప మ గ - పామగధ ||పామ||
న మయ - మానవిన ||నీ టు||

20 మేళకర్త జన్యరాగము. 7. ఆనందభైరవి —ఆదితాళము

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైశి

అ. స గ రి గ మ ప ధ ప ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ పా , , ప మ - గ మ పా మా - ప మ గ రి
రా , , అ అ - వె ళ్ళ ళ్ళ మే - మఅఅగు

సా , , - , , సా , , నీ గా రీ -
వా , , - , , చే , , డు క ను -

1. పా , పా , ప్పా - నీ నీ సా సా -
చే , చే , గా - మగ జ ని -

సా , , - , , - మా
వా , , - , , - వి

స గ రి గా మ - గ మ
క రు ణ నే డు - ప గ

సా , మ్మ , గా -
వా , వీ , భు -

గా , రి - సా నీ
న , వు- త గ

ప ధ ప - పా మ గ మ ॥పా॥
గు ల కి - నో డు కొ ని॥రా॥

రీ సా ని సా -
గ ను గొ ని -

పా , పా , పా - నీ భాపాపా -
యీ, వా , మ - ప లద ని -

పాపా -ధపమగ - మామా - ప మగరి -
అమా - నినిప గ - లే మా - పెలుపున -
రి ప - స్నీ స గ రి స - ప మగరి - స్నిసా - గ
న ట - నే మను కొను- రెందనిక - మనం - బు

3. పా ధ ప మ గ - మామా , , - మాప్పరు
శ్రీక రు డగు - శో భా , , - నా ద్రివి
న మా గ రి స - మ పా మ గ రి - ప సా ని
న నురి గ లు ప - ల రా జు క శ - న దేబ్బ

ఊ , పా , మా-
యీ, మా , ట -

గాగా - మగరి స-
కేమో - ఘనమగ-
రీ - మ గా - ప మా -
నం -దు నే - మీతో -

గ రి - గాగా , ,
భుడు - నే డా , ,
ధ ప - మపామ గ మ-
న ట - ఉపాయమున -

గారీ గామా ॥పా॥
వి ను మ ని ॥రా॥

స్నీ స గ రి స - మ గ
దోచి న సుమ - ర చె
ప ధ ప - పా మ గ మ॥పా॥
చ క ను - నుం టి గ ద॥రా॥

మ పా మ గ రి స స్నీ -
చె లిం గ ల పె న ట -
స్నీ స గా రి గ మ ॥పా॥
దేల్పి తోడుకొ ని ॥రా॥

29. మేళకర్త
చరి - సాగ - శుమ - ప - శుధ - కైని

8. భైరవిరాగము — చాపుతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ నిస
అ. స ని ధ ప మ గ రిస

ప. స్నీ , - ,,,, ॥ ధా , - ,,,, ॥ పా , - ,, - ధ్నీ ॥ పా ,,, - ధ్నీ ॥ స రి గ - మ ప మ గ ॥ రీ , - , , - స్నీ ॥
కా , - ,,,, ॥ మా , - ,,,, ॥ క్షీ , - ,, - అం ॥ బా ,,, - అను ॥ ది నము - మరు వక ॥ నే , - , , - నీ॥

సారి - గ మ పా ॥ ధ ని స - నీ ధ ప ॥ మగా , రి స ॥ స్నీ॥
పాద - ము లే దీ ॥ క్క-నుము- నామ్మితి ॥ నిశ్రీ , కంచి ॥కా॥

1. సా రి స్ని స రీ ॥ , - స్ని రి స స్ని ధ ప ॥ పా , - ,, పా ॥ ,,, - ధా ,, ॥ స్ని ,, సా , రి ॥ స్నీ ॥
కుంద ర ద నా॥, - కు వ ల య న య॥ నా , - ,, తా ॥ ,,, - క్షీ ,, ॥ ర ,, క్షిం , చు॥కా ॥

౭. రిగ - రిగ సా॥ , - స్రిగ రి స రీ ॥ , - స్రి రి స స్రి ధా ॥ స్రీ , గా , రి ॥సీ॥
కంబు-గళ నీ ॥ , - రద చిత్త రా॥ , - నిధు వద నా॥ మా, య , మ్మ ॥కా॥

౮. గా మ గ రి స రి ॥ స్రీ స స్రి స రి గ ॥ మా ప్ప గ రి గ మ ॥ పా ధ మ గ రి స ॥ స్రీ స స్రీ గా ॥ రి గామా ప ధ ॥
కుం భ కు చ మ ద॥ మత్త గ జ గ మ ॥ ప ద్మ భ వ హ రి ॥ శం భు మ త ప ద॥ శం క రి సీ ॥ వు నాచిం తల ॥

సీ సీ ధ పా ॥ పా మా గ రి స ॥ స్రీ ॥
వేవే గ దీ ॥ ర్చ మ్మా యిపుడు ॥కా ॥

౯. మా ప ని ధ మా ॥ ప ధ ప మా గ రి ॥ గా మ పా - గ మ ॥ పా - గ మ మ గ రి ॥ స్రీ స రీ - స్రి స ॥
భ క్త జ న క ॥ ల్పల తి కా క రు ॥ బా ల యా- స ద ॥ యా- గి రి త న య ॥ కావవే - శ ర ॥

రీ - స్రి స రి గ మ ॥ పా ధ ని స - పా ॥ స నిధ ప మ గ రి ॥ స్రీ ॥
బా-గ కుడు గ ద ॥ తా మసము - సే ॥ య క పర మొసగు ॥కా ॥

౧౦. పా ధ ప మ గ రి ॥ గా మ పా మ గ ॥ రీ గ మా గ రి ॥ స్రీ స రీ ,, ॥ గా మ గ రి సా ॥ , - మ మ గ రి పా ॥
పా త క ములను ॥ దీ ర్చ నీ ప ద ॥ భ క్తి పం తత ॥ మీయవే,, ॥ పా ప ని గ దా ॥ , - మొర విన దా॥

రిసా నీ ధా ॥ ప మా గ రి పా ॥ స్రీ ॥
ప రా కే లా ॥ న మ్మా వి న మ్మా ॥కా॥

౧౧. ధ ప ని ధా - ప మ ॥ గ రీ - గమపధ ॥ పా , - ,, మగ ॥ మపమ - గ రి గ మ ॥ గా ,-,,రిగ ॥ మగ-రి గ - స రి స్రి ॥
కా ల మ హా - రి ణి ॥ పదా - నత ఫల ॥ దా , - ,, యక్ ॥ యగిబి - రదు భువి ॥ లో ,-,,గరి ॥ గి న-దొర యమము ॥

పా , - , , గ రి ॥ స ని ధ - ప మ గ రి ॥ స్ని ॥
పే , - , , దము ॥ మొర లి - డ గ వి ని ॥ కా॥

2. నీ రిసరి - నిరి ॥ నీ ధ పధ - మ ప ॥ గా రి సరి - ని స ॥ రి గమపా - మప ॥ సనిధపా - మగ ॥ రి సా - స్నిధని ॥
నీ పవన - నిల॥ యామరస - ము ద ॥ యాకరవి - ధృత ॥ నువలయా - మద ॥ దనుజవా - గ ణ ॥మృగేం-ద్రార్చిత॥
స రి గమపమగ - రీ , - , , ని స ॥ రిగమపా - పరి ॥ గమపధా - మప ॥ గ రి గమా - పమ ॥ పధనిసా - ప ధ ॥
క లుపదహనము - వా, - , , ఆప ॥ రిమితవై - భవ ॥ మంగలనీ - స్మర ॥ ణ మ దిలో - చల ॥చిరజవా - దుల ॥
ని సరిగా , , - ॥ మగరిసా - నీ ॥ ధ ప గ రి , , ॥స ని ధ పా గ రి ॥స్ని ॥
మ బహుసం, , ॥ ప ది ల నీ - చ్చే॥ విపుడుమా , , ॥క భయమియ్యవె ॥కా॥

3. సా గ రీ - సరి ॥ సా రి నీ ధ మ ॥ పాధనీ - ధని ॥ సా , - , , గ రి ॥ స రి స నీ ధ ప ॥ మ గా మ గ రి స ॥
శ్యామ క్రీ - డ్లస ॥ హరోద రీ శి వ ॥ శంకరీ - పర ॥ మే , - , , శ్వ రి ॥ హరి హ రాదుల ॥మ నీ మహిమలు॥
స్నిసా - , , , , ॥ రి గ మపా - గ మ ॥ గా , రీ , , ॥ సధ్నిసా , , , ॥ గమపా , , , ॥ ధా , - , , నీ ॥
గణిం - , , , , ॥ ప తరమా - నుతు ॥ డ ,మ్మా , , ॥ అభిమా , , , ॥ సమాలే , , , ॥ ధా , - , , నా॥
, , , - సా , , ॥ రి , - , , , , ॥ గామగా , , ॥ రీగ రీ , ,॥ సా రి నీ ధ ప ॥ మ గా రీ గ రి ॥స్ని॥
, , , - పై , , ॥ దే , - , , , , ॥ మీ ప రా , , ॥ కేలనే , , ॥ బ్రోవ పేయిపు ॥ దు శ్రీ భైర వి ॥కా॥

స్వరజతులు సమాప్తము

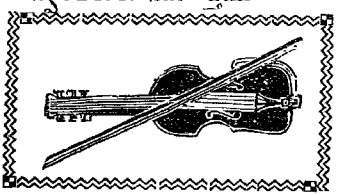

పదవర్ణము

(1) శంకరాభరణము—రూపకము

29. మేళకర్తరాగము ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

చ్చి - అంగ - శుమ - ప చ్చధ - కాని, ఆ. ప ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ వనజాక్షిరో వాని సరసము రమ్మనే ! ॥ ఘనుడైన అమర

సింహేంద్రుని వరతనయుడౌ శ్రీ ప్రకాశసింహేంద్రుని॥

ము, రీ,- రీ, । రి గ మ ప సా । పా మ గ రి స । స రి గ మ ప । రిగామపధ ।

వే,- వే, । గమె ఇటురా । రా ద యనుచు । వి రాళి గాని । విరానక ని ।

గమాపధని । మపాధ నిస । నీ, స్వరీ - నీ స్త్రీ సా । నీ, స్స నీ । పా, ధ నీ ।

కరావలిల । చినాగరిమ । యాలరా - సామిగా । యంతనీ - వే, డెదా ।

సా, ధపామా - పా, మ । గా రీ - గా, రి సా స్రీ॥

జా, ల మీకా- నే, య । త సు - నా,యిప్పుడు ॥వనజా॥

వ॥ మామాగరి । పమగ - సరిగ । గా - రిగమ - మగగరి । పమగ - సరిగ॥

రా అనెవె । మనవి - దెలిపి। నా - అఅఅఅ - పఅఅఅ । డెటుల - బలికె॥

మా - పధనిధ - ధపమగ । పమగ సరిగ । గా-రిగమా-మగగరి । పమగ-సరిగ॥

రా - అఅఅఅ- అఅఅవె । మనవి దెలిపి । నా-అఅఅ-పఅఅఅ । డెటుల-బలికె॥

1. పా పా మ గ । రి స రీ - రి గ । మ - రి గ స - రి గ॥

ఈ గూ రు ని । వె త నే- సయి । ప - త ర మ - విను ॥రా॥

2. మ గ రి స - పమ।గరి-ధ ప మ గ । స్వనిధప - మగ । రి స-స్వ,సరిగ॥

మ రు సుగ - అర । విరి శ ర ములు । నిరతము - గురి । యగ-నా, తరమ ॥రా॥

3. పా,-ధ పమ । మా,-ప మ గ । గా,-మ రి గ । పా,- రి గ మ । పమధ ప-

ఈ,-మలయ । మా,-రు త మ । డా,-యయిది । పే,- శ ను మ। చిబుకలు-

స్వని । స్వప - పధనిప । పా మ గ రి స । ధ్వాని సరిగ॥

క ల । క ల - మ ను మను । కూ య గ వి ని । తా శ ప శ మ ॥రా॥

4. సా,, ని ధ । ప మ గ రి గ మ । పా ,, - సా । రి గ మ - ప ధ ని ।

ఎ ,, ల వె । ఇటు లచ లము । నా ,, - పై । డెబలు - మ న వె ।

సా,రి-గాగరీసా। నీ, స - రీ,రీ,సానీ। ధ్వాని - సాస్వా నీ ధా ।

యేమి - నేరా మా శే । జే నీ - జా వ ను మ । శ్రీంత - పంతా ముసా ।

పా,గ - మా పా దా నీ । సా రీ సా - నీ సా నీ । ధాన్నీధా - పాధాపా ।

దిం చి - న ట్టా యేను । యింకానా- పైదాయా। ప చ్చిన - న్నె లీ శే।

మా ప్పా మా - గా మా గా । రీ గా రీ - సా రీ గా ॥

ప చ్చా వి - ల్కా- డు యే । ట్లొచ్చు నే-వె లి య ॥రా॥

శ్రీ రస్తు

తానవర్ణములు

1. నాట—ఆదితాళము

౫6. మేళకర్త జన్యరాగము.

మరి – అంగ – శుమ – ప–మధ – కాని.

అ. స రి గ మ ప ధ ని స.

అ. స ని ప మ రి స.

పల్లవి॥ సామి నిన్నే కోరినాను - చాలా దయజూడర
అనుపల్లవి॥ భూమి వెలయు శ్రీ వెంకటేశ॥
చరణము॥ పామర జన పావన

౷ లఘువు	○ ద్రుతము	○ ద్రుతము
ప॥ సా ,, - ,, స ని నీ - ప మ గ మ - ప ని	ప మ - ని ప మ ప మ రి -	స రి గ మ - పా ధ ని॥
సా ,, - ,, మి ఇతీ- ని ఇ ఇ ఇ - న్నె ఎ	ఎ ఎ - కో ఒ ఒ ఒ ఒ రి -	న అ అ అ - అ అ ను॥
సా స ని ప - ప మ - గ మ రి - స రీ సా -	గ మ ప ని పా - స ని	ప మ రి స -గ మ ప ని ॥స॥
చా ల అఅ - ద అ అ - యఅ అ - జా ఊఊ -	గద అ అ అ అ - ర అ	అ అ ణ్ణ అ -న అ అఅ॥సా॥
అ॥ స ని ప - నిపమ - పమగ - మరిస -నిసగమ	రి స - ని స గ మ -పమ	పా ,, - ,,,, ॥
శు ఉఉ - మిఇఇ - వె ఎఎ - లఅఅ -యఉఉఉ	ఉఉ-శ్రీ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ	ఈ ,, - ,,,, ॥

ని స రి ని - స ని పా - పమగమ - ప ని సరి -	రిసా - స ని ప - ని ప	, ప మ ప - గ మ ప ని॥
వె ఎ ఎ ఎ- ఎ ఎ ఏం- శ అ అ అ - అ అ అ అ -	వె ఏ - ఎ ఎ ఎ - శ అ	, అ అ అ - అ అ అ అ॥
మా॥ { సా , రి స ని - పనిపమప - గమపని -	స సా స్స ని - ప ని ప	, ప్ప మప - గ మ పని-
{ పసా- స రీ - రిమా - పమమరిస - రిరి	, స స ని - ప ని ప	పమ-గమపాధని ॥పామి॥
చ॥ పా ,, ప మ-గమపామా- ప మ మ రి -	సా , , - , , - ని ని	ప - ప ప మ - గ మ పని॥
పా ,, అ అ -మఆఆఆ - ర అ అ అ -	జా , , -- , ,- స అ	అ - ప అ అ - ప అ అ న॥
1. పా ,, - ,, - మా ,, - ,, రీ ,,	సా , , , , - స్	సా , - { గా మ ॥పా॥
2. పా ,, - ,, ప్పమ - గమపమ - గమమరి	సా , , - , , - రి స-	పమ - నిప - గమపని
పసాస్సని - పని పాప్ప మప - గమపని -	సరిసనిసని - పని	, పపమ - గమపని ॥పా॥
3. పాపా - మపగమ - పా ,, పా ,, -	మామా - రీ స రి	గ్రీ ,, - సా ,, -
సాగ్రిస - మారి స - పామ - నీ ప - సా	ని - రీ స- మా రీ స	రీ స - సా ని - నీ
ప - పామ - గమపని - సరిసని - సరిసస	, ప ని ప పా - ప రి	సపా - రి గ మ ప ని ॥పా॥
4. పామ - పామగమ - పామ - గామరిస -	రీ స - రీ ప స ని -	పా ని - సా రి స ని -
సాగ్రిగామ - గమపామ - గామపా -	సా గ్రీ సా గ్రీ స ని	పాన్ని - పాన్నిపమ -
మాప్ప - మాప్పమగ గామ - గామరిస -	పా మ - నీ ప - సా	ని - రీ స - సా ని ప -
సగ్రిసని - సగ్రిససా - పన్నిపమ - పన్ని ప	పా- సగ్రి స ని - సగ్రి	పసా - మ గ మ ప ని ॥పా॥

15. మేళకర్త జన్యరాగము
శురి-అంగ-శుమ-వ-శుధ-కాని

2. గౌళ—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మరి మ ప ని స
అ. స ని ప ను గ మ రి స

ప॥ చెలిమి కోరి వచ్చియున్నది - చిత్తము నాదు భాగ్యము ॥
అ॥ సలలిత గుణ శ్రీలోల - సరస శ్రీ వేణుగోపాల ॥
చ॥ ఎంచిచూడ నీ సరిగాదురా ॥

ప॥ రీ గా మా - రి స ని స రీ - రి రి స - స	ని ధ - ని స రి మ - రి ప	ప మ గ మా - రి రి స
చే లీ మి - కొ ఒ ఒ ఒ రీ - వ అఅ- చ్చి	ఇఇ - యుఉఉఉ -న్నఅ	అ అ అ అ - ది ఇ ఇ॥
రీసా - ని స రి స - రి మ మరి - ప మ ని ప -	ప మ గ మ - రి గ మ - రి	రి స - ని స రీ సా ॥
చిత్తా- మఉఉఉ - ఉఉఉ న - అ అ అ అ -	అ అ అ దు - భ అఅ-అ	అ అ - అ అగ్యమూ॥
అ॥ ప మ ని ప - మగమ - రి రి మ మ పా, - ప	ప మ - ని ని ప - స్ స ని స	ని - ప మ మా - రి గ మ -
స అ ల అ - లి ఇ ఇఇ - త అ అ అ గూ, - ణ	అ అ - శ్రీ ఇ ఇ - లా ఒఒ	ఒ - ఒ ఒ ఓ - ల అ అ -
రి మ రి మ ప ని - ప స్ స ని రి స - మరిరిస - ని	స - రి స స - ని ని ప ప	మ - ప మ రి గ మ రి స
స అ ర అ స అ- అ అ అ శ్రీ ఇ- ఇఇఇఇ - ఇ	ఇ - వె ఎ ఎ- ణుఉఉఉ	ఉ - గొ ఒ ప అ అ ల అ॥
ము. { రిరిసనిస - రిగమ - రిరిపమ - నిపమ	గమ - రిసరి - నిసరి -	సరిమరి - పమగమ -
రిరిమ - రిరిప - మమని - పపస - నిరిస - స	,నిపమ - పామగ	మా, - రీ స ని స ॥చె॥

చ॥ స̇స̇ ని - ని ని ప - ప మ గ మ రి స - స̇ ,, -
ఎ ఎ ం - చి ఇ ఇ - చు ఊ ఊ ఊ డ అ - నీ ,, -

1. స̇ , , - , , సా ,, ,, - ,, రీ

2. స̇ , స రి స - ని స రీ ,- రి స ని - స రి

3. పనిపమ - సమగమ - రిసరి - ని రి స ని ఫ -
నినిపపమ - స̇నిమపనిస̇ - పనిస̇ - రిరి

4. సా, రిరిసని స - రిరిమ - రిపమపా -
మపనిమప - రిమప - పనిస̇పని - పమని -

5. రీ ,, - ,, రీ ,, స̇ ని ప మ రి స -
మరిస - ని స రి స స̇ ని ప మ - రి గ మరిసని -
స̇రిమ- నిస̇రి-పనిస̇ - మ ప ని - రిమప - ని

సా రీ - రి మ గ మ -
సా రీ - గ అ అ అ -

, , మా , , - రీ

మరి - పమనిప - స̇ని

మ ఫ ని ఫ ని స ని - స
స సా ని- ప పా మ -

ప మ ప ని- మ ప రిమ-
స̇ రి మ స̇ రి - ని స̇ రి

రీ , రీ , - రి మ
స రి మ ప ని - రి మ ప
స̇ రి - ప ని సా - ప ని

రి ప మ - గ మ రి రి స-
అ అ అ. దుఊ ర అఅ-

,, పా - మాని ॥ఎం॥

రిస̇స̇ని - పనిపరి ॥ఎం॥

రిస - మరిరిమప -
రిరిస. రిమపని ॥ఎం॥

స రి ని స - రి గ మా -
ని రి స ప రి-ని మరి ॥ఎం॥

రి ప మ ని - స స̇ ని స
ని స̇ - మ ప ని స̇ రి
స̇ - రి స̇ రి - ని రి స̇ రి ॥ఎం॥

29. మే. జన్యరాగము
చరి - అంగ - శుమ - ప - చధ - కాని

3. ఆరభి—ఆదితాళము

అ. స రి మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సరసిజ మంజీరో నీకు సరి యెవ్వరే ॥
అ॥ పరమాత్ముడైన శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యుడే నీపై జరులుకొని చాలా పరవశుడైయుండగ ॥
చ॥ నళినాక్షీ నిన్నెంతో ॥

-రీ పమ గ రీ - స రి సా, ని - ధాధా
సారఅసీ - ఇ ఇ జా, అ - మూఊ

ధ సా మ గ రి - స రీ స ని ధ - స స రి రి-
స రీ ఇ ఇ ఇ - యఊఊఊఊ - ఊఊఊఊ-

అ॥ ద ధ సా - మ ప మ గరిరి -మ గ రి రి స స-
ప అ రా - మ అ అ అఅఅ- త్మ్మఊ ఊఊఊఊ

రి ప మ గ రి రి - ద ధ ప సా - స్సని ద ధ ప
బ్రం ం ం ం ం- మ్మాం ం ం - ణ్యఊఊఊఊ-

ద ధ స స రీ - స్స రి మ గ రి - రీ స్స ని ధ -
మ అ అ అ అ - రుఊఊ ఊ ఊ - లూఊఊఊ-

రి ప మ గ రి - మ గ రీ రి - ప ధ రి - ప ధ
ప అ ర అ అ - ప అ అ అ అ అ - శుఊఊ-డఇ

మ గ రి రి - ప ప మ గ రి రి - ద ధ ప సామ
గరి మమప - రీ మ మ ప - స ని ధ్ధరి - స రి
మ॥ మ గ రి రి స సా - ధ్ధరీ - సమా - రి సా -
మ గ రిరీ స్స రి స్స - ధ్ధ రీ రి రీ మ -

సా - మ ధ ధ్ధ స స రి
శ్రీ - రొ ఒ ఒ ఒ ఒ -

మ గ రి రి - స స ధ్ధ రి
ఊఊఊఊ - ఊఊఊ వ్వ-

ధ్ధ స ధ్ధ రీ రి - సా
డ ఇ ఇ ఈన - శ్రీ

మ ప మ గ రి రి-మ ప
డె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ - ని ఇ

ధా ప మ ప - ధ రీ రి
శో ఒ ఒ ని-చ అ అ

స - రి మ ప ధ స్స ధ ప
ఇ - యు ఊ ఊ ఊ ఊ ఊ O-

మ గ రి రీ - స ని ధ్ధ
మ గ రి - ధ ప - రి ప మ
మ ద ధ ప - ధ సా - స
ప ధ సా - ద ధ సా -

ధ్ధా స స రి-మ గ రి ॥
నీ ఇ ఇ ఇ - కు ఊ ఊ ॥

రీ ,, - సా ,, ॥
రే ,, - ఏ ,, ॥

రి రి మ గ రి - మ మ ప -
ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - సు ఊ ఊ -

ధ స - ధ స సా ,, -
ఇ ఇ - ఇ ఇ పై,,

ధ స స - ప ద ధ - మ ప -
అ అ అ - అ అ అ - అ ల -

మ గ రి సా-ధ్ధ స రి ॥
డ అ అ అ - గ అ అ ॥

, - స స రి - స రి మా
గ రి - మ ప సా ,, -
ని ధ-ధ్ధ రీ రి - స్స రి
మ గ రి సా - ధ్ధ స రి ॥సా॥

రీసా - ధ్రా,, ధా ధా పా ,, -	మ ప ధ స స - ద ధ ప	మ ప మ గ రి - మ ప ధ ॥
వాళీ - వా,, ళీ ఈ ఈ ,, -	ని ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ	నె ఎ ఎ ఎ ం - తొ ఒ ఒ ॥
1. రీ సా - ధా ,, - పా ,, - మా	గా , రీ , - సా -	,, - రి మా ప ధా
ధా , స - సా , రీ - మ్రా, గ - రీ సా	, నిధా - పా, మ -	గారీ , - మ ప ధ ॥స॥
2. సనిద ధపప - మగరిస రిపమగరిస -	స ని ధ - రి రి ప - మ గ	రి - పమప - ధా ,, -
మపధ సనిధ - రీరీస - మగరీ - రీసస	ధరీరీసాస - ధధ	పప - మగరి - మ ప ధ ॥స॥
3. రీ ,, - ,, - రీసనిధపప - మగరిస -	రీ ,, - ,, - మగ	రి - పమగప - స నిధ -
రిమపదాధ-మపధసాస - ధ రీ రి -	సస రీ - సా (రీ సని -	ధరీరీ - ససనిధ -
స స రి రీ - మగరి - మగరీరీస - సా	రీ స ని ధ - ధా ప ప	మ - పధరీరీ - పధ
సాస - రిమపదాధ - రీరీసాస - ద	ధపమగరిస - మ గ	రిరీ - స్రీసనిధ ॥స॥
4. పా ,, - ,, - మపమగరిరి - సనధరి	పా ,, - ,, - స ప	రిరిమగరి - మపధ
మ పా మగరి - సరీమప - రిమపప	దధపమప - ధసస -	ధససరీరీ - సగరి -
మగరీ రీరీస - ససరీసనిధ - రీసాధ	ప - పామగరిసా -	నిధాన - రిమపధ ॥స॥
5. దధపప - మగరిరి - మగరిరి - సనిని ధ -	రిరిప - మగరి - పప	మగరి - మగరిసరి -
మపదధపప - మగరిస - రిమమపధ -	సరిమగరి-పమ - ద	ధపమప - ధసనిధ

దధసనిసరి - సనిసనిధ - రిసనిధ -	రిసరి మగరి - సరి	మగరి - సరిసనిధ -
రిరిస - సనిధ - సనిదధప - మపద - మప	ధసధప - మగరి - స	నిద్ద - రిసరి - మపధ ॥న॥

22. మే, జన్యరాగము 4. శ్రీరాగము-ఆదితాళము అ. స రి మ ప ని స

చరి - సాగ - తుమ - ప - చధ - కైని అ. సనిపధనిపమరిగరిస

ప॥ పామినిన్నే కోరియున్నాను - చలమునేయ మేరగాదురా॥
అ॥ భూమిపెలయు శ్రీగర్భ పురినివాస పశుపతీశ ॥
చ॥ కామకోటి సుందరా నన్నేలుకోర ॥

ప॥ పా , ప మ రి - గ రి స స్ని - ధ్ని స రి స్ని -	పా , , పా - స్ని స	రి గ రి స - రి మ ప ని ॥
పా , మి ఇ ఇ - ని ఇ ఇ న్నే - కో ఒ ఒ ఒ ఒ -	రీ , , ఈ - యుఉ	ఉ ఉ ఉ ఉ - న్న అ అ న॥
ప మా ని - ప ని ప మ - రి గా రి - స్ని సరిగ -	రి సా స్ని - ధ్ని స రి -	గ రి స - రి మ ప ని ॥
చ అ అ - ల అ అ మ - పె ఏ య - మెఎఎ -	ఎ ఏ ర - గ అ అ అ -	అ మా ఉ - ఉ ఉ ఉ ర ॥సా॥
అ॥ నీ నీ నీ - స ని ప మా - రి గ రి స రి -	సా సా సా - మ రి -	ప మ - ని ప - స్ని - మ ప -
మా ఉ ఉ - మి ఇ ఇ ఈ - పె ఎ ఎ ల అ -	యూ ఉ ఉ - శ్రి ఇ -	గ అ - ర్భ అ - పు ఉ - రి ఇ -
ని స రి గా రి - స ని సా ని - ప ని స రి -	స నీ - ప ధ ని ప మ	రి గా రి - స్ని స రి మ॥
ని ఇ ఇ ఈ ఇ - న అ ప అ అ - అ అ అ అ -	ప అ - శు ఉ ఉ ప అ	తి ఈ ఇ - ఇ ఇ ఇ శ॥

మ॥ { పా ప మ రి రి - గ రి రి స - స స్ని స్ని ప - స్ని { పమనీప - సనిరిప - గరిసని - పనిసరి -	సా - సస్నిస్నిప - స్నిస గరీప- నిపామ -	రిగరిస - రిమపని - రిగరిస - రిమపని ॥సా॥
చ। సాసాసా- స నిప పమ - రిగరిసరి - కా ఆఆ - మఅకొఒఒ - టి ఇఇ సుం-	సాసాసా - స్నిప దాఆ రా - సస	రిగరిప - రిమపని ॥ న్నెఎఎలం - కొఒఒర ॥
1. సా ,, - ,, రీ నీ పా - మా రీ -	గా రీ పా - పా	రీ మా పా నీ ॥ కా॥
2. నీ నీ నీ - స నిప మ - రిగరిస - స్నీ	స్నీ - సస్నిప మ ప - స్ని	సరి - స్నిసరిమపని॥కా॥
3. మామామా- ప నిమప - రిగ రిరిగరి - పనిసరి - గరిరిగ రిరిపని - పనిసా -	సాసాసాస్నిస - రీ నీ పమ - రిగ	రిగరిస - రిమపని - రిస - స్నిసరిమపని ॥కా॥
4. నీ ప మ రి గ రి స - స్నీ ప మ ప స్నిస రి - స్ని స రి - పమరిస - స్నీసరి - మపనిప -	స్నీ సరి - గరిరిస - నీప స రి - నిస్నినిప -	స్నీసరి - మరిగరి - నీపమ- రిమపని ॥కా॥
5. సాసాసా - సరినిస - పనిమప - రిగ సనీ - పధనిపమ - రిగారి - సరిసా సరిగ- నిసరి - పనిస - మపని - రిమప - స రీనీస - పనిమప - నిమాప - రిగరిప -	రిరిగరిసా-స్నిస సస్నీప - స్నిస్నిసరి - ర మ - స్నిసరిమపని - రి స్నీస - పస్నిసరి -	రిగరిస - రిమపని - పరిమ - రిరిమపని - సరిగరి - రీపసని ॥ స్నిసరిస - రిమపని ॥కా॥

15 వ- మేళకర్త
శుభ-అంగ-శుభ-ప-శుద్ధ-శాని.

౨. మాయమాళవ గౌళరాగము ఆదితాళము

ఆ. సరిగమపధనిస.
అ. సనిధపమగరిస.

గాన కళారహస్యనిధి సర్వజ్ఞ బ్రహ్మశ్రీ దెందుకూరి శివరామశాస్త్రిగారి ప్రియశిష్యుండు శామంతపాడి రాఘవేంద్రాచార్యులు గారిచే రచియింపబడినది.

ప॥ సరసాంగి నీపై పరులుకొన్నదిరా మేరగాదురా నీకుసామి॥
అ॥ మరునిగన్న శ్రీ వెంకటేశా! సుందరాంగా! దయచేలుకోరా॥
చ॥ కృపజూడుము యీవేళ ॥

ప॥ సా , - స నిదపద - నిస నిదపమ పమ
స , - ర అ అ సాం - ం ం ం గి ఇ ఇ ని ఇ

స నిస - దదని - పపద - మపదని సరిస
మే ఎ ఎ - ర అఅ - గాఅఅ - దు ఉఉఉఉఉర

అ॥ నినిదపమ - దపపమగ - పమగరిసని
మఅఅఅఅ - రు ఉ ని ఇ ఇ - గ అఅఅ న్న అ

సరిగ - రిగమగరి - గరిసా నిదపద
సు ం ం - ద అ రా ం ం - ం ం గ అ దఅయ

మ॥ సా , , , , - రిసని - సనిద - నిదపద
సరిగ - నిసరి - దనిస - పదనిసరిగరి

గా - , , , , - గమ
పై - , , , , - మఅ

నీ - , , , , - సని
నీ - , , , , - పఉ

సరిగమపాధప
శ్రీ ఇ ఇ ఇ వేంక అ

రిసానిదపనీ
నే ఏ ఎ ఐ ఉ కో

మా , , , , మగ
రిసానిధప - సా

పామ - గిమపదని
రూలు - కొ ఒ న్న దిర

దపమ - గమపదని
ఊఉఉ - సా అఅఅమి

దనిసనిసా ,,
టే ఎ ఎ ఎ శా ,,

దపమ - గమపదని ॥సా॥
ఒఒ ఒ - ర అఅఅఅ ॥స॥

రి - సరిగమపదని
నిదప - గమపధని॥

చ॥ పా పా , , , ప మ గ రి స రి గా , ,	మా , , , , ప ద	ప మ గ రి - స రి గ మ॥
కృ పా , , బా ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ దు , ,	మా , , , , ఈ ఇ	ఇ ఇ ఇ ఇ - జే ఎ ఎ ళ॥
(1) పా , , , , దా , , పా మా గా	రి , , , పా	, , రి , గా మ॥ కృ
(2) పా , ద ద ప మ గ మా , గ రి స రి గ	మా , గ ప మ ద ప	, మ గ రి గా మ॥ కృ
(3) ప ద ని స్రా ని ద ని దా ప మ గ మ ప ద	ద ని ని స్రా , - రి గ	మ గ రీ గ రి స ని
రీ స స్రా ని నీ ద దా ప మ ప ద ని	స్రా రి స ని ద పా	మ గ రి సా రి గ మ ॥ కృ
(4) పా , , , , , - రి స ని ద ప మ గ రి స ని	పా , , , , , - రి గ	మ - గ మ ప ద ని స రి
గ రి రి స ని - రి ప స ని ద ప - ని ద ద ప మ	గ మ ప - మ ప ద ప - ద	ని ద ని స రి స్రా ని
స రి ని స్రా ద నీ ప దా - ని ద ప మ	ద ప మ - గ ప మ గ రి	మ గ రి - ప గ రి స ని
స రి గ గ మ - ప దా ద ని ని - సరిగరి	మ స్రా ప పా - స ని	ద ప - మ గ రి గా మ॥ కృ॥

22 వ. మే. జన్యము

చరి - సాగ - తుమ - ప - చధ - కైని

6. దర్బారురాగము——ఆదితాళము

అ. స రి మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ రి గా రి స

ప॥ చలమేల దేనేపుర - చాలా నమ్మిన నాపైని ॥ అ॥ పలబియున్న నాతో - వాదేల వేణుగోపాలదేవ॥

చ॥ పలుకుము నాతో ॥

ప॥ ప మ రి - గాగా - రి స రి ని రి స ని	ధ ప ధ ని - స రి స రి	పా మ గా రి స రి
చ అలా - మే ర్రీ - ల అ అ కె ఎ ఎ ఎ	ఎ ఎ కె ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ	పూ ఉ రా అ అ అ
ప మ రి గ - ంస రి మ - ప మా ప - ధ ని స	నీ, ధా ప ధ ని	ప మ గ గా రి స రి ॥ప॥
చ అ అ అ - అ అ ల అ - అ అ అ - స ం ం ం	మ్మా , నా అ న అ	అ అ అ అ పై ఇ ని ॥చ॥

అ॥ ధ ని ప ధ - మ ప రి మ - రి ప మ రి - గి గ రి స	మ మ రి ప ప మ మ ధ	ప మ ప ధ ని ని సా
వ అ అ అ- అ అ అ అ - అ అ అ చి - ఇ ఇ ఇ ఇ	యు ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ న్న అ	అ న అ అ అ అ అ తో
ప ధ ప స ని స రి స రి గా రి స ని స రి	సా, పా, ధ ని	ప మ గి గా రి సరి ॥ ప ॥
వ అ అ దె ఎ ఎ ల అ అ చే ఎ ణు ఉ ఉ ఉ	గో, పా, ల అ	అ అ దె ఏ వ అ అ ॥ వ ॥
ము॥ పమరిగరిస - నిరిసరినిస - ధపధని	స రి స మ రి ప మ ధ	ప ధ మ ప ధ ని సా
ధపధనిసరి - స రి గా, స స రి నీ	ధ ప స సా ప పా	ధ ప మ రి గ రి సరి ॥
చ॥ పా పా , , ధ ప - మ ప ధ ప దా ధ రి	నీ నీ దా పా	గా గా రి స రి మ ॥ పా ॥
పాలూ , , కు ఉ - ఉ ఉ ఉ ఉ ఊ ఉ ఉ	మూ ఊ ఊ ఊ	నా అ తో ఒ ఒ ఒ ॥ పా ॥
1. పా ,, -,, ధా ,, పామారి	గా, రీ, సా	,, రీ ,, మా ॥ పా ॥
2. పాదధపమపా - పమరిగారిసరి	స్ని రిస స్ని స ధా	, స్ని సా రీ మ ॥ పా ॥
3. ధపధ - మప - రిమప సరిమపమరిగరి	స రి స్ని స ధ స్ని ప ధ	ధ ధ స్ని స - రి మ ప ధ
సరిమపధ మపధనిస - పధనిసరిని	గ రి స ర్ ని రి స ని	స ధ ప ధ మ ప రి మ ॥ పా ॥
4. ధ ని స పా ప ధ ప మ రి గా రి స రి స్ని	సా, ధ ధ ధ ధ స్ని	స స్ని స రీ మ ప
ధా ని స రి స నీ, ధ ధ ప మ ధ ప మ	గా, రి రి ప స్ని స	రి మ ప మ పా , ,
ధపమరి - గరిసా - రిమపరీమపధ	మా ప ధ ని స పా	ధ ని స రి నీ స రి
గా గా రి స నీ నీ ధ ప ధ ని స రి	నీ స పా ధ మా	ప రీ మ సా రి మ ॥ పా ॥

29. మేళకర్త రాగము.

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-శాని

7. శంకరాభరణము—ఆదితాళము

అ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సామి నిన్నే కోరి - చాలా మరులు కొన్నదిరా ॥
అ॥ తామసము సేయక - దయజూడరా గోపాలా ॥
చ॥ నీరజాక్షి నీపై ॥

ప॥ సా , , - ని స ధ ని పా - మపగామా
పా , , - అ అ అ అ మీ - ఇ ఇ నీ ఈ
సా స ధ ప మ - పా ప మ గ రి - స రి గ స -
చాల అ అ అ - మా రు ఉ ఉ ఉ - లుఉ ఉ ఉ -
అ॥ పాదధపమ - ధ పా మ - గ ప గా మ రి -
తాఅఅఅఅ - అ మా అ - స అ అ అ అ -

మ గ రి-స స రి-స ని ధ ప - ధనిస రి - సా
ద అ అ-యఅఅ-బా ఉ ఉ ఉ - డఅఅఅ - రా

మ { సరినిస - ధనిస - పధనిస ధపమపధ -
రిగమగ - రిగరిసని - పధనిసా పా -

చ॥ పా ధ ని స - స ని ధ - ప మ గ రి - గా మా
నీ ఇ ఇ ఇ - ర అ అ - జ అ అ అ - అ అ

పా - ధ ని పా - ధ ని
న్నే - ఎ ఎ ఏ - కో బ
ని ప ధ ని పా - ప మ
కొ బ బ బ ఓ - న్న అ
గ మ ప - ద ధ ప - మ ప
ము ఉ ఉ - శ అ అ - యఅ

స ధ ప - పా మ గ రి
అ అ అ - అ అ గొ బ

మ ప - గ మ ప - రి గ మ -
స ని ధ పా మ గ రి -

పా - మ ధా ప - స్స ని
క్షి - ని ఈ ఇ - ప ఇ

స రి - స ని ధ ప ధ ని ॥
ఒ బ - ఓ బ బ బ రి ఇ ॥
గ - రిగమ - పాధని ॥సా॥
అ - దిఇఇ - రాఅఅ ॥సా॥
ధ ని - స ని సా ॥ రిగ
అ అ - అ అ కా॥ అఅ

స మ గ మ - పా ధ ని ॥
ప అ అ అ - లా అ అ ॥

స రి గ మ - ప ధ ని స -
స రి గ మ ప ధ ని ॥ సా॥

ధ ప - మ గ మ - రి గ మ ॥
ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ - ని ఇ ఇ ॥

1. పా , మా , పా , - గా మా - రీ గ	పా , - రీ , స్రీ	, - సారీగామ ॥సీ॥
2. ప దా ప మ - గమపామగమ - రిగారి	స ని ధ ని - ప ధ ని స	రీ - స్రీసారీగమ ॥సీ॥
3. మాధపమగ - మాపగమ - రిగపాని -	సమగరిసని - ధ ని	స రి గ మ పా - గ మ
పధని - పధనిసరీ - పగరీ - సనిధని -	పా రి స్రీ ధ పా - ధ	మగరిస - రిగామ ॥సీ॥
4. పామపగమ - రిగపా - గమరిసని - ప	ధ్ధని - స రి స స్రీ -	పరిగమపా - ధ ప
పానిరీప - మగరిగపాని - పదని	పా - పా ని ధ పా -	మగరిపా - రిగమ ॥సీ॥

29 మేళకర్త జన్యరాగము
చరి-అంగ-తుమ-ప-చధ-కాని

8. హంసధ్వని—ఆదితాళము

అ. స రి గ ప ని స
అ. స ని ప గ రి స

ప॥ జలజాక్షి నిన్నెడబాసి - చాలా మరులుకొన్నదిరా ॥
అ॥ చెలియనేల రావదేమిరా - చెలువుడైన శ్రీ వెంకటేశ ॥
చ॥ నీ పాటి దొరసేగాన ॥

ప॥ గా రీ పా , , - ని స రి గ - రి రి స ని	స రి స స ని ప - ని స	రి - పా ని పా రి ॥
జ ల జా , , - క్షీ ఇ ఇ ఇ - ని ఇ ఇ ఇ -	న్నెఎఎ ఎ ఎ, - డ అ	అ - బా అ సీ ఇ ॥
గ రి స - ని స రి - ప ని స రి గ - ప గ ని పా -	స ని స క్షీ - స ని ప -	ప గా రీ పా రి -
చ అ అ - ల అ అ - మ అ అ అ అ - రుఉఉలా -	కొఒ ఒ ఒ - న్నఅ అ -	అ దీ ఈ రా అ ॥
అ॥ ప గ రి స ని స - రి గా - రి రి స ని ప -	ని స రి గా స - గ రి -	గ పా ని పా , , -
చె ఎ ఎ లి ఇ ఇ - యా అ - నె ఎ ల అ అ -	ర అ అ వా అ - చె ఎ -	ఎ దీ మి రా , , -

రి స నీ-ప ని స రి గ - స రి గ ప - గ రి స ని -
దె ఎ ఎ-లుపు ఉ ఉ ఉ- డ ఇ ఇ ఇ - న అ అ అ -

ము
గా , గ - రి స రి - స్ని స రి గ - రి రి స స్ని -
గ రి స రి - గ ప ని - రి గ ప - స్ని స రి గ ప -
రి స ని పా - ని గ రి స నీ - ప ని స రి గ -
గ ప గ రి స ని - స రి స ని ప గ - రి ప ని -

చ॥ నీ , , - , , పా రీ స ని ప - ప గ రి
నీ , , - , , పా అ టి ఇ ఇ -దొ ఒ ఒ

1. నీ పా ,, - గా ,, రీ పా స్ని -

2. నీ ప గ రి ప - రి గ రి ప స్ని - పా రి స్ని

3. ని ప గ రి - ని గ రి స్ని - ఫ్ స్ని ఫ్ ప - ని రి ప గ
ప ని స రి గ - గ ప ని స రి - రి గ ప ని స - ని

4. పా ,, - ,, ని రి స ని ప గ - రి ప రి గ
స రీ ని రి ని ప గ - ప రి గ ప గ రి స

ని ప గ పా, - రి గ ప నీ - గ ప ని స రి
గ రీ ని స రి - ప గా రి స ని - ప ని స రి

రి రీ స ని ప - ప గ
శ్రీ తు వె ం ం - క టే

రీ - స్ని గ రి స్ని స రి
ఫ్ స్ని స రీ - గ ప ని -
పా ని పా రి గ రి -
గ రీ స ని ప - రి స

గా , - గ రి స రీ -
రా , - అ అ అ నీ -

పా , రీ , స్ని

, - గ రి స్ని - ఫ్ స్ని స రి

రి ప గ ని - ప స ని రి
గ రి స ని - పరి స ని

పా ,, - ,, స ని
రి స్ని గ రి - గ ప ని -

ప ని స రీ గ - స్ని స
పా , పా , - ని ప -

, రి ప స్ని - ఫ్ స్ని స రి
, ఎ ఎ ఎ - శ అ అ అ॥

ప - స్ని స రి గా , - ప
రి గ ప ని పా , రి
ప ని స రి గ రి - ని రి
, ని - ప గా రి స రి ॥జల॥

రి ప స్ని - స రి గా ప ॥
ఎ ఎ ఎ - గ అ నా అ ॥

, - పా రి గా ప ॥నీ॥

, - రి గ - స్ని స రి గ ప ॥నీ॥

ని గ రి ని రి ని ప గ -
ప - గ రి - స్ని స రి గ ప ॥నీ॥

ప గ రి స - రి గ ప ని -
రి గ ప ని - పా , , -

ని గ రి రి - నీ ప ని -
గ రి ప - స్ని స రి గ ప ॥నీ॥

16 మేళకర్త రాగము
శురి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

9. చక్రవాకము—ఆదితాళము.

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ద ప మ గ రి స

ఉమ్మడిశెట్టి వెంకటస్వామి నాయ్డుగారిచే రచింపబడినది.

ప॥ సరసుడ నిన్నె కోరి-చాలా మరులుకొన్నదిరా॥
అ॥ ధరలో వెలయు శ్రీ వెంకటేశా-దయయుంచి నేలుకోరా॥
చ॥రారా చెలితాళ లేదురా॥

ప॥ సా , - ని ధ ని ప ధ - నీ ధ ప - మ గ రి స	రీ , సా ని - ధ ని	సా , - ప మ ప ధ ని ॥
సా , - ర అ అ అ అ - సూఉఉ - డ అ అ అ	నీ , న్నే ఎ - కొ ఒ	ఓ , - ఒ ఒ ఒ రి ఇ ॥
స ని ధ ప - మగమ - రిగమపమ - గ రి సా -	ని ధ ని స - రి గ మా -	గ మ ప ధ - నీ ధ ని ॥సా॥
అ అ అ - ల అ అ - మఅఅరుఉ - ఉఉలూ -	కొ ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఓ -	న్నఅ అఅ - దీ ఇర ॥సా॥
అ॥ మ మ ప మ - మా గ రి - స ని సా - మగమా -	ప మ పా - ప ధ ని ధ -	నీ ధ ప - ధ ని సా
ధ అ ర అ -లో ఒ ఒ - వె అ లా - యుఉఉ	శి ఇ ఈ - సె ఎ ఎ ం -	కా ఖె ఎ - ఎ ఎ తా -
రీ గ మా - గ రీ స ని - సా ని ధ - ప ధ నీ -	ప ధ ని స - రీ స ని ధ -	ప మ ప ధ - నీ ధ ని ॥
ద అ అ - యఅ అ ఆ - యూఉఉం - చి ఇ ఈ -	నె ఎ ఎ ఎ - ఊ ఉఉఉ -	కో ఒ ఒ ఒ - రాఅ అ ॥
మ॥ { సా , రీ స ని ధ ని - ప ధ ని స - ని ధ ప మ -	పాధా - ని ధ ప మ -	పా గ మ -రీ ,, -
{ స రి గ - రి గ మగమ - పధనిధ - దానిధ -	పా ధ - మ ప మ గ మ -	స రి గ మ - పా ధ ని ॥సా॥
చ॥ ధా , , - ప ధ ని స - ని ధ ప మ - పా, మ-	గ రి స ని - ధ్ని స రి -	గ మ ప మ - పా ధ ని ॥
రా , , - ర అ అ అ- చె ఎ లి ఇ - తా, అ-	శ అ అ అ- లె ఎ ఎ ఎ-	దు ఉ ఉఉ - రా అ అ ॥

1. పా, మా, గా - రీ, సా, నీ	ధా, నీ, సా -	రీ, గా మ ప ని ॥రా॥
2. ధ ప మ గ రి స - పమగరిస - మ గ రి స ని	ధ ని స రి గ - రి గ మ	గ మ ప - గ మ ప ధ ని ॥రా॥
3. నీ ధా - ని ధ ప మ ఎ పాపా - దపమగ - మ గ మ ప - ధ ని స ని - రీసా - నిధపమ -	మా ప్ప మ - గ రి స ని - ప ధ ని స - రీ స ని ధ -	స రి గ మ పా , , - ప మ ప ధ - నీ ధ ప ॥రా॥
4. సా ,, - ని స రి స - నీ సా - నీ ధా - ప మ పా - ప్ప మ గ మ - పధనిధ - ధనిస్సని - ని స స ని - ధ ని ధ ప - మగరిస - రీ , స	ధ ని సా ,, ని ధ - రీ , సా ని - ధ ని- , ని - ధ ని సా ,, -	ప మ గ రి - స ని సా - సా , , - స రి రి స - రి గ మ - గ మ ప ధ ని ॥రా॥

16. సా. జన్యరాగము
శుద్ధ-అంగ- శుమ-ప-చధ-కైని

10. మలయమారుత మ — [illegible]
అ. స రి గ మ ధ ని స
అ. స ని ధ ప గ రి స

ఉమ్మడిశెట్టి వెంకటస్వామిన్నాయుడు గారిచే రచింపబడినది.

ప॥ మలయమారుతమిచే - మది రుమ్మలమవెరా ॥
అ॥ ఇల శ్రీ గుంటూరి పురీశ - ఇధిరాజవరద రార
చ॥ మరుడు నాపై వెడలెర ॥

ప॥ గా రీ సా , ని - ధ్రా నీ సా , , - మాలాయా , అ - మా అ రూ , , -	స రి గ రి - రి గ రి స - త అ అ అ- అ అ అ అ-	ని రి స ని - ధ ని స రి ॥ మఉఉఉ - చె ఎ ఎ ఎ ॥
గ రి స ని - ధ ని స రి - గా ప ధ - ని ధ ప- మఅ అఅ - ది ఇ ఇ ఇ - ఝూఅఅ - ల్లఉఉఉ-	గా ప ధ - ని ద ధ ప - మా అ అ - నె ఎ ఎ ఎ -	గ ప గ రి - స ని స రి ॥గా॥ ఎ ఎ ఎ ఎ - ర అ అ అ॥మా॥
అ॥ ని ని ద ధ - పా ప గ - గ ప ధ ని ధా ,, - ఇ ఇ ఇ ఇ - లా త్రి ఇ - గు ఉ ఉం టూ ,, -	గ ప ధ ని - ప ని ధ ప - రి ఇ ఇ ఇ - పు ఉఉఉ -	గ ప ధ ని సా , , - రి ఇ ఇ ఇ శా , , -

సిప రి ప - గ రి ప ని - ధ ని ప ని - దా, ని -	ప ధ ని ధ - గా ప ధ -	ని ద ధ ప - గ రి ప రి ॥
ఇ ఇ ఇ ఇ - ధ ఆ ఆ ఆ - ర ఆ ఆ ఆ - ఆ, జ -	ప ఆ ఆ ఆ - దా ఆ ఆ -	ద ఆ ఆ ఆ - గ ఆ ఆ గ ॥
ము॥ గా రి స - ని ధ ని పా - ధ ని సా రి ని -	స రి గా - రి గ పా -	గ పా ధ - ని ధ ప ధ -
ఏ ల ర - యి కయి యా - ల ము చా బ ర -	తమి తా - ళి ను గా -	స డే ర - ప లం క ర -
స రీ గ రి స ని ధ - పా ధ ని - స ని ధ ప -	గ ప ధ ని సా ,, -	ని ధ పా - గ రి స రి ॥ గా ॥
ని రంత రము నిను - ప న్నుతి - స లు ప గ -	న లు గుట వే ,, -	ల ట రా - ప లు మరు ॥ మా ॥
చ॥ ధా ,, - ,, ప ధ ని - ని ద ధ ప - ప గ	పా , , - , , - గి ప	ధ స ని ధ - గ ప ధ ని ॥
మా ,, - ,, రుఉఉ - డు ఉఉఉ - న అ	పై , , - , , - వె ఎ	డ అ అ అ - తె ఎ ఎ ర ॥
1. పా, గా, రీ - పా, నీ, ధా -	స్రీ , - పా, రీ -	గా పా, ధా ని ॥
మా, ఖా, గా, - యే, లే, రా -	మం, - దా, హా -	సా మే, లా గ ॥ మా ॥
2. నీ, ధా, పా - గ ప ధ ని - స ని ధ ప -	గా, రీ, సా -	ధ్ని స రి - గ ప ధ ని -
పం, తా, ము - వ ల దు ర యి క ర అ -	వ్వం లై, నా -	ద య ద ల - చ గ ద ర ॥ మా ॥
3. నీ, ధా ని ప ద - ని ధా ని ధ ప - గ ప	గా, రీ స - స రి	గ పా ధ - ని ధ ప ధ
నీ, దా న నిటు - ని రా ద ర ణ - న మ	పో, రా డ - త గ	దు రా ర - సి క వ ర -
గా, రీ స - ని రి సా, ని - ధ ని ప ధ -	స రి గ రి స ని - ధ ని -	స ని ధ ప - గ ప ధ ని ॥
నా, నే ర - మి క వై, చి - చ ను వు న -	లె వ గో వ స మ - య ము -	స ర గు వ - గ ల యరి ॥ మా ॥
4. పా ,, స ని ని ధ - ధ ప ప గ - గ రి రి స	రీ ,, - స ని ధ ని -	స రి గ రి - గ పా ప -
పా ,, రి కమలు - శు క మధు - క రమలు	కో ,, - కి ల ము లు -	క ల క ల - ని గూ య -

గ ప ధ ని - స రి స ని ధ ని - ప ధ ని - పనిధ
ములుకుల - ప గి ది చె వు ల - జొరగ - పగల -
సా రి గ - ప గ రి స - ని ధ ప ధ - గపధని -
వెన్నెల - యదుకులు - నెర ప గ - దెరపున -

గ ధ ప - గ ప గ రి స -
నాగ ల - త గులు వ డి -
స రి సా - ని ధ పా -
ద రి జే - రి తి రా -

రి గ ప గ - పా ధ ని -
కలు ప ల - రాయడు -
గ ప ధ ని - ప ని ధ ప॥
కాం గి ట - న దుమర ॥మా॥

---

29 వ. మేళకర్త జన్యరాగము. చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని.

11. ఆభోగిరాగము-ఆదితాళము.

అ. సరిగమధస
అ. సధమగరిస

ప॥ ఎవ్వరి బోధనవిని-యీలాగు చేసేవురా ! ॥ అ॥ జవము గాన న్నెలరా ! శేషాచలేంద్ర !
శ్రీవేంకటేశ్వరా ! ॥ చ॥ మరుబారి కోర్వజాలనురా!॥

ప॥ రి గా - గ రి సా - స రి స స - ధ ఫ ధా
ఏ వా - రి ఇ ఈ - జా ఒ ఒ ఒ - ధ అ అ

రి గ మ గా మ - రి గ స రి - ధ స రి గ మ -
ఇ ఇ ఇ ఈ ఇ - ల అ అ అ - గు ఊ ఊ ఊ ఊ -

అ॥ స స ద ధా మ - ద ధ మ గా రి - గ మ రి గ
జ అ అ వా అ - ము ఊ ఊ గా అ - న అ అ అ

ధ స రి సా రి - గ మ రి సా - మ గ గ రి
చ అ అ లే ఎ - ం ద్ర అ అ - శ్రీ ఇ ఇ ఇ ఇ

మ॥ రి గ మ - రి గ - స రి గ సా రి - స ధ మ ధ
రి గ మ - గా మ - ధ మ ధ సా - రి గ స రి గ -

మ ధ స ధా స - ధ స
వ ం ల అ అ - వి ఇ
ధ మ ధ సా స - ధ స
జె ఎ ఎ ఏ ఎ - పె ఎ
స రి గ మ మ స - ధ స
న్నె ఎ ఎ లా అ - ర అ
రి గ రి స రి - ధ రి స
పం ం ం ం - కి అ అ
స ధ స రి రి - గ స
మ గ రి - సా రి స ధ

రి గా మ - గ గ రి స
ఇ ఈ ని - ఇ ఇ ఇ ఇ
ధ మా - గ మ గ రి స ॥రి॥
ఎ ఏ - వు ఊ ర అ అ ॥ఏ॥
గ రి గ - మ ద ధ సా
అ అ శె - ఎ మ అ అ
స ధ మ - ధ మ గ రి స ॥రి॥
టె ఎ ఎ - శ్వ అ ర అ అ ॥ఏ॥
రి మా - ధ మ గ రి స
రి సా - ధ మ గ రి స ॥ఏ॥

చ॥ మాధమధా- ధసధమ దధసారీ
మారుఉఊ -అఅఅఅ రిఇఈఈ

1. మా , , , , - , , ధామాధాసా
2. మధసధామ - ధమగరిగ - మగరిస
3. ధసధమ - గరిగమ - ధమగరిగ - సరిస
4. సా, - సాసా - రిగసరీ - రిసధమధ
రిగమ ధాస - సగమరీ - గరిస - సధ

ధసదధ మా - గమ
కొఒఒఒ ర్వా - జఅ

ధామా - , , గా
ధసా - రిగమ ధస
రిగమ ధస - రిగరి
సా, - సధరిసధ
రిసా - దమధ - సధ

గరిస - రిగ - సరిగ
లఅఅఅ - మఉఊ -రఅఅఅ

రిసా , రిగ ॥ మరు॥
సధమగరి - సరిగ ॥ మరు॥
సధమగరి - సరిగ ॥ మరు॥
, సధామ - గరిస
, మగరి - సారిగ ॥ మరు॥

---

15. మేళకర్త జన్యరాగము 12 సావేరి—ఆదితాళము
శుద్ధ-అంగ-శుమ ప-శుద్ధ-కాని

అ. స రి మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సరసుడా నిన్నే కోరి - చాలా మరులుకొన్నదిరా॥
అ॥ గిరిని వెలయు శ్రీ వేంకటేశా కరుణించ ఇదే సమయము ॥
చ॥ దానిపై నెనరున ఈ వేళ ॥

ప॥ సా రి గా - రి గ రి , , - రి గ రి రి
సారామా - ఊఊడా, , - ని ఇ ఇ ఇ

స రి పమగరిస - ద ధ మ గ రి మ - ధ స రి
చఅఅఅఅలఅ - మ అ అ రుఊఊ - లుఊఊ
అ॥ దధప - మపధ - రిమపధమా - గ రి స రి -
గిఇఇ - రి ఇఇ - నిఇఇఇవే - ల అయుఊ.

సా - స రి స ని ధా -
ఈ - న్నె ఎ ఎ ఎ ఎ-

మ ప ధ - రి సా - మ ప
ఊ ఊ ఊ- కొ ఓ - న్న అ
రి స ని - ధ ని ధ ప ధ -
శ్రీఇఇ - వెం ం క అ -

గ రి రి గ - రి స ని ధ
కొఒఒ - రి ఇ ఇ ఇ॥

ధ ని ధ మ - గ రి స ధ ॥
అ అ అ అ - ది ఇ ఇ ర ॥
ప మ ప ధ - సా , , -
శే ఎ ఎ ఎ - శా , , -

ప ధ స రి - గ రి రీ - గ రి రి గ - రిసనిధ - | రిసా ని ధ ప - ధ మ
క అ అ అ - రుఊఊ - జిఇఇ ం - చఅఅ - | ఇ ఈ జె ఎ ఎ - స అ

సా రి గ - రి స రీ - స గ రి స - నిధ్ధధ్ధ - | రీ స - గ రి గ స రి -
ధ ప మ - రీ మపధ - స రి స - పమధప-ని | ధ ని - ప ధ మ ప - స రి
ని ధ ప మా ప - స్ప ని ధ పా ధ - రిస నిధ- | పా మ - ధా ప - ని ధ -
ధ గ రి స ని ధ - ధ స ని ధ - ప మ గ రీ స - | గ రీ స ని ధ - రీ స

చు॥ ధా, - మపధసా - ని ధ ప మ - గ రి స ధ - | రీ, - రి స రి - మ ప
దా, - నిఇఇపై - ఇ జె ఎ ఎ - న అ అ అ - | రూ, - స అ అ - ఇ ఇ

1. దా, - పా, ధా - పా మా గా రీ - | మా, పా, ధా -
2. ధా ని - ప ధ ప మ ప - ధ ని ధ మ - గ రి స గ - | సా రి మ ప ధ - స రి
3. ధ ని ధ మ గ రి - ని ధ మ గ రి స - ధ మ గ రి | స - గ రి స ని ధ - రి స
ధ - మ ప ధ స ని ధ - రి స ని ధ - పధసరిగ - | ధ స రి - ప ధ స - మ ప
4. సా ,, - ,, రి స ని ధ ప మ - గ రి స ధ | సా ,, ,, ప మ
స ని ధ పా ధ - ని ధ ప మా ప - ధ మ గ రి - | ని ధ ప మ - స్ప ని ధ ప -
మ గ రి సా , - ధ్ స రి మా ప - రి మ ప ధ - | ప మ ప ధ స - మ ప ధ
రి సా ని ధ ప - ధ పా మ గ రి - మ ప ధ స - | రి గ రి స - ని ధ పా -

, గ రి స - సా ని ధ్ ||
, మ అ అ - యూ మ ఊ ||

ధ్ స రి మ పా, - ధ
మ ప - ధ ని ధా , , -
ప ధ స రి - గ రి రీ -
ని ధ - ప మ గ రి స ధ్ ॥సా॥

, ధ - ప ని ధ ప మ ప ||
, జె - ఎ ఎ ॥ అ అ అ ||

, నీ ధా పా మ ॥దా॥
మ పా - మ ని ధ ప మ ॥దా॥
ని ధ్ ప - ధ్ స రి మ ప
ధ - గ రి స ని ధ ప మ ॥దా॥
ధ ప - ని ధ ప మ ప ధ -
రి స ని ధా - పా ద -
స - రి గ రి రి స ని ధ -
మ గ రి సా - రి మ ప ॥దా॥

8 వ మేళకర్త రాగము

శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైశి

13. తోడి—ఆదితాళము

అ. స రి గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఏర నాపై నింత చొక్క శాయ - మేర గాదురి నాసామి ॥
అ॥ మరునిగన్న శ్రీ వెంకటేశ నుమమాగ నన్నేలనోగ పరమపు ॥
చ॥ దానిమాటలు విని ఇంత సాహసమేలర ॥

ప॥ సా , స ని ధ - ప ధ ని - ని ధ ప - మ గ మ ని -	ధ ప ప మ గ రి - స రి	సి మ ప - గ మ ప ధ ని ॥
ఏ , ర అ అ - న అ అ - ప ఇ ఇ - ని ఇ ఇంత -	చొ ఊ ఊ క అ అ - ధ అ	అ అ అ - యి అ అ అ అ ॥
స రి గ రి స ని - ధ ని స ని ధ ప - మ గ మ ని	ధా , , - , , స ని	ధ ప మ - సి మ ప ధ ని॥సా-॥
మొ ఎ ఎ ర అ అ - గ అ అ దు ఊ ఊ - గ అ అ అ	నా , , - , , స అ	అ అ అ - మి ఇ ఇ ఇ ఇ ॥ఏ॥
అ॥ ని ధ ధ ని - ధ ప మ - గ మ ని ధ మ - గ రి స - మ	గ మ - ప గ ని - ని ధ ప -	ధ ని స ని సా - ధ ప
మ అ అ అ - రు ఊ ఊ - ని ఇ గ అ అ - న్న అ అ - శ్రీ	ఇ ఇ - వెం - క అ అ -	టే ఎ ఎ ఎ శా - సు మ
ధ ని - స రి గ రి - స గ రి సా ని - ని ధ ని స -	ధ గా రి స ని - ధ ని	, ధ ప మ - గ మ ధ ని -
మ అ - అ అ ర అ - న అ అ న్నే ఎ - లు ఊ ఊ ఊ -	కొ సి ర అ అ - స అ	, రి అ అ - సు ఊ ఊ డ -
మ { స రి స ని - ధ ని సా ని ధ - ని ధ ప మ - గ మ	ప ధ ని - ధ ని స - ని ధ	ని స - ని రి సా , , -
{ ధ ని ధ గ రి - రి మ్మ గ రి - స ని ధ ప - ధ ని స -	ని స రి - ధ ని స - మ ధ	ని - గ రి ని - ధ మ ధ ని ॥ఏ॥
చ॥ ధా , ని - రి స స ని - ని ధ ప - గా రి స రి -	గా , మా , - ప ధ	ని సా - నీ ధ ప మ ॥
చా , ని - మ అ అ అ - ట అ అ - వీ ఇ ని ఇ -	ఈ ం తా , - స అ	హా సా - మేల అ ర ॥

1. గా మా గ రి - స్ని రి పా - ధ ని ప రి - ని రి , రి - రి గ మ ధా - ని ధా మ - గా మా ని ॥దా॥
2. ధా ని ధ ప మ - గ మ ధ పా - గా రి స స్ని - పా రి గ మ ప - స రి గ మా - ని ధ మ గ మ ॥దా॥
3. ధ ని ధ మ గ మ - ని ధ మ గ రి ప - ధ మ గ రి స - గ రి స్ని - ధ్ని స్ని రి స్ని - ధ్ని స రి గ మ - ధ మ
ధ ని - స రి స్ని - ధ ని స రి గ రి స్ని - గ రి స - స్ రి స్ని ధ మ గ రి ప - గ రి స - స్ని స రి గ మ ॥దా॥
4. ప ధ ని పా ని - ధ ని స్ స్ని ద - రి స్ ని ధ - పా మ గా మ ని ధ - ప ధ ని స - ధా ,, -
ని ధ మ గ రి స - ధ మ గ రి స - రి గ మ ధ ని - రి పా ని ధ ప - స్ ని , ధ ప మ గా మ ని ॥దా॥
5. పా , ని - ధ ని పా , ని - పా , ని ధ ప - ధ ని ధా ,, ప ధ ని ధ ప - గా మ ధ ని -
రి ని ధ మ గ రి - ని ధ మ గ రి స్ని - ధ మ గ రి స్ని - ధ్ని స రి గ మ ధ - స రి గ మ - ధ మ ధ ని -
స రి గ రి స్ని - ధ ని గ రి స్ని - ధ ని ధ ధ , మ - గ మ ని ధా మ - గ మ ధ మ ధ ని - స రి
గ మ గ రి స్ని - ధ ని గ రి స్ని ధ మ - గ మ గ రి స పా - స్ పా ని ధ మ గ రి - స్ని స రి గ మ ॥దా॥

8. మే. హనుమత్తోడి జన్యము

14 ధన్యాసిరాగము——ఆదితాళము

తురి-సాగ-తుమ-వ-తుధ-కైని

అ. సగ మ ప ని స
అ. సనిధ ప మ గ రి స

ప॥ వనజాక్షి నిన్నే కోరి - వలచియున్నదిగా పామి ॥
అ॥ మనసు జారిన - మా చక్కని త్యాగేశ ॥
చ॥ నీ సాటెవరురా ॥

ప॥ ధా పా - గా రీ సా - స్ని స స్ని గా - మ గ మ ప ధ ప - స్ స్ని ధ ప - ని ధ ప మ గ ప
వ వ - జా అ అ - అ అ అ అ క్షీ - ని ఇ ఇ న్నె ఎ ఎ - కో జి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ
ద ధ ప మ - గ మ ప ధ మ ప - గ మ మ రి స - ని స్ ని ధ ప - ని ని స్ స్ స్ ని ధ ప - స్ స్ స్

అ॥ స నిధప - నిధ పపమ - గ మప ధధ మప	ని స నిగగ రిస - ని	స నిధప - నిని సా -
మ అ అ అ - వ అ అ అ అ - మ ఉ ఉ జ అ అ అ	అ అ అ రి ఇ ఇ ఇ - ఇ	ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ వ -
ని సగగ - మ పమగ రిస - సా ని ధప మ	గ మ ప ని సా - ని ధ	ప - ని ధ ప మగ ప మ -
మ అ అ అ - అ అ చ అ అ అ - క్క అ అ అ అ	ని ఇ ఇ ఇ త్యా - అ అ	అ - గ ఎ ఎ ఎ శ అ అ -
మ॥ ధ ప మ గ రి స పా ప - ధ రి ని పా స - గ	గా మ - ని నీ స - ని	నీ ధ ప - గ మ ప మ
ప ని ధ ప - మ గ రి స ని ధ ప - మ గ రి నీ -	స సా రి ని ధ - ప మ	, ని ధ ప - గ గా మ ॥వ॥
చ॥ ని, సా, ప ధ ప - స ని స - ప ధ మ ప	గా, - మ గ మ ప ధ	ప - స ని స - ప ధ మ ప
నీ, సా అ అ అ - అ అ అ - అ అ అ అ	మె, - ఎ ఎ ఎ వ అ	అ - రు ఉ ఉ - ర అ అ అ
1. నీ, ధా, పా, - గా రీ సా రి	నీ, ధా, షా	, నీ సా - గ మ ప ॥నీ॥
2. నీ ధ ప - ప మ గా రి స - గా మ ప - నీ	రిస-మా ధ ప - గా	రీ స - గా మ ప ధ ప॥నీ॥
3. స స ప మ ప - స రి ని గ రి - స మ-సప-మని	ధ ప - గ మ ప ని ని స	మ గ మ ప ని ని - స రీ
ని ధ ప - గ రీ స మ గ రీ స - ని స రీ - ప ని స	గ మ ప - స ని ధ ప - రీ	స మ గ రీ స - ని ధ ప॥నీ॥
4. సా ,,,, రీ స ని ధ ప - గ మ ప ని ధ	పా ,,,, స ని	ధ ప మ గ మ ప ని ని -
స గ గ - స రీ రీ - ని స స - ప ని ని -	ప ధ ఎ పా - మ గ రి	సా, రీ స ని ధ ప ॥నీ॥

20 వ మేళకర్త

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుద్ధ-కైశి

15. భైరవిరాగము—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ వనిత నిన్నేకోరి, వలచియున్నదిరా

అ॥ ఘనుడౌ మాచక్కని-వేదపురీశ॥

చ॥ మానితగుణసాంద్ర॥

ప॥ రి మా - గ రి గ గ రి - స స రి రి - గ గ
వా సీ - త అ అ అఅ- ని ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ

గ గ రి గ - మ ప ధ - ధ ప మ గ - మ గ రి స
ప అ అ అ - లఅ అ - చిఇ ఇ ఇ ఇ - యుఊ ఊ ఊ

అ॥ ని ని ధ - ధ ప ప మ గ - మ ప మ గ - రి స ని స -
ఖు అ అ - సు ఊ ఊ ఊ ఊ - ఊ ఊ డవు - ఊ ఊ మ అ-

ని స గ గ రి - ని స రి నీ ధ ప - ప మ ప ధ -
క్క అఅ అ అ - అ అ అ నీ ఇ ఇ- వె ఎ ఎ ద -

మ॥ గా రి స - రి స స్ని ధ ధ - ధ ని సా రి ని -
మ గ రి - ప మ ధ ప - ని ధ స - సనిధప-రిస

చు॥ మా ,, - ,, నీ ని ధ ధ మ - మ గ రి స -
మా ,, - ,, నీ ఇ ఇ ఇ ఇ - త అ అ అ -

1. సా , , , , - సా ,, స్ని స్ని ధా -
రి , , , , - రి , , రి గా మా -

2. స్ని స్ని - ధా ధా ,, - ధా స్ని సా
మ గా రిప-స్నిస్నిధాధ - ధ ని ప రి

3. గా ,, - ,, మ గ - గ మ గ గ - మా మా-
గ మ పా గ రి - గ మ మా గ రి గా రి స-

రి స - స్ని ధ - గ రి స్ని
ఇ ఇ - నే ఎ - కొ ఒ ఒ

ని ని ధ ప మ - రి స నీ
న్న అ అ అ అ - రి ఇ ఇ

గ గ రి - గ మ ప గ రి -
అ అ అ - అ అ అ చ అ -

ని స రి ని ధ ప - మ ప
పు ఊ ఊ ఊ ఊ - రి ఇ

స రి గా - రి గ మా -
గ రి సా - ని ధ పా -

రి , గ - రి గ మా
గు, ణ అ అ సాం

ని ధా ,, - ధ
గా, రి, సా

రి - స్ని సా రి
గ రి స్ని - స రి గ గ

గ గ రి రి ప స్ని స -
సా స్ని గా రి గ మ -

స రి - ప మ మ గ రి స ॥
ఒ ఒ - ఒ ఒ రి ఇ ఇ ఇ ॥

ధ ప - మ ప మ గ రి స ॥
ఇ ఇ - ఇ ఇ ర అ అ అ ॥

గ మ ప ధ - నీ సా -
అ అ అ అ - ఆ అ -

మ- ధ ప ప - మ గ రి స ॥
ఇ- శ అ అ - అ అ అ అ॥

గ పా మ - ని ధ ప ధ
మ ని ధ ప- మ గ రి స ॥వా॥

, - గ మ ప - మ గ రి గ ॥
, - ద్ర అ అ - అ అ అ ఆ॥

, స్ని సా రి స్ని -
, - స్ని సా రి గ ॥మా॥

, , - రి గా మా -
, - మ- ని ధ - మగరిగ ॥మా॥

రి గ మ గ - మా గ రి -
గ పా - ప మ గ రి గ ॥మా॥

4. నీ ,, - ,, ధ ధ ని ని ధ - ని ధ ప ధ మ -	పా ,, - ,, మ ప	ని ధ ప ప - మ గ ప మ -
పా మ గ రి స నీ ధ ప ధ - మ ప ధ ని స -	మ ప ధ ని సా - గ రి	గ మ పా - ని స రి గ ॥మా॥
5. సా , సాప - ని స రి నీ ధ - ప ధ మ ప -	గా, రీ గ మ ప	ధ - మ ని ధ ప - మ గ రి
సా - మ గ రి సా - ప మ గ రి పా - ని ధ మ.	గ రీ స ని ధ ప - మ	గ రి గ - మ పా , - ధ
మ గ రి గా - మ ని ధ ప ధా - ని స రి - ని స	గ రి - ని గ రి స రి	ని స ని రి - సా ,, -
ప ధ ని స రి గ - రి గ మ ప ధ ని - స రి గ రి	స - సా రి ని ధ ప - ప	, ధ మ గ రి - రీ గ ॥మా॥

20. మే. నత భైరవి జన్యము
నరి-సాగ - శుమ - ప - చధ-కైని

16. ఆనందభైరవిరాగము—ఆదితాళము

ఆ. సగరిగమపధపనిస
అ. సనిధపమగరిస

(గ ఈ గర్భ అంతర గాంధారము)

గ్రంథకర్త చే
సమకూర్చబడినది.

ప॥ కోరి సేవింపరే - కోర్కె లీడేర్చు ॥
అ॥ హరిహరార్చితమైన - ఆనందభైరవిని॥
చ॥ జగదంబా - నమస్తోవశే॥

ప॥ స్ని సా - గా ,, - మ ప గ మ - పా - ,,	ప ద ప - ప మ గ - మ ప	మ గ రి - మ గ గ రి స -
కో పీ - ఓ ,, - రి ఇ ఇ ఇ - ఈ - ,,	రె ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ - వి ం	ం ం - ప అ అ రె ఎ -
స్ని స్ని సా స్ని - స గ రి మ గ - ప మ మ గ రి	గ మ ప ధా ప - మ ప	, ప మ మ గ గ రి స ॥నీ॥
కో ఒ ఒ ఓ ఒ- ర్కె ఎ ఎఎఎ- ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ	లి ఇ ఇ ఈ ఇ - డె ఎ	, ఎ ఎ ర్చు ఉ ఉ ఉ ॥కో॥
అ॥ ప ధ ప ప మ గ- మ ప మ మ గ రి - గ మ పా	మా , , , , - ధ ప	మ గ రి - స స్ని స గ మ -
హా అ అ రి ఇ ఇ - హ అ అ ర అ అ - ర్చి ఇ ఈ	త , , , , - మైఇ	ఇ ఇ ఇ - న అ అ అ అ

ప ధ ప స్సా ని - స గ రి - మ గ రీ గ రి స	ని స్సా ని ధ ప - మ ప	, ని ధ ప - మ గ రి స ॥
అ అ అ అ అ - నంఉఉ - ద అ అ అ అ అ	వై ఈ ఇ ఇ ఇ - ర అ	, ని ఇ ఇ - ని ఇ ఇ ఇ ॥
మా॥ని ని స ప - గ రి - మగగరిస - ప మ మ గ రి	ప ని ప గా మ ప ధ	ప ప మ మ గ గ రి స -
గగరిగామ - ప ప మ గా రి - స మ గ రి	మ ని స గా రి గ మ	ప ప మ గ్మా , , -
ప ధ ప స్సా ని - స్సగరి - మ గ ప మ మ గ రి	మ గ రి స్సా ని గ రి	స్స నీ ధ ప మ ప ని -
పరిగ - ని స్స రి - పనిస్స - మ ప ని - గమపని	స గ రి సా , స ని	దపా, మ గ రి స ॥లో॥
చు॥ పా మా - గ మ ప మ - పా ,, - పా ,,	మ ప ధ ప మ - గ మ ప	మ గ రి స - ని స గ మ ॥
జా గా - ద ం ఉ ఉ - బా ,, - ఆ ,,	స అ అ ను ఉ - బ్రా జ జ	ప అ అ అ - జె ఎ ఎ ఎ ॥
1. పా , మా , గా - రీ , సా , స్రీ	స్రీ , సా, స్రీ ,	గా , రీ గా మ ॥జగ॥
2. ప ధ ప మా గ రి ప - ని ని ని సా ని గ రి	మ ప నీ స్సా ని ద ప	మ గ రి స్రీ స గ మ ॥జగ॥
3. ప ధ ప మ గ రి - పమగరిస - మగరి సని	స గ రి స ని ని - ని స	గ రి స -మ గ రి గ మ -
ప మ ప ని స్రీ గ - మపని స్రీ - గమపని	స-రీ స్ప ని ధ ప - ధ ప	మ గ రి - స ని స-గ మ॥జగ॥
4. సా , , , , రీ స ని ధ ప మ గ రి స ని	సా , , , , , రి స	మ గ ప మ - ని ప స్స ని -
స్స నీ ద ప మ గ మ - ప మా గ రి స ని ని	స పా మ గ రి స ని	స గా మ పా , , -
ప ధ ప స్సా ని - స గ రీ గా మ గ రీ స ని	స మా మ గ రీ స ని	, స్స గ గ మా , , -
మగరి - పమగరిస - నిదపమ - గమపని	స గ రీ సా - ని ధ ప	, మ గ రి స గా మ ॥జగ॥

28. వ, మే. జన్యరాగము
చరి - అంగ - తుమ - ప - చధ - కైని

17. కాంభోజి—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ తరుణి నిన్నుబాసి - తాళలేదురా ॥
అ॥ ధరలో వెలసిన శ్రీత్యాగేశ జగదీశ ॥
చ॥ సరసకు రారా ॥

ప॥ ప్పా ధ్ధా సా - రి ని ధ ప - ధ ప రి గ - మమ
తా రూ ణీ - ఇ ఇ ఇ ఇ - ని ఇఇఇ - ఇఇ

ధ్ధ సరిపమగ - స రి గ మ ప ధ - మ గ ప ధ -
తఅఅఅఅఅఅ. శ అ అ అ అ అ - లె ఎ ఎ ఎ -

అ॥ ని ని ద ధ ప మ - ప ని ధ పా ధ మా - గమ
ధ అ అ అ అ అ - ర అ అ అ అ లో - ఒఒ

మమగ - సరిగ - ధసరి - పధస - మగపధ -
త్యఅఅ- గెఎఎ - ఎఎఎ - శఅఅ - జఅఅఅ -

మ॥ { ని ప ధ్ధ సా స - ప్ధ ధ్ధ స రీ రి - ధ్ధ రీ రి
స రి గ సా స - రి మ గ సా - రిపమగస -
మ గ రి సా ప - ని ని ధ పా ధ - మ ప గా -
రి గ మ రీ గ - స రి గ సా రి - నిధ పధ - }

చ॥ సాసా - నినిధా - మ ప ద ధ - ని ని ధ ప-
సారా - స అ అ- అ అ అ అ - అ అ అ అ -

గ గ - రి రీ స - మ గ
సుఊ - ఊఊఊ - బ అ

రి సా - ని ధ ప - ధ ప
ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ మ

ప ధ ని - ప ని ధ - మ గ
బ బ బ - వె ఎ ఎ - ల అ

స రి గ - సా ని ధ ప -
గ అ అ - అ అ అ అ -

ధ్ధ స ధ్ధ రీ స - ధ్ధ గ
రి మ గ మా ప - స రి

మ ప ధ ని ని ధ - ప ని
రి సా స పా ప - స

మ ప ని ధ ప ధ - మా
మ ఊఊ ఊఊఊ - రా

రి గ - స రి స్రీ ధ్ధ ప ॥
అఅ - అ అ సీ ఇ ఇ ॥

, మ గ ర - రి సా స్రి ॥పా॥
, ఊ ఊ ఊ- ఊ రా అ ॥తా॥

ప ప - ద ధ సా ॥ రిగ
సి ఇ - వ అ శ్రీ ॥ ఇఇ

ని ధ ప - మ గ రి స స్రి॥
ధి ఇ ఇ - శ అ అ అఅ॥

, గ రి గ - స రి స్రి ధ
స మ గ మపా ,, -

ధ ప ధ - మ గ ప ధ స -
ధ ప మ గ - రి సా స్రి ॥తా॥

ప - గా మా పా ధ ॥
అ - రా అ అ అ ॥

1. సా, నీ , ధా , పా , - మా గా -
2. స నిధ పా-ని ధ ప మ గ రి-ధ ప మ గ రి -
3. నిధ పమా,-ప ధ ప మా ప - మ గ మ ప -
4. ధా ,, - ,, ని ప - ధ ని ని ధ - మా ప ధ -
ధపమ - నిధప - సనిధ - మగపధ - సరిగ -

5. సా ,, - ,, స ని ధ ప - మ గ రి స రి గ -
రి గ మ పా - మ గ మ ప ధా - గ మ ప ధ ని-
ప మ గమా - ప మ ప ధ ధా - ప స ని ని ధ -
స రీ స నిధ - రీ స ని ధ - గ రీ స ని ధ -

రీ, సా, - రీ
రి స ని ప్రా ధ్ధ స రి
మ ధ ప మా - ప ని ద
పా ,, - ,, మ ప
సా ని ధ పా - మ గ

సా ,, ,, స ని
, - ప ధ ని ని ధ - మ ప
ప ధ స - గ ప ధ స - రి
ప మ స రీ గా - గ ప

, గా మా పా ధ ॥సా॥
గ - స రి గ మ పా ధ ॥సా॥
మ ప స ని ధ - సరీ గ ॥సా॥
ధ - మా ప - మగ మ ప-
రిసా - రి గ - మప ధ ॥సా

ధ ప ధ - మ గ పా ధ -
ని ధ - ప ధ పా , - ధ
గ మ ప ధ - సా ని ధ -
ధ ;; - రి గ మ ప ధ ॥సా

28. మే. జన్యరాగము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

18. నాటకురంజి—ఆదితాళము

అ. సరిగమధనిపధగస
అ. సనిధమగస

ప॥ చలమేల జేసేవయ్య - చక్కని మా రంగయ్య ॥
అ॥ కలకాలము నీ పాదములే గతి యని నమ్మియుండగ ॥
చ॥ నన్ను బ్రోవ నీకు భారమా ॥

ప॥ మా గా- సా - ని - ధ్ధ ని ని ప - ధ్ధ ని
చా లా - మే . ఎ - ఎ ఎ ఎ - లా ఆ

మ గ ప రి గ మ - ని ధ మ - గ మ ని ధ - ప ధ ని-
చ అ అ అ అ అ - క్క అ అ - ని ధ మ అ - అ అ అ -

సా , , - , , ని ధ
జే , , - , , నే ఎ

స ని ధ - ప ధ ని ధ మ
ర ం ం - ం ం ం గ ఇ

ని స ని - ధ్ధ ని స రి గ ॥
ఎ ఎ ఎ - ప ఇ ఇ ఇయ్య॥

గ స ని - ధ్ధ ని సరిగ ॥మా గా॥
ఇ ఇ ఇ - య అ అ అ అ॥చాలా॥

ఆ॥ పా ని ధ ని - ప ధ ని - స్ని ధ - మ ప గ రి స -
గా ల అ అ - క అ అ - ల అ అ - ముఉఉఉఉ -

ని స రి గ మ గ - స రి స - ని స ని - ధ ప ధ ని -
గ అఅఅఅ అ - తి ఇ ఇ - య అ అ - ని ఇ ఇ ఇ -

మ॥ మ మ గ స - స్ని స్ని స - రి రి స స్ని - ధ్ధ ధ్ధ స్ని -
క రి మెంర - లిడ మిని - దురమున - పెడ లిమ -
మ మ గ స రి గ - మ ని ధ మ గ మ - ని ధ ని ప -
ధ ర సు పెల సి - సుర లు పొగ డ - గ లిగి న -

చ॥ నీ ధా నీ ,, - స ని ధ ని ప - ధ నీ
నాన్నూ లో,, - ఒ ఒ వ అ అ - ని ఈ

1. ధా ,, - ,, - నీ ,, ధా ,, మా
ఈ ,, - ,, - దే ,, బా ,, గ

ధ్ధా ,, - ,, - మ్ధా ,, స్ని ధ్ధా స్ని
నీ ,, - ,, - పూ ,, న్న నీ సూ

2. నీ ధ - ప ధ ని ధా మ - గా మ - ప గ రి స -
నీ దు - స్మరణ గా క - బే ర - ఎ రు గ సు -

3. నీ , పా , - ని రి స ని - ధ ని ప ధ ని ప -
అం , డాం, - డము లకు - న ధి ప తి వ ని -

స్ని, పా , - రి గ మ గ మ - ని ధ ని ప ధ -
యం, డా , - స రి యగు న - మ ద న జ న -

మ గ మ - ప గ మ - ని ధ
ని ఇ ఇ - ప అ అ - ద అ

పా ని ధ మ - మా గ
నం ం ం ం - మ్మా ఇ

ప స్ని ధ - మ్ప స్ని ధ్ధ స్ని ప్ధ -
క రి ని - దు ని మి క రి -

రి గ మ పా , - స ని
ప తి త పా , - వ సు

పా ,, - ,, ని రి
కూ ,, - ,, భ అ

గా ,, - ,, - పా
నీ ,, - ,, - యూ

పా ,, - ,, - నీ
నే ,, - ,, - పీ

స్ని ధ్ధ స్ని - ప రి పా -
నీ ర జ - నయనా -

ధా , మా, - రి గ
నం , డా, - మెంర

నీ , పా , - రి గ
కుం , డా, - వ ర

ని - ప ధ ని పా ,, -
అ - ముఉ ఉ లే ,, -

స - స్ని ధ్ధ స్ని స రి గ -
ఇ - యుండఅ అ అ గ -

ధ్ధ స్ని స రి - స్ని స రి గి -
వ ర దు డ - ని లి రుము -

ధ్ధమా - మ గ స రి గ -
డ వా - మ న విగొను॥చాలా॥

పా స్ని - ధ పా స్ని ధ మా ॥
అ అ - ర అ అ అ మా ॥

,, రి - పా స్ని
,, రా - కాసూ

పా రి గా మా ॥
డాచే దా నా ॥నన్ను॥

రి గ మ - ని ధ మ గ మ ॥
ద సు జ - మదహరణ॥నన్ను॥

మ గ స - స్ని రి స స్ని ధ్ధ -
లి డ గ - లి ని లి వక -

మ గ స - ని రి స ని ధ ॥
మెంపగు - న ను ది నము॥నన్ను॥

సా ,, - ,, - రిగ మగ స - నిరిసనిధ - | నీ ,, - ,, - పధ | నిసనిధ - మపగరి
ఆ ,, - ,, ద్రౌఁ పతికి - పలుపపథ - | లో,, - ,, - తర | గకనుయొ - సగినమ

సా ,, - ,, నిధనిసనిధ - నిసరిగ | మా ,, - ,, - రిగ | మపమ - గమనిధని -
మా ,, - ,, దయగలనిను - పొగడను | నా ,, - ,, - తర | మనన - నిరివెలయు-

సారిసనిధ - నిసధనిప - ధాపమ - | గామప - గమనీ | ధ - మనిధని - పధని -
రంగపురిని - వీలిపతి - నాగల - | రంగని - కొనరుం | డ - తెలిసితె - లియక -

సరిగమగస - నిరిసని - ధనిధ - పధని - | సధప - గమప - గరి | స - నిధని - సరిగమ॥
పడచినబలు - నడతల - నుమది - తలుప - | పలదు- పలదు - శర | ణు- శరణు-మురహరి॥సన్న॥

28. మే. హరికాంభోజి జన్యము
చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-క్రైని

19. మోహనరాగము-ఆదితాళము

ఆ. సరిగపథస
ఆ. సథపగరిస

ప॥ నిన్ను కోరియున్నానురా - నిఖిలలోక నాయక
అ॥ నన్ను పాలింప సమయ మిదె - నా మీద కృపజూడర ॥
చ॥ నన్ను తాంగా - శ్రీనివాసా॥

ప॥ గా గా రీ ,, - స సరిరి - గ గ రి రి | సరిగరి - సరిసధ | సరిగప - గరిసరి
నిన్నూ కో ,, - రి ఇ ఇ ఇ - యుఉఉఉ | స అ అఅ - మ ఉఉఉ | రఅఅఅ - అఅఅఅ
గ ప గ గ రి ప - రి గ రి రి స ధ - సరిగరి | గ ప గ - ప ధ ప - ధ స | ధాప - గ ధ ప గ రి॥
ని ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఖ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ల అఅఅ | లూ ఇ ఇ - క అ అ - న అ | అ అ - యఅ అ క అ ॥సి॥

అ॥ గా గా పా ,, - గ గ ప ప - ద ద పా
నాన్ను పా ,, - లి ం ం ం - ప అ అ

గ గ ప ప ద ప - ద స ద - స రి స - గ రి స
న అ అ అ అ అ - మి ఇ ఇ - ద అ అ - కృ ఉ ఉ ప

మ॥ గా రి గ - రి స రి - స రి స గ - రి గ స రి
గ స ద ప ధ స రి గ - రి గ - పా రి - దా

చ॥ గా గా గా ,, - రి గ ప గ పా పా
సాన్నుతాం ,, - గ అ అ అ అ త్రి

1. గా , , , - రి పా - రి , , - ధ్రా , ,
2. గా గ - రి గ రి - స రి గా గ - ప ధ ధ స రి
3. పా ద ద పా గ రి - పా రి గ - రి స రి
4. పా రి గ రి - స రి స - ధ స ధ ప - గ రి స రి
స రి గ రి గ రి - చ ప రి స రి స - ప ద స ద

ద ప ద ద - ప గ ధ ప
న అ మ అ - అ అ య అ

ద ప - రి పా ద ప ద
అ అ - జా ఉ ఉ ఉ

స ధ - స రి గ రి గ ప
న పా ద - స రి గ స

గ గ ధ ప ధా - గ ద
ని ఇ ఇ ఇ తో - ఇ ఇ

రి ధ్రా - పా ,,
గా గ గ ధ ప గ రి
పా రి గ - పా ధా
పా ,, - ,, స ప
స ద గ ప ధ ప ధ ప

ద - గ ద ప - గ రి స రి
అ - మి ఇ ఇ - దె ఎ ఎ ఎ -

స దా ప - గ రి స రి
డ అ అ - ర అ అ అ -

గ ప దా - పా ,,
, ద పా - గ రి స రి ॥సి॥

ధ ప - గ ప గ రి స రి ॥
ఇ ఇ - న అ అ అ స అ ॥పా॥

రి , , గా రి ॥పా॥
గా గ - స ధ ప గ రి ॥పా॥
స పా - ధ పా గ రి ॥పా॥
రి రి గ గ - ప ప ద ద
రి స ధ ప - గ రి స రి ॥పా॥

అ. స మ గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

28 వ. మే, హరికాంభోజి జన్యము 20 ఖమాసు.—ఆదితాళము

చరి - అంగ - తుమ - ప - చధ - కైని

ప॥ చలమేల జేసేవు ఇది మేరగాదు ॥
అ॥ బలజనాభ నిన్నే నే కోరివచ్చినాను ॥
చ॥ జాలమేల జేసేవు ॥

|| సా నీ ధా ,, - ని స్ప ని - ధ ధ మా ,, -
చా ల మే , - ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ లా ,, -

సా ని రి స్ప ని - ధ ని స్ప ని ధ ప - మ గ మ ని
ఈ ది ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ మె ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ

అ|| ధనిధధపమ - పధపపమగ మా - సా
జ అ అ అ అ - ల అ అ ఆ అ జా - సా

ని ని ధ ని స్ప - రి గ మ - మ గ రి స్ప - నిధనిరి
నె ఎ ఎ ఎ ఎ - కొ ఒ రి - ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ

మ|| { సా,-స్పనిధపధ - నిస్పనిని - ధపమగ
{ స్పనిధపమని - ధపమగధ - పమగరిస

చ|| దా ,, - ,, - ని ధ ని స్ప ని ధ - ప మ గ మ -
జా ,, - ,, - ల అ అ అ అ అ - మె ఎ ఎ ఎ -

1. ధా ,, - ,, నీ ,, సా ,, - ధా
2. ధా , ని స ని - ప మ గా మ ని ధ ని ప ధ
3. నినిధధని - పపధ - మమప - గగమ - రి గ
నినిధ - స్పని - రిరిస్పస - నినిధపధ - ని
4. నీ ,, - ,,-నిస్పని - ధపమగ - మని
మా,, - ,,-మగమపమ - ధపధనిస -

నిరీ - స్పనిధపధ - నిసాని ధపమగ -
నిసా - నిస్పరీ - సమగా - రిస్పనిధని -

మగమ - నిధనిపధ -
జె ఎ ఎ - సెఎఎఎ -

ధా, ధపమ-ధప
రా,-గఅఅ-అ అ

మా - ని ధ ని - ప ధ ప
భా - అ అ అ - అ అ అ -

సా-నిధ-ప ధ నీ
వా అ అ-అ అ-చ్చి

మా,, - నిధనిపధ -
మగమ - పధని - గ మ

పా ,,-,,-స్ప ని
లా,,-,, - జే ఎ

,, - మా ,, - పా
రిస నిధ నిస పధ .

మపమ - దధప - నిని
స్ప ని - ధనిధ - పధప

ధా ,, - ,, - ధని
నిధనిధప - నిధస

నిధా - ధపమ - ధప
పరీస - నిద - పధ

మపమ - గమప ధని
ఎ ఎ ఎ-వుఉఉ ఉఉ

, - ప మ గ మా,, ||
, - అ అ అ దూ,, ||చా||

మగమమ - ధనిసా
ని ఇ ఇ ఇ - ఇఇన్నే

ధపమ - గ మ ప ధ ని ||
ఇ ఇ ఇ - ని అ అ అ ను ||

మపమ - గమపధని
పధని - పమపధని ||జల||

ధ ప మ - గ మ ప ధ ని ||
ఎ ఎ ఎ - సెఎ ఎ ఎవు ||జా||

,, - మా ,, నీ ||జా||
స రి స ని ద ప ద ని ||జా||

దధపప - మమగమ
మ ప మ - గమపధని ||జా||

దధ - పధపమ - పధ
ధపమ పధనిరిస

మపా - మనిధా - ధ
నిధాప - మగమని ||జా||

28 వ, మే. జన్యము
చరి - అంగ - తుమ - ప - చతు - శైని

21. శహానరాగము—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ప మ ధ నిస
అ. సనిధపమగమరిగరిస

పు॥ కరుణింప యిది మంచి - తరుణము సామి ॥
అ॥ పరుల వేడలేను నా - పాలి శ్రీవేణుగోపాలదేవ
చ॥ కృపజూడుము - యీవేళ ॥

పు॥ పా మా - గా గా - రీ గ రి - సా ,,	ని స రి - గ రి స - ని స	ధ ప మ - ధ ధ ని - స రి
కా రూ - ణి ఈ - తఇం - పా ,,	యిఇ ఇ- ది ఇ ఇ - ఇ ఇ	మం ం - చి ఇ ఇ - ఇ ఇ
ప మ గ మ - రి గ రి సా - రి గ మ - ప మ - ధ ధ-	ని ని స పా - , రి గ	మ- ధ ప ప మ-గ మ రి ॥
త అ అ అ - అ అ అ రూ- ఉ ఉ ఉ- ఉ ఉ - ణ అ-	అ అ అ మూ- , స అ	అ- అ అ అ అ-మి ఇ ఇ॥కా॥
అ॥ ధ ని - ధ ధ ప ప - ధ ప మ - ధ ప మ - గ మ - రి	గ మ - ప ని స రి - గ మ	ప మ - ద ద ని ని సా
ప అ - అ రు ఉ ల - అ అ అ - వె ఎ ఎ- డ అ-అ	లె ఎ - ఎ సు ఉ ఉ- ఉ ఉ	ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ ఉ నా
ధ ని స రీ - రీ ని స రి - గా మ రి - గ రి స	రీ నీ స - దా ని ధ -	ప ధ ప ప మ - గ మ రి ॥
ప అ అ లీ - ఇ ఇ ఇ ఇ - వీ ఎ ణు - ఉ ఉ ఉ	గో పీ ప- అ ల అ -	అ వె ఎ ఎ ఎ - ప అ అ ॥
మా॥ { పా ,, - ప మ గ మా - , రి గ మ - ప మ గ మ -	రీ - , గ రి స - ని స	రి గ మ - ప ధ ని సా
{ పా ధ ని స - ని స రి - గ మ - రీ గ రి స ని-	స రి - ని సా స ప ద	మ పా - ని స రి గ మ ॥కా॥
చ॥ దా దా ,, - నీ ,, - ని స ధా - ధ ని	పా ,, - ,, ద ప	మ - గ మ - రి గ మ ప మ॥
కృ పా ,, - జా ,, - ఉ ఉ ఊ - డు ఉ	మూ ,, - ,, ఇ ఇ	ఇ - వె ఎ - శ అ అ అ అ॥కృ

1. పా ,,,, - మా ,, - దా పా మా -
2. దా ప మ - గ మ రీ - గ మ ప - ని స రి గ మ -
3. ప ద - మ ప - గ మ - రి గ మ ప మ - గ మ - రి గ రి
ప మ - ద ని స రి - స రి ని స - రి గ మ - రి గ రి
4. నీ , స రి - స ని రి స - ని స ని ధా - ని ధ
రి గ మ - పా మ - మ ప మ - దా ద - ప ద ని ధ -
ప మ - గ మ - రీ - ధ ప మ - గ మ రీ - గ మ ప -
గ మ - రి గ రి స - ని రి స - ని స - ధ ప మ - ధ ని -

గా మ - రీ ,,
పా మ - గా మ - రీ
స - రి ని స - ధ ని స రి -
స - రి ని - రి స - ద ని స
పా, - రీ , గ మ -
ప ధ - మ ప గ మ - రి గ
ని సా రి - గ మ ప మ -,
స స పా - ప పా - రి రి

గా మ - పా మ ॥కృ॥
గ రి - స రి - గ మ ప మ ॥కృ॥
గ మ - స రి గ మ ప ధ
ధ ని ధ - ప ధ ప మ ॥కృ॥
ప మ - గ మ - రి గ రి స -
రి - స రీ గ మ పా -
ధ ధ - ని స రీ రీ -
, - ని స రి - గ మ ప మ ॥కృ॥

28. మే. జన్యరాగము
చరి – అంగ – శుమ – ప – చధ – కై ని.

22. కేదారగౌళరాగము–ఆదితాళము
అ. స రి మ ప ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ సామిదయజూడ - మంచినమయము - బేగరార॥
అ॥ భువినివెలయు - శ్రీమదాది పురినివాసా శ్రీత్యాగేశ్వర ॥
చ॥ నీసాటిదొర నేగాన

ప॥ పా , ని ద ప - మ ప ని ద - ప ద పా - మగ
సా , మి ఇ ఇ - ద అ అ అ - య అ జా - ఉ ఉ
మ గ రి - ప మ గ - రి మ ప ని ద ప - ని స రీ
ప అ అ - మ అ అ - య అ అ అ అ అ - ము ఉ ఊ

రీ , - గ రి స - పా
డా , - అ అ అ - మం
గ రి స - పా ని ద ప
వె ఎ ఎ - గా అ అ అ

, ని ధ ప - ని స రీ
, ం ం ం - చి ఇ ఈ
పా మ గ - రి మ ప ని
రా అ అ - ర అ అ అ ॥పా॥

అ॥ స్ప ని ధ ప మా - ప ని ద పా - ని ద ప - మ గ	రీ , - మపా ని ని	ధ ప - ని ని సా , ,
భుఉఉ ఉ వీ - ని ఇ ఇ జే - ఎ ఎ ల - అఅ	యూ , - శ్రీ ఈ మఅ	అ అ - ద అ ది , ,
స్ప ని స్ప రీ - మ గ రి - రి గ రి స - స్ప ని స్ప రీ	ని స్ప ని గ - రి స్ప ని స	ని స్ప ని ధ - ప మ ప ని
భు ఉ ఉరీ - ని ఇ ఇ - వ అ అ అ - స అ అ అ	శ్రీ ఇ ఇ త్య - అ అ గె ఎ	ఎ శ్వ అ అ - అ ర అ అ
మ॥ స్ప ని ద ప - ని ద ప ధ పా - మ గ రీ ప మ	పా , - ని ద ప - మ ప	ని స్ప రి స్ప రీ రీ
మ గ రి గ స్ప రి - ని స్ప ని గ రి స్ప ని ద - ప రి	రీ , - స్ప ని ధ పా	, మ గ రీ మ ప ని ॥సా॥
వ॥ నీ , , సా , , , - ని ద ద ప - మ గ రి మ	పా , , - , , ని ద -	ద ప మ గ - రీ మ ప॥
నీ , , సా , , - టి ఇ ఇ ఇ - దొ ఒ ఒ ఒ	రా , - , , నె ఎ	గ అ అ అ - నా అ అ॥నీ॥
1. నీ , , - , , సా , , - నీ ధా పా	, , మా గా రీ	, , మా , , పా ॥నీ॥
2. ని ధ ప మ ప - స్ప ని ధ పా - మ గ రి గ రీ	స గ రి పా ని ధ ప	ని స రి స - రీ రీ
మ గ రి రీ - ప మ గ - రి మ ప ని ధ ప - ని స్ప	రి సా ని ధ ప పా	మ గ రి - సా రి మ ప ॥నీ॥
3. ద ప మ గ - రి ప మ గ - రి మ గ - రిగరి - పగ	రి స ని ధ - ప ని స - ని	స రి - ప రి మ గ - రి ప
మగ - రి మ ప ని ధ ప - స్ప ని స్ప రి - స్ప మ గ రి	స్ప ని ధ ప - ని ధ ప - మ	గ రి - ప మ గ - రిమప ॥నీ॥
4. రీ , , - , , ని రి స్ప ని ధ ప - మ ప ని ని	సా , , - , , రి స్ప	, ని ద ప - మ ప ని స్ప
ని స్ప ని ద ప - మా ప మ గ రి - రి ప మ ప	మ ని ధ ప - ధ ప ప మ	గ రి - మ మ పా పా ॥
మ గ రి రీ రి - ని ద ప మా ప - స్ప ని ధ ప	రి స్ప ని ధ - ప ని స్ప రి	ని గ రి స్ప రీ రీ ॥
రి మ గ రీ గ - స్ప గ రి సా - రి స్ప ని ధ ప	ని స్ప రి సా - మ ప ధ	పా , మ గ - రి మ ప ॥నీ॥

29 వ, మే. జన్యరాగము 23. బిళహరిరాగము---ఆదితాళము

ఆ. స రి గ ప ధ స
అ. స నిధప మగరిగ

చరి-అంగ-తుమ-ప-చధ-శాని

ప॥ ఇంతవాకనేయ - ఇది మేలుగావుగాపాలిమి ॥
అ॥ పంతమేలగా నాతో - వేణుగోపాలుడిరా ఈ వేళ ॥
చ॥ నిన్నే కారియున్నానురా

ప॥ సా , సనిధ - పధని - ప ధ ప - మ గ రి
ఈ , ఇఇం - తఅఅ - చాఉఉ - ఉఉఉఉ

రీ ప గ రీ ప - ని ప ని ధ ప ధ - మ గ ప ధ -
ఈది ఇఇఇ - మె ఎ ఎ ఎ ఎ - ర అ అ అ -

అ॥ ద ధ ప ధ మ గ - ధ పా మ గ రి - రి ప నిధ -
ప ం ం ం త అ - మె ఏ ల అ అ - ర అఅఅ -

మమగగారి - ప రి గ సా - ప ని ధ పా
ప అఅఅఅ - అ అ అ లా - అ అ అ రా

మ॥సా, - ప ని ధ ప ధ - రి ప ని ధ ప మ - గ ధ
ప రి గ పా ప - రి గ పా మ గ - ధ పా ప -
రీ ప ని ధా , గ రి ప నీ ధ - ప రి గా -
రి సా ని ధ ప - ధ పా మ గ రి - గ ప ధ రి

ప రి గ - ప ని ధ - సా
శ అఅ - అ అ అ - పే

రి సా ని ధ ప - ధ ప
గ అ అ అ అ - అదు

ప ధ ప - మ గ ప - సా
ప అ అ - తొ ఒఒ - మే

, మ గ రి సా - రి ప
, ర అ అ ఈ - వె ని

సా , మ గ రి - ప రి
ప ప ని ధ - రీ ప ని ప
ప రి గ - మ గ గ రి ప -
సా - ని ధ పా - మ గ

రి గ - ప రీ గ ప ధ ॥
ఎ ఎ - ఎ ఏయ అ అ ॥

, మ గ రి - మ గ ప ధ ॥సా.॥
, ర అ అ - ప అ అ మి ॥ఇం॥

రి గ ప ధ - ప రి సా -
ణుఉఉఉ - గొ ఒ టీ -

ని ధ ప ధ - మ గ ప ధ ॥
ఎ ఎ ఎ ఎ - శ అ అ అ ॥

గ ప - మ గ రి ప ని ధ -
ధ ని ప ధ - మ గ ప ధ -
రి గ ప రీ ప ని ధ -
రి సా - రి గ ప ధ రి ॥ఇం॥

చ॥ సీ ,, - స నిధ నిపా ,, - ధ ప మగ	రిప - రిగరిస నిధ-	రిగ పరిగ - పాధ ॥
సీ ,, - ఇ ఇ ఇ ఇ న్నే ,, -తో ఒ ఒ ఒ	ఒ ఒ - రి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ -	యుఉ - ఉఉఉ న్నారు॥
పా , పా , - ధ నిపా - మ గ రి గ పా -	మా , గా , రీ-	పా , రీ గ ప ధ ॥సీ॥
నిపనిధ పా - ప ధ మ గ రీ- రి గ పా	నిధ స రి గ సా రి	గప - స రీ గ ప ధ ॥సీ॥
3. పా నిపధని -ప ధ పా - మ గ రి స రి గ	స నిధ రి పా - గ రి	ప మ గ - ధ పా ,, -
రీ స నిధ - ప ధ పా - ప ధ ప మ - గ రి పా -	స నీ ప - ధ నిపా	మ గ రి - ధ మ గ ప ధ-॥సీ॥
4. పా ,, - ,, ధ రీ స నిధ ప - మ గ రి గ -	పా , , -, , ధ ప	మ గ రి స - రి గ ప ధ -
స పా - ధ నిప మ గ - ప రీ గ మ - రి గ మ -	రి గ ప రి - ధ గ రి-ప	మ గ ధ ప-స నిధ ప -
మ గ రి పా - ప రి గ పా-మ గ ప ధ పా -	ప ధ స రీ గ - స రి	గ మ - గ గ రి నిధా -
గ రి నిధా - రి నిధ - పా మ గ - ప ప ధ ని -	ప పా నిధ ప-పా	మ గ - రీ , గ ప ధ ॥సీ॥
5. పా ధ రీ - పా ,, ప ధ ప మ గా ,,	రీ గ స రీ , , -	స నిధ ధ ప - పా ,, -
రి స నిధ- గా ,, - ప మ గ రి ధా ,, -	స నిధ ప రీ , , -	నిప ధ నిపా ,, -
స స పా- ప ప పా - ధ నిపా - మ గ రీ-	రి గ ధా - మ గ రి స-	నిప ధ ధ రి పా ,, -
పా ,, - పా ,, - రీ ,, గా ,,	మ గ రీ స - నిధ పా -	మ గ రి స - రి గ ప ధ ॥సీ॥

29 వ మే. జన్యము
చరి-అంగ-తుమ-వ-చథ-కాని

24. అఠాణరాగము—ఆదితాళము

ఆ. స రి మ వ ని స
అ. స ని ధా ప మ గా రి స

ప॥ నెలతరో యీ మరుల నెట్టులార్తునే
అ॥ చాలనేవేడిన శ్రీవేణుగోపాలుని లేవె
చ॥ నీపాదములే నమ్మితి

ప॥ సా॰ నిసా॰ , - నిరిసనిసనిప ధా నే లా రా , - అఅ అ అ అ అ రో	పధప - మప ప గా ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ మా	మప మ - ధా పధని అ అ అ - మా ఉ ఉ ల
- సా॰ నిరిసని - పధ ని సని ప - ధాపమ నే ఎ ఎ ఎ ఎ - ట్టుఉ ఉ ఉ ఉ - లాఒ ఒ	ధప - మపమగ మా ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ రూ	, - ప మ గ మ పధ ని , - ఉ ఉ నె ఎ ఎ ఎ
అ॥ పా ధ ధప మ - ధ ప మ ప మ - గ గ మ ప మ చా అ అ అ అ - ల అ అ అ అ - నె ఎ ఎ ఎ ఎ	ధా , - పధ ని సని నే , - ఎ ఎ ఎ ఎ	ప - ధా ప మ మా - మ ఎ - డీ ఇ ఇ నా - ర్థి
మ గ మ ప మ - ధా ప - సని రిసని - పధని ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - నే ఎ - బుఉ ఉ ఉ ఉ - గొ ఒ ఒ	సని ప ధా , - ప మ ప అ అ లూ , - ఉ ఉ	ధ ప మ - గ మ ప ధ ని॥ ని ఇ ఇ - తె ఎ ఎ ఎ వె ॥నా॥
చు॥సా॰ , - సని ప ధ ని - ససని ప - ధా ప మ సని - ప ధ ని సని ప - ధ ప మ ధ ప మ - గ గ	ధ ప - మ ధ ప మ - గా మ గ - మ ప మ ప ధా	మ ప మ ధా ప ధ ని ప మ - ప ధా ప ధ ని ॥నా॥
చ॥సా॰ ,, ,, - ధ ని ససని ప - ధా ప మ నీ ,, ,, - ప అ అ ద అ అ - మా ఉ ఉ	పా ,, ,, - ధ ప లే ,, ,, - వం	మ ప మ - గ మ ప ధ ని॥ ం ం ం - మ్మి ఇ ఇ తి ని ॥నీ॥

1. సా , నీ , ధా , పా , మా పా	మా , గా, మా	, , పా , గా ని ‖నీ‖
2. సా , - స్ప ని రి స్ప ని - ధా , ప మ - ధ ప మ	గా , మ గ మ - ప మ	ధా , - ప మ ప ధ ని ‖నీ‖
3. స్ప స్ప ని ని - స్ప స్ప ని ప-ధ ధ ప ప మ-ధ ప మ ప ప మ - ధ ధ ప - స్ప ని రి రి స్ప స్ప ని ని ప ధ	గ గ మ గ మ - ప మ ప ని - స్ప స్ప ని ని ప - ధ ధ	ధ ధ ప - ప మ ప ధ ని ప ప మ గ మ - ప ధ ని ‖నీ‖
4. సా ,, ,, - స్ప ని రి స్ప - ని స్ప ని రి స్ప ని గా ,, ,, - మ గ మ ప మ - ధ ధ ప ధ ని స్ప సా - స్ప ని రి స్ప ని - ప-ధా ధ ప మ - ధ ప ప ప మ ధా ప - స్ప స్ప ని రి - స్ప స్ప ని రి స్ప ని	ధా ,, ,, - ప మ స్ప స్ప ని - రి రి స్ప స్ప ని మ పా - స మ గ గ మ స్ప ని ప ధ ప మ - ప మ	ధ ప - మ ధ ప మ ప మ ధ ధ ప ప - మ ప ధ ని ప మ గ మ ప మ ధా గ మ ధ ప - స్ప ని రి ని ‖నీ‖

29 ప మే. జన్యరాగము

చరి - అంగ - తుమ - ప - చధ - కాని

25 దేవగాంధారి—ఆదితాళము

ఆ. స రి గ రి మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

గ్రంథకర్తచే
సమకూర్చ బడినది.

ప॥ పావనసుత ! పాడెదనిను - దేవ ! దేవగాంధారిని
అ॥ శ్రీవనితాముఖ భ్రమరీ - సేవకజనప్రియ శారీ !
చ॥ భ్రోవవే గుంటూరినిలయ

ప॥ ధా పా మా ,, మ గ రి మ పా ,, పా వా నా ,, ను ఉ ఉ ఉ శా ,, ప మా గ రి స - గ రి స స్ప ధ - స రి మ ప దే వీ ఎ ఎ ఎ - వ ఆ అ అ అ - దె ఎ వ అ	మ ప ధ ని - స్ప ని ధా ప అ అ అ - డె ఎ దా ధా ప మ - ప ధ ని స్ప గా ం ం - ధ అ అ అ	ప మ గ రి స రి మ ని ఇ ఇ ఈ ను ఉ ఉ ని ధా ప - మ గ రి మ రి ఈ ఇ - ఇ ఇ ని ఇ

అ॥ ధ ధ ప ప - మ మ - ధ ప మ గ రి స - నిధ్గరిస
శ్రి ఇ ఇ ఇ - వ అ - ని ఇ త అ అ అ - మ ఉ ఉ ఉ

స నిధ - స రి మా గ రీ - స రి గ - సా ని
సె ఎ ఎ - వ అ కా అ అ - జ అ అ - నా అ

ము॥ప ధ ప ప - మ గ రి రి - స నిధ్ధ -
మ ప ధ - మ ప ధ ని స - రి స రి మ గ రి-స ని

చు॥ పా మా - మ గ రి మ - పా ,, పా ,,
బ్రో వ - వ అ అ అ - వే ,, ఏ ,,

1. ధా , పా , మా , గ రీ , స నిధ

2. ప ధ ప పా - మ గ రి - స రి సా నిధ ధ

3. స నిధ ప మ ప - ధ ని ధ ప మ గ రి స - రి మ
స రి గ రి మ ప ధ ప - స నిధ - రి స మ గ రి

4. సా , స నిధ - నీ ధ ప మ - ప ధ మా గ
ప స నిధా ధ - ధ ని ధ పా ప - మ ప ధ ని

మ ప ధ ని సా స నిధ రీ స రి మా గ
ప మ ప ధ ని స - రీ స నీ ధ - ప మ ప ధ

రీ , రీ , - స రి
ఖా , బ్రా , - మ అ

ధ రి స సా - , స ని
ప్రి ఇ ఇ ఈ - , య అ

స రి స మ గ - రి మ ప
ధ రి సా ని ధ - ప ధ

స నిధా ప మ - ప ధ
సం ం టు ఉ - రి ఇ

సా , రీ , మా

ధ ధ ధ సా - రి మ ప

గ రి స - మ రి ప మ - ధ
స రి రి - ధ ని స - ప ధ

రీ , - స రి గ సా
స - ప ధ ని ధ - మ ప ధ

రీ రి స రి గ సా
రి సా ని - ధ నీ ధ

మ ప ధ రి సా ,,
అ అ అ అ రీ ,,

ధ పా , - మ గ రి మ ॥
శా ఊ , - ఉ ఉ రి ఇ ॥

ధ ధ ప మ పా ,,
పా మ గ - రి స రి మ

ప మా గ రి - స రి మ
ని ఈ ల ల - య అ అ

, గ రీ , - స రి మ ॥పా॥

ధ ని ధ ప - మ గ రి మ॥పా॥

ప ని ధ - స్ని ధ రి స
ప స ధ ప - మ గ రి మ ॥పా

, నిధ - స రి మ ప ధ
ప - మ గ రి - స రి మ ప

ని ధ రి స - ని ధ ని ధ
ప మా గ - రి స రి మ ॥పా॥

16. వ మే. జన్యరాగము
శుద్ధ-అంగ-శుభ-ప-శుద్ధ-కాని

26. వసంత—ఆదితాళము

అ. స గ మ ధ ని స
అ. స ని ధ మ గ రి స

ప॥ నిన్నుకోరి యున్నార - నెనరుంచి - నన్నేలుకోర॥
అ॥ పన్నగశయనుడా శ్రీ పార్థసారథిదేవ॥
చ॥ నూనశరుని బారి కోర్వలేర॥

ప॥ గా మా ధా ,, - ని ని ధ ని సా ,, -
నీ న్నూ కో ,, - ఒ ఒ ఒ ఒ రీ ,, -
రి స ని - ధా ని స రి - స ని స గ - మ ధ ధ ని -
నె ఎ ఎ - నా అ ర ం - చి ఇ ఇ ఇ - న అ అ అ -

అ॥ ధా , ధ మ ధ - ని ని ధ ధ మ - గ మ గ రి స -
పా , న్న అ అ - గ అ అ అ అ - శ అ అ అ అ -
స గ మ గ రి స - స స గ రి స ని - ధ మ ధ ని -
ప అ అ అ అ అ - ర్థ అ అ అ అ - న అ అ అ -

చ॥ రి స ని ధ ని స - మ ధ ని స రి - ని స గ గ మ -
మ గ రి సా - ధ మ గ రి - ని ధ మ గ - స ని రి

చ॥ సా , రి స ని - ధ ని ధ ధ మ - గ మ గ - రి రి
నూ , న అ అ - శ అ రు ఉ ఉ - ని ఇ ఇ - ఇ ఇ

ధ ని స నీ ధ - ధ ని
యు ఉ ఉ ఉ ఉ - న్న అ
స గ రి స ని ధ - స ని
న్నె ఎ ఎ ఉ ఉ ఉ - కో ఒ

మ గ మ - సా రి - స మ
య అ అ - మా ఉ - డ ఉ
స ని రి సా ని - ధ మ
ర అ అ ధీ ఇ - ఇ ఇ

ప రి స మ గ మ - ధ మ
సా - ని ధ మ - ని ధా

సా ,, - ., స ని
బా ., - ,, రి ఇ

ధ ధ మ - గ మ గ రి స॥
అ అ అ - ర అ అ అ అ॥
ధ మ గ - ధ మ గ రి స॥ గా మా॥
ఒ ఒ ఒ - ర అ అ అ అ ॥ నీ న్ను॥

గ మ - ధ ని సా ,, -
ఉ ఉ - ఉ ఉ శ్రీ ,, -
ని ధా - గ మ గ రి స ॥
ఇ దే - ఎ ఎ వ అ అ ॥

గ ని ధ - స ని ధ మ గ
మ గ - ధ మా గ రి స ॥ నీ న్ను॥

ధ ధ మ - గ మ ధ ధ ని ॥
కో ఒ ఒ - ర్వ అ లె ఎ ర ॥

1. సా , నీ ధా - మా , గా రి - | సా , నీ , ధా - | నీసా - గ మ ధ ధ ని ॥మా॥

2. సా ని ధ మ గ - ధా మ గ రి - సా నీ ధ నీ | స రి స - గా మ ధా - | మ గ ని ధా - మ ధ ని ॥మా॥

3. ధా, నీ స - ధ ని స - ధ ని ధ మ గ - మ ని | ధా , మా గ - మ ధ | మ - గ మ గ - రి రి స నీ
ధా, నీ స - ధ్ని స రి స - నీ స గ గ మ - | ధా , మా గ - ని ధ | మ - స నిధమ - ధధనీ ॥మా॥

4. సా ,, - , ని స రి నీ ధ - మ గా రి - | సా ,, - ,, గ రి - | స నీ ధ - మ ధ ధ ని -
స నీ ధ - మ గా మ - ధ మా గ - రి సా నీ - | ధ నీ స - రి నీ స - | మగామ - ధా ,, -
స రి స - మ గ మ - ధమగనిధ - గమదధని | మ గ మ ధా మ - గ మ | ధ ధ - ని ని ధ మ గ రి -
మగరిస - గమధమ - గమధని - సనిమగ - | రి సా ని - ధ ని ధ - మ | , - గ రి స - గ మ ధ ని॥మా॥

65. మే. రాగము 27. కళ్యాణి——ఆదితాళము అ. స రి గ మ ప ధ ని స
చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని అ. స ని ధ మ మ గ రి స

ప॥ వనజాక్షిరో యీవిరహమార్వనే - వానుదేవునితోడి తేనే॥
అ॥ వినవే నాగపురమున వెలయు సౌందర్యరాజాని॥
చ॥ నిలుపరాని మోహమారెయి॥

ప॥ స సా స ని ధ - రిసని - ని ద ద ప మ - గ మ | ప ధ నిధా - రి స ని - | ధ ప మ - గ మ ప ధ ని ॥
వ గా జ అ అ - క్షిఇఇ - రో ఒ ఒ ఒ - ఇ ఇ | ని ఇ ఇ రా - మాఅ అ - | వెంఒ ఒ - ఎ
స రి గ రి స - ని స రి స ని - రిసని - ధనిధ | నీ ,, - ,, స ని | ధ ప
వ అ అ అఅ - నుఉ ఉఉఉ - దెఎఎ - పుఉఉ | నీ ,, - ,, తొఒ | డి ఇ ఇ - తె ఎ ఎ

ఆ॥ పామ - గ ని ధా - గ ధ పా మ - గ రి స స ని	స రి గ మా , - గ మ	ప గా - మ ని ధ ని ప -
నీ ఇ - ఇ ఇ వా - అ ఆ జే ఎ - న అ గ అ	పు ఉ ఉ రా, - ముఉ	ఉ నా .. అ అ అ అ అ -
ధ ని స రీ - స రి గ - స రి గ రి - స ని ధ ని -	ధ గ రి స ని ధ - ప ని	ధ ప మ - గ మ ప ధ ని॥
వె ఎ ఎ లా-యుఉ ఉ - పొఉ ఉ ం - ద అ అ అ -	ర్య అ అ అ అ అ - ర అ	అ అ అ - జ ఉ ఉ ఉ ని॥
మ { స రీ - ని స ని - ధ ని - స ని ధ ప మ గ రి -	స రి సపామ - ధా	ప - ని ధ - రి స ని ధ ని -
{ ధ గ రి-నీరి- నీ స - ధా ని - ప ధ ని స -	గ రి సా - ని ధ పా -	మగ రి - గమ ప ధ ని ప॥నా॥
చ॥ నీ ,, - ,, స ధ - స ని ధ ప మ - గ మా -	పా ,, - ,, మ ప	ధ ని ప - ధ ని ధ రి స ॥
నీ ,, - ,, లు ఉ - ఉ ఉ ప అ అ - ర అ -	నీ ,, - ,, మొండి	మాఅఅ - మ అ అ అ యె॥
1. పా ,, మా గా రీ - ధా మా గా -	రీ - స్నీ సా రీ -	గా మా పా ధా ॥నీ॥
2. పా ధ పా మ గ మ - పా మ గా రి స ని -	సా రి స్నీ స ధ స్ని-	సా రి గా మ ప ధ ॥నీ॥
3, నీ ,, - ,, స రి - ని స ని . ధ ని ధ ప మ -	పా , - ధ ని ధ ప ధ -	ప మ ప మ - గ మ ప ధ -
ని స ని గ రి గ స రి - ని సా రి - స రి ని స -	ధ నీ - స ని ధ ప మ -	గ మ ప ధా - ని ని గ ॥నీ॥
4. రీ ,, - ,, ధ గ రి స ని ప-ధ ని స రి -	సా ,, - ,, స ని	ధ ప మ - గా మ ప ధ-
మాపధ ని - పా ధ ని స - రీ స ని - ధ ని	స నీ ధ ప మ-గమ	ప ధ - ప ని ధా ,, -
ధ ని స రి - రి గగమ - గరిస ని - రి స స ని-	ధ స ని ధ - ప ని ధ ప	మ - గా మా పా ధ ॥నీ॥

22 వ మే. జన్యరాగము — 28. ముఖారి—ఆదితాళము

చరి-సాగ-శుమ -వ-చధ-కైని

అ. స రి మ వ ధ ని ధ స

అ. స ని ధ వ మ గ రి స

వ॥ ఏర నాపై నింత కోపమేలర - ఎవ్వారి బోధన విన్నావురా॥
అ॥ ధీరుడైన శ్రీ నృబ్రహ్మణ్యా- రార వన్నెలకోర యీ వేళ॥
చ॥ నీరజాక్ష నాపై దయయుంచరా॥

వ॥ షా- స్స ని ధ - ప ని ధ ధ ప మ - గ రి మ ప -	ని ధ ప మా మ - ప మ	గ రి స - రి మ ప ని ధ ॥
ఏ , ర అ అ - న అ ప ఇ ఇ ఇ - ని ఇ ం త -	కొ ఒ ప అ - మే ఎ	ఎ ఎ ఎ ల అ ర అ అ ॥
స ని ధ పా మ - ధ ప మ గా రి - మ గ రి స -	ని ధ స రీ స - ప మ	గా రి - స రి మ ప ధ ॥షా॥
ఎ ఎ ఎ వ్వా అ - ర ఇ ఇ బో ఒ - ధ అ అ అ -	న అ అ నీ ఇ - న్న అ	అ అ - వు ఉ ర అ అ ॥ఎ॥
అ పా ధ ప మ గా రి - స రి మ - గా రి స ని -	ధ్ధ స రి మా గ - రి మ	ప నీ ధ - మ ప ధ ప
ధీ రు ఉ ఉ డై ఇ - న అ అ - బ్రీ ఇ ఇ ఇ -	ను ఉ ఉ బ్రం - హ్మ అ	అ అ అ - ణ్య అ అ అ
రీ , మ గ రి - స రి గ - షా ని ధ - మ ప ధ -	షా , నీ ధ - మ ప	ధ - మా గ - రి మ ప ధ ॥
రా , ర అ అ - న అ అ - న్నే ఎ ఎ - లం ఉ ఉ -	కో , రా అ - ఇ ఇ	ఇ - మే ఎ - శ అ అ అ ॥
మ॥ స నీ ధ ప మ - ధ పా మ గ రి - మ గ రి స -	ధ్ధ పా - రి మ గ రి - ప	, మ ని ధ ప - మ ప ధ -
స రి మ గా స రి గ - షా ని ధ ప - మ ప ధ -	స రి గ - షా ని ధ ప -	మ గ రి - రీ మ ప ధ ॥ఏర॥
చ॥ నీ ,, భా - స ని ధ పా మ - గ రి ప మ -	పా ,, - ,, ప మ	గ రి స - రి మ ప ధ ॥
నీ ,, రా - జ అ క్షా అ - న అ అ అ -	పై ,, - ,, ద అ	యం అ అ - యంచరా ॥

1. సా , ధా , పా - మా , గా , రీ -
2. సా , - రీ మ ప ధ ॥సా॥
3. ని ధ మ మా గ - రి మ ప ధా ని - ధ స నీ ధ - రీ సా - గ రీ స నీ ధ - ప మా గ - రి మ ప ధ ॥సా॥
4. ప రి మ గ రి - ని ధ ప - స నీ ధ - రీ స గ రీ స ॥సా॥
5. ధ పా మ గ రి - స రీ ప్ప మ గ - రి స నీ ధ - రి ప మ గ - రి మ ప ధ - గ రీ స - రి మ ప ధ ॥సా॥
6. స రీ మ గా రీ - స రీ స నీ ధప - మ ప ధ - ప భా - స రి గ సా - స స్సా - ని ధ పామ -

29 వ మే. జన్యరాగము
చరి - అంగ - శుమ - ప - చధ - కాని

29. బేగడ—ఆదితాళము

ఆ. సగరిగమపధనీధపస
అ. సనిధపమగరిస

ప॥ ఇంత చలముజేసితే - ఏమనితాళుదురా
అ॥ అంతరంగుడని మోవి ఆనవచ్చితె నాతో - పంతిమేలరా శ్రీ వేణుగోపాలదాస పరిపాలా ॥
చ॥ పగవారి బోధవిని ॥

ప॥ ధ ప మా - గ రి సా - రి ని ధ ధ ధ ప - సా సా - స స్ని గ రి గా - మా మా - గ రి గ మ ॥
ఇ ఇ ఇం - త అ అ - చ అ అ అ అ - లా అ - ముఉ ఉ ఉ జే - జీ ఈ - తె ఎ ఎ ఎ ॥

పా మ - ధా ప - స్స ని ధ ప - స్స ని ధ ని సా - ప ధ ప - నీ ధా ప - మా గా రి - గ మ ప ॥ధప॥
ఏ ఎ - మాఅ - ని ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ తా - అ అ అ - రూఊఊ - రూ ఊ ఊ - ర అ అ ॥ఇం॥

అ॥ పా ధ ధ ప - ని ని ధ - మ ప ధ ని ధ ప - మా గ రి స - మ గ మ - రి గ మ ప - ప ధ మా , , -
అ ం ం ం ం - త అ అ - ర ం ం ం గు ఉ - ఊ ద అ అ - ని ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ - మొఒ నీ , , -

ప ధా ధ ప మ - మ పా పమగ - రి గ మ ప -
ఆ అ వ అ అ - వ అ అ అ అ - చ్చి ఇ ఇ ఇ -

ధ ని స రీ స - గ రి గ మ - గ మ రీ - ప మ
పం ం తా అ - మె ఎ ఎ - ఎ ఎ లా - అ అ

రి సా. ని ధ ప - ధ మా గా రి - గ మ ప ధ -
గా టీ ప అ అ - ల అ చా స - ప అ అ అ -

మ
ధా ప మా - గ ప మ గ రీ - గా మ ప ధ -
ని రీ స - గ రి - ప మా ప గ రి - గ మ ప ధ
గ రి సా , - గ రి గ మ ప మ - గ మ ప ధ ప
మ మా గ రీ స - ని నీ ధ ప మ - గ రీ స -

వ॥ పా మా ,, పా , , - , , మ ప ధా -
పా గా ,, వా , , - , , రి ఇ ఈ -

1. పా , మా ధ మా గ రీ - పా ని ధా

2. ప మ ధ పా మ గ రి - స ని రి సా రి ని ధ
ధ మా గ రి స - గ రి గ మ ప మ - ధ ప స ని

ప ధా ప - స ని ధ ప -
ఇ ఈ ఇ - లె ఎ ఎ -

రీ, - రి స స - ధ ధ
రా, - అ అ అ - శ్రి ఇ

స సా - ప ధ ప - నీ
రి ఈ - ఇ ఇ ఇ - పా

మ గా రి స ని - రి స
స - నీ ధ ప - మ గ రి
సా ని - రీ స - రి ని
స సా రి ని ధ - ధ ప

ప ధ నీ - ధ ని ధ ప -
బొ ఒ టీ - ధ అ అ అ -

పా , - సా ని రీ

ప ధ ప - సా ని రి స
రి సా ని - ప ధ నీ -

స ని ధ ని - సా , , -
వ అ అ అ - తో , , -

ప - సా ని - ధ ని స రి
ఇ - వే ఎ - ణుడు ఉ ఉ -

ధ ప మ గ రి - గ మ ప ॥
అ అ అ అ అ - ల అ అ ॥

, రి ని ధ - ప ధ ప స -
గ మ ప ధ - పా , - మ
ధ ప - స ని రి స - గ రి
, మ గ - రీ గ మ ప ॥ఇం॥

మ ప గ మ రి - గ మా
వ అ అ అ అ - వి నీ

స - గా రీ గా మ ॥పగ॥

గ రి గ మ - పా (మప)
ధ ప మ గా - రి గ మ ॥పగ॥

3. మగమపథ - మ ధ ప మ గ రి - గ మ ప - స ఫ | మ గ రి - ప మ గ రి - స | ని ధ ఫ రి - స ని గ రి -
స మ గ రి - ప మ గ ధ ప - స్ని ధ రి స - మగ | రి - స్ రి ని రి స్ - ప ధ | మ ధ ప - గ మ రి గ మ॥పగ॥

4. నీ ,, - ,, ధ ప ధ మా ప - గ రి గ మ | పా , - మ ప ధ - మ ధ | ప మ గ రి - గ మ ప ధ -
నీ ధ పా మ - ప ధ పా మ గా రి - ప మ | గా రి - పా ని ధ ఫ - | స ని గ రి - గా ,, -
రి స మ గా మ గ రి - ప మా ప - ద ధ మ గ - | మ ప మ - ప ధ ప - స్రీ | ని ధా ప - స్ ని రి స్ -
గ్ రి గ్ మ్ గ్ రి స - స ని ద ధ ప - స ని | రి స్ - ని ధ ప - పా | మ గ్ రి - స గ రి గ మ॥పగ॥

6వ- మే, జన్యరాగము
చరి - అంగ - ప్రమ - ప - చధ - శాని

30. సారంగ—ఆదితాళము

అ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఇంత మోడినేయ - నీకిది మేరగాదు సామి ॥
అ॥ చెంత జేరినను కావ - పంత మేల శ్రీత్యాగేశ ॥
చ॥ పగదాని బోధన విని ॥

ప॥ ఈ , స ని ధ ప మ - ధ ప మ - రి గ మ రి స - | రి రి స - పా మ - ద ధ | ప మ రి - గ మ ప ధ ని ॥
ఈ ం త అ అ అ అ - అ మెం బ - ఒ ఒ ఒ ఒ - | డి ఇ ఇ - ఈ ఇ - సె ఎ | ఎ ఎ ఎ - యఅ అ అ అ ॥

స గ్ రి స ని - రి ని ధ ప మ రి - గ మ ప ధ ని- | ప్ ధా ప మ రి - గ మ | రి స రి - గ మ ప ధ ని ॥స్॥
ని ఇ ఇ ఇ ఇ - కి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - రి ఇ ఇ ఇ ఇ - | ఇ మే ఎ ఎ ర - గ అ | అ అ దు- స అ అ అమి ॥ఇం॥

మ ప ధ ని - సా , , -
క అ అ అ - వా , , -
రి గా మా - ప ధ ని ||
అ గ ఎ - శ అ అ ||
ధ - రి గ మ - పా ధ ని -
మ రీ - గ మ ప ధ ని ||౧౦||
ధ ప ప మ - రీ గ మ ||
అ వి ఇ ని - తూ ఇ ఇ||
ధ పా మ - రీ గ మ ||పగ||
స్ధా ప - మ రి గ మ||పగ||
ని ధ ప మ రి - గ మ ప -
ధ పా మ - రీ గ మ ||పగ||

ప ధా ప - మ ప ధ ని -
రి తూ వ - అ అ మ ఊ -
సా ని ధా ప మా -
శ్రీ ఇ త్యా అ అ -
స రి గ - మ రి స - ప మ
స రి స ధా , - ప ప
పా ధ ని - సా స్ని -
బో ఒ ఒ - ధా న అ -
రీ , సా , - ప మ
మ ధా ప - మ ప ధ ని -
రి స ప - స ప మ ధ ప -
సా స - సా ప - స్ని

అ॥ స్ని ధ ప మ ప - ధ ని ధ ప మ మ - రీ గ మ -
వా ఎ ఎ ఎ ం - త అ అ అ అ అ - జే ఎ ఎ -
స్ని స - రి రి స - గ రి స్ని - స్ధా ని స్ని రి -
ప ం - త అ అ - మొ ఎ ఎ ఎ లా అ అ అ -
ము॥ స్ని రి స్ని - ధ ని ప ధ - ని ధ ప మ - ప రి గ మ -
స్ని గ రి స - ని రి స్ని - స్ధా ప - మ ప ధ ని
శ॥ పా పా - , , ధ ప - ప ధ ప ప - ప మ గ మ -
పా గా - , , ద అ - అ అ అ అ - ని ఇ ఇ ఇ -
1. పా , మా రీ - గా మ రీ రి స ,
2. ప ధా ప - మ ప మ రీ - గ మ ప - రి గ మ ప -
3. ధ ప ధ మ - ప రి గ మ - ప రి గ మ రి స్ని - రి స -
స్ని స రి గ మ ప - గా మ ప ధ - మ పా ధ ని -

22 వ, మేః జన్యము
చరి - సాగ - శుమ - ప - చధ - కైని

31. కానడరాగము—ఆదితాళము

ఆ. గరిసరిగమపమధానిస
అ. సనిసధపమగమరిస

ప॥ నిన్నే కోరియున్నదిరా నెలత ఈవేళ ॥
అ॥ నన్నుతాంగ మా చక్కని సామి వేణుగోపాలదేవ ॥
చ॥ కానడాయె ననుచు మోహమున ॥

ప॥ పామూగా ,, - గా గ మ రీ ,,
నీ ఈ న్నే ,, - కో ఒ ఒ రీ ,,
ప మ గా మ రి - గ రి స - స్ని స రి గ గ మ మ
నె ల పీ ఎ ఎ - ల అ అ - త అ అ అ అ అ అ
అ॥ ప ధ ని ధ ప - మపధప - మ ప మ గా మ రి
న అ అ అన్న - ఉ ఉ ఉ త - అ అ అ అ అం
ధ ని స రి - స రీ గా , - గ మ రీ స ని స రీ
న అ అ అ - అ అ మీ , - వె ఎ ఎ ణు ఉ ఉ ఉ
మ॥ప ప మ గా - గ మ రి స రి - సనిస - ధనిధ
వ ని త గా - న మ ను వ ని - తసర - సతెను
ధ ని స - ని స రీ - స రీ గా మ రీ - స రీ ని స
వ ని త - ని పుడు - విడ వా డు ట - యుచితమ
చ॥ ధా ,,, - ప ధ ని ధ ప - మ ధ ప మ ప
కా ,,,, - న అ డ అ అ - అ అ అ అ అ
స స్ని స రి స రి - స్ని స
యు ఉ ఉ ఉ ఉ న్న - అ అ
ధ ధ ని ధ ప మ - ధ ప
ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ప ఎ
గ రి స - మ గ మ ధ ధ
గ అ అ - మ అ అ చ అ
సా , ని రి స - ని స
గో , ప అ అ - ల అ
స్ని స స్ని - రి స రి గ మ
వ ని గి - ముఖరు చి ని
ధా , నీ ధ ప ధ
వా , దే అ స ఖి
గా , మ రి స - స్ని స
యే , న ను చు - కుంటి
ధ్నిధ - స్ని స రి స రి
డి ఇ ఇ - ర అ అ అ అ
మ - గ మ రి స - స్ని స రి
ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ - శ అ అ॥నీ॥
ని ని స రీ సా ,,
అ అ క్క అ నీ ,,
ధ ప మ - గ మ రి స రి
ఆ అ అ - దె ఎ ప అ అ॥నీ॥
గ మ ద ధ ని ని సా
గ ని స ర సు డ యా
ప ప మ - గ మ రి స రి
క ల యు - స మ య మి ది
రి గా - మ ప మ గ మ
ఒ హో - ము ఉ ఉ న అ ॥కా॥

1. ధా , పా , మా , , గా , , మా
శా , మా , నీ , , గ , , న్న

2. ధా ని ధ ప మ పా - ధ ప మ ప గా మ రి
గా వ చతు ము డై - జె ల యుచునన్ గ ని

3. ప ధ ప మ గ - ప మ గ మ రి - గ రి స రి స ని
వ ర మ డ ని - వ ద యుడ ని - మ ది ద ల చి బి

గ మ ద ధ ని - ద ధ ని ని స - ని స రి గ మ రి
వ క ల మును - మ ర చి తి ని - నిదు ర బి డ చె

4. పా , ని రి స ని స ధ ప మ - గ మ రి స ని
చి , న్న పుడె న మ గ ల సి - కొని వ వ ర

స రి స నీ - ని స ని ధా - నీ ధ ప ధ ప
చెవి ని జే - జైసు గ దా - న న్ను విడ చి

ప మ గా , - నీ ధ ప మ గా , మ ప మ
మ చె లీ , - జేని క మ మన్ మ ధు ని

పా గ మ రి స - నీ ని స ధ ప మ - గ మ రి
తీ న్న త న మ - నాటి నె ప్ప మ - ద లు న

రీ , సా , - రీ
చ , క్క , - నీ

స రి స ని స - ధా ని స
క ర మున - గూ డి న

స ధ ని - స ని రి స ని
వ ర మా - న యను ని ప

స రి స ని స - ధ ప మ
వ రి న తు ల - వ డును

పా , ని స ధ ని స
పా , గ్రణి యత డు

మ ప మ - గా మ రి స
చ ల ము - బూ సి ని క

ద ధా ని ధ ని - ప ధ
శ రం బు ల ప - గు ల

పా - స పా ధ ప మ
గా - చిం త వొ డ మె

, , - గా , , మా
, , - సా , , మీ

రి గా - మ ప మ గ మ
క శా - ని ధి యి చుట ॥కా॥

స రి గ మ - స రి గ మ
శ ము బ డి - వ ర స గ

గ మ రి - ని స రి గ మ
మ ల క - న అ యెనిట ॥కా॥

రి గ మ - గ మ ద ధ ని
వ రు ల - వ ల కు ల మ

ని స గ గ మా , ధ
త అ శ గ జా , ల

ప మ ద ధ ని - ని స రి
న మ యమిది - యెగ ద

గ మ రి - ని స రి గ మ
వ ర మ - డి క న యిన ॥కా॥

ప॥ వలచి వచ్చియున్న వాపై - చలముసేయ మేరాని సామినే
అ॥ చెలువుడైన శ్రీవెంకటేశ - కలసిమెలసి కాగిలించర
చ॥ పదసరోజములనే నమ్మితిని ॥

1. కేదారరాగము

29. మే. ధీరశంకరాభరణ జన్యము. చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని ఉరో. సమగమపనిస. అవరో. సనిపమగమధపమగరిస.

ప॥ పా ప్రీ సా , , - స ని స రి స స ని ని | స మ గ మ - ప ని ప ప | మ మ గ గ - రి రి స ని
వా లా చీ ఇ ఇ- వ అ అ అ చ్చి ఇ ఇ ఇ | యుఉ ఉ ఉ - న్న అ అ అ | న అ అ అ - ప ఇ ఇ ఇ
ఫ ని స- మ గ మ ప ని - ప స ని పా మ - మ గ | రి రి సా - స ని ప మ | గ - ని ప మ గ రి స ని
చ అ అ - ల అ అ మ ఉ - సె ఎ ఎ యా అ - మె ఎ | ఎ ఎ రా - స అ అ అ | అ - మి ఇ ఇ సె ఎ ఎ ఎ॥ప॥

29. మే. 2 శంకరాభరణరాగము చరి-అంగ-శుమ-ప-చగ-కాని. అ. సరిగమపధనిస. అ. సనిధపమగరిప

అ॥ సా పా ప మ గ రి - గా మా పా , , | గ మ ప - ధ ధ ప - మ ప | ధ ని - స ని సా , ,
చే లా వు ఉ ఉ ఉ - డై తే నా అ అ | శ్రీ ఇ ఇ - వెం ం - క అ | టెఎ - ఎ ఎ శా అ అ
ని స గ రి స ని స రి గా- మ గ రి స ని - ప | ధ ని సా , - మ ప ధ | పా , -మ గ రి స ని
క అ అ అ అ అ ని ఇ తే- మెఎ అ అ- సి | ఇ ఇ కా , - గ అ అ | లిం ం- చ అ ర అ అ॥సె॥

65. మేళకర్త 3. కళ్యాణిరాగము చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని అ. సరిగమపధనిస అ. సనిధపమగరిప

మ॥ ధ ని స రి గ - స రి గ మా - ధ ప మ గ రి | ని గ రి - ని రి ని - ధ ని | స రి గ మ పా , ,
ధ మ గ రి సా - ధ ని స రి గా మ ప ధ | గ మ ప ధా ని ప ధ | మ ప ధ ని సా , ,

29. ధీరశంకరాభరణ జ. 4. బేగడరాగము చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని. ఆ. సరిగమపధనీధపస. అ. సనిధపమగరిస.

ని ధ ప మా గ రి గ - ధ మా గ రి స ని ధ	ధ సా - ని రి స - గ రి	ప మ - ధ ప - స ని రి స -
గ రి గ మ గ మ రీ- స ని రి స రి ని ధ	మ మా గ రి స - సా	, మ గ గ రి రి స ని ॥వ॥

28. మే. హరికాంభోజి జ. 5. కాంభోజిరాగము చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని ఆ. సరిగమపధస అ. సనిధపమగరిస.

చ॥ పా ధా సా ,, - స ని ధా ధ ని పా	మ ప ధ ని ని ధ - ప ని	ద ధ ప ప - మ గ మా
పా దా సా ,, - రో ఒ ఓ ఒ ఒ దా	మ ఉ ఉ ల ఆ ఆ - నె ఎ	న అమ్మి ఇ- తి ఇనీ ॥పాద॥

28. మే. హరికాం. జ 6. యదుకులకాంభోజిరాగము చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ- కాని ఆ. సరిమపధస అ. సనిధపమగరిస

1. పా, మా, గా ,, రి గా రి	సా, - ప్రా , ధ్రా	, , సా , రీ మ ॥పద॥

29. మే. ధీరశంకరాభరణ జ. 7. బిలహరిరాగము చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని ఆ. సరిగపధస అ. సనిధపమగరిస

2. ప ధ ప మ గ రి గా - ధ ప మ గ రి స ని ధ	ధ ధ స రి - గ ప మ గ	రి స రి గ పా , - ప
మ గ రీ , - గ ప ధ సా - రి గ ప ధ సా	స రి గ ప ధ స - ధ స	రి గ - పా మ గ రి గ .॥పద॥

28. మే. హరికాంభోజి జన్యము 8. మోహనరాగము చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని ఆ. సరిగపధస అ. సధపగరిస

3. పా ధ ప - గ రి గా - ధ ప గ రి - గ ప గ రి	సా గ రి - ప రి సా	రి స ధ స - రి గ ప ధ
స ధ ప గ రి స - ధ ప గ రి స - రి గ ప ధ స	రి గ రి స రి స - ధ స	ధ ప గ రి-సరి రి గ॥ పద॥

22. మే. ఖరహరప్రియ జ. 9. శ్రీరాగము చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కాని. ఆ. సరిమపనిస. అ. సనిపధనిపమరిగరిస

4. పా , - ప మ రి గా , గ రి ప - స్ని ప గ రి	సా , , - స ని ప్రా	, స్ని - సా రీ మ
ప మ రి గ రి స - స్ని స రి మ ప - స రి మ ప ని	ప స ని పా మ - రి గ	రి సా - రి మ ప ని స
ప ని స రీ రి - ని స రీ గా గ - రి స ని స	గ రి గ సా రి - రి స	రి నీ స - ప ని స రి
ని గా గ రి స - ని రీ రి స ని - ప ధ ని ప	మ - రి గ రి సా - గ రి	స్ని ని ప - రి స ని ప మ॥పద॥

☞ ఈ క్రింది వ్రాయబడిన తానవర్ణములు ఖండజాతి ఆటతాళముగలవి. ఈ తాళమునకు రెండు లఘువులు, రెండు ద్రుతములు గలవు. ఈ వర్ణములు పాడుటలో ముందుగా రెండు లఘువులను పాడుకొని పిమ్మట రెండు ద్రుతములను పాడుకొనవలెను.

20 వ, మేళకర్త రాగము
చరి - సాగ - శుమ - ప - శుధ - కైశి

1. భైరవి—అటతాళము

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ విరిబోణి నిన్నేకోరి మరులుకొన్నదిరా ॥
అ॥ పరమదా దక్షిణద్వారకస్వామి శ్రీరాజగోపాలదేవా ॥
చ॥ చిరునవ్వు మోముస ॥

లఘువు. | లఘువు.	○ ద్రుతము	○ ద్రుతము
ప॥ సా , రి స్రి భ్గా॥ స్రి సా రి ,, - గ స రి - అ , అ అ అ॥ వి రి బో ,, - ఒ ఒ ఓ -		
స రి గ గ రి ,, - గగరిగ - మపధమ - పగరిస - ఒ ఒ ఒ ఒ జి ,, - నిఇఇఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ- ఇఇఇఇ -	స్రి స మ గ రి స - స్రి స న్నె ఎ ఎ ఎ ఎ- కొ ఒ	రి గ - స రి స్రి స్రి ధ్ని - ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ -
పగరిస్రి - సస్రిధ్రప ॥ ప్రధ్రప్రధ్ర-స్రిస్రిధ్ర ప్ర - ధ్ర స్రి స రి - రిఇఇఇ - ఇఇఇఇ॥ మఅరుఉ-లుఉఉఉ- ఉఉఉఉ-		
ప్రధ్రస్రిస - రిగమప - మగరిగ - మనిపధ -మగరిస్రి- కొఒఒఒ ఒఒఒఒ - నఅదిఇ - ఇఇఇఇ - ఇఇఇఇ-	స రి గ మ గ రి - గ గ , ఇ ఇ ఇ ఇ ర అ - అ అ	రి , , - స్ర ని ద ప అ , , - అ అ అ అ

॥ మగరిసారిన్నిధ ॥ సనిధప-మ గ రి గ-మ ని ధ - ప		
అఅఅ-అ అఅఅ॥ సఅరఅ-గుఉఉఉ-దఉఉఉ -		
మ గ రి - ప మ గ రి స - ఫధన్ని సరిగ-న్నిసరిగమప-	ని ని ధ - పా ధ మ ప -	గ రి గ మ - ప ధ ని స
ఉఉఉ-ఉఉఉఉ-ద అఅఅ అఅ-క్షిణఅఅఅ-	ద్వ అఅ -అ అ అ అ -	అ అ అ అ -ర అ క అ
పధనిప - రిగమగ - రిగసరి - నిగరిస - నిధనిస -		
సఅఅఅ - అఅమిఇ-ఇఇఇఇ -శ్రిఇఇఇ - ఇఇఇఇ -		
గ రిరిస- సనినిధ ధ ప - మనిధప - మగరి గరి స -	న్ని సరిగ - మ ప ధ ని -	స్ని ద ధ ప మ - పా
రఅఅఅ- అఅఅఅ గాఒ - ఒఒఒఒ - పఅఅ అఅఅ -	ద ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ -	వ అ అ అ అ అ - అ
, మగ రి - స రి న్ని ధ ॥		
, అఅఅ - అ అ అ అ ॥ గగరిస - రిస న్నిని-ధన్నిసరి -		
ఫుమఫఫ - ధధన్నిని-ఫఫఫ-ద ధధన్నిని-న్నిసరి -	ఫ ధ న్ని స - రి గ మ ప -	ధ ప మ ధ పా - ని ని
ధధ - ధపమమ - నిధని - పధని-మపధని-సరినిధ -		
మగరిసరి - నిసరి - రిగామపధ - మపాధనిస -	ని రి స ని ధ సా	, ని ధ ప - పా , మ
గ రి - పా , రి న్ని ధ ॥ఇతి॥		

తా॥ ,,,, - ,,,, ॥ మామా - ధ ప ధ మ ప గ మా చీ రూ - ప ఊ ఊ ఊ ఊ ఊ		
పా , , - పా , , - మప నినిధపమగ - మనిధప- ఊ , , - ఊ , , - మొంఒఒఒఒఒఒ - ఒ ఒఒఒ-	మ గ రి గ - మ ప ధ - మ ఒ ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ - మ	ప - మ ధా పా - మ ప న - అ ఆ ఆ - అ అ
స్నినిధప - మ గ రి గ ॥ ఆఆఅఆ - అ అ అ అ ॥-చీరు॥		(మప)
1. గా, రీ స - స్ని , ధ్రా ప మ్మా, - ప్ధ్రా స్ని ప - స్ని రీ - స్ని స రి గ మ గ మా - నినిధధ - నీధధమ-	మ ప మ - మా గ రి గ	ని ని ద ధా - మ మా -
గ రి స - స్ని సా రి గ ॥-చీరు॥		(ధా)
2. ని ని ధ - ధా ని ధ ధ మా, - ని ధ ప మా, -ధపమ గ రీ - గామపధ - మపాధ - పధని - ధనిపరిస- స్ని ధ్రా స్ని - స గ రి గ ॥-చీరు॥.	ని గ రి - నీ ధ ప ధ -	మ పా మ - గ రి ప రి -
3. పారిగ - ప రి గా - రీ , , - స్ని ప రి - స్ని ప రీ -		
పా, రి - స్ని స్ని ధ - గా, రీ స - స్ని,ధ్రా స్ని	పా , - ధ్రా స్ని ప రి -	ప ధ స్ని స - , , -

గ్రహ గరిరి - నిధరిసాప - మ గా రి - పమాగ -		
రిగామ - పధపమ - నినిదధాని - దధపపామ -	గ రి - గా మ ప ధ -	మ ప గ మ - పా , ,
నిప - నిగ -రిమ గప-మధ-పనిధని - పధమప-గరి		
గమపమ - పధనిప - నిపనిగరిగ - నిపనిరిపరి -	నిరిపని - ధ ప ధ మ -	ప ధ ని ని పా - ని ని
పపరిరిగగ - మగగరి - మగరిప - నిగరిప - నిరి		
పనిధప - ధనిపరి - మమపప - దధనిని - పగరిని	, ధ - రి ప ని - ధ ని	ధ ధ ని - ధ ధ మ - మా
గ రి ప - పా రి గ ॥-చీదు॥		

8 వ, మేళకర్తరాగము

శురి-సాగ-శుమ--ప-శుధ-కైశి

2. తోడి—అటతాళము

ఆ, స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ కనకాంగి నీవెలిమిలోరి - కాచియున్నదిరా॥
అ॥ ధనధుడైన శ్రీతుళజేంద్రుని తనయుడైన - శరభోజి మహారాజేంద్రా॥
చ॥ మనవ రమ్మనెరా॥

పా ,,,, - ,,,, ॥ గామా - ధా ,, - నీ , ,		
కానా - కా ,, - ఆ , ०		
పా , , - పా , , - నినిపనీధ - ధనిధపమగ	మా , - గ మ ధ ధా	, - మ ధ ని ధా - పా
రీ ,, - తా , , - నిఇఇతాఇ - ఇఇచెఎఎఎ	, - ఎ ఎ ఎ రీ	, - ఇ ఇ ఇ మా - తా

నిధప - గారిసరి ॥ దధపపమ - గ పమగా , - రి ఇఇఇ - బోఓఓరి ॥ కఅఅఅఅ - అ అఅ అ , - అ		
సనిధ్గా , - ని సరి - ధ్ గా గ మా - ధధనిని - రిరి అఅఅ , - ఇఇఇ - యుఊఊఊ - ఊఊఊఊ - ఊఊ	స స - ని ని ధ్ ప - ప మ ఊఊ - ఊఊ ఊఊ - ఊఊ	గ రి స రి - గ మ ప గ ఊఊఊఊ - న అ అ ది
అ॥ మా , - పమగరి స॥ సనిధపమ - గ మ ద ధ ని - మగ రా , - అఅఅఅఅ॥ ధఅనఅఅ - దుఊ ఊఊ ఊ - డ ఇ		
పమ - దధమగరిస - మగమపారి - ని స దధపమ - ఇఇ - ఇఇఇనఅఅ - శ్రీఇఇతుఇ - తుఊ శఅఅఅ -	స నీ ని - ధ రి స ని - జె ఏ ఎ - ఎ ం ద్రుఊ -	ధ ప ధ ని సా , - రి ఊఊఊ ఊ నీ , - ఇ
రిసస - నినిధపమ ॥ గమపధ - ని స రి - ధనిసరి ఇఇఇ - ఇఇఇఇఇ ॥ తఅనఅ - యుఊఊ - డఇఇఈ		
రి - దధగగరిరిగ - మగరిరి - గరిరి స - రిరిసని - ఇ - నఅఅఅఅఅఅ - శఅరఅ - బోఓఓ - జిఇఇఇ -	గ రి స ని - ధ ని సా మ అఅ అ - హాఅ రా	, - ని ధ ప గా , - రి , - అ అ అ జే , - ఎ
సనిధ్గా , - ని స రి ॥ ఎం ద్రా , - అ అ అ ॥ గా , మప - గమదదాధ - గ -		
మపామగరి - మగరిసా - గరిని - ధ్గా , ని - ధ్గని మగరిస్నిసరిగమ - ధ్గరిమ గనిధా - గమధ	స రి - ని స ధ్ గ రి	గ మ ప మ గా - ని ధ

ఖని - ధధనినిస - ధరినిరి - సారినిస - ధనిధ - గ సనిధా, ని స రి ||కసన||	రి స ని ధా - మ గ గ	రి - స ని ధా - మ గ రి
చు|| ,,,,-,,,, || మామా - గా , రి - రీ సా - || మాగా - వా , అ - అ అ -		
మా గామా ,, - మ మగగ - రి రి గ గ రి స - గరి ర ం ం ం ,, - మ్మ అఅఅ - అఅ నెఎ ఎ ఎ - ఎఎ	స ని - రి స ని ధా ని - ఎ ఎ - ర అ అ అ అ -	ధ గ రి రి గా - గ మ అ అ అ అ అ - అ అ
ధ ధ మ - గ రి స రి గ || అ అ అ - అ అ అ అ అ ||మగం||		
1. రీ సా - స్ని ,, - ,,,, - రీ సా - సా స్ని ధా ,, - ,, స్ని - సా ,, - ధా - ,, స్ని సా సా ,, - రీ గా - ||మగం||	రి - స్ని రీ సా	, - స్ని - ధా , ని
2. సా రి రి - స ని ధా ,, - ని స రి రి గ - స రినిధా , - రి ని ధ - గరిసరిగా , - మాగమధధని - ధ ని ని ధా - ధ ని స రి గ ||మగం||	సరీ ని స - ధ నీ	ధమ - గ మా గ రి స -
3. గ మ ని ధా ధ - గమధమాగ - రిగమాగరి - సరి గ - సా రి ని స - ధనీగరిరిగా - ధనిసరి - గమ మ గ రి - ని సా రి గ ||మగం||	గ ధా ని - ధ గ రి ని	, ధ - ధ మా గ - ని ధ

4. ధా ని - ప ధ ని - పధనీనిధ - పధనిస - నీ నీ ని ధ - రీరీపసనిధ - గరీగ సారీనిస - ధనీ - రీ ధసనిధప - గమపమగరిస - రిగమగపమ - గ మ ధధని - ధనినిస - ధనిసరీ - సరీగరీగమ-గరీని- గ రి స - ధ ని స రి గ ॥మగు॥	స రి స - ని ని ద ధ ప - స రి గ రి స - ధ ని స	ప మ గ మ - ధా , - ని ని ధ - గ రీ ని ధ మ

28 వ, మే. జన్యరాగము
చరి-అంగ-తుమ-ప-చధ-శైని

3. కాంభోజి—అటతాళము

అ. స రి గ మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ పరసిజనాభా నిన్ను సన్నుతి జేసినురా - చాలాకృపయుంచుట కిది సమయమురా॥
అ॥ నిరతము నీపాదమే గతియని యున్నారా - నిజమనియెంచి నాపనని గైకొరా॥
చ॥ సార్వభౌమ సకల లోకాభిరామ॥

ప॥ ,,,, - ,,,, ॥ మా గా - సా , ని - ధాధా సా రా - సీ , ఇ - జా అ		
సా,, - సా,, - స రి గ రి - రి గ రిరిస - నిధధ - సా,, - అ,, - థ అ అ అ - అఅనిఇఇ -న్నుఉఉ	మ గ ధ ధ స - ధ ధ స ప అ అ అ అ - న్నుఉఉ	రి గ - స రి గ - మ గ గ తి ఇ- జె ఎ ఎ - సె ఎ ఎ
రి స ని - ధ ధ స రిగ ॥ మమగగ - రినిసస్ని-ధధస- సుఉఉ - ర అఅఅఅ॥ చఅఅఅ-అఅఅఅఅ-అ అఅ-		

మ గ మ ప-సరిసమమగ -స స ధ పమగ-ససస్సని
కృఉఉఉ-పఅఅయుఉం-మఉఉ టఅఅ-కిఇ ఇని

ధ ప - ప ధ - రి స్ స ని ధ -
ఇ ఇ - ఇ ఇ - ఇ స అ అ -

ధ ప మ గ - గ రి సా -
మ అ అ అ - య అ అ -

అ|| రి స ని - ఫద్ధసరిగ ||నినిధా-పమధ ప - మగమా-
మఉఉ -రఅఅఅఅ||నిఇరా-కఅమఉ - ని ఇఈ-

సా ,, - సా ,, - పమదధ - నీ నిధ-ధప-పమగ -
సా ,, - అ ,, - దఅఅఅ - మెఎఎ-గఅ-తిఇఇ -

మ ప మ - ప ధ ప - ధ స
యఅ అ - ని ఇ ఇ - యుఉ

ని - రి స్ ని - సా ధా -
ఉ- ఉఉఉ -న్నా అ -

సా ,, - సా ,, || నిధసస-రిరిగగ - మమగ -గ
సా ,, - అ ,, || నిఇఇఇ-ఇఇఇఇ - ఇఅఅ-మ

రిరిస - సనిధపమ - పధపరిగసానిధ - మ ప ధ
అఅఅ - ని ఇఇఇఇ ఎఎఎఎం చీఇఇ - స అ అ

పా- మ గ రి సా- రి
మా- అ అ అ సా- అ

స నిధ - ధ ప మ గ - గ
ని ఇ ఇ - ఇ గ ఇ ఇ - ఇ

రి స ని - పద్ధ స రి గ|| గా, మ -గగరి రిసా, - రి
కొఒఒ - ర అ అ అ||కం,మ్మ-చిలుకుజగం -మ్మొ

గా గ - స రి గ రి
వన్ను - యురమ్రగ

రి - ధ్ స రి సా స - మ
మ్మొ- చె ద రియు న్న - మ

గ - సరిసనిధ -ఫద్ధపా స -ఫద్ధస రి రి -ధ్ సరి
కం - సరిపలుకు-తగుమొ చలిలర్ఖు మ్మొ-రవము

గ రి స ని-ఫద్ధప రి ||గమగరిస - పమగరిస-ధప
గుమనిటు -మరచాట ||తగునటర - చిగునటర-కట

మగ-ని ధ ప-పని ధ-రిసగరి-మగరిరిసరి - ధరి	సా , ని ధ - మ ప ధ	పా , మ గ రి - ప రి
కట-యిటుల-చెటుల-సరిసరి-మయగరిరిద-పరి	తా , పమ - ని ఱ ప	లే , ద స ర - స ర
సారి - ధధస రి గ ‖		
సంబు- చెరచ కుర ‖సారా‖		
వ‖ ,,,, ,,,, ‖ పా,, పనిద ధ - ప మగ గ -		
‖ సా,, ర్వ అ అ - భఉఉఉ -		
సా,, - సా,, - ధధసరిగా - ప రి గ మ పా -	మ గ ప ధ సా - ప ధ	రి సా ని ధ - ధ ప మ
మా,, - అ ,, - పఅఅఅఅ - క అ అ అ అ -	ల అ అ అ అ - లాఁ	ఒ కా అ అ - భి ఇ ఇ
గ రి స - మ గ మ ప ధ ‖		
ర అ అ - మ అ అ అ అ ‖సార్వ ‖		
I. సా ,, ,, - నీ ,, ధా - పా ,, - ,, - ధా		
దా ,, ,, - నిం,, టి - శే ,. - ,, - గు		
మా గా రీ గా సా ,, (సా నీ - ధా	, , - ధా , , పా	, , - రీ , , గా
ట త ర మ సా ,, రెకు సు - మే	, , - ర ,, గా	, , -దూ,, లే
,, - మాపాధా ‖		
,, - రాయి క ‖సార్వ‖		

.రీ ,, ,, - రీ గ రి - రి గ రి రీ స - స్ని ధ ప ధ -		
ఏ ,, ,, -రాయిటు- కె ర పు లేక - దు రి త ము -		
సా ,, - ,, సా - ప్ధ ధ స రి గ సా - రి గ మ ప స	, - రి గ మ ప ధ - సా	ని ధ మా గ సా - ప్ధ
మా ,, - ,, రా - బి ర ము గ ను ధా - ర భి ము గ ధ	, - ర లా వ ర ను స - దీ	ర సు మా త్రు ము ల్ - కె
ధ్యాన - రి గ మ ప ధ॥		
ఏయ - త గు న ట ర॥సార్వ॥		
3. మా ,, ,, - ప ధ మా - పధనిధమా - పస నిధ		
మా ,, ,, - యలమా - రికియభిమా - నమా సరి		
మా - ధ మా ప - గ మ పా ,,,, - ని ధ పమ గ రి	గ సా - రి ప స్ని ప్సా	ధ్ సా - రి గ మ - రి గ -
మా - ర మా ర - మ ణ మా ,,,, - నమువుమ రెయ	ను మా - తెమిని పం	త మా - వి ను మ - వి ను -
మగమ - రిగస - పమప - గమగ-ని ధని- పధప-సని		
మతని - కిఖను - తగదు - పలన-మ గుప-పలెను-కి		
ధ - రిసగరిసని ధ - పధసరి - గమగసానిధ - మ	ప ధ స - గ ప ధ స - స	రి గ మ ప - స్ని ధ స రి
లి - తెగువిటుసలుప - పలదుర- నమినదానర - ప	ల సి నె - న ల సి నె - మ	ర ప మ ర - స ర గ మ ప
గ మా - మ ధ స రి గ॥		
శ రా - స్మ ర జ న క॥సార్వ॥		

4. హా ,, - రిగ రి ప - నిధపా-మగరిపాని - ఫ ధ్ధ
తా ,, - పము మరి - బి ప రీ -తమునుజేసె. గ ద

పా ,, - పా ,, - ప్పాధ్ధప-ధ్ధాపధ్ధ - పా రి స -
రా ,, - నీ ,, - పాదయు-గంబుల-యాన ర -

సరిస ని-ధ ప మప-ధ ప నిద-పమగరి - సరిగరి -
నెరిగుణ-మునుగొని-యెదనెన -రునమర - కురునిము-

స రి ప ని-ప ధ ప ధ-స రి స రి-సరిగ-రిగమ-గ మ
సముహాని -మురహార-పురహార-ధరజ-రురుని-యుర

స రిగమప ధ - మగపధ సని - పధసరిగరి - గమ
గడిగడియకు - తడబడుచును - పడకన్నుబడి-ఝుడి

గ రి - స నిధప - మగపధసరి - గమగరిసా ,, -
యక - కొంరలిడ - విని బెదరుచు- పనితలుపో ,, -

స రి గ మ - గ మ ప ధ ||
తీ ంచికొగ - లి ం చ పెర||పార్వ||

రీ గ రి - గా మ గ -
బింమక - లే డు గ -

ప - మ ప ధ - స ని రి స
గ - బి భు ని - బి రి శ ర

ప స ని ధ - ప మ గ రి
యెంచినను - బ లి కి రి

మా ప మ - పా ధ రి
దా యా ని - లే ద ని

ని ధ - ప ధ సా ,, -
ములు- ర వ ము ల్ -

సా ,, - ప ధ్ధ స రి -
గా ,, - యెంచికరు -

29 వ. మేళకర్త రాగము
చరి-అంగ-శుమ-వ-చధ-కాని

4. శంకరాభరణము—అటతాళము

ఆ, స రి గ మ ప ధ ని స
అ, స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ చలమేల దేసేవురా పరమహరాసామి॥
అ॥ జలజాక్షుడైన చక్కని పరసిజనాథదేవా॥
చ॥ పాపజాతిమారుడు॥

ప॥ ,,,, - ,,,, ॥ పా సీ - పా , మగారీ ॥ చాలా .. మే , ఎ ఏ ఏ		
పా ,, - ,, ధరిరీ ,, - స రి గ రి - రి గ రి రి లా ,, - ,, అఅజే,, - సె ఎ ఎ ఎ - ఎఎ ఎఎ	సీ , - స రి గ సా - ఏ , - ఎ ఎ ఎ ఏ -	స రి గ మ ప - ధ ని స వుఉఅ అఅ - అఅఅ
సీ స - ధ నిపధని ॥ రినిసధనిప - ధమప గమరి- రాఅ - అఅఅఅఅ ॥ సఅఅఅఅఅ - రఅఅ అఅఅ-		
గసా - రిస నిధని -స స రి రి గ గ-మమపపధని- సఅ - అఅఅఅఅ-కఉఉఉఉఉ-రఅఅఅఅఅ-	సరిసా , ని - ధ ని సఅఅ , అ - అఅ	పా , - మ ప మ గ రి ఆ , - మి ఇఇ ఇఇ
అ॥ పా -రిగమధని ॥ సాధాపా ,, - పమగమ - ఈ - ఇఇఇఇఇఇ ॥ జాలాజా ,, - అఅఅఅ -		
పా ,, - పా ,, - పధనిధ - మపధప - గమపమ- క్ష్మా,, - ఈ ,, - డఇఇఇ - ఇ ఇఇఇ - సఅఅఅ-	స నిరి స గ రి - గ గ చఅ అఅ అఅ - క్ష్మ అ	మ ప - మ ప ధ ని - సరి అ అ - అ అ అ అ - అఅ

పా, - ధనిపధని ‖ పా నీ - పా రీ - రి స నీ -		
నీ , - ఇఇఇఇఇ ‖ పారా - నీ ఈ - ఇ ఇ ఈ-		
పాపా - రీరీ - రిగమగ - గరిసని - ధపధని -	రి పా ధ ప మ - ధ ప	, మ గ రి పా - పా
ఆ ఆ - ఆఆ- నఆఆఆ -ఆఆఆఆ- ఆఆఆఆ -	భ ఆ ఆ ఆ ఆ - జ ఎ	, ఎ ఎ ఎ ఏ - వా
పధప - మపాధని ‖ పానిధప మ - భపామ - గమ		
ఆఆఆ - ఆఆఆఆ ‖ పారాతుఆల - సరోజ - ముఖి		
పా, మ గ రి - ప రి గ - రి గ రి స-నిరిసని - ధని	పా , - ధ ని ప రి ని	, - ప రి గ పా - రి గ
నీ , న్నెనయ- ద లపు - మదిబూని-వలచిన- దన	రా , - న ను మ ని రా	, - ద ర ణపల్- పెద
మపమ - గమపధని ‖ సరీగరీస - నిప రీ ప - నిరీ		
పపుర - భళి నివర ‖వెరసరను- డపటంచు- బతి		
పాని - ధ ని ప నిధప మ - గమపని ధని-పధని-ప	ధ ని - మ ప ధ ని - గ మ	ప ధ ని - గ మ ప ధ
మాలు - కొనియిటు మవని - చెవినిడుకొని-పతిని-మ	రు ని - కి డ న ని - హాట	ముల ని - శము ని డుకొ
ని - ప రి గ మ ప ధ ని ‖		
ని - ప్రియచెలిపయిని ‖చల‖		
మ‖ ,,,, - ,,,, ‖ పా ,, - ,, ప మ గ రి - గ మ		
‖ పా ,, - ,, ఆ ఆ ఆ ఆ - ఆ ఆ		

గా ,, - మగగ రి-సారిగ - రి రిసని - ధధధని -	స మా మ గ రి - స స	, ప మ గ - స సా రి
జా ,, - అఅఅఅ-తీ ఇఇ - ఇఇఇఇ - ఇఇఇఇ -	మ ఆ అ అ అ - రుఉ	, ఉ ఉ ఉ - దుఉ ఉ
ని ధ - ప మ గ రి గ మ ॥		
ఉఉ - ఉఉఉఉఉఉ ॥పా॥		
1. పా ,, - ,, మూగారీ - సా సి ,, - సా		
ఇం ,, - ,, మ విబు - ధ రిం ,, - చి		
రీ పా స్ని సా - ధ్రా ,, స్ని - పాధ్రాస్ని	సా రి స్ని ,, -	సా రి గా సా
పు డు మ రి - పం ,, చ - శ ర ము -	లి టు నెం,, -	చి వి డ పా
,, - రీగామ ॥		
,, - గెమరా ॥పా॥		
2. గా , మగ రి - స గ రి రి స - స్ని స రీ స-స్నిసధ్రని		
భా , మగురు - మచయుగము - లు సురించి బిరి శర		
బ్రా , - ధ్రనిసరిస్నిపా , - రిగరిగా , - మగమ -	ధ పా మ గ రి - ప మ	గ రి - మ గ రి స - గ రి
మాల్ , - విదుపక సెపా , - వెలదినే , - సెటుల -	స హింతు న ని - చె లి	బ లి - కె వి వ ర - వ ర
స స్ని - స రీ గా మ ॥		
పండ - యిదే సేదు ॥పా॥		
3. పా , ధపమపా , - మగమపా , - గ రి స స్ని ధ		
పా - పపుజపా , - రమధపా , - శు ల లి డ కృ		

పా , - ధని స రి స పా , - మ ప ధ పా,- నిధని	పా , - స ని ధ పా	, - ని ధ మ పా , - ధ
పా , - రహిత మైస పా , - య నుచుపా ,- టలను	పా , - డెచె లి పా	, - లిటు క పా , - య
ని స పా , - రి గ మ ॥		
మ గుపా , - టి గ సు ॥పా॥		
4. సా, సాస - పసాస = ధ ని స నీ ధ - పమగమ -		
నీ , సాటి - విశాల - న య సు గాన - న సువగ -		
ధా ,, - మారీ - గమగ రి సా - పా సా సా	నీ రీ - గా మా -	దా , ని - గా, రి -
జెం ,, - జేసూ- పరస ముగా - యిందీ వా -	రాక్షి- నీ తో -	పొం దు - జే , సి -
సా ని రీ స గా - రి గమగరిసా - రి గ రి స ని -		
నంద మొందగా - మరునికదనం- బున సు వ ద -		
రిని సధ నిపధని - స రి గ మ గ రి - సరిసా నిధ -	ప ధ ని స ని ధ - ప ధ	పా మ గ రి స - నీ
లక పెనగొనవలె - న ని క ల వ ర - పడు చున్నది	యిది స మయము - ప ద	రా త గ దు ర - పం
, స రి గ మ ప ధ ని ॥		
, తమువ ల దు వి సు ॥పా॥		

65 వ, మేళకర్తరాగము

చరి - అంగ - ప్రమ - ప - చధ - శాని

5. కళ్యాణి—అటతాళము

	అ. స రి గ మ ప ధ ని స	
	అ. స ని ధ ప మ గ రి స	

ప॥ వనజాక్షి నిన్నే కోరి - వలచి వచ్చియున్నదిరా॥
అ॥ మనసిజునిగన్న చక్కని శ్రీమాకస్తూరి రంగసామి॥
చ॥ చిరునవ్వు మోమున॥

ప॥ సా ని - ధ్ని స రి గ ॥ పామా-గా, రి రీ ,, -		
అ అ - అఅఅఅ ॥ వానా-జా, అ అ ,, -		
గమపగ - రిసని్ధ - రిససారి - ధ్గరి - గపమరి -	గ మ ప ధ ప - మ ని ధ	ని - పా మ గ - ధ మ గ
క్కిఇఇఇ - ఇఇఇఇ - నిఇతుఇ - ఇఇఇ - ఇఇఇఇ -	న్నెఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ	ఎ - కో ఒ ఒ - రి ఇ ఇ
రిసని - ధ్ని స రి గ ॥ ధపమ-రి గమపధప-మనిధ		
ఇఇఇ - ఇఇ ఇ ఇ ఇ ॥ పఅఅ-అ అఅఅఅఅ- అఅఅ		
ని పమ - గమపధని - సనిధప - నిధపమగ-ధ మ	గ రి స ని - ధ్ గ రి - ప	మ గ రి స ని - ధ్ రి స
అచిఅ - ఇఇఇఇఇ - పఅఅఅఅ- చిఇఇఇఇ-యుఉ	ఉ ఉ ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ-ఉ	ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ - న్నఅ ని
అ॥ రీ , - ధ్ని స రి గ ॥ మపనిధప-మపధపమమగ -		
రా, - అఅ అ అ అ॥ మఅనఅఅ-సిఇఇ ఇఇఇఇ -		
ని ధ - గ మ పగ రిస-నిధమగరి-ప మ గ రి స ని్ధ రి -	ధ్ని స రి - ని స రి గ	ప మ - గ మ ప ధ ధ ని
జాఉ - ఉ ఉ ఉ ని ఇఇ-గఅఅఅఅ-న్నఅఅఅ అ అ వ -	అఅఅఅ - క్క అఅఅ	అఅ - ని ఇఇ ఇ ఇ ఇ

ప ద ని స - ధనిపా ॥ నిధస నిస- ధనిసరి స గ రి ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇఇఈ ॥ మఅఅఅఅ- కఅఅఅఅ-అఅ		
మ గ రి స-ని ధనిస - గరిస - సని - నిధప-గగధధ మ్మఉఉఉ-ఉఉఉఉ-రిఇఇ - ఇఇ - ఇఇఇ- రంంం	ని ని - స సా రి ని ద - ం ం - గ సా అఅఅ -	ద ధ మ గ - ని ధ మ గ అ అ అ అ - అ అ మి ఇ
రి స ని -ధ్నిసరిగ ॥ ఇ ఇ ఇ -ఇఇఇఇఇ ॥ మా, - గపమపాధ-గమప		
ని ధ ప - నిధా - పమధమగరి - పమగరిసని - ధ ని ధపమ- గమపధనిపా - ధపనిధ - సనిరి - ధగ	రి ని - ధ గ రి - ప మ గ	మ - రి గ ని ధా స ని
రి - మగరిసని - ధరిసానిధ - సనిధప - నిధపధ రి స ని - ధ ని స రి గ ॥వన॥	మ ప గా, - రి రి స	సా, స - ని ధ మ గ
చ॥ ,,,, - ,,,, ॥ సనిధ ప - గా, రి - గ మ ప ధ -చిఇరుఉ - న ,వ్వు- ఉ ఉఉఉ		
పా , - గ మ ప ధ ప-మప ధ ధనిని-సస్సనినిధప - ఊ , - ఉఉ ఉ ఉఉ-మొ ఒఒఒఒఒ-ఒఒఒఒఒఒ -	మ ప ధ ని పా - ధ ని మ ఉఉ ఉ ఊ - ఉఉ	స - ధ స ని సా - స ని ఉ - ఉ ఉ ఉ ఉ - అ అ
ధ ప మ - గ మ ప ధ ని ॥ అ అ అ - అ అ అ అ అ ॥-చి॥		(సని)
1. రి ,, - ,, - సా ,,,, - రి సా సి- ధా		

సి పా ,, - మా ధా మా గా రీ - ,, స్రీ మా పా ధా సి ||చి||	పా రీ గా - పా	రీ గా మా - గా
2 ధాపమప - గమాప - గధమగరి - పమాగరిస్ని - సరిగపమగరి - స్నిరీరి - ధగరి - పమమగ - నిధ - , ని ధ సి - ప ధ ని ||చి||	ధ గ రి ని ధ - ధ ని ధ	మ గ - ధ మ గ రి ప - ప
3. మనిధమప - గపమపా , - మగ - ధమగరిప స్నిరి , రి - ధ్నిసరీరి - ఖపమగగి - నిధపమ - గమప - గ ని ధ - గమఃధని ||చి||	ద ధ ని ని ప - ధ గ రి	ప ని - ధ రి ని ధ ప మ -
4. ధానిధమగ - ధమగరీ - మగరిస్నిధ్రా - గరి - మ గ - నిధ - గమపధని-పధమగిధ-గమపనిధ-పని స్ని ప రి - గమపధని ||చి||	ప - ధ ని రి ని ధ మ - ధ	మ గ రి - స్నిరి స్ని ప - స్ని
5. పమగా - గ రి రి ప - రీ రి - స్నిపరి - నిధపపమగరి పా , - ధ్నగరిస్ని - ధ్ధ రీ రి - ధ్ధ రీ రి - ధ్నగఱపమ - గమరీ - గమపధ - గామపధని - పాధమప - ధ నిపా-ధగరినిధ - గరిమగరిప - గ రి ప - ని ప రి మా - గమాపధని ||చి||	మా ప గ రి స్ని ధ - గ ని ధ - రి ని ప - ధ ని ప	మ ప ధ ని పా , రి - ధ మ గ - రి సి ద ధ

20 వ. మే. జన్యరాగము

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

6. రీతిగౌళ—అటతాళము

ఆ. స గ రి గ మ ని ధ మ ప ని స

అ. స ని ధ మ ప ధ మ గ రి స

ప॥ పవళాక్షా నిన్నే కోరి పేపటదీర్చి బ్రోవవయ్యా
అ॥ మువసిలానినగన్న చక్కని మా వేణుగోపాల యీ వేళ
చ॥ అన్నిటికి నీవేదిక్కని

ప॥ సా , — ని గ రి గ మ ॥ పామా - గారీసా ,,- అ , — అఅ అ అ అ ॥ వానా - జాఅక్షా ,,-		
ని సగరిసనిని - నిధనినిసని - పగాగమా - నిఇఇఇఇఇఇఇ- పెఎఎఎఎఎ- ఎ ఏ ఎ ఏ -	గ మ ప ధ ప మ - గ మ ఎ ఎ ఎ ఆ ఒ ఒ - ఒ ఒ	ప - ప మ మ గ రి - ప మ ఒ - రి ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ
గరిసని - పగగమ ॥ పాదధమ - గమప - పమగరి వఅఅఅ- అఅఅఅ ॥ జే ఎఎఎ - సఅఅ -టఅఅఅ		
గమ - గమనిదధ - ని ని ధ మా, - గమగసా, - అఅ - దిఇఇఇఇఇ - ర్చి ఇ ఇ బ్రో, - ఒఒఒవా,	ని స ని - స గ రి గ మ - అ అ అ - ప ఇ ఇ ఇ ఇ -	ప ధ మ ప - గ మ గ రి ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ
అ॥ గా - పమగరిగమ ॥ సానిధని - దధనినిధమ - గ యా - అఅఅఅఅ ॥ మావఅఅ - నీఇఇఇఇఇ - జా		
మ ధ ప మ-గ రి గ మ - ధపామగరి-పమాగరిస — ఉ ఉఉ ఉ-ఉఉఉ ఉ -ఉనీ ఇఇఇ-గం ంంం-	ని సా - ని గ రి గ మ - ం ం - వ అఅ అ అ -	మ ని ని ధ మ - గ మ ని వ అఅ అ అ - గ అ అ

పీ స ని సా ,, ॥ ని స గ గ మ - గమగరి-గాగ		
అ అ అ నీ ,, ॥ మ అ అ అ అ - వెఎఎ-ఏ ఎ		
రిస - ని ని సగరిస - నిసని ని ధమ-గమగ రిగమ-	ని ధ మ - ని ని స సా	ని ధ మ - గ మ ధ ప మ -
ఎ ఎ- ణుఉఉఉఉఉ-గొఒఒఒఒ-పఅఅఅఅఅ-	అ అ అ - అ అ అ ఈ	ఇ ఇ ఇ - వె ఎ ఎ ఎ ఎ -
గ రి స ని - స గ గ మ ॥		
ళ అ అ అ- అ అ అ అ ॥ పాధధమగమా-పమగరి		
గమా - ధధమగమా - మ గ రి రి - గాగరిస-ని ప	ని ని స - ని గ రి గ మ -	ప ధ ప ప మా ,, -
గరిస - గగమగ మ - నిధమనీనిస-నిసగాగ -		
రిగమగాగరిస - సనిసగరిస - నినిసా , - స	ని ధ మా , - మ గ రి	స - నీ ధా మ గ -
స - నీ స గ గా మ ॥వ॥		
చ॥ ,,,, - ,,,, - సా ,, - ని ధ నీ - ని ధ మా -		
,,,, - ,,,, - అం ,, - ని ఇ ఈ- టి ఇ ఈ -		
మగమప - పమగరి - గమపమగరి - గాగరిసని -	స గ రి - గ మ గ గ ప	ప మ - గ గ మా , - మ
ళ ఇ ఇఇ - ఇఇఇఇ - ని ఇఇఇఇఇ - వెఎఎఎ -	ని ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ క అ	అ అ - అ అ నీ . - ఇ
గ మ ప మ - గ రి స ని ॥		
ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ		

1. మా ,, ,, గా రీ - గా రీ సా ,, - సా నీ పా ,, నీ నీ సా ,, నీ గా రీ సా గా రి నీ ॥అ॥	గా, మా, - దా	ధా మా గా రీ -
2 నిపనినిసని - సనిపమ - సమామ్మగరిస - గాగ రిస - గగమగామ - నినినిసనిస - పమాపగరి - సా నీ పా - స నీ నీ ॥ అ॥	ని మా ని ధ ని - నీ	న్నిధని - మాగరిస -
3. పసపమగరి - సమగరి - గగమనుపమ - నిపమప - గ ప మగరి - పమగరి - సారినిస - సగమ - సగగ రి - ని ధ మ గ రి స నీ ॥అ॥	మ - నిధమ - నినిస - ని	సానిధమ - మాగ -
4. పధధమగగ - మపగరిస మగరినిస - నిగరిస - నిసనినిధమ - నినిసగరిస - మ గ రి - పమగనిధ ధ మ ప - గ రి స రి నీ ॥అ॥	మ - గమనినిస - నిగ	రి - నిరిసనిధమ - ని
5. నినిధమగగ - మధధమగరి - గగమమపమగమ గగరిస - గరిసరి - నిసనినిధమ - నినిస - నిగరి పమాగరిస - నిధామగస - నినీసనిస - గగ	గ గ మ - గ ప మ - ధప	మగరిని - సగగమ -
, మగరి - గగరిసా - రిపసని - నినిధమ - గగ మ గా గ రి - స రి నీ ॥అ॥	, మగరి - ససాస	నిధ - మనీధమగ -

తాళవర్ణములు సమాప్తము.

కృతులు పాడవలసిన పద్ధతులు

1. [redacted] కృతులు కొన్ని చౌకముగాను, కొన్ని మధ్యమకాలముగాను పాడుట వాడుకయుండున్నవి. అందు చౌకముగ పాడవలసిన కృతులను ప్రేలికి నాలుగక్షరముల చొప్పునను, మధ్యమకాలముగా పాడవలసిన కృతులను, ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున, స్వరపరచి తాళమునకు సరిపడునట్లు అక్షుద్రతము లేర్పరచి, వ్రాయుటయ్యెను. మఱియు, రూపకతాళ కృతులకు ప్రతి ఆ వృత్తమునుయొక్క చివర (||) ఈ బ్రాకెటులోనున్న రెండు నిలువుగీట్లు గల గుఱుతు వేసియుండును. ఇట్లే మిశ్రగతికిగల చాపుతాళమునకు వేసియుండును.

2. ఈకృతులు పాడునపుడు, మొదటి యెత్తుగడకాలమునకంటె, పై కాలమునంగతి వచ్చినచోట దానిక్రింద (——) ఈ బ్రాకెటులోనున్న అడ్డగీటుగల గురుతు వేసియుండునుగాన, అట్టిగురుతులుగల తావున మొదటియెత్తుగడ కాలమునకు రెట్టింపు కాలము పాడుకొనవలెనని యెఱుఁగునది.

3. పరికిపట్టవలసిన స్వరముపైని (~~~~) ఈ బ్రాకెటులోనున్న గుఱుతు వేసియుండునుగావ అట్టిగుఱుతుగల స్వరమునసరించి దాని పైస్వరమును అనుస్వరముగా తగిలేటట్లు ఊగించిపాడవలెను.

4. కృతులయొక్క మొదటి యెత్తుగడలోనే (,) ఈ బ్రాకెటులోనుండు గురుతులు ఎన్నియుంటే నన్ని యక్షరముల కాలము తాళముయొక్క మొదటిఘాతలోనే విడిచి పాడుకొనవలెను.

5. మఱియు, తాళముయొక్క మొదటిఘాతకు పూర్వమే కృతిని పాడవలసినపుడు (స ।) ఈ బ్రాకెటులో నుండు నటుల మొదటి స్వరమున్ను పిమ్మట నిలువుగీటున్ను వ్రాయబడియుండునుగాన, అట్టి గుఱుతుగల కృతులను తాళమునకు పూర్వమే యెత్తుగడ, కాలమని యెఱుంగవలెను.

6. మొదట ఏగుఱుతులున్ను లేక వ్రాయబడియున్న కృతులను తాళమునకు సమముగానే యెత్తుకొని పాడుకొనవలెను.

—* కృతులు *—

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-శా ని.
☛ శ్రీత్యాగరాజయ్యగారి కృతి

1. హంసధ్వని—ఆదితాళము.

ఆరో. స రి గ ప ని స
అవ. స ని ప గ రి స

ప॥ శ్రీ రఘుకులమందు బుట్టి నీవు సీతను జేకొన్న రామచంద్ర! ॥శ్రీ॥
అ॥ ఆరామమందు మునుల కోరిక తీరేరఁ జేయబూనుకొన్న రామ! ॥శ్రీ॥
చ॥ వర రత్నపీఠమందు సజ్జనము వుడమిమురులచే గొలువ రామ!
పరమభక్తులను పాలనమునేయు, సాకేతవాస! త్యాగరాజనుత! ॥శ్రీ॥

రాగలక్షణము:— ఇది 29 వ మేళకర్త. ధీరశంకరాభరణజన్యము. ఉపాంగరాగము, ఔడవఔడవరాగము. మధ్యమ దైవతములు, వర్జ్యములు. అంతరగాంధార నిషాధములు, రాగఛాయాస్వరములు, దాటుస్వరప్రయోగములు రాగరంజకములు. అన్ని వేళలయందు పాడదగినది. ఈ రాగము రామస్వామిదీక్షితులుగారిచే నిర్మింపబడినదని తెలియుచున్నది.

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాటుకొనవలయును.

ప॥ ,,, - పని ప - స ని ప గ	రీ స - స	ని - గా రి
,,, - శ్రిఇ ఈ - ర అ ఆ ఘు	కూ ల - మం	దు - బు ట్టి
గా , గా , - ప ని సరీ - సని ప గ	రీ , రి స స - స ని	ప - స ని గా రీ
నీ ఇ వు ఊ - శ్రి ఇ ఇ ఇ - ర అ ఆ ఘు	కూ, ఊ ల అ - మం	దు - బుఊఊ ట్టి

గా , గా , - ప ని ప రి - గ రి స ని ప గ
నీ ఇ వుడు - శ్రీ ఇ ఇ ఇ - ర అ అ అ ఘుడు

గా , గా , - గా పా ని
నీ ఇ వుడు - నీ తను

గా , పా , - ప గ గా - ప ని సా ని
చం ద్రాం త - నీ ఇ ఈ - త అ అ సు

అ॥ ,,, - స ని పా - పా ని
,,, - అ అ అ - రామ

రీ , - స రి - రి స పా నీ
కా అ - లి ఇ - డె ఎ ఏ ర

సు॥ ,,, - గ గ - పా గ
,,, - వ ర - ర త్న

రి గ ప గ గ రి - ప ని పా - ప గ రి
వ అ అ అ ముడు - పు డ మి - సురు ల

రీ , రి స స - స్ని
కూ , డు ల అ - మం

పా , - స రి
చే ఎ - కొ ఒ

ని స రీ - స రి
చె ఎ ఏ - కొ ఒ

రి రీ - గ గ
మందూ - ముసు

పా , రీ , - స రి
కే ఎ యు అ - బుడు

నీ , పా , - స రి
నీ ఇ తల - మం

రీ , పా , - ప స్ని
చె ఎ ఏ ఎ - గెఇ

పా - స స్ని గా రీ
దు - బుడు ఊ ట్టీ

ప ని - పా ని
న్న అ - రాము

ప ని - పా ని । ప గ పా - ప ని
న్న అ - రా ము । చం ద్రా - శ్రీ ఇ

రీ - స రి గ ప గ రి
లా - కొ ఒ ఒ ఒ రి ఇ

ప ని - పా ని । ప గ పా - ప ని
సుడు - కొ న్న । ర అ మా - శ్రీ ఇ

ప ని - పా గ
పుడు - మాజ్ఞ

పా - స రి గా రీ । గా , పా ,
ఈ - కొ ఒ టీ న్న । రా , మా ,

పరమ భక్తులను పాలనము సేయు, సాకేతనాథ ! త్యాగరాజనుత ! (అను పల్లవివలె పాడుకొనెడి)

శుద్ధ - అంగ - శుభ
ప - శుద్ధ - శాని

2. సౌరాష్ట్రరాగము - ఆదితాళము

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధాపమగరిస

(శ్రీ గణపతి స్తోత్రము) శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి.

ప॥ శ్రీ గణపతిని సేవింపరే; శ్రితమానవులారా ! ॥శ్రీగణ॥
అ॥ వాగాధిపాదిని పూజల చేకొని బాగ నటింపుచును వెదలిన ॥శ్రీగణ॥
చ॥ పనస నారికేళాది జంబూ-ఫలము లారగించి, ఘనతిరంబుగను మహీపై పదములు ఘల్లుఘల్లన నుంచి, అనయము హరివరణ యుగములను హృద-యాంబుజమున నుంచి, వినయమునను త్యాగరాజ వినుతుఁడు వివిధగతుల నిత్త శంగనుని వెదలిన ॥శ్రీగణ॥

లక్షణము:— 15 వ మేళకర్తయగు మాయా మాళవగౌళ రాగజన్యముగా పూర్వులు చెప్పియున్నారు. సంపూర్ణ రాగము రక్తిరాగము భాషాంగరాగము పదపా అనుప్రయోగములో శుద్ధదైవతమును పడనిదపా - సనిదనీద అనుప్రయోగములో దనీద అనుభావులో కైశికి నిషాదము పలుకును. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. పదప అనుప్రయోగములో తప్ప ఎక్కువగా చతుశ్రుతి దైవత సంబంధముగా వచ్చుచున్నందున 17 వ మేళకర్త సూర్యకాంత రాగజన్యముగా చెప్పుటే న్యాయముగా తోచుచున్నది.

శ్రేణి నాల్గు అక్షరముల చొప్పున పాడుకొన వలయును.

ప॥ ,, ధాని - సనీ - నిసాని దా దా,ని పా । ,, మపమ - పధప । మా మగపమ రీ ,,
శ్రీ - గ ణ - పతిని సేవింప । శ్రిత మానవులారా ! శ్రి గ ణ

,, దా ని - స సా - నిసరిస-నిసాని-దా,ని దా,ని పా । ,, పమధ - పామ । మగరీగమపమరీ ,,
శ్రీ ఇ - గ ణ - పఅఅఅ-అఅఅ- తీఇఇతఇఇ నీ । ఇ ఇనెఎఎ - బింప । రఅఅఅఅఅఅ రేఎఎ

,, ధా ని - ససా - నిసరిగమాగరి-సా,ని-ధనిధని ! పా-మపధనిసా-సనిధాపా । మా - మగపమ-రీ ,,
శ్రీ ఇ - గ ణ - పఅఅఅఅఅఅ- తీఇఇ-నిఇఇఇ। ఈ-నెఎఎఎ ఏ-బిం ం ప । రా - అఅఅఅ-రేఎఎ

డిటో । పా-మపధని-సారిస-నిధనిప। మా-మగపమ-రీ ,,
డిటో । ఈ-నెఎఎఎ-ఏబిం-ంంంప । రా -అఅఅఅ-రేఎఎ

,, గరిసా ,, - రిసనిధ్ధ నీ - సరిగమ - పమగమ । రీ , , , , గమ । పధనిసా-స నిధ । పమ । దాని॥
శ్రీతమాఅఅ - నఅఅఅఅవూ- అఅఅఅ - అఅఅఅ । రాఅఅఅఅ అఅ। అఅఅఅ -అ అఅ। అ అ । శ్రీఇ॥

,, దాని - ససా- నిసరిగమాగరి -సా,ని-ధనిధని । సా - మపధని-సారిస-నిధనిప । మా-మగపమ - రీ ,,
శ్రీఇ - గణ- పఅఅఅఅఅఅ -తీఇఇ-నిఇఇఇ । ఈ - నెఎఎఎ-ఏ బిం-ంంంప । రా-అఅఅఅ -రేఎఎ

,, గరిసా , ,- రిసనిధ్ధ నీ - సరిగమ-పమగమ । రీ , , , , - గమపధ।నిసరిగ -మగ రిస నిద-రి స నిధసస। నిధపమ ॥ధాని
శ్రీతమాఅ అ-నఅఅఅవూ-అఅఅఅ- అఅఅఅ । రాఅఅఅఅ- అఅఅఅ।అఅఅఅ-అఅఅఅఅఅఅ-అఅఅఅఅఅ।అఅఅఅ ॥శ్రీఇ

అ॥ ,, సా, మదా-సాసని ధారిసా । , , , సాసిసా । సా , ని దా - ధ నిధని పా
వా అఅగా-ధి పఅ అతిమా। ఉఉఉపూజల । జే ఎ ఎ ఏ - కొఒఒఒ నీ

,, పమనిధపమ - దధా - సా స ని ధా -రీ-రిససా। , , నిసారిసా । ధా,నిసా,ని-ధా,నిధా,ని పా
పఅఅఅఅఅ- గ అ - ధీ ప అ అ -తీ-ముఉఉ।ఉఉపుఉజలా। జేఎఎఏఎఎ-కొఒఒఒఒఒ నీ

,, సాని-సగరి-నిసరిస-నిసాని-ధానిధపా । గమపస -నిసరిస-సనిధాసా । సా, మ- గమపధ-నిసరిస।నిధపమ॥ధాని॥
,,బాఅ-గఅన-టిం॥-ంపు-చూఉఉఉ। నెఎఎ-ఎఎఎఎ- ఎఎఎడ । రీ ఇ ఇ -నఅఅఅ-అఅఅఅ।అఅఅఅ॥శ్రీఇ॥

ఆ॥ దధప - పాప - పమమా - మగపమ రీ - సారీసపా । నిధనిసారి - గమ । పమపధ - ధానిధ పా
పప - వారి - కెఎవి - శాఅఆఆదీ - జంలుఊఊ ।ఫలములార - గి ం । ం ం ం ం - చీఇ ఇ ఈ
మనిధపాప - పప - మపమా - మగరిస । సనిధ్ధానిస - రిసరిరి । మగపమ - రీ ,,
ఘనతిరంబు - గమ - మరీపా - పదమాలల। ఘఆఆలుఘ-అల్లుమవ। సుం ం ం చీఇధి
పనిదధపప - మప - మ - మగరీపా - నిధనిస । రిగమప - ధధానిధ । పా ,, - నిధనిప
అనయము వారి - చర - ణ -యుఊగము- హృదయూ। బుజముప - సుం ం ం । చీఇధ - వినయము
రీగమగ - రీపాప - పనిధానిప - నిధనిప । పప - రీరీపాప । నిధపాపప - ధపపధ । నిధపమ । ధాని
ననుత్వ ఆ - గరాజ - విఇనుతుడు - చివిధగ । తుల -ధీత్తభాంగు।ధికతోమని - వెఎడఆ । లిఇన ఆ । శ్రీఇ॥

29 మే, శంకరాభరణ జన్యము

1. హంసధ్వనిరాగము—ఆదితాళము

[శ్రీముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి కీర్తన]

ఆ. స రి గ ప ని స

అ. స ని ప గ రి స

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

ప॥ వాతాపిగణపతిం బజేహం - వారణాస్యం వరప్రదం శ్రీ ॥వాతా॥

అ॥ భూతాది సంసేవిత చరణం - భూతధాత్రిక ప్రపంచ భరణం; వీతరాగిణం వినుతయోగినం విశ్వకారణం విఘ్న
వారణం ॥వాతా॥

చ॥ పురాకుంభ సంభవ మునివర - ప్రపూజితం త్రికోణమధ్యగతం; మురారిప్రముఖాది సేవితం - మూలాధార క్షేత్ర
స్థితం - పరాది చత్వారి వాగాత్మకం - ప్రణవస్వరూప వక్రతుండం - నిరంతరం నిటల చంద్రఖండం - నిజ
వామకర - విధృతేక్షుదండం - కరంబుజపాశ బీజాపురం - కలుషవిదూరం - భూతాకారం - అనాది సరుసమా -
తోషితవింబగ - హంసధ్వని భూషితహారంబం ॥వాతా॥

రాగలక్షణము:— 1 వ కృతిలో నున్నది.

☞ వేలి: రెండు అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.

ప॥ గా గ - రి రి స ని వా అ - తాపి గ ణ	ఫ రి - ని ప తిం - భ	రి - స ని ప రి జే - హం ం ం ం
గా ప - గా రి స ని వా అ - తా పి గ ణ	డిటో డిటో	డిటో డిటో
గాపగగాపగగా,, - రిగ రి రి గ రిరి,, - స రి స ని వాఅఅఅఅఅఅ,, - తాఅఅఅఅఅపి,, - గ అ ణ అ	ఫ రి - ని పతిం - భ	రి గ రి రి - స ని స రి జేవ ఎ ఏ - హం ం ం ం
గ ప గ గ రి - రి గ రి రి సా - స రి స ని వ అ అ అ అ - తి అ అ అ పి - గ అ ణ అ	డిటో డిటో	డిటో డిటో
గా స రి గ పా - రి , రి - స రి స ని వా అ అ అ అ - తాఅపి - గ అ ణ అ	డిటో డిటో	డిటో డిటో
గ ప ని - ప గ రి - గ రి స ని వ అ అ - త అ పి - గ అ ణ అ	డిటో డిటో	డిటో డిటో
గ ప ని స రి - స్ని ప గ రి - స రి స ని వ అ అ అ అ - త అ అ అ పి - గ అ ణ అ	ఫ రి - ని పతిం - భ	రి గ రి రి - స ని స రి జేవ ఎ ఏ - హం ం ం

మ గ రి స - రి గ మ గ రి మ ని ప - గ రి మ ని
మ ఆ ఆ ఆ - ఆ ఆ త ఆ ఆ మీ ఇ - గ ఆ ణ ఆ

రీ , - మ ని మ గ రీ - మ రి మ ని
వా ఆ - త ఆ ఆ ఆ మీ - గ ఆ ణ ఆ

, రీ గ - మా మీ
, వార - ణాశ్యం

ఆ॥గ మా - గా రి - మా
భుజ - శా ది - సం

మీ మ - రీ మ ని మా
భూత - భాతి ఇ కా

గా మ గా ని మా - మ మ మ - మీ రీ మా
మీ త రా గి ణం - మి మ త - రోగిణం

చు॥ రి గా - రీ రి - రి మ మా
పురా - కుంభ - మం

గ మా గ రీ - ని మ
ప్రపూజితం - ప్రియా

మ రీ - ని
పతిం - భ

డిటో
డిటో

మ ని మా - గ
మ ఆ రా - ప్ర

రి మ ని మ
మ ఎ మ త

మ గా రి
ప్ర పం చ

రీ ని మా ని గ మ
విశ్వకా ర ణం

మ ని మా - మ ని
భ ఆ వా - ము ని

ని మ - రీ
పీ ణ - మ

రీ గ రి రీ - మ ని మ రి
మే మే మే - హా ం ం ం

డిటో
డిటో

రీ - మ ని మ రి ॥గాగ॥
దం - ప్రి ఇ ఇ ఇ ॥వాఆ॥

రి గ మా
చ ర ణం

మ రి మా
భ ర ణం

గా రి ని రి మ రి ॥గాగ॥
మీ ఘ్నవా ర ణం॥వాఆ॥

గ రీ ,
మ రా ఆ

గ - మ రీ
ధ్వ - గ తం

, - X రి	సా - స ని పా
అ - స్థితం	ఖా - ద్యుతు పా
ని - రి సా	సా సా
అ - స్థితం	త్రే త్రా
, - ని పా	రి పా - X
అ - త్మకం	రి పా - X
స రి సా	, గా రి
తు ం డం	అ వ క్ర
సా నీ	రి - పా ని
ఖండం	ల - చంద్ర
స రి పా	స గా రి
దం డం	దృ తే క్షు
ని స రి - స ని సా	రి X స X - నీ పా
భుతు తా - క అ రం	కలు ష ని - దూరం
గ రి స ని - ఫ ని స రి॥గా X॥	స ని రి స ని స పా
పి త పా ఎ - రం భం॥పా అ॥	హం స అ ధ్వ ని భూ

స - స ని పా	స్థి రి రి - రి X రి X రి - రి X X రి
ఖా - ద్యుతు పా	మంగళ - రి ణి ణి ణి తా - ప్రళయము
సా సా	గా , X పా - ప X గా - రీ
త్రే త్రా	మూ , ఉ లా - ధ అ అ - రా
రి పా - X	ఫ స ని స - రీ గా
రి పా - X	మ ర అ రి - చర్వా
, గా రి	మ ప స ని స్థి - ప ని X ప
అ వ క్ర	ప్రణ వ అ అ - ధ్వరుతు ప
రి - పా ని	ప రీ X రీ - ని ప
ల - చంద్ర	నిరం త రం - ని ట
స గా రి	ప రి స ని - ప ని పా - X రి ప ని
దృ తే క్షు	ని ణి జ అ - వ అ అ - మ క ర ని
రి X ప X - నీ పా	స గా రి - స నీ ప - రి రి స ని పా రి
కలు ష ని - దూరం	క రాం బు - జ వా శ - ని ణి జ అ పూ రం
స ని రి స ని స పా	స గా రి - స రి స ని - పా ని స - రీ రీ
హం స అ ధ్వ ని భూ	అ కా శ - గం గయు మా - తో షి త - బిం బం

4 వ, మేళకర్త 4. వనస్పతిరాగము—రూపకతాళము అ. స రి గ మ ప ధ ని స
శురి-శుగ-శుమ—ప-చధ-కైని [శ్రీత్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ పరియాచకమా మాట ? పదుసరిలోఁ బొగడినది ॥ప॥

అ॥ వెఱపున, నపమానంబున - వెసనంబున నేఁగోరి, శరణాగతరక్షకి । నిను - సంతతమును శరణనగ ॥ప॥

చ॥ ఒకమునికై ద్రౌపది, ద్వా - రకనిలయా ! శరణనగ, ఒకమాటను విభీషణుఁడు - ఓర్వలేక శరణనగ, సుకవీశ్వర! ప్రహ్లాదుఁడు - జాలిచేశరణనగ, హితకరుఁడై బ్రోచితివే, త్యాగరాజనిమాట ॥ప॥

లక్షణము :— ఇది, 4 వ మేళకర్త శుద్ధ కర్నాటకరాగముఇది సంపూర్ణరాగమున నుండినను, ఇందు సర్వస్వరి గమక పరికలు లా పేరవు. ఇందుగల శుద్ధగాంధారమును శుద్ధముగనే పలికించవలయును. సరిగ అను తావులలో ఋషభ మునకు కొంచెము దీర్ఘముగనిచ్చి, సరిగ అని పలికించినచో నీరాగపు కళ చక్కగా వెల్లడియగును. అవరోహణమునందు, మగరి అను తావులలో శుద్ధ గాంధారమును, వక్రించి మమరి అని పలుకుట సాంప్రదాయమున నున్నది. తక్కిన ప్రయోగములను సర్వసాధారణముగ, గమక పరికలతో నుపయోగింపవచ్చును. ఈ రాగమునందు సాధారణ గాంధారమును నుపయోగించినచో రాగ కళను బొత్తుగ మార్చ గల్గును. ఎల్లప్పుడును పాడ తగినది.

ప॥ , - ప మ గా, రి - స రి । సా, - స ని ధ్రా స్రీ । , - ప మ గా , రి - స రి । రి స సా - రి స ని ధ స్రీ
, - ప రి యాఅఅ - చ క । మఅ - మ అ అ టా । అ - ప రి యా అ అ - చ క । మ అ అ - మ అ అ అ టా

, - ప మ గా, రి - స రి గ రి । రిససా - రిసనిధస్రీ । , - సరిగమా పా । ధధపమగా - గమపమ - గరి । గమ-పమ॥
, - పరి యాఅఅ - చ అ క అ । మఅఅ -మఅఅఅటా।అ. పదుసరిలో। బొఒగ అడి - న అఅఅ- దిఇ । ఇఇ-ప రి॥

అ॥ , -పధామ పా - గమ । ప ధ నీ స స । , ధ ని స - స నిధా । ని ధ ని స - ని సరి స రీ
అ - బెఅ ప్రున - న వ । మ అ నంబిన । అ బెసనం - బు ఉ న । నె ఎ ఎ ఎ-గా ఒ ఒ ఒ రి
, - గమపమగా । రి స । ని ధ ని స ని ధ - ప ధ మా । పధనీ-ధనిసా- నిధపమ । గమపధ. నిసరిస- నిధపమ । గమ-పమ॥
ఇ - శ రణఅఅఅ। గ త । ర అఅ అ క్ష క - ని ఇన్నా । సం ం. త అత- ముఉనఅ।శఅరఅ-ణఅఅఅ-నఅఅఅ । గఅ - పరి॥

చ॥ , - ధధా - ధధా పధ । పధ నీ - నిధపప - ప ధ ని ధ । ధపమా - పధనీ - ని ధ ధా । పధ - ధ ప ప మ - గా
, - ఒ క - మని కై ఇ ।ప్రొఉఉ- పఅఅనిఇ - ధ్వ అఅఅ । ర అ క - నిఇఅ- యఅఅ । శర - ణఅ న అ - గా
, - గమ గా రిస । రిసనిధస్సి - స స స। రి స రి - గమపాపా । ధ - ధని - రి స నిధ పా
, - ఒకమాటక । ఐఇఇఇతా - మణుడు। ఒ ఒ ర్వ-లెఎ ఏ కా । శ - రఅ - ణఅ న అ గా
, - పధ - పా,మ - మగమా । ప ధ నీ- ధనిసా -ని స । ధనిసారిస - నిసనిధపా । ధని సా రిస రీ
అ - సక - లేఎఎ - శ్వఅరా । ప్రఅఅ- ప్లుఅఅ -దుడు । జఅఅఅఇ - లెఏఎఎఏ । శరి ణానఅగా
పరిగమ- గ రి - రి స । స్సనిధ ని - ప ధ నీ - ధపమా । ప ధ ని ధ - ధనిసా .. నిధపమ । గమ ప ధ - ని స రి స -
హిఇతిఅ- కరు - డవై । ప్రొఒఒఒ - చిఇ తా - తి ఇ వే । త్య అఅఅ - నఅఅ-బాఉఉ- ని ఇఇఇ - మఅ అ అ-
ని ధ ప మ । గ మ -పమ॥
అ ఆ ట ఆ । అ అ - పరి॥

8. మేళకర్త 5. హనుమత్తోడిరాగము—ఆదితాళము ఆ స రి గ మ ప ధ నీ స
తురి-సాగ-తుమ-ప-తుధ-కై ని [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] ఆ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ చేసినదెల్ల మరచితివో? ఓ రామరామ! ॥చేసి॥
అ॥ ఆసకొన్నట్టిన -న్నలయించుటకు, మును ॥చేసి॥

చ॥ (1) అలంకారైన భక్తరాలనుచు, నాడు పాలుమాలక రవి బాలుని చెలిమియు ॥జేసి॥

(2) భావతప్పక విభీషణుని కారకాది - శేషుడగు తమ్మునిం బోషించుమనిరాజు ॥జేసి॥

(3) రామ! శ్రీ త్యాగరాజ ప్రేమావతార! సీతా - భావమాటలు చెల్ప, భీమాంజనేయులు మును ॥జేసి॥

లక్షణము:—ఇది 8వ, హనుమత్తోడి మేళకర్త రాగము. రాగాంగము సప్తస్వరసంపూర్ణ గమక, వరిక, రక్తిరాగము, (పూర్వము విద్వాంసులు యీ రాగమును శుద్ధ కర్నాటరాగమని చెప్పియున్నారు. అయినను యిందు యుపయోగింపబడు మాయాస్థానరాగ మూర్ఛలవలన ఔత్తరరాగమనియే చెప్పదగినదై యున్నది.) ఆరోహణ, అవరోహణములయందు సాధారణ గాంధార శుద్ధమధ్యమశుద్ధదైవతముల ప్రయోగముల వలనే విశేషముగ రక్తి కల్గించుచున్నది. గరిగ అనుప్రయోగములో చతుశ్శ్రుతి, రిషభములను, మ గను అను ప్రయోగముపందు అంతరి గాంధారములను వాడుచున్నారు. ఈవాడుక శాస్త్రసమ్మతము కాకపోయినదని కొందరభిప్రాయము. మధ్యాహ్నము మూడుగంటలు మొదలు ఆరుగంటలవరకు పాడదగినది. ద ద మ గా. నిగరిగా- ప గ రి గా- ద ని రి ని ద మొదలైన ప్రయోగములు రక్తి గలిగించును.

వేలికి నాల్గుతరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

ప॥ పా , ద ని - ధపమగా - గమాగ - రి స - పా రి రిస ని । ధనిసా ,, పా । , ధ పమా ప - ప మ గ మ ॥ 1
చే ఎ ఎ ఎ - సి ఇఇ నా - అఅఅ - ల్ల - మా ర అఅఅ । చితివో ఓ ఓ । , ర అ అ మ - ర అ అ మ ॥

పా , ద ని - ధపమ-పమాగా-పమగరి - రిస - పా , రి - గ రి స ని । ధనిసా , రి-గమపా । , ధపమాప-పమగమ॥ 2
చే ఎ ఎ ఎ - సి ఇఇ-న అఅ -అఅఅఅ-ల్ల - మా అఅ - ర అ అఅ । చితివోఓఓ-ఓ ఓ ఓ । ఓ రఅఅమ-రఅఅమ॥

పదని సాని - ధపమ - గమ - నిద మ గరిస-గరిసని । ధనిసా ,ని - సరిగమపధనీ । దా-దనిసనిదా-పధనిధ-ధపమ॥ 3
చెఎఎ ఏఎ - సి ఇఇ - నఅ - అదెఎ ల్లమఅ-రఅఅఅ। చితివోఓఓ - ఓఓఓఓఓఓ । ఓ-రఅఅఅమా-రఅఅఅ-అఅఅమ॥

శుద్ధనిప రీగరి సని - ధనిసా - సానిధ - పమ - గమపదనిస - నిధపమ - గరిసని। డిటో — డిటో 4
చెఎఎ ఏఎఎఎ - సిఇ ఈ - వాఅఅ - అఅ - అఅదెఎల్లఅ - మఅఅఅ -రఅఅఅ। డిటో — డిటో

పధనిసరిగ - సరినిసధనిపధమప - గమపధనిసరిస - ని ధపమ -గ రిసని । డిటో — డిటో 5
చెఎఎఎఎ - సిఇఇఇఇఇనఅఅఅ - అఅఅఅదెఎల్లఅ - మ అఅఅ -రఅ అఅ । డిటో — డిటో

పధనిసరిగ - మగరిసనిధ - పధనిస - రి గ రి స - నిధపమ - మగరిస - గరిసని । డిటో — డిటో 6
చెఎఎఎఎ - సిఇఇఇఇఇ - నఅఅఅ - అఅ అఅ - దెఎల్లఅ - మఅఅఅ-రఅఅ అ। డిటో — డిటో

అ॥ సా,ధనీ - ధనీద- దా - ధ ని స రి సా - సా,ని - నిధపమ। సా,దనీ - నిద దా , - దా। ద నిసరి సా- దనిసారిస-నిధపమ
అఅఅఅ- శ అఅ- కొ - న్నఅఅఅ ట్టి - ఈఇఇ- ఇఇఇఇ। అఅఅఅ-శ అ అ- కొ ।న్నఅఅఅ ట్టి- ఇఇఈఇఇ-ఇఇఇఇ

గమగ -మధమ-ధనిద-నిసా- ధని సారిస - నిధపమ। గ మగధమగ -మధనినిధమ -ధ నిసారిస।నిధ-నిసాధని సారిస-నిధపమ
అఅఅ - శ అఅఅకొఒఒ -న ట్టి- ఇఇ ఈఇఇ - ఇఇఇఇ । అఅఅఅఅఅ-శఅఅఅఅఅఅ-కొఒఒఒఒ।ఒఒ-న్నట్టిఇఇ ఈఇఇ ఇఇఇఇ

గమదానిదమగ -మదనీ స నిదమ-దనిసారిస నిద-నిసా ,, సని।రీసనీ - సనిదనిసా ,, - సీ । ,, ధా,, - ధసామ-దా,దా, ।
అ అఅఅఅఅఅ- శ అఅఅఅ అఅఅకొఒఒఒ ఒఒ-న్నట్టిఈ నఅ।న్నా అలాఅ- ఇ0000000-చూ ।ఊటాఅ - పడుతూ-మ,మా, ।

-చి॥పదనిసరిని-దనిదదపమ-గరిసనిసా,,,,,-నిధని-సరిగమపమ।పదని-పదమపమ-గమగదపమగరి।సరిగ-సరి-నిసని-ధనిసరి-గమపద,
పదని-పదనిసరి-నిరిసని-సనిదప-పదని-పద-మపమ-గమపదనినిసా । పదనిస - రిగమగరిసాని-దనిసా । రి-గరిసనిద-రిసనిదప-
సనిదపమ ॥

చ॥ గా, గారి - పరిగమపా - దపమాపా - పమ గా - రిసః పనిధ-నిపా, - ధపమాప - పమగరి సరి
రాఅమాఅ - [illegible] - [illegible] - [illegible] - [illegible] - [illegible] - [illegible] ఇతి

గా, మా, ద నిధ - నిపా - దనిపరిపనిపా-నిపాపగరిస - నీ పరిపని-నాని పనిద - పా ని ప ప - దపామ - దాదా॥
[illegible]

1.2 చరణముల చరణమువలె పాడుకొనేది, (చిట్టస్వరము పాడి పల్లవి పాడవలెను.)

8 వ, మేళకర్త తోడి-సాగ-శుద్ధ-పంచమ-శుద్ధ-కైశి

6. తోడిరాగము——ఆదితాళము [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

అ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

రాగలక్షణము:—5 వ- కృతియుండున్నది.

ప॥ కోటినదులు ధనుష్కోటిలోనుండగ యేటికిరిగెదవో మనసా ! ॥కో॥

అ॥ మాటిగ,శ్యామసుందరమూర్తిని మాటిమాటికిఁ జూచుమహారాజులకు ॥కో॥

చ॥ గంగనూర్పురంబువను జనియించెను; రంగనిఁగని కావేరిరాజిల్లెను; పొంగుచు శ్రీ రఘునాథుని ప్రేమతోఁబొగడు త్యాగరాజునవి వినవే ॥కో॥

ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది.

మ ॥ 1. , -పా , ద - నీ ప స - ధ ని
, -కో ఓ టి - వ దు లా - ధ సు
, - మ నీ ధ మా - గ రి స రి
అ - ఎ ఏ టి కి - తి రి గె ద

2. ప మ - పధానిసా - రి స ధ ని
అ అ - కో ఓ టి న - దు లు ధ సు
, - మ నీ ద మా - గ రి స రి
అ - ఎ ఏ టి కి - తి రి గె ద

3. ప మ - ప ధా ని ప రి స - ధ ని
అ అ - కో ఓ టి న దు లు - ధ స
, - మ నీ ధ మా - గ రి స రి
అ - ఎ ఏ టి కి - తి రి గె ద

అ ॥ 1. , - ధా , ప ధా - పా ధ ని ధా , ని ధ ప
, - మా ఉ టి గ - న్యా అ అ అ అ మ అ
2. , సా , ని దా - ధ ని సా రి స - ని ద ధా
ఇ - మా ఉ టి గ - న్యా అ అ అ అ - అ అ మా
, - ధ ని - స రి గ రి - రి స
ఇ - మా టి - మా అ అ టి - కి ఇ

సా - ని ధ పా
పో - టి ఇ లా
సా , - గ మ
జే ఎ - ఓ ఒ

సా రి స - స ని ధ ప
పో ఓ ఒ - టి ఇ లా ఒ
సా , - ప మ
జే ఎ - ఒ ఒ

సా రి గ రి స - స ని ధా
పో ఓ ఒ ఒ ఒ - టి ఇ లా
సా , - ప ద
జే ఎ - ఒ ఒ

మా , - ప ధ ని సా
అ అ - సుం ద ర
, - ప ధా ని సా -
అ - సుం ద ర -
స ని ధ ప ధా - గ రి
జ ఉ ఉ ఉ మ - మ మా

పా ధ ప - మ గ మా
సు ం ం - డ అ గ
పధ ని సా - స ని ధ
మ అ న అ - స అ అ

మ ప ధ ప - మ గ మా
సు ం ం - డ అ గా
గ మ ప ధ ని - స ని ధ
మ అ న అ - స అ అ

ప ధ ధ ప - మ గ మా
యు ం ం - డి అ గ
ని ప గ రి స - స్నిధ ॥ పమ ॥ పా ॥
ఒ మ అ న అ - న అ అ ॥ అ అ ॥ పా ॥

ధ ని స ని - సా సా
ముఉ ఉ ఉ - ర్తి నీ
స రి స ని ధ ని సా
ముఉ ఉ ఉ ఉ ర్తి నీ
పా , - స్నిని ధ - ధ ॥ పమ ॥ పా ॥
రా అ - జ ఉ ల అ - మ ॥ ఉ ఉ ॥ పా ॥

అ॥ , మ ధా ప - మా ప - ప మ గా	, - మ నీ ధ పా	ప మ గా , రి సా
, గ ం గ - మా పు - రి ం ం	ం - బు న మ జ	ని ం ం ం చె మ
, - వ రీ గ రీ - స ని ధ ని సా	అ - స రీ గ మా	ప ధ నీ , ధ పా
, - రం గ ని - గ అ ని ఇ కా	అ - కె వీ రి రా	జ ఇ తు ఇ ల్లె నూ

పొంగుచు శ్రీ రఘుబాధుని ప్రేమతోఁ బాగడు త్యాగరాజు మనని వినవే ॥అ॥ (అనుపల్లవివలె పాడుకొనేను.)

శుద్ధ-సాగ-శుమ-ప-శుద్ధ-కైని 7. తోడిరాగము—ఆదితాళము అ. స రి గ మ ప ధ ని స

లక్షణము:—రేవ కృతియందున్నది. శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఏమని మాటాడితివో? రామ! యెవరివనము యేం విధమో తెలిసి ॥ఏమని॥

అ॥ మామ, మామదు లనుజులు, దలిదండ్రులు, భామలు, పరిజనులు స్వవశమాట ॥ఏమని॥

చ॥ రాజులు, మునులు, సురామరులు, పరదిగ్రాజులు, మరికురులు, శశిధరదివరాజులు లోఁబడి నడూపను, త్యాగ రాజ వినుత! నయభయముగ ముద్దుగ; ॥ఏమని॥

ప్రేలి॥ నాల్గుతరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

అ॥ ,, - సా , రి సా - ని స రి స - స ని ధా	ధా నీ స ని సా	, , , , - స ని ధ ప
,, - ఎ ఎ మ నీ - మ అ అ అ - ట అ అ	డీ తీ వొ ఒ ఓ	ఒఒ ఒ - అ అ అ అ
ధ ని - సా, రిగ - రిసా - సారిగరిసనీ - సనిధప	ధా నీ - ధ ని స ని	సా , , - స ని ధ ప
మఅ - ఏఎఎఎ - మనీ - మాఅఅఅఅఅ - టఅఅఅ	డీ తీ - వొ ఒ ఒ ఒ	ఓ ఒఒ - అ అ అ అ
ధని - నిసా రిసా - స గరి గసరినిస - ధనిసనినిద ధ ప	ధా , ని స ని - స ని ధ ని	సా , స ని ధ ప మ గ రి స రి గ
మఅ - ఎ ఏమనీ - మఅఅఅఅఅఅఅ - టఅఅఅఅఅఅఅ	డీ ఇ ఇ తి ఇ - వొ ఒ ఒ ఒ	ఓ ఒ ర అ అ అ అ అ అ అ అ అ

మ ప ధ ని - స రి స ని - దని-స్సనీ, ధ ప మ - గరిస్సని
మ అ అ అ - ఏవ రిఇ - మ అ-నఅఅఅఅమఉఉ-యెఎఎఎ

అ॥ , , - గా , గ గా - రి గ మ గ - గ రి సా
, , - మా , మ మా - అఅ దు ఉ - ల అ నూ
, , - ని గా రి సా - నీ రీ స ని ధ ప - ధా నీ
ఉఉ-ధ అ మ లూ - పాఅరి ఇఇ ఇ - జా సూ

ఉ॥ , , సా , ని ధా - ని స రి గ - రి స - ని ధ
, , రా అజు లూ- మూఉనుఉ -లుఉ - నుఉ
, , - స రి గ మా - ప ధ ని స - రి స స ని
ఇఇ -గ్రఅ జు లూ - మ అ తి ఇ - ఉఉఉఉ
రీ - గా , గ గా - రి గ మ గ - గ రి సా
అ - రాఅజు లూ -లాఒ ఒ ఒ - బ అ డీ
, , - ని గా రి సా - ని రి స ని ధ ప - దా నీ
అఅ- ర అ జ పి - నుఉత అ అ అ - గాయా

స రి గ మ - పా ద ని
ని ఇ ధ అ - మాఒ ఒ
, , - ని సా రి సా
ఉఉ-జా లం త ల్లీ
సా - స ని ధ ప మా
లూ -స్వఅ వ అ కా

నీ సా , ని ధ ప
ఊరాఅమ య ఉ
ధా ని సా - రి సా
ఊ రు లూ - శ పి
, , - ని సా రి సా
ఇఇ - వ డూ పమా
సా స ని ధ ప మా
భాయఅ మ ఉ గా

స రి గ రి - స నిధప।ధనిసా॥
తె ఎ లి ఇ - సిఇఇఇ।ఇఇ॥ఏ॥

ని స ని ధ నీ సా
ద ం ం ం డ్రులూ
ప ద ధ ని - నిసరిగరిసనిధ।
సూఉఉఉ - టఅఅఅఅఅఅ।

సా ధ ని - సా॥
అ అ అ - శ॥

మ ప ధ ప - ప మ గా
లు ఉ వ అ - ర అ దీ
ని ధ నీ - స రి గ రి
ధ అ రా - ది ఇ వ అ
ని స ని ధ - నీ సా
త్య అ అ అ - అ గా
మ మ ధ ని- ని స రి గ - రిసనిధ ।
మఉఉఉ-ద్దుఉఉఉ-గఅఅఅ ।

సా ధ ని - సా ॥
అ అ అ - ఏ ॥

8-వ మేళకర్త 8. తోడిరాగము——మిశ్రచాపుతాళము అ. స రి గ మ ప ధ ని స

తొరి,సాగ-శుమ-ప-శుధ-క్రైని [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి.] అ. స స ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఎందుదాగినాడో శ్రీరఘురాముడెందుదాగినాడో, యీదరుగరా - డెన్నాడు దయవచ్చునో ఓ మనస ॥ఎందు॥

అ॥ ఎందుకీ చపలము విన వేనామనవిని - ముందటివారల భక్తులఁపోషించుటకు ॥ఎందు॥

చ॥ అలనాఁడు కనకకశ్యపునిండారు - చలముఁజేసి సుతుని సకలబా - ధలఁబెట్టఁగ

మదిని తాళకని - శ్చలుఁడైన ప్రహ్లాదుకొరకుఁ కంబమునలో - పలనుండఁగ లేదా యారీతిని నేఁ ॥డెం॥

(2) మునువారి వాహనాహన తనయుఁడు మద - మువ రవిజాని జాలఁగొట్టుటఁజూచి మనసుతాళఁజాలక

ప్రేమ - మునఁబాలనము సేయఁదాళ తరుపునురుఁ-గున నిల్వఁగలేదా యారీతిని నేఁ ॥డెందు॥

(3) తొలిజన్మములనాఁడు చేసిన - దుష్కర్మములనణఁగనుజేయనాజుం శ - త్రులనుబట్టి పాడి

సేయనదియుఁగాక - యిలనుజంచల విరహిత నిజభక్తజ - నులను త్యాగరాజును రక్షింపనేఁ ॥డెందు॥

రాగలక్షణము:—పి. వ కృతియందున్నది.

ప॥ ,, - స రీ, గ సా । సా, స ని ని - ధా ని । సా, , , , - ధ ని । స రి - సా రీ ॥ (1)

,, - ఎందు,ఉదా। ఆ, గి ఇ ఇ - నా ఆ ।డో, , , , - శ్రి ఇ । రఘూ. ర ఆ

సా, ని - స గ - రీ సా । సా, ని, - ధా ని స ని రి । స ని ధ ని, - ధా, ధ ని । స సా - సా సా ॥ (2)

ఆ, ము - డెం -దూదా । ఆ, గి, - నా ఆ ఆ ఆ । ఆ ఆ డో ఓ, ఓ, శ్రి ఇ । రఘూ - రా ఆ

రీ, ని - సా - రీ - రి స సా । సా , స ని ధ - ధా ని స - ని స రి । డిటా - టిటా (3)

ఆ, ము-డెం - దూ- ద ఆ ఆ । ఆ, గి ఇ ఇ - నా ఆ ఆ - ఆ ఆ ఆ । డిటా - టిటా

రీ, ని - స రి గా - గ రి రీ । రి సా- ధ ని స రి - స ని ధ ని। ని ధ ధా ,, ధ ని స రి । గ గా- రి స రి (1)

ఆ,ము - డెం దూ - దా ఆ ఆ । ఆ గి -నా ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ। డో ఒ ఓ ,,యీ ఇ ఇ। దశ-రా ఆ ఆ

గ రి స ని - రి గ మా ప మ గా గా మ గ గా । సా, రి స ని - ధ ని సా రి స - సీ స రి సా, రి । ధ ని ధ - ధా ధ ని । స రీ -స రి గ రి-స రి గ రి

మ ఉ ఉ ఉ-డెం మ ఉ ఉ ఉ- దా ఆ ఆ ఆ । ఆ, గి ఇ ఇ - న ఆ ఆ ఆ ఆ - ఆ ఆ ఆ ఆ, ఆ ।డో ఒ ఒ - ఓ ఇ ఇ।దశ రా ఆ ఆ ఆ-ఆ ఆ ఆ ఆ।

స రి స ని - రి గ - మామమ మ గ గ రి రి స। రి గారిసని-ధ్ని సారిస - సని ధ్ని । ధ్ని ,,,, ధ్ని । సా,రిగా- గమపద -నిదపమ
మూఉఉఉ - డెం - దూఉఉ ఉఉ దాఅఅఅ। అ ఆగిఇఇ.నఅ అఅఅ - ఆఅఅఅ । డో,,,,యీఇ ద ,అకు - రాఅఅఅ-అఅఅఅ
గ రి సని-గమ- పాద ప ప మ ,, గరిసా । గా, రిసని - ధ్నిస - స్నిపరి -వా, రి స నిధ్నస్నీ-స్నిధ్నా - ధ్నిసరి । గ-గా-గమపమ-గమపద
అఅఅఅ డెం- దుఉఉ ఉఉ - దఅఅ । అ , గిఇఇ - నాఅఅ-అఅఅ-అ ,అ అఅఅ డొఒఒ-యిఇఇ । దకు -రాఅఅ-అఅఅఅ
నీ -ధనిసా- నిదపమ।గమగరిపని- ధ్ని సారిస- సనిధ్ని।నిధ్ధా-,,,ధ్నిసరి।గమపధనిస -రి గమగ-గరిరిస (5)
అ-డెం దు- దాఅఅ।అఅఅఅగిఇ-నాఅ అఅఅ-అఅఅఅ।డొఒఒ-,,ఇఇఇఇ।గఅఅకుఉఉఉ.రాఅఅఅ-అఅఅఅ
సనిదని - రిస - సనిధప - నిధపమ । మగారిసని - డిటా । నిధ్ధా , , - ధ్నిసరి । గగా - మాపమ - మామగ (6)
అఅఅఅ - డెం - దుఉఉఉ - దాఅ అ । అఅ గిఇఇ - డిటా । డొఒఒ , , - యిఇఇఇ । దకు - రాఅఅ - అ అఅ
గా - మగ - మా పాదప మా । మా, మ గ రి - రి స రి ని । సా ,,,, ధ్ని । స రి రి - మ గమా పమ
అ - డెఎ - న్నాడుఉఉఉ । ద , యఅఅ - నొఒఒచ్చు । సౌ ,,,, శ్రీఇ । రాఅఅ - మూఉఉ నఅ
గా - డిటా । డిటా । సరిగమా - మపధప । పమమగగ రి - రీ సా స రి । గ రి సని॥ ప రీ॥
అ - కెఎ-న్నాడు ఉఉఉ। ద ,యఅఅ నొఒఒచ్చు। నొఒఒఒ - ఒఒఒఒ । మఅఅ అఅఅ - అసా అఅ । అఅఅఅ॥ ఎందూ॥
అ॥ , , ప - పాపమ । మగ మా - ధ ని ధా । , , - దధ - నీ ధా । ధా , ని సా - సరిసా సా
, ,ఎం - దు కీఇ । చఅ ప - అ అ ము । , , - విన - వేనా । మ , అ న - నీఇఇఇ నీ
నిదపమ - దపాపమ । సా , మగమా - ధపధా । ,, పద నీధని । ధనిసనిధా - దానిస - నిపరిస
ఇఇఇఇ - ఎంయక్కీఇ । చ , పఅఅ - అఅమూ।,, విన వేనఅ । మఅనఅఅ - నీ ఇఇ - నిఇఇఇ
నిధపమ - దధగరిపని - సనిధప । సనిధపమ - ధపగా । , , పదనీధని । పసని - సా సా
ఇఇఇఇ - ఎం దుఉఉఉ - కీఇఇఇ । చఅ ప అ అ - అ అ ము । , , విన వేనఅ । మనఅ - నీ నీ
రీని - సనిసారీ - రీసా । సాసనిధా దానీధనిసా । నిదా - పదనిద - ధపమ । మపధపమ గారిస ।రిని - ప రీ॥
ఇఇ - మందఅ - టీతు । వ లెఎవ్ భాఅఅఅఅ । క్కుల - పొఒఒఒ - ఒఒఒఒ । షి ౦౦౦౦౦ చుటఅ ।కుఉ - ఎందూ॥

చి॥ గా రి స్ని - రీ । స్ని ధా - స్ని స్ని । రి రీ గా రీ । మ గా మా మా
దా ని ద మ గా । గా మ గ రి రీ । గ రి స - ధా మ గ । స్ని ద - స రి రీ
గ రి స - ని ద ధా । ని ధ మ - గ మ ధ ని । గ రి ని - ద మ గ రి । ని ధ మ గ రి స రి॥ , స్ని - ఎం దూ ॥
మ॥ , , మ గ మా పా । ధ స్ని-ధ ని - ధ ని సా । ని సా - ని స రి స - ని ద మ మ । మ ప ద మ ప మ - గా రీ
, , అ ల నా డు । క న-క అ - క అ అ । శ్వ పు - ని ం ం ం - ం ం ం ం । దా అ అ అ అ అ - అ రు
స స్ని - గ రి - గా రీ । రి స్ని - స స్ని రి స ధా । ధ స్ని ధ - స్ని స రి । గ రీ-సా రి స్ని
ఉ ఉ - చ ల - ము దే । సి తా - సు ఉ ఉ తూ । ని ఇ ఇ - స అ అ । క ల-బా అ అ
గ రీ - మ గ రీ సా । సా , రి స్ని - సా స స్ని । ధ స్ని స్ని - స్ని ధ ధా ధా । ధ స్ని - స్ని - సా
ధ ల - నా ఎ ఏ ట్ట । గా , అ అ - మ ది ఇ । ని ఇ తు- తా అ అ అ । శ అ - నా - సి
, , స రి గా మ । ద ని ద - సి సా । , , ద ని సా - స ని । స ని దా - సి ని సా
, , శ్చ లుం డై న । ప్ర ల అ - హ్లా దు । , , కా ర ము - క ం । బ అ ము - లా ఒ స్ని
, , ప ద ని స రి స । స ని ధా - ధా సి । సా , , , - స ని । ధ ప మ - ధ ప మ - గ రి
, , ప ల సు ం ం ం । డ అ అ - లే ఏ । దా , , , - అ అ । రి ఇ ఇ - తి ఇ ఇ ఇ - ని ఇ
స రి స ని - ద ని స రి గ రి - రి స స ని । స ని దా - ని స - ని స రి । సా , , , - స ని । ధ ప మ-ధ ప మ-మ గ గ రి
మ ఎ ఎ - ప ల సు ం ం ం - ం ం ం ం । డ అ అ - లే ఎ - ఎ ఎ ఏ । దా , , , - అ అ । రి ఇ ఇ -తి ఇ ఇ ఇ -ని ఇ ఇ ఇ
రి ప స స్ని - స రీ , గ సా ॥
నె ఎ ఎ - డెం దూ , ఉ దా ॥

8 మేళకర్త
శుభ-పాగ-శుమ-వ-శుభ-కైని

9. తోడిరాగము—రూపకతాళము
శ్రీ త్యాగయ్యగారికృతి

అ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

క॥ వెడలెను కోదండపాణి అనుజ సౌమిత్రిని గూడి ॥వెడ॥ అ॥ పుడమిలో జనులెల్ల పొగడ పూజితుడై మునితోగూడి॥వె॥

చ॥ శిఖమున కొండియు జాడగ యురమున హారములు - మెరయ కరమున శరచాపములను ఘనముగ మెరయా మరుచిర
వాద్యములు ప్రియ మురులెల్లను స్తుతిని సేయా పర త్యాగరాజనుతుడు వసుధభార మెల్లదీర్చ ॥చ॥

రాగలక్షణము:— ౧ వ కృతియం దున్నది.

ప॥ , । స రి గ రి సా - ని ధ ని స స స
, । వె డ లె ను కో - ద ం డ పా అ ణి

, ని । స రి గ రి స ని గ రి - స ని ధా , ని స స స
ఇఇ । వె డా లె మూ కో ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ దం డ ప అ ణి

, ని । స రి గ రి సా గ రి సా గ రి - స ని ధ ని స స స
ఇఇ । వె డా లె మూ కో ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ దం డ ప అ ణి

, ని । స రి ప మ గ రి స ని గ రి - స ని ధా , ని స స స
ఇఇ । వె డ లె ఎ ఎ ను కొ ఒ - ఒ ఒ దం , డ ప అ ణి

, ని । సా ధ ప మ గా రి స ని గ రి స - ని ధ ని స స స
ఇఇ । వే డ అ అ లె ను కొ ఒ ఒ ఒ - ఒ దం డ అ పా ణి

, ని । మ గ మా పా ధ - పా ధ ప మ మా ప మ గ రి
ఇఇ । అ ను జా సా మి - త్రి ఇఇ ఇ ని గా ఉ ఉ ఉ డి

ప ని । మ గ మా పా ధ - ధ ని సా స ని ధ ప మ గ
ఇఇ । అ ను జా సా మి - త్రి ఇ ని స ఉ ఉ ఉ డి ఇ

రి స । మ గ మా పా ధ - ధ ని సా రి ని ధ మ గ రి । స స్ ॥ స రి
ఇ ఇ । అ మ జా పా మి - తి ఇ సి గు ఉ ఉ డి ఇ । ఇ ఇ ॥ వ డ

అ ॥ , । ప ధా ని ధా ప మ - ధా ధ ని స్ స ని । సా , , , ద ని - సా , రి స ని ధ ని స
, । ప్ర మ మి లా జ మ - లే ల్ల పో గ డ । రి , , , ఇ ఇ - ఈ , ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ

ప మ । ప ధా ని స్ ధ ప మ - ధా ధ ని స ని । సా , , , ధ ని - సా , రి స ని ధ ని ధ
ఇ ఇ । ప్ర డా మి ఇ లా జ మ - లే ల్ల పో గ డ । రి , , , ఇ ఇ - ఈ , ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ

ప మ । ప ధ రి స ని ధ ని ధ ప మ - ధా ధ ని స్ స
ఇ ఇ । ప్ర డ మి ఇ లా జ మ - లే ల్ల పో గ డ

స్ స ని । గ రి సా స ని ధ ప ధా - ధ ని సా రి ని ధ మ గ రి । స స్ ॥ స రి
ప్ర । ఉ ఉ డి తు ఉ ఉ ఉ డై - మ ని తో గు ఉ ఉ డి ఇ । ఇ ఇ ॥ వ డ

చ ॥ , । ప ధ ప ప ప ధ ప ధ - మ ప మా ప మ మ గ మ ప
, శ । ర మ ప పా ం ం ం - డి య జా అ అ అ అ ర గ

, । ప ధా ని ధా ప ప ప ధ - మ ప మా ప మ మ గ మ ప
అ । శ రా మ జా పా ం ం - డి య జా అ అ అ అ ర గ

, । మ ప మ మ మా - మ ప ధ ప ప మ గ రి గ రి సా
అ । య్య రమ్ మ స హా - ర అ మా ఉ ఉ ఉ మె ఎ ర జ్ఞ యా

, । స స మ మమ - మా ధ ప మ గ రి గా । , గ మ ప ప ధ ప ధ మ - పా , , , ,
అ। శ ర మ స శ ర - చా ప అ ము ఉ ల అ నూ । , ఘ స ము గ మె ఎ ర అ - యా , , , ,
, ప ధ ని ధా పా - మ ప ధా ని పా స । , ధ ని పా ప ని - ధ ని ప రి స ని ధ ని ధ
మూ రూ చి రా వా - అ ద్య మా లా మ్రో య । అ మ ర లీ ల్ల మ - స్తు తి ని సె ఎ ఎ ఎ య అ
ప మ । ధ ధ గా రి స - ప ని ధ ప ధా ధ ని స స । స రి గ రి స - స ని ధ ప ధా -
అ అ । ప ర త్యా అ గ - ర అ అ అ జా ను ఉ తు డు । వ అ మ ఉ ధా ధ అ అ అ రా -
ని స స ని ధ ప మ ని ధ మ మ గ రి । స స స ॥ గ రి ॥
మె ఎ ఎ ల్ల అ అ రి ఇ ఇ ఇ ర్వ అ । అ అ ॥ కెం ॥

---

8. మేళకర్త
శురి - సాగ - శుమ - ప - శుధ - కైని

10. తోడిరాగము-తిశ్రజాతిత్రిపుటతాళము

శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి

అ. సరిగ మపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

రాగలక్షణము:—ప వ. కృతియందున్నది.

ప॥ ఎందుకు దయ రాదు రా శ్రీరామచంద్ర నీ ॥కెం॥

అ॥ సంతడి యని మా చితివో యిందులేవో నీ ॥కెం॥

చ॥ తీరని భవనీరధియందు రడి పైరింప - నేరక భయమొందగ పంకజపత్ర - నీరవిధి నల్లాడగ జాచి జాచి - నీరదాభశరీర నిరుపమ శూరనీ ॥కెం॥

2. పాలకు దర్విమంథ పాథర మపధనించు - వారిచెలిమినేయ నేరక మేను - శ్రీరామ సగమారెయ నిట్టి వనుచు జాచి - నీరజభవనయన నిర్మలాప ఘనమీ ॥కెం॥

3. జాలేల యిది సమయమేగాదు జేసిన - నీ వేగతిపలుకవయ్య శ్రీరామనీ - వేగాని పరిలేదురా దీనశరణ్య - త్యాగరాజనుత తారకచరితనీ ॥కెం

1.2 చరణము వరి పాతుకొనవలయును.

చ॥ ,, దని సా స నిదప । పా మ గ రి ప గ రి స ని ధా ని । సా , , , , పరి । గా మ దా నీ
,, ఎం దూ ఉ ఉ ఉ । దా య అ అ అ ర అ అ అ అ అ దూ । రా , , , , శ్రీ ఇ । రామచంద్రా

స నిదప ॥ దని సా నిరిస నిదప । మ ప మ గ రి ప గ రి స ని ధా ని । డిటో డిటో
నిఇఇఇ ॥ కెం దూ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ । ద అ య అ అ అ ర అ అ అ అ దూ । డిటో డిటో

స నిదప ॥ దని సగరిసనిరిసని । దనిదపమగగరిసని ధా ని । డిటో । గా మ పా దప దా నీ
నిఇఇఇ ॥ కెం దు ఉ ఉ ఉ కు ఉ ఉ ఉ । ద అ అ య అ అ ర అ అ అ అ దూ । డిటో । రా మ చం ం ద్రా అ

స నిదప ॥ దని సా రిసరీ సా నీ ప రి సా నీ । దానిస నిదప మా పద ప మ గ రి స ని । సా , , , , సరి । గా మ దా నీ
నిఇఇఇ ॥ కెం దూ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ । దా అ అ య అ అ అ అ రా అ అ అ అ అ అ దు ఉ । రా , , , , శ్రీ ఇ । రామచంద్రా

స నిదప ॥	డిటో	డిటో	డిటో
నిఇఇఇ ॥	డిటో	డిటో	డిటో

గమపదనిప రిగమప గరి స ని । స నిదప ॥ దని
రఅఅఅఅ చెం ం ద్రఅఅఅ । ని ఇఇఇ ॥ కెం

అ॥ ,, పాద నీ పప । సా రిసనిదనిసా । నిదమ పాద నిసరిగారిసా । సా రిసని దనిస పద । నీ దమ మగగమమదదనిని । స నిదప ॥ దని
,, సంద డీయని । మా రఅఅ చితివో । రఅమ సంద డిఇఇఇ తాయనీ । మా రిఅ చితివో ఇం । దూ , లి ఎ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ । నిఇఇఇ ॥ కెం

చ॥ ,, - ని దా పా । పా ప మ గా గ మ దప దా -
,, - జా గే లా । యా రి ఇ తా స అ మ అ యా -

,,-దనిసాసా। సనిరిసానిదప దా।,,దనిసాసనిదప
అఅ-మెవె గాదూ। జెఎఎవిఎనిఇనా। అఅనిఇజిగఅతిఇ

పామగరిపగరిసనిధ్ధాస్ని। సా ,,,,సరి। గామదానీ-
బాలఉఉఉకఅఅఅవా। య్యా అ అ ర్రిఇ। రామచంద్రా-

సనిధప-ధనిసాసనిధప। ధపమగరిసగరిసనిధ్ధాస్ని। సా,,,,సరి। గామదానీ-
నిఇఇఇ-జెఎగానిఇఇఇ। దఅరిఇఇఇజెఎఎఎవీదూ। రాఅఅఅదిఇ। నాశరాణ్యా-

సనిధప-పధనీపప। సారిగరిపధనిపధ। నీ,ధపమగగమమధధనిని। సనిధప ||దని||
అఅఅఅ.త్యఅగారఅ। జాఅఅఅనిసతతఅ। రాఅకఅఅజెఎఎఎరఇఇఇ। తఅఅఅ-||కం||

8వ మేళకర్త 11. తోడిరాగము--ఆదితాళము

అ. సరిగపపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

శుద్ధ-సాగ-శుమ-ప-శుద్ధ-కెని [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ కద్దనువారికి కద్దుకద్దని మొరలనిడు-పెద్దల మాటలు నేడబద్ధమౌనా ||కద్ద||
అ॥ అడ్డంపు చెక్కిళ్ళతో ముద్దుగారు మోముజూడ-బుద్ధికలిగినట్టిమా-యొద్దరావదేమిరా?||కద్ద||
చ॥ నిద్దుర నిరాకరించి-ముద్దుగాఁతంబురఁబట్టి-శుద్ధమైన మనసుచే సుస్వరముతో-పద్దతప్పక భజియించే భక్త
పాలనము సేయు-తద్దయాళాలనిని త్యాగరాజనన్నుతి॥కద్దను॥

రాగలక్షణము:—ర-ప కృతియందున్నది (వ్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది.)

| ○ | ○ | | ○ | ○

1.స॥ ,మనీధాపా। మాగా। రిసరి॥ గరిగ-సరిని-సా। ,సనిధ్ధని। సాసా
,కద్దసువా। రికి। ,కఅద్దు॥ కఅద్ద-అఅని-మెం। ,అఅఅఅ। నిడు

2. ,మనీదా-ధనిసా। నిధపమ। గ-రిపరి॥ గరిగ-సరిని సరిసా। నిధ్ధని। సాసా
,కద్దసు-పఅఅ। రిఇకి-ఇ-కద్దు ఉ॥ కఅద్ద-అనిఇ మెం ఒ ఓ। అఅఅ। నిడు

(త), మ ని దా - ధనిసరి ॥ గమగరిరిసని । ధమగరి - సని ॥ ధా - దమగరి - సా - సరిసా । నిధని । పాసా
, కి ద్దను - పలఅఅ। రిఇఇకిఇఇఇ । కఅఅఅ - ప్పుఉ॥ క - ద్దఅఅఅ - ని - ముఒఒ। ఉఅఅ। నిదు
, రి స రి - గా మా । గసధా । ని స రీ సా ॥ సా ని ద - ని ని సా । ప ద ని ధ । పా - ప మ గా
, పెద్దల - మా అ । టఅఅఅ। సెఎ ఎఎ ॥ డ అ అ - బ అ ధ్ధి । మూఉఉఉ । ఉ - న అ అ
, ని స ద గా - మ ప ద ప । ప ద ని ద - ద ని స ని । ని ద ని స - స ని స ॥ డిటో ॥ , గ మ ని ॥
, పెద్ద అ లా - మా అ అ అ । ట అ అ అ - లుఉఉఉ । సెఎ ఎఎ - ఎఎ ఎఎ ॥ డిటో ॥ అ అ క ద్ద ॥
అ॥, ని దా పా మా । , మ ప మ । ప మ గ మ ॥ , ప పా - ద ని స ని । ద ని ద ప । ధ ని సా
, అ ద్దం పు చె । , క్కిఇఇళ్ళ । తొ ఒ ఒ ॥ , ముద్దూ - గ అ అ రు । మొఒ ఒము । మూఉ ద
, నిసా - నిద - ప ద ని స । రి గ రి స - ని ద ప మ । పమగమ ॥ , దపా - దనిసని । ధ ని ద ప । ద ని-స ని ధ ప
, అద్దం - పుఉ - చె ఎ ఎ ఎ । ఎఎక్కిఇ - ఇఇఇళ్ళ అ । తొఒఒఒ॥ , ముద్దు - గఅఅరు । మొఒఒఒము । మూఉ-ద అ అ అ
ద ని - దపద - ని ని స రి । గ - గరిస । ని ని సా ॥ రి స - సరి - స ని ధని । సానిధ । ప ద - పమగా । గ-మనీ ॥
అ అ - బుద్ధిఇ - గ అ అ ల్లీ । ఇ . నఅఅ । ట్టి ఇ మా ॥ యొఒ-ద్దఅ - రాఅఅవ। లేఎమి । రా అ - అఅఅ । అ-కద్ద ॥
చు॥, ద దా దా పా । , మా ప । ప మ గ మ ॥ , మ దా పా మా । , మ గ మ । ప మ గా
, ని ద్దు ర ని । , రా క । రి ం చి ఇ ॥ , ముద్దు గాతం । , బూఉర । బ అ ట్టీ
, ద దా దా ని స రి స । , ని దా ప । ప మ గా ॥ , గమా - ద ని స ని దా । , ద ప మ । ప మ గా
, ని ద్దు ర - నిఇఇఇ । , ఇ రా క । రి ం చీ ॥ , ముద్దు - గా అ తాం ం । , బు ఉ ర । బ అ ట్టీ
, రి స రి - గామా । ప ద నీ - ద ప । ద మ గా ॥ రి స రీ గా మా । ప ద ప మ । పా పా
, కుఉద్ధ - మైన । మ అ అ - న అ । మ ఉ చే ॥ మఉస్వ ర మ । తొఒ ఒ ఒ । ఓ ఓ

పద్దు తప్పక భజియించు - భక్తుల - పాలనమునేయు ; తద్దయాశాలివి, నీ వేత్యాగరాజ సన్నుత॥

(అనుపల్లవి వలె పాడుకునేది)

8-వ మేళకర్త. హనుమత్తోడి. 12. ధన్యాసిరాగము-రూపకతాళము అ. స గ మ ప ని స

జన్యము. శురి-సా-గ-శుమ-ప-శుధ-కైశి శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారికృతి అ. సనిధపమగరిస

ప॥ శ్యామసుందరాంగ సకల శక్తియు నీవేర ॥శ్యా॥ అ॥ రామపరహితగుణసాంద్ర ధరణివెలయు రామచంద్ర ॥శ్యా॥

చ॥ దుష్టదనుజ మదవిదార - శిష్టజన హృదయవిహార ఇష్టదైవము నీవేర ఇలను త్యాగరాజు వేర ॥శ్యామ॥

రాగలక్షణము:—రిప మేళకర్త హనుమత్తోడి జన్యరాగము. ఇందు సాధారణగాంధారకైశికనిషాదములు రాగచ్ఛాయలు రాత్రి మూడుగంటలు (అనగా ప్రాతఃకాలమందు) మొదలు ఆరుగంటలవరకు పాడదగినది. ఇది భాషాంగ, రక్తి, ఉపాంగరాగము. దేశీపసంపూర్ణరాగము. సగామమగరిస-పనిసానిధమగరిస-నిసగామగరిస మొదలగు ప్రయోగములు రక్తిని కల్గించును.

ప॥ (1) ధాప - గామ ॥ పా పా ధ ప ధ మ ॥ (2) ధాప - గామ ॥ ఎనీప - సానిధ ప మ ॥

శ్యామ - సుంద ॥ రాం గ అ అ అ ॥ శ్యామ - సుంద ॥ ర అ ం - గా అ అ అ అ

(3) ధాప - గామ ॥ పని సా - ప ని సా రి స - ని ధ ప మ ॥ (4) ప ని ద - ప ద ప । డిటో

శ్యామ - సుంద ॥ ర ం ం - ం ం ం ం - గ అ అ అ ॥ శ్యామ - సుంద । డిటో

(5) ప ని ద - ప ద ప ॥ పా ప - గ మ ప ॥ ప ని సా రి స - ని స రీ సా । గ గ రిస - రి ని సా - నిదపమ ॥ ధాప॥

శ్యామ. సుంద ॥ రాంగ - సకల ॥ శ అ అ అ అ - క్తియు నీ । వె ఎఎఎ - ఎ ఎ ఏ - రఅఅఅ॥శ్యామ॥

అ॥ (1) , స గ గ గ గ గ ॥ గ - గ మ రీ - స రి ని ॥ సా - సా రి స సా ॥ ప ని స రి స ని - ని ధ ప మ ప మ ॥

, తాఅ తు ప రహి ॥ త - సుకు ణ - సాంద్ర ॥ రీ - ఈ ఇ ఇ ఈ ॥ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ॥

(2) డిటో ॥ డిటో ॥ గ గ రి రీ స - స రి నీ నీ ॥ సా స - స ని ని ద ప మ ॥ధాప॥

డిటో ॥ డిటో ॥ థ అ ర అ మ - వెఅలయు ॥ రా మ - చం ం ం ద్ర అ॥శ్యామ।

చ॥, ప ప ప ప మ । ప ని ని - స ని ధ ప మా ॥, మా ప మ - గ రి స ॥ గ గ మ - పా ప ॥

దుష్ట ద ను జ । మ ద వి - ద అ అ అ రి ॥, శి ష్ట అ - జ హృ॥ ద య వి - హా ర ॥

, గ గ సా గ । గా మ గ రీ - స రి స ॥ గ గ రి రి సా - స రి ని నీ ॥ సా స - స ని ని ధ ప మ ॥ ధా ప ॥

ఇ ష్ట దై వ । ము ని ఇ ఈ - వే ల ర ॥ ఇ ఇ ల అ మ - త్యా అ అ గ ॥ రా జు - వే ఎ ఎ ర అ ॥ శ్యామ ॥

13. అసావేరిరాగము—ఆదితాళము

అ. స రి మ ప ధ స

శుద్ధ-సాగ-శుమ-ప-శుద్ధ-కైశిని [శ్రీత్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

అ. నిధపమగరిస

ప॥ రారా మా యింటిదాకా రామ సుఖమీరి సుఖమాగ మ్రొక్కరా రామ ॥రారా॥
అ॥ రారి దశరథకుమార నన్నేలుకోరా తాళలేరారామ ॥రారా॥

చ॥ (1) కోరిన కోర్కెలు-కొసపాగక నే-నీరజనయనానీ-గారినిగని నే-పారితి
గాని-సాధుజనావన-పారిపెడలి-సామినేడైన॥రారా॥ (2) ప్రొద్దునలేది-
పుణ్యముతోటి బుద్ధులుచెప్పి-బ్రోతువుగాని-ముద్దుగారుసీ-మోమును
జూచుచు-పద్దనిలిచి.వారము పూజించె॥రారా॥
(3) దిక్కునేనమము దెలాసి నన్నుబ్రోవ గ్రక్కునరావు కరుణను
నీచే జిక్కియున్నదెల్ల మరచితిరో-శ్రీత్యాగరాజ నీభాగ్యమురామ ॥రారా॥

రాగలక్షణము:—రిప మే. హనుమత్తోడి జన్యరాగము ఔడవ సంపూర్ణ, శాషాంగర క్తి, రాగము శుద్ధ ఋషభ సాధారణ గాంధార శుద్ధదైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఆరోహణమందు గాంధార నిషాదములు వర్జింపదగినవి, గమకఒరికరాగము యెల్లప్పుడును పాడదగినది. [ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకోనేది.]

ప॥ , - పా పా ప మ గా గ రి సా రీ	గా , రి రీ	సా , స
, - రా రా మ అ ఆ ఇ ఇ ఇంటి	ద అ అ ఆ	కా అ ర
రిమ-పా పా ప మ గా గ రి సా రీ	ప మ గ రి రీ	సా , స
అమ-రా రా మ అ ఆ ఇ ఇ ఇం టి	ద అ అ అ ఆ	కా అ ర
రిమ - ప ద పా ప మ గా గ రి సా రీ	ప మ గ రి రీ	సా , స
అమ- ర అ రా మ అ ఆ ఇ ఇ ఇంటి	ద అ అ అ ఆ	కా అ ర

మ ప ధ ప మ గ రి స
క అ అ అ అ అ అ అ ర

సా , స రి
కా అ ర ఘు

ధపమగరిసాస । రి మ - పాపా
ఎ ఎఎఎరార । అమ - రారా

, నీ సా
అన్నేలూ

స నీ స
అన్నేలూ

రి సా స । రి మ పా పా
ఎ రా ర । అమ - రారా॥

మ ప గ రి రి స రి
న్నుఉ బ్రోబఒఒవా

పా పా , ధ
సి చే ఎ ఎ

పా ప నీ ధ పా
జా అఆ అ అ

పా , మ మ గ రి
దా అ అ అ అ అ

, పా ధ ప మ ధ
అ మొం ఒ ఒక్కా ఎ

గా , రీ , సా
మాఅరాఅసా

సా రి గ రి స రి
మా ర అ అ అ స

, పా ధ ప మ గ
అ రా శ అ జె ఎ

, ప ధా ప మా
, దె లా సీ నా

, ధ సా రి మా
ఉ కరూ ణనూ

మ ప ధ ప మ గ రి స
క అ అ అ అ అ అ ర

సా , స రి
కా అ ర ఘు

ధపమగరిసాస । రి మ - పాపా
ఎ ఎఎఎరార । అమ - రారా

, నీ సా
అన్నేలూ

స నీ స
అన్నేలూ

రి సా స । రి మ పా పా
ఎ రా ర । అమ - రారా॥

మ ప గ రి రి స రి
న్నుఉ బ్రోబఒఒవా

పా పా , ధ
సి చే ఎ ఎ

రి మ - రి మ మ పా ద ధ ప
అమ - ర అ ర మా ఇ ఇంటి

రి మ - పా పా మ ప ద పా ద ప మ గ రి సా రి
అమ - రా రా మ అ అ అ అ అ అ ఇ ఇ ఈంటి

మా ప ధ ప రి గా రి సా
పీ ర కు కు మ అ అ రా

అ॥ రి మ - ప మ ప ద స స స స
అ మ - ర అ ర ద శ ర గ కు

పా పా , ద మ ప ద ప స
రా రా అ ద శ ర గ కు

, ద ద ప మ ప ద పా రి గ రి ప ని స
ఉ కొ ఒ ఒ ఒ ఒ రా అ అ అ అ అ అ

చు॥ , రి మ పా ప ద ప
, దిక్కు సేన ను చూ

, ఘ దా ప మా మ గ గ రి రీ సా
అ గ్ర అ క్కు హా ర అ అ అ అ వు

మా ప దప సా స గా	రి స రీ గ రీ	సా రి గ రి సా ని స పా
ఏ జి క్కి యున్న దే	ల్లమరాచి తీ	ఓ ఓ ఒ ఓ ఓ ఒ ఒ శ్రీ
, ద ద మ ప ద సా రి గ రి స ని స పా	, , , పా , ప మ	గ రి సా , స । రి మ - పా పా॥
ఇత్య అ గ అ ర అ అ అ అ అ జ ఉ నీ	ఇఇ ఇ భా అ గ్య మ	అ అ అ అ ర । అ మ - రా రా॥

శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని- 14. మాయామాళవగౌళరాగము ఆదితాళము. ఆ. సరిగమపధనిస
ప్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకునేది. శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారికృతి
ఆ. సనిధపమగరిస

ప॥ మేయనమాన ధీరవరద, రఘు - వీరజాతును రా గ; మహా ॥మేరు॥
అ॥ సారసార ఒయ్యారపు నడలను - నీరదకాంతిని, నీ రీతిని, మహా ॥మేరు॥
చ॥ అలకలముద్దును తిలకపుతీరును - తళుకు జెక్కిళ్ళు తనరు నెమ్మోమునూ - గళమున శోభిల్లు - కనక-భూషణముల - దళిత
దుర్మానవ త్యాగరాజార్చిత ॥మేరు॥

లక్షణము:—ఇది 15-వ మేళకర్తరాగము. రాగాంగ, సంపూర్ణరాగము. ఈ రాగమందుగల (సరిమపద)లు, మారని స్వరములగాక కాకల్యంతరములను మారుబడని స్వరములుగా నుండుటచేత నీరాగమన్నివిధముల శుభదాయకమనియు, షడ్జమునకు రిషభములు గాంధారమునకు మధ్యమమును పంచమునకు దైవతమును నిషాదమునకు షడ్జమును డానిన స్థానములు గనుక పట్టి యధ్యయించుటకు సులభమనియు పూర్వులు పెద్దలు యీరాగ స్వరావళిని వెంట్టవెంబడట విద్యాభ్యాసకులైన బాలబాలికలకు ప్రారంభించిన సరళీవరుస, అలంకారములను సాధనచేయుట వాడుకగా యున్నది. సప్తస్వరసంపూర్ణ గమక పరికర క్తిరాగము. అన్ని వేళలయందు పాడదగినది.

ప॥ , , రిషని - సా రి - గ రి గా , , మ గ ।	రి స - రి స ని - పా రి ।	గ రి మ గ ప మ - గ మ ప మ
మే ఎ ఎ - రు స - మ అ అ , , స అ ।	అ అ - మె ఎ ఎ - రు స ।	మ అ అ అ అ అ - న అ అ అ

గరిప స్ని-రి ప స్ని పాని-గమపమ-గమపమ-గామామగరీ॥
అఅఅఅ-మెంఎ రుస-మఅఅఅ-అఅఅఅ-అఅనాఅఅ।
, , పా , ద నీ - స నిస రిం - స నిధ ని ।
ఉఉ పీ , రజా - ఉఉఉఉ - తుఉ సుఉ ।

అ॥ , , ధా , ప మా - గ మ ప మ - గ రి గ గ ।
పా , ర అ - స అ అ అ - ర అ ఓ ఓ ।
, , ధా , ప మా - గమపమగమపమ - గరిగగ ।
పా , ర అ - సఅఅఅఅఅఅ - రఅఒఒ ।
పా - దా , ని పా - గ రి స ని - స నిధ ని ।
ఊ - పీ , ర దా - కాం రం - తి ఇ ని ఇ ।

చు॥ , , ప దా ప మా - మ గ రి గ మా , , ।
అ ల క ల - ముఉద్దుఉ నూ , , ।
, , గ మా ప దా - పా ద ప మా ప మ గా రి ప।
త కు కు జె - క్కి ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ ఛా అ అ ।

పా - ప మ గ - మ ప ద ।
అ - ధీ ఇ ఇ - ర ప ర ।
స రి పా , ని ధా ।
ఉఉ రా అ ర మా ।

మా - గ మ గ - మ ప ద ।
ఓ - య్యాఅఅ - ర అ పు ।
మా - గ మ గ - మ ప ద ।
ఓ - య్యాఅఅ - ర అ పు ।
స రి పా , - ని దా ।
నీ ఇ ఈ , - ఇ ఈ ।

, , స రీ గ మా ।
, , తి అ క పు ।
స్ని - ప గా మ పా ।
అ - తి న సు నె ।

ప ద ప పా - గ మా
దా అ అ అ - రఘూ
పాదపమాపమ - గామగ - రీ॥
మా అఅఅ అఅ - అ అఅ - అ॥
గ రి స ని రి స
అ అఅ అ మెఎ
ని స్ని - దా ప మా
న అ అ - డ ల సూ
ని స్ని ద పా - ద ని
న అ డ అ ల - సుఉ
పాదప - మాపమ - గామగ రీ॥
పీ ఇఇ - పీ ఇ ఇ - మా అ అ మా
గ రి స ని - రి స ॥
అ అ అ అ - మెరు॥
పా న ప మ ప - ప మ గా
తీ ఇ ఇ ఇ ఇ - రుఉ నూ
పా ద ప మ ప - గ మ పా
మ్మొ ఒ ఒ ఒ - ముఉ నూ

శురి-అంగ-శుమ-వ-శుధ-కాని-15. మాయామాళవగౌళరాగము——రూపకతాళము॥ సరిగమపదనిస

రాగలక్షణము: 14-వ కృతిలో నున్నది శ్రీతంజావూరు పొన్నయ్యపిళ్ళగారికృతి అ. సనిధపమగరిస

ప॥ మాయాతీత స్వరూపిణీ నను బ్రోవవే మహాత్రిపురసుందరీ - శంకరి ॥మాయా॥
అ॥ మాయామాళవగౌళదేశమున మహిమంగల దొర లర్చింపు ఈశ్వరీ ॥మాయా॥
చ॥ కాయజాని వైరికి ప్రాణకాంత బృహదీశ్వరి కృపసేయవలెను శ్రీసరు గుహస్వామికిని జానుడైతి ॥మాయా॥

ప॥ సా , రి - , గా మా । పా ప - మ గ మ గ మా । పా , , - ప ద । పా , ప మ గ రి స ని 1
మా అఅ - యా తీ । త స్వ - రు ఉ ఉ ఉ పి । ణీ ఈ - న ను । బ్రో ఒ వ అ వె ఎ ఎ ఎ

సా , రి - గా , గ మా । పా ప - మ గ మ గ మా । పా , , - ధ ని । సా - ని ధ ప మ - గ రి స ని 2
మా అఅ - యా అఅ తీ , త స్వ - రు ఉ ఉ ఉ పి । ణీ ఈ - న ను । బ్రో- వ అ అ అ - వె ఎ ఎ ఎ

సా రి స సా - రీ గ రి రీ - గా మ గ గా । మా ప మ మా - మా ప మ గా మా
మా అ అ అ -యా అఅ అ- తీ ఇ ఇ ఈ । తా అ అ అ - స్వ రు ఉ ఊ ఊ పి

సా ,, - దని సరీ । స నిసా - ని ధ ప మ - గ రి స ని । ని స నీ ధా - ధ ని ధ ప మా । గమపదపమ - ప మ గా ।
ణీ ఈ - నఅనుఉ। బ్రొఒ - వ అ అ అ - వెఎ ఎ ఎ। మఅ హా అ - త్రిఇ పు ఉ ర । సుం00 00 0 - ద అ రీ ।

రీ స - ప రి గ మ ప ధ । ని స ని ధ ప మ - గ మ - గ రి స ని ॥ సా , రి ॥
ఈఇ - శ 000 00 । 0 000 0 శ అ - అ అ - రి ఇ ఇ ఇ ॥ మా అఅ ॥

ఆ! పా - పా, ధ - ప ధ ప ధ । మ ప - ప మ గా రి స । స రి గ మ పా । ధ ని పా ని ధ పా
మా - యాఅఅ - మఅ ఆ అ । శ వ - గౌఆ ఊ ఊశ । దే ఎ శ మున । ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ
ధ ని స - ని ధ ప । ధ ని ధ - ప మ ప । గ మ ప ధ ప మ । గ మ గ రి సా ॥ సా , రి ॥
మ పీమ - గ లదా । ర ల అ - ర్చిం మ । తీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ । శ్వఅ రి ఇ తీ ॥ మాఆఅ ॥
చ॥ మా గ రి స - మా గ రి - పా ని । స రి గ మ - ప మ - గ మ ప ధ ని స
శాయ జా ని - వై రి కి - ప్రాణ । కాంత అ - బ్రహ - ది ఇ శ్వరి కృప
రి ని స - ధ ని ప - ధ మ ప గ మ ని । ధ ప - మ ధ మ - గ మ గ - రి ప ని ॥ సా , రి ॥
నెఎయ - వ లెను - శ్రీ ఇ గురు గుహా । స అ - మి కి నె ఎ - ద అ ను - స్థితి ॥ మాఆఅ ॥

తురి-అంగ-తుమ-వ-తుధ-కాని. 16. సావేరిరాగము. త్రిశ్ర-లఘుఘ అ. స రి మ ప ధ స
శ్రీ శ్యామశాస్త్రిర్లుగారి కృతి అ స ని ధ మ గ రి స
ప॥ శంకరి! శంకరువందు ముఖి! అఖిలాండేశ్వరి! శాంభవి! సరసీజభవవందితే! గౌరి! శ్రీ ॥ శంకరి ॥
అ॥ పంకటహారిణి! రిపువిదారిణి! కళ్యాణి! సదానతఫలదాయకి! హరనాయకి! త్రిజగజ్జనని! ॥శంకరి ॥
చ॥ శ్యామకృష్ణసోదరి! శ్యామలేసహోదరి! సామగానలోల! బాల! సదాత్రిభంజని! శీల! ॥ శంకరి ॥

లక్షణము:—ఇది భాషాంగరాగము. ఔడవసంపూర్ణర క్తిరాగము. 15-వ మేళకర్త మాయామాళవగౌళరాగమునందు పుట్టినది. అంతరగాంధార శుద్ధదైవతములు రాగచ్ఛాయలు. అంతరగాంధారకాక నిషాదములు రెండు కృతి తక్కువగనే పల్కినగాని కళలు చక్కగ స్ఫురింపవని పెద్దలు లక్షణగీతములయందు, సాధారణగాంధార కైశిక నిషాధములనే యుపయోగించుటలు తెలియుచున్నది సరిప అను ప్రయోగమునందు కాకలినిషాదము, సరిమగ అను ప్రయోగమునందు అంతరగాంధారము పల్కును. ఇతర సమయములందెల్ల కాంతామ తక్కువగనే పల్కును. ఈ విషయము పెద్దల అనుభవమువల్ల తెలుసుకొనవలయును. సరిగరి-గాఅగరి-రీమపధమగరి-పదనిధపమగరి- మొదలైన ప్రయోగములు గత్తిని గల్గించును. సాయంత్రము 6 గంటలు మొదలు రాత్రి 9 గంటలవరకు పాడదగినది.

చ॥ స్ని ధ ప । రి-మా । ప ధ మ । ప ధ స । ధ స దా । మ ప ధ । మా ని ప మా । మ ప ద (1)
శం క । రి-శం । కరు చ । ంద్రము । భి ఇ మా । ఇ అ భి । లా డ ఏ । శ్వ అ రి
మా స । దా । గ రి స । ని ద మ । గ రి స । దా ప మ । మా । ద ప రి ॥
శాంభ । వీ । సరసీ । జభ వ । వంది । తే గౌ । రీ । శ్రీ ఇ ॥
ప స్ని ధ్రా మా । రి మా । పా ద మ పా । ద స । ధా । । ప ద । మా ని ద । ప మ పా దా (2)
శం క । రి-శం । కర అ చ । ంద్రము । భి । । అ భ । లాండ ఎ । ఎ ఎ శ్వ ర
మ రి స । దా । గ రి స । ని ధ మ । గ రి స । ధా ప మ । ప మ గ రీ । ద ప రి ॥ స్ని ధ్ర స ॥
శాంభ । వీ । సరసీ । జభ వ । వంది । తే గౌ । రి ఇ ఇ మా । అ ంబ ॥ శం క ॥
అ॥ మా ని । ధ-ప ధ । ప ధా । మ ప ధ । రి మా । ద ప ధ । మ స్ని ద ప ధా । మా (1)
సం క । ట-హ అ । రి ణీ । రి ఇ పు । వి దా । రి ణి ఇ । కి అ ల్య అ అ । , ణీ
ధ మా । రి గ మ । రి మా । ని ద ప । ద మా । ని ధ మ । ప ధ మ । గ రి ప
మ దా । మ త ఫ । ల దా । యకి-హా । ర నా । య-కి తి । జ న ఆ । జ న ని
మా ని । ధ ప ద ని । పా ద । మ ప ద । రి మా । మ స్ని ద మ దా । మ స్ని దా మా । , మ (2)
సం క । ట హ అ । రి ణీ । ఇ-రి పు । వి దా । రి ఇ ఇ ఇ ణీ । క అ అ ల్యా । , ణీ
ద మా । రి గ మ । రి మా । ని ద ప । ద మా । ని ద మ । ప దా ద ప మ । గ రి స ॥ స్ని ధ్ర స ॥
మ దా । మ త ఫ । ల దా । యకి-హా । ర నా । యకి-త్రి । జ అ గ ల అ । జ్ఞ న ని ॥ శం క ॥
చ॥ మా మ । మ స్ని దా ప మ । పా ద । రి మ దా । మ ప ద । మా మ । మ స్ని దా । ప మ దా
శ్యా మ । కృ ఉ ష్ణ అ । సో ఒ । ద అ రీ । శ్య అ మ । లే-మ । హో ఒ మ । ద అ రీ
పా ద । మ రి మా రీ । మా మ । మ స్ని ద మ దా । రి మా । మ స్ని దా మా । పా మ స్ని ద మ । గ రి గ రి స ధ ॥ స్ని ధ్ర స ॥
మా మ । గ అ అ న । లా ల । బా అ అ అ ల । మ దా । త్రి ఇ ఈ థిం । జ న ఇ శ ఇ । ఇ ఇ ల అ అ అ ॥ శం క ॥

శురి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని 17. సాంపేరిరాగము——ఆదితాళము ఆ. స రి మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[రాగలక్షణము:— 16 వ కృతియందున్నది. శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ రామబాణ త్రాణశౌర్య - మేమని పొగడుదురా ఓమనస! ॥రామ॥

అ॥ భామకాపటబడు రావణుమూల - బలములనెల్ల మూలఁజేయు॥రామ॥

చ॥ తమ్ముఁడుబడిన వేళసురరిపు - తెమ్మని చక్కఁర పంచియియ్యంగ గవ - తెమ్మనుచును యింద్రారిపల్క - సమయ
మ్మని లేవగా, సమ్మతితో నిలఁబడి కోఁపండ పజ్ఞాప్రోపమ్ములకు శమలఁజేసితా - నెమ్మరిగలతోడును జానకిరాణ
మైన త్యాగరాజ నుతిమను శ్రీ ॥రామ॥ [ప్రతిక్షణ నాలుగుమాటల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

ప॥ ,, - గ రి గ రి సా - సా , రి స ని ధా - రి ప రి
రా అ అ అ మ - బా అ అ అ అ - అ అ ణ
ధ ప మ - గ రి గ రి సా - స ప రి స - స ని ధా - ప రి
అ అ అ - రా అ అ అ అ మ - బా అ అ అ అ అ - అ అ ణ
ప ద ప మ - గ రి గ రి ప సా - స రి గ రి స ని ధా - రి ప రి
అ అ అ అ - రా అ అ అ అ మ - బా అ అ అ అ అ - అ అ ణ
ధ ప ప మ - డిటో
అ అ అ - డిటో
డిటో - డిటో
డిటో - డిటో
,, - ప దా రి సా - గ రి సా - ని ద ప ద
అ అ - మె ఏ మ ని - పొ ఒ గ - డుతుదు
గ రి - గ రి స రి - ప మ గ రి సా - స ని ధా - రి సా
ప అ - రా అ అ అ - అ అ అ అ మ - బా అ అ - అ ణ

,, స రి మా - ప ధ
అ అ త్రా అ అ - ణ అ
,, స రి మా - ప ద
అ అ త్రా అ అ - ణ అ
,, స రి మా - ప ధ
అ అ త్రా అ అ - ణ అ
డిటో
డిటో
,, రి స రి మ పా
,, త్రా అ అ అ ణ
సా , , , , సా , రి
రా అ అ అ అ ఓ ఒ ఒ
, , రి రి ప మ ధ ప
అ అ త్రా అ అ ణ

పా , , , , పా (1)
శౌ ఉ ఉ ఉ ర్య
ప ధ సా ,, - పా
శౌ ఉ ,, - ర్య
ప ధ సా ,, - ని ద
శౌ ఉ ,, - ర్య అ
ప ధ సా రి గ రి ప ని ని ద
శౌ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ర్య అ
పా దా ధ ప మ ధ ప ధా
శౌ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ర్య
ప ని ధా - ని ధ ధ మ
ఒ ఒ ఓ - మ అ అ అ
ప ధ ధ ప మ - ద ప ధా
శౌ ఉ ఉ ఉ ఉ - ఉ ఉ ర్యా

,, -ప ధా రీ సా - గ రీ సా - ని ధ ప ధ
అఅ- మెవీ మ ని - పా ఒ గ - డుఉ దుఉ

అ॥ ,, - దా ధా - పా పా ధ ప పా మ - ద ధా
భా మ - కా త అ అ న అ - ప డు

ప మ - దాధా పాధప - ధపమ పా మ - ద ధా
అ అ - భామ-కాఅఅ - ఎఅఅ న అ - ప డు

ప మ - డిటో
అ అ - డిటో

రీ - రీ గా రీ సా - ధ స రీ స ని ధ మ - పా ధా
అ- బ ల మ ల - నె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ - వీ ల్ల
X8 - డిటో - ధపధా
అఅ- డిటో - ఎఎల్ల

చు॥ ని ధ ని ప - ధ ప ధ మ - ద ధ ప ధ - దనిపధ
తఅమ్ముడు - బ డ లి న - జే వీ ఎ ళ - సురరిపు
మ రి ప మ ధ ప - దా ధ ప మ గా రి - రి స
లె ఎ మ్మను చును - ఇంద్రాఅ రి బల్క - స మ
స రి గ రి సా - ధ ప ప మ - సా ని ధ ధ ప
ప అమ్మతితో - ని ల బ డి - తో డ ం డ పు
స రీ గ రీ - రీ స రీ గ రీ - సా ని ద ధా
నె ఎ మ్మది - గల-తోడును- జూచె ను రా

సా , రీ గా సా - రీ ప
రా అఅ ఆ అ - ఒ కీ
, , ప ధా ని ధా
ఉ ఉ గా ఆ వ ణు
, , ప గా గి ధా
ఉ ఉ గా ఆ వ ణు
డిటో
డిటో

రీ స రీ - ధ ప ధా
గూ ఉ ఉ- ల అ అ
ధ స రీ స రీ - మ ప ధ ప - ధా
గు ఉ ఉ ఉ ఉ- ల్ల అ అ అ -అ
సా ని ద - ప మ గ రి
తె మ్మని - చ అ క్కా-ర
భా స రి - పా , మ
యమ్మని - లే ఎ వ
ధ రీ సా - ని ధ - ప ని
జ్యాఅఘో- మ మ- ల శ
ధ రీ సా ని ధ - రీ
ని జ మై ఇన - త్యా

ని ద ధా-నిని ధమ। గరి-గరి॥
ఒ ని కీ-మల అ। సుల-రా అ॥
సా , , , , - ని ధ
మ ఉ ఉ ఉ ఉ- ల అ
సా ప ధ సా - ని ద
మా ఉ ఉ ఉ- ల అ
సా , , , , ధ స రి స
మా ఉ ఉ ఉ ఉ ల అ అ అ
పాధస-ధ ని ధ మ
జే ఎ ఎ-యు ఉ ఉ ఉ
మమపప - నినిధమ । గరి-గరి
జె ఎ ఎ ఎ-యు ఉ ఉ ఉ । ఉ ఉ-గ అ
సా రి మ ప మ - ప ధ
పం చి ఇ య గ - గ ని
ధ మ గా రీ , , సా
గా అ అ అ అ అ అ
ధ మ - ప ధ స ప సా
సు ల - జే ఎ ఎ సి తా
స-స ని ధామా-ధమగరి।రి-గరి॥
గ-రా అ అ జ-సుతి మగు।శ్రీ-రా అ

శురి-అంగ-శుమ-వ-శుద్ధ—కాని 18 నాదనామక్రియరాగము -ఆదితాళము ఆ. స రి గ రి మ ప ధ నీ
అ. ని ధ ప మ గ రి స నీ

[శ్రీ త్యాగరాజస్వామి గారి కృతి]

ప॥ కరుణాజలధే - దాశరథే కమనీయానన సుగుణనిధే ॥కరు॥

చ॥ 1) నీమయమేగా యిలను-నిన్నేమని నే దూషదును ॥కరు॥ (2) నిజదాసుల యనుభవ వెంకటి - నిముఁ దెలియని జనమత వెంకటి ॥కరు॥ (3) పలచుచు నామము సేయుచే నినుఁదలచుచుఁ బ్రొద్దుబోగొట్టుదురే ॥కరు॥ (4) సుకృతము లాప్తగిరురే - ప్రకృతిని జెలిసి యేగింతురే ॥కరు॥ (5) మరసారఁగఁ బూజింతురే నిను - పూటిమాటికి దోజిం తురే ॥కరు॥ (6) నిను కనులను కనగోరుదురే నిన - నిధులబ్బిన స్వస్తులు కారే ॥కరు॥ (7) తలులో వెలసగుచు నుందురే-తారకరూపుని కందురే ॥కరు॥(8)నీ పన్నిటయని పలుకుదురే - నీవే తానని కులుకుదురే ॥కరు॥ (9) భాగ వత ప్రహ్లాదహిత - భావుక త్యాగరాజనుత ॥కరు॥

లక్షణము:—ఏవ మేవ. మాయామాళవగౌళజన్యము గమక ఒరిక ఉపాంగ రక్తిరాగము. శుద్ధఋషభ శుద్ధమధ్యమ శుద్ధ దైవతములు రాగిచ్ఛాయాస్వరములు, స రి గ రి స నీ - రి మ గ మ - ప ధ నీ - ని ధా ప మా - గ రి స ని మొదలైనవి రాగలక్షణములు సాయంకాలమందు పాడదగినది.

[వీలిక రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది]

ప॥ స రి గ రి - గ మ పా	ప ధ ప మ	గ మ ప మ గా
క రు ణా అ - జ ల ధే	ద అ శ ర	థే ఎ ఎ ఎ నీ
రి గ మ ప - ప ధ నీ దప	మ ప మ గ	గ మ గ రి - స రి స్ని
క మ ని ఇ - యా అ అ న న	సు గు ణ ని	థే ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ నీ
స రి గ రి గా - గ మ ప మ పా	ప ధ ని ధ - ధ ప ప మ	గ మ ప మ గా
క అ రు ణా - జ అ ల అ థే	ద అ అ అ - శ అ ర అ	ధీ ఇ ఇ ఇ తు

, గి మ పా - ప ద ప ద - ప మ	మ గ ప మ గా - గ మ	ప మ గా - రి స రి ॥సం॥
ఇ క మ నీ - యాల అ అ - స న	సుఉ సు ఉ ణా - ని ఇ	ఇ ఇ పా - ధ ఇ తు॥కను॥
చు॥ రీ గ మ - ప ద పా	పా ద ని	ప ద పా
నీ ఇ ఇ - మయ సీ	గా ని ఇ	యిల మ
మ గ ప మ ద ప - ని ద	ని ద ప ద - ప మ గా	మ గ ప మ - మ రి ప మ - ప ని ॥సం॥
ని ఇ న్నా దీ మ అ - ని ఇ	దు ఉ ఉ ఉ - ర ఉ ఉ	దు ఉ ఉ ఉ - మ ఉ ఉ ॥కను॥

2 మొగలు 9 చరణములు మొదటి చరణము స్వరమునలె పాడుకొనేది.

19. గౌళీపంతురాగము—ఆదితాళము అ. స రి మ ప ని స

శుద్ధ-అంగ-శుమ-ప-శుద్ధ-కాని శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ తెరతీయగరాద నాలోని - తిరుపతి వెంకటరమణ మత్సరమను ॥తెర॥

అ॥ పరమపురుషు ధర్మార్థమోక్షములఁ - బాటఁదోలఁమన్నది నాలోని ॥తెర॥

చ॥ (1) మచ్చెమాఁకలిగొని గాలమువే - మగ్గమైన రీతినున్నది. అచ్చమైన దీప సన్నిధిని మఱుఁ - గద్దఁ తెగచిన ట్లున్నది ॥తెర॥ (1) ఇరువొందగ భజియించు సమయమున - నీనిదరఁబుణిగి మన్నది. హరిధ్యానము సేయు వేళ జిత్త - మ్మంత్యజు వాడకుఁ బోయినట్లున్నది. ॥తెర॥ (3) వాగురయని తెలియక మృగగణములఁ - వచ్చి తగులుకొని నున్నది. పేమె నీ మతము ననుసరించినఁ - త్యాగరాజనుత మదమత్సరమగు ॥తెర॥

లక్షణము :—(5.వ మేళకర్త హుయామాళవగౌళజన్యము. ఔడవషట్కి ఔపూర్ణ గమక ఒరీకి గాయము. ఆరోహణ మందు గాంధార ధైవతములు వర్జ్యములు. శుద్ధమధ్యమ కాకలిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది

[వేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

చు॥ , ఫ ప ని - స స - ప రి	పా , - స	, రి ప ని
, తె ర దీ - యగ - ర అ	దాల - న	ఆలోఇని

డిటా
డిటా

స్ని - స్ని ధ స్ని స ప - గ రి సా	రి స పా - స స్ని	పా రి గ రి స - రి స
ఇ - తె ర దీ య గ - ర అ ఆ	ధ ఆ - న అ	ఆ అ ఆ ఆలా - ని ఇ
పస్ని - ప రి మ పా - నీ స స	రీ - మ ప ధా	ప ధ ప మ గ రి - గ రి
ఇ ఇ - తి రు ప తి - వెంక ట	దా - వ ఆ అ	లూ ఒ ఒ ని ఇ - ఇ ఇ
అ॥ , ప మా ప నీ స పా - స రి	స్ని స్ని రి స్ని సా	స్ని నిధపమగ-గరి । స్ని-॥పప॥
, ప ర మ పు రు ష - ధ ఆ	ర అ మ అ ణ అ మా	త్స అరఆమఆ-నుఊ । ఊఊ॥ తెర
, రీ , స - స్ని దా పా - ప మ	మా గ రి - స	, స - రీ స్ని సా
ఆబా , గ - డాఒ ఓ బు - ము ఊ	రా త్రి అ - మా	ఒత్తు - ముఊ ల
మ॥ , పా , ప పా - పదదప	రి మ ప ని స్ని రి - స్ని	పధపమ గ రి-గ రి। స్ని ॥పప
, బా , గు రా - యిని తెలి	స్నా అ అ అ ని ఇ - స అ	అ ఆఆఒ ఒ ఒ-ని ఇ। ఇ ఇ॥ తెర
, - స్ని రి స రి - రి స	, - ప నీ ధ పా	ప ధ ప మ - గ రి సా
ఊ - వచ్చిత గులు - రి ఇ	ఇ - యాతి మృగ	గ అ ణ అ - ముఊలూ
, - మ గీ మ పా - నీ స స	రి స - రీ	సా రి స
ఇ - బె ఎ గ మె - నీ మత	తి ఇ - మా	మ స్నని
, - స రీ సా - స్ని ద ప మా - రి మ ప ని -	ప - స స్ని గ రీ సా	స్ని ని ధ ప - ని స రీ
అ - త్యాలి గ - ర అ ఆ ఆ జ - ము ఊ లేఅ -	మా - వ అ మ ఊ స	ఒ ○ ○ ○ - చి ఇ ని
	స రీ స్ని - మ మ రి మ	ప ధప మ గ రి - గరి। స్ని ॥పప॥
	మ అ ర అ - మ అ అ అ	త్స అర అ మ అ - నెఎ। ఎఎ ॥ తెర॥

1, 2 చరణములు చరణము స్వరమువలె పాడుకొనవలెను.

శురి-అంగ-శుమ-చ-శుధ-కాని 20. జగజ్జోహినివాగము —రూపకతాళము అ. సగమవనిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిపమగారిస

ప॥ శోభిల్లు సప్తస్వర - సుందరుల భజించు మనసా ॥శోభి॥

అ॥ జాభి హృత్కంఠ రసన - నాసాదులయందున ॥శోభి॥

చ॥ ధర ఋక్సామాదులలో-వర గాయత్రి హృదయమున-సురభూసురి మానసమున-సుధత్యాగరాజునియెడ॥శోభి॥

లక్షణము:—15వ మేళకర్త మాయామాళవగౌళజన్యము. ఔడవసంపూర్ణరాగము ఇందు ధైవతమున్నూ ఆరోహణమందు ఋషభమున్నూ వర్జ్యములు. అంతరగాంధార కాకలినిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు ఎల్లప్పుడును పాడదగినది.

ప॥ (1) గా , రి స ని ॥ సా గా మ మ ॥ (2) గ మ ప ని ప మ - ప మ గ రి స ని ॥ స గ మా-గ మ పా - మ ప నీ

శో ఒ భి ఇల్లు ॥ స ప్తా స్వ ర ॥ శో ఒ ఒ ఒ ఒ - భి ఇ ఇ ఇ ల్లుఉ ॥ స ప్త అ - స్వ అ అ - స్వ అ రా

(3) స ని పరి స ని - ప మ గ రి స ని ॥ స గ మా - గ మ పా - మ ప నీ ॥

శో ఒ ఒ ఒ ఒ. భి ఇ ఇ ఇ ల్లు ఉ॥ స అ అ - స్వ అ అ - స్వ అ రా

ప ని సా - ని స గ రి సా - ప ని ॥ సా , ని ప మ - ప మ గ రి స ని ॥గా॥

సం ం - ద అ రు ఉ ల - భి అ॥ జి ం చు ఉ - మ అ న అ స అ ॥శో॥

అ॥ , పా ని స గా ॥ మగరీసీ - స రి స ॥ స గ మ గ - స రి స ని - స ని ప మ ॥ గ మ ప ని - స ని ప మ - గరిసని

నా భిహృ ఉ॥త్కంఠా- ర స న ॥ న అ అ అ- స అ అ అ - దుఉ ల అ॥ యం ం ం - దు ఉ ఉ ఉ -నఅఅఅ

చ॥ మ మ మా మా ॥ ప ని స ని - ప ని ప మ - గ ॥ గ మ - ప ని సా - రి స నీ ॥ స రి స ని - మ మ గా

ధ ర ఋ క్స ॥ మఅ అ అ - దుఉ ల అ - లో॥ వ ర - గ అ అ -య అ త్రీ॥ హృ ఉదఅ- యమునా

, మ ప నీ - స ప ॥ గా రి స రి స ని , స స - స ని గా - రి స ॥ సా - స ని ప మ - గ రి స ని ॥గా॥

అసు రభూ- సు ర ॥ మా వ స ము న॥ అసు భ- త్యఅ అ - అ x॥ రా - జా వ ని ఇ - యె ఎ డ అ ॥శో॥

తురి-అంగ-తుమ-ప-చధ-కైని 21. చక్రవాకరాగము—త్రిపుటతాళము. ఆ. సరిగమపధనిస
[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిధపమగరిస

ప॥ ఎటుల బ్రతుకో తెలియ - దేకాంత రామయ్య ॥ఎ॥

అ॥ కటకట నా చరితము - కర్లకతోరమయ్య ॥ఎ॥

చ॥ పట్టి గొడ్డురీతి - భక్షించి తిరిగితి, పుట్టులోఘోలను - పొట్టకై పొగడితి - దుష్టులతోగూడి - దుష్కృత్యములు సల్పి ఉట్టుబేసిన త్యాగరాజుని దయతో ॥ఎటు॥

లక్షణము:—16వ మేళకర్త సర్వస్వర సంపూర్ణ గమక పరికీర్ణ రాగము, శుద్ధబుధమధ్యకళికి నిషాధములు ముఖ్యమైన జీవ స్వరములు ఎల్లప్పుడును పాడదగినది.

ప॥ ,, స రి గా మా । ప మా ధ ప ధా । ద ని సా స ని ధా పా । ప మ ధ పా మ రీ ప మ గ రి । గ రి స ని
,, ఎటు లా బ్రో । తు వో తె లి యా । ద ఎ ఏ క అ అం తా । రి అ అ ఆ అమాయ్యల అఅ । అ అ అ అ

,, - స రి గా మా । ప మా ధ ప ధా । ధ ని సా రీసనిప స ని ధాధానిధ పా । ప మధపామ రీ పమగరి । గ రిసని
అ అ-ఎ టు లా బ్రో । తు వో తె లియా । ఎ ఎ ఏఎఎఎ ఎ క అఅంతి అ ఆ । రి అ అ అ మాయ్యలఅ । అ అ అ అ

,, - సరి గామా । పమాధపదా । దనిసరీగరీపని - దని సరీరీప । ని ద ప ద ని స ని ద ప ద ని ద స మ । గ రి స ని
అఅ- ఎటులాబ్రో । తువోతెలియా । ఎఎఎఎక అఅఅం- తిఅఅతిఅఅ । రి అ అ మ ధ ఇ ఇ ఇఇ య్యాఅఅ । అ । అ అ అ అ

,, - స రి గా మా । పమాధపధా । ధ ని స రీ గ మ గ రీ స ని ధ ని రీ స । నిధపసనిధ పమగరిపమగరి । గరిసని ॥సరి॥
అఅ-ఎటులాబ్రో । తువోతెలియా । ఎఎఎఎ క అఅ అ ంతి అ అ అ గ । అ అ అ మ ధ ఇ ఇ ఇ ఇ య్యాఅ అ । అ అ అ అ ॥ఎటు॥

అ॥ ,,, ధధానిధపమ ధా । పాసనిధాసనిగరి సా । ధా,నిసా సనిధా పా । ధానిధపాధపమామగరి పమగరి। గరిసని॥సరి॥
,,, కటాకటఅఅనా । రిఇఇతతఅఅమూ । రా,అ అ గ్గఅఅ కా । తో ఇ.ఇ.ఇ.రాముఅఅయ్యఅఅ। అఅఅఅ ॥ఎటు॥

తురి-అంగ-తుమ-వ-చధ-కైని 22. మలయమారుతము—ఆదితాళము అ. సరిగపధనిస
ఆ. సనిధపగరిస

[శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి]

ప॥ జన్మ మెందుపు భక్తిలేని నరజన్మ మెల్ల భూభారమే మనసా ॥జన్మ॥
అ॥ మన్మదాంధకార మగు చీకటిలో మరిమరీ దూరి మహిలోను బుట్టె ॥జన్మ॥
చ॥ తనదైవమని అన్యదైవమని దనలోనే తానే తారతమ్యమెంచి పెనువాద లర్కులు జేసిజేసి ఘనమైన పాపమును బెంచుచుండే ॥జన్మ॥ (2) తనపాశమున - తగిలిచింతలేక - ధనధాన్యములే - దైవమనియెంచి - తనవంటిమాన - వుని నన్నుతించి - తనపాయమెల్ల తాలుమాఱుచేసే ॥జన్మ॥ (3) హరిణిహ్మాక్షుగా - దులనెల్లమాని - హరిగీత తత్వార్థములు చదివి శ్రీ - వరద వెంకటేశ - యని భజియించె - వరభక్తులతో - వాదాడుచుండే ॥జన్మ॥

లక్షణము:—16వ మేళకర్తయగు చక్రవాకరాగజన్యము పాడవరాగము మధ్యమగ్రామము. అంతరగాంధారకైశికినిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. ఉదయమున పాడదగిపదని కొందరి మతము.

[వేలికి నాల్గుతురముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

ప॥ , , , , , , -గా గా పా , , ధా
జ న్మ మెం ం ం దు
గ రి సా , , - గా గా పా , , ధా
న అ ర అ అ - జ న్మ మెం ం దు
ప గ రి స రి గ - పా గా పా , , ధా
న అ ర అ అ అ - జ న్మ మెం ం దు
సా రీ సా-సా స్రీ- స్రి ధ ధ్రా ప్రా
న అ ర - జన్మ-మె ఎ ఏ ల్ల
ధ ప గ రి సా॥గా గా॥
న అ స అ అ ॥జన్మ॥

పా , , , , - ధా
కు ఉ ఉ ఉ ఉ - భ
పధ నీ , , - ధ ని
కు ఉ ఉ ఉ ఉ . భ అ
పధ ని స్ని ధ- ధ ని
కు ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ - భ అ
ధ ని పా , , - స రి
భు ఉ భా అ అ- ర అ

పా గా , , పా
తి లే ఎ ఎ ని
ధ ప - గా , , పా
తి ఇ -లే ఎ ఎ ని
ధ ప - ప గ గా రీ
తి ఇ - లే ఎ ఏ ని
గ రి గా , , - గ ప
అ అ మే ఏ ఎ- మ అ

అ॥, , , , , , - పా ధా - నీ , , ధా	పా ధ ని ధ ప - ధా	నీ సా , , నీ
మ స్మ - ధాంంంధ	తా ర అ అ అ - మ	సు చీ ఇ ఇ ఇ
సా , సా , - దా నీ - ధ ని స ని ధ ప	ధా ని స ని ధ - ధా	నీ స రీ గా రీ స
టి ఇ లో ఒ - మ స్మ - ధాం ం ంధ అ	తా ర అ అ అ - మ	సు చీ ఇ తు ఇ అ
ని ద నీ , , - స రీ గ రీ స ని ధా పా	గా పా , , - రీ	గా - ప ద ని ద - పా
టి ఇ లో ఒ ఒ - మ అ రి ఇ మ అ అ రీ	దూ రీ , , - మ	సా - లా ఒ ఒ ఒ - సు
గ రీ సా , ॥గా గా॥		
బుఉ ట్టే ఎ ॥జన్మ ॥		
పా , , , , , , - నీ ధా పా , , ధా	ప ధ నీ , , - ధ ని	స ని - ధా , , పా
త న దై ఇ ఇ ప	మ అ నీ ఇ ఇ - అ అ	వ్యు అ - దై ఇ ఇ ప
గా పా , , - గా పా గా , , - రి స	ని ధ నీ , , - స రి	గా - రి గ పా గా
మ నీ ఇ ఇ - త న లో ఒ ఒ - సె ఎ	తా అ సే ఎ ఎ - తా అ	ర - తం ం మ్యా
పా , పా , - పా ధా నీ , , ధా	ధ ని స ని ధ ప - ధా	నీ సా , , నీ
మెం చీ ఇ - పె సు వా అ అ ద	త అ ర్క అ అ అ - ము	లు జే ఎ ఏ సి
పా , పా , - ధా నీ - ధ ని స ని ధ ప	ధా ని స ని ధ - దా	నీ - స రి గా రి స
జే ఎ సి ఇ - పె సు - వా అ అ అ ద అ	త ర్క అ అ అ - ము	లు - జె ఎ ఏ సి ఇ

ని ధ సీ , , - డిటో	డిటో	సీ - స రి గా రీ
జె ఎ సీ ఇ ఇ - డిటో	డిటో	అం - జె ఎ ఏ సీ
పా , పా , - ప రి గ రి - స ని ధా పా	ప గ పా , , రి	గా - ప ద ని ద పా
జె ఎ సీ ఇ - భు అ న అ - మైథ తా న	పాఅ ప అఅ ము	ను - జె ం ం ను
ప గ గ రి సా ॥ గాగా ॥		
మం ం ం డె ॥ జ న్మ ॥	2-3 చరణములను చరణము వలె పాడుకొనేది.	

తురి-అంగ-తుమ-ప-చధ-కాని

23. భైరవము—ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
అ. స ధ ప మ గ రి స

ప॥ మరియాద గాదయ - మనుపవదేమయ ॥మ॥

అ॥ సరివారిలో నను చూడజేయుటెల్ల, హరిహరి! నీవంటి కరుణానిధికి ॥మ॥

చ॥ తనవారు లన్యులను తారతమ్యము మునూఘనుండైన చాకరిధిసేగలనని కీర్తిగలాని నినుబొయునేరని నను బ్రోవ కుండెడిదా? ధనదపుఖుండగు శ్రీ త్యాగరాజ పూజిత! ॥మ॥

లక్షణము:—17వ మేళకర్త సూర్యకాంతము జన్యరాగము. దేశీయభాషాంగరాగము. ఆరోహణము సంపూర్ణము. అవరోహణమందు నిషాదవర్జ్యము. శుద్ధఋషభ శుద్ధమధ్యమ కాకలినిషాధములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఎల్లప్పుడును పాడదగినది.

[వేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

ప॥ , , , - గ మ గా రి	సా - ప ధ నీ	ని - స రి సా
, , , - మ రి యాద	గా - అ అ అ	అ - ద అయా
రి ప రి - గ మ గా రి	రి ప సా - స స	భా - ని ప రి స
అఅ అ - మ రి యాద	గ అ అ - అ అ	అ - అఅ ద అ

రీ , - గ మ ప మ - గా రి
యా అ - అ అ రి ఇ - యాద

రీ , - గ మ గ మ రీ రీ
యాఅ - మ రి యఅ అ దా

రీ , - గ మ ద ధా
యాఅ - మ మ ప ప

రీ , గ మ దా ధ
యాఅ మ మ ప ప

అ॥ , , , - ప ప - ప ప ధా సా
, , , - ప రి - ప అ అ రీ

సా ప - ప రీ ప రీ - ప ప ధా సా
ఊ ఊ - ప అ రి ఇ - ప అ అ రీ

, , , - ప రీ గా రీ
ఊ ఊ ఊ - బౌ ఊ క చే

మా , - ప మ ద ధా
అ అ - మా రి హా రీ

స రి గ రి రి స - స
గ అ అ అ అ - అ

గ మ ప మ - మ గ రి
గ అ అ అ - అ అ అ

ధా , ని - పా
జే ఎ ఎ - ఏ

ప ధ ని ధ - ధ ప ప మ
జ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ

సా - ప ని ధా
లో - ఒ ఒ ఒ

రీ - సా రి స
లో - ఓ ఒ ఒ

సా - ధ ని సా
ఏ - యుఊఊ

నీ , ప రీ
నీఇ ప ం

ధ - రి స ని స రి స
అ - అ అ ద అ అ అ

, - ప మ గ మ ప మ
అ - ద అ అ అ అ అ

పా , మ గ
ఏ ఎ - మ అ

గా , - రి స । రీ , - గ మ॥
ఏ ఎ - మ అ ।యాఅ - మ రి॥

, -రి సా
ఒ - న మా

ప - రీ ప
ఒ - న మ

, - ధ పా
ఊ - టెల్లా

సా - ధ ప ప మ
టీ - ఇ ఇ ఇ ఇ

24. భైరవిరాగము—ఆదితాళము

అ. స రి గ మ ప ధ ని స

అ. స ని ధ ప మ గ రి స

చరి-సాగ-తుమ-ప-శుద్ధ-కైని [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ శ్రీ రఘువర సుందరాలయ - పరసిజలోచన నిరోచనాథ ॥ శ్రీ ॥

అ॥ తిరానతేని పరాకుసేటికి - బిరావ నను బ్రోవగరాదా వాదా ॥ శ్రీ ॥

చ॥ (1) కమలాహితవర - కమలాహితధర - మమతదెలిసి నను మన్నించరాదా - ॥ శ్రీ ॥

(2) కనికరమున నసుర - గనికరమున నిడి చనవున ఒకమనవిని బల్కరాదా - ॥ శ్రీ ॥

(3) అగమమూల అవనిజలోల - మేగమి తెలియనుకో త్యాగరాజ నుత ॥ శ్రీ ॥

లక్షణము:—ఇది, 20-వ మేళకర్త సంపూర్ణరాగము, భాషాంగరాగము సప్తస్వరములు గలుక వక్రస్థిరరాగము. ఆరోహణమందు చతుశ్శ్రుతి రిషభ సాధారణగాంధార శుద్ధమధ్యమచతుశ్శ్రుతి దైవత కైశిక నిషాదములున్నూ, అవరోహణమందు శుద్ధధైవతమున్నూ కొన్ని సమయములందు చతుశ్శ్రుతిధైవతమును రాగచ్ఛాయలు, (సంగమకాలమందు) అనగా ఉదయం ఆరు గంటలకొందలు 9 గంటలవరకు పాడదగినది. సాయంకాలమందు పాడదగినదని కొంచరి అభిప్రాయము.

[వేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

స॥ ప ద నీ - ని ధ ప ప - మ ప	ప మ గా - మ	పా - ప మ
శ్రీ ఇతో - ర ఘు వ ర - సు సు	ణ అ అ - ల	యా - రా మ
నీ ద ని స్ప ని - ద ప - మ ప	ప మ మ గ గా - మ	పా - ప ద ప మ
శ్రీ ర అ ఘు ఊ - వ ర - సు సు	ణ అ అ అ అ - ల	యా - ర అ మ అ
నీ - ద ని ఊ ర్రీ స - ని ద పా - మ ప ద ప	ప మ గ మా గ - మ	పా - ని ధ ప మ
శ్రీ - ర అ ఘూ ఊ - ఊ వ రా - సు ఊ సు ఊ	ణ అ అ అ అ - ల	యా - ర అ మ అ

పదనిస-రీగరి-సరిసి, -దపా-మపదప
శ్రీఇఇ-తఇఇ-రఅఘాఉ-పరా-సుఉఉసుఉ

సనిపా-పదమప-పమగా-రిస
సఅరా-సిఇజఅ-లాఓ ఓ-చస
॥పదసిదపా-నిదపమ
తఅరాసలే-నిఇఇఇ

పదరిసనిద-పా-నిదపమ
తఅరఅఅస-ల-సఇఇఇ

సరిగరి-రిసనిధ-పదనిస-నిదపసు
తఅరఅ-అఅసఅ-లఏఏఏ-నిఇఇఇ

దనిపారి-రీగరిపా
శ్రీఇరాన-వఅసుబో

చు॥, మపాదసి-సనిదనిపా
, అఅగమ-ముఉఉఉలా

,-నిగారిపా-సనిరిస-నిదపా
అ-శెఏగమె-లెఏలుఉ-సుఉబో

పమగమాగమ
ణఅఅఅఅ-ల

నిసగగరి-గమప
బఇరాఓ ఓ-చఅఅ
పదసిద
పఅరాసు

పధసిధ
పఅరాసు

పాసనిధ
పరఅఅసు

సస-పధనిస
వగ-రఅఅఅ

,-నిగారిపా
,-అవానిజ

పదసి-ధప
త్యఅఅ-గర

పా-మపధని
యా-రఅమఅ

మపధసి-ధపమ॥పదసి॥
పఅఅఅ-ధఅఅ॥శ్రీఇఇ।
నిసస
లేటికి

పా, ని-సరిగరి
లేఏఏ-టిఇకిఇ

నిసస
లేటికి

రిగరిసనిధపమ॥పధసి॥
దఅఅఅ-పఅదఅ॥శ్రీఇతా॥

పారిసని-దప
లాఓ ఓ ఓ-ఓఅ

మపధప-నిధపమ॥పదసి॥
జఅఅఅ-సుఉతఅ॥శ్రీఇతా

1, 2 చరణములను చరణమువలె పాడుకొనవలయును.

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని 25. భైరవిరాగము—ఆదితాళము అ. సరిగమపథనిస
రాగలక్షణము: 24వ కృతియందున్నది. [శ్రీ శేషశయనాంకిత కృతి] అ. సనిధపమగరిస

ప॥ ఇక నమా బ్రోవమన్న నిను విడువను రామ నిశ్శాంకముగాను బల్కెద మనోహరమా ॥ఇక॥
అ॥ పగవారివలె నన్ను దొంచి చూచినన్ నగడుచేయుట నీకు న్యాయమా రామ ॥ఇక॥
చ॥ భవసాగరమందు మునిగి బేదనల బిక్కి భువనమందు నీ తిరిగి బ్రతిన బొందితి - నాయేవగాతోచుగ యీ ధరలోన
నన్నేలగావేడితి శ్రీ శేషశయన ॥ఇక॥

[వేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

ప॥ , , , - స స్సగ రీ - గ రి గ మ పా - దా , ని	పా , - పరీస్సనిధా పా -	మపమ ధపమ గా - రీ , గ సా1
, , , - ఇ క నమా-బ్రో ఒ ఒ వా - మా , ఉ	న్నా, - నీధినుఉ వీ డూ-	పలఅ అ-అ అ -నూ , ఉ ఊ
సరిగరిస స్ని - సస్సగరీ - రిగరీగమపా - మ ప ద నిపా	,, - ధ ని సా రి స నిధ పా	మపధపపమగా - రీ , గ సా 2
రఅఅఅమఅ-ఇకనమా-బ్రోఒఒవఅఅ- మ ం ం ం న్నా	,, - ని ఇ న్నూఉఉ ఉ విడూ	పలఅఅఅఅఅ -నూ, ఉ ఊ
రిగరిసస్ని-గరిసస్ని గారీ-రిగమప-పమగరి- మపదప- మపదని	సా , - స్ని ధ పా	మపధపపమగా రీ , - రి 3
రఅఅఅమఅ-ఇకఅ నానూ-బ్రోఒఒ-వఅఅఅఅఉఉ ఉ	అ , - ని సు వి డూ	పలఅఅఅఅఅ సూ , - ర
-నఅఅఅ-		
సా , - రి స్ని పా గా , గ రి స - రీ మపధప-పగా	రీ ,, - ప మ పా	దా , ని సా స ని ధ ప
మా , - నిశ్శాంగా , సుఉఉ - బల్కెఎఎఎఎవి	దా,, - మ ల అ	అ , అ అ నా ఒమాఅ

మగ రి - రి స్రీ సా - గా, గ రిప - రీమపదపపమగా	డిటో	ధ ని ప రీ గ మ గ రి- ప రి గరి-
ర అఅ - నిక్కామా- గా, నుఉఉ-బల్ కెఎఎఎఎఎ	డిటో	మఅ అ అనొఒ ఒ ఒ-మాఅఅఅ-
		ప రీ ప ని॥ ధప మ గరి ప ॥సన్ని॥
		అఅ అఅ॥ రఅ మ అఅఅ ॥ఇక॥
అ॥ , , , - మఉ-గారీ సా - నీ రీ సనిదా ప - ద	మా - పా , ధ నీ ధా	ధా , ని సా నీ సా
, , , - పగవారి బా - తే ఏఎఎ ఏ ఏ - న	సూ - ఏ , ఎ ఏంచీ	చూ, ఉఊ ఊ చీ
సా , - ని గ రి సా - నీ రీ స ని దా - ప ద మా	,, - ధ ని ప రీ ప ని ధా పా	మపమ ధపమగా రీ - రీ , గ ।
న న్ - వ గ డు సే - యూఉఉటఅఅ - నీ ఇ కూ	,, - న్యఅ అ అ అఅ అ యా	మఅఅఅఅఅ అ అ -రా , అ ।
		ప మ గ రి ప న్ని ॥సన్ని॥
		మ అ అఅఅ అ ॥ఇక॥
మ॥ , , - పదపా ,, - పా పాదప మా-మాప ద ని స	నీ , - ప ధ మ పా	, , , - నీ ధ ధ ప
, , - భసపా ,, - గా రా అఅఅ - మందుఉఉఉ	ఊ, - ముని ఇ గీ	, , , - వేద న ల
పదమ - పదపమ - మపదపమగ -రీగరి - రిస	స్రీ సా , రి మా	పా - సా ప ని ధా రీ
అఇక్కి- భువనమం-దుఉఉఉఉఉ-నేఎఎ-తిఇ	రీ గీ , బ్రతీ	నా - జెం ది ఇ ఈ తి
సా , - సాసపసా-ప ని ప రీ - పనిద -పాదని దపాద	మా - పా , ధ నీ ధా	ధ ని ప ని రీ సా
నా , - ఏ వగా-తోఒ ఒ ఒ - వఅ -అగాఅఅఅఅ అ	అ - ఈ , ఇ ఈ ఈ	ధ అ ర అఅ-సా

పా॥ ని - నిగరిసా - పా ని - పని రి- పనిదాపా। ,, - మ ప ధ ని పా - నిధపా -మాపా-మపధప। మ ప మ గ రి స ॥పస॥
వా అ - నెఎలగా- జే ఎ - ఎఎఎ - డిఇతు రీ । ,, - శ్రీ ఇ ఇ ఇ ఈ। శ్రీఎపా-వా అ-అఅఅఅ। య అ న అ అ అ॥ఇక

చరి-సాగ-తుమ-ప-తుధ-కైని 26. భైరవిరాగము—రూపకతాళము అ. సరిగమపధనిస
శిశివ-మేళక నతభైరవిజన్యము [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిధపమగరిస

ప॥ ఉపచారము జేసేవా-రున్నారని మరువకురా ॥ఉప॥
అ॥ కృపజూపవలెనని జేసి-కీర్తిని బల్కుచు నుండగ ॥ఉప॥
చ॥ వాకిటనే పదిలముగా-వాతాత్మజుడున్నాడని-శ్రీకరులగు సీతమ్మలు - నేరియున్నారని యేకాంతమున జానకి-
యేర్పడి యున్నదని శ్రీకాంత పరులేల్లను శ్రీత్యాగరాజార్చిత ॥ఉప॥

రాగలక్షణము:—24వ కృతియ దున్నది.

ప॥ , గ మ గా రి స॥ రి - స రి గా రి॥ , - గ సం పా ద ప॥ మ గ మా - ధ ప - మ గ రీ
, ఉ ప చా రము॥ జే - సెఎవే వా॥ , -రు ఉ న్నా ర ని॥ మ అరు - వ కు - రి అ అ
సరి - డిటో ॥ డిటో ॥ ప రి గా - రి గ మ ప - ధ ప॥ మ గ మా - ధ ప ప మ - గ రి
అఅ డిటో ॥ డిటో ॥రు ఉ ఉ - న్నఅ అ అ - ర ని॥ మ అ రూ - వ అ కుఉ - రి అ
సరి - డిటో ॥ డిటో ॥ రిగమప - ధసరి - సనిధప॥ ఇఇధపమా - పమగరిస్స ॥సరి-గమ॥
అఅ- డిటో ॥ డిటో ॥ రుఉఉఉ-న్నఅఅఅ-రనిఇ॥మఅఅఉప - కుఉరఅఅఅ॥అఅ-ఉచ॥

అ॥ నినిసారిస ॥ సని - దపమా-పధనిస ॥ రీ గ రి - సని ధ ప - ప ని ద॥ ద ప మ - ప మ గారీ- పని॥పరి-గమ॥
కృప కాపాలె నని - నెసవే - నిఇఇఇ కీఇ ఇ - రి ఇ ని ఇ - బ అ ॥ ల్కు- ఉ చు ఉ - సుం డ-గఅ॥అఅ ఉప॥
చ॥ ని ధ ప ధ నీ॥ ధ ని పా ని ధ పమ ॥ మా పా ధ ప॥ ధ ని ప ని ధా ప ప॥
వ అ కిట నే ప అ దిల ము గఅ ॥ వా తా త్మజు॥ డుఉఉఉ న్నాడని
, మ పా ద నీ - ప రి నీ॥ ప ని ధ ప - ప మ గా రీ పా॥ ప ని ధ ని పా - రీ గమపా॥ మ గ - ప మ గా - రి
శ్రీ ఈ కరు - అ అగు॥ ని ఇ ఇ ఇ - త అ అ మ్ములు ॥ జే ఎ ఎ ఎ రి -యూఉఉఉ॥ న్నఅ - ర అ అ - నీ

, ని సీ - ని ని॥ ధ ని పా - నీ బా ప ద పా॥ , మ సు మ - ప ద॥ సీ స ని దా పా
, ఎ కాం-ం త॥ ము ఈ స - జా అ స అ కి॥ , యే ర్ప డి- యుఉ॥న్నా అ ద ని

, ధ నిసా,రి గ రి ॥ నిసరీ -రి సనీ ధప॥ పద నీసా - రి స నిధపా॥ మపధప-నిధపమ-గ రిపని॥ స రి। గ మ॥
, శ్రీ ఇకాం,ం తఅ ॥ పఅరు-లెఎఏల్లను ॥ శ్రీ ఇఈ-త్యాఅఅఅగా॥ రఅఅఆ-జఅఅఅ-ర్చిఇకిఅ॥ అఅ। ఈ ప॥

చరి—సాగ—శుమ—ప—శుధ—శైని 27. భైరవిరాగము— ఆదితాళము అ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

లక్షణము 24వ కృతియందున్నది [శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి]

ప॥ నీ పాదములె గతియని నమ్మితి - నిరజాక్షి పరాశక్తీ ॥నీసా॥
అ॥ శ్రీపంచవ దేశ్వరుని రాణి - శ్రితజనపాలిని ధర్మసంవర్ధని ॥నీసా॥
చ॥ (1.) కామిత ఫలదాయకి కామారి కామదహనుని మనోహారి శంకరి పి మహాకాళి
సనాతని ఓంకారి సదని భవాని పామజ పరగమనీ శుకభాషిణి సకలలోక జనని
పాపహరణి పామరాసంగ మదవిభంజని పరాత్పరి పావని శంకరి ॥నీసా॥
(2) ఈ లోకము లోకములకు నీవాధారమైన దైవంబని తేనిను కోరి కొలిచితిని. నా మనసిగల విచారములను దీర్పుమ తల్లి పారాహితమను దుఃఖసమాజ మపార ఘోరకిలామకరమను సంసార కాననమున తిరిగి మిగుల తారుమారులాయె నా మనసు నీవరసి ॥నీసా॥ (3) వాదు విన్నపంబులను విని సన్నాదరించి బెతలెల్లను దీర్పగా నా నేమ నీ బిడ్డను గాదా - యిది నీ తిరుగా వాదనినోడిని మానిని కూలిని - జాగవణి సుకుమారి నువాసిని - ఆది వెంకటేశ్వరుని సహోదరి అఖిలాండేశ్వరి త్రిపురసుందరి ॥నీసా॥

[వ్రేలికి నాల్గుతరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

ప॥ , , - రీ సా , , - ధ ని రి ప - నిధపధ। ని ధ ని ప - ధ మ పా । , , , , - ప మ ప ధ
, , - నీ పా , , - ద అ మఈ- లెఎఎఎ। గ అ తి ఇ - యి అ నీ । , , , , - న అ మ్మి ఇ

పా స - రీ మ గ రీ సా ,, - స ని రీ స - ని ధ ప ధ । ని ధ ని ప - ధ మ పా । గ మ పా - ప మ ప ధ
తి ఇ - ని ఇ ఇ ఇ పా ,, - ద అ మ ఉ - శ ఎ ఎ ఎ । గ అ తి ఇ - య అ నీ । న అ అ - అ అ మ్మి ఇ
ని స - రీ మ గ రీ సా ,, - ధ ని రీ స ని - ద ప ధ ని । స ని స - ని స - ప ధ ప । గ మ పా - ప మ గా రి స
తి ఇ - ని ఇ ఇ ఇ పా ,, - ద అ మ ఉ ఉ - శ ఎ ఎ ఎ । గ అ తి - య అ - ని ఇ ఇ । న అ అ - మ్మి ఇ ఈ తి ఇ
స్థి స - రీ సా - స్థి ధ స్థి స స్థి స - రి గ రి స । గ రి గ మ - ప ద ప ధ మ గ ప మ । ప మ గా రీ ,, రి స
ఇ ఇ - నీ రా , జ అ అ అ క్షీ ఇ - ఇ ఇ ప అ । ర అ అ అ - అ అ అ అ శ అ అ । ఇ ఈ ఈ ,, ఇ ఇ
డిటో - డిటో । రి గ మ ప ధ ని స రీ - సా ధ ప మ గ మ ప మ । గా రీ ,, రి స । స్థి స - రీ సా ,,
డిటో - డిటో । ర అ అ అ అ అ అ - అ అ అ అ అ అ । క్షీ ఈ ,, ఇ ఇ । ఇ ఇ - నీ పా ,,

అ॥ పా ,, - ధ ప ధ మ పా - ప మ - గ రీ గ మ । పా పా , ద నీ - ని ద ధా । , ధ ని స రీ స ని - సా సా
శ్రీ ఈ - ప ం ం ం చ - న అ - ది ఇ ఇ ఇ । శ్వ రూ , ఉ ఉ - ని ఇ ఈ । , ర అ అ అ అ - అ క్షీ
పా ,, - ధ ప ద మ పా - ప మ - గ రీ గ మ । పా పా , ద నీ - ని ద ధా । , ధ ని స రీ స ని - సా రీ
శ్రీ ఈ - ప ం ం ం చ - న అ - ది ఇ ఇ ఇ । శ్వ రూ , ఉ ఉ - ని ఇ ఈ । , ర అ అ అ అ - అ క్షీ
గ గ రీ - సా రీ - నీ రీ స నీ - ధ ప ధ ని । సా ,, - ,,,, । స్థ ని ధ ప మ గ రి స - రి గ మ ప ధ ని స్థ స్థ
శ్రీ ఇ త - జ న - పా అ అ - లి ఇ ని ఇ । యా ,, - ,,,, । అ అ అ అ అ అ అ - అ , అ అ అ అ అ
డిటో డిటో । సా ,, - రీ ని ధ । మా , ప గ రి - ప మ ప ధ । ని స - రీ సా ॥
డిటో డిటో । ధా ,, - ర్మ అ స । వా , అ అ అ - ర్థ అ ని ఇ । ఇ ఇ - నీ పా ॥

చ॥ మా గ గ - రి రి గ గ రి స - మా గ గ రి స । గ రి స - స్థి ధ ని స్థి స । రి గ మ ప - ప మ గ రి
కా మి త - ఫ ల ద అ య కి - కా మ అ రి ఇ । క అ మ - దహాను ని మ । నొ ఒ మా రి - శ ం క రి
గ రి గ - మ ప మ - పా , ద ప - ధ ప మ - గ మ పా । మ ప మ గ - గ రి స రి । గ - మ ప గా - రీ ,,
పీ ఒ మ - మా అ అ - కా , అ భి - ష అ వ - అ త నీ । ఓ ం ం క - అ రి ప ద । ని - భ అ వా - నీ ఈ

పా మ గ రి స - రి గ మ - గ రి - మగరిస । స్ని స రి - గ మ ప - ప ద । ధ పా మ - ప మ ప - ధ ని స
సా మ జ వ ర - గ మ నీ - శుక - భ ఆషిణి। స కల - లాపీ క - జన । నీ తో ఇ - ప అ ప - ద మాని
ధ ప ధ - ని - ప్ప గ రి - గ రి స ప్ప రి - ని ద - ని ప । ప గ రీ , రి సా - సా । ని ధ పా-సా,మపద। నిప-రీసా॥
ప అ మ - ర - అ అ సుర - మద వి భ్రం - ం ం - జ ని । ప అ రా , త్పరీ - సా । ప అ నీ - శం ం కఅ। రిఇ-నీసా॥

(2-3 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనేది)

చరి-సాగ-తుమ-ప-తుధ-కైని 28. ఆనందభైరవిరాగము—ఆదితాళము అ. సగరిగమపధపనిస
[శ్రీ శ్యామశాస్త్రులవారి కృతి] అ. సనిధపమగరిస

ప॥ హిమాచలతనయ బ్రోచుటా కిదీ - మంచి సమయము రావే అంబా ॥హిమా॥
అ॥ కుమారజనని సమాన మెవరిలను - మానవతి శ్రీ బృహన్నాయకి దేవి ॥హిమా॥
చ॥ సరోజముఖి బిరాన నీవు-వరాలాపగనుని నిను వేడితి - పురారిహరీ సురేంద్రసుత పురాణి పసిముఖ మేలనే
అల్లీ ॥హిమా॥ (2) ఉమామాంపగమా - తామసమా - బ్రోవదిక్కెవ్వరు - నిక్కముగను - మాయిపుడనిధానము
ధరమా చలమా - వినుమా దయతోను ॥హిమా॥ (3) సదానంద పరదాయకి - నిజదానుడను - శ్యామకృష్ణసోదరి
గాదా మొర వినరాదా - దురితనిధారిని - శ్రీ బృహన్నాయకి దేవి ॥హిమా॥

లక్షణము:—ఇది 20వ మే. నతభైరవి జన్యము. ఉపాంగరక్తి రాగము పాడవ, వక్ర, సంపూర్ణరాగము సాధారణ గాంధార కైశికీ నిషాదములు రాగఛాయాస్వరములు. ఈ రాగమందు, కైశికీ నిషాదము వాడుకయందు యుంటూయున్నది. ప ని ధ ని - ప ధ ని ప -ను ప్రయోగములు వాడుకయందు యున్నవి. అన్నివేళలందు పాడదగినది.

[వ్రేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

ప॥ ప గ రి గ - మ ప ధ పా - , , , దా పా మ గ	గా-మాపమమగ - గాపమగారీ	సా - , , , గ రి స్ని
హి మా చ ల - త న య బ్రో - ఒ ఒ చు చూ టా కి ఇ	దీ -మంచిఇఇ-సామఅయామా	రా - అఅఅవెఅంబ
డిటా	గా-మగ మపపమ- గాపమగారీ	సా - , , గమ ప మ గ రి స స్ని
డిటా	దీ-మఆఅంచిఇ-సామఅయామా	రా - ఆఅఆవె ఎ ఎ అ ం బ అ

స గా రి క - మ ప ధ పా - , , , దా పా మ గ	గా - మా పమ మగ - గా పమ గా రి	సా - స్సగా , - రిగమ పమ గరిస్స ॥ సగా
హీ మా చ ల - త న య బ్రో - ఒఒఒ చూటా కి ఇ	దీ - మాంచిఇఇ - సామఅయామా	రా - అఅఅఅ - వెఎఎఎఎంంబఅ ॥ హీ
అ॥ పా స్సనిపమ ప ని స స - స మా గ రి స స ని -	స సా , , ని ధ ప	మా , - ప మ - ప మ గ రి స స్స
కూ మఅఅర జ న నీ ని - స మా న మెపరి అ -	మ మా , , న ప తి	శ్రీ ఇ - బృహ - న అయ కి దే వి
పా నినిపమ పనిసస - రిగమాపమ గారీ సనిసస	స రి సా , , ని ధ ప	మా , - పమ - పమగరిసస్స ॥ సగా ॥
కూ మఅఅర జానిఇ - సఅమాఅఅఅనా మెపరిల	మఉ మా , , న ప తి	శ్రీఇ - బృహ - నఅయకిదేవి హీమా ॥
చ॥ ప పా , - ద ధ ప మ గ మా , , గా మ	ప పా , - ధ ధ ప మ	గ మా , , గా మ
స రో ఒ - జ అ ముఖి బి రా , , నా అ	స రో ఒ - జ అ ముఖ	బి రా అఅ నా అ
పపాధనిధానిపాధ - పమగమా , , పాపమగా	రి గా , , - మ ప ప -	పమధప పమ - పమగరి సని
సరోఒఒఒ ఒఒ జ - ముఖిబిరాఅఅ నాని ఇపు	ప రా , , - లాస సు -	మఅనిఇ నిను - వెఎఎఎ డితి
స పా , , ప - గ రి - గ మ పా , ప ని స	స మా గ - రి గ సా , ని	ధ ని పా , - మగరిసస్స ॥ సగ ॥
పు రా , , రి - మారి - మ ఉ రేం , ద్రమ త	పు రా ణి - పఅ రాఅబ్బు	ఖ అ మేఎ - లఅ నెతల్లి ॥ హీమా ॥

ఉమా - హంసగమా - తామసమా - బ్రోవదిక్కెవ్వరు - నిక్కముగనుమా - యిపుడభిమానిమ - భరమా - చలమా « విమమా - దయతోను ॥ హీమా ॥ సదా - నందపరదా - యకి నిజదాసుడను - శ్యామ - కృష్ణసోదరిగదా - మొరవినరాదా. దురితవిదారిని - శ్రీబృహన్నాయకీదేవి ॥ హీమా ॥ (చరణము పలె పాడుకొనవలెను)

చరి-సాగ-తుమ-వ-శుధ-కైని 29. ఆనందభైరవిరాగము-ఆదితాళము ఆ. సగరిగమపధపనిస

లక్షణము:-28 వ కృతియందున్నది [తిరుమనాలి శ్రీ కుంతలాంబాంకిత కృతి] ఆ సపధపమగరిస

ప॥ నీవది చల్లగ నన్ను బ్రోచుట - కేమమ్మా శంకరీ ॥నీవ॥

అ॥ సోమశేఖరుని రాణివైన - సుగంధి కుంతలాంబ మాయమ్మ ॥నీవ॥

చ॥ తల్లిదండ్రి గురుదైవము నీవని - యెల్లప్పుడు నీపాదభక్తియు నే యుల్లమున నిను మరువక భజించెద - ఓంకారి

శ్రీ త్రిపురసుందరి ॥నీవ॥

[వేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

ప॥ ప మ పా ద ప గా	ధ మ ప మ - గ మ ప ధ	మ ప మ గ - రి గ మ	1
ని ఇ ఈ మ ది చా	ల్ల అ గ అ - న అ న్నుఉ	ఉఉ బ్రో ఓ - ఒచు టా	
ప మ పా - దా పా ద ప మ గా	ధ ప ప మ - గ మ ప ధ	మ ప మ గ - రి గ మ	2
ని ఇ ఈ - మా దీ చ అ అ అ అ	ల్ల గ అ అ - న అ న్నుఉ	ఉఉ బ్రో ఓ - ఒచు టా	
ప మ పా - పా పా - పా రి స ని ద	ధ ప ప మ - గ మ పా ధ ప	మ ప ప మ గా రి గ మ	3
ని ఇ ఈ - మా దీ - చా అ అ అ అ	ల్ల అ గ అ - న అ న్నాఉఉ	ఉఉ బ్రో ఓ ఓ ఒచు టా	
ప మ పా - పా స ని - పా గ రి	గ మ ప మ - గ మ పా ధ ప	డిటా	4
ని ఇ ఈ - మా దీ ఇ - చా అ అ	ల్ల అ గ అ - న అ న్నాఉఉ	డిటా	
ప మ పా - పా పా స రి గ రి ని స రి స	ని ధ ప మ - గ మ పా ధ ప	డిటా	5
ని ఇ ఈ - మా దీ చ అ అ అ అ అ అ	ల్ల అ గ అ - న అ న్నాఉఉ	డిటా	

ప మ గ రి సా - రి వ రి స స్ని,
శ ఎ ఎ ఎ ఎ - మం ం ం మ్మా

అ॥ పా ప - సా స స స
సో మ - శే ఖ రు ని
మ ప ప మ గ గి మా - పా ప ప స
సుఉ గ ం ం ధ్రీ - కుం త ల ం

చి॥ ప ద ప సా స ప స - ని ద ప మ గ రి స ని
ప ద ని పా ద మప - గ మ గ ద ప మ గ రి
స్ని ప మ గ రి గ మ ప మ గ మ గ రి గ మ
స గ రి గా మ గ మ గ రి స - గ రి స ని ద

చ॥ పా ప ని ప ని ప పా ద ప మా
త ల్లి ద ం ం ం డ్రి గు ఉ రూ
ప మ గ రి సా రి స రి ప స్ని
ఎ ఎ ఎ ఎ ఏ ల్ల అ పుడు ని
పా ని ప మా - ప స స స స
యూ ఉ ఉ ల్లా - ము ఉ స ని మ

పా ద ని ద ని పా ప మ గా మా - గ మ ప మ
శ్రీ ం ం ం ం ం క అ అ రీ - త్రి ఇ ఇ ఇ

రి ప ప మ - ధ ప ప మ
శ్రీ ం ం ం - ం ం క అ

ని స రి స ని ధ పా
ర అ అ అ అ అ జీ
ని ధ పా - ధ ప ప మ
ం ం పా - మ అ అ అ

సా , మ గ రి గ మ
స గ రి గా మ ప మ
గ మ ప సా ని ప గ
ప - రి స్ స ని ధ ప - ధ ప

,, మా , మ మా
,, పై , ప మా
సా పా - ప మ గ రి
పా దా - ధ అ అ అ
ని స రీ గ రి సా సా
మ అ రూ ఉ ఉ వా క

గా - గ మ పా మా
ఈ - త్రి ఇ పూ లా

గ రి గ గ మా ,, ॥ప మ॥
అ అ అ అ రీ ,, ॥ని ఇ॥

ప ని ధ ప - మ గ మా
ప ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఆ
గ రి - ప గ మా మా ॥ ప మ
అ - - యం ం మ్మా ॥ ని ఇ

ప ధ మ ప గ రి గ మ
గ రి గ గ మా ,,
రి స రి ప ని ,,
మ గ రి - స గ రి గ మ ॥ని ఇ॥

ప మ గ రీ గ మా
ని ఇ ఇ ఈ ప ని
గా గా మా
క్షి యు శే
రి స ని ధ పా ధ ప
ధ అ అ అ జం చె ద

ధ ప మ గ రి గ మా । ప మ ॥
ఈ ం ం ం ద రీ । ని ఇ ॥

చరి-సాగ-తుమ-ప-శుద్ధ-కైని 30. జయంతశ్రీరాగము—ఆదితాళము అ. సగమధనిస
అ. సనిధమపమగస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ మరుగేలర P ఓరాఘవ ! ॥మరు॥

చ॥ మరుగేల P చరాచరపాల ! పరాత్పర ! సూర్యసుధాకరలోచన ! ॥మరు॥

చ॥ అన్నినీవనుచు నంతరంగమునఁ దిన్నగ వెదకి - తెలుసుకొంటిని య్య; నిన్నెగాని - మఱినిన్నెన్న - జాలనొరుల,
నన్నుబ్రోవు - మయ్యా, త్యా - గరాజనుత ! ॥మరు॥

లక్షణము:— 20 వ మేళకర్తయగు నతభైరవి రాగజన్యము ఔడవషాడవ వక్రరాగము, ఋషభవర్జ్యము సాధారణ గాంధార శుద్ధ దైవతములు గాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

☞ వేలికి రెండితురముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.

ప॥ ,,, - ద మ పా మ	గా , సా , ని	స గా మ । రా ,
,,, - మ రు గే ల	రా , ఆ , ఓ	ఓ రా ఘ । వా .
, , , - ద మ పా మ	గ మ గ స ని	స గా గ మ । ద ని స ని ధ ని
, , , - మ రు గే ల	గ ఆ ఆ ఆ ఓ	ఓ రా ఘ ఆ । వ ఆ ఆ ఆ ఆ
, , , - ద మ పా ద ప ప మ	డిటో	స గా గ మ । ధ ని స ని ధ ని
, , , - మ రు గే ల ల ల ల	డిటో	ఓ రా ఘ ఆ । వ ఆ ఆ ఆ ఆ
, , , - ద మ పా ద స పా ద ప ప మ	డిటో	డిటో । ధ ని సా ,, ॥ ధ మ
, , , - మ రు గే ల ల ల ల ల ల అ	డిటో	డిటో । వ ఆ ఆ ,, ॥ మ రు

అ॥ , , , - ద ద దా మ	ధా , ధా , ధ	ని సా ని । ధ ని సా ,,
, , , - మ రు గే ల	చా , రా , సు	ర రూ ప । ప ల రా ,,
డిటా	గ మ ధ ని స ని ధ	మ ధ ని స ని । సా , గా ,
డిటా	చ అ ర అ అ అ చ	ర రు ఉ ఉ ప । సా , రా ,
, , , - మ గ స గా గ	స గ సా స ని	నినిసగగసని । దనిసనిధని॥దమ॥
, , , - త్వఅ ర సూర్య	సుఉ ధా క అ	రఅఅఒఒఒఒఒఅ।నఅఅఅఅఅ॥మరు॥
చ॥ ,,, - ప ప పా ప	మ ప మా మ గ	స గా గ । స గ సా ,,
,,, - అన్ని నీ వ	సు ఉ చా అ ం	త రం గ । ముఉ నా ,,
, , , - ద ని సా ని	స గా మ గ	గ గా గ । ప గ మా ,,
, , , - తి న్న గా కె	ద కి తె లు	సుంగొంటి । ని అయ్యా ,

నిన్నె గాని-మదినెవెన్న - జాలనొరులా - వన్ను బ్రోవ-నుయ్య త్యాగరాజనుత ॥మరు॥ అనుపల్లవివలె పాడుకునేది.

చరి-సాగ-తుమ-ప-తుధ-కైని 31. అమృతవాహినిరాగము-ఆదితాళము అ. సరిమపధనిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిధమగరిస

ప॥ శ్రీరామపాదమా! నీకృప - జాలనే; చిత్తమువకురాక ॥శ్రీ॥

అ॥ వారిజభవ జనకసనందన వాసవా శ్రీనారదాదులెల్ల పూజించె ॥శ్రీ॥

చ॥ దారిని శిలయై తాపముతాళక ధారగకన్నీరు రాల్చగ, శూర! అహల్యనుజూచి బ్రోచితివి యారీతిధన్యనేయావే, త్యాగరాజగేయ! మా ॥శ్రీ॥

లక్షణము:—20వ మేళకర్తయగు నతభైరవిరాగజన్యము. షాడవరాగము, ఆరోహణము దు గాంధారమున్నూ, అవరోహణమందు పంచమమున్నూ వర్జ్యములు. శుద్ధ,మధ్యమ. కైశికీ నిషాధములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

[వేలికి రెండుతురముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

ప॥ ప ధ నీ - దా మా - పా , ధ మా
శ్రీ ఇ తూ - రా మ - పా అద మా
ప ధ ని పా - ని ధ మ - పా , ద మా
శ్రీ ఇ ఇ తూ - ర అ మ - పాఅ ద మా
ప ధ నీ - ధ మ - గ రి - మ గ గ రి
చి ఇ తూ - త్త మ - సకు - ర అ అ అ
స ని ని ధ - ధ మ - గ రి - మ గ గ రి
చి ఇ ఇ ఇ - త్త మా - సకు - ర అ అ అ
అ॥ , ప ధా ని పా - ధ ని స ని పా
, ప అ రి జ - భ అ అ అ వా
రీ , మ గా రీ - పా ప ని - పా రీ
వా , స వా శ్రీ - వా ర అ - దా మ
చ॥ ప ధ నీ - ధ మ - ధ మ - మ గ రీ
మ అ అ - రి ని - శి ల - యై ఇ తూ
, - ని పా రి రీ - రీ - రి స రీ
, - ధ అ ర గ - శ - న్ని ఇ హా
, - ప ధా ని - పా - ధ ని స ని ప స
, - తూ ఊ ర - అ - హా అ అ అ ల్య మ

గా రి స
నీ కృ ప
మ గ గా రి స
ని ఇ తూ కృ ప
పా ,,
వి నీ
పా ,,
వి నీ
, - స రీ గ - రీ
అ - స వ శ - స
రీ మ గ రి - స ని ధ ప
శ ప ప ఎ - ల్ల అ అ అ
, - ధ నీ ధ మా
ఇ - త అ ప మ
స రి మ గ గా
ర అ అ అ అ ల్ప
స రి మా పా
వా ఊ చీ

రీ , మ మా
జా అ లం సే
రీ మ మ
జా లం సే
రి గ మ ప - ధ ని స రీ
న అ అ అ - అ అ అ అ
స రి మ ప - ధ ని ధ మ ॥ప ధ॥
ఒ ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ॥శ్రీ॥
రీ గ రీ
నం ద స
ప ధ ని ధ - ప ధ మా ॥ప ధ॥
తు ఊ ఊ - ఊ ం చ ॥శ్రీ॥
మ గ గ మ - రి స
ర అ అ అ - శ క
రీ పా
గా అ
రీ , గ గ రీ
బ్రో చి తి వా

రి , మ , రి సా - రి ప ని - ప రి	రి మ గ రి - స ని ధ ప	ప ధ ని ధ - ప ప మా॥ ప ధ॥
రి , తి - ధ న్య - కె ఎ పీ-యకె	త్య ఆ అగ - ర ఆ అ జ	గె ఎ ఎ ని - .. మా॥ శ్రీ ఇ

చరి-సా గ-తను--ప-తుధ-కైని

౨౭. సారమతిరాగము---ఆదితాళము

అ. స రి గ మ ప ధ ని స

శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి

అ. స ని ధ మ గ స

ప॥ మోక్షము గలదా? భువిలో జీవన్ముక్తులం గానివారలకు ॥మోక్ష॥

అ॥ సాక్షాత్కార నీ సద్భక్తి - సంగీతజ్ఞాన విహీనులకు ॥మోక్ష॥

చ॥ ప్రాణానల సంయోగము వల్ల ప్రణవనాదము సప్తస్వరములై బరగే వీణావాదన లోలుండౌ శివ మనోనిధ మెఱుంగరు, త్యాగరాజవినుత ! ॥మోక్ష॥

లక్షణము:-22 వ మేళకర్త ఖరహరప్రియ జన్యరాగము. 20 వ మేళమునందు జన్యమని కొందఱి మతము. అవరోహణమునందు ఋషభ పంచమములు వర్జ్యములు. శుద్ధమధ్యమ కైశికి నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

[వేలి నాల్గుతరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

ప॥ ,, స రీ గ సా రీ గా మా ,,	,, ప ధ నీ ,,	,, ని ధ ధ మ మ గ
,, మోక్షమూ గాలా దా ,,	,, భువిలో ,,	,, జ ఇ ఇ ఇ ప అ
గ స - స రీ గ సా రీ గా మ గ మా	,, ప ధ నీ స్ని నీ	ని ధ ధ మ మ గ మ గ
అ - మోక్షమూ గాలా ద అ అ	,, భు విలో ఒ ఒ ఓ	జ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ప అ
గ స - స రీ గ సా రీ గా మా రీ , గ	మా ప ధ ప ధ ని స్ని	ని ధ ని ధ మా మ గ
అ - మోక్షమూ గాలా దా అ , అ	ఆ భు విలా ఒ ఒ ఒ ఓ	జ ఇ ఇ ఇ ఈ ప అ

గ స - స రీ గ సా రీ గా మా రీ, గ	మా ప ధ ప ధ ని స రీ గా,	స ని ని ధ ధ మ మ గ
అ - మెంపిక్క మూగాలాదాలి, అ	అ భు వి లాఁ ఒ ఒ ఒ ఓ,	బీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ప అ
గ స - స రీ గ సా రి గ మ ప ద ని సా	,, నీ స ని నీ ధా ని ధ	ధా మా ధ మ మా మ గ
అ - మావూక్తులూ గ అ అ అ అ అ నీ	,, వాఅ అ అ అ అ అ	అ రా అ అ అ అ అ
గ స - స రీ గ సా రి గ మ ప ద ని సా	,, ని స ని ధ ధ ని	ధ మ మ ధ మ గ గ మ। గ స॥ స రీ
అ కు - మఉ క్తులూ గ అ అ అ అ అ నీ	,, వ అ అ అ అ అ	అ అ రఅ అ అ అ అ అ। కు। మెంపీ
అ॥ ,, - ని సా రీ, గ రీ గ రీ గ స స రీ గ రీ రి	గా గ మా గ సా	స ని ని ధ ని ధ మా
,, - స అ జ్ఞాత్క్రఅ అ అ ర అ ని ఇ ఇ ఇ	ఈ స అ దృ అ	క్షిఇయుఉ ఉ ప ం ం
,, - మ ప మ ప దా ,, దా, ని సా, ని సా	,, ధా ని స ని ధ మా	ని ధ ధ మ మ గ గ స। స్ని॥ స రీ
,, - గి ఇ ఇ త అ ,, జ్ఞా, అ అ, అ సా	,, ని ఇ ఇ ఇ ఇ హీ	నుఉ ఉఉ ల అ అ అ। కుఉ॥ మెంపీ
మా ,, - పా పా ,, పా దా ప ద ని ద నీ	నీ ధా ని స ని ధ మా	మ గ మ గ గ స స రి
,, - ప్రాణా ,, నా లా స ం ం ఉ	దోఓ ఒ ఓ ఒ గ మూ	ప అ అ అ ల్లా అ అ అ
గ మ - పా పా ,, పా దా పా, ద నీ	,, దా ని స ని ధ మా	మ గ గ మ గా సా
అ అ - ప్రాణా ,, నా లా సా, ం ం	,, దోఓ ఒ ఓ గ మూ	ప అ అ అ ల్లా అ
,,, - ద ని స నీ దా మా గా సా	,, స రీ గ సా	మా గా మ గ మా
,,, - ప్రణ వజాదా మా సా ప్తా	,, స్వ ర మ ల్లై	బా రా గె ఎ ఏ

,, - ని శ్రీ., గ రి గ రి రీ సరిగరి	గ, గ స గ సా	స ని ని ద ధ మ మా
,, - ని తుజా, మ అ అ అదానఅఅ	అ, లూ ఓ ఱ ఱ చా	శ ఇ వ అ మ అ సా
,, - మ ప మ ప దా నీ దా ని ని సా	,, ధా ని స్ప ని ధ మా	,, ధ ని ధ మ గ మ । గ స
,, - ని ధ అ మెరూగాసూ త్యఅగా	,, రా అ అ అ అ జా	,, ని ఇ ని మ ఉ త అ । అ అ
డిటో	డిటో	గ మ ధ ని స్ప నిధమ।గస॥సరి
డిటో	డిటో	ఇనుఉత అఅఅ।అఅ।మోఓ.

చరి-సాగ-తుమ-ప-తుద్ధ-కైని

33. రీతిగౌళ—మిశ్రచాపుతాళము

[శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రిగారి కృతి

అ. సగరిగమనిధనిస

అ. సనిధమగమపమగరిసా

ప॥ జననీ నిన్నువినా-త్రిలోక దిక్కు వరమ్మా జగములోనఁగాన త్రిలోక ॥జననీ॥

అ॥ మనిజ మానస సమ్మోదిని-జినవే నామనవిని-జిని నన్నుబ్రోవుము ॥జననీ॥

చ॥ (1) వరదాయకి గాదా-ఒకనిఁబ్రోవ-నరుద దయరాదా-నెఱనమ్మిన నాతోనువాదా-పరనీజభవ హరిహరనుత పాద ॥జననీ॥ (2) కరుణానిధినీవు వగమెవచ్చి కరుణతో నమఁబ్రోవు-గిరిరాజకుమారి వైనావు! పరితాపముల నెల్ల పరిహరించేవు ॥జననీ॥ (3) వనజాయతనేత్రి! కుమారజననీ! కామితదాత్రీ! ఘనపాపలతాలవిత్రీ! పన కాదిమని జనపన్నుతపాత్రి ॥జననీ॥

రాగలక్షణము:—20వ-మేళకర్త నతభైరవిజన్యము. వక్రసంపూర్ణరాగము. సాధారణగాంధార-శుద్ధ మధ్యమ కైశికినిషాదములు. రాగచ్ఛాయాస్వరములు సాయంకాలము పాడదగినది. నినిస-నిపసనిసా-నిపసనిసా-నిపసగమా - గమనిధనిస-మని నిపా-మెందలగునని రాగరంజకములు

ప॥ స్ని స్ని సా - స్ని । గ రీ సా , , । స రీ పా - స్ని । ధ స్ని - స్ని ధ మ్ప (1)
జ న నీ - నీ । న్నువి నా, , । అ అ అ -త్రి । లూ ఓ - ఒ ఒ క
స్ని స్ని పా - స స్ని। గ రీ - గ రి గ రి । పా , , , - స్ని । ధ స్ని స - స్ని ధ మ్ప (2)
జ న నీ - ని ఇ । న్నువి-న అ అ అ । అ , , , - త్రి।లూ ఓ - ఒ ఒ క

ని పా స్ని - ప స్ని। గ రీ - గ మ ప మ గ రి। సా , , , స్ని। ప స్ని ప - స్ని ధ మా (3)
జ న నీ - ని ఇ ।న్నువి- న అ అ అ అ అ। అ , , , త్రి। లాఁ ఒ ఒ - ఒ ఒ క
డిటో। డిటో । సా , , , - స్ని। ప గ రి - గా మా (4)
డిటో। డిటో । డిటో - ది।క్కొ వ అ - గ మ్మా
ని నీ దా మా । గ రీ - గరిగరి । సా , , , - స్ని। ప గ రి - గా మా
జ గ మ లో । ఒ న - గఅఅఅ। వ , , , - ది।క్కొ వ అ - ర మ్మా
నినిస్ప-నిస్పనిదమా। గరీ- గ మ ప మ గ రి। సా , , , స్ని ప । స్ని స్ని స - స్ని ధ మా ॥స్నిస్నిసా॥
జగఅ-మఉఉఉలా। ఒన- గఅఅఅఅఅ । వ , , , త్రి ఇ। లాఁ ఒ ఒ - ఒ ఒ క ॥ జనని॥

అ॥ ని నీ సా నీ । సా , , , నీ । సా, , , నీ । ప ని సా - ని ధ మా (1)
మ వ నీ జ । మా , , , వ । ప , , , ప । మ్మొ ఒ ఒ - ది ఇ నీ
ని నీ సా నీ । సా గ రీ ప నీ । సా , , , ని ప । ని ని స - ని ధ మా (2)
మ వ నీ జ । మా అ వ అ అ । ప , , , వ అ । మ్మొ ఒ ఒ - ది ఇ నీ
ని నీ సా - ప ని నీ। సా , ప గ రీ గ। రీ సా,, ప ని। ని ద మ - ని ని సా (3)
మ వ నీ - జ అ అ। మా , అ అన అ। ప అ,, ప అ। మ్మొ ఒ ఒ - ది ఇ నీ
రీ సా - సా రీ ప నీ । ప నీ - ప ని ధా । ని ద ని ని ధ మా । గ రీ - గ రి గ రి సా
ని వ - జ ఎ ఎ జా । మ వ - ని ఇ ని । ని ని ఇ వ అన్నూ ।బ్రో ఓ- వుఉ మఉ ఉ
మ॥ రీ సా - రీ ప నీ । ని నీ - నీ ధా । ద ని ధ - దా ధ మ । గ రీ - గ రి సా
స్ని స్ప స్ని - స్ని స - ని స్ని । సా, - ,, స్ని ప । గ రి ప - స్ని ప - గ గ । మా మ - గ గ రి ప
స్ని ప గ రి స్ని - ప గ । రి స్ని - ప రి ప - ప స్ని । సా స్ని స్ని స్ని - సా । గ గ మ - గ గ రి ప
గ గ మ - గ గ మా । స్ని స్ని - స్ని స్ని సా । స్ని ప గ - గ మ - గ మ । ని ని ధ - మ ని ని ప
గ గ మ - గ రీ - గా । గ రీ ని - సా ని ని । సా ని ద మ - మా । గ రి ప - సా స్ని ప ॥జనని॥

తా॥ (1) ని ప్రా - ని ని సా । ని నీ - గ రి గ రి । సా , , , - నీ । స గా - మ గ మా
వ ర - ద అ అ । య కీ - గ అ అ అ । దా , , , - ఓ । క ని - బ్రా ఒ వ
మ నీ - స్వ ని ని ద మా । గ రీ - గ మ ప మ గ రి । స ని ప్రా - ని ని స ని । సా , , , , ,
వ రు - ద అ అ అ అ । ద య - ర అ అ అ అ అ । అ అ అ - అ అ అ అ । దా , , , , ,
గ మా - ని ద మా । ని నీ సా , , । స్వ నీ - గ రి గ రి । స్వ ని నీ - సా , ,
నా ర - వ ం ం । మ్మి వ నా , , । తో ఓ - సుఉఉఉ । ప అ అ - దా , ,
రి సా సా రి స్వ నీ । స్వ నీ - స్వ ని ధా । ని ప ని - స్వ ని ధ మ । గ రి గ మ ప మ గ రి సా ॥ ని నీ సా॥
వ ర - నీ ఇ ఇజ । ధ వ - మా అ రి । మా ర అ - సు ఉ త అ । ప అ ద అ అ అ అ అ అ॥ జ న నీ ॥

20వ. మేళకర్త సత్భైరవి జన్యము 34. హిందోళరాగము— ఆదితాళము ఆ. సమగమధనిస
చరి—సాగ-శుమ-వ-శుద్ధ-కైశి [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిధమగస

ప॥ మనసులోని మర్మమును దెలిసికో - మానరక్షక మరకతాంగవా ॥మనసు॥
అ॥ ఇనకులాప్త నీవేగానిపే - ఎవరులేరు ఆనందహృదయ ॥మనసు॥
చ॥ మునుపు ప్రేమగల దొరవై సదా - చనవు నేలినది గొప్పగాదయ - కనికరంబుతో నీవేళనా - కరముంబట్టి
త్యాగరాజ వినుత ॥మనసు॥

రాగలక్షణము:—ఇది 20వ మేళకర్త సత్భైరవి జన్యరాగము. దౌడవరాగము ఋషభ పంచమములు వర్జ్యములు. శుద్ధ దైవత కైశికి నిషాధములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు చతుశ్శ్రుతి ధైవతము నుపయోగించుటవాడుక యందున్నది. ఇది లక్షణ విరుద్ధము. ఎల్లప్పుడు పాడుకునేది.

[వేలికి రెండుస్వరముల చొప్పున పాడుకొనేది.]

ప॥ , , , - మ గ సా మా గ	మా , మ ని	ధా - ని ధ ని ని
, , , - మ న సు లో ని	మా అ ర్మ ము	సు - దె ఎ లి సి

డిటో
డిటో
డిటో
డిటో
మ గ మా - ధ ని
మ అ అ - ర్మ మం
పా , - మ గ
రా అ - మ ర
ని ద దా - ధ
ని ఇ ఈ - వె
ని ద దా - ధ ని
ని ఇ ఈ - వె ఎ
డిటో
డిటో
ధ ని పా - ప ని
అ అ అ - నం
ని ద ధా - ధ ని
గ అ అ - డా జ
ప పా - ని
న ది - గా
కరమ బట్టకొన్న

డిటో
డిటో
డిటో
డిటో
పా - ని ద ప ని ధా
ను - వ ఎ లి ఇ ని
మా - ధ ని - పా - ని , ద ని ప ని ధా || మ గ |
ని - తాం - ం గ , గా అ ం అ అ || మ వ ||
ని - పా ని
ఎ - గా ని
పా - ని ద మా గా
పీ - గా అ అ ని
ప - ప గ ప
పీ - గా అ ని
ధ మ - దా ని , ధ మా || మ గ ||
ం ం - దా మ్యా , దయా || మ ని ||
ప ని - ప ని ధా మా
ర అ - వై ఇ ఈ ప
ప - మ గ గా మా , ద మ మా -
ప్ప - గా అ అ ద , యా అ అ -
గరాజవినుత (అను తల్లవిపల)

తరి-పాగ-తుమ-వ-చధ-కై

35. ఖరహర ప్రియరాగము—ఆదితాళము

[త్యాగరాజయ్యగారి కృతి.]

అ. సరిగమపధనిస
అం. సనిధపమగరిస

పు॥ కడచిపడచి చూచెద రయోధ్యానగరము గానరే ॥పడ॥

అ॥ పుడమిసుత కపాయుడై చెలంగు - పూర్ణునిఆత్మారామునిం గూడియాడ ॥పడ॥

చ॥ అట్టికన్నులఁ గూర్చి తెరచి మూతము - బట్టి కలిలేపధరులై; పుటుచావులేని తావుఁదెలియక - జాగుడెవరు త్యాగరాజ నుతుని ॥పడ॥ రాగలక్షణము:—ఇది 22వ మేళకర్త కర్వస్వరగమకపరీకర్తి సంపూర్ణరాగము, ఆరోహణమందు సాధారణ గాంధారవర్జితము దైవతములు. అవరోహణమందు కైశికి నిషాద శుద్ధమధ్యమము లు రాగ ఛాయగలిగిన స్వరములు. అన్నిశేళలయందు పాడదగినది. [గ్రహిక నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొన వలయును.]

చ॥ ,, - ని స రీ - రి గ మా మా - పా , ,	మా ప మ మా - గా గా	మాపమమ గగా - రీ గా - రి గమగ
,, - న డ చీ - న అ డ చీ - జాఉఉ	చె ఎ ఎ ఏ - డ ర	యోఒఒఒఒ ఓ, ధ్యాఅ - అఅఅఅ
రి స - ని స రీ - రి గ - రిగమామా - పాధా పధని	నీ - ని ధ ధ ప మా	గమపధపమగా - రీగా రి గ మగ
అ అ - న డ చీ - నఅ - డఅఅ చీ - జాఉఉఉఉఉ	ఊ - చె ఎ ఎ ఎ డ	రి అఅఅయోఒఒ - ధ్యాఅఅఅ అఅ
గరిరిస - పరిస్ని - , పరీ - రీ , గ - మా , రి - రిమగా - గరిరి	పా , , , , , ప ధ	ని ధ ప మ గ రి - మ గ గ రి
అఅఅఅ - నఅగా - అరమా - గా , అ - అ , అఅఅ - నఅఅ	రే ఎ ఎ ఎ ఎ అ అ	యోఒఒ ఒ ధ్యఅ - అ అ అఅ
రిస - పరిరిస స్ని - పరీ - రీ , గమా - రిమగా - గరిరి	పా , , , , పా	ని ధ ప మ గ రి - మ గ గ రి
అఅ - నఅగఅఅ - రమా - గా , అఅ - అఅ అ - నఅఅ	రే ఎ ఎ ఎ ఎ అ	యోఒ ఒ ఒ ధ్య అ - అ అ అఅ
రిస - రీరిస్స్ని - పరీ - రిగమప - ధనిపరీ - పనిదప - మగగరి	పా , , , , గ రి ప ని	ధ ప - రిపానిధప - ధనిసా - నిధపమ
అఅ - నాగఅఅ - రమా - గఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅ - నఅఅఅ	రె ఎ ఎ ఎ ఎ అ అ అ అ	అఅ - అయోఒఒఒ - ఒఒఓ - ధ్యఅఅఅ
గరిరిప - రీరిస స్ని - పరీ - గరిగమ - పధనిప - రీపనిధపమగరి	పా , , , , - రి	రి స ని ధ స్నీ - సస్నిపా ॥,,-ని॥
అఅఅఅ - పగఅఅ - రమ - గఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅఅఅఅ	రే ఎ ఎ ఎ - అ	అ అ అ అ - అఅఅ॥అఅ-స॥

అ॥ ,, - ని ధ పా - మ గ గా - ప మ గ రి స ని
,, - పుడ మీ - ము ఉ త - స అ హ అ అ అ
పద - నిధపా - మగగా - గమపధ - పమగరి - సాస్రీ
గెఎ - పుడమీ - ము ఉ త - స అ అ అ - అ అ అ అ - హాఅ
గరిసా - నిని ధాపా - సా - నిధపమగమపధ - పమగరిసాస్రీ
ఉ ఉ ఉ - పుఉ డమి - ము - ఉ అ అ అ స అ అ అ - అ అ అ అ హాఅ
గరిసా - రిగరిమ గారీసా - నిధ - నిసనిస - పాధమ
ఎ ఎ ఏ - పుఉ ఉ ఉ ఉ ఊ ఊ గూ - ఉ ని - అ అ అ అ - త్మా అ అ

వ॥ ,, - పా పా - ప మ గా రి - ప మ గా ___
,, - అ ట్టె - క అ న్నూలా - గు ఉ ఊ
,, - సా ని ధ - స్రీ సా సా - గ రి పా
ఉ ఉ - ప ట్టి ఇ - వె కి లి - వె ఎ ఏ

సా , రీ , - గ రి
యూ , డై , - ఇ ఇ
సా , రీ , - గ రి
యూ , డై , - ఇ ఇ
సా , రీ , రి గ మ ప
యూ , డై , వె ఎ ఎ ఎ
పా , , - రి గ మ ప - ధ నీ ధ
రా అ అ - మా ఉ ఉ - ఉ ఊ ఉ

రీ - ని ధ పా మ గ
ట్టి - వె ఎ ర చి ఇ
గా మా - గ మ పా
మా అ - ధ అ అ

మ గా రి - స రి గ మ
వె ఏ ఎ - అ అ అ అ
రి గ మ ప - ధ ని సా - ధ ని స రి
వె ఎ అ అ - గు ఉ ఊ - ఉ ఉ ఉ ఉ
ధ ని స రి సా , , , ధ ని స రి
అ అ అ అ అ అ అ అ । గె ఎ ఎ ఎ
నిధపమగా - గరిరీ - మగగరిరిస - నిధ॥
నిఇఇఇ గూ - డిఇతూ - యఅఅఅ ।
అడ - నడ॥
మా ప మ - మ గ గా - గా రి
మా ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ - త్రామ
మా ప మ - మ గ గా। రి స -
హూ ఉ ఉ - ఉ ఉ బై। ఇ ఇ -

పుట్టుచావులేని తావు దెలియక - పొగడెదరు త్యాగరాజవినుతుని ॥నడచి॥ (అను పల్లవివలెపాడి పల్లవిపాడుకనేది)

చరి - సాగ - శుమ - ప - చధ - నైని 36. ఖరహరప్రియ — రూపకతాళము అ. సాగమపధనిస

లక్షణము:- 36-వ కృతియందున్నది. [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిధపమగరిస

వ॥ రామ! నీసమాన మెవరు? - రఘువంశోద్ధారక! ॥రామ॥

అ॥ భామా మరువంపుమొలక! భక్తుల పంజరపు చిలుక ॥రామ॥

వ॥ పలుకు పలుకులకు తేనె-తాలుకుమాటలాడె పలుకులవారి త్యాగరాజకుల విభూష! మృదు-భూష! ॥రామ॥

ఆ॥ ,,,,, - స । స౫౫ధ౫౫ప౫౫ । సా , రిగగరిప
,,,,, - స । మఅఅసమెవ్వరు । రా , నిఇఇఅప

ప౫౫౫ధ౫౫ప౫౫ । సారిగరిప । ప౫౫౫ధ౫౫ప౫ప ।
మఅఅసామెవ్వరు। రామనీఇప । మఅఅసామెవ్వరు ।

సారిపమగరిసా । స్ధ౫౫ప౫ప , ప౫రిరిమ - మగగరిపరి ।
రామనిఇఇఇసా । మాసమెవ్వరు। , రఅమఅ - నిఇఇఇఇపఅ ।

ప౫౫స్ధ౫౫ప౫ప , రిరిరీరి । పరిగమగగరిరిప
మఅఅసమెవ్వరు । , రమనీప । మఅసమెఎవ్వఅరుఉ

ప౫౫రిరిరీరి । పరిగమగరిప౫౫ । ధ౫౫పరిరిగమా పమగరిపరి ।
ఉఉరమనీప । మఅసమెపఅఅరుఉ । ఉఉరఅమఅనీ ఇఇఇఇపఅ ।

ప౫౫స్ధ౫౫ప్పప , రిరిరీ౫ । పరిపరిగారిపమగరి
మఅఅసమెవ్వరు । , రమనీప । మఅఅసఅఅ మెవ్వరుఉ

ప౫౫పరిరిగమా పమగరిపరి । ప౫౫స్ధ౫౫ప్పప ।
ఉఉరఅమఅనీ ఇఇఇఇపఅ । మఅఅసమెవ్వరు ।

, పగమాగ । మా ,,,, । పమగరిగా ,, । మగరిపరీ ,, గరిప౫౫ధ౫౫సా ।
ఉరమ నీప । మా ,,,, । అఅఅఅఅ ,, । అఅఅఅఅ ,, అఅఅఅఅఅఅ ।

, స గ మ మ గ । మ మ ప మ మ గ రి । స న్ని స రి రి గ - మ మ ప మ గ రి స రి ।
, ర మ నీ స । మ మ మె వ్వా రు ఉ । ఉ ఉ ర అ మ అ - నీ ఇ ఇ ఇ ఇ స అ ।

, ప ద ని ధ ప । ప మ మ ,,,, । మ మ ,,,, ।
, ర మ ని ఇ స । మ అ అ ,,,, । మ మ ,,,, ।

, ప ద ని ధ ప । ప మ మ మ మ మ మ గ రి ।
, ర మ ని ఇ స । మె అ అ మ మె వ్వా రు ఉ ।

స న్ని ప ద నీ - ని ద ధ ప స ని । ధ ప రి స ని ధ - ధ ప మ గ గ రి ।
ఉ ఉ ర మ - ని ఇ ఇ ఇ స అ । అ అ మ అ స అ - మె వ్వ అ రు ఉ ।

స న్ని స రి ప మ గ రి సా । ప మ గ రి సా - మ మ ప మ గ రి ।
ఉ ఉ ర మ ని ఇ ఇ ఇ సా । మ అ అ అ మ - మె వ్వ అ రు ఉ ।

ప ని స రి గ రి స । న్ని ధ న్ని స స । మ ,,,, । మ గ రి స రి ,, । గ రి ప న్ని ధ న్ని న్ని సా ।
ఉ ఉ ర మ ని ఇ స । మా న మె వ్వ రు । రా ,,,, । అ అ అ అ అ ,, । అ అ అ అ అ అ అ అ ।

1. ధ న్ని సా - న్ని స రి - స రి గా । రి గ మ మ - ప మ గ రి గ రి । స న్ని స రి గ రి స । న్ని ధ న్ని ప స ।
ర అ భూ వ ం శో ఒ ఓ । ధ అ అ రా - క అ అ అ అ అ । అ అ ర మ ని ఇ స । మా న మె వ్వ రు ।

2. ధ న్ని న్ని స రి రి గ మ ప । పా ధ ని ధ ని పా - ప మ గ రి గ రి । స న్ని స రి గ రి స ।
ర అ భూ వ ం శో ఒ ఓ । ధా అ అ అ అ రా - క అ అ అ అ అ । అ అ క మ ని ఇ స ।

3. ధ న్ని పా రి గ - మ ప ధ ని పా । న్ని ని ధ ని పా - ప మ గ రి గ రి । స న్ని స రి - గ రి స ।
క భూ వ ం - ం ం శో ఒ ఓ । ధ అ అ అ రా - క అ అ అ అ అ । అ అ ర మ - ని ఇ స ।

4. మ మ ప ధ ని ప స రి రి గ రి మా - రి స ని ధ - పా ధ ప మా ప మ గ రి ।
మ మ మా మ ర - వం ం పొ మొ ఒ ఒ ఒ । ధ అ అ అ అ అ అ అ - రా అ అ అ అ అ అ అ ।

స స్త్రీ స రి రి గ మా ప మ గ రి స రి । స ని ని ధా ని స ని । గా ,,,, । మ గ రి స రీ ,, - గ రి స ని ధ ని స్త్రీ సా ।
అ అ అ అ మ అ ని ఇ ఇ ఇ ఇ స అ । మ అ అ నా మె వ రు । రా ,,,, । అ అ అ అ ,, - అ అ అ అ అ అ అ ।

అ ॥ , ప ధా ని స - స ని నీ ధ ని స్స ని । సా ,,,, । నీ ,, ధ ప మా ।
, భ మా మ రు - వ ం ం పు మొ ం ల క । రీ ,,,, । ఈ ,, ఇ ఇ ఈ ।

మ ప ధా ని స । స ని నీ ధ ని స్స ని । సా ,,,, । ప ధ ప ధ ధ ని - ధ ని ధ ప మ ప
అ భ మా మ రు । వ ం ం పు మొ ం ల క । రీ ,,,, । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ
, ప ధా ని స । స ని నీ ధ ని స్స ని । సా ,,,, । గ రి రి స స ని - ని ధ ధ ప మ ప
, భ మా మ రు । వ ం ం పు మొ ం ల క । రీ ,,,, । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ
, మ ప ధా ని స । స ని నీ ధ ని స్స ని । గా ,,,, । మ గ గ రి స ని - ని ధ ధ ప మ ప
ఇ ఇ భ మా మ రు । వ ం ం పు మొ ం ల క । రీ ,,,, । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ
, మ మ ధా ధ ధ । ధ ని ధ ని ధా - ప ధ ప ధ పా ॥
ఇ ఇ భ మా మ రు । వ ం ం ం పూ - మొ ఒ ల అ అ రా ॥
, మ ప ధా ని స । స ని నీ ధ ని స్స రీ । గ మ గ రి స ని - ధ ని పా । స ని ధ ని ప మ - ప మ గ రి గ రి
ఇ ఇ భ మా మ రు । వ ం ం పు మొ ం ల క । భ అ అ అ స్తు - అ అ పం । జ అ ర అ పు రు - ని ఇ లా రు కు అ
స స్త్రీ స రి - ప మ గ రి స ॥
అ అ ర మ - ని ఇ ఇ ఇ స ॥

చ॥, ప ప పా ప ప మ । మ మ మ గ - గా గ్గ రి రీ । , ప ప పా - ప ధ ని ధ ధ ప । మ గ మ ప ప మ - గా గ రి రీ॥
అ ప లా కూ ప లు కు । లు కు తె ఎ - ఏ నె ఎ ఏ । , ప లు కూ - ప లు లు కు కు । లు కు కు తె ఎ - ఏ నె ఎ ఏ॥
, ని ధ ప ధ - ని ధ ధ ప మ । మ గ గా గ్గ రి రీ ,, । పా , , , , । , ప ప పా - పా ధ ని పా । ప ని నీ ధా - ప ని పా రీ॥
ఎ లూ లు కు - ఉ ఉ మ అ టా । అ అ అ డె ఎ ఏ ,, । ఏ , , , , । ఎ కు లు కూ - లా మా అ రి । త్య అ అ గా - రల అ జా॥
గ మ గ రి పా - ప ని ధ ని పా । ప ని ధ ని ప మ - ప మ గ రి గ రి । ప ని । పా రి॥
కు ఉ ల అ ని - భు కు ఉ ఉ పా । మ్రా కు దు కు కు - భ అ అ అ మ । అ అ । రామ॥

22వ - మేళకర్త. 37. శరహాప్రియ రాగము - త్రిపుటతాళము అ. సరిగమపధనిస
చరి-సాగ-శుమ-ప-చథ-త్రైని [శ్రీ త్యాగరాజయ్య గారి కృతి.] అ. సనిధపమగరిస

ప॥ పక్కల నిలబడి - గొలిచే ముద్దుట బాగ దెల్పరాదా ॥పక్క॥
అ॥ చుక్కలరాయుని గేరుమోముగల - సుదతి సీతమ్మ సౌమిత్రి రాముని కిరు ॥పక్క॥
చ॥ చనువుచే వందన మొనకించుమన్నారా - చనువున నామకీర్తన సేయుచున్నారా - మనసుదలచి మైమరచి
యున్నారా - సెనయుంచి త్యాగరాజునితో రాముని కిరు ॥పక్క॥

రాగలక్షణము:— 36వ - కృతియందున్నది.

చ॥ ,, - ప నీ - నిదదా । పా స ని నీ - స ని ని ద - నిదధప॥ మ పా మ - ప ని నిదదా । దని పా రీ స నీ స ని - దా ని ద పా ద ప - ప మ మా
,, - పక్కా - లం అ । నీ లు కు - బ అ అ అ - డి ఇ ఇ ఇ॥ ఇ ఈ ఇ - పక్కా లం అ । ని ఇ లా అ అ అ అ అ - బా అ అ అ అ అ - డి ఇ ఈ
మా - ప ధ నీ ని ద ధా । పా , ధ ప మ - గా గ రి రీ ॥ పా , రి గా రి గ మా । ప ద ని ద ధ ప మా - మ గ రీ
ఈ - గొ లి చే ఎ ఎ ఏ । మా, చ్చ అ అ - టా అ అ అ ॥ బా , అ అ గ అ అ । డె ఎ ఎ ఎ ఎ ల్పా - ర అ అ
రీ , గ పా - ని స రి గ మ ప ధ ని । స రి గ రి రి స - పా రి స నీ స ని - దా ని ద ప మ మా ॥ పా - ప నీ ॥
దా, అ అ - అ అ అ అ అ అ అ అ । అ అ అ అ అ అ - అ అ అ అ అ అ - అ అ అ అ అ అ ॥ అ - పక్కా ॥
అ॥ ,, - ని స రీ రీ । పా , రి గా - రీ రి స పా । నీ స రి గా రి స పా । ని స గ రి రి స స ని ని ద ధ ప పా ।
,, - మ ఉ క్కా లా । రా , అ అ - యా ని ఇ ఈ । ఈ గ ఎ రూ మొ ఉ పీ । మ ఉ ఉ ఉ ఉ గ అ అ అ అ అ అ అ ।

[illegible] - ని ద మా ॥ స ని ని ధ ధ ప - ప మ మ గ రి । రి గ ప మ గ రి రీ , గ మా ॥
మ్మా తి ఇతా - నీ ఇతా । తి ం ం ం ం ం - మ ఆ ఆ సౌ ఉ । మిఇ ఇ ఇ ఇ ఇ తీ , ఇ తా ।
స ని పా - రి గ మ ప - ని ద ప మ గ రి । గ మ ప మ ॥ ప నీ ॥
ర ఆ ఆ - ముఉని ఇ - కీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ । తు ఉ ఉ ఉ ॥పక్కా॥

పప ॥ , , - ప ప పా ధ ప నీ । ని ద ధ ప ప మ - మ గ గా గ రి రీ । రి రీ రీ , గ మా । పా , ద నీ - నిదధప - మగగా
, , - చ మ పూ చెవ ఏ । ప ం ం ం ం ం - ద ఆ ఆ న ఆఆ । మొవారీ, ఇతాం । మ , ఉ ఊ మ ఉ ఉ ఉ - నఆఆ
గ రి రీ - ప మ గా గ రి రీ । రి ప ని పా ని ప గా రి రి మా గ । పా , ధ మ - గా గ రి రీ । రి గ మ ప స్వని ధా - నిదపమ
రఆఆ - చమ పూ వఆఆ । న ఆఆ ఆ ఆ మ ఆ ఆ కీ ఈ ఇ । ర్తా , నఆఆ - సేయు ఉ ఊ । చు ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ న్నా - రఆఆఆ
పాపా - } మనన - దలచిమై - మరచియున్నారా నెనరుంచి త్యాగ - రాజునితో రాముని
ఆ ఆ - } కిరు ॥ పక్కా ॥ (అను పల్లవిపలె పాడుకొనవలయును)

చరి-సాగ-తుమ ప-చధ-కాని 38. భరహారప్రియరాగము-ఆదితాళము ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స

దేవీగానసుధాకర శ్రీ ఓగిరాల వీరరాఘవశర్మ గారి కృతి.

ఆ. స ని ధ ప మ గ రి స

[రాగలక్షణము : 35-వ కృతిలో నున్నది]

ప॥ నాదా నందానుభవశాలికి - నానావిధయోని జననబాధ లుండువె మనసా ॥నాదా॥
అ॥ వేదవిదిత సుస్వర - విభ మొలిగి నిఖిల - సాధువరులు మన - హార సేవించు ప్రణవ ॥నాదా॥
చ॥ లయాశ్రుతి బద్ధమా - లాలిత్యమతో - నియమనిష్ఠ లాలుంచు - నిజభక్తితో - కాయజుప్పుపీయ - కాంతామణి ముఖ -
సోయగము నుజూచి - సోహంస్మృతి రాఘవునితవర ॥నాదా॥ [ప్రతిలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

ప॥ పా ద ని ని ద పా పా, మ । మ గ ప మ గా రీ । రి గ మ 1
నా ద ఆ - ఆ సం దా ఆ । నుఉ ఉ ఉ ధ ప । శా లి కి
పా ద ని సా - స ని ద ద - పా , మ । మా పా దా ని ద - దా పా మా గా । రీ గా మా ప మ - మ గ రీ 2
నా ద ఆ ఆ - సం ం ం - దా ఆ ఆ । మా ఊ ఊ ఉ ఉ - ఊ ఊ ధ ప । శా ఆ ఆ ఆ ఆ - లి కి కి

రీ గా మా ప మ మ గ రీ 3
నా అ అ అ అ ఇ ఇ ఇ
ని ద ప మ - గ రి గ మ ; పా॥
లం డు నె - మ స స అ ; నా॥
పా రీ గ రీ రీ పా 1
అ అ అ అ అ అ
రీ గ మ గ - గ రీ రీ ప 2
అ అ అ అ - అ అ అ అ
డిటో 3
డిటో
రీ గ రీ ప రీ రీ 4
గ ఇ ని ఇ ఖి ల
ని ధ ప మ - గ రి గ మ 1
వి ం చు ఊ - ప్ర ణ వ అ
ప ద ని ద - మ ప ధ ప - గ రి గ మ 2
వి ం ం ం - చు ఊ ఊ - ప్ర ణ వ అ
డిటో ॥పా॥ 3
డిటో ॥నా॥
నీ దా పా , ,
త్య ము తో ఓ ఓ

ప ని దా - ద ప మా
మ ఊ ఊ - భ అ ప
నీ , ని ద ప మా
నా అ బ అ అ భ
పా , ,
రా అ అ
పా , ,
రా అ ,
పా ప ధ ని ప
రా అ అ అ అ
రీ రీ రీ రీ
వి ధ మె రి
ద ని ని ధ పా ప మ
స అ అ అ ర అ ఎ
డిటో
డిటో
రి గ మ ప ధ ని పా
స అ అ అ ర అ పే
, , ప దా ని రీ స
ఊ ఊ అ అ ఇ ఇ ఇ

పా ద ని ప ని - రీ స ని ద పా పా
నా ద అ అ అ స ం ం ం దా అ
పా , పా , రి గ మా , మా , వ వ
నా అ నా అ బి ధ యో ఒ ని ఇ జ స
అ॥ ని ద ధ ని పా పా - పా ప ని
బే ద వి ఇ ది త - సు స్వ అ
ని ద ధ ని పా పా - రీ రీ ని
బే ద వి ఇ ది త - సు స్వ అ
ని ద ధ ని పా పా - రీ రీ ని
బే ద వి ఇ ది త - సు స్వ అ
ని ద ద ని పా పా - పా ప ప
బే ద వి ఇ ది త - సు స్వ ర
పా ప ప ని ని ద ప ధా
పా భు వ ర ఐ ము అ న
డిటో
డిటో
డిటో
డిటో
॥ ,, - ని దా ని దా - దా , , ని ధ ని
,, - అ య శ్వ తి - బ అ అ ధ అ మా

[illegible] - ప మ ద ప మ గ రి । సా రి గ మా , , । మ ద నీ దా పా
పా - రి య మ ని - స్థ ఆ శాం ఓ లం ఉ మా । ఈ ని జ భ ఆ । ఇ ఇ తా లో ఓ
పి , , దా జా - భ ని పా పా సా । రీ రీ । రి గ మ గ - రి స రీ
శాంతాయ జ - రి ఇ ప్ర పి ప్రి య । కాంతా । మ ఆ ణ ఇ - ముఖ
పా స స స నీ ద ప ధా । నీ నీ ని ధ ప మ । ని ధ ప మ - గ రి గ మ । సా ॥
సోయ గమను జా ఉ చి । సోఆహం మ్మను । ర ఆ మ ప - సు త ప ర । జా ॥

చరి-సాగ-తుమ-ప-చధ-కైని 39. నాయకిరాగము - రూపకతాళము అ. సరిగమపధపసా
[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనీధపమరిగారిస

పు॥ కసుగొనుసౌఖ్యము - కమలజాదకైనఁ గల్గునా ॥కసు॥ అ॥ దనుజవైరియగు రామునిదయగల్గిన యతనివిసా ॥కసు॥
చ॥ తనువొకచో మనసొకచోఁ - దగినపేమ మొకచో నిడి - జనులనేమువారికి జయమౌనా త్యాగరాజనుత ॥కసు॥

రాగలక్షణము:— ఇది 22.వ మేళకర్త ఖరహరప్రియజన్యము. షడ్వసంపూర్ణదేశీయ, భాషాంగరాగము. సాధారణ గాంధారకైశికీ నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు నిషాదము వర్జ్యము. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

పు॥ రి మ ప ధ ధ ప । ని ధ ప ధ నీ ధ ప । మ ప - ధ ప ధ ని । ధ ప మ రి గా - రి స ॥
క సు గొ సు సౌ ఉ । ఉ ఉ ఉ ఉ ఖ్యము । క మ - ల జా న కై । ఇ స గ అ అ - ల్గిన
రి మ ప ధ ని ధ । మ ప ద ప - ప ద నీ ధ ప । ప మ - ధ ప - ప ధ నీ । ధ ప - మ రి గా - రి స
క సుగొ స సౌ ఉ । ఉ ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ ఖ్యము । క మ - ల జా - న అ కై । ఇ స - గ అ అ - ల్గిన
రి మ - పా ధ ప - నీ ధ ప । మ ప ద ప - ప స నీ ధ ప । ప మ - ద ప - స నీ ధ । ప మ రీ - గ గ - రి స ॥
క సు - గొ స అ - సౌ ఉ । ఉ ఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ ఖ్యము । క మ - ల జా - న అ కై । ఇ ఇ స - గా అ - ల్గిన ॥

అ॥ ప ధ ప - సా ప । రి రి గా రి స । ధ రి సి ధ ప । ప ధ సి - ధ ప మ రి - గా రి స ॥
దనుజ - వైరి । యనురాము ని । దయగల్గిన । యట్టి - నిన్ను విన్న - తీన అ ॥
డిటో డిటో । ధ రి స రి - సి - ధ ప । మ ప ధ ప - ధ ప మ రి - గా రి స । రి మ ॥
డిటో డిటో । దయయల - గ - ల్గిన । యట్టి - నిన్ను విన్న - తీన అ । కను ॥

చ॥ ప ప ప - ద ధ సా । మ ప ధ ప మ రి - గ - రి స । రి ప మ రి - రి గ రి సా । రి మ ప ధ సి ధ ప
తనువొక - చొ ఒ । మ అ న అ సా ఒ - క - తో ఒ । తగి ఇన - వే ఎ ఏ న । మొ ఒ క అ తో సి డి
ప ధ ప - సా ప । రి గా రి స । ధ రి స రి - స రి సి - వా సా । స స ధ ప మ రి - గా రి స ॥రిమ॥
జ న ల - సే మ । వా అ రి రి । జ అయిన - మాటలు - సె ఏ । త్యా గ అ రా జ - జ న త ॥కను॥

చరి-సాగ-శుమ-ప-చధ-క్ష్ని. 40. శుద్ధబంగాళావాగము-ఆదితాళము. అ. స రి మ ప ధ సా
[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] వేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది. అ. స ధ ప మ రి గ రి స
ప॥ తొలి జేజేసిన పూజాఫలము దెలిసెను; నాపాలి దైవమా । తొలి॥ అ॥ పలువిధముల నేదలవి కిరిగగ బలు
కక నీవటు నే నిటు కాగ । తొలి॥ చ॥ నువారలలో చాకజేసేవు; ఉదరపోషకులను పొరుగునవేసి; మారి
వాస రహిత పురముజేర్చి; దరిజూపకుండుట, త్యాగరాజార్చిత ॥తొలి॥

రాగలక్షణము :— 22 వ మేళకర్తయగు ఖరహర ప్రియరాగజన్యము. ఔడవ వక్ర షాడవ రాగము. ఋషభగాంధార
ములు, రాగచ్ఛాయాస్వరములు, ఇందు నిషాదమన్నూ ఆరోహణమందు గాంధారము వర్జ్యములు
మా రి గ రి స - రి గ రి స ధ - గ గ రి స ధ - మొదలగు ప్రయోగములు రాగ రంజకములు.
రి గ రి స - మా రి గ రి స - రి గ గ రి స - అను మధ్యమ, ఋషభగాంధార, ప్రయోగములవల్లనే
ఈ రాగము రక్తిగలుగుచున్నది. మూడు వేళలయందు పాడదగినది.

ప॥ , రి మ పా దా ద ప | మ ప ధా - ధ ప మా | రి గా గ రి స । సా
, - తొ ళి జే జే సి న | పు ణ్య ఫ - జ అ అ | ఫా లా ము ఉ ఉ । తొ

[illegible] శ్రీ పా ద ప
[illegible] ఖ శ్రీ శ్రీ స్వ
డిటో
డిటో
, ధ సా ధ సా - రీ మా పా దా
, చె ల శ్రీ మా - నా ఆ పా ఆ

, ధ సా స్వ సా రీ మా ప ద స్వ ద
, చె ల శ్రీ మా నా ప ఆ ఆ ఆ

ఆ॥ , మ పా ధ సా ప ద స్వ ద సా
, ప లూ వి ధా మా ఊ ల ఆ నే

, స దా స్వ దా ద ప ప మ పా దా
, బ లూ క గా ని ఇ ఇ ఇ వా టూ

ఆ॥ , స రి మా రి గ రి స రీ మా
, స రి వా ర ఆ ల ఆ లో పి

, ధ సా ధ సా రీ మా రి గ రి స
, ఊ దా ర బో సా కూ ల ఆ సు ఊ

హ రీ ద ఆ స ఆ ర ఆ హీ త -
తా ఆ ఆ గా ర ఆ ఆ జ ఆ ఆ -

మ ప ద స - ధ ప మా
పు ఊ ఊ ఊ - జ ఆ ఆ
మ ప ధ సా - ధ ప మ
పు ఊ ఊ ఊ - జ ఆ ఆ
సా దా పా మా
ఆ రీ ద్ర ఈ

పా ప మ రీ గా
రీ ఇ ద ఈ వా

, స రీ గ రీ
ఎ ద లా చి కా

రీ సా - స దా ప ద
శ ఏ ఎ నీ టు ఊ

, ప దా ప మా
, చ ఊ క జే

పా రి మా ప దా
ఊ పా రూ గు సా

పు రా మున - జే ఏ ర్చి
ర్చి ఇ త ఆ - ఆ ఆ॥తో॥

డిటో
డిటో
డిటో
డిటో
రీ గా గ రి రి స । సా
ఈ వా మ ఆ ఆ ఆ । ఆ

రి గ గ రి రి స గ రి । రి స ॥రి మ॥
మ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ । ఆ ఆ ॥తో ఆ॥

రీ గా గ రి రీ । ,,
రూ గా గ ఆ ఆ । ,,

స్వ ద మ మ రి గ గ రి । రి స ॥రి మ॥
ఊ క ఆ ఆ గ ఆ ఆ ఆ । ఆ ఆ ॥తో ఆ

రీ గా గ రి రీ
ఏ సే వు ఊ ఊ

ద స్వ ద ద పా , ,
శ ఎ ఎ ఎ సీ ఇ ఇ

ఇ ఈ-ద రీ జూ పకుం౦౦ డూటా
అనుపల్లవివలె పాడుకొనేది.

చరి-సాగ-శుమ-వ-చధ-కైని

41. రుద్రప్రియరాగము-రూపకతాళము

అ. స రి గ మ ని స
అ. స ని వ మగారిస

శ్రీత్యాగరాజయ్యగారి కృతి

వ॥ లావణ్యరామ! కను - లారజూడరే; అతి ॥లావణ్య॥
అ॥ శ్రీవనితా చిత్తకుముద - శీతకర! పదానంద ॥లావణ్య॥
చ॥ నీమహిమ నీసొగసు - నీదినము పేరేరామ; తామసగుణ దైత్యహారణ త్యాగరాజ పూజిత ॥లావణ్య॥

లక్షణము:—22వ మేళకర్త ఖరహరప్రియజన్య రాగము. భాషాంగ సంపూర్ణము ఇందు దైవత వర్జ్యము షడ్జగ్రహాంశ జీవయరాగము. ఆరోహణా అవరోహణములలో జంట నిషాదమును దీర్ఘ నిషాధ గాంధారములుగా గనిపించియుండుటచేత విశేష రంజకములు గలిగిను నిషాద మధ్యమ గాంధార ఋషభములు జీవస్వర న్యాసస్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

వ॥ పా ని పా మ ॥ గా గ గ రి రీ సా ॥ , ని స గా గ ॥ మా , , మ ని ॥
లా అ వా ణ్య॥ రాము క అ అ సూ ॥ ఉ ల ర జూ డ ॥ రే , , అ తి ॥

ని ప ని పా మ ॥ రి గ మ గ గా గ రి రి స ॥ , ని స గా గ ॥ మా , , మ ని ॥
ల అ అ వా ణ్య॥ ర అ అ అ మూ క అ అ సు ॥ఉ ల ర జూ డ ॥ రే , , అ తి ॥

ప ని ప రి స ని పా మ ॥ రి గ మ గ గా గ రి రి స ॥ , ని స గా గ ॥ మా ,, మ ని ॥
ల అ అ అ అ వా ణ్య॥ ర అ అ అ మూ క అ అ సు ॥ఉ ల ర జూ డ ॥ రే ,, అ తి ॥

ప ని ప రి ప ని - ప ని మ ని పా ॥ ప ని మ ని ప మ - మ గ గ రి పా ॥ డిటో - డిటో ॥
ల అ అ అ అ అ - వ అ అ అ త్యా॥ ర అ అ అ ముఉ - క అ అ అ సూ ॥ డిటో - డిటో ॥

అ॥ , గ గ పా గ ॥ , రి రి స ని ని ॥ పా ,, ,, ॥ మ మ ని ప రి పా రి ప రీ ప ॥ ని ప -
,, శీ వ నీ త ॥ అ ది క్ష కుము ద ॥ రీ ,, ,, ॥ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ తా ఇ ఇ తా ఇ ॥ ఇ ఇ -

[illegible] ॥ పా ,, ,, ॥ మ మ ని స రి స మ గ గ రి రి స ॥ ని స -
, [illegible] ॥ అచిత్తమిచ్చు ॥ రి ,, ,, ॥ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ॥ ఇ ఇ -
, గ గ పా గ ॥ , రి రి పా ని ॥ పా ని ప మ , ॥ గ గా మ ని ని ॥ పా ని
, [illegible] ॥ అచిత్తకుముద ॥ రి త గ రి అ ॥ ప దా స ం ద ॥ లా అ
మ ॥ పా , మ మ మ ॥ మా , గ రి స ॥ స్ని , స గ గ ॥ మా మా గ మ ॥
సి ఇ మ స సు ॥ సి ఇ సా గ సు ॥ సి ఇ ది సు సు ॥ వే రే ర మ ॥
మ ని ప ని పా సు సు మ ॥ మ ప మ ప మా గ రి స ॥ స్ని , స గ గ ॥ మా మా గ మ ॥
సి ఇ ఇ ఇ ఈ మ స సు ॥ సి ఇ ఇ ఇ ఈ సా గ సు ॥ సి ఇ ది సు సు ॥ వే రే ర మ ॥
పా ని ప పా ని ప పా మ మ సు ॥ మా ప మ మా ప మ మా గ రి స ॥ స్ని , స గ గ ॥ మా మా గ మ ॥
సి ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ ఈ మ స సు ॥ సి ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ ఈ సా గ సు ॥ సి ఇ ది సు సు ॥ వే రే ర మ ॥

తామసగుణ దైత్యహరణ - త్యాగరాజపూజిత ॥ లావణ్యా ॥ అను పల్లవివలె పాడుకొనేది.

చరి-సాగ-తేమ-ప-చధ-కైశి 42. కాఫిరాగము—రూపకతాళము అ స రి గా మ రి ప మ ప ధ ని స
[శ్రీత్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ నిత్యరూప! యెపరి పాం-డిత్యమేమి నడచురా? ॥నిత్య॥ అ॥ సత్యమైన యాజ్ఞమిర - సామర్థ్యము గలదా? ॥నిత్య॥
చ॥ భానుపగలు రేయరత్న - సానుజుట్టఁడా? పూని శేషుఁ డమితభార - భూమి మోయఁడా? వీనులందు కాశీపతి -
నీవామము బల్కఁడా? మానిత్యాగరాజ వినుత - మహిమా స్పదమగు నీముందరా ॥నిత్య॥

రాగలక్షణము:—22వ, మేళకర్త ఖరహరప్రియ రాగజన్యము భాషాంగరాగము, వక్రసంపూర్ణ రక్తిరాగము. గాంధార పంచమ నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఇప్పటి వాడుకలో అంతర గాంధార కాకలి నిషాదములు గూడా గలిగి అనువిధమ్ములైన సంచారములతో వాడుకయందున్నవి. యెల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప॥ , - థ ప మా మ । , మ గ రి పా , ॥ , సా రీ రి స స్ని సా ॥ , రి రి మ పా , ॥
, - నిత్యరూప ॥ అ ఎ ప రి పాం, ॥ ం డి త్యా మెఎ మీ ॥ ఇ వ డ చు రా అ ॥

, - ధ ప మా ప ॥ , మ మ గా రి సా ॥ , సా రీ రి స స్రీ సా ॥ , రి రీ మ పా , ॥
, - నిత్యరూ ప ॥ అ అ ఎ వా రి పాం ॥ ం డీత్యా మైవ ఎ మీ ॥ ఇ సడాచు రా అ ॥

అ॥ , - పా ని ని ధ ధా మా ॥ , పా స్ప ని - ని ధ ధా సా ॥ , రి మ పా ధ ప ॥ మ రి మ పా , ॥
, - సత్యామ ఇ ఈ వా ॥ అ యా ర్జ్ఞ అ - మి ఇ ఈ రా ॥ అ సి అ మార్గ్యము ॥ ౫ ల ద అ అ ॥

మ॥ , - ధా పా ప మ గా మా ॥ , ప ని ప ని సా స్ప ॥ , గా , రి సా స ॥ ని స్ప రీ ని స్ప ప ధ మ పా ॥
, - భా సూ ప అ గా అ ॥ ఉ ర ఎ య ఉ రా త్న ॥ అ సా అ మ జా ట్ట ॥ డ అ అ అ అ అ అ అ అ ॥

, - సా సా - స్ప ని రీ సా ॥ ధ ని ప ప మ గా రీ ॥ , రి మ ప ధ ప । గా,,,, । రి ౫ రి స రీ , , ॥ ౫ రి స స్ని సా,,॥
, - పూ ని - శ ఎ ఏ మా । డ మి త థి అ అ రా ॥ ఇ భు మి మొ ఇ యు । డా,,,, । అ అ అ అ , , ॥ అ అ అ అ ,,

, - ప ని ధా మా మ ॥ ని స్ప ధా ప ప ॥ , ప ని ధా మా మ ॥ మ ప ని స్ప రీ స్ప - ని , ధ పా ॥
, - వి ఇ మా లం దు ॥ ర అ శీ ప తి ॥ ఇ వి ఇ మా లం దు ॥ ర అ అ అ అ అ - రీ , ప రీ ॥

, - రి మ పా , ద ప ॥ రి మ రీ మా - ప ధ మ పా , ॥ , సా సా - స్ప ని రీ సా । ధ ని ప ప మ గా మా
, - ని ఇ గా , మమ ॥ బ అ అ ల్క - డ అ అ అ , ॥ అ మా ని - త్య అ అ గా । ర అ జ వి ఇ సు తా

ధ ని ప ధ మ ప ॥ సా రీ స్ని - స గా మ పా ॥
మహామహుల స్పద ॥ మా సు ని - ముం ం ద రా ॥ (సత్య)

జరి-పాగ-తుమ-వ-చధ్ధ నిని 48. కాఫి రాగము-ఆదితాళము అ. సరిగామరిపమపధనిస

(శ్రీ) పురంధర విఠలువారి కీర్తన లక్షణము:—42 వ కృతిలో నున్నది అ. గని ధ వ మగరిస

పు॥ జగదోద్ధారణ అడిశిదశెళోదా ॥జగ॥

అ॥ జగదోద్ధారణా మగనెందు తలియుత అగణితగుణ నడిశిదశెళోదా ॥జగ॥

చ॥ (1) నిగమగోచరుడదా అగణిత మహిమనామను మాణిక్య నడిశిదశెళోదా ॥జగ॥

(2) అణోరణీయనా మహతో మహీయనా అప్రమేయనా అడిశిదశెళోదా ॥జగ॥

(3) పరమ పురుషనా పరమానందనా పురంధర విఠలనా అడిశిదశెళోదా ॥జగ॥

[పలికి నాలు అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

పు॥ , , - స స - నీ ధా నీ - సా , ని సా	, , , -రి గ రి స స	ని స రి గ రీ , ,
, , - జ గ - దో ఓ ఓ - ద్ధా అ ర ణా	అఅఅ - అ డి శి ద శె	శొఒ ఒ ఒదా , ,
రి గ గ రి - స స - నీ ధా నీ - సా , రి సా	డిటో	ని స - ని స రి గ రీ , ,
అఅఅఅ - జ గ - దో ఓ ఓ - ద్ధా అ ర ణా	డిటో	శొఒ - ఒ ఒ ఒ ఒదాఅఅ
రిమగరి - పని ని స - స ని ని ధధా నీ రి స సా , రి సా	, , , - స రి రి మ గ రి - స స ని స - ని స రి గ రీ , ,	
అఅఅఅ- జఅగఅ - దొఒఒ ఒ ఓ ఓ ద్ధాఅ ఆ అ ర ణా	అఅఅ - అఅ డి శి శి - ద శెళొఒ - ఒ ఒ ఒ ఒదాఅఅ	
డిటో	డిటో	రి మ ప ని - పస్సని ని సా - గ రీ
డిటో	డిటో	శొఒ ఒ ఒ - ఒఒ ఒ ఒఓ - దాఅ
డిటో	డిటో	నిసరిమపదనిద-పస్సనిద - పమగరి
డిటో	డిటో	శొఒఒఒఒఒఒ-ఒఒఒఒ-దాఅఅ

పా - ని స రి స - స ని ని ధ ధా - నీ పా , గ రి పా	, , , , - , , , ,
అ - జ అ అ గ అ - డొ ఒ ఒ ఓ - ఓ ధ్దా అ ర అ ణా	అ అ అ అ - అ అ అ అ
అ॥ , , ని ని సీ , , నీ సీ , ద ని	, , , ప ద - ధ ప మా మా
, , జ గ డో ఒ ఒ ఓ ధ్దా అ ర ణా	అ అ అ మ గ - సె ం ం దు
రి మ ప ని - నిని - నిని స్ని సీ - నిని స్ని పా , ప ని స్ని రీ స	పా , ని ని స్ని ని - ని ధ మ -
అ అ అ అ - జగ - డొ ఒ ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ ఓ ధ్దా అ ర అ ణా అ అ	అ అ మ అ గ అ - సె ం దు
పా , - ప ప ప పా - ని ప ని ప ని ప - ప స్ స్ ని	పా , - మ గ రి స స
అ అ - అ గ ణి తా - గు ఉ ణ అ అ అ - న అ అ అ	అ అ - అ డి శి ద శి
మ॥ (1) , , , - ని ని ని సీ - ని ని సీ స్ని - ని ప ప ని	పా , - స ని ధా మ
ని గు మ శే - శి ఇ ణు ఉ ఉ - క అ అ అ	దా అ - అ గ ణీ త
పా , - ప పా , పా పా పా స్ - ని స్ని ద	పా , మ గ రి స స
అ అ - మ గు ఉ మా అ డి క్య - న అ అ అ	అ అ అ డి శి ద శి
(2) (1. చ. స్వరము పలె) అణోరణీయసా ।	మహాలో
అ ప్రమేయ సా ।	అడిశిదశి
(3) , , , - ప ప ప పా - పా పా , మ పా	, , , ని ప గ రీ
అ అ అ - ప ర మ పూ - రూ ఊ ఉ మ సా	అ అ అ ప ర వా సు
, , , - ప ప ప పా - ప ని పా - ప ని పా - రి మ ప ని స్ రీ స ని ద	పా , - రి గ రి స స -
అ అ అ - పు రం ద రా - వి ఇ తు - తా అ అ - అ అ అ అ సా అ అ అ అ	అ అ - అ డి శి ద శి -
రీ , - స స గ గా - గా , స గ ప మా - గా , రి గ రి స స	స్ని స - స్ని స రి గ - రీ , ,
అ అ - పు రం ద రా - అ అ వి త ల సా	అ అ అ డి శి ద శి	శో సి - ఒ ఒ ఒ ఒ - దా అ అ

, , , , - , , , ,	, , , , - , , , ,
అ అ అ అ - అ అ అ అ	అ అ అ అ - అ అ అ అ
పా పా , ద ని - ద పా	, , , ప ద - ధ ప మా మా
త శీ ఇ ఇ యు - ఉ తా	అ అ అ మ గ - సె ం ం దు
పా రి మ ప ని , ధ ప	పా , ని ని స్ని ని - ని ధ మ -
త శి ఇ ఇ ఇ ఇ యు తా	అ అ మ అ గ అ - సె ం దు
స్ని స్ని స రి గ రీ , , । రి గ గ రి । స స ।	పా , - మ గ రి స స
శో ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ దా అ అ । అ అ అ అ ॥ జగ ।	అ అ - అ డి శి ద శి
పా , ప ని ద పా	పా , - స ని ధా మ
అ అ మ హి మ సా సా	దా అ - అ గ ణీ త
స్ని స్ని స రి గ రీ , ,	పా , మ గ రి స స
శో ఒ ఒ ఒ ఒ దా అ అ	అ అ అ డి శి ద శి
మ హా య సా	మహాలో
శో దా	అడిశిదశి
స్ని - మ గ స మ - గ స్	, , , ని ప గ రీ
దే - ఎ ఎ ఎ ఎ - వ సా	అ అ అ ప ర వా సు
స్ని స్ని స రి గ రీ , ,	పా , - రి గ రి స స -
శో ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ జా అ అ	అ అ - అ డి శి ద శి -
రి మ గ రి । స స ॥	స్ని స - స్ని స రి గ - రీ , ,
అ అ అ అ । జగ ॥	శో సి - ఒ ఒ ఒ ఒ - దా అ అ

44. శ్రీరాగము—రూపకతాళము.

ఆ. స రి మ ప ని స
అ. స ని ప ధ ని ప మ రి గ రి స

[శ్రీ తుమ్మురాయశాస్త్రుల్లుగారి కృతి]

ప॥ వనజాసన విసుతా ! నతవరదాయకి శ్రీ లలిత ! ॥వన॥

అ॥ కనకాద్రిని వాసిని ! నన్ను కటాక్షింపు, కామాక్షి ! ॥వన॥

చ॥ కళాధరణ ! కళాధరిని సకలాగమ సన్నుతా ! కలుషార్తి భయభంజని ! ఇలలోపల నీవలెనే కలదా ? శ్రీలలితాంబిక ! ॥వన॥ (2) పరాకుసలంప రాదిఁకను పరావిను నిన్నువినా ! పరులెవ్వరు నను బ్రోచుట కరుదా ? కరుణాకరి ! శ్రీకరి ! నిన్నే నెఱనమ్మితి ॥వన॥ (3) సదాదలచితి దాసులకును దాసుడ శంకరి ! మదశాంపతి ! కుమారిని మద సంపద కాస్పదమైనదిగా ? నీపదపద్మము ॥వన॥

రాగలక్షణము:—22-వ మేళకర్త ఖరహరప్రియరాగజన్యము. షాడవ, వక్రసంపూర్ణ, రాగాంగ ఘనరాగము, ఆరోహణ మందు గాంధార దైవతములు వర్జ్యములు. దీర్ఘ ఋషభ సాధారణ గాంధార చతుశ్శ్రుతి దైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. దైవత గాంధారములు కొద్ది ప్రయోగములు గలవి. (పధనిప) ప్రయోగ మిందు తరుచుగా యుపయోగించరు. సమస్త మంగళ ప్రదమైన రాగము ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప॥ రి రి గా రి స । ప రి - స ని ప - మ ప । ని ని సా । రి స ని ప । రీ ప మ రీ - గ రి సా
వ న జా స న । విసు - త అ అ - న త । వ ర దా - య అ కి । శ్రీ ఇ ఇ - ల లి తా

౨. రి రి - రిమమప - రి గ రి స । ని ప రీ - సా రి స ని ప - మ ప - ని ని సా - రి మ పా । ప ని పా - ప మ రీ - గా రి స
వ న - ఇఅఅఅ - న అ న అ । వి ఇసూ - తా అ అఅఅ - న త - వ ర దా - య అ కి । శ్రీ ఇ ఇ - ల అ లీ - తాఅఅ

2. రిరి - రిమపమ - రిగరిస । నిపరీ - పారిసనిప - మపప । నిసరిమ - పనిసా - రీసా । రీసని-సనిపమ-రిగరిస
వన - జలజలజ - సజనజ। విజయ - తాజజజజ - వత । వత్రరిజ - దజజ - యరి । శ్రీజజ.జలజలిజ-త--జజ

జ॥ సనసా నిని । నిపసనిసరీ । సా ,, , సని । పమరిగరిస
కనకా ద్రిని । పజజజ సినినను। రీజజజజజ । జజజజజజజ

2. పసపా నిని । పనినిప - సనిసీ - సరి । సా , , పనిసరీ । సని - పనిసనిపమ - రిగరిస
కనకా ద్రిని। పజజజ - సిజని - నను। రీ జజజజజజజ। ఇజ - జజ జజజజజ - జజజజజ

3. డిటో । డిటో । సా ,, - నిపరీగరి । సారిప నీసని - సారిప మాపమ రిగరిస
డిటో । డిటో । రీ ,, - జపజజజజ। తీజజ ఊజజ- తీజజ ఊజజ జజ-జజ

4. పపసా నిని - నినిపమ - పనిసని - సరి । రిసా - పనిపమ పా । పనిసనిపప - రిగాగరిస ॥5ర॥
కనకా ద్రిని - పజజజ - సినిజని - వను । కటా. శ్రీ ంంంపూ । జ జజజజ జ ..మజశ్రీజజ । పవ॥

మ॥ రీ ,,, ,,,, - రిప । పమరిగరిసనీ , ప - నిని । సా ,,,, ,,,, - నిప । రిగరిప - నిపనిప - నిపనిప
రిరిరిప రిమపనిపప । నినిసా - నిపగరిప - సనిప । నీనీసా - పని సపప ని । పనిసా - పనిపమ - రిగరిప ॥వన॥

చ॥ పనీనిపమ । మపా , మ - రిగరి । పరిసా నిప । పరినిపసా
కశాధరణ। కశా , అ - ధరిని । సకలాగను। సంంన్నుతా

పపసా నిని। నినిపమ - పనిపని - సరి । రిగరీ - పరిసా - నిపనీ । పనిసా - మాపమ - రిగరిప ॥5ర॥
కలుపెట్టి। యజజజ - భంంం - జని । ఇలలో - పలని । పలెవే। గలదా - శ్రీలలి - తాంబిక ॥వన॥

2, 3, చరణములను చరణమువలె పాడుకొనవలయును.

శరి-పాగ-రుమ-ప-చధ-కాని 45. దేవామృతవర్షిణీరాగము-ఆదితాళము అ. సరిగమనిధనిస
[redacted] (శ్రీ) త్యాగరాజయ్యగారి కృతి అ. సనిధపమగరిస

సు॥ ఎవరని నిర్ణయించేదిరా నీ - న్నెట్లారాధించేదిరా? శరవర ! ॥ఎవ॥
అ॥ శివుఁడవో? మాధవుఁడవో? - కమల భవుఁడవో? పరబ్రహ్మమవో ॥నెవ॥
సు॥ శివమంత్రమునకు మా జీవము , మా - ధవమంత్రమునకు రాజీవము, యీవిధరముఁ దెలిసిన ఘనులకు క్రొంక్కెద-
వితరణగుణ! (శ్రీ) త్యాగరాజవినుత ! ॥నెవ॥

లక్షణము:—22వ మేళకర్తృభరమార్గప్రియజన్యము. ఉపాంగరాగము. వక్రపాడవ సంపూర్ణము. శుద్ధ మధ్యమ కాకి నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు.గమకపరిక రక్తిరాగము.నిధాస-నిధధపమా-మనిదనీ.దపమగమా-నిధపమనిధా- దానీ దనిసా - సరీరీసీ - మాపమ-మనిదా - మగమ మొదలగునవి రాగిగఁజకములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

[కలికి నాల్గు అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

సు॥ ,, - ని ధా ని సా - నీ ,, ధ ప మ గ ,, - ఎ వా ర నీ - నీ ,, ర్న అ అ అ	మాపానిధ - ధ ప ధ ని సా నీ అ యిం - ం ం చె ఎ ఏ దీ	సా ,,,, దా, ని రా ,,,, నీ , ఇ
సా - ని ధా ని సా - రీగరీధరీసా నీ ధపమగ తా - వె వా ర నీ - నిఇతాఇఇ తాతార్న అఅఅ	మాపానిధ - ధ ప ధ ని సా నీ అ యిం - ం ం చె ఎ ఏ దీ	డిటో డిటో
సా - నిదానిసా- రీగమగగ రీరీస నీ ద ప మ గ తా - వెవరనీ - నిఇఇఇఇఇఇఇ తాతార్న అ అ అ	మా పా ని ధ ధ ప ధ ని సా నీ అ యి ం ం ం ం చె ఎ ఏ దీ	సా దా , ని స ని సా రా నీ , ఇ ఇ ఇ తా

,, - రీ , షా , నీ ,, దపమగ మా
,, -న్నే, ట్లా , రా,, ధం ం ం

అ॥ ,, - ని షా రీ రీ - ,,,, ప రీ ప రీ సా
,, - శ పూ డవో - ,,,, మఆ ఆఆ ఆ

షా ని ద - డిటా
ఓ ఓ ఓ - డిటా

ప రీ ని ద - డిటా
ఓ ఓ ఓ ఓ - డిటా

రీ నీ ద - దని నిదదా మమ -, దగా - దానీ - దనిషా
ఓఓ ఓ - కమ ఆఆఆ భ వు -, డవో - పాఆ - ర ఆఆ

తా॥ ,, ప మ దా ,, - పా ద ప మ ప మ ద దా
,, శ ప మం ,, - త్రాఆ ఆ ముఉ ఉ న మా

,, షా , దా , ని షా - మామగ ప మమా గారీ
,, భా , వా , మం త్రా - ముఉ ఉఉ ఉఉ ఉవా నామా

ని ద దా . ని షా రీ రీ - రీ రీ రీ స సా
యిఇ తా - బిబా రమా - తేలాని ఇనా

,, గా , రి సా
,, చే ఎ ది రా

గ రీ రీ ,, గ రీ ని షా
ఆఆ ఆ ,, భ వుడ వో

డిటా
డిటా

డిటా
డిటా

ని ప రీ - రీ గ రీ-షా రీ ప నీ ప ని
ఆఆ ఆ -త్రం ం- ం ం ం ం ం ం

,, దా , ని - షా ప్ప ని నీ
,, మా , అ - ఆ జి ఇ తా

గ రి ప ని సా , రీ గ
ఉఉ ఉఉ ఉరా ఆజి ఇ

గ రీ రీ గ రీ ని షా
ఆఆ ఆ ఘన ల మా

,, పమగమా || ని ధ ప మ ||ని
,, నరాపరా || ని ఇ ఇ ఇ ||ఎ

, , , , , , ప రీ గ రీ
, , , , , , ఓ ఓ ఓ ఓ

, , , , ని ప రీ గ రీ
, , , , ఓ ఓ ఓ ఓ

,, ని ప - రీ గ మ గ గ రీ రీ ప
,, ఓ ఓ - ఓ ఓ ఓ ఓ ఓ ఓఓ

దానిధపాధా-భానీనిపరీప! నిధపమ
హ్మఆఆమాఆ-వో ఓనిఇ ఇ! ఇఇఇఇ

ద ని దా ప ద పా - పమమా,
ప ఆ ఆ ముఉ ఉ - మఆ ఆ,

మా రీ , గ మా గా మా
వామా, ఉ ఉ ఉ ఉ

, , , , ద ని ప రీ గ రీ
, , , , త్రిం ఓ ఇ - ఎఎఎ

రిదనిస - పతూడదా - దనిదాదని దనిసా | ని ప రీ సా , ని దా | దా ద పా ద పమూద పని సా | ని దపమ | ని
జపతాల - విశారదా - సుఖదా త్రిజగతీ | ఇ ఇతీ త్యా , గ రా | జా త్మ పమీజ్ఞ పూతల త్మ త్మ | ఇ జ జ జ | ని

చరి-సాగ-తుమ-ప-చధ-కైని

48. ముఖారిరాగము — రూపకతాళము

శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి

ఆ. సరిమపనిధస

అ. సనిధపమగరిస

ప॥ ఎంతనినే వర్ణింతును శబరీ భాగ్య ॥ మెం॥

అ॥ దాంతలు పసకాంతలు జగ - మంత నిండియుండగ ॥ మెం॥

చ॥ కనులార సేవించి - కమ్మని ఫలముల నొసగి తరువు పులకరింపగ బా - దయుగములను [మెం॥] ఇనకులపతి సుఖంబునగ - బునరావృత్తి రహితపదమును బొందిన త్యాగరా - జనుతురాలి పుణ్యమును ॥ఎం॥

రాగలక్షణము:— ఇది 22 వ మేళకర్త ఖరహరప్రియ జన్యము, భాషాంగ, రక్తి, రాగము వక్ర షాడవ సంపూర్ణ రాగము. ఆరోహణమందు గాంధారము వర్జ్యము. చతుశ్రుతి రిషధ శుద్ధమధ్యమ కైశిక నిషాదములు జీవస్వరములు. ఆరోహణమందు చతుశ్రుతి దైవతమును, అవరోహణమందు శుద్ధదైవతమున్నూ సాధారణ గాంధారములును గాయచ్ఛాయ స్వరములు. (సంగమ కాలమందు అనగా వుదయం 6 గంటల మొదలు 9 గంటల వరకు పాడవలసినది. (ఈ రాగము 21 వ మేళకర్త నతభైరవి జన్యమనికొందరు చెప్పుచున్నారు.)

ప॥ మ గ రీ - మా పా - ని ధా ప - ॥ మ ప ధ ప - ప మ గా - రీ సా - ॥
ఎం ం - తా నీ - నె ఏ ఎ - ॥ ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఏ - వా అ -

రీ ,, - మా మా - పా దా - ॥ పా ,,,, - మ ప మ గ రి స
ర్ణిం ,, - తూ నూ - శా బా - ॥ రి ,,,, - భ అ అ అ గ్య అ॥

ని ని జా పా - మా పా - ప మ గా రీ - ॥ చ రి ప మ గ రి - స , గ పా ॥
త అ మా వూ - పూ ఊ - ల అ అ శా - ॥ రి ఇ ం ం ం చ అ - పా , అ అ

స స్ని ధా - పా రీ - మా పా - ॥ ప ధ స్ స ని - ని ధ ధా పా ,, ॥
దఆయూ - గామా - లా కు - ॥ మొఒఒఒ - ఒ ఒ ఓ క్కీ ,, ॥

నీ నీ - నీ ధా ధా పా - ॥ మ ప ధ ప - ప మ గ రి - మా పా -
ఈనా - కూ లా పా తీ - ॥ ప అ మా ఈ - ఖ ం ం ం - బూ నా -

,, రి మ పా నీ , ని ధ ధా ॥ పా - పా నీ ధా ధా పా ॥
,, పు న రా అ - వృ ఉ ॥ త్తి - రా పీ తా పా దా ॥

{ మను బొందిన - త్యాగరాజ - నుతురాలి -
పుణ్యమును (అను పల్లవిపలె పాడుకు నేది)

చరి-సాగ-తుమ-ప-చధ-కైవి. 47. ముఖారిరాగము - ఆదితాళము. అ. స రి మ ప ని ధ స

[శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రిగారి కృతి] [వేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకు నేది.] అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ఏ మ ని శే - నీ మ పా మ దె లం పు దు వ మ్మా ? ॥ఏ॥ అ॥ పా మ జ గా మి ని-సారదలోవని ॥ఏమని॥
చ॥ హాహాయ - సురమాని చరులకు నీమ చరణ మహిమ పొగడుట తరమా - నరుడను నేను పామరుడను దేవి -
వర కాంచి పురాలయ వాసిని-శ్రీ పరదేవత నీమనుమారుడనమ్మా ॥ఏమని॥ రాగలక్షణము:- 46 కృతియుండున్నది.

మ॥ ,, - స్నిగ్ధ - సరీ - మ ప మ ప గా - గ రి రీ రి మ । ప ని - నీ ని ద ధా - స్ స్ని । దా పా , - మ గ రి
ఏ ఎ - మని - నె ఎ ఎ ఎ ఏ - ఎ ఎ ఏ ని ఇ । ఇ ఇ - మ హి ఇ ఈ మ దే । లం పు , - దు ఉ న

గప-రిసస్నిగ్ధధా-సరీ-మపమగా - గరిరీ రిస । పనినిదధా,రి - సరిగరి । రిసనీదాపా-దసరీ-సనిధప । మగరిస - స్నిధ ।
అమ్మ-ఎఎఎఎఏ-మనీ-నె ఎఎఎ ఏ - ఎఎఏనిఇ।ఇఇమఈహ,న-దెఎఎ।లంఉదూపుఈ-దుఉనూ-నఅఅఅ।మ్మఅఅ-ఏఎ ॥

అ॥ ,, - నీ , ద ధా - పా మ ప మ ప దా । పా , , , , మా । గ రి - ప మా - ధ ప ।
పా , మ జ - గా అ అ అ మి నీ । రి , , , , ఈ । ఇ ఈ - ఇ ఈ - ఇ ఇ ।

, మ - నీ , ద ధా - పా మ ప మ ప దా । పా , , , , - ధా । పా , , ప ని ధ ప - మ గ రి స
ఆ ఆ - పా, మ జ - గా ఆ ఆ ఆ మి నీ । రీ , , , , - తా । తా , , ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ
రిమపధ - నీ , దధా - పామపమపధా । పనిగరి - రిపనీ-ధాపా-మపనప । పా - పమమగ - గరిస - రి మ
ఇఇఇఇ - పా , మ జ - గాఆఆఆమినీ । రిఇఇఇ-తాతా-తాతా-ఇఇఇఇ । తా - ఇఇ ఇఇ - ఇఇఇఇ - ఇఇ
ప ధ - డి టో । పా - పా రీ ప పా - ని ద । పా ప మ - పా మ గ ॥ రి స - స్థిధ ॥
ఇ ఇ - డి టో । పా - ఆ ఆ ఆ ఆ - ర స । లో ఒ చ - నీ ఇ ఇ ॥ ఇ ఇ - పే ఎ ॥

చ॥ ,, - ని ధా - ప నీ - ధ ప మా , గ రి । ,, స్థి ధా ప రి । ప మ మ గ రి - గ రి రి
,, - మా రి - మాయ - మ ఉ ర , మనీ । ,, ప య ల కు । ని ఇ ఇ ఇ ఇ - మ ఉ ఉ ఉ
పా ,-రి మ ప నీ దా - పా రి ప నీ - ధ ప । ద మ - మ మా - ప దా । పా ,, పా , మ
ఊ ,-వ ర ణ మ హీ - మా ఆ ఆ ఆ - పా ఒ । గ ఆ - డు ట - త ర । మా ,, ఆ , ఆ
గ రి స - డి టో । డి టో । పా , , , , ని ద
ఆ ఆ ఆ - డి టో । డి టో । మా , , , , ఆ ఆ
పా , - మ ద ప దా - పా ప ద పా రీ । , ప రీ గ రీ । మా - మ గ రీ స - ని ద
ఆ ఆ - వ ర ద మ - నేమఉఉఉపా । ,, మ ర ద మ । దే - వి ఇ ఇ ఇ - వ ర
రీ రీ - రీ రీ స స - పా ని ధ - మా ప ద । పా ని ద పా ప - మ । ద ప ప మ - గా రి స
శాంతి-పురా లయ - వా సి ని - శ్రీ వ ర । దే వ త నీ దు - కు । మా అ ర ద - వ మ్మ ఆ

చి॥ రి , , , , రీ గ వ రి వ స్థిధ - ధ్ధ । పా , , పా - వ రి । గ - పా స్థి ధ - ప్పా మ
రా , , , , శేంపు వ ద వ వి మ - మి క । నీ , , కు - వ రి । గ - ప్ర వ మ - గా స
భ ధ్ధా - వ రి మ - వ దా వ ని ద - ప మ ప ద । వ రీ గ పా ని ధ మ । ధ - పా మ గా రీ ॥ , స - స్థిధ ॥
వ దా - జ్ఞ ము ల - వ దా వి మ తి - వ లి వి రె । వ రి జ వా ర్థి మా ర । ణ - నీ వె గా త ॥ అర్థి - పే ఎ ॥

48. శ్రీరంజనిరాగము - ఆదితాళము

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప్రేలికి నాల్గక్షరముల చొ॥ పాడుకొనేది

అ. స రి గ మ ధ ని స

అ. స ని ధ మ గ రి స

ప॥ మారుబల్కకున్నా నేమిరా - మా మనోరమణ ॥మా॥

అ॥ జారచోర భజన జేసితినా సాకేతసదన ॥మా॥

చ॥ దూరభారమందు నా హృద - యారవిందమందు నెలకొన దారితెలసి సంతసిల్లినట్టి త్యాగరాజనుతి ॥మారు॥

రాగలక్షణము:- 23 వ - మేళ॥ ఖరహరప్రియ జన్యము, షాడవ వక్రరాగము, పంచమము వర్జ్యము. చతుశ్శృతి ఋషభ, చతుశ్శృతి ధైవతములు, రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. మ గ రి స - రి గ మ రి గ స - మ రి గ రి స - మొదలగు ప్రయోగములు రాగ రంజకములు. అవరోహణమందు, స ని ధ మ గ రి స అను ప్రయోగము యీ రాగమునకు వెంకటముఖుచే తెప్పబడియున్నది. వాడుకయందు యీ ప్రయోగము సాధారణముగ గనబడుచున్నది.

ప॥ మా , గ - రి గ మా గ - గ రీ రి స గ రి	సా , , , , - స ని	ధ - ని సా , - స రి గ	(1)
మా , ర - బ అ ల్కా - అ - కు న్నా వె ఎ ఎమి	రా , , , , - మఅ	అ - మ నో , - ర మణ	
మా , గ - రి గ మ గ మ - గ రీ - రి గ గ రి	సా , , , , - సా	, - ని స గ రి - స రి గ	(2)
మా , ర - బ అ ల్కా - అ అ - కు న్నా - వె ఎ ఎమి	రా , , , , - మా	అ - మనో ఒ ఒ - ర మ ణ	
మ గ గా రి - గా మా , - ద నీ - దా ని ద ద మ	మా , , , , - మా	, - గ రి గ రి - స రి గ	(3)
మ అ అ ర - బ ల్కా - అ - కు న్నా - వె ఎ ఎ ఎ మి	రా , , , , - మా	అ - మనో ఒ ఒ - ర మ ణ	
మ గ గా రి - గా మా , - ద నీ - ధ ని స్ స ని ధ ని	దా , , , , - దా , ని	స్ - ని సా , - ని ద ని స్ ని ద	(1)
మ అ అ ర - బ ల్కా - అ - కు న్నా - వె ఎ ఎ ఎ మి	రా , , , , - మా , అ	అ - మనో , - ర అ మ అ ణ అ	
డిటో	సా , , , , - సా	ని - రీ సా , ని ద ని స్ ని ద	(5)
డిటో	రా , , , , - మా	అ - మనో , ర అ మ అ ణ అ	

(6) మగ గారి - గామా , - ద నీ - దనిసాసనిపరీ । రీగమాపాగ - మగ - గరీరీప - దనిపరీ । పనిదనిసా,-నిదనిపనిద॥
మ ఆ ఆరు- బ ల్లా అ - కుష్నా - పెలపేమిఇకో। రత ఆఆత - అత - అతఆత - మతత । అతమఆనో ఓ-రతమతఆత
ఆ॥ , నీ ద - నీ సా - , పగరీరీ - మగరీప । రీ , , - , , , , । సా , , , - పనిసా
, జార -చోరా - అభజన అ - జె ఎ నితి । నా అ - అ అ । అ అ అ - అ త అ
ప - పనినిద - నీ సా , - రీగరీ - రీగమగగరీ । రీ , , - , , , , । సా , నిసా , గి - సా , రీ సా , రీ
అ - జ అ అ ర -చోరా , - భజనా - జె ఎ ఎ నితి । నా అ - అ అ । అ , అ అ , అ - అ , అ అ , అ
పరీ - డిటో । రీ ,,,, - రీగరీ । సా రీ పనీద - నిదని పగరి
అఅ - డిటో । నాఅఅ - సాఅఅ । జె ఎ ఎతాత - పఅదఅనత
పరీ - డిటో । రీ ,,,, - రీగమా । గరీపమగగరీరీప - నిదనిపనిద।మా॥
అఅ - డిటో । నాఅఅ - పఅతఅ । జె ఎతఅఅనాతత - పఅదఅనప।మా॥
చ॥ మామ - ధా ధ - నిద - మదనిదనీ - దనిసా నిద । మామ గారి - గమగరి । సా , , - ని పరిగ
దూర - ధా ర - మం - దు ఉ ఉ ఉ ఉ - వ ఉ ఉ వ్వా ప । యూర నిద - మం ం ం ం । దూ ఉ - జెల కొం
మ - నీ ద ని ప ని - పగరీ - రీ - మగగరీరీప । రీ ,,,, - రీగరీ । సా రీ పనీద - నిదని పనిద ॥మా, గ॥
అ - దారి దెల సి - సంతి నీ - ల్లి - న అట్టఇఇఇ । కు,,,, -త్యాఅఅ । గాఅఅ రాఅ - దఅతమఉఉత ॥మా, గ॥

చరి-సాగ-శుమ-ప-చభ-క్రైని 49. బృందావన సారంగరాగము-ఆదితాళము ఆ సరిగమపనిస
[శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి.] అ. సనిపమరిగస

ప॥ పరిపరిపరిహరిసన శ్రీరామ ! ॥పరి॥ అ॥ పరమాపరమోహార ! శంభుధనుర్భంజక ! ॥ శ్రీకర దానవారిహారణ ॥పరి॥
చ॥ వాసవాదిపూజిత పాదపరణా ! వారణా గిరిభంజన నిపుణతరణ పమదేవ పద్మావభూతుశేవా ! పరమ వెంకటేశ !
సర్వేశ ! ॥పరి॥

రాగలక్షణము:—22 వ మేళకర్త ఖరహర । పియ రాగజన్యము కౌడవ రాగము శుద్ధ మధ్యమ త్రైశ్రుతి నిషాదమూల
రాగచ్ఛాయా స్వరములు ఇందు ధైవతమున్నూ ఆరోహణమందు గాంధారము వర్జితము కాకపోయినను. మూడుమేళల పాడదగినది.

మా॥ ,,, - స మ రి మ రి
,,, - మ ర స రి ఇ ర

పా ని పా ని ॥ స మ రి మ రి
ఆ మ ఆ ఆ ॥ స ర స రి ఇ ర

పా ని పా ని ॥ స మ రి స రి
ఆ మ ఆ ఆ ॥ స ర స రి ఇ ర

అ॥ ,,, ప ని సా ని
,,, ధ ర జా మ

రీ సా ॥ స రీ స ని పా మ
వ్రా॥ ధ అ ర అ శ్రీ క

చు॥ , , , - మ ప పా మ
, , , - మ ప వా ది

మ మ రి గ సా ॥ స ని సా రి మ
చు అ ర అ ణా ॥ వ అ రా ణా ర్థి

రి గ స ॥ ప ని సా ని
త ర ణ ॥ వ సు దే వ

రీ సా ॥ స రీ స ని పా మ
లె ళా ॥ వ ర ద అ వెం క

మా , రి
హా , స

స రి మ రి మా రి
హా అ అ అ అ స

పా , ప మ
హా , స అ

పా , స ని
నో , హా అ

ప ని సా స ని
ర అ అ ద అ

మ ప నీ ప
పు ఉ ఊ జ

ప నీ ప
భం జ

ప నీ స
పద్మా స

ప ని సా స ని
టెఎ శా స అ

గ సా ప ని
వ శ్రీ ర అ

గ సా స ని
వ శ్రీ ర అ

రి గ సా , స ని॥పా ని పా ని ॥స స
వ అ శ్రీ, ర అ॥అ మ అ అ॥స ర

సా రీ మ
రా శంభు

స ని పా మ । రి గ స ॥స స॥
వ అ వా ది । హా ర ణ ॥స ర॥

మ రీ రి
త పా ద

మ రి ప మ
వ ని పు ణ

ని రీ మ
అ ఖా నం

స ని పా మ । రి గ స ॥స స॥
అ అ ర్వ ఎ । ఎ ఎ శ ॥స ర॥

చరి-సాగ-శుమ-వ-చధ-కైని

50. అభోగిరాగము— ఆదితాళము

ఆ. స రి గ మ ధ స
అ. స ధ మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ మనసు నిల్ప శక్తిలేకపోతే - మధుర ఘంటావిరుల పూజేమి జేయును ॥మన॥

అ॥ ఘనదుర్మతులై తా మునిగితే - కాపేరి మందాకిని యెటు బ్రోచును ॥మన॥

చ॥ సోమదమ్ము సాగుమాంధ్ర కోరితే - సోమయాజి స్వర్గార్హుడౌనా - కామక్రోధుడు తపం బొవర్చితే - గాచిరక్షించు త్యాగరాజ సుత ॥మన॥

లక్షణము:—22-వ మేళకర్త ఖరహరప్రియ రాగజన్యము. ఔడవ, ఔడవరాగము పంచమనిషాదములు వర్జితములు, శుద్ధమధ్యమ చతుశ్రుతి దైవతములు రాగఛాయా స్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

[పలికి రెండక్షరములు చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

ప॥ స ధ మ - మ గ రి - రి గ మా
మ న సు - ని ఇ ల్ప - శ క్తి లే
మ రి మా - ధా మా - ద ధ సా - ధ స
మ ధు ర - ఘంటా - వి రు ల - పూ జే
అ॥ గ మ ధ స - ధ స - రి స
ఘ న దు ర్మ - తు లై - తా మ
గ రి - స రి గా రీ - రి సా స ధా
కా వే రి - మం దా కి
చ॥ మా మ మ గ రి గ - మ ధ
సో మి - ద మ్ము - సా గ
రి గ మా గా - గ రి రి స సా - స ధ్ధ సా
సో మ యా - జి స్వ ర్గా

గ - గ రి - రి స
క్తి - లే ఎ - ఎ క
రీ - రీ గ రీ
జ - ఏ ఏ మి
స ధ మా - గ మ
దై ఇ తా - త ఆ
ధ స - రి గ
కి ని - యెటు
మ - ద స ధ
మ - గ ం ద్ర
రి గ మ గ - గ రి రి స -
ర్గ అ అ అ - ర్హు ఉ ఉ ఉ -

స ధ్ధ సా - రి గ మా
బో చు - తే ఎ ఏ
స రీ గ రీ - స ద మ ధ ॥ స ధ
జె ఎ ఎ ఎ - యు ఉ ను ఉ ॥మన॥
ద స - రీ గ రీ
మ ని - గి ఇ తే
రీ - స ద మ ధ ॥ స ధ
బ్రో - చు ఉ ను ఉ ॥మన॥
మా - మ గ రీ
కో - రి ఇ తే
రి గ మా
డౌ ఉ నా

గా - మగ మా దా - ద స	ధ మా - ధ	సా - రీ గ రీ
సా - మమ ఆ ఆ శ్రీ - భుదు	త పం - బా	న - ర్చితె
సా రీ - స రీ గ రీ - ధ స రీ	స రీ గా - మ గ గ రీ	సా - స రీ - ద ప మ ద॥ పధ
గా చి - ర ఆ ఆ ఆ - త్రి ంచు	న ఆ ఆ - త్యి ఆ గ ఆ	రా - జ ఆ - మ ఉ త ఆ॥ మవ

చరి-సాగ-శుమ-వ-చధ-కైని. 51. హుస్సేని రాగము - ఆదితాళము. ఆరో. స రి గ వ పధనిస
అవ. స సీ ధపమాగరీస

[శ్రీరామశాస్త్రిపురం శ్రీనివాసఅయ్యంగారికృతి]

ప॥ శ్రీ రఘుకుల నిధిం - త్రిభువన పరిపాలం - చింతయామ్యహం - సతతం శ్రీరామం ॥శ్రీరఘు॥

అ॥ నీ రాజ దళ క్షేత్రం నిరుపమ పుచరిత్రం - నిఖిల భువన పవిత్రం - నిజశ్యామల గాత్రం ॥శ్రీరఘు॥

చ॥ దశరథ రాజకుమారం - దశముఖ రిపుసంహారం - దనుజవనోహారం - తాపత్రయ పరిహారి - సకుటుంబ హృదయా
విహారం - పరమదయాకరం వీరం - పాకారివినుత పాదం - పతి శ్రీనివాసానుతం ॥శ్రీరఘు॥

రాగలక్షణము :—ఇది, 28 వ మేళకర్తృ జన్యము. వక్రసంపూర్ణము, చతుశ్రుతి ఋషభ, శుద్ధమధ్యమ కైశికీ నిషాద
మలు రాగచ్ఛాయా స్వరములు - ఆస్థాయీలో ఉండు పాదదగినది. రీరీసా - మమా పమా - రిగా మా - పానిధమా - పనిధని
పానిధమా - మగపమా - పమాగరి - సగరిగమాగరి - గరిసా - మొదలగునవి రాగరంజకములు. (కలికి తి. లం. చా. పా)

ప॥ పాపాపానీ - పాధిస - నిధపా - ధపపమ । పనిపాపస - నిధాప - ధనిధప । మగ మపధప - పమగా - రిగ
శ్రీరఘుకు - లజ ఆ - అజని - ధి ం ం ం । శ్రీతజాలజ - వజ ఆ - మజరిగ । పా ఆ ఆ ఆ ఆ - అ ఆ - ఆ
పాపాపా - నిస్సరీగరి - పాధిసనిధ - పాధపపమ । పధనిప రీగరిసా రిస - నిధపా - ధనిధప మగగా - మపధప - పమగా రీ
శ్రీరము - పరుల ఆ ఆ - అ ఆ ఆ అ - నీ ధి ం ం ం । శ్రీరితజాలజ ఆ ఆ ఆ ఆ - నజ ఆ - పజరిగ । పా ఆ ఆ - అ ఆ ఆ - అ ఆ ఆ
స - రిగ మా - పా - ధ ని ధ ప - మగగా మపధప - పమగా రీ । సనిసా , , ని స । రీ , గ మా - మగగా గరిరీ
ం - చిం త - యా - అ ఆ మ్య అ - హా ం ం ం ం ం ం - ం ం ం ం । సతతం పో శ్రీ ఇ। రా , అ ఆ - ం ం ం మం ం
రిస - రిగ మా - పా - ధనిధప - మగగా - మపధప - పమగా రీ । సనిసా , , పమపా । సనిస - పధపమగ - మపధప పమగరి ॥సా పా॥
ం ం - చిం త - యా - అ ఆ మ్య అ - హా ం ం - ం ం ం ం - ం ం ం ం । సతతం పో శ్రీ ఇ తః । రజ ఆ - అ ఆ ఆ ఆ - అ ఆ ఆ ఆ మం ం ం ॥శ్రీర॥

అ॥ పా మా పా స ని - ని ద ధా - నీ సా రీ స - ని ధ - నీ సా । నిసా ని - స రీ స - రీ గ రీ సా । నీ సా రీ స ని ధ - పా , ని ధా మా

నీ తా రా అ అ - జ అ అ - ద శ అ అ - అ అ - నే త్రం । ని సా ఇ - రు ఊ ఉ - పు అ అ మ । సా చా అ అ - రి ఇ ఇ త్రం

డి టో - డి టో । ని సా ని - స రీ స - రీ మ గ రీ సా । డి టో

డి టో - డి టో । ని ఇ ఇ - రు ఊ ఉ - పు అ అ అ మ । టో

డి టో - డి టో । నిసా ని - స రీ స - రీ గ మా - మ స మ గ రీ సా । నీ స రీ గ రీ సా రీ స ని ద - పా , ని ధా మా

డి టో - డి టో । ని ఇ ఇ - రు ఊ ఉ - పు అ అ అ - మ అ అ । సు ఉ చా అ అ అ అ అ - రీ ఇ ఇ త్రం

మ మ ప ధ ని - ధ ని సా - నీ సా రీ స ని ధ - పా ధ ప మ । మ మ ప ధ ని ధ - ప ని ధ ప - మ గ గా - మ ప ధ ప - మ మ గా - రీ మ మ గ రి

ని ఖ అ అ అ - భు ఉ వ నా - మ ని ఇ ఇ ఇ - ఈ త్రం ం ం । ని జ శ్య అ అ అ - మ అ అ అ - అ అ అ । గ అ అ అ - అ అ అ - అ త్రం ం

అ॥ పా , పా మ ప ని ధ మా ప ని ధా ని । సా , రీ సా ని । ధ పా - మ ప మ గ రి

సా , రి గ మ - ప మా గ రి స - రి గా మ - పా , - గ్రీ స రి గ । మ ప ని ధ మ గ రి స్ని

స సా - స పా - స సా - నీ ధ ని - స రీ స । గ రీ స - ని రీ స రీ ని । రీ సా - ని ధ మ - మ ప

ని ధ ని స - రీ గ మ - రీ గ రీ - స ని రీ స రీ ని । సా - ప మ ప స ని స । ప ధ - మ ప మ - గ రి స్ని ॥శ్రీర॥

అ॥ స ప సా పా సా - మ ప పా - ప ధ పా ని ధ మా । ప మ - ప ధ ని ధ - ప ని ధ ప - మ గ గా । ని ప ధ ప మ గా రీ - ప మ గ రి

ద శ ర ధ రా - జ కు మా - అ అ అ ర ం ం । ద శ - మ ఉ ఉ ఉ - ఖ అ అ అ - రి ఇ పు । ఫ ం ం ం ం ం ం హా ర ం ం ం

మ మ పా పా సా - ప మ పా - ప ధ పా ని ధ మా । మ మ ప ని ధా - ధ ని ధ ని - ప ద ప ధ । మ మ మ ప మ గ - రీ గ మ - గ రి

ద శ ర ధ రా - జ కు మా - అ అ అ ర ం ం । ద శ మ ఉ ఉ ఉ - ఖ అ అ అ - రి ఇ పు । ప ం ం ం ం ం - హా అ అ - ర ం

గ గ గా మా - మ ని ధ ప - మ గ మ పా మ - గ రి - మ మ గ రి । సా , - రి గ మ పా । మ మ గ రి - గ మ మ ప మ పా పా

ద మ జ మ - నా ఒ ఒ ఒ - హా అ అ అ అ - అ అ - ర ం ం ం । ం ఉ - త అ అ ప ॥ త్ర అ య అ అ - ని ఇ ఇ ఇ హా ర ం

మ మ ప ధ ని - ధా ధ ని సా - రీ స ని ధ ని - సా సా । ని సా ని - స రీ స - రీ గ రీ సా । నీ సా - స్ని స్ని ధ పా ని ధా మ

మ మ మ అ అ - శ్రీ వ్యా ద య అ అ అ ని ఇ ఉ - హా ర ం । మ ర అ - మ అ అ - ద అ అ య । శ ర ం ం ం ం నీ - ర ం ం

మ మ మ ధ ని - ధ ని సా సా - నిని సా సా సా ని ధ పా - ధ ప మ । మమ - మధనిధ - మనిధప - మాగా । మామధప
సా అ అ అ - అ అ అ రి - వినుతాఅఅఅఅ పా - ద ం ం ం । పతి - శ్రీఇఇఇ - నిఇఇఇ - పఅ అ । పఅఅఅ
మ మ గా - రీ - మ మ గ రి ॥ సా ॥
అ అ అ - ను - తం ం ం ॥ శ్రీ ॥

ఛరి-అంగ-శుభ-ఏ-చధ-నైప 52. మధ్యమావతిరాగము-ఆదితాళము అ. స రి మ ప ని స
[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] [ప్రతిక్షణ రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది] అ. స ని ప మ రి స

చ॥ వినాయకునివలెను బ్రోవవే నిను - వినా వేఱొకదైవమ్మ ॥వినా॥

అ॥ అనాధరక్షకి శ్రీకామాక్షి సుజనాళుమో - వని శంకరి జనని ॥వినా॥

చ॥ (1) గరాధములకును వరాలొసగనుం.డరాముల్లై భూసురాది దేవతు - లురాయడిని బెందరాదు దయజూ.డరాదా
కాంచీపురాధినాయకి ॥వినా॥
(2) పితామహుడు జనపితార్థమై ని - న్ను తా తెలియవేడ తాళిమిగల య - వతారమెత్తికను తామసము
సే - య తాళజాలము నతా ర్తిహారిణి ॥ వినా ॥
(3) పురాణి దయచే - గిరాలుమాకును - కిరాజేసి బ్రోచు రాజధరి త్యా-గరాజుని హృదయ
సరోజ మేలై-నసోదరి పరాశక్తివను ॥వినా॥

రా ? ఉత్పత్తి: 22. వ మే. ఖరహరప్రియరాగజన్యము. భాషాంగ, ఔడవఔడవ రాగము. గాంధారధైవతములు వర్జితములు. చతుశ్శృతి ఋషభ శుద్ధమధ్యమ కైశికినిషాధములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. గమక, ఒరికార క్తిరాగము. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. 28-వ మేళకర్త యని కొందరి మతము. ఈ రాగమును సురరాగమని చెప్పియున్నారు. ఆకాలమందు ఇతరరాగములు పాడుటవల్ల గలిగెడు దోషములను పోగొట్టి శుభములు నిచ్చునని పూర్వీకులవల్లనె లియుచున్నది.

ప॥ రి మా ప - ప ని సరి । స - సా ని । పా ప మ ॥	ప ని సా - ని - ప మ రి స । రి మ ప మ రి । సా , ,				
వినాయ- కుని వలె । ను -బ్రో వ । జే ని ను ॥	ని ఇ సా - వె . ఎ ల్పులెప । రం ం ం ం । మ్మా , ,				
డిటో	డిటో	డిటో	॥	డిటో	। రిమాపని-పరిమరి । పనిపమ. రి మ రి ప
డిటో	డిటో	డిటో	॥	డిటో	। రం ం ం-ం ం ం ం । ం ం ం ం.మ్మ అ అ అ
డిటో	। డిటో	। సా,నిపమ ॥		డిటో	। మరిపమ-నిపపని। డిటో ॥ రిమా॥
డిటో	। డిటో	। వె,ఎ.నిమ ॥		డిటో	। రి ం ం ం.ం ం ం ం। డిటో ॥ వినా॥

అ॥ ప నీ స - సా రి ని । సా , , । సా , , ॥ ప నీ స - స రి స ని । సా , ని । ప - నీ స
అ నాథ - రక్షకి । శ్రీ , , । ఈ , , ॥ అ నాథ - రాఅక్షకి । శ్రీ , రా । అ - మా క్షి
ప నీ స - రీ స రి । మా , స రి । స ని సా - ని స ॥ పనిసా - స నిపామ । రీ - మపనిస । స్ని - పమ - పమరిసరిమా॥
అనాథ - రాక్షకి । శ్రీ , రాఅ । అ అ మా - అ క్షి ॥మజనా - ఘఅమోచ । నీ - శంకఅ । రఇ - జ అ - నఅనిఇనినా॥
చ॥ ప పామ - ప ని సా । స రి ని స , ని । ప మ రీ - స స ॥ ని స రి మా , ప మ రి - సా స । రీ మ ప । ప ని సా
భు రాణి - దయ చే । గి ఇ రా అ , ణ । మా అ అ - కుని ॥ ॥ ఇ రా అ , జె ఎ ని - బ్రో మ । రా అ జ । ధ ర శ్యా
ని మా ప - ని స రి స । ని ప రీ మ రి । రి సా - స్ని ॥ ప - నీ స - స్ని ప మ । ప ని సా - ని । ప మ - రి స॥రిమా
గ రా జా - ని-హృదయ।ప అ అ ఒ ఒ । ఒ జ - మెఎ ॥ ఎ - శైవ - సాఒ డ రి । ప అ రా - శ । అ క్షి - నమ॥వినా

(1, 2 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనవలయును.)

చరి-అంగ-శుమ-వ-చధ-శైని. 53. మధ్యమావతిరాగము-రూపకము అ. సరిమపనిస

[జేమిగావనుధాకర శ్రీ ఓగిరాల వీరరాఘవశర్మగారి కృతి] రాగలక్షణము:—52వ కృతిలోనున్నది. అ. సనిపమరిస

ప॥ విడిచి సుఖింపవె మనసా దు - ర్విషయాదులపై మోహము ॥విడ॥
అ॥ అదవిచరించు తృగ చమ - నడకలపైగల తమకము ॥విడ॥

చ॥ శాంతమోహాలాభముల - కలకాల మీ భవకాపవమున - కామినీమణిపై పవళ్ళి - కాంక్షలుడుగ నేరక మరి -
సోమరిపయి బహు దుర్మో-హములజిక్కి సొలసిన నిను కామరిపు సతీమణి యెటు-గానును రాఘవునివలెను॥విన॥

॥ రి రి - రి రి రి । ప మ రీ - రీ రీ సా , , ॥ రి రి - రి రి రి మ ప ని । ప మ రీ - రీ రీ సా ,,
విడ - చిముఖిం । ప అ వే - మన సా అ ॥ విడ - చిముఖి ం ం ం । ప అ వే - మన సా అ
రి రి - రి రి రి మ ప ని । స్ని ప మ - రీ రీ సా సా ॥ రి మ - పా ని స । ప ని సా - స్ని ప మ రీ సా
విడ - చి ముఖిం ం ం । ప అ వె - మన సా డు ॥ ర్విష - యా దుల । పై ఇ తొ - మొఒ ఒ ఒ హాము
రి మ - ప ని స రి । సా - స్ని ప మ - మ రి సా ॥ రి మ - ప ని స రి । మ రి స్ని - ప ని స్ని - ప మ రి స
ర్విష - యఅదుల । పై - మొఒ ఒ ఒ - హాఅ ము ॥ ర్విష - యఅ దుల । పైఇ ఇ ఇ - మొఒ ఒ ఒ - హాఅ ముఉ
రి మ - ప ని స రి । మ రి స్ స - ని ప మ - రి మ రి స ॥ రి రి ॥
ర్విష - యఅ దుల । పైఇ ఇ మొ - ఒ ఒ హాఅ - అ ముఉ ॥ విడ ॥

అ॥ మ ప - ని స రీ । స రి మ రి - రీ రీ - సా సా ॥ మ ప - ని స రీ । స రి మ మ - రీ రీ - సా సా
అ డ - చి చ రిం । చుఉ ఉ ఉ - మృగ - స మ ॥ అ డ - చి చరిం । చుఉ ఉ ఉ - మృగ - స మ
రీ రీ - సాసని - పనిసా । స్ని ప మ - ని ప మ రి - మ రి ప ॥ రీ రీ - సాసని - ప ని స రీ । మ రి స్ని - స్ని ప మ - రి మ రి స
వడ - తలఅ - పైఇఇ । గఅలఅ - తఅమఅ - కఅముఉ ॥ వడ - తలఅ - పైఇఇఇ । గఅలఅ - తఅమఅ - కఅముఉ
రీ రీ - సాస్ని - రి మ ప ని । స రి మ రీ - స్ని ప మ - రి మ రి స ॥ రి రి ॥
వడ - తలఅ - పైఇ ఇ ఇ । గఅ లఅ - తఅ లమ అ - కఅ ముఉ ॥ విడ ॥

చ॥ పా - ప పా ప । మ ప ని ప - ప మ రీ - రీ మ రి ॥ ప మ రీ - రీ మ రి - మ రి స స । స్ని స రి స - ని స రి స రీ రీ
కా - మమోహా । లాఒ ఒ ఒ - భ అ ము - ల క ల ॥ క అ అ - ల మి ఇ - ఇ ఇ భ వ । క అ అ అ - న అ నఅమున
మరిసన్ని - సారిమ - పాపమ । పనిసా - స్నిరిప - నిపమ॥ పనిసా - సాస్నిపామా - మపనిప - పమరీ - రిసరీ
రి అఅఅ - మినిఇ - ఈమణి । పైఇతొ - సఅపఅ - అఅత్నిఇ॥ కాం - క్షలు ఉ డు గ - నెఎఎ - రఅక - మఅరి

నిసిపప - మరి ప మ - రిసా । స్రిసని - స్నిప్పని స - రిసరిరి॥ పాపని-పటిమరి - పనిపని । సాసిప-మానిప-మమరిస ॥రిరి॥

పాటమరి-పయిబహు-దూరాన్ । హామలది-ఇక్కి-సాల-సినసిసు॥ కామరి-పుష్పతిథి-మణిఎటు। గామను-రాఘవు నివలెను ॥విడ॥

చరి-అంగ-తుము-వ-తుధ-కైని. 54. చారుకేశి - ఆదితాళము. అ. స రి గ మ ప ధ ని స.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి.] ప్రతిరి రెండక్షరములచొప్పున పాడుకునేది. అ. స ని ధ ప మ గ రి స.

ప॥ ఆడమోడి గలదా? రామయ్య! మాట ॥ లాడ ॥అ॥ తోడునీడ నీకేయనుచు సద్భక్తితో గూడినీ, పాదము బట్టిన

మాట ॥లాడ॥ చ॥ చదువలన్ని జదివి శంకరాంశతోద్భవుడాగ సంధవుడు మొక్కి కదలు తిమ్మని బల్కఁజేసితిని

గాకను, త్యాగరాజు యాడిన మాట ॥లాడ॥

రాగలక్షణము :— 26-వ మేళకర్తరాగము. సంపూర్ణరాగము. సర్వస్వర గమకవరికర క్తిరాగము. ఎల్లప్పుడు

పాడదగినది.

ప॥ పా ద పా మ గ రి । గ పా స । రి గా మ ॥ పా ద పా మ గ రి । గ సా స । రి గ మ పా మా

అ డ మో డి గ ల । ద రా మ । య్యమాట ॥ అ డ మో డి గ ల । ద రా మ । య్యమఅ అ టా

ప మ నీ ద పా మ గ రి । గ పా స । రి గ మ పా మా ॥ ప ద ని స్ని ద స మ గ రి ॥ గ సా స । డి టో

అ అ అ డ మోడి గ ల । ద రా మ । య్యమఅ అ టా ॥ అ అ అ అ డ అ మో డి గ ల । ద రా మ । డి టో

ప ద ని స్ని రీ రీ స్ని ద పా - మ గ రి । గా , మ గ రి పా । రీ గ మ పా మా । ॥పా॥

అ అ అ అ డా మొ ఒఒఒ డి - గ అ అ అ । దా , ర అ అ మా । య్యా మ అ అ టా । ॥అ॥

అ॥ , ప దా ని దా నీ పా , తొడు ని డా నీ ని , మ - ప దా ని దా నీ పా , అ - తొడుని డా నీ ని , మ - ప ధా ని ధా నీ పా , అ - తొడుని డా నీ ని

, , , , , , , , , , , , , ద ని పా , ఎ ఎ ఏ , ధ ని పా ధ ని , ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ

, నీ దా పా , రా అ మా , నీ దా పా , రా అ మా పా రీ స్ని స్ని ని ధా పా ఏ ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ రా అ

, మ - పా ధా ని ధా ప ని సా	ప మా గ రీ	మ గ గ రి సా
, మ - తోడూ ని డా ని ఇ వే	యమామ సా	దృఢ అ అ క్తి
ప రీ - గ రీ ప స ని ధా ని స	ప ని ధ ప మ	ప ధ నీ , ధ ప మ ॥పాద॥
తోబ - ఒగు డి ని ఇ తే ప డ	ముఉఉ బ ట్టి	న అఅ అమ ఆ ట ॥అడ॥
చు॥ , - ప పా ధ పా మ గ రి	గ సా రి	మ గ గ రి సా
, - చదూ పు లా న్ని జ ది	వి శం క	ర ం ం ం శో
, - స ని ధా ని సా	, మ గ రి	మ గ గ రి సా
ఒ - దృ పు డా గ వం	ం భ వుడు	మొ ఒ ఒ ఒ క్కా

కిదలం తమ్మని బల్కఁజేసితివిగాకను త్యాగరాజు యాడినమాటలాడ॥ (అను పల్లవిరాగ పాడుకొనుచు.)

27 వ మేళకర్త, సరసాంగి జన్యం 55. నళినకాంతిరాగము—ఆదితాళము ఆ. సగ గ మపనిస

చరి-అంగ-శుభ-ప-శుద్ధ-కాని. [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. సనిపమగరిస

ప॥ మనవి యాలకింపరాదఁటే - మర్మ మెల్లఁ దెల్పెదనే మనసా ॥మనవి॥

అ॥ ఘనుఁడైన రామచంద్రుని - కరుణాంతరంగము దెలిసిన నా ॥మనవి॥

చ॥ కర్మకాండ నుతాకృష్ణ లైభవ - గమనచారులై గాసిఁ బొందఁగఁ గని మానవ అవతారుఁడై - కనిపించినాఁడే యతడే త్యాగరాజు ॥మనవి॥

రాగలక్షణము:— ఇది 27 వ మేళకర్త సరిసాంగి జన్యరాగము. వక్రపాడవరాగము ఆరోహణమందు ఋషభము వక్రము. ధైవతము వర్జ్యము. అంతరగాంధార శుద్ధమధ్యమములు, రాగఛాయాస్వరములు ఎల్లప్పుడు పాడదగినవి. ప్రతిరెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది

ప॥ , , , - గ రి మ గ - రీ ప	గా , - రి	మా , - గ రి
, , , - మ న వి ఇ - యాల	కి ం - ప	రా , - దఅ

మా , - గ రి మ గ - మ గ రీ సా
టే , - మ న ని ఇ - యఆ ఆ ఆ
పా , - ప మ మా - మ గ గ రి సా
టే , - మ న ని - యఆ ఆ ఆ ఆ
నీ , - ప మ మ గ గా రీ
టే , - మ గ్గ మెఎ ఏ ల్లా
నీ , - ప మ మా - మ గ రీ సా
పాఆ - మ న నీ - యఆ ఆ ఆ
ఆ॥ , , , - ప ని సా ని
, , , - ఘను డైన
మ గ గా - గ రీ మా - మ గ గా గా
నిఇ ఈ - క ఆ రు - ణాం శ ఆ
చ॥ , , , - ప ప - మ ప సీ పా
, , , - కగ్గి - కాం డ
మా , - ప ని పా - మ గ రీ రీ
వ ఆ - గ మా న - చాఆ ఆరు
నీ , - ప ని సా ని
గా , - గ ని మా న
మ గ గా - రీ మ మ గ గా రీ
దైఇ ఈ - క సు నీ ం ం చి

డిటా
డిటా
గ రి గా - రి
కిం ం - ప
రి స సా - గ రి
దఎ ఏ - ల్పిద
గా , రి
కిం ప
స ని నీ - గ
రాఆమా - చ
గ రి రీ - మ
రం ం - గ
ప మ మా - గ రి
మ ఆ శా - కృ
రి స సా - గ రి
లైఇ ఈ - గాఆ
సా రి స సా - గ
వా ఆ ఆ ఆ - ఆ
రీ , రీ , - ని స
నా , దే , - వత్

మా , - గ రి 2
రా , - ద ఆ
మా , - మ ప 3
రా , - ద ఆ
మా , - మ ప
టే , - మ ప
మా , - గ రి । సా ,
రా , - ద ఆ । టే ఎ
రి మా మ
ం ం । దు
గ రి - సారిస । సనిసా ॥ గరి ॥
ముదె - లి సిఇ । సఆ శా ॥ మన ॥
మ సా - ని ప
స్థ లై - భ ఆ
మ సా - మ ప
సి లెం - ద ఆ
రి మా మ
వ శా రు
నీ - పామ । మగగ రి రీ ॥ గరి ॥
దే - త్యాగ । రాఆ ఆ ఆ ॥ మన ॥

రిగమగ - గరిసా		1
౨౩ ౩౩ - ౩౩ ౩౩		
సనిరిస - సనిధప		
పఅరఅ - దుఉదుఉ		
రిగమప - గరిసా		2
౨౩ ౩౩ - ౩౩ ౩౩		
రిసనిధ - సనిధప		
పఅరఅ - దుఉదుఉ		
రిగమప - గరిసా		3
౨౩ ౩౩ - ౩౩ ౩౩		
రిసనిద - సనిధప		
పఅరఅ - దుఉదుఉ		
రిగమగా, మ - రిసా		4
౨౩ ౩౩ ౩౩ ౩౩ - ౩౩ ౩౩		
రిసనిద - సనిధప		
పఅరఅ - దుఉదుఉ		
సరిగామగ - రిగరిసా		
మఉరాఅఅ - అఅఅఅ		
రిగరిసారిస - సనిదప॥దని॥		
గాఅఅ అఅఅ - దఅఅఅ॥ని॥		

పధనిధ - ధపమగ	
పఅఅఅ - మాఅమఉ	
నిసరిగ - మపధని	
గ౦౦౦ - చి౩౩౩	
పధనిధ - ధపమగ	
పఅఅఅ - మాఅమఉ	
మపధని - సా, ని	
౦౦౦౦ - చి౩౩	
పధని - పధప - గమ	
పఅఅ - మాఅఅ - మఉ	
సా - ధని - సా, ని	
౦ - చి౩ - ఈ౩౩	
పదని స - ధపమగ	
పఅఅఅ - మాఅమఉ	
దనిసరి - సా, ని	
౦౦౦౦ - చి౩౩	
పధని - ధని	
పఅఅ - అని	
నిదపా - పదని స	
లఉ ఉ - ఊ ఒ ఒ	

ఆ౩ ని సా - స నిదప మ	
నిపశా - అఅఅఅ మఉ	
నిధనీ సా - , ,	
పదలమా - ఉఉ	
దనిసరీస - సనిదని - పమ	
నిపతఅఅ - అఅఅఅ - మఉ	
నిధనీ సా - నిసరిగ	
పదలమా - కంంం	
దని - రిసనిద - సనిదప - నిదపమ	
నిప - తఅఅఅ - అఅఅఅ - మఉతఅ	
నిధనీ సా - పరిగమ	
పదలమా - కంంం	
నిదని - పరిగామగ - రీగరిసారిస - నిదపమ	
నిఅప - తఅఅ అఅ - అఅఅఅఅఅ - మఉతఅ	
నిధనీ - నీ సా - రిగమప	
పెఎడ - లేమా - కంంం	
పదని - దనిసా - సనిరిస - నిదపా	
పఅనా - జఅఅ - అఅఅఅ - అఅస	
సరిగా - గమగరి - గరిసా - సనిరిస	
సఅన - కఅపఅ - పఅది - మాఉమఉ	

57. హరికాంభోజిరాగము-రూపకతాళము.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

,, దనీ , ధా - నిదధప - దా	, - పధానిపా	పనిదని - ధానిదపా ధప
, నెరఅవై - శఅఅఅ - అ	అ - ఖాపీత్సప	ఖుఉపఅ - శఅఅఅ శాఅఅ
మా. నిదానిపా - మదపమ - గరిప	, - సరీగమా	పద - నీపప - పని
అ - జినకరు - ణుఉదఅ - అఅఅ	, - యించిసో	మప - పప్పమ - గాఒ
దప - ధనీ , పా - పపప - ప	పరీపా - మగ	రీగమగ - గరిపా
ఒ ఒ - పుర అద్వా - రమున - వ	రఅఅ - వగ	ఇఉఅఅ . పఉఉఉ
పరీగా - గమగరీ - గరిపా - పనిరిప	నిదపా - పదనిప	రీగరీపా రిప - పనిదప॥దని॥
పఅరా - త్యఅఅ అ - అఅగా - రఅఅఅ	అఅజా - మఉఉప	మాఉఉఉఉ - ఉఉఉఉ॥దని॥

చరి-అం౪-శేమ-ప-చథ-కైని.

ఆ. సరిగమ పధనిస

ఆ. సనిధప మగరిస

పా॥ ఒకమాట - యొకబాణము - ఒకపత్నీవ్రతుండే మనప ॥ఒక॥ అ॥ ఒకచిత్తముగలవాడే ఒకనాడును మరువకచే ॥ఒక॥

చ॥ స్థిరతీపత్వము గల్గిన - పరసౌభ్యమొసంగనే - ధరఁబరిగే దేవుఁడే - త్యాగరాజ వినుతుఁడే ॥ఒక॥

రాగలక్షణము: 50-వ కృతిలోనున్నది.

ప॥ పధానిధ । ధని - పనిని - ధప । గమపగ - ధపమా । పధని - పనిధపమా		
ఒక మా ఆట । యొక - బఅఅ - ణము । ఒకపఅ - త్నీవ్ర । తుండే - మఅనఅపా		
నిధపా - ధానిద । పధపధనీధప । మగ - మపధని - పా । పనిరిపనిధ - నిపనిధపమ		
ఒ ఒ రా - మా ఆట । యొఒకఅ బాణము । ఒక - పఅఅఅ - త్నీ । వ్రతుఁడే ఎ - మఅనఅపఅ		
అ॥ ధనిపనిధప । ధనిపనిపా । ధని - ధనిపనిధప । ధని - ధనిపరీ - పా		
ఓక చిత్తము । గలవఅడే । ఓక - చిత్తము । గల - వఅఅఅ - డే		
ధని - ధనిపని - ధని । పరీపనిపరీపా । ధనిపరి - రీగమా - గరీ । పరీ-గరీపా - నిధపమ		
ఓక - చిత్తము । గలవఅఅఅఅడే । ఓ ఓక అ - వఅఅఅ - డు ను । మరు - వఅరా - వె ఎ ఎ ఎ		

మీ ప మ ప ధ ని సా - మ ని ధా । ని ధ ని ధ ని । స రి గ రి స ని । ధ ని మ ని ధ మ
శ్రీ ర బ ఇ తా - వ ళ ఆ । త్వ ము నీ ర్జ ర । వ ర సౌ ఖ్య ము । వ ం గ ళ మ సె వ
ధ ని ధ ని స ని ధ త । స రి - మ ని స రి - సా । ధ ని స రి - రి గ మా - గ రి । స రి - గ రి సా - ని ధ మ ॥ మ ప
ధ ర బ ఆ ర ఆ గె వ । ఇ వ - పు ఉ ఉ ఉ - జే । త్య ఆ ఆ ఆ - గ ళ రా - జ ఆ । విను - తు ఉ ఉ - డ వ వ వ ॥ ఒ క

చరి-అంగ-తుమ-వ-చధ-కైని. 58. హరికాంభోజిరాగము - ఆదితాళము అ. సరిగమపధనిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] రాగలక్షణము:—56-వ కృతియందున్నది. అ. సనిధపమగరిస

ప॥ దినమణివంశతిలక ! లావణ్య ! దీనశరణ్య ! ॥దిన॥ అ॥ మనవిని బాసుగ మదిని దలంచుమ చుపున స్నేహ
చాలగాజాలు ॥దిన॥ చ॥ సార్వభౌమత ! నను సంరక్షింపను గర్వముయేల గాచువారెవరో నిర్వికారసుత ! నిర్మలకర
ధృతపర్వత ! త్యాగరాజ సర్వస్వమా ॥దిన॥ [(పలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.)]

ప॥ ,, స నీ దప - మ మ గ రి మ గ గ రి	పా , - స రి గ మా	మ గ రి , - రి గ మ ప
,, దినామ ణీ - వ ం ం ం ం ం ం ం	శా , - తి ల క లా	వ ం ం , - ణ్యఆ ఆ ఆ
ద ని-వ నీ దపమ - గామపదపమగ-పమమగ మగగరి	డిటో	డిటో
ఆ ఆ-దినామణిఇ - వ ం ం ం ం ం ం-ం ం ం ం ం ం ం ం	డిటో	డిటో
,, - స నీ దపమగా - రిగమపధనిదప - మమగరిమగగరి	డిటో	డిటో
ఆ ఆ - దినామణిఇతా - వం ం ం ం ం ం ం - ం ం ం ం ం ం ం	డిటో	డిటో
డిటో - దపమ మగగరి	డిటో	రి గా , మ పా ధా , ని । సా
డిటో - ం ం ం ం ం ం ం	డిటో	వంణ్య, ఆ ఆ ఆ , ఆ । ఆ

,, - పా , ద నిదపా - మపమదపమగారీ మగగరి । సా ,,,, మగరిస।రిగమపధనిసరి - గమగరిసనిధప । మపధని । స నీ ।
,, - దీ , ఇ కనళా - ర ం ం ం ం ం ం ంణ్యఆఆఆ। ఆ ,,,, ఆఆఆఆ,ఆఆఆఆఆఆ-ఆఆఆఆఆఆఆ। ఆఆఆఆ । దినా।

అ॥ ,, - మ నీ ద నీ - సా దా , ని ప ని సా	,,, - ప రి మ గా	మ గ గ రి సా , రి గా
,, - మదా ని నీ - బా ఆ , అ అ గు గా	,,, - మని ని దా	అ ం ం ం ం , చుమా
,,, - మగరిసా - నిప్పనిరిప్పనిదా దా , ని సా	,,, - నీ ద పా	ప మ గా రిగమప । ధ ని - సనీ॥
,,, - చుమవున - న్నెఎఎఎఎఎఎఎఎఎఎ,ఎఎఎ	,,, - చాల గా	చ అఆ ఎఎఎఎఎ । ఎఎ - దినా
శ॥ ,, - పాపమపా - ,, పద నీ ద పా	,, - ప మ ప ప మ మా	మ గ మ - రి గ మ పా
,, - సార్వనినా - ,, తఆ అ ని నా	,, - సం ం ర ఆ ఆ	శ్రీ ం ం - ం ం ప నా
గ మ - మపామగా - రిగ పగ గరిసా	,,, - స మ గ మా	పా , మ గ మ పా , మ పా
ఉఉ - గఆర్వనా - ఎఎఎఎ ఎఎలా	,,, - గ అ మ నా	రే , ఎ వ్వఆ రే , ఎ నీ

నిర్వికారగుణనిర్మల కరవృత - పర్వత త్యాగరాజ సర్వస్వనా - నినా॥ ఆను సల్లనివలె పాడుటకేనే.

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని. 59. హరికాంభోజిరాగము - ఆదితాళము ఆ. సరిగమపధనిస.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] [వేలికి సాల్లక్షణముల చొప్పున పాడుకొనేవి.] అ. సనిధపమగరిస.

ప॥ ఎంతరాని తన కెంతబోని నీ - చెంత నిదవజాల శ్రీరామా ॥ఎంత॥

అ॥ అంతకారి నీ చెంతజేరు మను - మంతుడై కొలువలేదా ॥ఎంత॥

చ॥ (1) శేషుడు శివునికి - భూషుడు లక్ష్మణ - కేషియై కొలువలేదా ॥ఎంత॥ (2) నిషుడు సూర్యుడ - నిషుడు గొప్ప వ - నిషుడు హీనుడు కాలేదా ॥ఎంత॥ (3) పరమగ నీకై - సురగణములు వా - నరులై గొల్వగ లేదా ॥ఎంత॥ (4) ఆనుమో క్షమగు నీ గుణములు శ్రీ - త్యాగరాజు బా - డగ లేదా ॥ఎంత॥

రాగలక్షణము:— 56.వ కృతిలోనున్నది.

ప॥ ,, దా , ని సా - సా ని స నీ , ని దా । ని ద ప మ - ప ద నీ దా - ని సా । ,, ద ని స ని నీ ని దా

ఏం , త రా - ఆ ని ఇఇ ఇ ఇ త సా । అ అ అ అ - కెం ం త - ర అ । అ ని ఇ ఇ ఇ ఇ త సా

ని ద ప మ - ప ద నీ దా ని స రీ గ రి సా - ,, దా ని సా రీ ప - స ని నీ ని ద దా । దా , ప దా ప ద ని స । నీ ,, ద ని స ని ని ద ద ప

మపమా-గమప- మపద - దానిదపా- మగరీగమగమ । మగరీసా,, - పద । నిపరిసా,ని - నిని పాపదనిప । నిదపమ-దా, ॥
ఇఇతత తెంత - నిఇదు - పతఆఆ - జతఆఆతతఆ । లాఆఆఆ,, - శ్రీఇ । రాఆఆఆ,ఇ- ఆఆఆ-మఆఆ । ఆఆతఆ- కెం॥
ఆ॥,, నిపా ,, - నీసా-నిపరీ రీ - రీపనిప । రీగగమగా - మగరీరిసారి । దనిపారిప పనిని , - నిదా
,, అంతా ,, - కాఆ-ఆఆఆరీ - ఇఇఇఇ । నిఇచెం ం - రతఆఆకెఏఏ । ఎఎఏఏఎ ఇఇఇ , - మాను
,, పదదపమా మా - దపదా - దనిదనిపా । నిపరీసారిప - నీపని దా । దానిదపాదప మా - దనిపని । నిధపమదా ॥
ఉఉమంతుఉ ఉం - డైఇతః -కొఒలుఉఉం। పతఆఆలేఎఎ- ఏ ఎ ఎ ఏ । ఏ ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ ఏ -జాఆఆఆ। ఆఆఆఆ ఏం॥
చి॥,, పా , ప పా - , , , ని దా ని పా । , , , ని రీ - ప ప ని । దా , ని పా , ని దా
శే , షు డు - , , , శ వు ని కి । , , భుమా- షుమ ఉ । లా , శ ఆ , క్ష్మణా
,, పద దపమా మా - దపదా - దని ధనిపా । నిపరీ - పారిప - నీపని దా । దానిదపాదప మాదనిపని । నిదపమ-దా,॥
,, ఐఎ నీఇతః ఈ - డైఇతః- కొఒలుఉఉం। పతఆ- లేఎఎ - ఏఎఎ ఏ । ఏఎఎ ఏ ఎఎ ఏ దఆ ఆఆ । ఆఆఆఆ-కెం॥

చరి-అంగ-తుమ-వ-చధ-కైని 60. కాంభోజిరాగము - ఆదితాళము అ. స రి గ మ ప ధ స
[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. స ని ధ పమగ రి స

ప॥ మాజానకి నెట్టబట్టగ - మహారాజవైతిని ॥మా॥ అ॥ రాజరాజవర ! రాజీవాక్ష - విమరావణారియని రాజిల్లు కీర్తియు ॥మా॥ చ॥ కానరాని యజ్ఞ మీరక మాయా కారము నినిశిళి చెంతనేయుండి - దానవుని వెంటనేవని యశోక - తరుమూలనుండి, జానిమాటలకుఁ గోపగించి కంట - వధియించక యేయుండి - శ్రీ నాయక ! యశము నీకేగల్గజేయలేవ ? త్యాగరాజపరిపాల ! ॥మా॥

రాగలక్షణము :— ఇది 28-వ మేళకర్త హరికాంభోజిజన్యము. భాషాంగ, షాడవ, సంపూర్ణ సర్వస్వరగమక పరికర్తి రాగము. ఆరోహణమందు నిషాద వర్జితము. ఇందు మధ్యమ, దైవత నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు (స ని ప ధ సా) అను ప్రయోగమందలి కాకలీ నిషాదము బలుకును. సాయంకాలము 6 గంటలు మొదలు రాత్రి 9 గంటల వరకు పాడదగినది.

ప - మ గ మ -		1
ట్టి - బ అ ట్టి -		
మ పా ద -		2
ట్టి బా ట్టి -		
మ పా ధ -		3
ట్టి బా ట్టి -		
మ పా ధ -		4
ట్టి బా ట్టి -		
పధాధప మ - గ మ, గ మ పా ప ‖ గ మ		
తి తా ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ,, ఇ ఇ తా ఇ ఇ, మ అ ‖		
గా - గా గ		
టీ - వా త్మ		
నిధధప - మ గ రి ప ! మ గ మ పా మ ‖ గ మ ‖		
టీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ! ఇ ఇ ఇ ఇ ! ఇ ఇ యం టా ఇ ! మ అ		
ధా పా - పా ధ ని ద ని		
రా కా - మా అ అ ఆ అ		
ప ధ ప ధ స		
త మా యం ం		

పా , - మ		
రీ , - చె		
పా మ - గ		
కీ ఇ - చె		
ప ధ ప - మ ప మ - గ		
కీ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ - చె		
ధ సా ధ ప మ - గ		
కి తా ఇ ఇ ఇ - చె		
ధ ప మ ప ధా ని ధ పా -		
మ ఇ ధ ఇ తా ఇ ఇ ఇ -		
పా , పా , - ప రీ		
వా , రా , - రి అ		
రీ , పా , - ప ని		
యా , నీ , - ర అ		
గా , మా , - మ ప		
యా , జ్ఞ , - మి ఇ		
మ ప మా -		
శ్రీ భ చెం -		

మ ,,, - గ మ పా ద		
,,, - మ అ జా న		
పా , - దా పా ద		
గా , - మా జా న		
ప ద నీ - ప ద ని ద - మ ప ద ప - ద ని -		
గ అ అ - మ అ అ అ - జ అ అ అ - న అ -		
ప ద ని ద నీ - ప ద పా - ప ద పా నీ		
గ అ అ అ అ - మ అ అ - జ అ అ నా		
ప ద నీ - ప ద పా ప -		
గ అ అ - మ హా రా జ -		
అ ,,, - ప ప దా - ప ని పా దా -		
,,, - ర అ జా - ర అ అ జా -		
ప రీ గా మ గ రీ - రీ పా - ప ని ని ద - ప ద		
ని ఇ మా ఉ ఉ ఊ - రా వా - ణ అ అ అ - రి ఇ		
మ ,,, నీ ద పా మ -		
,,, శా వ శే గి -		
పా , - మ ప ద ప ద ప -		
యా , - క అ ర మ ని చి -		

నీ , దా , - మ ప ధ ప రి	ధ ప ధ ప రీ సా -	ప ప ని నీ - ధ
యా డీ , - ద అ ప పు ని	కెం ట అ అ శే -	చ ని ఇతా - ఉ
ప్రా ప - ద ని పా మ గ -	గ మా రి - స రి గ మ	రీ - రి గా రి
తో క - త రు మూ ఉల -	మ ఊ ఉ - ఉఉఉఉం	డీ - ఇ తా ఇ
పా , - నీ ద పా మ -	మ గ మా - గ మ	ప - మ ప దా పా -
ఈ , - వా ని మా ట -	ల అ మా - కో ఒ	ప - గి ం తా ం చీ -
నీ , దా , - ని ద పా మ -	గ మా - గ మ	పా - ప ద సా నీ
తం , టా , - ప ధి ఇం చ -	క యే - ఎ ఎ	ఏ - యం ం ం
నీ , దా , - మా - ప ద స రి -	స రి సా -	స రి గ రి సా - ధ ప
ం , డి , - శ్రీ - వ అ య క -	యశమా -	ని ఇ ఇ ఇ శే - ఎ ఎ
రీ ప ని ద సా - ధ స స రి - రి స నీ దా -	ప ద స - రి స	నిద - పమ । గమప ॥గమ॥
ఎ ఎ గ అ ల్గా - చె ఎ య అ - శె ఎ ఏ దా -	త్య అ గ - ర అ	జఅ - ప రి ఇ । పఅల ॥మఅ॥

చరి - అంగ - శెమ - ప - చధ - కైని

6। కాంభోజిరాగము — ఆదితాళము అ. సరిగమపధస అ. సనిధపమగరిస

రాగలక్షణము:—60 వ కృతియందున్నది. [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ ఎవరిమాట విన్నావో రామా - ఇందులేలో భళిభళీ ॥ఎవరి॥

అ॥ అవనిలో వాళ్లేయ పౌరుషేయ వుందీ చోద్యమెరుగలేనయ్యా ॥ఎవరి॥

చ॥ భక్తపరాధీనుడనుచు పరమభాగవతులచే వింటి-వ్యక్తరూపుడై పలికి నాముచ్చట-యుక్తమనుకొంటి-శక్తికలవుమా
దేవుడు నీవని సంతోషముతోయుంటి-సక్తచిత్తుడౌ-త్యాగరాజనుత సత్యసంధుడనుకొంటి ఇలలో ॥ఎవరి॥

[పలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

మమ పప - ని ని ద ప| మా 1
ర అ అ అ- అ అ అ అ| వో

మపధరీ - సా ని ద | ప మ 2
రఅఅఅ - అ వో ఒ | ఒ ఒ

మగమప-పమపద-ధపధస-పనినిధ
రఅఅఅ-అఅఅఅ-అఅఅఅ-వోఒఒ

మగరీస-పనిదప |పమ|ధపపమ 3
ఒఒఒఒ-రఅఅఅ|వోఒ|ఒఒఒఒ

గమ పదరీస నీదా | పమ
ఒఒ భిఅలిఇ భాళీ | ఇఇ

సా పదరీస నీ-దా | పమ ||పా||
ఓ -భిఅలిఇతూ-భా | ళీఇ ||ఏ

సా పద రీ స - నీ దా పా
పొఉఉఉరు - షే ఏ యా

దాపమ గమపద-పనినిద | ధపపమ
యూగఅలెఎఎ-నఅఅఅ|య్యఅఅఅ

ధా ,, - ధ ని ధ ప
న్నా,, - వో ఒ ఒ ఒ

డి టో
డి టో

డి టో
డి టో

ధ స రీ గ - మ గ రీ గ
న్న అ అ అ- అ అ వో ఒ

సా ,, - సా - స రి
వో ,, - ఓ - ఒ ఒ

సరిగమపదసరీ-గమగరీ-రీమగరీ
వోఒఒఒఒఒఒ-ఒఒఒఒ-ఒఒఒఒ

సా - స రి గ రి- గ మ గ రీ సా
అ - న్నా ఎ ఎఎ- యఅఅఅ అ

పా మా - పా , ద సా - ని ని
ఓ ఓ - ద్యా, అ అ - మె ఎ

పప | మా , గ మా - పా ,, - పా - ద ప
,, - ఏ , వా , రి గ - అ ,, - టా - వి ఇ

డి టో
డి టో

డి టో
డి టో

,, - పా , మా , గ మా-పా-మపదా-పా, ధ సా-
,, - ఎ, వా, రి మా- అ - టఅఅ-వీ, ఇ తు

,, - ని ద ద ప-పమగా-మగరీ-గరిసా - సధధధ
,, - యిందుసా -లెఎ ఏ-ఎఎఏ-ఎఎఏ - ఎఎఎ

డి టో
డి టో

అ|| ,, - సా, పా, ధ - సా, ద సా ,, స రీసా, రి
,, - అ , వా, ని - లో, ఒ ఓ ,, ఒఒవా, అ

మగ - పదపరీమగరీగసా - స నిరీ స నీ దా
అఅ - మం౦ ందిఇఇఇతూ - వో ఒ ఒ ఒ ఓ

,, జా ని ధ పా - దా ,,,, ద ప	ని ద సీ , - ని ధ ని	పా ,, - ధ స ని ద పా । దమ
,, భా ఆ క్త పా - రా ,,,, ఆ ఆ	ధి ఇ ఈ, - ను ద ను	చూ,, - ప ఆ ర ఆ మా । ఆఆ
,, ప ద సా - సీ , ద పా - దా ,,,, ద మ	గమ పధనిద సీ - ని ద ని	పా ,, - ధస్సనిద పా ।
,, భ ఆ ఆ - క్తా, ప రా - ఆ ,,,, ఆ ఆ	ధి ఇఇఇఇఇతః - ను ద ను	చూ,, - పఆరిఆ మా ।
,, మ ప మ మ దా - పా మా గా మ ప	దా - పా , ద సా ని ద	పా , - పా ,, ।
,, భ ఆ ఆ ఆ గా - వా తూ లా ఆ ఆ	చే - ఏ , ఎ ఏ వి ం	టీ ,, - ఈ ,, ।
,, - మగపా , ధస్సా-సారిగరీసా-సీదా- పా, ద	సా - స్వ సీ ద పా	ని ద ద ప - ప మ గా మ గ
,, -వ్యఆ క్తాఆఆ-రూ ఊ ఊ ఊ-వూ ఊ-డ్రై,ఇ	ఈ - ప ల కి నా	మ ఊ ఊ ఊ - చ్చ ఆ ఆ ఆ ఆ
రీ -రీగా - రిమగ - గరిసారీగా-రిగమగమా ,,	,, పమగా - మ గ రీ - గ రి సా	స స ధ ధ - సా ,, । ,,
ఊ-యూఊ-ఊ ఊ ఊ-ఊ ఊ ఊ ఊ-క్త ఆ-ఆఆ,,	,, మఆఆ - సుఊ - ఊ ఊ ఊ	కొ ం ం ం - టి ,, । ,,
,, - ధస్సనిదపా - ని ద ద ప - పమగామా	,, గ మా ప దా	పా, ద సా ని - ని దా
,, - శఆ క్తికలా - మ ఆ ఆ ఆ-మాఆఆ ఆ	,, దవీ పు దూ	సీ , ఇ ఈ ఇ - వ సీ
,, - పనిధ - పధపమప - గాపా - దా	,, సా - స్వ ప దా	సా ,, - సా ,,
,, - సం ం - తొ ఒ ఒ ఒ - పామా - ఊ	,, తో - యు ం ం	టీ ,, - ఈ ,,
,, - ప ద సా - పదసరిగా - రి గ మ గ గ రి	రి స - సా రి గ రీ సా - సీ దా	పాదని - దాపామగ - పా, ద
,, - ప ఆ క్తా-చిఇఇఇక్తా - డౌ ఊ ఊ ఊ ఊ	ఉ ఊ-త్యా ఆ ఆ ఆ - గా ఆ	రాఆఆ - ఆ జాఆఆ - మా, ఊ
పా-స రి గ రి - రీగరి సా-సనిదిప సీదా -పామా	మ గ పా, ద సా - ని ని	దాపమ-గమపద-సనిదప।ధపమప॥
తా-ప ఆ త్యఆ- సంంధూ-డఆఆఆనూఊ-కోం	ం ం టీ, ఇ ఈ - యి ఇ	లాఆఆ-లాఒఒఒ-ఒఒఒఒ। ఒఒఒఒ

చరి-అంగ. శుమ-వ-చధ-కెన్ని 62. కాంభోజిరాగము-ఆదితాళము అ. స రి గ మ ప ధ స

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] శ్రీలకి కాండ్రకుల చొప్పున నాడుకొనేది అ. స ని ధ ప మ గ రి స

పు॥ శ్రీరఘువరా ప్రమేయ మామవ ॥శ్రీ॥ అ॥ శ్రీరఘుకులజలనిధి సోమ - శ్రీరామప-లయ ॥శ్రీ॥

చ॥ (1) పారదసహితకులాబ్జ భృంగ - సంగీతలోల ॥శ్రీ॥ (2) విశోచనకుశేశ్వర స్వరలయాగ్ని - మూర్ఛనోల్లసిత నారద
మునత ॥శ్రీ॥ (3) శ్రీభాస్కర కులాద్రిప - శ్రీ భాగవతమునుత సుచరణ ॥శ్రీ॥ (4) సీతానాథ త్యాగరాజ - సుతా
నిలకుతాప్త సుగుణాభరణ ॥శ్రీ॥ రాగలక్షణము:—60 వ కృతియం దున్నది.

పు॥ పా రి స - ని ధ ప - మ ప దా
శ్రీ ఇ ఇ - రఘు వ - ర అ అ
పా ప ద - పా రి స - నీ దా పా - మ ప దా
శ్రీ ఇ ఇ - ఈ ఇ ఇ - ర ఘు వ - ర అ అ
పా ప ద పా రి స నీ - దా పా - మ ప ద రి
శ్రీ ఇ ఇ ఈ ఇ ఇ ర - ఘు వ - ర అ అ అ
అ॥ ప మ పా - ని ద ద ప - మ గ రి స ప ధ
శ్రీ ఇ ఈ - ర ఘుకు ల - జ ల ని ధి సో మ
చ॥ (1) దా - నీ ద ప - మ ప ద నీ ద - ప ద
పా - అ ర స - పా త కు లాబ్జ - భృం
(2) ద నీ ద - ప - ద నీ ద ప - మ ప ద పా మ
వి శో చ - న - మ లేశ్వ ర - స్వ ర ల యాగ్ని
(3) పా , పా , ప ద ప పా ద - నీ ధ ప
శ్రీ , భా , స్కరకు లాగ్ని - దీ ఇ ప

మా - ని ద ధ ప మా
ప్ర - మే య మా మ వ
ప ద ప ని - ద ప మా
ప్ర మే య - య య య
పా - ప్ప ని ద ప మా
ప్ర - మే య య య
పా , రి
మా మ్మ్ శ్రీ
మా , గ మ
గా , ప ం
గా మ పా , స గ
మూ ర్ఛ నో , ల్లసి
మా - పా - గ మ
శ్రీ - భా - గ ప

, గ మా ప గా (1)
, మ అ మ వ
ప మ - గ మా ప దా (2)
అ అ - మా మ వ
ప మ - గా , మ ప ద (3)
అ అ - మా , మ వ తి
, గా మ - గ మ ప ధ ॥పా॥
, రా మ - పా మ ల య ॥శ్రీ॥
పా ద ప - గ మ ప ద ॥పా॥
గీ ష త - లాబ్ధ ల ॥శ్రీ॥
మ పా - రి గ మ ప ద ॥పా॥
త నా - ర ద వి నుత ॥శ్రీ॥
ప - స స రి - గ మ ప ద ॥పా॥
త - వి నుత - సుచరణ ॥శ్రీ॥

4) జా ధ - ప్ప ళ - రీ రి - గ మ గ - రి గ రి రి । పా రి స ని దా - ద । ప మ గా , మ ప ద ॥ పా ॥
కీ ఇ - కా ల - బాధ - త్య ఆ గ - రాఆజను । కా ని లము కా - ప్ప । సు గు జా ఆ ధ ర జ ॥ 19 ॥

పది-అంగ-తుమ-ప-చధ-పైని

[శ్రీ నీల తుప్పయ్యగారి కృతి]

63. కాంభోజిరాగము -ఆదితాళము

[పలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పదుకునేది

ఆ. స రి గ మ ప ధ స
ఆ. స ని ధ ప మ గ రి స

పా॥ కానియాడిన నాపైని - కోపమునేయ మేర ॥కాని॥ అ॥ నినుమించిన దైవములేదని - నిరంతరము కీర్తి సెంతో ॥కాని॥
పా॥ కాలుడా మార్కండేయుని - భక్తికి-సంతసిల్లి వేగమే - కాలుని ఒకపాదమునం దునిమి కిరుణించితి వదిగాకను - కాల
పాటబాధ పైరింపక - క్రతుభుజెల్లనుగూడి - చాలగీతో కొంబలిడి కేడ కోగా - లీలగాను సిరిళమును మ్రింగిన -
నీలకంఠ శ్రీకాళహస్తీశ-నిఖిలలోక బుధజనపాలన గోపాలదాస దురితపనకుహార-పరాత్పరా దయాకరాయనినను॥కాని॥

రాగలక్షణము:— 60 వ కృతియం దున్నది.

పా॥ ప మ మ గ - గ రి రి స - రి గ మ గ రి గ మ గ - రి గా రి సా । స ని ధా - ధి ని పా । ధా పా - రీ గ రి (1)
కా ఒ ని ఇ - యఆఆఆ - ఆఆ ఆ ఆ ఆ ఆ - ఆ ఆ ఆ ఆ । డి ఇ న - నా ఆ ఆ । = తూ - నీ ఇ ఇ

ప మ మ గ గ రి - పా రి గ - రీ గ మ గా మ ప గ మ రి గ పా। డిటా । డిటా (2)
కా ఒ ని ఇ యఆ - ఆ ఆ ఆ - ఆఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ। డిటా । డిటా

మ మ గ గ రి - స రి గ మ పా పా మ గ రీ - ప మ గ రి సా। డిటా । ధా పా రి గ మ ప (3)
కా ఒ ని ఇ యఆ - ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ - ఆ ఆ ఆ ఆ ఆ। డిటా । డిటా

ధా ని ద మ - ప ద ని ద - మ ప ధ ప - నిదధపమగరీ -పమగరిసా। డిటా । డిటా (4)
కో ని ఇ ఇ ఇ - యఆఆఆ - ఆ ఆ ఆ ఆ -ఆఆఆఆఆఆఆ-ఆఆఆఆఆ। డిటా । డిటో

దానిపపా - పనిదప - నిదపమ - దపమగ - పమగరి - మగగరిసా । డిటా । ధాసా-సరిగమ-పధపా (5)
కాని ఇతా -యఆఆఆఆ-ఆఆఆఆ - ఆఆఆఆ - ఆఆఆఆ- ఆఆఆఆ । డిటా । ఆ ఆ-ఆఆఆఆ-ఆఆఆ

పదసా - పా దా - మపధరిసా - నిదప - దపా - మగరి - పమగరిసా। సనిధా - ధనిసా। ధా సా - రీగరి
కొఒ. ఓ. నీ ఈ - యి అ అ అ అ అ అ . అ అ - అ అ అ - అ అ అ అ అ। నీ ఇ వ - నా అ। పై ఈ - నీ ఇ ఇ
మగమపమా - పమపదపా - నినిదా। మపధస - పనిదానిదపా। పమపా - మగరి. గపరి ॥పమ॥
కొఒ ఒ ఒ. ఓ. - పా అ మా - ఉ ఉ ఉ। నె ఎ ఎ ఎ - గలి అ అ అ। మె ఎ ఏ - ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ రా ॥కొఒ॥
అ॥ నినిదా - పా ,, పదనిదదదనిద - దామా మగ గా। పా ,, దా పనిని నిప పా - పా పా (1)
నిఇమ - మి ,, ం ం ం ం ం ం ం ం ం - నీ ఈ వ అ అ। పై ,, వ మ ఉ। నె ఎ ఏ - డ ని
నినిదా - మపదప - పనిదానిదపా - దపమా - మగా। డిటో । డిటో (2)
నిఇమ - మి ం ం ం - ం ం ం ం ం ం - చిఇఈ - వఅ। డిటో । డిటో
నినిధా - మపదాపదపా - దపరీపనిదపా - పదనిదపమగ। డిటో । డిటో (3)
నిఇమ - మి ం ం ం ం ం - ం ం ం ం ం ం ం - చిఇఇఇ వ అ అ అ। డిటో । డిటో
నినిదా - పదనిదమప - దపదపీపనిదపమప - దపదప - మగనిగ। డిటో । డిటో (4)
నిఇమ - మి ం ం ం ం ం - ం ం ం ం ం ం ం ం ం - చిఇఇఇ - వ అ అ అ। డిటో । డిటో
పా నిద - మగపద - పరీగరీ - గమగరీ - పనిదప - పనిదప - మగపగ। పా ,, నా పని। నిపదా - పా రీ
నిన్నుఊ. మి ం ం ం - ం ం ం ం. ం ం ం ం - ం ం ం ం - చిఇఇఇ - వ అ అ। పై ,, వ మ ఉ। నె ఎ ఏ - డ ని
పాగరీ - గరిపా - పనిదా - పదపరీపాగరీ। పా - పనిదాపదపా - మపధప। పాపమగరి - పరిగమ - పదపరీ
నీ రం - ం ం త - ర అ మ - నిఇఇఇతూఇఇ। కీ - ఇఇ ఈ ర్తిఇ ఈ - ఇ ఇ ఇ ఇ। నె ం ం ం ం - తొ ఒ - ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ
డిటో డిటో । పా ,, మ ప ద ప। పా ,, మ - గ రి ప రి
డిటో డిటో । కీ ,, ర్తిఇ ఇ ఇ। నె ,, ం - తొ ఒ ఒ ఒ

చి॥ గా ,, - ,, గమగగరీ - రిగరిపా - రిగరిపధ్ధ - ధ్ధ। పా ,, - ,, - రిగరి। పా - రిపాధ్ధ - ధ్ధనిపాధ్ధ - ధ్ధపధరి
గమగరి - మగరిప - పమగరి - ధపమగ - నిధప - పనిధప - మగపద - పరి - గమ। గగ - పరిపా , మపధని - పధ।
పధపా , - పపాధ్ధ - ధ్ధపధరి ॥ధాని॥

ఖ్ - ధ స మా మా - మ గ మా మా పా , , । ప మ ప ద పా , , । పా ద ని దా - ని ని దా
రా అ అ లా - డా ఉ ఊ ఊ మా అ । ర్క్ం ం ం ం , , । జె ఎ ఎ ఏ - యు ఉ ని

దా , , ద ప్ప ని ద పా - ప మ పా జా - పా । ధ మ గా - గ మ పా మా । మ ప దా పా - ని ని దా
ఖ్ , , ఖ్ఖ ఖ ఖ ఖ - ప ం ం త - కి । ఇ ఇ ల్లి - జె ఎ ఏ ఏ । జె ఎ ఏ ఏ - గ అ మే
పా దా - ప్ప ద పా , , , , ని ని దా । దా , , - ని ద ద ప । దా ద మ - పా దా
రా అ - నీ ఇ తే , , , , జా ఒ క । పా , , - ద అ ము ఉ । న మ ఉ - ని మి
ప్ప ని ద ప - ప మ గా - గ రి రీ - రి గ పా । , , పా , , రి గ మ గ । రీ రి గా రి పా , ,
క అ రు ఉ - ణి ం ం - చి ఇ అ - ప అ ని । , , గా , , క అ అ అ । మా ఉ ఊ ఉ ఊ , ,

, , నీ దా పా - మా పా - మా గా । మా పా , , పా । ద ప దా - ని ని దా
, , రా అ మ - ఊ ఉ - జా అ । అ ధ , , పై । రి ం ం - ప అ క

, , ద ద ప్ప ద ద ప - ద ప ద ప - ద మ మ గ గా । పా దా - ప్ప ని ప ద । పా , , పా , ,
, , క్రతుభి ఉ జా ఉ - లె ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ల్ల అ అ । గూ ఊ - ఉ ఉ ఉ - డి , , తి , ,

, , పా దా పా రీ గా - గ మ గా । రి గ రి గ పా , , । ప్ప ని దా - ని ప దా
, , చా ల నీ తా తో - మొ ఒ క । తి ఇ డి ఇ మ , , । డు ఉ కో - ఒ ఒ గా

, , ద రి పా - ప్ప ని ద ని పా - మా మా । ప ద ధ ప ధ ప - ప మ । గా రీ - రి గ పా
, , లీ ఇ ల - గా అ అ అ మ - గ ర । శ అ ము ఉ ను ఉ - మిం । ం ం - ని ఇ న

ప ని ధ - పా - ద పా - రి మ గ - ప రి మా ప । మ గ మ - ప ధ ప - ప ని । ధ ప - మ గ ప ధ పా
నీ ఇ ల - కం - త శ్రీ - కా అ శ - మా అ స్త్రీ శ । ని ఖి ల - లా ఒ క - బు ధ । జ న - పా అ ల న గో
దా ప్ప రీ గ - ప్ప రి మ గ రి ప - ని ద ప ద । రీ పా ద పా - ద ప । , మ గా - గ రి ప రి ॥ ప మ మ గ ॥
పా అ దా మ - దు రి త వ న మ - తా అ అ ర । ప రా త్ప రా - ద యా । , శ రా - యు ని ని సు ॥ కొ ఒ ని ఇ ॥

చరి-అంగ-తుమ-వ-చధ-కైని 64. ఖమాసురాగము-ఆదితాళము అ. సమగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ సీతాపతే నా మనసు - నిద్దాంతమని యున్నానుర ॥సీ॥ అ॥ వాతాత్మజాదులచెంత నే - వర్ణించిన నీ తలంపులెల్ల ॥సీ॥
చ॥ ప్రేమజూపి నాపై పెద్దమనసు జేసి నీ మహిమలెల్ల నిండారజూపి - యీమహి నీదియ మేటికన్నమాట రామచంద్ర
త్యాగరాజ వినుత ॥ సీతా ॥

రాగలక్షణము:—28-వ మే. హరికాంభోజి జన్యము. దేశీయ భాషాంగ మాడవ రాగము ఆరోహణ, అవరోహణ మలయందు శుద్ధమధ్యమ చతుశ్శ్రుతి ధైవత శైషికి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు అన్నివేళలయందు పాడదగినది.

[దేశికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

ప॥ , , , - మా గా మ	పా , మ	ని ద ని ద । పా ,
, , , - సీ తా ప	తే , స	అ మ స మ। గా ,
, , , - ద ప మా మ గ గా మ	పా , మ	డిటో
, , , - సీ ఇ ఈ తి అ అ ప	తే , స	డిటో
, , , - దిటో	పా మ ని ద ని	ప ద ని । ద ప మా
, , , - దిటో	తే స అ మ అ	స మ ఊ । స అ అ
, , , - ద ప మా మ గ గా మ	పా మ ని ద ని	ప ప ని ద మా । ప ద ని ద ద ప
, , , - సీ ఇ ఈ తి అ అ ప	తే స అ మ అ	స అ అ అ మా । స అ అ అ అ
, , , - ద ప మా మ గ మా ప	పా సీ ద ప	మగ రిసగ మపమ । సీ , ద ప మ
, , , - సీ ఇ ఈ తి అ అ ప	తే వీ ఎ ఎ	స అ అ అ మ స అ మ । గా , అ అ అ
, , , - మా గా రి	పా పా	ప మ గా । మ పా
, , , - సీ దాం త	మా సీ	యుతున్నా । ను రా

, , , - మా గా మ గ రి మా	రి గ మ గ - గ మ ప మ	పనిదప ।ప ప ని ద ॥మా గా॥
, , , - సి ద్దాం త మ ఆ సి	యయ ఉ ఉ ఉ - న్న త అ అ	నుఉ ఉ ఉ ।గ త సి అ ॥సీతా॥
అ॥ , , , - వ ద సి ద ని మా ని	మా , మ	ప మా ని । సి , ద ప మ
, , , - వ అ అ త అ అ త్మ	అ ఇంత । మ , ఎ ఎ ఎ	
, , , - వ ద సి ద ని మా మా	మా ఉ మా మా మ	మా మా । సి , ద ప మ
ఎఎఎ - వ అ అ త అ త్మ మా	అ ఇంత । మ , ఎ ఎ ఎ	
, , , - ద ని మా మ ని మా సి	మా మ	ద ప మా ।దప మగ మా ॥మా గా॥
ఎఎఎ - వ అ అ ర్ణ ం ం చి	మా మ	వ అ అ మా ।తె ఎఎఎ ॥సీతా॥
వ॥ , , , - ద వ మా ద	సి మా	ద ప మా మ ని ద ని । మా ద
, , , - ప్రే మ మా సి	మా మా	మా ఎ ఎ మా మ అ మ । మ సి
, , , - మా గా గా మ	గ రి మా	మ గ మా - గ మ మా । మ మా
ఇఇఇ - సి మా మా మ	తె ఎ ఎ	సి ం ం - ర త సా । మా సి

యీ మహిమ్నీ భాయ - మేటికన్నమాట - రామచంద్ర - త్యాగరాజనుత ॥సీతా॥ (అనుపల్లవిలో పాడుకోవలెను.)

వరి-అంగ-శుభ-వ-వధ-కైని. 65. ఖమాసురాగము—ఆదితాళము అ. స మ గ మ ప ధ ని స

తాళలక్షణము:- రత-న కృతియందున్నది. [శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. స ని ధ ప మ గ రి స

పల్లవి సుజన శేఖర ! సుగుణ భూషణ ! రామ ! ॥సుజ॥

అనుపల్లవి భుజగ భూషణా ! శ్వేత - బుధజనావనా ! త్మజవందిత దృఢచందన ! దశతురంగమా ! రామ ॥సుజ॥

చరణము చారుక్షేత్ర ! శ్రీకళత్ర ! శ్రీరమ్య గాత్ర ! తారకనామ ! సుచరిత్ర ! దశరథపుత్ర ! తారకాధినాథ ! ధర్మపాల !

తారయ రఘువర ! నిర్మల ! త్యాగరాజనుత ! ॥సుజ॥

[illegible]

చరి-అంగ-తుమ-ప-చధ-కైని 66 యదుకుల కాంభోజి రాగము. చాపుతాళము అ. స రి మ ప ధ స
[శ్రీ సుబ్బరాయ శాస్త్రులవారి కృతి] (శేష ఎరుకల కాంభోజి రాగ మందురు.) అ. స స ధ ప మ గ రి స

చ॥ నిను సేవించిన జనులకు నిరక యీ జనన బాధలు గలవే? ॥నిను॥
అ॥ కనకాంగి శ్రీ రుక్మిణీ హృదయాబ్జ దినమణే! పార్థసారథి స్వామి! ॥నిను॥
చ॥ భవసాగర తారకమై యున్నది నీ-పదసారస యుగ్మము; భువి మానవలోకులకు భుక్తి ముక్తి ప్రదము! నీ పదము! భవ
సన్నుత! నీదు నామ భజన సదా చేయుచున్న,- కవి జనావన లోల నీవరి- గలవా వేల్పు? కుమార పూజిత పద! ॥నిను॥

రాగలక్షణము:- 28వ మేళకర్త హరి కాంభోజి జన్యము ఔడవ సంపూర్ణ రాగము. ఆరోహణమందు, శుద్ధమధ్యమ చతుశ్రుతి దైవతములును, అవరోహణమందు, కైశికినిషాద, అంతర గాంధార, చతుశ్రుతిఋషభములున్నూ రాగచ్ఛాయా స్వరములు. గమక ఒరికెరాగము. ఎల్లప్పుడును పాడదగినది. సరిమా - గమపధా - పధసపా - గరిగపా - మెందలగువని రాగరంజకములు. ఆరోహణమందు, గాంధార నిషాదములు వర్జితములు,

చ॥ రి స రీ - రి ప మా । పా , ధ ప మా । పా ద ని ధా - ధ ప ప మ । మ గ రి - గ రి సా
ని ఇనూ - నుఎ ఏ । వి ం చి ఇన । జ ను ఊ - ల అ కు ఉ । ని క అ -యీ ఇతీ
స ని ధీ - ధా స ధ । పా , - సా , రి గ రి పా । రి రి ప - ప మ గా మ గ రీ । సా రి గ రీ - సా , , । రి స రీ ॥
జ అనా - నా అ అ । బా అ. ధా , అలుఉ ఊ । గ లఅ - వె ఎ ఏ ఎ ఎ ఏ । ఏ ఎ ఎ ఏ - ఏ , , । ని ఇనూ ॥
అ॥ మ గ గా - పా దా । స ని ధా - స ధ ధ రీ । సా , స ని ధా । ని ధ పా - ప ధ పా
క అ న - కాం గి । శ్రీ ఇ ఈ - రు ఉక్మిణి । ణీ ఇహృదుద । యఅ అ - అ అ బ్జ
మ పా - దా రీ ద । సా ,-స ధ ప మ । పా ద స - ద ప పా మా । మ గ రి - మ గ గ రి
ది న - మ ణే ఎ । ఏ ,-పాఅ ర్థ అ । సా అఅ - ర అ ధి ఈ ।స్వాఅఅ - అ అమి ఇ
చి॥ సా , - , , రీ । , మా - పా నీ । ధా , - , సా । పా , - మ గ రి గ
రా , - , ,రా । , నీ - న్నస । దా , - , , భో । ఓ , - రి తి విను

డిటో | డిటో | ధా , - పా ని ధ | ప - ని ధ - ప - మ గ రి
డిటో | డిటో | దా , - రి రి రి | ని - మ ప - మ - ని మ మ
సారి - స - రిమా | ప - మప - దాపధ | రిసా - ,, మప | ద పా - , మ గ రి || రిప రీ ||
సార - స - దళా | క్ష . శర - ణాగత | జనా - ,, పవ | కృపా - , ని ధి ని || నిధిమా ||

మా పసా - ప మ ధా | ధ పా - పాదపమా | ప ధ స - ధ ప ప మ | మ గ రి - గ రి సా
భ వ - న అ అ | గ ర - తాఅఅ అ | ర క అ - మైధియుఉ | న్నది ధ - ని ధ తో
వ న్ని చ్చా - ఛారి వ | సా రి గా స - రీ రి వ | ప మ గా - మ గ రీ | సా , - ,,,,
వ అ దా - సా అ అ | ర అ వ అ - యుగ్మ అ | ముఉ ఉ - ఉ ఉ ఉ | ఉ , - ,,,,
, మ గ - రి గ రీ | రి గ స - సా రీ | రి ప మా - మ గ మా | ప మ - ప ద పా
, భుఉ - ని ధ తో | మఅ అ - న వ | లాఓ ఓ - ఒ ఒ ఓ | వ ల అ - వ ఉ ఉ
మ గ మ - మా - మ గా మ | పా మ - ప ద పా | దా , - ని ద పా | మ గా - మ గ రీ సా
భుఉ ఉ - క్ష్మి - ముఉ ఉ | క్ష్మి ధ - ప్రళ య | మా , - ని ధ తో | ప ద - ముఉ ఉ ఉ
, మ గ - గా ,, | గ రి రీ - సా రీ | రి ప మా - మ గ మా | ప మ ప దా , - దా పా
, భ అ - దా ,, | వ అ అ - న్నత | ని ధ తో - ధ ధ వు | వ అ అ అ , - అ మ
, మ ప - ద ప దా | సా , - సా సా రీ స | స నీ ,, - దా | ని దా - ద ప ప మ
, భ జ - న అ అ | అ , - అ సా అ అ | దాఅ ,, - చే | యుఉ - ముఉ న్న అ
, మ ప - ధా రీ స | సా , - స ని ధ రి | సా రీ - స ని ధా | ని ద పా - ప ద పా మా
, క వి - జ న అ | అ , - ప అ న అ | లాఓ - ఒ ఒ అ | ని ధ తో - వ అ అ రి
ప దా - గ రీ సా | స ని దా - పా ప మ | పా ద స - ద ప ప మ | మ గ రి - మ గ గ రి || రి ప రీ ||
గ అ - దాఅ వే | ఎ ఎ ఏ - ల్పా కుఉ | మా అ అ - ర అ పూఉ | జ త అ - వ అ ద అ || నిధిమా ||

67. యదుకులకాంభోజిరాగము—(ఖండచాపు) లేక మిశ్రఝంపెతాళము.

చరి-అంగ-తేమ-ప-చధ-కైని

అ. స రి మ ప ధ స.
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] 28-మే హరికాంభోజిజన్యము.

ప॥ శ్రీరామ రఘురామ శృంగార రామయని - చింతించరాదే ఓ మనసా ॥శ్రీ॥

అ॥ తలుకుబెళ్కులు మదు బెట్టు కౌసల్యయును - తపమేమి జేసెనో తెలియ - కౌసల్య తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

చ॥ (1) దశరథుడు శ్రీరామ రారయని పిల్వమును - తపమేమి జేసెనో తెలియ-దశరథుడు తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(2) తనివార పరిచర్య సేయ సౌమిత్రియును - తపమేమి జేసెనో తెలియ - సౌమిత్రి తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(3) తపవెంట చనజూచి యుప్పొంగ కౌశికుడు మును-తపమేమి జేసెనో తెలియ కౌశికుడు తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(4) తాపజణిగి రూపవతియౌట కాహల్య - తపమేమి జేసెనో తె య - అహల్య తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(5) ధర్మాత్ము చరణంబు సోకి శిలుచాపంబు తపమేమి జేసెనో తెలియ - ఆ-చాపంబు తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(6) తన తండ్రి నొప్పగి కనులాడక జనకుండు-తపమేమి జేసెనో తెలియ.ఆ-జనకుండు తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(7) దహరంబు కరగ కిరీటమును బట్ట జానకి తపమేమి జేసెనో తెలియ - జానకి తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

(8) త్యాగరాజు స్తుతియని పొగడ నారదమౌని-తపమేమి జేసెనో తెలియ - ఆ - మౌని తపమేమి జేసెనో తెలియ ॥శ్రీ॥

రాగలక్షణము :—66 వ-కృతియందున్నది— [పల్లవిదాలె - అనుపల్లవి చరణములు పాడుకునేది].

ప॥ , స సా స । రి మ పా ప । , మ మ ప ద దా పా । ద ప మ గ రి - ప మ గ రి ॥
, శ్రీరామ । రఘు రామ । , శృం గా ర అ ర । రా మ అ మ మ - య అ స ని ॥
గ స - స రి - సా స । రి మ పా ద ప మ । , మ ప దా ని ద - ప ప । పా ద ప మా - గా గ రి - రి మ ॥
ఇ ఇ - శ్రీ ఇ- రా మ । రఘు రా మ అ మ । , అ శృం గా అ అ - అ ర । రా మ అ అ - మా య అ - ని ఇ ॥
గ స - స రి మా మ । డిటో । , మ - ప్ద ద ప పా । పా - రి ప దా - పా మ గ రి మ ॥
ఇ ఇ - శ్రీ ఇ - రా మ । డిటో । , శృం - గా అ అ అ ర । రా మ అ అ - మ య అ అ ని ఇ ॥
గ స - రి గ రి స - సా ని ప । ధ స ని ద - స రి రి స ర్ । రి మ ప ద - పా ద ప । మ గ రీ - రి గా , సా ॥
ఇ ఇ - చిం తిం - చ చ । రా మ అ అ - దె ఎ ఒ ఒ ఒ । మ అ స అ - సా అ అ । అ అ అ - అ అ అ అ

చరి-అంగ-శుభ-ప-చతు-కైశి. 68. నాటకురంజిరాగము - అదితాళము అ. సరిగమధనిపదనిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] [బేలికి శాల్దత్తురముల చొప్పున పాడుకునేది] అం. సనిధమగస

ప॥ మనసు విషయనటవిటుల కొంగిత - మా రాముని కృపగల్గునో మనసా ॥మనసు॥

అ॥ తనతలం పొకరింటికి తీసిపెట్టి - తాళక్కలతోలం రీతి గాదో ॥మనసు॥

చ॥ తవుటికి రంకాడబోయి గూటి - తనిలకోతికొంపోయినట్లు గాదో - చెవుటికి ఉపదేశించినట్లు గాదో - శ్రీ త్యాగ రాజనుతునిదలచక ॥మనసు॥

రాగలక్షణము:—దిక్కు మే. హరికాంభోజిజన్యము, భాషాంగపదక్రమంపూర్ణరక్తిరాగము. ఆరోహణ, అవరోహణములయందు, శుద్ధరిధ్యమకైశికి నిషాదములు రాగిచ్ఛాయాస్వరములు గమక ఒరికి రాగము. అన్ని వేళలయందు పాడదగినది. అవరోహణ కిందు ఋషభ, [illegible] వర్జితము.

ప॥ ,, - స్రిస - ఒ స స స్రి - స్రీ స్రిస్రిగా , స్రిపా
మన - సుం ఉ ఇ - మయ్య అ , నట
,, - స్రిస - రిమగ మగరిస్రి - స్రి స్రిస్రి స్రిగ్రిగ్రిగ్రి - స్రిపా
మన - సుంఉఉఉఇ - మయ్యఅఅఅ , నట
,, - స్రిస - రిగ మగ గరీస - రిరిస - ప స్రిగ్రిగ్రిగ్రి స్రిపా
మన - సుంఉఉఉ నితాఇ - మ్మఅఅఅ - యయఅఅఅ నట
రిగపా - మగమగనిరిగా - నిదనిద - నిప దానిప్ప
ఎఎఎ - మఅరాఅఅఅ - గుఉఉనిఇ - కృఉఉపాఅఅ
అ॥ ,, మగ మా నిద - నిదనిప - దా నీ
త న త లం ఉ - పొటి క అ - రిం
రీపా - సనిప నిదా - నిద - నిప ధా
తాఅ - మఉక్కలల - లోఒ - ఒఒ అ

,, స్రి స రి గా రి స స్రి
,, మ గ మ రి గ మ ప
,, స్రి పా - రి గ మ ప గ రీ ప
,, మన - సుం ఉ ఉ ఉ నితా ఇ
,, స్రి స్రి పా , స్రి గా
,, పి టి ల , అ లో
నీ స్రి ప - నిద మా
అ గ అ - అ అ అ అ
పా నీ - పా , ,
టి కి - దీ , ,
నిప్ప నిద మా , ,
కి ఇ ఇ ఇ తి , ,

స్రీ స్రి ధ ధా , స్రి పా
చయ అ అ , నట
గ రి ద ప - పస్సధ్ధ్ధ్ధ - స్రిపా
మ ఉ - ఉ - యయఅఅఅ - నట
స్రి స మ మ గ గ రి - గాగాగాగా ।
ప ం ం ం ం . రి తెఎఎ ।
మా ,, - గాగాగ గ రి ।రిస-స్రిప॥
నో ,, - మ మ గ గ ప॥అఅ-మగ॥
రీ పా - పా , ప
సి పే - పీ ఎ ట్టి
గ రి గా మ ప-గ రి ప॥రిస-స్రిప॥
గాఅఅ అ అ-కొఒఒఒ॥ఒఒ-మగ॥

స్వ॥ ,,,ని ప - రి క మా - గా మ క రి - క రి సా ।, ,ని ని ప - రి గా రి సని । ని ప ని ధ ని - ప ధా
త పు - టి ఇ కి - ర ం ం ం ం - ం ం కా ।, డ అ అ - బో ఓ యి ఇ । గు ఉ ఉ ఉ - డి తా
,, ని ని ప్రీ ధ ని - సా సని - ధ ని ధ ని సా ।, ,, ని ప - రి క గా , మా గా - మా ,,
త పి ల కొ ఒ - ఓ తి ఇ - కొ ం ం ం ం ।, ,చో యి - వ అ ట్లు। గా అ - దో ఒ ఒ

పెద్దలు కుపదేశించి నట్లు గాదో - శ్రీ త్యాగరాజునకు దలచక : (అనుపల్లవి పలె పాడుకొనేది).

చరి-అంగ-శుభ-ప-చధ-శైని [19] సామ- ఆదితాళము. ఆ. స రి మ ప ధ స
అ. స ధ ప మ గ రి స

శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ శాంతము లేక సౌఖ్యము లేదు - సారసదళ నయన ! ॥శాంత॥ అ॥ దాంతునికైనను - దాంతునికైన ॥శాం॥
చ॥ (1) దారసుతులు ధనధాన్యములు గల్గిన సారెస జపతప సంపదగల్గిన ॥శాం॥ (2) ఆగమశాస్త్రము లన్నియుఁ జది
వి బాగుగఁ దలల వ్యాఖ్యానము దెలసిన ॥శాం॥ (3) యాగాది కర్మము లన్నియుఁజేసిన భాగవతులనుచు
బాగుగఁ బేరైన ॥శాం॥ (4) రాజాధిరాజ ! శ్రీరాఘవ ! త్యాగ - రాజవినుత ! సాధురక్షక ! తెనకొప ॥శాం॥

రాగలక్షణము:- 28 వ, మేళకర్త హరికాంభోజిరాగజన్యము, ఔడవషాడవ ఉపాంగరాగము. ఆరోహణము నందు గాంధార నిషాదములు లున్నూ, అవరోహణమునందు నిషాదము వర్జ్యములు మధ్యమ దైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది. [పేలికి బాల్యక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును].

స్వ॥ ,,, - సా రి మా పా , , , , పా	, , - మ ప ధ ప మా	మ గ గ రి - గ రి - రి గ మ గ
,,, - శాంత మూ లే ఎ ఎ ఎ ఎ శా	అ అ - సౌ ఖ్య మూ	లె ఎ ఎ ఎ - దు ఉ - ఉ ఉ ఉ ఉ
రి గ ప - సా రి మా పా , , , , మ ప ద ప	ధా - ధ సా ధ పా	సాధప ధ ప - మగ - రిగ మగ
ఉ ఉ ఉ - శాంత మూ లే ఎ ఎ ఎ ఎక అ అ అ	అ - సౌఖ్య మూ	లే ఎఎ ఎ ఎ - ఎఎ - దుఉ ఉ ఉ
రి గ ప - సా రి మా పా ,, - ,, రి మ ప ద	సా - ధ సా ధ పా	డిటో
ఉ ఉ ఉ - శాంతమూ లే ఎఎ-ఎఎ కి అ అ అ	డి టో	డిటో

రి గ స - స రి గ సా - సా స ధ - స ధ రి స	రి , , , , - రి మ ప ధ	సా - ధప - మగరిగమగ। రిగస । సా
ఉఉఉ - స అరసా - దా శ అ - స అ యఅ	నాఅఅఅఅ - అ అ అ అ	అ - అఅ - అఅఅఅఅఅ। అఅఅ। శాం
ఆ॥ , , , - ధా ప ధా - స స స ధ ధ సా - స ధ స ధ	సా - ధ సా ధ ప మ	ధాసా ప మగా మగరి - రిగమగ ।
, , , - దాంతు నీ - కై ఇ ఇఇ నా - పె ఎ ఎ ఎ	పీ - ద అంతు ని ఇ	కై ఈ ఇఇ ఈ ఇఇఈ - పఅఅఅ । రి గ స । సా ॥ అ అ అ । శాం॥
ఆ॥ , , , - ధా ప ధా - ప మ మ గ రి - గ రి	, , , - స రి గ సా	గా రి - స రి గా - రి రి
, , , - దా ర సూ. తు ఈ అఉఉ - ధ సా	అఅఅ - ధ అన్యమూ	గ అ - అ అ అ - ల్గినా
, , , - సా రి మా - పా ధా ధా - ప ధ స ధ	సా - ధ సా ధ ప మ	ధాసామగా - మగరి - రిగమగ ।
, , , - సా రె కు - జ ప త - ప అ అ అ	అ - స ం ప ద అ	గ అ అఅ అ - ల్గినఈ - నఅఅఅ । రి గ స । సా ॥ అ అఅ । శాం॥

(చరణమువలె 2.3-4 చరణములు పాడుకొనేది)

చరి-అంగ-తేమపు-ప-చధ-కైని 70. సురటరాగము--- ఆదితాళము, అ. స రి మ ప ని స

శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి. [శ్రేణికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది] అ. స ని ధ ప మ గ ప మ రీ స

ప॥ నీతార్థము సంగీతానందము - నీతావున జూడరా ఓనుసా! ॥అ॥ ఆ॥ నీతాపతి చరణాబ్జము నిడుకొన్న వాతాత్మజునికి బాగెలుంగుర ॥అ॥ చ॥ హరిమార భాస్కర కాలాది కర్మములను మతముల మగ్మములు నెఱింగిన హరివర రూపుడు - హరమాయ వినుతుండు, వరత్యాగరాజ - వరదుండు సుఖిరా ॥గీత॥

రాగలక్షణము :—28 వ మేళకర్త, హరికాంభోజి రాగజన్యము (ఔడవవక్ర) సంపూర్ణరాగము, దేశీయ భాషాంగ రాగము. ఆరోహణమునందు, పనిధనిసా అను ప్రయోగములగలవు. మధ్యమ నిషాద ఋషభములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు ఋషభధ్వనిత నిషాదములు దీర్ఘముగా నిచ్చిన రాగచ్ఛాయలు స్ఫురించును. ఆరోహణమందు గాంధార. దైవతములు వర్జ్యములు. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

శ్రీ) ఇంద్రధనుస్సు - ఖండగతి

ఈ , , - రి రి మా , రి రి స - రి మా మా , ,
, , - గి ఇ ఈ , త అ అ - గ్ధ మా సం , ,
, , - రి మా , మ రి రి స - రి మా మా , ,
ఈ - గి ఈ , ఇ త అ అ - గ్ధ మా సం , ,
, , - రి మా , మ రి రి స - రి మా మ మ పా
ఈ - గి ఈ , ఇ త అ అ - గ్ధ మా సం సం
, , - రి మా రి రి స - రి మ మ స - మ మ మ గి
, , - ని ఈ త అ అ - పుఈ న అ - జా ఉ ఉడ
గ రి రి రి మ మా - రి రి స - రి మ రి మ - మ మ మ రి
అ అ - నీ ఇ ఇ ఈ - త అ అ - పుఈ న అ - జా ఉ ఉడ
నిదమమ - మామమ మామ - రిరిస - రిమరిమమా - మమపా
అ అ అ అ - నీ ఇ ఇ ఈ ఇ - త అ అ - గ్ధ అ అ మా - సం సం
ఆ , , - పా నీ , ని మా పా - పా ప నీ ని సా
, , - నీ ఈ ఇ త అ అ - ప తి ఈ చ రా
పా - పా ప నీ ని మ పా - పా ప నీ స సా - రి స సా
అ - నీ ఇ ఈ - త అ అ - ప తి ఈ చ రా అ అ అ
నీ - మని సా - రి స - గద - మదమా - మ మ మని సా , ని సా - రి స నీ
అ - ని ఇ ఈ - ఇ ఇ - త అ - అ అ అ - మ అ తి ఇ ఈ , ఇ చ ర త అ
, , - స్ని సా - మని మ - మ రి పా ని సా - ని సా
అ - ని ఇ ఈ - త అ అ - మ అ అ తి ఈ - చ రా

, , - రి మ రి - మ పా
, , - గి ఇ ఇ - త అ
, , - రి మ రి - మ పా
, , - గి ఇ ఇ - తి అ
, , - రి మ రి - మ పా
, , - గి ఇ అ - త అ
నీ , ని పా - , , , ,
గా , అ అ - , , , ,
సా , , - ని ధ ప మ
రా , , అ అ అ అ
, , , , - , , , ,

డిటా

, , , - ని స రి సా
అ అ - ణ అ జ్జ మా
, , , - ని స రి సా
అ అ - ణ అ జ్జ మా
, , , - ని స రి సా
అ అ - ణ అ జ్జ మా
, , , - ని స రి సా
అ అ - ణ అ జ్జ మా

ప ధ ని ధ పా , , - మ గ రి
మ ం ం ం ం , , - ద అ మా

డిటా

డిటా

ప ధ ని ధ ధ ప పా మ గ రి
మ ం ం ం ం ం ం ద అ మా
ప మ ప ధ ప ధ ప మ
ఒ ఒ ఒ ఒ - మ ఒ ఒ మ
మమ - మ మ రి స - రి గ రి స - రి స రి స
ఒ ఒ - మ ఒ - ఒ మ ఒ ఒ - మ ఒ మ ఒ
, , , , - , , , ,

డిటా

నీ నీ ని ధ - ని స ని ధ
నిదు కొ ఒ - మ ఒ ఒ ఒ
నీ నీ - ని స నీ స ని
ని దు - కొ ఒ న్నా ఒ ఒ
స రి స రి నీ - ని స ని రి రి
ని ఇ ఇ ఇదు - కొ ఒ ఒ ఒ న్నా
రి స నీ నీ - నీ రి స రి
ని ఇ ఈ దు - కొ ఒ ఒ న్నా

,, - ని సా నీ , - ని ద ని ధ ని - ని సా | , , ని సా ని స పా | పమరీ రీ - మాపానిధ।పమ ||రీ||
అ - వ అ తా , - త్మ అ బాఉ ని - ఇ ని | ఈ బ అ గ ఉ అ | దివిలం - మా రా అ అ।అవ ||గీ||

చి|| ,, - స రీ వ పా - ప ద ని ద పా , మ గ రీ - | , , మా , మా మ | మా మా , - ప మ రీ
,, - హారీ హారా - భీ అ ఉ అ అ , మా ఇ ఆ - | అ తా అ అ ని | క అ అ - గ్మ ఇ మా

,, - వ పా మ పా - మ ని రి మ - ఇ ద్ద ఇ | , , ని పా - మ రీ | రి మా ప మ - పా పా । ,, -
ఊ - అ మా మతా - మాఉ అ అ - మఅ అ | అ గ్మ మా - అ మ | రి అ ని - రి మా । ,, -

హారిహరరూపుడు- హారహాయ నిమనుండు, వర త్యాగరాజ-నాపందు మధురా ||గీతా|| (బాణపల్లవివరి పాడుకొనిన.)

చరి-అంగ-శేమ-వ-చధ-కైని 71. తదనకుతూహలాగమ...అ రీ.మ | అ. సరి యధనిగమప
[౪౨] సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి] [వలిగి రెండక్షరమాల ... | అ సరిధమపమగరిస
అ|| రఘువంశ సుధాంబుధి చంద్ర - శ్రీరామ రాజనాజీశ్వరి ||రఘు||
అ|| అఘ మేఘ మారుత శీకరా - అనుదేశ మృగేంద్రి భరాంబనాస్వాన ||అఘ||
చి|| భృగువందిత గగ్వభృంజనా-బృందారక బృంధమోతతిదనా-నిగమ ... నిరాత్మ పేంక శ్యేవ ||రఘు||

రాగలక్షణము:-26. వ మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యరాగం ... నాలుగు మరి యిమధ్య ... మధ్యమ మధ్యమ నిషాదము లు గాగిచ్చాయా స్వరములు కొన్నిచోటులలో ... నిషాదము ... పూర్వగ్రంథములయందుగాన లభించలేదు. ఇది సుబ్బరామ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు ... చెప్పినవి.

చి|| ,,, - స రి మా మ | మ గ రీ - మ రి | మ రీ ధా ప
,,, - రఘు వం శ | మ గ రీ - మ రి | ధ ఇ చంద్ర
సా , - స రి ప మ మా మా | మ మ - మ ని ధా పా | ప మ - మ ని ధా - పా
శ్రీ ఇ - రఘు వం శ | మ గ రీ - మ రి | ధ ఇ - చం చంద్ర
సా , - రి మ ధా ని | మ పా - మ | మ ని ధా పా
శ్రీ ఇ - ర మ రా జ | అ అ - జ | ఎ ఎ ఎ శ్వ

మ గ - ప మ గ రి - రి మ ధా ని	గ పా ప ని	ధ ప - ని ధ ప మ - ధ ప
రా అ - అ అ అ అ - ర మ రా జ	ర అ జె ఎ	ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ - శ్వ అ
మ గ - ప మ గ రి - డిటో	గ పా గ రి	ప ని - ప ప ని ప - ప ని । ధ ప మ గ రి॥ పరి॥
అ అ - ర అ అ అ - డిటో	ర అ జె ఎ	ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ - శ్వ అ । అ ర అ అ అ॥ రఘు॥
అ॥ ,,, - గ ప పా ప	పా , రి	ప ప ని ధ
,,, - అ ఘ మే ఘ	మాటరు	త్ర శ్రీ క
పా , - గ గ పా ప	పా రి ప పా - రి	మ - మ గ గ రి రి ప
రా అ - అ ఘ మే ఘ	మా అ అ అ - రు	త - శ్రీ ఇ ఇ ఇ క అ
ప ని ని ద ధ ప - గ ప పా ప	డిటో	మ - గా రి
ర అ అ అ అ అ - అ ఘ మే ఘ	డిటో	త - శ్రీ క
పా , - ప రి ప ని ధా ని -	మ ధా - ని	గి పా - ప ని । ధ ప - ప మ గ రి । ప రి॥
రా అ - అ అ మ ఉ రే శ -	మృ గేం - ద్ర	ధ రా - జ అ । గ అ - న్న అ అ ధ । ర ఘు॥
మ॥ , , , పా రి మ గా రి ప రి రి	మ మ ధా ధ ని గా	గ ప పా ప ని ధ ప
మ గ ప మ గ రి - పరిరిమమదధని గ ప	ప ప ప రి రి మమ గ	గ రి రి ప ప ని ని ధ । ధ ప మ మ గ రి ॥ రఘు॥
చు॥ ,,, - ప ప పా ప	ప మ మా , రి - రి	మ గా రి
,,, - భృ గు నం ద	ప అ అ అ అ - గ	ర్వ భం జ
పా , మా గా రి	ప పా - ప	ప రి మ గ గ రి । పా ,
రా అ బృం దా ర	క బృం - ద	హి త క అ దల । నా అ

నిగమాంత వాసము దావనా - నీరజాక్ష శేంకటేశ్వర ॥రఘు॥ (అను పల్లవివలె బాడుకొనవలయును)

చరి-అంగ-శేషు-ప-చధ-కైని 72. శహానరాగము——రూపకతాళము అ. నరిగమపమధనిస
[శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి] అ. సనీధపమగమరిగరిస

ప॥ రామా ఇక నన్ను బ్రోవరాదా దయలేదా శ్రీరామ ॥రామా॥
అ॥ తామసంబు జేసితివిక తాళము తటలను జేదను ॥రామా॥
చ॥ ఆరు శత్రువులను బట్టి హతము జేసి పూర్వార్జిత - ఘోరపాపములను తొలగజేసి నట్టి నేరములను మన్నించి - నీవే తారకము గాని వేరెవ్వరున్నారు శ్రీ వెంకటేశా శ్రీధర! ॥రామా॥

రాగలక్షణము:- ఇది 28-వ మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యరాగము దేశీయ భూపాలరాగము (ఆవగా దేశ్యరాగము) పంచమపూర్ణరాగము. ఆరోహణమందు శుద్ధమధ్యమ, చతుశ్శ్రుతి పైవతములున్నూ, అవరోహణమందు కైశికినిషాద శుద్ధ మధ్యమ ఆంతరగాంధార చతుశ్శ్రుతి, రిషభములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు లన్నివేళలయందు పాడదగినది.

ప॥, రి రీ - రి గ । మా ప - గా మ । రీ గ రి సా - స్ని స । స్ని స్ని సా , - రి స
,రామా - ఇక । నాన్ను - బ్రో న । రా అ ది దా - దయ । లే దా - । శ్రీ
స్ని స - రీ రీ - రి గ మ ప । రి గ మ ప మ గ - గా మ । రీ గ రి సా - స్ని స స్ని ధ । స్ని - సా - పమగమ
ఇ ఇ ఇరామా- ఇ ఇ క అ । న అ అ అ మ ఈ - బ్రో వ । గా అ అ దా - ద య యి ల । లే - దా - శ్రీ ఇ ఇ ఇ
స స - రీ రీ-రిగమప । రి గ మ ప ధా-ప మధనిసా । ని ప రీ గ రి సా , ని - స్ని సా । స్ని స్ని గ ప మ-పమగమ-రిని స్ని స-రీ రీ ॥
ఇ ఇ రామా-ఇ ఇ క అ । న అ అ అ న్ను -బ్రో వ ఒ వా । రి అ అ శ్రీ దా, వ- ద య లే దా । శ్రీ వ వ-ద య లే-య లే । అ అ-రామా॥

అ॥, - నీ ధ పా మ । ధా ని స్ని స । నీ - స్ని ని ధా - ని ధ పా । ధ మ మా - గ మ గ మ రీ గ రి సా ॥
. - తామ సంబు । జే సి తి వి క । తా - ళ అ మా - మ అ రూ । ల అ మా - వె వ వ వ - దా అ అ మా ॥

ని ప - నిధపా - పాధపపామా । ధానిప - నిపరిగ । మా ప మ గా - గామగరి - రీ గ రి సా ।
ఉ ఉ - తిలమా - ఖ ం ం ంయి । జే సి తి - విశకల । తా ఆ ఆ ఆ - శాలమా - పాల అరూ ।
ప మ ధ ప - ని ధ ప మ - గ మ రి స । ని ప - రీ రీ ॥
ల అ మ ఉ - వ ఎ ఎ ఎ - డ అ మ ఉ । ఉ ఉ - రా మ ॥

చ॥ ధా ప - పమపాధపమా । మ గ రి - గమపాపా । రి గ మ - పధనీధా । [illegible] - [illegible] - రీ రి సా ।
ఆ ర - శలఆఆఆఆరూ । పు ల మ - బఆ ఆ ట్టి । మాతము - జెఎఏ స । పూ ఉ ఉ ఉ - ర్వాఆ - ట్టిజ్ఞ తా ।
ని ని ని - ని స భ్రాపా । ప మ ధ - నీ స । , రి గ - మ ప ధ ప మా । గగగమారి రి స । పా - పమ - ధ ధ ।
ఘోటర - పఆ ఆపా । మ ల మ - పోజ । , గొట్టి - నె ఎ ఎ ఎ ఏ । జెఎసితా ఇ మ్మకి । నే - రమ - ల మ ।
ప నిధా - ని ప రీ పా । పనిపరిపా - పనిధాపా । పమధ - నీ స । రి గ మా - గ మ మ మ - రీ గ రి సా ।
మ ం ం - న్నిం ం చీ । నిజ్ఞజ్ఞ జే - కఆ ఆ ఆ । పలెను - గాని । నె ఎ ఏ - రెఎ ఎ ఎ - రూ ఉ ఉ ఉ ।
పా - ని ప ధా - ప మధా । ధనిపరిపా - నిధాపా । ప మధప - ని ధ ప మ - గ మ రి స । ని ప ॥ రీ రీ॥
న్నా - ఆ ఆ రూ - త్రిజ్ఞ తా । నెం ం ం కా - జెఎ ఏ ళా । త్రి జ్ఞ జ్ఞ - కఆ ఆ ఆ - రి ఆ ఆ ఆ । ఆ ఆ ॥రామా॥

చరి-అంగ-కుమ-వ-చధ-కెని 73 మోహనరాగము —ఆదితాళము ఆ. స రి గ ప ధ స
[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] అ. స ధ ప గ రి స

ప॥ నన్ను పాలింప నడచి వచ్చితివో నాప్రాణనాథ ॥నన్ను॥
అ॥ వనజనయన మోహను చూచుటే జీ - వనమని నెనరున మనసుమర్మముఁ దెలిసి ॥నన్ను॥
చ॥ సురపతి నీలమణిని భ తనువుతో - సురమున మత్యపు సరుల చయముతో కరమున శరకోదండ -కాంతితో -ధరణి తనయతో త్యాగరాజార్చిత ॥నన్ను॥

రాగలక్షణము:—ఇది 28 వ మేళకర్త హరికాంభోజి జన్యరాగము. ఉపాంగము, ఔడవ గమకవరీకర్త రాగము మధ్యమ నిషాదములు వర్జములు. షడ్జ గ్రహము. (పరిదిపే) అనగా పగలు 12 గంటలు మొదలు 3 గంటల వరకు పాడదగినది. గాంధారధైవతములు రంజనములు గల జీవస్వరస్వాస్వరములు. [లేఖిక వాల్మీకరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

ప॥ ,, - గ పా గ రి పా - పా రిగ పా - పధగపధా	ధా , - ధ ప రి గా -	ప గ గ రి రీ గ ప
,, - వ మా ప ఆ ఆ - రీ ౦౦౦౦౦ - పఆఆఆఆ	ఆ , - వ వ చి వా -	చి ఇ ఇ ఇ రీ వో ఒ ఒ
రీ - గా పాదపపా . గరిపా - పారిగ - రీగపగరిప పధ రిప	ధా ప - ధ ప రి గా	ప గ గ రి రీ గ రి
ఓ - వమా ఉ ఉ ఉ - పఆఆ - రీ౦౦౦ - ౦౦౦౦౦ - పఆఆఆ	ఆ ఆ - వ వ చి వో	చ్చి ఇ ఇ ఇ రీ వో ఒ ఒ
రీ - డిటో - పరిగపధపధప - గరిపా - పధ్ధరిప	ధాప - ధ ప రి గా	గా ప గ - రీ గ రి - రీ రి ప
ఓ - డిటో - రీ౦౦ ౦ ౦ ౦౦ - ౦౦ ౦ పఆఆఆ	ఆ ఆ - వ వ చి వా	చ్చి ఇ ఇ - ఈ ఇ ఇ - రీ వో ఒ
రీ - గ పాధ పప - పారిప - ధాపధ - పాధప గప గా	రీ - గ పా ధ ప రీ	పరిపధ - రిపధప - పధపగ -
ఓ - వఆ ప్రాఆణ - నాంఆ - ఆఆఆ - ధిఆఆ - ఆఆఆ	ఆ - వ ఆ ప్ర ఆ ణ	వఆఆఆ - ఆఆఆఆ - ఆ , ఆఆ -
		ధ ప గ రి - గ రి ప రి ॥గపా॥
		ధ ఆ ఆఆ - ఆఆఆఆ ॥వమా॥
ఆ॥ ,, - గ గా ప వా - పా ధా - పారిప పా	,, - గ గా ప ధా	పా ధా పా రి గ రి ప పా
,, - వ వా జ వా - యా వా - మో ఒ ఒ	,, - వ వా జ వా	యా వా మో ఒ ఒ ఒ ఒ
,, - గ గా ప వా - పా ధా - పా రి గ - రీ గ ప	పా - రి పా - రి ధా	ప ధ ధా - పా ధ ప - ధ ప పా
,, - వ వా జ వా - యా వా - మో ఒ ఒ - ఒ ఒ ఒ	ఓ - మ మా - జు ఉ	చుఉ ఓ - రీ ఇ ఇ - ఇ ఇఉ
,, - ప గా గ గా - గా గ రి - రి గ ప ద । ధ రి - ప ధా ప ధా । పా ధ ప - ధ ప పా - ధ ప గ గా - ప గ రి గ రి ప ॥గపా॥		
,, - వ వా మ రీ - రీ వ ఆ , ఉఉ వ ఆ । ఆ ఆ - మ వా మ మా । గ్మా ఆ ఆ - ముఉ ఉ - దవ ఏ - ఆ ఆ ఆ । రి ఇ ఇ ఇ ॥వమా॥		

,, - ధపా - ధగా - పా ,, - గపగప గా	రి - ధ పా గ రి	స ధ ప రి - రి గ ప గా
,, - మగా - ప రి - రి ,, - లఅఅఅ అ	అ - మ జీ ని భా	త అ సుఉ - పూఉఉఉతో
రి - గ పా ధ పా - స ధ ధ ప - ప గ ధ ప గా	రి - ప ధ్గా ప రి	గా - పా ధ ప పా - రి , స
పీ - యూరా ముగా - మాఉఉఉ - త్యఅ అ అ అ	పూ - ప గ ల చే	య్యా - మూ ఉ ఉఉ - తో , ఒ

కరమున - శరణో - దండ - కాం - తితో - ధరణీ - తనయతో త్యాగరాజార్చిత ॥ అవ పల్లవిపలె పాడుకొనేది

చరి-అంగ-కేమ-ప-చధ-కైని

71. కేదారగౌళరాగము-ఆదితాళము

[శ్రీ రామనాథపురము శ్రీనివాసయ్యంగారి కృతి]

అ, స రి మ ప ని స

అ, సనిధప మగరిస

ప॥ శరణున పాలింప సమయమురా నీకు - సరియెవ్వరున్నారురా సరసిజనేత్ర ॥సరణున॥

అ॥ పరగుణ శేషాద్రివరద వెంకటేశ్వర - వనజ సంభవముత వరము లాసగి నను ॥సరణున॥

చ॥ శరభృతిపూజిత గజరాజా - మొరలిడగా వనుగ్రహించలేదా - అతివెతజెందిన పరమభక్తుడను - ప్రహ్లాదుని మానుపే బ్రోవలేదా - మన్మథ జనకమహోర్షమునకు నివేదన - మహనీయ శ్రీనివాస నీదు - సత్కథలను విని నిను వేడితిని - మనసు కరగి నీవు నాదు సంకటముల దీర్చి ॥సరణున॥

రాగలక్షణము:-ఇది 28 వ మేళకర్త. హరికాంభోజి జన్యము. ఉపాంగ కౌడవ సంపూర్ణరక్తిరాగము. ఆరోహణ మందు గాంధార ధైవతములు వర్జములు. మూడు వేళలయందు పాడదగినది. రిషభ మధ్యమ గాంధారములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. [శ్రీలక్ష్మీ నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

చ॥ ,, - మపాధపా - మ గ గ రి రి - మగగరి	పా , - ని స రి పా	రి స ని ధ ప - నిసరిమాగ 1
,, - పరాగసా - ప అ అఅలీం- ం ంం	పా , - సమయమూ	రి ,, అఅ అ - నిఇరుఉఉ
రీ - మ పా ధ పా - మ ప ధ ప - పమగరి రీ - మగరరి	డిటో	రి స ని ధ పా , - నిసరిమాగ 2
ఉ - ప రా గ సా - ప అ అ అ - అఅఅఅ లీం - ంంంం	డిటో	రి అఅ అ అ , - నిఇరుఉఉ
రీ - మపాధ పా - మపనిప - ఙ్ఞరీప - నిదధప - మగగరి	పా , - ని స రి పా	పారిపనీధా పా , - నిసరిగారి
ఉ - పరాగస సా - పఅఅఅ - అఅఅఅ - అఅఅఅ - లీంం	పా , - సమయమూ	రాఅఅఅఅ అ , - నిఇరుఉఉ

రీ , - రిపమగ సారి - మా పా , ని - పరిసా
ఊ, - పరిక్షయాత్వ- మా న్నా, అ - రుఱురా

అ॥ ,, - పసాపపా - పా ,, - ని స రీ
,, - పరాసుణా - శే ,, - మఱ్ఱ్రీ
దమ - మపాగిపా - నీ పనిసా, నిదపా -
అఅ - పనాజనం - భాపఅఅఅ, సుఱ్ఱా -
చి॥ ,, - మా , పనిద - పాద - మపమగరి -
పరి మా గ - రిమగరిగ - పరిమప - ని
ధప - మాగ - రిమప - నిధాప - మపనిప
పరిమాగరి - మగరీ - గరిప - రిపని
మ॥ రి రి రి రి - రీ రి రి - రిప పమగా - మగరీ ప ప
ళ తన్మయి - పూజిత - గి జరఅఅ - అఅజా మొగర
పధపామగ - రిగ రి పామగ రి - సా
జాతలెంది వ - పర మ భాక్తుడగం - ప్ర
మగ - రిమప - మప ప్ప ని ధ ప - ధ పా ప మ
న్మధ - జనక - మహా ర్షమ పప - ని శే రి ప
మ ప ని ప - రి రీ - రి ప్ప పమగా రిపప - నిదప
త్కళల మ - ని ని - నిను పె ఎ ఏ డితిని - మపమ

,, - ప రి సా ని ధ పా -
,, - ప అ రా సి ఇ జా -

,, - రీ ప మ మా గ రీ
,, - వా గ అ అ ద పెం
,, - ప సీ ధ పా -
,, - వ రా మలా -
మ గ రి - సా ని ధ ప
దా ప - ద ప మ గ రి
రి ప రీ సా ని ధ ప
ధ ప మ ప ని ప - రీ ప
ప రి గ ప - ప రీ ప
లి డ గ అ - వ మ గ్ర
ప రి - మ మ - మ ప మ గ
మ్మాఅ - దు ని - ము ను పె ఎ
ప ప ప సీ భా ప - పా ధ
మ మా ని - తాయ - శ్రీ ని
మపపరిపనిధపా - పా
కరిసిఇజఇపూ - పా

మపనిపరిగరీ - సానిధప - ధపామ
పెఎఎఎఎఎ - త్రాఅఅఅ - అఅ
॥గ - రి రి గ ॥మపా
॥అ - అఅఅ ॥పరా
సా ప ని సా రి ప నీభాధపా -
తాపె ఎ ఎ ఎ ఎ ఎపెశ్వరా -
ధ ప ప మ - గ రి రి
ప అ గి ఇ - ఇ ఇ మా
మ ధ ని ప (, - రి
ప రి మ మపా , - ని
మ ప ని ని సా , - రీ
, నిదప - ధ పామ । గ రి ॥మపా॥
ప రి గ రి రీ - రి మ
పొంచలెపదా - అ తీ
రి మ ప ని ధా పా పా
బ్రోవలె ఎ ఏ దా మా
పా ప - మ గ రి - ప రి
వా ప - ని ఇ దు - ప అ
రిసా - పని ధప - మగ రి ॥మపా॥
దుపం - కటుమల - దీ ఇర్చి ॥పరా॥

చరణము చివర చిట్టస్వరం పాడుకొనవలెను.

75. కేదారగౌళరాగము-రూపకతాళము

[త్యాగి దీక్షితులవారి కృతి]

రాగలక్షణము:- 74-వ కృతియందున్నది

అ. స రి మ ప ని స

అ. సనిధప మగరిస

సా॥ నీలకంఠం భజేహం - సతతం - నీరజాసనాదిసుతం ॥నీల॥ ఆ॥ బాలకుచాంబా సహితం - బాలచంద్ర సేవితం - శీల
గురుగుహ పూజితం - శ్రీకదంబవనవాసం ॥నీల॥ చ॥ అక్షయరూపఖండ - కాశీపురీత్తరాభిముఖం - పంచముఖం -
రక్షితభక్తముఖం - నక్షత్రశేఖరం - నామరూప విచిత్రకరం - దక్షకరమీశ్వరం - కేదారగౌళప్రియకరం -
దక్షిణ కాశీపురం - దండితకాసుత్రిపురం - దక్షాధ్వరహరం హరం దయాకరం కమలకరం ॥నీల॥

సా॥ స నిధ - ప మ గ । రి గ రి స ని స రీ । సా రి స ని ధ పా । ని ప - రి మ గ । రీ మ - ప స
నీ ఇ ల - క ం ం । కం భ జే ఎ ఎ వీ । హం స అ తఅతం । నీ ర - జ అ స । నా ది - సుతం
స నిసా రీ స ని ద - పా ద ప మ గ । రి గ రి స - ని స రీ । సా - ని స రీ సా ।
నీ ఇ తీ ఇ ఇ ల అ - క ం ం ం । కం భ జే - ఎ ఎ వీ । హం - ం ం ం ం ।

అ॥ మా - మ గ స రి । మా - ప ద పా । మా ప ని ధ ప । ని స ని సా - స
బా - ల కు చాం । బా - సహి తం । బా ల చం ద్ర । సే వి తం - శీ
, ని - ని స రీ రీ । సా , సా రీ స ని ద పా । స రీ - సా - ని ద ధ ప । మ గ రి మ పా , ని ॥ స ని ధ ॥
ఇల - గురుగుహ । పూ , జి తం ం । శ్రీ ఇ తం - క ద ం బ । వ న వా అ ధ , ం ॥ నీ ఇ ల ॥

చ॥ , రి రీ - రి ప । ప మ - గ రి గ రి । స్రీ - ని స రీ । సా స - ని ధ ప ।
, అ క్ష - య రూ । ఉ ప - ఖం ం డ । కా - శే ఎ రి । తీ రో - ఒ ఒ త్త ।
స్రీ - స రి రీ । రి మ గ - స రీ । ని ద ప మ గా । గా రి మ గ స ।
రా - భి ముఖం । ప ం చ - ముఖం । ర అ క్షి త భ । క్త ప్రముఖం ।
, మ మా గ స । రి మ ప మ పా । , మ ప ని ద ప । ని సా ని స రీ ।
, న క్ష త్రే ఎ । శ శే ఖ ర ం । , నా మ రూ ప । వి చి త్ర తరం ।

సా సా రి రి । మ గ రి సా - ప । సా ని - ని ధ ప । పా మ ప మ గ రి సా
దక్షకర । మీనాక్షీశ్వరం - శే । దా ర - గాఉళ । ప్రియకరంంం
రి ప మ గా - రి గ రి మ పా । మా ప మ ని ద ప - ని ని సా
దక్షిణ కా - శీ ఇక్షుపురం । దండిత శామ అ - తిపురం
ని సా - గ రి ప - సా ని ధ ప । ప సా ని ధ ప - మ గ రి మ ప ని । ప ని ధ ॥
దక్షా - ద్వరహా - రం హరం । దయాకరం - కమలకరం । నీ ఇల ॥

చరి-ఆంగ-శామ-ప-చధ-కైని. 78. నీలాంబరిరాగము - ఆదితాళము ఆ సరిగమపదనిస
అ. సనిపధనిపమగరిగస

[శ్రీ లింగరాజుగారి కృతి]

ప॥ శృంగారలహరీ - ఆశ్రితజనశుభకరి ॥శృం॥ అ॥ సంగీత బ్రహ్మానంద మధుమాధురి మధుమధుకరి - మంగ
శాంగి మదనారి మనోహారి మాధవ ॥శృం॥ చ॥ పదన శశికళంకిత మృగమదతిలకే విభుధావళి నాయకి మదవతి
మంబన సమదితపులకి - మృదులగానరసికే దృఢకారికి సదయమే హృదయకైరవ చంద్రిక ॥శృం॥

(2) తరణతరణి కిరణాగుణ మృదుచరణి బంధూకగమారుణి శరణచరణధరణా
దృఢనిజకరుణి సరద మనుణధరణి ఖలవారిణి గిరితనూజ జగదాదిమకారుణి ॥శృం॥

(3) ఆంగజారి హృదయాంగ మదరహసితే అఖిలాగమసన్నుతే భృంగచికురే కరుణారస
భరభరితే ఉత్తుంగజఘనలలితే మురసేనితే లింగరాజ పదనాంబుజపూజితే ॥శృం॥

రాగలక్షణము:—ఇది 29వ మే. ధీరశంకరాభరణ జన్యము, భాషాంగరాగము, వక్ర పాతవ, వక్రసంపూర్ణ, ర్జి రాగము, వక్ర దైవతము. ఈ రాగమునకు మధ్యమము నిగుల రంజనము గలిగించు జీవస్వరము మందరస్థాయి నిషాదము క్రింద సంచరింపులు లక్ష్యములు గనబడలేవు. అవరోహణమందు దైవతము వర్జితము. (మధ్యాహ్న కాలమందు) ఆవగా పకలు 9 గంటలు మొదలుకొని 12 గంటల వరకు పాడదగినది. 29వ మేళకర్త యని కొందరి మతము. [బేలికి నాల్గక్షర ములు చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

ప॥ పా ,, ,, - స ని స ని పా - ప మ గ రి | గా , మ పా మా - పా | సనిప - మ - గమపని 1
శృం,, ,, - గ ఆ ఆ ఆ రా - ఆ ఆ ఆ మా | రి , ఇ ఈ ఊ - ఆ | శ్రితజ - న - శుభకరి

రీ స పా ,,, - పా , ని రీ పా ని పా - పమ గ రి	గా , మ ప మ మా - పా	స ని ప మ - గ మ ప ని 2
శ్రీ౦ ౦ ౦ ,,, - గా , అ అ అ అ రా - అ అ మా అ	రి , ఇ ఇ ఇ తా - అ	(శ్రీ తజ న - తు భ్ర క రి
పా రీ స పా రీ స పా ,,, పా ని ప ని సా - స ని సా - ప మ గ రి	గా , మ పా మా - పా	స రీ స ని ప మ . గ మ ప ని 3
శ్రీ౦ ౦ ౦ ౦ ,,, - గా అ అ అ అ - రి అ అ - అ అ మా అ	రి , ఇ తా తా - అ	(శ్రీ ఇ తి అ జ న - తు భ్ర క రి

పా రీ స పా రీ స సా ,,, - స ని స రీ స ని - ప ని స ని - ప ని ప మ - గ మ ప మ గ రి । గా , మ - పా , ని ప మ - మా - పా । డిటో
శ్రీ౦ ౦ ౦ ౦ ,,, - గ అ అ అ అ అ - అ అ అ - అ అ అ - అ అ మా అ అ అ । రీ , ఇ - తా , ఇ ఇ ఇ - తా - అ । డిటో

అ॥ పా ద ని బా , ని - దా , ని పా - పా ని ని ప మ - ప మ పా
స ౦ ౦ ౦ , ౦ - ౦ , ౦ ౦ - గీ ఇ - ఇ ఇ - త అ అం
ప ని సా - స్ స ని ప ని - స రీ స ని - ప మ - గా మ ప
మధు మా ధు రి - మ ధు - మ అ ధు ఊ - క రి - మం గ ళ

బి॥ సా ,,,, రీ స ని స - స ని ప మ గ మ
: స రీ స ని స ని ప మ - ప ని ప మ ప మ గ మ
స స ని ప - ని ని ప మ ప మ గ మ ప మ గ మ
ప మ ప మ - మ గ స - ప మ గ స ని ప మ గ స

సి॥ , మ గ మా ప - ప ప - ప స - స్ స ని సీ ప మ . గ రి రి ప
, అ ం గ జ - అ రి - మ్మా ద - యం ం గ మ - దరహాసి
, మ గ మా - మ ప ప - ప స - స్ సీ ప మ - మ గ రి ప
, శ్రీ ం గ - చి మ కే - కరు - ణా అ అ ర స - ధర భ రి

,,, - ప ని సా - స్ స ని సీ
,,, - భా ట జా అ అ అ

ని ప - మ గ - రి గ రి ప మ గ
అం గి - మ మ - న అ అ అ రి మ

పా ,,,, గ మ
రి గ మ రి గ రి పా
మ గ మ ప ని ప స్ స ని
స ని ప మ గ స - రి స

ప మ మా మా - మా మ - గ మ
తె ఎ ఏ ఏ - ఏ ఎ - అ ఖి

ప మ మా మా - మా రి గ మ ప
తె ఎ ఏ ఏ - ఏ ఎ ఎ ఎ ఎ

పా సీ - ప ని సా - స్ స ని సీ పా
స ం - ం ం ం - ం ం ం దా

గా స స - సా స స ॥సా॥
మో హ రి - మా మ వ ॥శ్రీ॥

ప స్ స ని ప గ మ ప ని
మా , గా మ ప ని
ప మ గ మ ప ని ధ ని
ని ప మ - గా మ ప ని ॥శ్రీ॥

పా ప ప - పా ప ప
లా గ మ - స న్న తె

మ గ రి గా ,,,, సా ,,
ఎ ఎ ఎ ఎ ,,,, ఏ ,,

పా స ప - స స ప ని పా - ప ని పా స స	పా రీ స పా పా , ,	ని స రీ స ని - మ మ గ స
త్తుం గ జ - ఘ న లి లి తే - సుర సే వి తే	రీ ఇ ఇ ఈ ఈ , ,	రీ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ
డి టో	ని స రీ పా నీ - పాని ప పా మా గామప - మా గా - రిగమప . మగరిగ	
డి టో	రీ ఇ ఇ ఈ ఈ - ఈ ఇ ఇ ఈ ఈ	ఈ ఇ ఇ ఈ ఈ - ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ
పా స ప - స స - ప ని పా - ప ని స రీ స స	స స గ పా - ని ప ని	స ని ప మ - గ మ ప ని ॥పా॥
త్తుం గ జ - ఘ న - లి లి తే - సుర సే వి తే	లిం గ రా - జ ప చ	వ ం బు జ - పూ జ జి తె ॥శృం॥

ప్రతిచరణము చివర చిట్టస్వరము పాడుతొనవలయును. 1.2 చరణములు చరణముపలె పాడుతొనవలయును.

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని 77. శంకరాభరణరాగము-ఆదితాళము ఆ. సరిగమపదనిస
అ. సనిధపమగరిస

[త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ ఎదుట నిలచితే నీదు సొమ్మేమి బోవురా ॥ఎదు॥
అ॥ నుదుటి వ్రాతి గాని మట్టుమీరను - నాతరమా తెలిసి మెసబోటునా ॥ఎదు॥ (రాజమతనా ॥ఎదు॥
చ॥ తరానదొరికిని పనాకుపాయెడ నురామ జేవితె సురాసురులు సుత్తురాలుబుడు-యీహగామితనమేలగా భక్తత్యాగ

రాగలక్షణము:- ఇ: 29.వ మేళకర్తరాగము. సంపూర్ణరాగము రాగాంగరాగము. సప్తస్వరగమక పరికరక్తిరాగము. చతుశ్శృతి రిషభ శుద్ధమధ్యమ పంచమ కాకలి నిషాదములు రాగచ్ఛాయస్వరములు. ఆరోహణమందు రిషభధైవతములను వర్జించి-పట్టవలెను. ఈ రాగము సకలరాగములకును శ్రేష్ఠమైన రాగమని పూర్వులు పెద్దలు చెప్పియుండుటచేత నీ రాగము షడ్జము, షడ్జము గ్రహంశాస్యాంతములుగా నున్నప్పటికిన్ని అన్ని స్వరములును రంజనములు గలిగియే నీనిలో ముఖ్యమైన నిషాద గాంధార మధ్యమ పంచమములు జీవస్వరములై యున్నవి. సగలు 12 గం. మొ. సాయంత్రము 3 గం వరకు పాడదగినది.

[గీతి 4 అక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది]

ప॥ మ గ మా - పా దా - నీ సా - ,,,,	పా స ని ధ ని పా ,,	పా,మ - గ మ ప మ మ గ రి రి 1
దు ఎటా నీ - లా - చీ తే - ,,,,	నీ ఇ ఇ ఇ ఇ దా ,,	పా,,ఎ - న్నుఉఉఉఉఉఉ

పా ధ ని స రి స ని ధ ని పా
నీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ దూ

ధ ని పా స ని ధ ని - పా , మ -
సా ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ - మ్మ , ఉ -
ప మ గ రి 2
ఉ ఉ ఉ ఉ

పా ధ ని స రి గ రి స ని పా
నీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ దూ

ధ ని స రి స ని ధ ని - పా , మ
సా ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ ఒ - మ్మ , ఉ
ప మ గ రి 3
ఉ ఉ ఉ ఉ

రీ , పా , - గా రీ -
రా , అ , - నీ ఈ -

గా మ ప మ - గా రి గ రి మ -
ఈ ఇ ఇ ఈ దూ - సా ఒ ఒ ఒ -
మ గ గ రి
మ్మ ఉ ఉ ఉ

రీ , పా , - గ రి స ని
రా , అ , - నీ ఇ ఇ ఇ

ద ప - స ని ధ ప మ గ -
ఇ ఇ - దు ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ -
ధ ప మ గ - ప మ గ రి ॥మగ॥
సా ఒ ఒ ఒ - మ్మ ఉ ఉ ఉ ॥ఎదు॥

పా - మ పదని - సరిసని
టూ - మి ఇ ఇ ఇ - రలఅఅ
పా - మ పదని - సనిసా
బూ - మి ఇ ఇ ఇ - రలసూ

గా , మ పా - మా పా స ని దా
అ , అ నీ - మా అ అ అ అ
గా , మ పా - మా పా ప ని దా
అ , అ నీ - మా అ అ అ అ

పా ధ ని స రి స ని ధ ని పా
నీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ దూ

పా ధ ని స రి గ రి స ని పా
నీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ దూ

రీ , పా , - గా రీ -
రా , అ , - నీ ఈ -

రీ , పా , - గ రి స ని
రా , అ , - నీ ఇ ఇ ఇ

గా , మ పా - మా పా స ని దా
అ , అ నీ - మా అ అ అ అ
గా , మ పా - మా పా ప ని దా
అ , అ నీ - మా అ అ అ అ

మ మ - గ మ ప మ - మ ప ద మ ప ద ని ద - ధ ని - ని స రి స ,,
ఎ మ - ట - అ అ - ని ఇ ఇ ఇ - ల అ అ అ అ - బి ఇ ఈ - ఇ ఇ ఈ రే ,,

మ మ ఉ ఉ ఉ - మ ఉ ద మ ఉ బి ఇ ఈ - ప్ర అ ఆ అ - కు అ అ అ

మ గ మ ప - మ ప మ ద మ ప - మ మ గ రి
ఎ ట - నీ లా - చీ రే - , , , ,

మ గ మ - పా దా - నీ పా - , , , ,
ఎ మ టా - నీ లా - చీ రే - , , , ,

పాతీగరిసని-నిపాతిపనిద-దాని-సనిదప- మపదరిసనిదప
మాదాదదదద-తీతాఇఇఇఇ-ప్రాఅ-తఅఅఅ-తఅఅఅఅఅ
సా - రిగమగ - గరిరిప సా - నిసా-రిప సా - నిదనీ
సా - తఅఅఅ - రఅఅఅమా- తేలాఅఅఅ - నిఇతా

మగరిగ - మాపాసాదని పా
నిఇఇఇ - మాఅ అ అ అ అ మా
పరీ నీ రీ - పనిదని పా-పాదని
ఒఒఒఒఒ - ఒఒఒఒ సా-పాఒఒ

మ ప ద ని - ప ని సా
మి ఇ ఇ ఇ - ర అ మా
ప ని ధ ని పా , మ -
ఒ ఒ ఒ ఒ దా, ఉ -
గమపమ - మగరి ॥ మగ
నఅఅఅ -అఅఅఅ ॥ ఎదు

చ॥ మ పా మ - గ రి గ మ - ప గా మ - గ రి ప ని
త రా న - దొరకని - ప రా మ - న అ మెద
గ మా - ప ధ ని సా - ప రీ గ రి ని సా -
త్తురా - యిపుడు యీ- హరామిత న మే -

రి సా ని - ధ ని స ప
మగాము - జె ఎ ని తె
నిసా - పనిదాపా-దని పరీ
అరా - భఅఅక్తా-త్యాఅఅఅ

ప రీ - గ మ ప పా -
మురా- మ ర అ మే -
ప ని ద పా ,, మ - మపమ
గ అ అ గా ,, జ - నుఉతిత
మ గ గ రి ॥ మగ ॥
న అ అ అ ॥ ఎదు ॥

చరి-౨౦గ-రుమ-ప-చధ-కాని 78, శంకరాభరణ రాగము-మిశ్రగతిచాపుతాళము అ. సరిగమ పధనిస
[శ్రీముద్దుస్వామి దీక్షితులవారి కృతి] రాగలక్షణము:- 77-వ కృతిలో నున్నది అ. సనిధపమగరిస

ప॥ అక్షయలింగవిభో స్వయంభో - అఖిలాండకోటిప్రభో పాహి శంభో ॥ అక్ష ॥

అ॥ అక్షర స్వరూప అమిత ప్రతాప - ఆరూఢ వృషవాహనోన్మోహ - దక్షాక్షణాక్షతర
సురలక్షణవిధి విలక్షణ - లక్షణబహువిచక్షణ సుధాభక్షణ సుముఖాటాక్ష వీక్షణ ॥ అక్ష ॥

చ॥ బదరీవనమున వాయికాసహిత - భద్రకాళీశ భక్తసహిత - మదనజనకాదిదేవ దయాసహిత మాయా కాన్యాకులనా సహిత -
సదయ సనకసనాతన సనాతన-సాధుజనోపేత శంకర సనమీతవ్యాపదమ విమాత తుంబురు సంగీత-శ్రీకార సంధాత
హేమగిరిసౌధ - సద్భాక్తకల్పక మహీసుమహాపదాంబుజయుగ రథగజతురగ - పదాతిసంయుతచైత్రోత్సవ సదాశివ
సచ్చిదానంద ॥ అక్షయ ॥

మ॥ , పా - మ గ మా । పా , - మ ప ధ ని । స రీ సా , - స ని । ధ పా మ గా - రి స రి గ
, ఆ - క్ష అ య । లి ం - గ అ వి ఇ । భో ఓ ఓ , - స్వ అ । య ం ం ం - భో ఓ ఓ ఓ
మ . పా మ గ మా । పా , - మ ప ధ ని । సా , రి స ని - ధ పా స ని । ధ పా , , మ - గ మ ప మ - గ రి స రి
ఓ - అ క్ష అ య । ల ం - గ అ వి ఇ । భో , ఓ ఓ - ఓ ఓ స్వ అ । య ం ం ం ం - భో ఓ ఓ - ఓ ఓ ఓ ఓ
గ మ - ప మ రీ స ని । సా , - రి గ మ ప । మ గ రీ - సా - పా । మ గ రి - సా రి గ
ఓ ఓ - అ ఖి లాం డ । కో , - టి ఇ ఇ ఇ । బ్రహ్మ భో - ఓ - పా । అహి ఇ - శం భో ఓ
మ - ప మ - రీ స ని । సా ని - స రి గ మ - జా పా । మ గ రి సా - ధ ప । , మ గ రి - స రి గ । మ - పా ॥
ఓ - అ ఖి - లాం డ । కో ఓ - టి ఇ ఇ ఇ - తీ ప్రి । భో ఓ ఓ ఓ - పాఅ । , అహ ఇ - శ ంభో । ఓ - అ ॥

అ॥ , సా - ద ధ పా । మ ద ప మ గా - మా పా । స ని ద ప పా - మ ప । ధ పీ - స ని సా సా
: అ - క్ష అ ర । స్వ అ రు ఊ ఊ - ఊ పా । అమి తా అ అ - ప్ర అ । తా అ - పా అ అ అ
, ని స - రీ గ మ - గ రి । స ని రీ - స ని పా - ధా పీ । సా , రి స ని - ధ ప - రి గ । మ ధ ప - మ గ రీ సా
అ అ అ - రూ ఊ ఊ - ఢ అ । పృ ఊ మ - జా అ - అ అ । హా , అ అ అ - అ అ - జ అ । గన్ ఊ ఊ - ణు ఓ ఓ హా
సా రి - రి స స ని । సా రి - గ మ గ రి - సా ని । సా ద మ మ ప - గ మ రి గ । సా ద - మ ప గ మ
ధ క్ష - శి ఇ క్షుణ । ద క్ష - త అ ర అ - మ ర । లా అ అ క్ష ణ - వి ఇ ధి వి । ల క్ష - అ అ అ ణ
మమ ప - ధ - నిసరీ । సనిధాపా - ధనిసా - సా । పాసనిధా - ప - మగమ । పాసప - పా - మపగరి । గమ - పా ॥
అ అ క్ష - ణ - బహువి । చ అ అ క్ష - మ ఊ ఊ ధా - అ । భా అ అ క్ష - ణ - గురుక । టా అ క్ష - వీ - క్ష అ ణ అ । అ అ - అ ॥

చ॥ , గ మ పా - మ గ । మ పా - పా మా । పా ద ని ధా - పా ప మ । ధ ప మ - గా మా
, బ ద రీ - వ అ । అ స - ము ల । సా అ అ అ - యి క అ । అ ప హ - త అ
, గ మ ధ ప - ప మ । మ గ రి - రి స స ని । సా , - గ రి స ని । సా , రి గ గా
, భ అ ద్ర అ - కా అ । అ లీ ఇ - ఇ ఇ శ అ । భ , - అ అ క్త అ । వి , హి ఇ త

, మ ద పా - ప మ గా । మ గ రి - గా పా । ని పా - ధ ని సా - మ గ రి - గ మ పా
, మ ద స - జ అ ఆ । వ క అ - అ ఆ । ది దీ - ఎ ఎ చా - డు ఊ ఊ - హిఇతి
ప మ గ మా , , । పా , - ని ధ నీ । ధ ని - స ని ని పా । పా ప మ గా - గ రి గా
మా అ అ య , , । కా , - అ ఆర్య । క అ - అ అ అ గా । ర అ అ అ - హిఇత
, మ ధ పా - ప మ । మ గ రి - గా సా । సా ని - స రి గ మ । పా , - ధ ని సా
, ప ద యా - గు డు । రు గు ఊ - మా అ । త అ - త అ అ గు । జా , - తి ఇ త
సా , - నీ సా । రి , - రి స - స ని నీ । స రి గ - రి స నీ । స రి స ని ధా - నీ సా
సా , - భు జ ।ని , - పే ఎ - త అ అ । త ం ం - అ అ ర । న అ ప అ అ - నీ త
స రీ - గ రి రీ । సా గ - రీ రీ । మ గ రి స ని - గ రి స నీ । ధ ప మ ధ ని సా
వృంద - యజవి । భా ఆ - అ త । తు ం ం బు రు - పం ం ం । గి ఇ ఇ ఇ ఇ త
మా ప - ధ ని సా । నీ స ని ధా పా - ప మ గా । పా , - స ని ధ స । గ మ మ - గ రి సా
శ్రీం - క అ ర । పం ం ం ధా - త అ అ । హే , - మ అ గి ఇ । రి ఇ ఇ - వా అ ధా
స దా - ప మ గ రి । గ మ ప - గ రి స ప । స రి ప స్ని ధా - ధ స్ని ప ప । రి ప స్ని - ప రి గ మ
స దా - శ్రీ త అ అ । ల్ప కు - హి ఇ రువా । ప అ దాం ం - బు జ యు గ । ర థ గ - జ తు ర గ
ప సా ని - సా రి । గ రీ - స ని స రి । ప సా - రీ స ని ద పా । మ గ రీ - సా రి గ । మ - పా ॥
ప దా ది - సంయు । గి నై - త్రో ఒత్సవ । స దా - శి ఇ ప అ స । చ్చి ఇ దా - న ం ద అ । అ - → ॥

చరి-అంగ-తుమ-వ-చధ-కాని 79. శంకరాభరణము —ఆదితాళము. అ. సరిగ మప ధ నిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారికృతి.] రాగలక్షణము:—77-వ కృతియందున్నది. అ. సని ధ ప మ గ రి స

ప॥ ప్రాణనాథ ! విరాన బ్రోవవే । ప్రా॥ అ॥ వేణుగానమునచే బదియారు-వేల గోపికల బాలించి యేలు ॥ప్రా॥
చ॥ పెన్నమిగాడల వేడ్క-మీరగను - తన్న పిన్నవాంధ్ర గడుపుంచి-తిన్నగ వెలయు దివ్యరూపమా ! చిన్నికృష్ణ !
దయచేసి త్యాగరాజ ॥ప్రా॥ [వేలికి రాంతక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

సు|| ,,, - పా మా - మగ గ రి స ని
,,, - ప్రాణా - వ అ అ అధ అ
పా , - మగరి - డిటో
జే , - ఎఎఎ - డిటో
డిటో
డిటో
ధ పా మ గ రి - డిటో
అ జే ఎ ఎ ఎ - డిటో

అ|| ధ పా మ గ రి - దా ని పా ని
అ జే ఎ ఎ ఎ - జే ణు గా న
పా, పా , - దా నీ - స రి గ రి స ని
జే , లా , - జే ణు - గ అ అ అ న అ
పా, పా , - పా నీ - స గ రీ పా -
జే , లా , - గో పీ - క అ అ అ లా -

తు|| ధ పా మ గ రి - గ మ పా మ -
లు ఊ ఊ ఊ - వెన్న మీ గ -
గా , మా , - గ మ - పా మ -
గా , మా , - క న్న - పీ న్న -

పా రి గా , మా -
బీ ఇ రా , న -
డిటో
డిటో
డిటో
డిటో
డిటో
డిటో
ద ని ని పా - ద
మ ఊ ఊ చె పీ - మ
ద ని ని పా - స ని
మ ఊ ఊ చే - మ అ
స ని రి స ని స - పా
మ అ అ అ అ అ - అ
గ మ మ - మగరి - స్ని
ద అ అ - అ అ అ - వెన
గ మ - మగరి - స్ని
మ అ ం - డ్ర అ అ - కి డు

పా , - గ మ
బ్రో , - మ అ
గ మ ప ధ - ని స ని ధ
బ్రో ఒ ఒ ఒ - మ అ అ అ
మ ప ద ని - స రి స ని
బ్రో ఒ ఒ ఒ - మ అ అ అ
పా ద ని - గ రి స ని
బ్రో ఒ ఒ - ఒ ఒ మ అ
ని పా ని
ది యా రు
ద ప - ద ని స రి - స ని
ది ఇ - య అ అ అ - రు ఊ
, ని - ద ని ధ రి - స ని
, అ - శి ఇ చి ఇ - ఎ ఎ
పా - రి గ మా రీ
ర్తా - మి ఇ తా రా
పా - రి గ మా రీ । గ మ ప మ పా -
మా - ఊ ఊ ఊ ఊ । రి ం ం ం చి -

తిన్న గా వెలయు దివ్యరూపమా చిన్నికృష్ణ దయచేసి త్యాగరాజ ॥ప్రా॥ అనుపల్లవిపలె పాడుకునేది.

చరి-ఆంగ-శుభ-పం-చధ-కాని, 80. శంకరాభరణము-త్రిపుట తాళము

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

రాగలక్షణము:—77వ-కృతిలో నున్నది.

అ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

మ॥ మనసు స్వాధీనమైన యాఘనునకు మతి మంత్రతంత్రములేల? ॥మనసు॥
అ॥ తనువు తానుగాదని యెంచువానికి తపనుచేయనేల? దశరథబాల ॥మనసు॥
చ॥ (1) అన్ని నీవనుచు యెంచినవానికి యాశ్రమభేదములేల? కన్నుగట్టు మాయలని యెంచువానికి తాంతలభములేల?
దశరథబాల ॥మ॥ (2) అజ్ఞము దుర్విషయ రహితునికి గతాగతమికనేల? రాజరాజేశ, నిరంజన! నిరుపమ
రాజవదన! త్యాగరాజవినుత! ॥మ॥

మ॥ ,, - మ గ మా - పా । మ పా - ధా నీ । సా , , , పా । ప నీ - పా - గ మ ప మ
,, - మ ప మా - స్వా । ధీ ఈ - న మై । నా అఆఆ అ । ఘ మా - న - ప ఉ ఉ ఉ
మ గ గ రి - మ గ - రి స ని ప - రి గ మ ప । ధ ని ప రీ గ రి - ప్ప ని ధ ప - మ ప ధ ని
ఉ ఉ ఉ ఉ - మ ప - మ ఉ ఉ ఉ - స్వ అ అ అ । ధి ఇ ఇ ఇ స అ - అ అ అ అ - మై ఇ ఇ ఇ
ప రీ - పా - ప ని రీ ప । ప ని ధా - పా - గ మ ప మ । గ రి - ప రి గా మా । పా మ గ రి ప - ని ధ ధ ని
ప అ - అ - యా అ అ అ । ఘ అ మా - నా - ప ఉ ఉ ఉ । ఉ ఉ - మ రి మం త్ర । తం ం ం త్ర అ - మ్ఎ ఎ ఎ
పా , , , - రీ । పా ని ధ నీ - పా - గ మ ప మ । గ రి - మ గ ॥
లా అఆఆ - అ । ఘ అ నఉ - నా - ప ఉ ఉ ఉ । ఉ ఉ - మ స ॥
అ॥ , , ప నీ పా । ప రీ - రీ పా । ని పా - ని ధ నీ । ప దా నీ పా
,, తి మ పూ । త అ - మ తా । ద నీ - యెం చు । ప అ ని కి
ధ ని - ని ప రీ పా ! ప ని ధా పా మ ప ధ ని । ప రీ - ,, - ని ప । ని పా - పా , మ - గ మ ప మ । మ గ గ రి । మ గ॥
ధి ఇ - త ప మ చే । ప్ఎ ఎ ఎ యా స ఎ ఎ ఎ । అ అ - అ చ త । ర దా - బా అ అ - అ అ అ అ । అ అ అ అ । మ ప॥
మ॥ ,, - గా - మా ధ ప । గ మ పా - ప మ గా । మ రి - గ మా మా । మ గా - గా - గ మ ప మ
,, - అ - జా న్మము । దుఉ ఉ - ర్విషయా । అ అ - ర హీ ఈ । తు ఉ - నీ - ని ఇ ఇ ఇ

గ రి - మ రీ గా । మ పా - ప మ గా రీ । స్ని రి స స్ని స - ధా స్ని । పా , - ,,,,
ఇ ఇ - గ తా గా । త మ - యిఇ తా గా । యిఎ ఎ ఎ ఎ ఎ - ఏ ఏ । లా , - ,,,,
, , - పామపా । పధా నీ , ని । సా , రీ సా । నీ రీ స ని స - ని ధ నీ
అఅ - రాజారా । జె ఏ లా , ని । రం , జన । నిరు ఉ ఉ ఉ - ప అ మ
, , ని స రీ సా । స్ని ధా - మ ప ధ ని । సా , - స్నిధాపా । మపా-పా - గమపమ । మగ గ రి । మగ॥
అఅర అ జావా । డ అ నా - క్య అ గ అ । రా , - జఅఅ పీ । నుఊ-తా - అఅఅఅ । అ తఅఅ । మప॥

(చరణము పలె । ప - చరణము పాడుకొనేది)

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

81. శంకరాభరణరాగము-ఆదితాళము

అ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ శ్యామశాస్త్రుల వారి కృతి]

రాగలక్షణము:—77-వ కృతిలోనున్నది.

ప॥ సరోజదళనేత్రీ హిమగిరి పుత్రీ నీ పదాంబుజములే సదా నమ్మినా నమ్మ శుభమిమ్మా శ్రీమీనాక్షమ్మ ॥సరో॥
అ॥ పరాపనేయక వరదాయకి నీవలె దైవము లోకములో గలదా పురాణి శుకపాణి మధుకరవేణి సదా శివునకు రాణి॥సరో॥
చ॥ కోరి వచ్చిన వారి కెల్లను కొర్కె లొసగే విరుదుగదా అంబ యతిభారమా నన్ను బ్రోవవల్లి కృపాల గాల నేరాళజాలను
॥సరో॥ 2. ఇందుముఖికరు - ణించుమని నిన్నెంతో వేడు - కొంటిని . వాయందు జాగేలనమ్మ - మరియాదగాదు-దయావతి
నీవు ॥సరో॥ 3. సామగాన విమోదినీ-సుధామ-శ్యామ-కృష్ణ విసుతా-శుకశ్యామలాదేవి.నీ పే . తి రతి కామ-
కామ్యద - కామదే నన్ను ॥సరో॥ [పలికి శాల్లక్షగమల చొప్పున పాడుకొనేది.]

చ॥ ప పా ని - ద ని పా , ప ధా పా - మ గ - మా
ప తో జ - ద ళ నే ఎ త్రి ఇ హి మ - గి రి - పు
మపమగరీ - గారిసా , - మగరి - గమధప - రీ
మఅఅఅదా-నమ్మినా అ - నఅమ్మ - శుఊభఅ - మి

పా , , , , మ ప ద ని
త్రీ ఇ ఇ ఇ ఇ నీ ఇ ఇ ఇ
సా , , , , పా
మ్మా అఅఅఅ త్రీ

స్ని ధా ప గ మ - ధ ప
ప అ దాంబుజ ము - లే ఎ
సా , ని పా - ప మ గ రి
మీ ఇ ఇ నా - క్ష అ మ్మ అ

మ ప మ గ రి - గా రి సా , - మగరి - గమదప - రి
ప అ అ అ దా - వ మ్మ నా అ - వ అ మ్మ - తు ఉ థ అ - మి

సా , , , , - రి స ప స
మ్మా అ అ అ - శ్రీ ఇ ఇ

రి ప - ప రి ప ని ధ ప -
ఇ ఇ - మి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ -
మ ద ప మ - గ మ గ రి॥
నా అ అ - త్మ అ మ్మ అ॥

సా , , - , , , ,
అ అ అ - అ అ అ అ
మ ప ప మ గ రి - గ మ సా
క ము లొ ఒ ఒ - గ ల దా
, రి ప ని - భా మ - గా మా , మ ద ని
అ అ ఇ పు - న అ అ - మ రా అ జి ఇ ఇ
గ మ మ మ సా - మ ప
బి న మ గ దా - అం బ
గ మ ప మ సా - మ ప
బి న ద గ గ దా - యు ని
సా ధ ని ధా సా - ప మ గ మ
నే ఎ ఎ తా ళ - జా అ లను

దిటా
దిటా

అ॥ నసాస - సా ప ప - ప ప - ప రి గా - రి ప సా - నీ
మ రా మ - కే య క - వ ర - దా అ అ - య అ ఇ - నీ
గ మ ప ధ ని - స ని ధ ని సా - స ని ధ ని
మ్ర రా జీ ఇ ఇ - మ క పా అ జీ - మ ధ క గ
చు॥ సా , ప సా మ - ప ద ధ ప - సా ధ ప మ గ
కో ఒ రి వచ్చిన - నా అ అ రి - కె ఎ ఎ ల్ల ను
సా ధ ని ధ ప - మ మ గ - మా ప ధ ప మ - గ మ గ రి
కో ఒ ఒ ఒ రి - వ అ చ్చిన - నా అ అ అ రి - కె ఎ ల్ల మ
గా మ ప ధ ని - స ని స రి స - స ని స - స
భా ర మ అ అ - వ అ న్న (బో ప - త అ ల్లి - కృ
న సా॥

సా , , - , , , ,
మ్మా అ అ - అ అ అ అ
స రి ని స - ధ ని - సా
వ లె దా ఇ - వ ము - లా
స ని సా , , - మ స
వె ఎ ణి ఇ ఇ - స గా
మా ప ధ సా మా - గా మ మ మ గ రి
కో ఒ ఒ ఒ రి - లొ ఒ ఒ మ అ గ
మా ప ధ సా మా - గా మ మ మ గ రి
కో ఒ ఒ ఒ రి - లొ ఒ ఒ మ అ గ
సా స్వ రి సా - నీ స రి సా - నీ
సా అ అ అ - నా అ అ - అ

రి స - స రి స ని ధ ప -
ఇ ఇ - మి ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ -
మ ద ప మ - గ మ గ రి॥
నా అ అ - త్మ అ మ్మ అ॥

సా , , - , , , ,
అ అ అ - అ అ అ అ
మ ప ప మ గ రి - గ మ సా
క ము లొ ఒ ఒ - గ ల దా
, రి ప ని - భా మ - గా మా , మ ద ని
అ అ ఇ పు - న అ అ - మ రా అ జి ఇ ఇ
గ మ మ మ సా - మ ప
బి న మ గ దా - అం బ
గ మ ప మ సా - మ ప
బి న ద గ గ దా - యు ని
సా ధ ని ధా సా - ప మ గ మ
నే ఎ ఎ తా ళ - జా అ లను

(పి, 3 చరణములు చరణముపలె పాడుకొనవలెను.)

చరి-అంగ-తుమ-ప-చధ-కాని

89. ఆరభిరాగము——రూపకతాళము.

అ. స రి మ ప ధ స
అ. స ని ధ ప మ గ రి స

[శ్రీ ముత్తుస్వామిదీక్షితులవారి కృతి.]

ప॥ శ్రీ సరస్వతీ నమోస్తుతే - వరద పరదేవతే ॥శ్రీ॥ అ॥ శ్రీపతి గౌరీపతి సురసనమానితే - విధియువతే ॥శ్రీ॥

॥ శ్రీ త్యాగరాజీయ పద్ధతిపర - మునిభావిత మూర్తే - వాసవాది సర్వఖిల సురవర - విదారణ ఉపాంతర్తే - దరహాసయుత
ముఖాం బురుహే - ఆద్భుత చరణాం బురుహే - సంసార భీత్యపహే - సకల మంత్రాక్షర సుహే ॥ శ్రీ ॥

రాగలక్షణము:- ఖి ప - మేళకర్త ధీర శంకరాభరణ రాగజన్యము. ఔడవ, షడ్వర్జ, ఉపాంగ ఘనరాగము.
మధ్యమ దైవతములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఆరోహణమందు, గాంధార నిషాదములన్నూ, ప ధ ని ధ ప - ప రి
గ రి మ - అను వక్ర ప్రయోగములను కూడా వర్జింప వలెను. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

॥ పా - మ ప మ గ - రి స । రీ - స రి సని - ధ్రా రి స । రీ - రీ - రి స రి మ । , , , , , ,
శ్రీ - ప అ ర అ - అ స్వ । తీ - న అ మొంజి - ఓ స్తు ఉ । తే - ఏ - వ ర దే వ । ఎఎఎఎ ఎఎ
పా - మ ప మ గ రి స । రీ - స రి రీ గ రి - స ధ రి స । రీ రీ - ధ ధ । పా మ - మ గ రి స రి మ
శ్రీ - వ - ర అ అ అ స్వ అ । తీ - న అ మొంజి - ఓ ఓ స్తు ఉ । తే ఏ - వ ర । దే వ - తె ఎఎఎఎ ఎ
పా - మ ప ధ ప - మ గ రి రి । డిట్టో । డిట్టో । డిట్టో
శ్రీ - ప అ ర అ - అ అ స్వ అ । డిట్టో । డిట్టో । డిట్టో

॥ రీ స రి - మ గ । రీ - ప మ గ రి । మ ప ద రీ సా । ధ ప మ గ రి మ ॥ పా ॥
శ్రీపతి - గాఉ । రీ - ప తి గురు । గు మా విను తే । వి ధి యు వ లె ఎ ॥ శ్రీ ॥

॥ స ని ధ్రా - ధ సా రి । రి మ - మ గ రి స । రి రి రి మ - మ గ రీ । రి మ ప ధ పా
వ అ స - న అ త్ర । యవి - వ అ ర్జిత । వ ర ము ని - భి అ అ । వి త ము ఉ త్రే
ధా ప సా రీ - రీ మ గ రీ - స రీ సా । ధ రీ సా - ప ని ధా - ధ ధ పా । మ ప ధ ప - మ గ రి స రీ - స రి
వా సవాద్య - ఖిల అ సీ - ర్జ అ ర । వ అ ర - వి ఇ త - ర అ ణా । బ అ హుళ - కీ ఇ ఇ ర్తె - వ ర
పా స ధ స - రి రీ - మ గ రి । పా మ ప - ధ ధ పా - ధ రీ సా । రీ మ గ రీ రీ సా ని ధ రీ । స ని ధ
హ ప యుత - ముఖాం - బురుహే । ఆ ద్భు త - చ ర ణాం - బురుహే । సం స అ ర భీ త్యా ప హె ఎ । స క ల
ధా - ప మ గ రి - స రి మ ॥ పా ॥
మం - త్ర అ క్షర - సు హె ఎ ॥ శ్రీ ॥

చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని. 88. ఆరభిరాగము—జంపెతాళము. అ. సరిమపధస

[దేవిగానసుధాకర శ్రీఓగిరాల వీగరాఘవశర్మ గారికృతి] రాగలక్షణము: కె-వి కృతిలోనున్నది అ. సనిధపమగరిస

ప॥ కలవారి నమ్మితి - కలకలెందగసేల - కామితార్థము-లాసగ - కల్పవల్లివి నీవుండగ అంబ ॥కల॥

అ॥ కలకాలమతిఘోర - కర్మబద్ధులై జగతి - కలిమి గల్గుటనీదు - కరుణఫలమని తెలియక - కలినింగితమెరుగని-మానవు
లాడెడి మాటలు విని కరుణాలవాలి - కరిసోస్తలం ఘనమని - నన్నలయ బలికి ఋణ - ఘటి ఘని బ్రతికెడి నిరి ॥కల॥

చ॥ నిత్యమని భ్రమసి కడు - నీచులైమరిసేరు - సత్యమగనలేక మద-మత్తులై పన్నాడేరు - నిత్యానిత్య వివేక నేర్పరులం
గాకమరి - భృత్యుడగు రాఘవుని - బూని వంచన జేసెడి లోభము ॥కల॥

ప॥ పా ద ప దా పా - ప మ పా , , । మ గ । రి రి ప ॥ రీ సా స ధ పా , , - రి ప మ గ । రి ప । రి ప మ ॥
కల అ వా అ - రి ఇ న ం ం । మ్మి ఇ । మ ది ఇ ॥ క ల త అ జె ం ం - ద అ గ అ । సె ఎ । ఏ ల అ ॥
పాదపదాపాపా - మాపామపదప । మగ । రీ రీ " రీసాసస్నపా, , - రిపమగ । రిప । రీరిమ ॥
కలఅ వా అ రి - వ ం ం ం ం ం ం । మ్మి ఇ । మ ది ॥ క ల త అ జె ం ం - ద అ గ అ । సె ఎ । ఏ ల అ ॥
పాదపదా - పామగ - రిమమప । మపదప । మాగారీ , , ॥ స్వరిపరీమగ - రిదాపా । పమ । పాదరి ॥
కలఅ వా - అ రి ఇ - న ం ం ం । మ్మ ఇ ఇ । మ అ ది ఇ ॥ క ల అ త జె ం - ం ద గ । సె ఎ । ఏ ల అ ॥
రీరిపపదధ - పపమగరీరీ । సరి । సా పా ॥ స్వరిప - రీమగస - దాపా । పమ । పాదా ॥
కలఅఅఅఅ- అఅఇఇన ం । మ్మి ఇ । మ ది ॥ క ల అ అ. త జె ం ం - ద గ । సె ఎ । ఏ ల ॥
పాదపమా , , - పధపా , , - పాపా । పా । పాపా ॥ సనిరీప - దాపా , , పమదప । మగ । పనిమ । పా ॥
కాఅఅఅఅఅ- మి ఇ తా అ - ర్థ మ । లా । ప ను ॥ క ల అ అ- ల్ప ప అ ల్లి బి ని ఇ । పు ం । ద గ ం ం । క ॥
అ॥ ,, - పపదాపాదా - పాపద । పా । ,, పా ॥ ,, - రీరీరీ ,, మపరీప । రీ । రీ రీ ॥
,, - కలకా అ ల - మతి ఇ । మూ । ఓ ర ॥ ,, -కర్మబద్ధులైజి । జ । గ తి ॥

	౽	౽	౽	౽	౽	౽
,, - పప - దాపాదా - ధపరిస	రీ	రీరీ	రిపపా - మగరీరీ - పాపధ	పా	పాపా	
,, - కల - కఆల - మలతిఇ	పూ	ఓర	కలఆ - గ్మలబఆ - ధులైఇ	జ	గతి	
రీపాపాపా ,, - పదరీప	దా	దాపా	పదరీప - పదపాపా - పమదప	మగ	రిపరిమ	
కలిమిగల్ - గ్గ ఉటఆ	నీ	ఈదు	కఆరుఉ - ణఆఫల - మఆనిఇ	తెఎ	లిఇయక	
పపమగరిరి సనసప - సాధ్ధస	రీ	రిరిమగ	రిపరిరి - రిమపదాప - దపపమ	పద	దరీపద	
కలినింగిత - మెరుగని - మానవు	లా	డెడిమఆ	టలువిని - కరుణమాలి - కఇనొఓ	స్తులం	ఘనమని	
ధపమప - పమగరి - ద ధపమప	మగ	రిపరిమ	పాధప			
సంనల - యబలిక - ఋణపడితిపని	బ్రతి	తెడిసిరి	గలఆ			
,, - దాపాపాపా - మాపా	మా	మగరిప	రిమ - పాదపదాపా - మాపామపధప	మగ	రిపరీ	
,, - నిత్యమని - భ్రమ	పి	కఆడుఉ	ఉఉ - నిత్యఅమని - భ్రమమఆఆఆ	పఇ	కఆడు	
రిరిపధ - సారి,, - మపమగ	రిప	రీరీ	,, - రీమాపా - ధపదాధా	పా	పాపమ	
నిఇఇఇ - చులైతా - మాఉరిఇ	సేఎ	ఏరు	,, - సత్యము - గపలేఏ	క	మదఆ	
తదరీప - దాపాపా - మాపామపదప	మగ	రిపరీ	,, - దాదధపమపా - దాదా	పా	,, పా	
మఆఆఆ - తులైన - న్నాఆఆఆఆ	డెఎ	ఎఎరు	,, - నిత్యఆఆఆని - త్యవి	పె	ఏక	
దాపా రీరీరీరీ ,,	మగ	రిపరీ	,, - దాదధపమపాదాదా	పా	,, పా	
నె ఎర్పరులాగా ఆ	కఆ	మఆరి	,, - నిత్యఆఆఆనిత్యవి	పె	ఏక	
దాపా రీరీరీ - రీమపా	మగ	రిపరీ	,, - రీపాపాపా - పధరీప	ధా	పాపమ	
నేఏ ర్పరులా - గఆఆ	కఆ	మఆరి	,, - భృత్యుడగు - రఆఆఆ	ఘ	వుచిఇ	
పదరీప - దాపా ,, - పమధప	మగ	రిపరిమ	పాధప			
బుఉఉ - నిప ంం - చసజెఎ	పెడి	లాఒభము	కలఆ			

చరి-అంగ-తుమ-ప-చిఫ-జాని. 84. ఓళహరిరాగము. మిశ్రజాతి— యుంపె. అ. స రి గ వ ధ స.
అ. సనిధపమగరిస.

[శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారికృతి]

ప॥ పరిదాన మిచ్చితే - పాలితుశేషెం ॥పరి॥ అ॥ [illegible] శ్రీపతి నాపై నీకు - కరుణ గల్గక యున్న - కారణ
శేషయ్య ॥-రి॥ చ॥ రొక్కమిచ్చుటకునే - [illegible] చెలిగాను చక్కని చెలిని - రొసగ జనక - రాజును
గాను మిక్కిలి పైన్యమిచ్చు మర్కటేంద్రుడ గాను - అక్కటికమెటు లుల్గ - ఆగి వెంకటేశ నీకు ॥పరి॥

రాగలక్షణము:— ఇది 29 వ మేళ. ధీరశంకరాభరణ జన్యము. గమక, నకిక, దేశీయు, రక్తి, భాషాంగ రాగము. ఔడవ సంపూర్ణరాగము. చతుశ్శృతి, పంచమశ్రుతుశ్శృతి, స్థానక, కాకలి నిషాదములు గాగల్గిన స్వరములు. మరియు ఆరోహణందు కైశిక నిషాదము నీ రాగమునకు స్వరములు స రి గ మ గ - ప ద ప - మ గ ప ప - రి ప ని దా - మొదలైన ప్రయోగములు గాగల్గుటచే [illegible] ద ని ద ప మ గ - ప ని ద ప మ గ - గ ని ద గ ప - స ని ద ప మ గ - ప ని ద మొదలగు ప్రయోగములు అయినందు కైశిక నిషాదమే పలుకుచున్నది. (సంగీత కాలమందు) అనగా ఉదయం 6 గంటలు మొదలు 9 గంటలవరకు పాడదగినది. [కలికి రాంపక్షరములు చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

	౱	౦
ప॥ పామా - మ గ గ రి సా - పా ,,	। పా - ।	స ని ని ధ
1. ప రి - దా ఆఆ ఆ ప - మి ,,	। చ్చి - ।	తే ఎ ఎ ఎ
2. ప మ మ గ - మగగ రి సా - పరి గ రి	। సా - ।	స ని ని ధ
ప ఆ రి ఇ - దాఆఆఆప - మిఇ ఇ ఇ	। చ్చి - ।	తే ఎ ఎ ఎ
3. పామా - గామ - రిగరిసా - పరి గ రి	। పరి - ।	స ని ని ధ
ప రి - దాఆఆ - ఆఆఆప - మిఇఇఇ	। చ్చిఇ - ।	తే ఎ ఎ ఎ
4. పామా - గరిపమగరి - ధ ధ పా -	। పని ।	ధ ప ద రి
పరి - దాఆఆఆనప - మి ఇ ఈ -	। చ్చిఇ ।	తే ఎ ఎ ఎ

	౱	౦
పా ,, రి ,, గా - పమగా -	। గ రి ।	సా ర గ
పా ,, లిం ,, తు - తే ఎ ఏ -	। మొఓ ।	ఓ ఓ ఓ
పరిగా-రిగపమగధ-పా ,, -	। ప మ ।	మ గ గ రి
పాఆఆ-లిం౦౦౦తుఉ-తే ,, -	। మొఓ ।	ఓ ఓ ఓ ఓ
పరిగప-ధాపరిధపనని-పధగప	। ధ ప ।	మ గ గ రి
పాఆఆఆ-లిం౦౦౦తుఉ-తేఎఎఎ	। మొఓ ।	ఓ ఓ ఓ ఓ
పా ,, సనిధప - ధనిపా ,, -	। ధ ప ।	మ గ రి గ
పా ,, లిం౦౦౦ - తుఉతే ,, -	। మొఓ ।	ఓ ఓ ఓ ఓ

5. పామా - గ రి పమగ రి - దధ పా - । స ని । ధ పమగ
ప రి - దాఅఅఅ స అ - మి ఇ ఈ - । చ్చి ఇ । తే ఎఎఎ

6. పామా - గ రి పమగ రి - ధ ధ పా - । స ని । ధ పమగ
ప రి - దాఅఅఅ స అ - మి ఇ ఈ - । చ్చి ఇ । తె ఎఎఎ

7. పాధరి-సారిపధానిధపా - మ గ గ రి - । పా । స ని ని ధ
ప రిఇ-దాఅఅఅఅఅస - మి ఇ ఇ ఇ - । చ్చి । తే ఎఎఎ

అ॥ పాపా - మ గ రిగ పా - ధ ధ పా - । మ గ । గ రి పా
ప ర - మ అ ఉ ఉ ఉ - స అ అ - । । రీ ఇ । ఇ ఇ ఈ

1. పధస రిగా-రీగమగమ - గ రి పా - । గ రి । స ని ధా
కఅరుఉ ణ-గఅఅఅఅ - ల్లి అ క - । యుఉ । ఉ ఉన్న

2. డిటో । డిటో । డిటో
డిటో । డిటో । డిటో

3. డిటో । డిటో । డిటో
డిటో । డిటో । డిటో

చి॥ పా మ గ రి స రి గ స రి - పా ని ధ । పా । ధ సరిగ
పాధ సరిగ - పమగరి - గా రి స । ని ధ । పధ సరి

చి॥ పా ,, రీ గా పా - ధ ధ పా - । ప మ । గ రి పా
1. రొఒఒక్క మి ఈ - చ్చుఉట - । కు ఉ । నె ఎ ఏ
2. స రి గా - రి గ ప మ గా - ప ధ పా - । మ గ । ప ధ పా
రొఒ ఓ -క్క-అ మి ఇ ఈ -చ్చుఉ ట - । కు ఉ । నే ఎ ఏ

రిగప - ధ - పరిగారిస - ధరి సని - । ధ ప । మగరిగ
పఅఅ- అ - లిం౦౦తుఉ- నేఎఎఎ - । మొఒ । ఒఒఒఒ
రిగ పధ - పరిగారిస - ధ రి రీ - । స ని । ధపధరి
పాఅఅఅ - లిం౦౦ తుఉ - నేఏఏ - । మొఒ ।ఒఒఒఒ
పా , , రీ , , గా - పమగరి - । రీ ।,గసా॥పామా
పా , , లిం, , తు - నేఎఎఎ - । మొ।,ఒ ఓ॥పరిగా
పరిగా - రిగపమగా - ధధపా - । మగ । పధపా
పఅతి -నాఅఅఅఅ -వైఇ ఈ - । : నీ ఇ । ఇఇకు
గ రిగ-పరి-నిస-ధ ని ప - ధరిసని । ధ ప । మగరిగ
కాఅఅరఅ-ణఅ-మొఎఎ-మఅఅఅ। య్యాఅ।అఅ.అఅ
గ రి పని - పని ధపధరి - పానిధ । ప-మ। గ రి గ
కాఅఅఅ - ర అ ణ మొఎ - ఏమఅ.య్యా-అ।అ అ
గ రి పనిరి పని ధ - పనిధప - నిధ- ।పమ । పమగరి
కాఅఅఅ-రఅణఅ-నేఎఎఎ- మఅ ।అఅ ।య్యాఅఅఅ
పమగధపా - మ గ రి నరి గ పధ । స ని । ధ రి సా
గరిపనిధ - రి స ని ధ - ప ధ పా । మగ ।రిసగ॥పరి
ప రి గా - గరిపనిధా - స ని ధా । సా । ,, సా
మఉఉఉ - కం౦౦౦టి - చె ఎ లి । గా । ,, ను
పనిని ధ - పమమగరి - పని ధిధ । సా । ,, సా
మఉఉఉ - క్క-౦౦౦ టి - చె ఎ లిఇ । గా । ,, ను

పా ,, ని ధ ప ద ని ధ - గ ప ధ మ - । మ గ । రి గ పా	ధ ప రి గ పా - మ గ రి గ - ధ ధ పా - । మ గ । గ రి పా
వా ,, క్క అ ని ఇ చె ఎ - లి ఇ ని ఇ - । యొ ఓ । ప అ గ	జ అ స అ గ - రా అ అ అ - జా ఉ మ - । గా అ । అ అ మ
పా ,, ప మ మ గ - రి గ - ధ ధ పా । మ గ । గ రి పా	పరి గా - రి గ ప మ గా - ధ ద పా - । మ గ - ధ ప పా
మి ,, క్క ఇ లి ఇ - సై ఇ - ఇ ఇ స్య । మి ఇ । ఇ ఇ వ్వ	మ అ అ - క్క అ చేం ం - ద్రు ఉ ద - । గా అ - అ అ మ

ఆక్కటికి మెటు గల్లు అది వెంకటేశ నీకు (అను పల్లవివలె పాడుకొన వలెను)

చరి-అంగ-శుద్ధ-ప-చ ధ-కాని 85. బేగడరాగము - ఆదితాళము

ఆ. సగరిగమపధనీధపస

అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ నాదోపాసన చేసే శంకర - నారాయణవిధులు వెలసిరి ఓ మనసా ॥నాదో॥

అ॥ వేదోద్ధరులు వేదాతీతులు - విశ్వమెల్ల నిండియుండేవారలు॥ నాదో॥

చ॥ మంత్రతాత్కులు యంత్ర తంత్రతాత్కులు మహా - మంత్రము లెన్నో గలవారలు -

తంత్రీలయస్వరగాన విశారదులు - త్యాగరాజవంద్యులు స్వతంత్రులు ॥నాదో॥

రాగలక్షణము :— ఇది 29 వ - మేళము. ధీరశంకరాభరణ జన్యము. భాషాంగ, వక్రసంపూర్ణ రి క్కిరాగము, శుద్ధ మధ్యమ, కాకలి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. మధ్యమ నిషాదములు కొన్ని తావులలో సమయోచితమగను, అల్పముగాను, అధికముగాను పలుకును. సాయంత్రము 6 గంటలు మొదలు రాత్రి 9 గంటలవరకు పాడదగినది.

[వేలికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

ప॥ ,, - మా , మగా - మాపా , దపా	,, ప మ మా , మ గా	గ మ పా , ద - పా , ద
,, - నా , దొ ఓ - పా అ , పన	,, నాఅ అ , గొ ఓ	పా అ అ , ప - నా , అ
నీ - దపమా , మ గా - గా గ మ పా , ద పా	,, గా , మ ప - మ ప ద	పా , ద నీ ని - ద పా
అ - నాఅఅ , దొ ఓ - పా అ అ అ , పన	,, జే , ఎ ఎ - నా ఎ ఎ	శ , ం ం ం - శ ర
,, - పా , ని ద ప - మ గ రీ - పని ధ ప	పా ,, ,, - ప ప	రిన - గరిగ మపదనీ । , దపమ - మా
,, - నా , కాఅఅ - యఅఅ ణ - ని ఇ ధుమ	ఱు ,, ,, - వెల	నీరి - ఓ ఓ మఅ అ సఅ పా । , అఅఅఅ - నా

,, - మ ప మ - ప ద మ - ప్ప ని ద ప సా , ,	, , - ని స ని - స రి స	సా రి స ని, ద పా
, , - శ్రీ ఎ ఎ - దొ ఒ - ర్థ ఆ రు ఉ లు , ,	, , - వె ఏ ఎ - దా ఆ ఆ	రీ ఇ ఇ తు, తు లు
, , - ప మ మా - గ రి గ మ పా - మ మ ప ద	పా - సా స ని రీ	స రి స్, ద పా , ద, ని ద ప - మా॥
, , - ని ఇ శ్వ - మె ఎ ఎ ఎ ల్ల - ని ం ం ం	డి - యు ం ం డే	ఎ ఎ వా, రలూ, ఉ। ఉ ఉ ఉ - నా॥
,, సా పా ,, - ద ప మ ప మ - ప మా	, , - గా , రీ ,	పా - గ మ ప - మ పా
,, సం త్రా ,, - త్ము ఉ లు ఉ ఉ - యం త్రా	, , - తం , త్రా,	త్ము . లు ఉ ఉ - మ హా
,, గ మా - ప ద ప - ని ని ధ ప - మ గ రీ	పా - స స గా మ రి	గ మ ప ద ని - , ద ప మ గ రి సా
,, మ ం - త్ర అ మ - శ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ న్నో	ఓ - గ ల వా ఆ ఆ	ర ఆ ఆ ఆ ఆ - , ఆ ఆ ఆ ఆ లు ఉ

తంత్రీలయ - స్వర గాన నిరోదులు । త్యాగరాజ వంద్యులు స్వతంత్రులు ॥ (అనుపల్లవి)

చరి-అంగ-శేష-వ-చధ-కాని. 86. అఠాణా.—ఆదితాళము. ఆ. స రి మ ప ని స.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]. (కళికి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకనేది.) అ. స ని ధా ప స గా రి స.

చ॥ ఇలలో ప్రణతార్తి హరుడనును - పే రెవ రడిగో శంకరుపిని సి ॥కిల॥ ౨॥ దలచి కరగి చిరకాలము పదములు దండ మిడిన నా యెడ దయలేదాయె ॥ఇల॥ ౩॥ కరచరణయుగము నొసలు భుజములు - ధరపై సొక్కి మ్రొక్కగలేదా- శరణనుచును మొరలిడలేదా - పంచనదీశ త్యాగరాజనుతసి ॥కిల॥

రాగలక్షణము :- 29-వ మే. ధీరశంకరాభరణ జన్యము. ఔడవ సంపూర్ణరాగము, చతుశ్రుతి రైవత, సాధారణ అంతర గాంధార, కాకలి, కైశికి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ని స ధా - ప ధ ని స రి స - గ గా రి స మొదలగు ప్రయోగములు రాగరంజకములు. ఎల్లప్పుడును పాడదగినది. ఈ రాగము ఒకత్రోవను అనుసరించి యుండలేదు. సుందరాన్నను పూరుగా, సాధారణ గాంధారము, అంతర గాంధారము, కైశికి నిషాదము, కాకలి నిషాదము మొదలగు, స్వర మూలు పలుకుటయు మాత్రమేగాక, షాడవ సంపూర్ణముగాను, వక్ర సంపూర్ణముగాను పలుకు చున్నది.

పా॥ , , - ప ని సా , , - ప ని ప మ - మ ని ప రి
, , - ఇ ల లా , , - ప్ర అ ణా అ - త అ అ అ
మ ని - ని సా సా , , - ని ని ప మ - మ ని సా
ఎ ఎ , రి ల లా , , - ప్ర అ ణా అ - త అ అ
మ ని - ప సా - ప ని సా - ప ని సా - ని స రీ
ఎ ఎ - రి ల - లా ఒ ఓ - ప్ర అ ణా - త అ అ
మ ని - స రీ స ని సా - ని ని పా మ ప ని స
ఎ ఎ - రి లా లా ఒ ఓ - ప్ర అ ణా - గ అ అ అ
మ ని - స ని ప మా - రి , , , , - రి స
ఎ ఎ - రి ప రి డి - గో ఓ ఓ - శం

సా - స రి స ని పా
క్రి - మా అ రు ఉ డ
రీ - డి టా
క్రీ - డి టా
రీ - డి టా
క్రీ - డి టా
రీ - సా రి స - ని స ని పా
క్రి - మా అ అ - రు ఉ ఉ డ
మ రి ప మ - ని ప ని స
ఉ అ రు ఉ - డ అ ని ఇ

ని ని పా - మ ని ప మ
సు ఉ మ - పె ఎ ఎ ఎ
డి టా
డి టా
డి టా
డి టా
ని ని పా ని ప మ
సు ఉ మా - పె ఎ ఎ అ
రీ మ రీ - సా రి స - ని స ని - ప మ । మ ని - స ని ॥
ఉ ఇ ఇ - ఉ ఇ ఇ - ఉ ఇ ఇ - ఇ ఇ । ఇ ఇ . ఇ ల

అ॥ , , మ మ ని సా - రీ రీ మా రీ సా । ని స రీ మ రీ - స రీ సా । ని స దా - ని సా
, , ద ల చి శ - ర గి తు చి రా । శ అ అ అ అ - అ అ మ । మ అ దా - మా అ
స రీ మ రీ - రీ స ని స దా - మ మ - రి మ రి స । రీ మ పా ని సా - । రీ మ రీ సా రీ స ని స ని ప మ ॥ మ ని - స ని ॥
దం ం ం - డ అ మి ఇ తు - డి ఇ - వ అ వ అ । అ యె డ ద యా - । శే ఎ ఎ ఏ ఎ ఎ దా అ అ అ । యె ఎ - ఇ ల ॥

పా॥ , , మ పా మ పా - పా పా - మ మ రీ
, , శ ర చ ర - ణా యు - ర అ మా
మ ని పా , , - మ మ ద మ మ రి - రి మ రి స
ధ రా పై ఇ - పొ ఒ ఒ క్కి ఇ - ప్రొ మొ మొ
, , మ పా ని ని - సా సా - రీ సా
శ ర ణా మ - మ మ - మొ ర

, , - రి మా మ ని
ఊ - నా ఓ ప లు
సా - రి మా మ మా
ఓ - క్క అ గ అ
ని స రీ గ రి సా రి స ని స
లి ఇ ద అ అ - శే ఎ ఎ ఎ ఎ

మ ని స ని - ని స ధా
భు వు జ అ - మ ఉ ఉ లా
ని ని మ మ సా , ,
శె ఎ ఎ ఎ దా అ
ని స దా - ని సా
ద అ అ - మ ం

గ గ రీ స - ని స దా మ మ రి మ - రి మ సా । మ రి మ - ని మ ని స । ని స రీ గ రి - సా రి స - ని స । ధ ని స ని ॥
మ అ మ అ - ఇ ఇ శ అ అ అ అ - అ అ శ్యా । గ అ అ అ . అ అ అ అ , మ ఉ శా అ అ - ని ఇ ఇ - ఇ ఇ । ఇ ఇ ల ॥

హరి-అంగ-తుమి-వ-చధ-కాని. 87. అఠాణారాగము—రుంపెతాళము. ఆ. స రి మ ప ని స.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] రాగలక్షణము : 86.వ కృతిలోనున్నది. అ. సనిధాపమగారిస.

ప॥ అనుపమ గుణాంబుధి యని నిన్ను నెరనమ్మి - అనుపకంచినవాడనైతి ॥అను॥

అ॥ మనుపకరొ యున్నావు మనుపతి ! వ్రాసి మేనునుప మాకెవరు వినుమా ? దయరాని ॥అను॥

చ॥ జనకజామాతనై జనకజామాతనై జనకజాలము చాలను చాలను; మారీ ॥అను॥ (2) కనకపటధర నన్ను కనకపట మేల.తన కనకపతనను నేరుగాని బూని ॥అను॥ (3) కిలలోను నీవే సకలలోకనాథ.లోకలలోకువగనిచ్చి గాచినది విని ॥అను॥ (4) రాజకుల కలశాబ్ధిరాజ సురపాల - నిజరాజరక్షక త్యాగరాజ వినుత ॥అను॥

ప॥ ప ని పా - ప ద ప మ పా - ప మ రీ - మ పా ॥ ప ని ప - ప ధ ప మ పా - ప మ మ గ మ పా ॥
అ అ మా- ప అ ను అ గా - ణం ం - బు ధీ ॥ అ అ ను ఉ- ప అ ను అ గు - ణం ం ం బు ధీ ॥
ని ప రీ గ రి సా రి సని ప ని - ప మ రి మ పా । రి మ ప ధ ప - ని ప మ రి స
అ ఆ మా ఉ ఉ పా అ అ మా అ అ గు- ణం ం బు ధీ । య ని ని ఇన్ను - నె న న్ని
ప ని సా రి మా - ప ప - ప ని ప । ని ని ప ని ప - ని ప ని రి - ప రి ప స - ప ని ప మ ప ని ॥ ప ని సా॥
య అ ఆ సా ఉ రీం - చి న - వ అ డ । నె ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ - తి ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ । అ ఆ మా॥
అ॥ ని ని ప మ ప ప ప - ప ని దా - ని ప రి సా రి ప ని పా । ని ని ప మ ప ప ప - ప ని ధా - ని ప రి ప రీ
మ అ మ ఉ ప కరొ యుఉఊ - న్నఅ అ అ అ అ అ । మ అ మ ఉ ప కరొ - యుఉఊ-న్నఅ అ పూ
ని ని ప మ ప రీ ప - సా , రి ప ని ధా - ని ప రి రీ । , ని ప రీ మ రీ మా - రీ ని సా
మ అ మ ఉ ప కరొ-యూ, ఉ ఉఊ - న్నఅఅవూ । , మను మ అ తీ శ - వ్రాసిమే
ని ప గ రి మా - రీ మ రీ ని ప । సా , ని - ప రీ ప - ని ప ని - ప రీ ప ని - ప ని ప మ ప ని ॥ ప ని సా॥
మ మ ప అ మా - కె ప రు వి ను । మా, అ - అ అ అ - అ అ అ - ద అ య అ - ర ప అ అ అ ని ॥అ అ మా॥

పల్లవి, - మ రి మా ప మ - ని ప ని ని ప మ పా । , ప మ పా ప స - సా రి స రి ధ స్, పా ,
, - ర మ జా మ ప ల - క ల శ అ అ ణ్ ట్ । ఇ గ అ జా మ ర - పా అ అ ల అ ణ్ ణ్ అ
, ని ప రి మ రి మ రి - రి ప ని ప - ని ప స్ పా । సా , ని ప రి ప ని ప ని - ప రి ప ని ప ని ప మ ప ని ॥సనిపా-॥
అగ జ ర అ అ అ జా - ర అ అ అ - క్ష్ణ అ కా । త్యా అ అగ అ అ అ ర అ - జ ల అ ని ఇ మ ఉ శ అ ॥అ అ మా-॥

1, 2, 3, చరణములను చరణమువలె పాడుకొనవలె.

చరి–అంగ–తుమ–ప–చధ–కాని 88. పూర్ణచంద్రికరాగము-ఆదితాళము అ. సనిగమపధపస
అ. సనిపధపమగమరిగ

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

పల్లవి॥ పలుకవేమి నాపైవమా రామ ! - పరులు నన్నేవి న్యాయమా రామ ! ॥పలు॥
అను॥ అలుగ కారణమేమిరా రామ ! మీ - వాడింపి నట్లు లాడిన నాతో ॥పలు॥
చ॥ తల్లిదండ్రులు భక్తి నొసగి గత్కించిరి - తక్కినవారలు యెంతో పీంపించిరి - సెలిసి యూరకుండే దెన్నాళ్ళురా - దేవాదిదేవ త్యాగరాజునితో ॥పలు॥

రాగలక్షణము:- ఇది 29 వ మేళకర్త, ధీరశంకరాభరణ జన్యరాగము. సప్తస్వరములు పదకొండు, షడ్జపూర్ణము చతుశ్రుతి, ఋషభ, చతుశ్రుతి దైవతములు, రాగచ్ఛాయా స్వరములు. కొన్ని తావులలో కైశికి నిషాద [illegible] గూడ వాడబడును. ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

[లౌకిక రాగస్వరూపము [illegible]]

పల్లవి॥ రి ప మా - రీ - స ప స ని ప్రా
పలు క - వే - ఎమి న అ అ
మ మ మా - మ మ రీ - స ప స ని ప్రా
పలు క - వె ఎ వీ - మి ఇ న - అ
, ప మ మా - రి రీ స ని ప్రా
అ ప ర లు - న న్నే వి ఇ తో

, - స్థ రి ప
ప - ద్వి ఇ ప
, - స్థ రి ప
అ - ద్వి ఇ ప
, - స్థ రి ప
ఇ - వ్వ అ య

రి ని ప ని
మా గ అ మ
రీ - గ స రి
మా - ర అ మా
రి - రి స రి॥ రి ప మా॥
మా - ర అ అ మా॥ పలు॥

॥ శ్రీ శ మా పా - ప మ గ మ రీ	గ మ ప మ రీ , మ	ప పా ని - పా
శ్రీ లు గ లా - ర అ ణ అ మే	నీ ఎ ఎ మి రా అ అ	ర అ మ - నీ
పా ప ని రీ పా - ప ని ప మ పా	ప నీ , పా	పనిప మ - గ మ రి స ॥పిపమా॥
జా డె ఇ తుంచి - స అ అ అ అ ట్టు	అ అ అ అ	డిఇన అ - స అతో ఒ ॥పలుకు॥
చ॥ శ ప మా పా - ప మ గ మ - రి రి	గ మ ప మ - రి - స	రి గ మ ప
కే అ ల్లి కిం - ద్రుంఉలుఉ - భక్తి	నొ ఒ ప అ - గి - ర	క్షిం చి రి
, - రి గ మ - ప ని ప ని - ప మ -	ప మ గ మ - రి స	రి గ మ ప
ఇ - తక్కి - న - ప అ అ అ - ర లు -	ఏ ం ం ం - తోహిం	సి ం ని రి

తెలసి యూరకుండే దెన్నాళ్ళురా - దేవాదిదేవ త్యాగరాజునితో ॥పలుకు॥ అనుపల్లవిపలె పాడుకొనెడి.

చరి-ఆంగ-శుభ-ప-చధ-కాని 89. దేవగాంధారిరాగము-ఆదితాళము అ. సరిగరమపధనిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] [శ్రేలికి నాల్గక్షరములు చొ॥ పాడుకొనెడి] అ. సనిధపమాగరీస

ప॥ క్షీరసాగర శయన ! నను - చింతలు బెట్టుచలెనా ? రామ ! ॥క్షీర॥

అ॥ వారణరాజు నీ బ్రోవను వేగమె వచ్చినది విన్నానురా; రామ ! ॥క్షీర॥

చ॥ నారీమణికిఁ జీరలిచ్చినది - నాదేవిన్నానురా; ధీనుండౌ రామదాసుని బంధము - దీర్చెనది విన్నానురా; నీరజాక్షి కై
నీరధిదాటిన నీకీర్తిని విన్నానురా; తారకనామ ! త్యాగరాజనుత ! - దయతోఁ జేంకోర; రామ ! ॥క్షీర॥

రాగలక్షణము:—29వ-మేళకర్త ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యము. దేశీయ, భాషాంగ, షడ్రసంపూర్ణరాగము. ఋషభ మధ్యమ దైవతములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు గాంధారనిషాదములు కొన్ని ప్రయోగములందు మాత్రము పలుకువున్నందున, ఔడవ సంపూర్ణము గాను, ఆరో. సరిమపధస - అవ. సనిధపమగరిస. అని కొందరి యభిప్రాయము, సారిమ-దధాస-అను ప్రయోగములు విశేషముగ కన్పడుచున్నవి. దనిధప అను ప్రయోగములో కైశికి నిషాదము పలుకును. సనిదా అను తావున నిషాదమును, రిమాగరి- అను తావులో రిగమాగరీ అను గాంధారమును అను స్వరములు గా పాడవలెను. పజాపనిద-నిసనిదా-రిసనిదా-పదనిసరీ మొదలగు ప్రయోగములు రాగరంజకములు. మూడుపేళల పాడదగినది.

,, ,-మ ప మ - ద ధా -పపానిధా - ధ నీ ధ పా । పా మ ద ధా - ప ధ ని ధ । మ ప ద ప - పా-మ గ రీ ,
అఅ-ది ఇ ఇ - రుడా - రఅఅ అ - అ అ అమా । దా అ మ నీ - బ ం ం ం । ం ం ం ం - ం ధ అమా,
,, - రీ మ గ రీ - ప రి సా - పా రి గ రీ , గ - రి ప సా ధా । ధా రి ప - రి మ మా , గ రీ । రీ , - రి సా ,,
ఉఉ-దీ ఇ ఇ ర్చి - నఅ అ - దీ ఇ ఇ తా , ఇ - బి ఇ తా తా । న్నానుపా. రి త అ , అఅ । అ , - ర మా అ
,, , - ధ పా - మా ప ధ పా , ధ ప మ మ గ రీ - మ ప ధ ప । పా - పా మ ధ ధా । ప ప ప రి ప ని ధా , రి సా
అఅఅ- ని రా - జా అ అ అ , అ అ అ అ అ క్షి - కై ఇ ఇ ఇ । తా - నీ ఇ ర ధీ । ద అ అ అ అ అ , టి నా
,, ధ రి సా ,, ధాపాపనిధా - ధానిధ పా । పనిధా - ధ ప రి ప రీ । రి మా గ రీ - రి రి ప - రి । పా
అఅని ఇ కీ ,, ర్తితా నిఇతా - నేఎఎ ఏ । బిఇతా - న అ అఅఅమా । ర అ అఅ - అ అ అ - ర । మా
,,, - ధా ప రీ - మా ,, - మ గ గ రి । రీ , ప రి గ - రి ప సా , । రి ప ని - ధా , రి । సా ,
,,, - తా ర కా - నా ,, - మ అ అ అ । అ , త్యాగ - ర అ అ । , ఇ అ అ - అ , ను । తా ,
,,, - రిపధా ప రీ - పమధధా , పా - ధపపమా , గ । రీ , ప రి గ - రి ప సా । , రి ప ని - ధా , రీ - సా ,
,,, - తఅఅ ర కా - నఅ అ అ , అ - అఅఅఅఅ , అ । మా, త్యాగ - ర అ అ । , జ అ అ - అ , ను । తా ,
,, - ధ రి సా ,, పనిధప-నిధ ధ ప । ప ధనిధ-మపధప-పధనిధ-ధపధప । పమపమ-మరి మరి-రిపరిప - ధా రి । సా
,, - ద యతో ,, నెఎఎఎ-ఐఉఉఉ । తొఒఒఒ-ఒఒఒఒ-రఅఅ-అఅఅఅ । అఅఅఅ -అఅఅఅ-అఅఅఅ-అరా ।మా॥శ్రీ॥

చరి-అంగ-శుమ-వ-చధ-కాని 90. కేదార రాగము .. రూపకతాళము అ. సమగమపనిస

[శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి] అ. సనిపమగమధమగరిస

ప॥ సమయమిదే నన్నుబ్రోవ - జాలమేల తాళజాల ॥సమ॥

అ॥ కమలనాభ శ్రీరమణ - కమలాసన నుత చరితా ॥సమ॥

చ॥ కరుణతోను గజరాజుని గాచి రక్షించినదినాక - వరపార్థసారథి యనును వసుధలో బిరుదాంకితుడై - పరమ
భక్తకోట్లకెల్ల వరములిచ్చి - బ్రోచిన శ్రీ వరద వెంకటేశనాదు దురితమెల్ల - దీర్చవయ్య ॥సమ॥

రాగలక్షణము:—29-వ మేళకర్తయగు ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యం బగు షడ్వక్ర సంపూర్ణము. మధ్యమనిషాదమున్నూ రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు గాంధారమున్నూ, అవరోహణమందు దైవతమున్నూ వక్రములు. సరిరిసా-మనిపస - గమపని - పమగరి - నిపపామ - పరిగాస - మందలగు ప్రయోగములు రాగరంజకములు. రాత్రి 9 గం మొదలు 12 గంటలు రాత్రి వరకు పాడదగినది.

మ॥ (1) ని ధ ప ని సా ॥ గ రి ప రీ స సా ॥ (2) ప ని ధ సా - ప ని ప మా గ ॥ గ రి - రీ , స - సా
ప మ యమి దే ॥ ప మ బ్రో ఓ ఓ ప ॥ ప అ మ య - మి ఖ దే ఎ ॥ ప మ - బ్రో , ఓ ప
(3) ప ని ధ సా - సా ప ని ప మ ॥ గ మ గ రి - ప రి ప సా ॥ , గ మ పా ని ॥ ప ని ప మ - గ మ గ రి - ప రీ ప
ప అ హా య - మి ఖ దే ఎ ॥ ప మ న్ను ఉ - బ్రో ఓ ఓ ప ॥ , జా ల మే ల ॥ అ అ అ అ - భ ఆ అ ల - జా అ ల
(4) ప ని ధ సా - సా ప ని ప ని ॥ ప మ గ రి - ప రీ , సా - ప మ గ మ ప ని - ప మ గ రీ సా ॥ ప రీ ప ని సా - ప మ గ గ మ ప ని ప ॥
ప అ మ య - మి ఖ దే ఎ ఎ ॥ ప మ న్ను ఉ - బ్రో ఓ ఓ ప ॥ జ అ అ అ అ అ - మె ఎ ఎ ఎ ॥ త అ అ అ భ - జ అ అ అ అ అ ప ॥
అ॥ ప ప ప - ప మ గ గ సా ॥ ని ప ని ని - సా ప ని సా ॥ ప ని ని సా - ॥ సా , , , , ॥
క మ ల - సా అ అ అ భ ॥ త్రి ఖ ఖ - ఖ ర మ ణా ॥ త్రి ఖ ఖ ఖ ॥ ఖ , , , , ॥
సా , , , , ॥ ప ని ప రీ ప ని - ని ప ॥ ప మ ప ని ప మ - గా రి ॥ గ రి గ మ - ప మ గ గా , సా
ఖ , , , ॥ ఖ ఖ ఖ ఖ ఖ - ఖ ఖ ॥ ఖ ఖ ఖ ఖ ఖ ప - ఖ ఖ ॥ ఖ ఖ ఖ ఖ - ఖ ఖ ఖ ఖ , సా
ప మ ప - ప మ గ రి సా ॥ ప ని సా రీ ప ని ప - ప మ సా , ని ॥ గ గ రీ - ప ని ప ప మ మ గ మ గ - సా
క మ ల - సా అ అ అ అ భ ॥ త్రి ఖ ఖ ఖ ఖ ఖ - ర అ మ అ ణ ॥ త్రి మ ల - ప అ అ అ ॥ [illegible] - తా
చి॥ ని ప్పా ని సా - మ మ గ గ రి స ॥ సా , మ - గ గ రి స ॥ ని ప్పా ని సా - మ మ గ గ రి స ॥ గా మ మ ని ప - [illegible]
మ మ మ మ ని ప - మ రి రి మ గ ॥ గ రి స - మ ని ప - మ మ గ మ మ ని - ॥ [illegible] - మ మ గ గ [illegible] , మ మ ని ప - [illegible]
చు॥ , గ మ మ ని - మ మ మ మ గ ॥ గ రి స - మ రి రి గా మ సా ॥ ని ని ప్పా - ప మ మ ని ప ॥ పా ని [illegible]
కరుణా - తొ ఓ ఓ ను ॥ గ అ అ అ - అ అ అ అ అ ని ॥ గా అ అ అ చి - గా అ అ అ అ ॥ [illegible]
, గ మ - ప మ గ గ సా - సా ॥ పా ని స్వ రి ప - మ మ ప మ ని ॥ గ గ రీ - మ రీ మ ని ॥ మ రి మ మ - గ మ గ రి - మ మ సా
వర - సా అ అ అ భ - సా ॥ ర - ధీ ఖ ఖ ఖ ఖ - యు అ మ మ మ ॥ మ మ ధ - లా ఓ ఓ ఓ ॥ మ ఖ మ మ - సా ల ల - కొ ల్లి

పసమగారి - పానిపాప॥ పప పనీ ప - ప పపనిసా॥ పపమగారి - పనిపపని ప॥ గగమపాని -మపమ గరి స ॥నిధ॥
పరమభక్త - కోట్లకొల్ల॥ పరముల్చిచ్చి - ప్రోవఁచినశ్రీ॥ పరదవెంక - టేశుఁనడుగు॥ దురితపొల్ల - దిఖర్చవలియ్యు॥పమ॥

మరి-అంగ-శుమ-ప-మధ-కాని

91. నాట రాగము - ఆదితాళము

ఆ స రి గ మ ప ద ని స

[శ్రీ పట్నం సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి కృతి] (వ్రేలికి రెండక్షరములచొప్పున పాడుకునేది)

ఆ. స ని ప మ రి స

ప॥ భజన సేయరాదా మనసా! ॥భజన॥ అ॥ విజయా! సకలాత్మజ్ఞానా! విమలాంబుజ! యని ॥భజన॥
చ॥ ప్రోవుము శ్రీహిత! ముకుంద! మురహర! భావజజనకా! సదానందా! కావవే నాథా! వేంకటేశా! యని ॥భజన॥

రాగలక్షణము:— ౭౭ వ - మేళకర్త. చలనాటజన్యము, ఘనరాగము, సంపూర్ణ ఔడవరాగము. మట్రుతి, ఋషభ శుద్ధమధ్యమ కాకలి నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు. అవరోహణమందు ధైవత గాంధారములు వర్జితములు. సాయం కాలమందు పాడదగినది.

ప॥ ప మ పా - ప మ గా - మ రి సా		ని స రీ - స గ మా -	గ మ పా - ప మ గ మ
భ జ నా - సె య వ - యా ఆ		ర అ ఆ - అ ద అ -	మ అ అ - స అ స అ
2.	డిటో	రి గ మా	ని ప మ రి - స రి గ మ
	డిటో	రా అ దా	మ అ స అ - స అ అ అ
3.	డిటో	గ మ పా - మ ప నీ	పా ని ప మా ప మ - రి స గ మ
	డిటో	రా అ అ - దా అ అ	మా అ అ అ అ - స అ స అ
4.	డిటో	గ మ ప ద - ని స	స ని ప మ - రి స గ మ
	డిటో	రా అ అ - ద అ	మా అ అ అ - స అ స అ
5.	డిటో	గ మ ప ని - సా రి స నీ స ని	పా ని ప మా ప మ - రి స గ మ
	డిటో	రా అ అ - దా అ అ అ అ	మా అ అ అ అ - స అ స అ

౧. ప మ ప - మ గ సా - ప ని సా
భ జ న - మ ఎ వ - యా అ అ

అ॥ ప ని సా - ప ని సా - సా
ని జ యా - స అ అ - కా

ప ని సా - ప ని సా - ప ని సా
ని జ యా - స అ అ - కా అ అ

స స రి స ని - స ని ప - ని ప మ
ని మ ల ం ం - ం ం ం బు ధ డో

చ॥ మా రి స - పా మ గ
బ్రోవుము - శ్రీ కా త

పా స ని - ని ప ప మ - గ మ పా - మ ప ని
భా అ అ - వ అ జ అ - జ అ వ - శ అ అ

స రి - రి స ని - స ని ప మ - రి స
కా అ - వ అ వే - వా అ అ అ - ధా అ

చి॥ సా, ని - ప మ గ మ పా - మ రి స ని స రి
ప పా ని ప మ గ మ ప - ప మ రి స ని స రి
ప ని ప మ - మ గ మ ప - మ మ రి స - మ రి స ని
ప ని మ సా ని - స రి స - మ రి స - ని ప ని ని

ని స రి - గ మ పా
రా అ అ - దా అ అ

స ని పా - ని
అ అ అ - అ

ని స రి - స ని పా
అ అ అ - త్రా అ అ

గ మ ప ని సా రి స ని స ని -
జ అ అ అ అ అ అ అ అ అ అ -

స ని మా
ముకుంద

ని సా స - స ని పా
వ అ అ - దా అ అ

గ మ ప ని - సా
వం శ అ - మే

సా, స ని స ని ని
స పా - స ని స ని ని
స రి స - ని స ని ని
స సా - స ని మ పా

ని ప మ రి - స గ మ
మ అ అ వా - స అ అ

సా సా 1
త్మా అ

ని సా 2
ధూ దా

పా ని స గ మ - గ మ ప ||
యా అ అ అ అ అ ని జ ||

ని మ ప మ
యు మా

ని సా
నిం దా

స ని ప మ - రి స గ మ
శ అ అ అ - యి అ ని జ

స రి స మ రి స గ మ
స రి స మ రి స గ మ
స రి స మ రి స గ మ
, మ మ - రి సా గ మ ||భజన||

శుభ-సాగ-ప్రమ-వ-శుద్ధ-కాని 92. శుభ పంతువరాళిరాగము-ఆదితాళము ఆ. సరిగమపధనిస
[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] (శ్రీకి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకునేది) ఆ. సనిధపమగరిస

ప॥ వాడేరాదైవము; మనస ! ॥వా॥ అ॥ ఆడిమాటలఁ దప్పడమచును అచంద్రార్కముగఁ గీర్తిగలిగిన ॥వా॥

చ॥ (1) దండిరక్కసుల మదమణచను యా - ఖండలాది సురకోట్లప్పు డా - మండల సుజనులఁ బాలింపను లో - దండ పాణిరూపముతో వెలసిన ॥వా॥ (2) దారిఁదలియలేని యజ్ఞులకభవ - నీరధిదాటి మోక్షమందుటకు నీరజాక్షిధరుఁ దుపదేశించెడి తారకనామముతోను వెలసిన ॥వా॥ (3) ధాత్రివినుతుఁడైన త్యాగరాజుగనీ - చేపూజ లఁదని చాసుగ ప్రద్యోత నామ్నాయమునను జనించి సీతాపతియను పేరుగలిగిన ॥వా॥

లక్షణము:—45 వ - మేళకర్త రాగము రాగాంగము సంపూర్ణ సర్వస్వర గమకవరీక్ర రాగము ఎల్లప్పుడు పాడదగినది.

ప॥ సా సనిధా పా ,,	పమగరి	గమపధనీ
వా డెఎ ఏ రా ,,	దైఇ వము	మనపఅఆ
సా రీ - సనిధా - పధనిధ పా -	పమగారిగ -	మపధప - మపధని
వా అ - డెఎ ఏ - రఅఅఅఅ -	దైఇఈ వము-	మఅనిఅ - సఅఅఅ
సనిధని - సరిగరి-సనిధని - సనిధప-	సనిధ - పమగా -	మపధని
వఅఅఅ - డెఎ ఎఎ-రఅఅఅ - అఅఅఅ-	దైఇఇఇ - పఅమా-	మనసఅ
అ॥ , - గా , మధా - నీ రి స -	, - సరిస -	నిధప ధ- రిసనిధ। పమ
, - అ , డి నా -మాట అ -	ఉ- తప్పద -	నుఉఉఉ- చుఉఉఉ।ఉఉ
, - ధా , ప ధా - సని ధా , రి సా	, - నిరిసా -	సనిరిస - నిధనీ
ఉ- అ అడి నా - మఅ అఅ అటలూ	ఉ- తఅప్పదా -	నుఉ చుఉ- నుఉఉ
, - రీ , సా , సనిధా పమ	గ - పమగరిగా	పమగామపధని ॥సా॥
ఉ- ఆఅచం ంద్రఅ ఆర్కచం	గ - రి ఇఇఇఇ ర్తి	గఅ లీగి ఇనఅ ॥వా॥

మ॥ , - మ మ ప - ధ మ ధ ని ప	ప - ప ని ధా ని -	ధ ని ధ మ - మ గ మా
, - ధ మ త్వ - వి మ తు డై ఇ	మ - త్య మ మ గా -	రి మ మ మ - జా గ రి
మ ధ మ ధ ప మ - గ మ ప	ధా , - ధ	, మ ధా , మ - ప
మ ఎ ఏ పు ఉ జ - ల ం ం	దీ ఇ - బా	, గ గా మ మ - ప్ర
బా ధ - నీ ని ప ప	, - రీ గా రి సా -	ని ప ని ధ - ని ధ ప మ
ద్యో త - నా మ స్వ య	మ - ము న మ జ -	ని ం ం ం - చి ఇ ఇ ఇ
, - సా ధా ని ప రి ప	, - ని ధా ప ధా -	మ మ గా - మ మ ధ ని । సా॥
ఇ - నీ తా ప తి యని	ఇ - శ్రు పీ ర ఊ -	గ మ మ - గి ఇ న మ । వా॥

శుద్ధ-అంగ-ప్రమ-ప-శుద్ధ-శాని 93. కామవర్ధనిరాగము—రూపకతాళము. ఆ. సరిగ మపధనిస. అ. సనిధపమగరిస.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

మ॥ అప్ప ! రామభక్తియెంతో - గొప్పరా; మా ॥యప్ప॥ అ॥ త్రిప్పటలను దీర్చికంటి - రెప్పవలెను గాచు; మా ॥యప్ప॥

చ. (1) లక్ష్మీదేవి పలమవా? లక్ష్మణుండు గొంచమవా? సూక్ష్మబుద్ధిగల భరతుఁడు జూచిమాచి సోలమవా? మా ॥యప్ప॥ (2) శబరియెంగిలి నిచ్చువా? చంద్రధరుడు మెచ్చువా? అబలస్వయం ప్రభకొద్దైవమచల పదవినిచ్చువా? మా ॥యప్ప॥ కపివారధి దాటువా? కలికితోటగట్టువా? అవరాధి త్యాగరాజకాసందము పెంచువా? మా ॥యప్ప॥

రాగలక్షణము:—ఇది 51.వ మే. సంపూర్ణ. సర్వస్వరగమక సరికి రక్తిరాగాంగరాగము. గాంధార ధైవత, మధ్యమ పంచమములు, రాగచ్ఛాయా స్వరములు. మధ్యాన్న కాలమందు ఆనగా పగలు 9 గంటలు మొదలు 12 గంటల వరకు పాడ దగినది.

మ॥ , - స స - స ని ద ప । ప మ ధ ప మ - గ మ గ రి సా । , ని - స రి గ గా । రి గ మ - ప మ గ మా - ప
, - అప్ప - రా మ మ । భ మ మ క్తి ఇ - ఎ ం ం ం తో । , ఓ - గొ ప్ప రా । మ మ మ - మ మ మ మ - మ
ధ ని - స రి గ రి - స ని ధ ని ప మ । గ మ ప ధ - ని ధ ప మ - గ రి సా । , ని - స రి గా - గ మ । ప ధ గ ధ - ప మ గ రి - గ మ ప ధ
మ మ - మ మ ప్ప మ - ర మ మ మ మ మ । భ మ మ - క్తి ఇ ఎం - ం ం తో । ఓ - గొ ప్ప రా - మ మ । మ మ మ - మ మ మ మ - మ మ మ మ

, ని - పరీగరి - పనినిధపమ । గమపద - నిధపమ - గరిసా । స్ని-పరి-గమపధనిస । రిగమగ - రిపనిధ - పమాప।ధని॥పప
అఅ-అఅప్పఅ-రఅఅఅమఅ । భఅఅఅ - క్షిఇఎం -ంంంతో।ఓ-గొప్ప-గఅఅ-అఅ ।అఅఅఅ-అఅఅఅ-అమాఅ।అఅ॥అప్ప
అ॥ , - మ ప ధ ని ప । సాస । పనిగరిసా । , - పనిరిప - గరిరిగప - పనినిధప - పమగమాప । ధని। పప॥
, - త్రిప్పు ట లను । దీ చ్చి - క coo టి । ఇ-రెఎప్పఅ- పఅ లెఎనూ। గఅఅఅ-చుఉ- మ అ అ అ అ । అఅ।యప్ప॥
శ॥ , - గ మ పా మ । ప ద ప - మ ప ధ ప ధా । , - మ ప ధ ని ప - ప రి ప - ప ని రి ప ధా ।
, - లక్ష్మి దేవి । వ ల ను - వ అ అ అ అ । అ - లక్ష్మణు ం డు । గొలచు - వ అ అ అ అ
, - ధానీ - ప రి గా రీ । రిప - పనిగరి - ప ని ధా । , ప రిపరి - పనిధపధా । పమగారీ - గమపమపధ । , ని । ప ప॥
అ- మాత్మ్మ-బుతు ఊర్ధ్వి । గల - భఅరఅ- తుఉ దూ । ఉ బుఉ చిఇ-బుఉ ఉ ఉ-చీ।సాంలను - వఅఅఅఅ ।అఅ । అప్ప॥
2, 3 చరణములు చరణముపలె పాడుకొనేది.

శురి-ఆంగ-ప్రమ-ప-శుధ-శాని 94. కామవర్ధని రాగము—రూపకతాళము. ఆ. సరిగమపధని స.

[శ్రీ భద్రాచల రామదాసుగారి కృతి.] రాగలక్షణము:—9i.ప కృతిలోనున్నది. ఆ. సనిధపమగరిస.

ప॥ ఎన్న గాను రామభజన కన్నమిక్కి లున్న దా ॥ఎన్న॥
అ॥ పన్నుతించు శ్రీరామచంద్రు దలచవే మనస - కన్న వీన్న వారి కేడుకొన్న నేమి ఫలము మనస ॥ఎన్న॥
చ॥ రామచిలుక నొకటె పెంచి ప్రేమమాటరాదపోయె రామా రామ యనుచు రమణి యొక్కటె ప్రేమమీర భద్రాద్రి
ధాముడైన రామనిధుడు కామితార్థ ఫలము నిచ్చి కైవల్య మొసగలేదా ॥ఎన్న॥
ప॥ ని స ని - ధ ప మ ॥ గా మ - గ రి స ॥ స రి సా - పా మ ॥ గా మ - ధ ప ధా
ఏ ఏ న్న - గాఅ ను ॥ రా మ - భ జ న ॥ క న్న - మి క్కి ॥ లు న్న - దాఅ అ
ని స గ రి సా - స ని ధా పా ॥ గ మ ధ ని ధ మ - ధ మ గ రి సా ॥ , స రి గా మ ॥ పామ - ధ ప ధా ॥ని స ని॥
ఏ ఏ ఏ ఏ న్న - గాఅ ఆ ను ॥ రా అ అ అ మ అ - భ అ జ అ నా ॥ , కన్న మి క్కి ॥ లున్న - దా అ అ ॥ఏఏన్న॥
అ॥ పా ధ నీ ధ ॥ నీ , సా. స ॥ నీ స రి - స స స ॥ స రి నీ - ధ ప మ ॥
ప న్నుతించు॥ శ్రీ , రా మ ॥ చంద్రు - డ ల చ ॥ వె ఎ ఏ - మ న స ॥

పా డు - నీ ప ని ధ ని ॥ ప ని ధా నీ - ప ప ప ॥ ప ని రీ హా - ని ధ ని ॥ ప రి నీ - ధ ప మ
సన్న - తిం చుము ॥ శ్రీ ఇ తాతః - రామ ॥ మం చి - ద ల చ ॥ కె ఎవీ - మ ని ప
పా డ నీ ప ॥ ప ని ధ నీ ప ॥ హా ప - ని ధ మ ॥ గ గ రి - గ మ ప ధ ॥ ని ప ని ॥
క న్న పిన్న ॥ వారి ఇ బేడు ॥ కొ న్న - నె ఎ మి ॥ ఫ లము - మ న ప అ ॥ ఏ పిన్న ॥

మ॥ పా ప ప ప ప ॥ ప ప ధ - ధ ధ మ ॥ పా ధ నీ ప ॥ నీ ద - పా మ
రా మ చిలు క ॥ పొ క తె - పెం చి ॥ ప్రే మమూట ॥ లాడ - నే లె
, గా మా ధ ని ధా మా ॥ గ మ ధ ని ధ మ - గ రి స ॥ , మ గ రి - గ మ పా మా ॥ పా , , , ,
, రా మా ర అ అ మా ॥ రా అ అ మ అ - యనుచు ॥ , రి మ ణీ - యెంచ ఓ క్క ॥ తే , , , ,
పా ద ని ని ధ ॥ నీ ని హా ప ॥ , ని రీ హా ప ॥ ప ని ధా నీ - ధ ప ధ
ప్రేమ మీఇర ॥ భాఅద్రాది ॥ , ధామాడైన ॥ రాఅ అ మ - విభుడు
పా ధ - నీ ప ॥ రీ ని ధ నీ ప ॥ హా ని ధ మ ॥ గ గ రి - గ మ ప ధ ॥ ని ప ని ॥
కా మి - కార్థ ॥ ఫలము లిచ్చి ॥ పై ప అల్యఅ ॥ మొసగ - లె ఎ దాలా ॥ ఏ పిన్న ॥

శుద్ధ-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని 95. పూర్వకల్యాణి — మిశ్రఘువు అ. సరిగమపధనిధస
[శ్రీ శ్యామశాస్త్రిగారి కృతి] ఈ రాగమునకే గమకక్రియ యందురు అ. సనిధపమగరిస

మ॥ నిన్ను వినాగ మరి దిక్కు-మరుమన్నారు నిఖిలలోక జననీ నన్ను బ్రోవుటకు ॥ నిన్ను ॥
అ॥ పన్నగ భూషణుడైన కంచి పీఠాంబుపతి మనోహారిణి శ్రీ కామాక్షీ! ॥ నిన్ను ॥
చ॥ (1) పరమలోభులను పొగడి పొగడి యంబ ! పామరుడై తిరిగి తిరిగి కేసారి - స్థిరముకాక చపలుడైతి నా చింత దీర్చి
కరుణ బ్రోవుటకు ॥నిన్ను॥ (2) ఇలలో నీవలె గలదా ! నీ మహిమ - యెంతని యూహించ యెవ్వరి తరమమ్మ పలుక
పశమా? అదివేమని కైనను - పతితపావని నన్ను బ్రోవుటకు ॥నిన్ను॥ (3) తామసం బిటులనేయరాదిక్కడ - తల్లితామెరి
మరాదా? దయచేదా? కామితార్థఫలదాయి! నీకుగదా? శ్యామకృష్ణసహోదరి బ్రోవుటకు ॥నిన్ను॥

రాగలక్షణము:— ఇది రిషభ-పంచమస్వరవర్జ్యము. ఔపాంగ రాగము. వక్రసంపూర్ణరక్తి దేశీయరాగము అన్ని వేళలయందు పాడదగినది. ఈ రాగమునకు గాంధారము మిగుల రంజనము గలించు జీవస్వరము.

మ॥ స ని ధా ప పా । , , పా ప రీ । గ రీ గా మా । గా మా గ రి స ।
ని ఇన్నూ ని సా । , , గా మ రి । ది ఈ క్కొ- వ । రూ ఊన్న ఆ రు ।
డిటో । , , గా రి గా । గా రీ గ మా । , , పా , ప మ
డిటో । , , గా మ రి । ది క్కొ- వ రు । , , న్నా, ఆ రు
పా మా ప దా । పా మా గ రీ । గా - పా , మా । గా మా - మ గ రి॥ స ని ధా ॥
ని ఖి ల లో । ఓ కా జ న । నీ - న , న్ను । బ్రో ఓ - మ ట కు॥ ని ఇన్నూ॥
అ॥ గా మా ప ధా । , , ధ రీ సీ । ధ ని ధా ప ధా । పా పా , పా
ప న్న గ భూ । , , మ ఆణు డై । న అ క ం చి । ఏ కా ం బ్ర
ధా రీ స నీ । , , ని ద ప మా । ప మ - ధ ప మ - గా । మ గ-గ రీ పా ॥ స ని ధా ॥
ప తి మ నో । , , మా అ రి । ణి ఇ - శ్రీ ఇ ఇ - కా । అ అ-మ అ క్షీ ॥ ని ఇన్నూ॥

చ॥ పా పా ప పా । , , ధా ప ధా । పా మా ప ధా । పా మా గ రీ
ప ర మ లో । , , భు ల సు । పా గ డి పా । గ డి య ం బ
పా మా గ రీ । , , పా రి గా । రీ- రి గ మ గ రి । మ గ గ రీ పా
పా మ ర డై । , , తి రి గి । తి- రి ఇ గి వె । ఎ ఎ ప అ రి
గా మా ప ధా । , , ధ రీ స నీ । ధ ని ధా ప ధా । పా పా రీ సా
ధ్రి ర మ లే । , , క అ న తి । చ అ పా అ అ । డై ఈ తి నా
, , ధ రీ సధా । , , పా ని ధా । , , ని ధా ప మ । గా మా మ గ రి॥ స ని ధా ॥
, , చిం త దీ । , , ర్చి ఇ వె । , , గ మే ఏ ఏ । బ్రో ఓ మ ట కు॥ ని ఇన్నూ॥

2-3. చరణములు. చరణమువలె పాడుకొనేది.

చరి-సాగ-ప్రమ-వ-శుద్ధ-కైని 96. షణ్ముఖప్రియరాగము - ఆదితాళము అ. సరిగమపధనిస

[శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యయ్యకారి కృతి] (శ్రోతకి రెండక్షరముల చొ॥ పాడుకొనేది.) అ. సనిధపమగరిస

ప॥ మరిపేర దిక్కెవరయ్య రామ - మాటిమాటికిని దెలంపవలెనా ॥మరి॥

అ. దరిదాపులేని నాజాలిదీర్చి - దయచేసి బ్రోచే దొరనీవుగదా ॥మరి॥

చ. నిన్నుచాల నమ్మియున్నవాడనుచు - నీకీర్తియెంతో పొగడుచుండగా నన్నుతాంగ శ్రీవేంకటేశ నీవు - నన్ను బ్రోవకయుండుట న్యాయమౌన ॥మరి॥

రాగలక్షణము :— 96. వ మేం. రాగము సంపూర్ణ సర్వస్వర గమక ఒరీక రక్తిరాగము. ఇందు శుద్ధధైవతము కొంచెము తీవ్రముగానే పలుకును. ప్రతి మధ్యమమును పంచమ సంబంధముగానే పాడుట రాగయుక్తము యెల్లప్పుడున్నూ పాడదగినది.

ప॥ , , , - ప ద పా మ	పా , - ప	మ ని ధ ని
, , , - మ రి పే ర	ది , - క్కె	వ ర య్య
దా ద - డిటో	డిటో	డిటో
రా మ - డిటో	డిటో	డిటో
ప ద ని స్ని - ప ద పా మ	పా , - ప	మ ని ధ ని
ర అ అ అమా - మ రి పే ర	ది , - క్కె	వ ర య్య
పా , - రీ స్ని - డిటో	ప ద ని ద స్ని - ప ద	ని స్ - రీ గ్ పా రీ
రాఅ - అమా - డిటో	ది ఇ ఇ ఇ ఈ - క్కెఎ	వ అ - ర అ య్యా అ
స్ని , - ద మ మ - ప ద ని ద పా మ	ప ద స్ని ద స్ని - ప ద	ని స్ - రీ గ్ రీ పా - ని స్
రాఅ - మ అ అ - మ అ రి ఇ పే ర	ది ఇ ఈ ఇ ఈ - క్కెఎ	వ అ - గ అ అ - య్యా అ
రీ గ్ రీ పా రీ స్ని ద - పా మా పా ద ప మ గా	రీ , పా , - పా	గరిగా - మ మపధ । పధపనీప ॥ప॥
రాఅ అ అ - మ అ - మా టి మా అ అ అ అ టి	కి ఇ స్ని , - దె	అ అ - మ అ అ అ । మ అ అ అ ॥మ॥

మ॥, , , - ప ద నీ స	రీ , రీ , - స రీ	గ రి సా - స రీ
, , , - ద రి దా పు	లే - నీ ఇ - నభ	అ అ జా - లి ఇ
నీ , - ద ప మ - ప ద నీ స	రి స ని స రీ - స రీ	గా - రి గ ప మ గ రి
దీ ఇ - ర్పి ఇ ఇ - ద రి దా పు	శె ఎ ఎ నీ ఈ - న భ	అ - జ అ అ అ లి ఇ
రీ , రీ , - స రి గ రి - గ రి ని	స రి గ రి సా - ని	దపాద । ని స రి గ రి స ॥ప॥
దీ ఇ ర్పి ఇ - ద అ యభ - జ ఏ ని	బ్రో ఒ ఒ చె - దా	రనీ పు । క అద అ అ అ ॥మ॥
మ॥, , , - రి గ మా ప	ద ప మ ప దా - పా	మా - పా ద ప మా
, , , - నిన్నుచా ల	న ం ం ం మ్మా - యు	న్న వా అ అ ద
గ రి స - స ని ధా - ని ప రీ సా	రీ , రీ , - రి	గమా - ప మ । ప దా పా ,
సుఉ మ - ని ఇ ఈ - కి ఇ ఈ ర్తి	యెంతో ఓ - పా	గదూ - చుం । ద అ గా అ

సన్నుతాంగ శ్రీ వెంకటేశ నీవు - నన్ను బ్రోవకయుండుట న్యాయమాన ॥మరి॥ (అనుపల్లవివలె పాడుకునేది.)

చరి-సాగ-ప్రమ-ప-శుద్ధ-కాని 97. సింహేంద్రమధ్యమరాగము-మిశ్రగతితాళము అ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ నీదు చరణములే గతియని - నెరత నమ్మినవాడనురా ! ఓరామ! ॥నీదు॥

అ॥ వేద వేదాంత విదితుండని - వెలయు శ్రీ పర్వేశ రామా! ॥నీదు॥

చ॥ పాపకర్మము కుందరా - యిందు బాధ పడవే చాలరా ! రామ! యేపగిదివైనన్నేలుకో త్యాగరాజనుత ॥నీదు॥

లక్షణము:— 57 వ - మేళకర్తరాగము. ఘనరాగము రాగాంగరాగము. సంపూర్ణ రక్తిరాగము, ఎల్లప్పుడున్నూ పాడదగియున్నది.

మ॥ నీ ద - ప ద ని ని । సా , - , , రి స । నీ ద - ప ద ని ని । సా , , , - ని స రీ

నీ దు - చ ర ణము । లే ఎ - ఎఎ ర మ । నీ దు - చ ర ణము । లే ఎ ఎఎ - ర అ మా

నీద - పదనిని । సా , - - , , పరిగరి । నీద - పదనిని । సా , - గరిగరి
నీదు - చరణము । లే ఎ - ఎవ రవుట । నీదు - చరణము । లే ఎ - గతియని
పరిప - పనిదాపము । పమగరి - రిసా । రిగమ - పదనీ । సా , , , - పరిగరి ॥ నీద ॥
నీరజ - నయనా నిమ్మన । పఅఅడ - నూరా । ఒఒఒ - ఒఒఒ । రా ఆఅఅ - మఅఅ ॥ నీదు ॥
అ॥ రిరి - రీరీ । రి - పరి - పనిదని । సా , - , , , , । సా ని - పరిగరి - రిపనిప
నేద - నేదాం । త - నిది - తుం డని । రీ ఇ - ఇఇఇఇ । ఈ ఇ - ఇఇఇఇ - ఇఇఇఇ
డిటా । డిటా । రిగపమగా - రీసా । నిదప - పద - నిపరిప ॥ నీద ॥
డిటా । డిటా । కెఎ ల ఆయ - ప్రీస । ర్వాఎశ - రఅ - మ ఆఅఅ ॥ నీదు ॥
చ॥ పాప - పాపప । మాప - గా - రిరి । పారి - పరిస్రీ । గామపా - పమ
పాప - ఖర్మ పు । కుం డ - రా - యిందు । బాధ - పడకే । చాలరా - రమ
రీ , - రిరీరీ । పరిప - పనిదని । గారిరీ - సా । నిదా - పమపద ॥ నీద ॥
యేఎ - పగిదీ । నైఇఇ - ఇఇనఅ । స్నేలకో - త్యా । గరా - జఅనుత ॥ నీదు ॥

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని 68. కల్యాణిరాగము — ఆదితాళము

అ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

చ॥ కుందరి! నీ దివ్యరూపము - జూడ తనకు దొరికెనమ్మ ॥ కుం ॥
అ॥ మందగమన! నీ కటాక్షబలమో? ముందటి పూజాఫలమో? త్రిపుర ॥ కుం ॥
చ॥ (1) భువిలో వరమా శ్రీమదాదిపురమున నెలకొన్న నీ సొగసు విని నువిశేషులైన బ్రహ్మాది మునులు సంపూర్ణుడి కలిపాప రఘునీవ కనుగొనగ గలుగునాయని కరమను, మదిలోదివిద త్తరము బడుచుమండగా, దీనజనా త్రిపురాంబికి ! త్రిపుర ॥కుం॥
(2) కలిలో దీనరక్షకి యని సభగలిగినతావున పొగడుదునమ్మ, సలలిత గుణకథనాసాగర ! నీపాటిదైవమమ్మ ? అలసి వచ్చినందుకు నామనము హాయిజెందునా యని యుండగ, మఱి కలకలమని మురవళులు పరుషగా గొలుచు, శుక్రవారపు

మాద్ద త్రిపుర ॥సుం॥ (3) నన్ను గన్న తల్లి! నా జన్మము నాదు సఫల మాయవమ్మ; యిప్పుడు భువ దరిద్రునికిఁ లోకమువలె కనుల పండువుగా, పనజనయన! రెండు పైరులకు జలము వలె శుభదాయకి! నామ జపకుని సోదరి! శ్రీ త్యాగరాజు మనోహరి! గౌరి! ॥సుం॥ రాగలక్షణము:- ఇది రేవతి వ- మేళ రాగాంగ సంపూర్ణ రాగము. దీనికు శృతి ఋషభ అంతర గాంధార కాకలి నిషాదములు రాగచ్ఛాయా స్వరములు. సర్వ స్వర గమక ఒరికి రాగము. ధారి-ధగ-నిరిరిగ - నిరినిధ- సధమగా-ధనిరినిధ - గనిధమగ. మొదలగు వక్రప్రయోగములు రాగరంజకములు. మరియు, గద - గని - నిగ-ధరి-ధగ-మొదలగు దాటు స్వర ప్రయోగము వలన యీ రాగము విశేషముగ స్ఫురించు చున్నది. ప్రతి మధ్యమము ముఖ్యమైన జీవస్వరమైనను ప్రతి మధ్యమ ప్రయోగము లేకనే యీ రాగమును నిగరి నిధ - నిరిగరినిగరిగ - నిరినిధ - ధరినిధగ అను నట్టి ప్రయోగముల వల్ల స్ఫురింప జేయవచ్చును. శంకరా భరణ మందు బలంకు కాకలి నిషాదమున కన్న యీ రాగమందు గల కాకలి నిషాదము ఒక శృతి తక్కువగానే బలంకు చున్నది. పగలు 12 గం మొదలు సాయంత్రము 3. గం వర్కు పాడదగినది.

[కీర్తికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొన వలయును.]

పా॥ 1. సా , ని ద - ప - ప మ గా	, - ని ధ మ	ప మ గా - రి స
సుం ద రి - ని - ధ ఇ తః	ఇ - ది ఇ వ్య	రు ఉ ఊ - మము
, రి సా - రి స రి - ని ద	సు - ప మ గా రి	స ని ధా - ని స రి స
ఉ మాద - త న కు - డొ రి	కె - స ం ం ం	ం ం ం - ం ం ం ం
రీ ,, ,, మపదప	గా - మ ప	, ప ధ ని
మ్మ అ అ ఒఒఒఒ	మీ - మహా	అత్రి పు ర
2. పనిపధ - నిప - పనిధా - పమగా	, ని ధ మ	ప ధ ప మ - గ రి
సుంం - ం ం - దఅ రి - ని ఇతః	, ది ఇ వ్య	రు ఉఉ ఉ - మము
, రి సా స్రీ - రి స రి - ప ధ నీ	ని ధ ధ ప - ప మ ధ ప	మ మ గ రి - సా రి గ రి స
ఉ మాద - త న కు - డొ ఒ రి	కె ఎ ఎ ఎ - స ం ం ం	ం ం ం ం - ం ం ం ం

రీ ,, ,, పమ పాధప
మ్మా ఆ ఆ ఓ ఓ ఓ

అ॥ షా ని - ప రీ ప - గ రీ
మం ద - గ మన - ని ఇ
పనిధాని - రీ ని రీ ప రీ - ప మ గా
మం ంద - గ ఆమ ఆ న - ని ఇ ఈ
గ రీ ప ని - ధ ని ధ ని పా
ముం ద టి - పుణ ఉ ఈ జా

చ॥ మ మ పా , ప మ గా మ
క లి లో , ఒ ది ఈ న
ప ని ప రి - గా మ ప
గ లి గి న - తా పు న
గ మ ప మ - ధ ని - ప ప
న ల లి త - గు ణ - క రు
ప ని ధా ని ప - ని ప రీ గ మ
ప ఆ ఆ ఆ టి - యె ఎ ఎ ఎ వ్వ
ని ధ మ - గ రి స - ధ మ
అ ల సి - ప ఆ చ్చి - వ ం
గా మ ప ధ ప - ధ ని
మా యి చె ం దు - న ఆ

ప మ గా - మ ప ధా
ఓ ఓ ఓ - మ ఆ మా

షా ని ధ - ని ప
క ట ఆ - ఆ త్మ
రీ ప ని ప
క ట ఆ త్మ
ప ధ - ప మ గా
ప ల - పెం ఓ ఓ

ని ధ ప మ
ర ఆ త్మ కి
మ ప ధ ని
పొ గ డుం దు
షా - ప ని ధా
బా - న ఆ ఆ
గ మ ప ధ
ర ఆ ఆ ఆ
గ రి - సా
దు మ - సా
ప ని - షా
యు ని - యుం

, - ప ధ ని ॥ షా , ।
ఆ - త్రిపు ర ॥ సుం ॥

ని ప ధ ని
మహిమయొ
ని ప ధ ని
బ ల పెం ఓ
మ - ప ధ ని ॥ షా , ॥
ఓ - త్రిపు ర ॥ సుం ॥

ప ధ ప మ - గ రి
యఆ ని ఇ - ప భ
నీ ప ని ధా - పా
నా ఆ ఆ - మ్మా
ప మ గా - రి
గ ఆ రీ - నీ
ని ధ ప మ - గ రి సా
ఆ ఆ ఆ ఆ - మ్మ ఆ ఆ
ని ప రి ప
మనము ఉ
ప ప రి ప
డ గ మరి

మ॑ద స॑ని రి॑ స - గ॑ రి	మ॑ గ॑ రి॑ - స॑ ని	ధ ని సా
శ్ర ల శ్ర ల మ॑ ని - సుం ర	స తులా - ప అ	ర స గా
ధ గ॑ రి॑ - స॑ ని ధా రి॑ సా	ప ధ - ధ ప	మ - ప ధ ని ॥సా,॥
గొలుచు - టు ఉ ఉ ఉ క్ర వా	ర పు - మాఉ	ద్దు - త్రిపు ర ॥సుం॥

చరి-అంగ-ప్రమ-వ-చధ-కాని. 99. కల్యాణిరాగము-ఆదితాళము అ. స రి గ మ ప ధ ని స

[శ్రీ సుబ్బరాయశాస్త్రిగారి కృతి] [త్రిలిక్ రాండక్షరముల చా॥ పాడుకునేది] అ. స ని ధ ప మ గ రి స.

ప॥ నినువినా గతి గాన జగాన - పనరుహాక్షి ధర్మసంవర్ధని కామసంవర్ధని ॥నినువి॥

అ॥ వినుతపాలివిని నీపనుచు నేనిని పదా నిన్నే శరణంటిని మనవిని వినుమని నినుబేడ్కొంటిని పనరుహాభవ దనుజరిపు వినుతపద ॥నినువి॥ చ॥ పదపంకజములె నమ్మితి ఆపదలెల్లను దీర్తువని మదిలోదలచి నిన్నుగొలిచితి మరాళగమన రావె పురారిసతి - ఇలలోపల కరుణానిధి నీపలెగలదా పరదా - నతకలాపా నలజలదా - సంతత వినుత కమూరుని కభిమానిని నీ బేగదా ॥నిన్ను॥ రాగలక్షణము:— 98వ-కృతియందున్నది.

| | ○ | ○ | | ○ | ○

ప॥ గ మ ప ధా , ని ధ । పా మ - ప మ । గా - గ రి ॥ గ మ ప ధా , స॑ ని । ధ ప మ - ప మ । గా - మ రి
వి ను వి నా , గ తి । గా న - జ అ । గా - అ న ॥ వి ను వి నా , గ తి । గా అ న - జ అ । గా - అ న
గ మ ప ధా రి॑ - స ని । ధ ప మ - గ । ధ మ గ రి ॥ రి॑ స - రి॑ రి - గా । నీ స॑ ని ద ప - మ గ । ప మ గా రి స
ని ను వి నా అ - గ తి । గా అ న - జ । గా అ అ న ॥ ప న రు - హా క్షి - భ । ర్మ అ అ అ అ - సం । వ అ అ ర్థ అ
సా రి గ రి ,, - ధ రి॑ స ని । ధ ప - పా । , మ గ రి ॥ గ మ ॥
నీ ఇ ఇతో ,, - కామసం । ం ం - వా । అ ర్థ ని ఇ ॥ ని ను ॥

అ॥ స ని ధ పా , ని ధ । ప - ప మ ధ । ప మ - గ మ ॥ పా ,,,, ధ ని । ధా ,, । మ మ - ధ ని
వి నుత పా , ని ని । వి - నీ ఇ వ । సు మ - అ ం ॥ బా ,,,, అ అ । అ అ । అ అ - అ అ

డిటో డిటో ॥ పా మ ప - ధా ధ ని । నీ స్వ ని । ధ ప ధ రి
డిటో డిటో ॥ బా అ అ - అ అ అ । అ అ అ అ । అ అ అ అ

రి ని ధ - ప ధ రి - ని ధ । ప - సా రి స ని ధ పా । ప మ గ రి ॥ గ మ ప ధ - ధ ప ధా । నీ - స్వ ని । ధ ని స స
వి సు త - ప అ అ - లి ని । ని - ని ఇ ఇ ఇ ఇ ప । సు మ సె ॥ వి ని స దా - అ అ ని । న్నే - శ ర । ణం టి ని
ని ధ స్వ స్వ రి రి - సా రి గ । రి స - స్వ ని । ధ ప ధ ని ॥ ధ రి ని ధ ప ధ - రి వి । ధ ప మ - ద । మ గ రి స
మ స వి ని వి సు - మా ని ఇ । ని సు - సె ఎ । డ్కొ - ం టి ని ॥ వ స రు హా భ వ - ద సు । జ రి పు - వి । సు త ప ద
చి ॥ ని ధ మ గ రి - ధ మ గ । రి - మ గా । , రి స రి ॥ పా , , ని ధ ని - స రి । గ మ ప ధ । పా , ,
ని ర త ము ఉ - ని సు మ । ది - లో నే । ఎ ద లచి ॥ కో ం ర తి ని - ని జ । మా గ ప ర । దా అ
మ గ రి సా - స రి గ । మ పా - ద । ని స్వ రి స్వ ॥ , ని ద ప - ద పా మ । గ రి స ధ । , ని స రి ॥ గ మ ॥
వ ని ర దా - దు రు సు । గ సా - దు । రి త మ ది ॥ ఇ ర్చు ట కి - ది భా ర । మ ని సు తా । అ శ్ర ని క ॥ వి సు ॥
చి ॥ ప ద పా , , - స్వ ని । ధ ప పా । మ గ రి - గ రి ॥ స రి సా , , - గ రి । గా మ ప । ధా , ,
- ప ద పం , , - క జ । ము లె స । మ్మ ఇతి - అ అ ॥ ప ద లే , , - ల్ల సు । దీ ర్తు వ । నీ తొ
ని ద స ని - రి రి స్వ రి । గ - రి స ని । ధ ప ధ ని ॥ గ రి ని ధ - ప మ గ ద । ప మ - ప గ । , రి - స రి
మ దిలా ప - ఒ ప ద ల । చి - ని ఇన్ను । గొ లి చి తి ॥ సు రా అ ళ - గ మ వ రా । అ సె - పు రా । , రి - స తి
ఇలలోపల కరుణానిధి నీవలె గలదా - వరదా - సతకలుపావలజలదా - సంతత విమలతమాయని కభిమానిని
నీవెగదా ॥ నిను ॥ (అను పల్లవివలె పాడుకొనేది)

చరి–అంగ–ప్రసు–ప–చధ–కాని. 100. కళ్యాణిరాగము - ఆదితాళము ఆ. స రి గ మ ప ధ ని స
[శ్రీ పల్లవి గోపాలయ్యగారి కృతి] (రాగలక్షణము:. 95 వ కృతిలోనున్నది) అ. స ని ధ ప మ గ రి స

ప॥ నీదు చరణపంకజములె గతియని - నెఱనమ్మియున్న వనుచు (బోవమ్మా ! అంబా ! ॥నీదు॥
అ॥ ఆది కారిణి పురాణి అఖిలాండజనని - అనత గీర్వాణి - నాదబిందు కళాతీతమగు వానందవల్లి నతజన కల్పవల్లి ॥నీదు॥

పల్లవి॥ రాజరాజేశ్వరి త్రిపుర భైరవి మహాకాళి మధుకరవేణి - ఈ జగాన నీదు పరిపేల్పుల పేరెంతుఁ గానమ్మా - ఓజగజ్జననీ - మనోన్మణి - ఓంకారరూపిణి - కల్యాణి - తేజరిల్లుచును - వెలయు నీమూర్తిని - దినదినమును - మదిని దలఁచి గొలిచి ॥నీదు॥

[శ్రేణి॥ రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

౦ ౦ ౦ ౦

చ॥ ద ని సా ని - ధ ప మ గా । ని ధ ప మ । గ రి స ని ॥ స రి రి స సా , స రి రి । గా ని ద - సా । మ గ-రి స॥
నీ ఇ తీ దు - చ ర ణ పం । క జ ము లె । గ తి యని ॥ నె ర వం ం ,మ్మి యొన్న । వ న్నుతు - ల్రో। ఒ వ-వ అ॥
సా రి గ రి , , గ మ ధ ని । రి - ని ధ ప మ । రి-సా ॥ ద ని సా ని॥
మ్మా అ అ అ , , అ అ అ అ । అ - అ ం ం ం । అ-అ ॥ నీ ఇ తీ దు॥

అ॥ ప ని సా ని - ధా ప మ । ప మా ద । , , - గ మ ॥ సా ద - నిపస - పరిగరి । నిదసాదా । , నీ స॥
అ అ అ ది - కా అ ర ణి । పు రా ణీ । తీ - అ ఖి ॥ లాండ - జనని -అ అ అ అ। వ అ తే గీ । ఇర్వాణి॥
సా ని రి రి స - గ రి । , సా ని - । ధ ప ధ ని ॥ సా ని ద ప మ - రి ని । ద ప మ - గ । మ ప ధ ని ॥దనిసానిని॥
నా ద బిం దు -కళా । అ తీ త - । మ గు వ అ ॥ పం ద వ అ ల్లి - వ త । జ వ క - అ । ల్ప-వ అ ల్లి॥నిఇతీదు॥
చ॥ సా ప సా ప మ ప । సా - ద ని ధ ప మా - మా ప మ - గ రి ॥ రి సా రీ రి గ మ । ప మ మ । గ గ రి రి ॥
రా జ రా జే శ్వ రి - త్రి ఇ పు ర । భై ఇ ఇ - ర వి ॥ మహాకాళిమధు । క ర వే ణి । ఎ ఎ ఎ ణి ॥
గా మ సా మ గా । మ ప ప గ । , గ రి ॥ రి ని స - రీ రి - ద మ । గ రి స రి । రీ సా ॥
ఈ జ గా న నీ । దు స రి వె । ఎల్పుల ॥ నే ఎ ఎ -నెందు- గా అ । అ న వ తి ।మ్మా అ ॥

ఓజగజ్జననీ - మనోన్మణి - ఓంకారరూపిణి - కల్యాణి - తేజరిల్లుచును, వెలయు నీ మూర్తిని - దినదినమును. మదిని దలచి గొలిచి, (అను పల్లవివలె పాడుకొనేది).

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-శాని 101. కల్యాణిరాగము-చాపుతాళము అ. స రి గ మ ప ధ ని స

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి] రాగలక్షణము:-98 వ కృతిలో నున్నది అ. స ని ధ ప మ గ రి స

పు॥ నిధి చాల సుఖమా రాముని పన్నిధిసేవ సుఖమా నిజముగ బల్కు మనవ ॥ నిధి ॥

అ॥ దధి నవనీతక్షీరములు రుచిరియా దాశరథి ధ్యాన భజన సుధారసము రుచిరియా ॥ నిధి ॥

చ॥ దమళమను గంగాస్నానము సుఖమా కర్దమదుర్విషయమనుప స్నానము సుఖమా - మమతబంధనయుత నరస్తుతి సుఖమా
సుమతి త్యాగరాజనుతుని కీర్తన సుఖమా ॥ నిధి ॥

పు॥ , - ప ని - దా ప మ
, - ని ధి - చా అ అ
పా , , , - గ మ
మా అ అ అ - ర అ
ని - ప ని దా - పా మ గ
ం - ని ధి - చా అ అ
స రి సా - గ మ
మ అ అ - ర అ
ప - ని ద పా - గ ద
ం - ని ధి నా - ఎ ఎ
గా , , , - రి స
మా , , , - ని జ
అ॥ , - ప ప పా ప ని దా
, - ద ధి నా ప అ అ

గ రి - ప ని ధ ని
ల అ. సుఖ ఖ అ
ప పా - గ మ ప ద
మ ని - ప ం ం ం
మ గ రి - ప ని ధ ని
ల అ అ - సుఖ ఖ అ
ప పా - మ ప ద ని
మ ని - ప ం ం ం
మ గ రి - ప ని గ రి
వ అ అ - సుఖ ఖ అ
ని ధ - ని ధ ప - మ ప । ధ ని ॥ ప ని ॥
మ గ - బ లు కు - మ న । ప అ ॥ ని ధి ॥
వ థ ని - ధా ప మ గా
ని ఇ ఈ - తా ఇ ఇ ఈ

సా , , , - ప ధ
చో ఒఒఒ - ఒ ఒ
మ పా - ప మ గా
ని ఈ - త అ క్షి
సా , - స్ప ని ప ద
చో ఒ - ఒ ఒ ఒ ఒ
స్ప ని దా పా ప మ గా
ని ఇ ఈ తా క్షి ఇ ఈ
సా , సా - స్ప ని
చో ఒ ఒ - ద అ
ని దా - ప ద ని రీ
అ న - భ జ న ము
పా ప మ గా - గ మ ప ద , ని ॥ స్ప ని ॥
రుచో ఒ ఒ - మ న న అ , అ ॥ నిధి ॥

మ గ రీ సా - స్ప ని భా
మ అనూగం - గ అ అ
గ మా - ప మ పా
సుభా - మ అ అ
ప ద నీ - స్ప ని ద ప
మదుడు - ర్విమ యఅ

, మ ప ద నీ - ని
ఇ - ర ములుడు - రు
ని - స్ప స - సా స్ప ని దా
ఒ - ద ధి - జా ప అ అ
, - మ ప - దా , - ని
ఇ - రము - లుడు - రు
ని - స్ప ని - ప ద ని రీ
ఒ - ద ధి - న అ వ అ
, - గ మ ప దా - ని
ఇ - ర ములు డు - రు
గ రీ - రీ - సా
శరా - ధీ - భ్యా
సా , - ని ద ప మ
భా అ - ర ప ము అ

చు॥ , - ని ద - ప మ గా
, - ద మ - శ అ మ
, - ని స రీ గా
అ - స్న అన ము
, - మ ప ని ద పా
అ - శ అ ర్ద అ మ

, - పా పా మ గ
అ - తూ పా స్న అ
, - స స సా స ని ధా
అ - మ మ త బం ం
, - మ ప ద మ ద ని
అ - వ ర స్తుతి తి ఇ
గ రీ - రి గ రి స
మ తీ - త్య అ గ అ
స ని - ద ప మా
ని కి - ర్త అ నా

రి రీ - ని ద మ గ రి సా
నమ - సుఉ ఖ అ అ అమా
ప ద ని - దా ప మ గా
ధ అసా - యూత అ అ
స ని సా - ని
సుఖామా - సు
సా , - స ని ద ని
రా అ - జ అ సు తు
ప మ గా - గ మ ప ద । ని ॥స ని॥
సు ఉ ఖా - మ అ అ । అ ॥ని ధి॥

చరి-అంగ-ప్రమ-వ-చధ-కాని. 102. కల్యాణిరాగము-రూపకతాళము అ. సరిగమపధనిస

[శ్రీ శ్యామశాస్త్రిలవారి కృతి] రాగలక్షణము:—98వ. కృతియందున్నది. అ. సనిధపమగరిస

ప॥ బిరాన పరాలిచ్చిబోవుము నిను నెరనమ్మితి ॥బిరాన॥ ౨॥ పురారి మనోహారిణీ - శ్రీకామాక్షీ ॥బిరా॥
చ॥ కామసంబుసేయక నీవు - కరుణానిధిగావా - పరాముఖ మిరక నేల విను పరాజముఖి ॥బిరా॥
(2) కామితార్థదాయకి దేవి - నతకల్పక లతికాపురాణీమధురబ ణీ శివపురాణిగద ॥బిరా॥
(3) శ్యామకృష్ణసోదరి గౌరి - పరమేశ్వరి గిరిజా - అనాదరక్షణంబు పలికితే వినుము ॥బిరా॥

ప॥ రి స్ని స - రీ రీ ॥ గా మ - పా పా ప మ ॥ గ మ ద పా మ ॥ ప మ గా రి స ॥ 1
బి రాన - పరా॥ లి చ్చి - బో ఓ వుము ॥ ని ను నె ర అ ॥ న ం మ్మి తి
డిటో డిటో ॥ గ మ పా - మ ప దా - ప మ ॥ డిటో ॥ 2
డిటో డిటో ॥ ని ఇ ఈ - సు ఉ ఊ - నె ర ॥ డిటో॥

డి టో ॥ డి టో ॥ ధా , ని పా - నీ ద పా మ , డి టో ॥ రి స్సి॥ (ప)
డి టో ॥ డి టో ॥ సి , ఇ సు - నే ఎ రా అ , డి టో ॥ బి రా॥

అ॥ ప సా - ప ని ప ॥ ప ని ద - దా , రి పా ॥ పా , ద ని ప ని దా ॥ గ మ ద ని ధ మ - ప మ గా రి ప॥ రి స్సి ॥
ప్ర రా - అ అ రి ॥ మ నో జ - హ , రి ణి ॥ శ్రీ , క అ అ అ అ ॥ మ అ అ అ అ అ - క్షి ఇ ఈ ఇ ఇ॥ బి రా॥

చ॥ ప ని ద పా మ ॥ గా ప మ ప ప ॥ ద ద ధా ని ప ॥ ధ ని ప ని పా ॥
కా అ మ సం బు ॥ నీ య క సీ వు ॥ క రు ణా ని ధి ॥ గా అ అ అ వా ॥
పా రి గ రీ ॥ ప ని ద ధ నీ ॥ ధా ప - ద ప మ ॥ గ ద మ గ రి స ॥ రి స్సి ॥
పా ర అ అ ॥ ము ఖ మి క నే ॥ నీ ల - వి ణ ను ॥ స రో జ జ నా భ ॥ బి రా॥

(2-3 చరణములు చరణమువలె పాడుకొనేది.)

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని 103. సారంగ రాగము—యుపెళాళము. అ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమరిగమరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

ప॥ నీ వాడనే గాన - నిఖిలలోక నిదాన - నిమిష మార్వగలనా ॥నీ॥

అ॥ దేవాది దేవ భూదేవ పరపక్షరా - జీవాక్ష సాధుజన జీవన సనాతన ।నీ॥

చ॥ సత్యంబు నిత్యంబు - సమరమున శౌర్యంబు - అత్యంత సంతోష మపరిమిత ఫలము నిత్యోత్సవంబు గల - నీకు నిజ దాసుండను తథ్యంబు బల్కు - శ్రీ - త్యాగరాజార్చిత ॥నీ॥ రాగలక్షణము :- 6వ. మేళకర్త మేచకల్యాణి జన్యము. మరియు 29వ- మేళములైన ప్రతి మధ్యమ, శుద్ధ మధ్యమ, కర్తలయందు జన్యమని చెప్పుటయే యుక్తమని తోచు చున్నది. వక్ర సంపూర్ణ రక్తి రాగము. చతుశ్శ్రుతి ఋషభ, చతుశ్శ్రుతి ధైవత, అంతర గాంధారములున్నూ ఉభయ మధ్యమము లున్నూ రాగచ్ఛాయా స్వరములు. పమరిగమరిస -పమరీస - మరిస - గమరిస - గమర - అను ప్రయోగము లలో, శుద్ధ మధ్యమమే రాగచ్ఛాయా స్వరముగ బలుకును. ప మ రీ - రి గ మ రి స - ప ధా ప మ - మ ప ధ ని ప మొదలగు ప్రయోగములు, రాగరంజకములు. ఈరాగము మందర స్థాయి నిషాదమునుండి తారస్థాయి, గాంధారము వరకు మాత్రమే విస్తరింప యోగ్యమని పూర్వీకులు చే చెప్పబడియున్నది. పగలు 9 గంటలు మొదలు 12 గంటల వరకు పాడ దగినది. మరియు ఎల్లప్పుడును పాడదగినదని కొందరి మతము.

వ॥ పా స్వ ని దా పా । ప మ - మ ప ప | ధ ని పా - స్వ ని ని ద పా । మ గ మా - మ ప ప
సీ తా అ ద । దే ఎ - గ అ న | ని ఇ తా - నా అ అ అ ద । నె ఎ ఏ - గా అ న

ధ ని స్వ రీ - ని స్వ దా పా । మ గ గా - మ ప దా పా | మ ప ద - స్వ ని దా । ప మ రీ - గ మ రీ పా
ని ఇ ఇ ఇ - నా అ అ ద । నె ఎ ఏ - గా అ అ న | ని ఖ ల - లా ఒ ప్పి । గ అ సీ - ద అ అ న

రి గ మ త పా । ద ని స్వ ధ ప | మ ద ప మ - రీ గ మ రీ । పా , , , ॥పా-॥
నిం చి అ పా । ర్వ అ గ అ అ | గ అ అ అ - నా అ అ అ । అ , , , ॥సీ॥

అ॥ పా పా స । పా ని పా
దే వా ది । దే వ భూ
డి టో । డి టో
డి టో । డి టో
పా ధ ని స్వ । ని స్వ ని ధ ప
తీ వ అ క్ష । వ అ భు జ న
వ॥ పా పా ప । పా ద ద పా మా
ప త్యం బు । ని త్యం బు
మ ని - ని స్వ రీ పా । ని స్వ - స్వ ని దా పా
అ అ - త్యం బ త । నం - తొ ప్పి ప్ప మ
పా పా ప । పా ప ప ప
ని త్యో త్స । వం బు గ అ
, వ - ద ని పా పా । ని స్వ దా - వ - ధ ని
ఉ త - త్యం బు । బ అ అ - బు - త్రి ఇ

పా రి స్వ ని । దా ని - ని ద పా
దే వ వ ర । వ క్ష - ర అ అ
స్వ రీ - గ రి రి స్వ స్వ ని । ని ద ని - ధ ప పా
దె ఎ - వ అ వ అ ర అ । వ అ క్ష - ర అ అ
రి గ మా - రి వ - వ । రి గ మ వ - ధ ని స్వ ని ధ ని ॥పా-॥
జి ఇ తా - వ - వ । ని అ అ అ - తి అ వ అ అ అ ॥సీ॥
మ వ ద ని స్వ । స్వ ని ధా - వ మ మ
వ మ ర మ ని । శా ఉ తా - ర్యం బు
మ వ మ రి గ । మ రి పా ,
మ వ రి మి త । ఫ ల మా ,
ని స్వ రీ స్వ - ని స్వ । దా వ మ మ
ని ఇ తా మ - ని జ । దా మ ద మ
పా , రి ని ధ త । మా వ ధ ని ॥పా-॥
త్యా, అ గ ర అ , జా ర్చి ఇ త ॥సీ॥

ఆం-ఆంగ-శుమ-ప-శుధ-కైని. 104. చారుకేశిరాగము—మిశ్రచాపుతాళము. అ. సరిగమపధనిస
[శ్రీ స్వాతి తిరునాళ్ (లేక) శ్రీ కులశేఖరమహారాజుగారిది] అ. సనిధపమగరిస

పవ॥ కృపయా పాలయా శౌర కరుణారస వారకలుషార్తి నిరామ ॥కృప॥
అ॥ తవనీయ నిభాచల తుహినాంశు సువదన శ్రీ పద్మనాభ సరసీరుహ లోచన ॥కృప॥
చ॥ కుసుమ కుశలం మోదకరువింద నిభదంత నిరుపమా సంస్మార నీరద వరబోధ - సారద ముఖమునె నికరగేయ చరిత
సాపజాతం భగవానుతె ॥కృప॥

రాగలక్షణము:—చరి-ప మేళకర్తరాగము. సర్వస్వర సమక వరిక రక్తిరాగము. అన్ని వేళలపాడదగినది.

చ॥ , పా - మా మగరి । సా , , , - పా । రీ , - గ మపద । పా , , , పమగరి (1)
, కృ పాయ-అలా । పా , అలా- లా ।యాలా- శౌ ఉఉఉ । రే ఎఎ ఎ ఎఎఎఎ
గమ - డి టో । డి టో । డి టో । పా , , , పదనిద (2)
ఎఎ - డి టో । డి టో । డి టో । రే , , , ఎఎఎఎ
పమ - డి టో । పా , , , - ని ప । రీ , - గ మ ప ద । నీ ద - ప ద నిద (3)
ఎఎ - డి టో । పా , , , - అలా ।యాలా- శౌ ఉఉఉ । రే ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ
ప మ - పామాగమపద । నిపా - పమపదపమ - గరి । గమగ - రిగరి । సా , - , , పరిగమ
ఎఎ - క రుణఅలా । ర ల - పనిఅలఅలఅ - వాఅ । అలఅ- అలఅలఅ । సాలా - అలఅలఅలఅ
ప మ - పా మా మగరి । సా , - ప ని ని । పా , - ధా ని । సా , , , - ప రి గ మ । ప మ పా-మా॥
అ ఆ -క -లం మ-అలా । శ్రీ ఇ - వి ఇ తా । రాలా - ఆ ఆ । మాలఅలఅ - అలఅలఅ । అ అ కృ -పా॥
అ॥ , ప ద - నీ దా । పనీ - రీపా । , ప రి గా రీ । ప నీ - రి ప నిద పా
త ప - నీ య । నిభా చాలా । ,తుహినాంశు। సువ - ద అలఅ సా
, పరి - గారీ । ప నీ - దానా । మమ - మగరి - రీపా । పరిగమపా - దపమగ - పరిగమ । మమ పా - మా
, శ్రీ- పద్మ । నాలా- భా ఆ । పర - నీఇఇఇ - రుమా । లాఓఓఓచ - నలఅలఅ - అలఅలఅ । అలఅ-కృ- పా॥

శ్రీ , మ - గా - రీ । స స్రీ - రి స ని ధ పా । , మ గ - రీ సా । స్రీ సా - రీ సా
, తుర - మే - కు । శ అం - బెంబెం బెం దా । అ కు రు - విందు । ని భా - దంత
, మ రి గా రీ । స స్రీ - రీ సా । , మ రి గా మా । ప మా - దా పా
, ని రు పమా । సం - స్మా రా । , నీ ఇ రా దా । ప రా - బో ధా

నారదముఖునిని నికరగేయ చరిత పాపహరాతం భగవానుతె ॥కృప॥ (అనుపల్లవిపలె పాడుకునేది)

చరి-అంగ-తుమ-వ-చధ-కైని 105. సురటరాగము—రూపకతాళము అ. సరిమపనిస
అ. సనిధపమగపమరీస

రాగలక్షణము:- 10 వ-కృతియందున్నది.

పా॥ భజపరుల కేల దండ - పాణిభయము? మనసా! రామ ॥భజ॥
అ॥ అజరుద మురకులకా - స్థాన మొసంగె రామ ॥భజ॥
శ్రీ॥ అండకొట్ల నిండిన కో - దండపాణి మాభయము హృదయందండకి మాన జాని - పూజసల్పుము, నిందుంచేమతో
గరణు - నిస్కాములకు వరమే - దండపాణి రాముడైన - త్యాగరాజ నేయు రామ ॥భ॥

పా॥ 1. స ని ధ - ప మ గ । రి మ రి మ - రి స స । , - రీ మా - ప మ ప । ని ధ పా - రి మ ప ని
భ జ స - ప ర ల । కె ఎ ఎ ల - దం డ । అ - పా ణి - భ య ము । మ ప సా - ర అ అ మ
2. సస - రిసనిధపా । మగపమరీ - రిమరీసా । , రీ మా - ప మ ప । మ ప ని ధ పా - ని ధ ప ని
భ జ స - ప ర ల । కె ఎ ఎ ల - దం డ । అ - పా ణి - భ య ము । మ అ స అ సా - ర అ అ మ
3. సరీస - సనిధపా । మగపమరీ - రిమరీసా । పమరిమా - రి మ ప మ సా । మ ప సీ సా - ని ధ ప ని
భ జ జ స - ప ర ల లా । కె ఎ ఎ - ల - దం డ । ప అ అ జ - భ అ య త మా । మ అ స సా - ర అ అ మ
4. దిరా । దిరా । ప రి మ రి - రి మ - ప మ - మ ప ని ధ । ప ని ప రి - సా - ని ధ ప ని
దిరా । దిరా । భ అ అ - జీ ఇ - భ అ - య త మా । మ అ స అ - సా - ర అ అ మ

3. డిటా డిటా | స్ని ప రి మ రి స - రి మ ప ని సా - స రి మ రి సా - ని ధ ప ని | ప ని||
డిటా డిటా | ం అ అ అ ణి ఖ - భ అ య అ మా | మ అ న అ సా - ర అ అ గు | భ జ||
అ|| ప మ ని స ని | ని స రీ - స ని సా | స రి రి మ రీ - సా రి స | రి స ని ధ - ప ని సా - ని ధ ప ని | ప ని ||
అ జరూ ద్రసు | రె ఎ ఏ - కు అ కా | స్థ అ అ అ న - మో ఒ ఒ | సం ం ం - గె ఎ ఏ - రు అ అ ము | భ జ ||
-చి , - రి మ మా మ | మ గ సా - మ గ రీ | , - రి మ రీ - రి మ రి సా | రి మ రి మ సా
అ - అం డ కో ట్లు | సం ం - డి న కో | ఒ - దం డ - ప అ అ ణి | మా ఖు మ వ్వా
, - రి మ ప ని ధ | ప మ - మ గ ప మ రి స - | స్ని స రి - ప మ మా రీ | రీ సా , ,
ఉ - త్పుం డ రి ఇ క | మా న - జా తు ఉ చి ఖ - | పు ర జ - ప అ అ ల్పు | చూ డో ఉ ఉ
, - ని ధ సా మ | రి మ ప - సా మ | రి మ సా ని ప | ని ని - స ని - సా
ఉ - నిం దు ప్రే మ | తో ఒ గ - రం గు | ని ఇ మ్క్క మ ఉ | అ కు - వ ర - మ
, - ని స రి మ రి | స రి ఎ - స్వ ధ సా | ని ప రి గ రి ప - ని స్ర ధ మ | ప ని ధ ప మ - మ మ - రి మ ప ని | ప ని||
ఎ - దం డ ప అ ణ్ | ద ఉ మ - డై వ అ న | త్యా అ అ గ అ - ర అ అ అ మా | మె ఎ ఎ యా - ర అ - అ అ అ ము | భ జ||

106. రాగమాలిక [శ్రీ సీతారామారావుగారి కీర్తన]

1. కల్యాణి:—నిత్యకళ్యాణి నిగమాంత సంచారిణి అత్యానందాభిరామ అమరసేవిత త్రిపురసుందరి.
2. శంకరాభరణము:—కరుణాకరి కరుణింపుమంబి కాత్యాయని కామారి - శరణాగత రక్షక శ్రీశంకరాభరణరాణి.
3. తోడి:—పరమప్రీతి తోడితేవే పాలింపు జాలమేలే - పరితాపమంతెల్ల యిప్పుడు పరిహరింపుము పతితపావని.
4. కాంభోజి:—సంధీరభాషిణి కరకంఠపురిరాణి - కాంభోజాధిపతులు కాంక్షతో కొనియాడుచున్నారు.
5. నాయకి:—దిక్కు వ్యవసి నీకుగద దీనదయాపరియంబ - మక్కువతో బ్రోచే శ్రీ మంగళనాయకి.
6. శైవి:—మధుకైటభ భంజనియంబుమాళగమున శైవి - మధురాపురవాసిని మహేశ్వరి మీనాక్షి.
7. మోహన:—అనిశక్తి శంకరి అఖిలాండేశ్వరి నీదుపాదసన్నుత - భక్తపోషిణి - పార్వతి సుద్దుమోహనాంగి.
8. భూపాలము:—పాండ్యభూ పాలపుత్రి పర్వతరాజకుమారి - తాండవేశ్వరి రక్షదాత సీతారామపావని.

రాగలక్షణములు :—(1) 98-వ కృతి (2) 77-వ కృతి (3) 5-వ కృతి (4) 60-వ కృతి (5) 39-వ కృతి (6) 24-వ కృతి (7) 73-వ కృతి యందున్నవి. (8) ఈ పాలరాగము :- 8- మేళకర్త హనుమతోడి రాగజన్యము. ఉపాంగ ఔడవ రక్తిరాగము. పద్యము గీతములు వర్ణములు ప్రాచీనకాలమున పాడబడినవి. దీనికి గల సాధారణ గాంధారమును అంతర గాంధారముగా ఈ కాలమున పాడుచున్నారు. సాధారణ గాంధారముతో పాడుటే సాంప్రదాయము.

చరి-అంగ-ప్రమ-ప. చద-కాని 1. కల్యాణిరాగము — రూపకతాళము. ఆ. సరిగమపధనిస. అ. సనిధపమగరిస.

65 వ మేళకర్త

సా , , సనిధా - పధనీ । ధపామ-గాగారీసా । , , నిసరీ , , గ - పరీ । గమ పమ గా - మ పా దనీ
నీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ।
సా , , నీ సనిధా - పధనీ సనీ । ధపామపమగా - రీసా । , , నిసరీ , , గ - పరీ । గమపాదపమగ-మపాధనీ
నీ ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ।
,, - నిసా - రీ , , - సరీగమ । గరీసనిధప - దాసీసా । సరీగగరీస - సనీరీసనీ । ధనిసనిధప - మగమపధనీ
ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ ।
సా॥ సా-నిధప - పా-మగరి । సా,రిగమ - నిరిగమపధని । సరీగరీసనీసారీసనీ । ధనీధపమగమపధని । సరీగసనీనిధనిధపామ ।
గధమగరిసరిగమపధని ॥

29 మేళకర్త (2) శంకరాభరణము - రూ॥ లా॥ ఆ. సరిగమపధనిస అ. సనిధపమగరిస

చరి-అంగ-తేమ ప-చద-కాని

,, - గమపా , , - భాపా । , , - మాపా - పరిధాపా । , , గమపా , , దా - పాధప । మా-మాపా-పాధిప - నిధపా
- కరుణాఆఆ - ఆ రీ । ఇఇ - కంబు - కంం కి । ఇఇ కరుణాఆఆ - ఆ రీ ఇఇ । ఈ - కంబు - కి ం ం - ం ం టి
,, - గమపాధపమగ - పమగా । రీ గమపమపపా - పపా । ,, గమపధనీ - పాసా । రీ సనిధ - మ ప ధ ని సా,,
కృతాఆఆఆఆ - యఆనీ । ఈ - కాంబుమఆఆ - ఆ రీ । , , శరణఆఆ - గ త । ఇ ఆఆఆ - క్ష ఆ ఇ ఇ ఇ ,,

పా , , పా - పని ధా పా । మ ద పమ గా - మ గ మ పధ ని ॥
శ ం ర - ర అ అ అ । శ అ ర అ ణ - మె ఎ ఎ ఎ ఎ జి ॥
మా॥ పా , , , రీ పా నీ । ధా నీ ధా , , పా మా । ధా పా , , ధా పా మా । రీ గా మా పా ధా నీ । పా , రీ నీ స - ధా , నీ పధ ॥
మా , మ గమ - రి గ మ పధ ని । స రీ స పా ని - ధ ని ధ పా మ । గ ధ మ గ రి స రి గ మ పధ ని ॥

8. మేళకర్త

తురి-పాగ-తుమ-ప-శుధ-కాని

(3) తోడిరాగము—రూ॥ తా॥

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

,, ధ ని పా - స ని ధా పా । ప మ ధ ప ప మ - గా రి పా । ,, ప ర స రి గా ,, మా । ధ ని ధా మా - ధ ని పా - పా
మ ర మ - ప్రిఇతా తి । తొ ఒ ఒ ఒ డి ఇ - న అమ్మా । ప అ అ అ లీ ం ం ప । జ అ అ ల - మె ఎ ఏ ల
,, ధ ని పా - పా రీ స ని ధ ప మ । గ మ పా ద ప మ గ - ప మ గ రి పా । డి టో డి టో
మ ర మ - ప్రీ ఇ ఇ ఇ ఇ తి ఇ । తొ ఒ ఒ ఒ డి ఇ - న అ అ అ మ్మా । డి టో డి టో
,, రి పా గా , , రీ పా । స ని రి స ధా - ధా నీ పా । ,, రి స రి గ మ గ రీ పా । స ని పా - రి స ని ధ - ధా నీ పా
మ రి శా అ అ ప మ । మె ఎ ఎ ఎ ల్ల - యి పు డు । మ రి తె అ అ ప మ । మె ఎ ఏ ఎ ఎ ల్ల అ - యి పు డు
రి స నీ - స ని ధా - ని ధ మా । గా మా మా - గ మా ధ నీ ॥
మ అ రీ - మా అ ం - పు డు । మ తి త - మ అ న నీ ॥
మా॥ పా , రి ని ధ - ని ధ మ గ రి ని । పా , రి గ మ - ని రి గ మ ధ ని । స రి ని పా ని ధ ని ని ధ మ గ ।
మ ధ మ గ రి స రి గ మ ధ ని । స రి స పా ని - ధ ని ధ పా మ । గ ధ మ గ రి స రి గ మ పధ ని ।

28 మేళకర్త జన్యము

చరి-అంగ-తుమ-ప-చధ-కైని

(4) కాంభోజిరాగము—రూ॥ తా॥

ఆ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

,, పధ పా , నీ ధా । ధా పా ధా - రి స ని ధ పా । ,, పధ పా - రి గ రీ పా - నీ ధా । ధా పా ధా - పా రి స ని ధ పా
,, గం భీ ఇ ఇ తా రా । ధా అ ని - జి ఇ ఇ ఇ తా । ,, గం భీ ఇ ఇ తా తా - ఈ ర । ధా అ ని - జీ ఇ ఇ ఇ తా

నిధపా - ధపమగ - పాధా । సనిపధ - సా ,, సా ,, । ,, పధ-సరిసా - మగరి । సధరిస-ధాపాధా ,,
కఅర - కం ంం - మని । రఅఅఅ - అ అఅతీ ఇఇ । ,, కం-తో ఒఓ - ఇ అ అ అ । ధిఇపఅ-తుతోలాతుతు
ధధగరిసా - సారిసని - ధపా । పధామగా - మగాపాధ ॥
కంంం జా - తోఒఒ- కాని । యఅఅతు - మతోన్నారి॥
మం॥ సా,,,,నీధాపా ధాపా ,, మాగాగా । సా,,,,మాగారి । సారిగామా , పాధ । సా,రిగమగరి-స నిధప
ధా రిసనిధపమగమపధ । సరిసనిని - ధనిధపామ : గధమగరిసరిగమపధని ॥

19 మే. జన్యము (5) నాయకిరాగము——రూ॥తా॥

అ. సరిగమపధపసా
అ. సనిధపమరిగారిస

తరి-సాగ-తుమ-ప-చధ-కైని
,, - రిమపా , , ధా పా । ధరిసా - ధపధప - ధాపా । ,, రిమ పాధపధా - ధాపా । ధరిసా - ధా , పరిప - ధాపా
దిఇక్కఎఎ వ్వ రు । నిఇతం - జఎఎఎ - గద । ,, దిఇక్కఎఎ వీ - వ్వ రు । నిఇతం - జఎఎఎ - గద
మపదాపాపా - మాపదపద । మమరీమా - రిమరీసా । ,, రీ రీ రీ - రిమరీమ । రీ , , సా , , - ధ రీ స రి
దిఇ తం ద - యాంఅఅఅ। మఅరీ తం - యాంంబ । ,,మక్కుమ - తోఒఒఒ। తోఒఒచేఎఎ - త్రి ఇ ఇఇ
ధపధప - ధాపా - మపధప । ధమమరి - గా , , రీ పా ॥
మంం ం - గ గ - నఅఅఅ । అఅఅఅ - అ అ అ మ రి ॥
మం॥ మదపసాస - పధనిధప - మధపమరిగ - రిసరిమపధ - । మమరిగరిసరిమపధ ।
నినిధపమపధప సనిసరి । సరిసనాని ధనిధపామ । గధమగరిసరిగమపధని ॥

20. మేళకర్త (6) భైరవిరాగము-రూపకతాళము

అ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

తరి-సాగ-తుమ-ప-తుధ-కైని
,, ధ ని సా , , రీ సా । , , హారీ - రిస నిధపా । ,, ధ ని సా , , రీ - రీ గరి । సా-హారీ - హారిసని - ధపా
,, మధు కై-ఇఇట భా । ఆఅధంబ - నిఇ యంబ । ,, మధు కై ఇఇట -భాతఅ। అ-ధంబ - నీ ఇఇఇ -యంబ

,, ధ ని సా , , రీ గమపమ । గరీ - సారీసారిసని - ధ సా । ధ నిసాసా - సనిధాపా । గా , రి గా - మా, - ప దా
,, మ ధ ని ఇ ఇ ఇ

8. మేళకర్తజన్యము
శుద్ధ-సాగ-శుద్ధ-వ-శుద్ధ-కైశి

(8) భూపాలరాగము—రూ॥ తా॥

అ. సరిగపధస.
అ. సధపగరిస.

,, గా గా - పా ,, ధా । పా ,, ధా - ప ద ధ ప గా । ,, గాపాదా - ప ద ప ధ । గ గ ధ ప - గ ప గ రి పా ,,
,, పాండ్యా-భూ ఉ ఉ ఉ । పాఅఅ ల - పు ఉ ఉ ఉ త్రీ । ,, పర్వత - ర అ అ అ । జ అ ప ఉ. మ అ అ అ రీ ఇ ఇ

,, పా దా - ప రి గా రీ । పా ,, ,, ,, - ధా పా ధా । ద ధ గ రి పా - రి ప దా - పా । ధ ప గ రి పా - రి గా ప దా
,, పాండ్యా- వె ఎ పీ శ్వ। రీ ఇ ఇ ఇ - రా అ ఖ । ద అ అ అ సా - సి ఇ తు తా । ర అ అ అ మా - ప అ ప సీ

పా , ప ధ ప - గ ధ ప గ రి రి । పా , రి ప రి - గ ప గ ధ ప ద ।
ప ధ ప గ ధ ప గ ప గ రి ప ధ ... ... భూపాలము.

గ రి గ రి గ ప గ ధ ప గ రి గ ... ... మోహన.
మ ప ధ ని ప ని ధ ప మ గ రి ప ... ... శైరవి.

రి మ ప ధ ని ని ధ ప మ రి గ రి ... ... నాయకి.
ప రి గ మ మ ప ధ ప ని ధ ప ధ ప ... ... కాంభోజి.

రీ గ రీ ని ప రీ ని ధ మ గ రి ప ... ... తోడి.
ప మ గ రి ప ని ప రి గ మ రి గ ... ... శంకరాభరణము.

ప మ ధ ప మ గ రి గ మ ప ధ ని ... ... కల్యాణి.
ప రి ప పా ని ధ ని ధ పా మ । గ ధ మ గ రి ప రి గ మ ప ధ ని ॥

తరంగము (రాగమాలిక)

చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని భైరవిరాగము— రూపకతాళము అ. సరిగమపధనిస
అక్షరము:- 24 వ కృతియం దున్నది. [శ్రీనారాయణతీర్థయతీంద్ర విరచితము] అ. సనిధపమగరిస

పా॥ జయజయ గోకులబాల ! - జయ సకలాగమమూల !
దయయా మాంగోపాల ! - దీనం పాలయబాల ! ॥ జయ ॥

అ॥ దేవమయా చరితమిదం - దీనధియా అపరాధం - శ్రీ వసుధాధిప కృపయా - కేవలమిహభూషుహి ॥జయ॥

చ॥ తుక్షితావకదేహా - తుక్ష జగంతినిరీహా - విక్షాక్షితమోహా - కేజాంతాగమగేహా ?॥
2. జగదండకోటిరసో - జగదుదరాంతరసుతనో - అగణిత సంజాతమనో - అపరిమితాత్రితిధేనో ॥జయ॥
3. చిరతరు యోశ్వరశరణాం - విభుటయ మోహావరణం - పరతం మే ధవశరణం. పాధయసంసృతి తరణం ॥జయ॥
4. ఇతివిధి నాపరిగీతం - శ్రుతివచ సా హారితరతం - యతినారాయణకథితం - యదుకుల భూషణ ముదితం ॥జయ॥

స॥ ,, - ద ని సా సా సా , ని ; సా సా సా రి స సా ధా పా ! ,, - 1
,, - జ య జ య గో , ఒ ! కులాబాల అ అ అ లా ॥అ॥-
, , - స ని సా రి , సా ,, ! డిటో 2
అ॥ - జయ జయ , గో ,, ! డిటో
,, - స ని సా రీ రీ గ రి ! డిటో 3
,, - జ య జ య గో ఒ ఒ ! డిటో

,, - స ని సా రీ సా స రి గ రి । డిటో 4
,, - జయ జయ గో ఓ ఓ ఓ । డిటో

,, - ద ని సా సా సా , ని । ద ని సా రి స నీ దా పా 5
,, - జయ జ య గో , ఓ । హ ల పా అ అ అ అ లా

,, - మ మ నీ దా పా దని దని । డిటో 6
,, - జ య జ య గో ఓఓఓఓ । డిటో

,, - స ని సా రీ గ మ గ రి - సా । రీ సా రి స నీ దా - పా 7
,, - జయ జ యగో ఓ ఓ ఓ - హూ । లాబాలా అ అ అ - లా

,, - దనిసాసనిదాపా । మూపాపమగా రీపా । పాస నిరీగ రిమూపమ । పాదప నీ సనిసారీస।
,, - జయసకలా అ । గ మమూమ ఊలాఅ । దాయఅయాఅఅమూఅం । గో ఓఓపాఅఅలాఅఅ।

,, - రి మ గ రి సా ,, స ని ద ప । మ గ రీ మా ప మ పా ద ప ॥ద ని॥
,, - ది ఇ ఇ ఇ నాం,, ప అ అ అ । అ అయ భా అ అ లా అ అ ॥జయ॥

,, - మ మ ని ద ని పా ద ని ద ని । దా నీ సా నీ ద పా , । పా ,, మా ధా పా ,, । పా పా ప మ ప ధ పా ,, ।
,, - కె ఎ వ అ మ యాఅ అ అ అ । చ రి త అ మి దం , । దీ ,, వ ధి యా ,, । అ ప ర అ అ అ ధం ,, ।

,, - ధ ని సా సా సా ,, । నీ నీ ని రి నీ దా పా । ,, ద ని సా స ని దా పా ! ప మ గ రి మా ప మ పా ధ ప ॥ద ని॥
,, - శ్రీ ప మ ధా ,, । థి ప కృ ప యా అ । ,, కె ఎ వా అ అ మి మా । ధ్రువ ధ్రువ ధ్రువ ధ్రువ దా పా ॥జయ॥

బి॥ స్వ ప రి గ రి ప ధ రి - నిషధ । మధ-మనిధప-మపమగరిప । స్వపరిగపరి-స్వపస్వ-ధస్వప । రిగమపధప-మపధనిసా ।
పధనిపరి-ధనిపరిగా , నిపరిగారి - గమగరిపరి । సా , రి ప - నీ , ధాప । గా , రి ప - గరిగ - మపధ ॥జయి॥

చరి-అంగ-తుమ-వ-చధ-కైని 2. అఠాణారాగము బి. స రి మ ప ని వ స ని స
అక్షరము:-56. వ కృతియందున్నది జ. స ని ధా ప మ ప గా రి స

బి॥ నీ పా-ని పానిదా ,, । పని పా-నీ పరిపని - ద ద । పమ-పాపప-మప గా ,, । రీమా-పనీ ప-ని పధధ
ఈతా-క్షేనీ ఎతా ,, । పఅకా-గ ఎఎఎ-హాఎ । ఎఎ-ఈత అ-జఅ గ ,, । తి ని-రితా ఇ-హాఎఎఎ
పా - పాగాగారీపా । పరిపరి - ని పధా - ని నిసా । ,, పరిపా-పనిదాదా । పనిపా-నిరిపని-ద ధపమ ॥
నీ - నీ క్షా అరితా ।క్షీ ఇతఅ-హాం ఒఓ - హాఎనీ । ,, ఇఎదాం ం త । గమఅ -గఎఎఎ-హాఎఎఎ
బి॥ పా,ద ధప - మధప - మపమ । గా, రిపస - నిపరిమపని । పా,స్వాని - పరిపస - నిపని । పా,న్నిపని-పరిపనిపా।
పరిగారిప - నిప రీపని। పరిపస - నిపని - దనిద - నిపరి । గా,రిప - నీ,ధాప । గా,రిప-గరిగ-మపధ ।జయి॥

చరి-అంగ-తుమ-వ-చధ-కైని 3. కాంభోజిరాగము అ స రి గ మ ప ధ స
అక్షరము;—60 వ కృతియం దున్నది. అ స ని ద ప మ గ రి స

బి. ,, - ధపధప - నీనీదా । దా ,, దాదా - ని నిదా । పాదా - పాదాపా ,, । పనిదా - పదపద - మపమా ।
,, - జగదం - ం ం డ । జో ,, టి త - నొఒ ఓ । జ గ - దుదరాం ,, । త అ ర -మఉతఅ- నొఒ ఓ ।
,, - మగపాదాపారీ - । రీ మ గ రీ - రి ప రీ గా । రి గ రీ పా ధా - ధ రీ ప । పనిధా - పధరిప - పనిధప ।
,, - అగ జి తపంఆ - । జాఅఅ త - మఅనో ఓ । అ అ ప రి మి - త అ అ । శ్రిత - ధఎఎఎ - నొఒఒఒ ।
బి॥ పధపా - ధపరిప - నిధపధ । మ ధ పా - పధపమ - గమగరి । పరిగపారి - ధపనిధపధ । పరిగమపధ-మగపధపా ।
పధపరి - గమగరి - పరి గరి । గరిపనిధప - మగపధపరి । గా, రిప - నీ , ధాప । గా , రిప-గరిగ-మపధ ।జయి॥

చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

లక్షణము:- 98వ- కృతియందున్నది.

4. కల్యాణిరాగము

ఆ. సరిగమపధనిస

అ. సనిధపమగరిస

పా. గాగాపామాపా ,, । ధధపా - నినిధా - నిప్రరీ । ప్రరీని - నిప్రధా - ధపమప । గా ,, ధధపమ - గపమరి ।
నితరమ మా ,, । శ్వఅర - కలయ - ణాం ం । నిఖ్ఖ - టఅ య - మొఒఒఒ । మా ,, పఅరఅ - ణంంం ।

,, పరీరీగా - గరీపా । నిప్రరీ - ప్రనిధా - నీపా । ప్రరీని - నిప్రధా - ప్రనిధని । ధప పా - ధధపమ - గామ్మరి ।
,, పతకం- మెఎవీ । భఅన - శఅ ర - ణం । ప అ అ - ధ అ మ - ప ంంం । స్వాతి - త అరఅ - ణం ం ।

చి॥ గా, మ్మాప - గధమ - గ రి ప - రీ, గ్గరిప - నిపరినిప । ధా, న్నిప్రరి - గా, మ్మపప । ధా,న్నిప్రరి -గరీప్రనిపా ।
ధనిప్రరీ - గమగరీ - నిరీగరీ । నిగరీ - నిప్రనీ - ధమధనిప్రరీ । పా , రీప - నీ,ధాప । గా, రీప - గరిగ - మపధ ॥జయతి॥

చరి-అంగ-శుభ-వ-చధ-కైని

రాగలక్షణము:—70-వ కృతియందున్నది.

5. సురట రాగము

ఆ. సరిమపనిస.

అ. సనిధపమగపమరీస.

పా. ,, రిమపారీసా ,, । నీదా - నిప్రనిదపా ,, । ,, రిమపాదా - నిప్రనిధ । ప ధపమ - మగరిమ - రీ పా ।
,, ఇతి విధిసా ,, । ప రి - గవఇవతం ,, । ,, శృతిప ర - పఅఅఅ । మా అరిఇ - చఅరిఇ - తం ం ।

,, పపనిప్రరీప్రపా ,, । నీ దా - నిప్రనిధ - పా ,, । ప నిప్రరీప్రని - నిప్రనిధప్రప । నిప్రపా - రి మ రిమ - మమపా ।
,, యతిన-ఆఅఅరా ,, । య ణ - కఅఅఇఇ - తం ,, యఅఅదుఅఅమ - లఅఅధఅఅఅ । మఅఅణ - మాఅఅదిఇ - త ం ం ॥

చి॥ పా, ప్రనిధ - నిప్రనినిధప । మపమనిదని - పధపమరీ । మమరిప్రగప - రిమరి - మపమ । నిదని - పదప - మపనినిసా ।
పరీమ - నిప్రరీ - మనిప్రపారీ । పా, నిదప - మాపనిప్రరీ । గా , రీప - నీ,ధాప । గా, రీప - గరిగ - మపధ ॥జయతి॥

పదములు

ఛారి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-శ్రీ ని ।.ఆనందభైరవిరాగము-తిశ్రజాతిత్రిపుటతాళము.అ.సగరిగమపధనిస
-అక్షరము:. 28 వ కృతియం దున్నది. [శ్రీ శేషతల్పలవారి విరచితము] అ. సనిధపమగరిస

వ॥ మంచిదినము నేడే మహారాజాగా రమ్మనవే ॥

అ॥ పొంచి జూచుటేలె పాలతిరో గోపాలుని ॥

చ॥ మందతిరో ఆల వానిసొమ్మే గాదా యీ మేను - పదరితి ఏమూలో పడుచుతనమందువలె -
పదయుని విడవాడ పనిజూనటే యీ - కాదువ పద్దవలె ఆ కొమ్మ పేరత్తవె ॥మంచి॥

౨. ఇందువమ్మటకు భేద మెంచనేల యీవేళ - ఇందువధనరో వాని ఇల్లుగాదటవె -
అందమున్న సుందరివలె యందగత్తె నీగాదా - ఎందుకే పట్టిదూరు ఎవరు దండించేరె ॥మంచి॥

౩. మనసటివలె జాతో మాచ్చట లాడవచ్చితే - మనసీయక నేను మాట్లాడితిదా -
పనజాత్రి గోపాలుడొవాడే యా చెలిని గూడ - తనకు యిచ్చమైతె తగదని చెప్పదుదా ॥మంచి॥

[వలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును]

చ॥ , , , - స గ రి - స ని స్రీ - , , , ని ప	స గ రి గా , - గ మ పా - మా , , ।
, , , - మ ం ం - చి ఇ తో - ఇ ఇ ది ఇ	న ఆ ఆ మ ఊ - దా ఎ ఏ - డే ఎ ఎ ।
గ రి ని - డిటా	డిటా - ప మ గ రి ।
ఎ ఎ ఎ - డిటా	డిటా - దె ఎ ఎ ఎ ।

ప మ గ రి సా - డి టో
ఎ ఎ ఎ ఎ ఏ - డి టా

గా , గ మా - పా , , - , , గ మ
ఏ ఎ మ మా - రా అ అ - అ అ బా ఉ

అ , , , - ప ని - పా , , - , , , ,
, , , - పాం ఓ - నీ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ

పా మ మ మా - పా , , - , , గ మ
ఏ ఎ పా ల - నీ ఇ ఇ , ఇ ఇ రా ఓ

తా , , , - ప పా - ప గ గ రి - స స్త్రీ ,
, , , - సు ద - తి ఇ ఇ ఇ - రా ఓ ఓ

గా , గ మా - పా , , -, , , గ మ
ఈ ఇ పా నీ - మ్మే ఎ ఎ - ఎ ఎ గా అ

మ మ గ రి సా ప పా - పా గ రి సా గ్రీ - స్త్రీ ,,
ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ఉ ప ద - రి ఇ ఇ ఈ ఈ - తే ,,

గా , మ మా - పా , , - , , గ మ
నీ ఒ ప డూ - సు ఉ ఉ - ఉ ఉ త అ

మ మ గ రి సా ప పా - ప ధ ధ ప - మా , ,
ఎ ఎ ఎ ఎ ప ప - యు ఉ ఉ ఉ - నీ ఇ ఇ

ప గ రి గా , - గ మ పా - మా , ,
న అ అ మ ఉ - రా ఎ ఏ - డే ఎ ఎ

ప ధ ప మ ప మ - ప మ గ మ - ప మ గ రి । ప మ గ రి సా ॥ప గ॥
గ అ అ ర అ అ - మ్మ అ రా ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ । ఎ ఎ ఎ ఎ ఏ ॥మం ం॥

ప ని ని ప పా - రి స ని ధ - ప ని ని ధ
ఊ ఉ ఉ ఉ మా - మె ఎ ఎ - ఎ ఎ లా ఎ

ప ధ ప మ ప మ - ప మ గ మ - ప మ గ రి । గ మ గ రి సా ॥ప గ॥
గొ ఒ ప అ అ - లు ఉ ని ఇ - నీ ఇ ఇ ఇ । ఇ ఇ ఇ ఇ తా ॥మం ం॥

స్త్రీ స స్త్రీ ప గ రి - గ మ పా - మా , , ।
అ అ అ అ అ అ - నా అ అ - నీ ఇ ఇ ।

ప ధ ప మ ప మ - ప మ గ మ - ప మ గ రి ।
దా అ అ ఈ ఇ ఇ - మే ఎ ఎ ఎ - సు ఉ ఉ ఉ ।

ప గ రి గ మ గ - గ మ పా - మా , , ।
ఎ ఎ ఎ మూ ఉ - ఉ ఉ ఉ - నో ఒ ఒ

ప ధ ప మ ప మ - ప మ గ మ - ప మ గ రి ।
న అ అ మం ం ం - దు ఉ ఉ ఉ - రా ఎ ఎ ఎ

ప ని ని పా , - నీ పా ని ప రీ - పా , , ।
ని ఇ ఇ దా అ - గా అ అ అ అ - డ అ అ

గా , , ని నీ - సా గ రి సా - రీ , ,	సా , , సా - రి స ని ధ - ప ధ ధ ప
అ అ అ ప తా - జ అ అ అ - మా డి	ప అ అ జే - తా ఇ ఇ ఇ - ఇ ఇ ఇ ఇ
సా , ని నీ - సా , , - , , , ,	సా నీ ప ని సా సా - రి స ని ధ - ప ధ ధ ప
ఈ ఇ లో దు - వ అ అ - అ అ అ అ	వ అ అ అ అ ద్ద - వ అ అ అ - అ అ వె ఎ
పా మ మ మా - పా , , - , , గ మ	ప ధ ప మ ప మ - ప మ గ మ - ప మ గ రి , ప మ గ రి సా ‖ స గ ‖
అ అ తా టీ - మ్మ అ - అ అ వె ఎ	రె ఎ ఎ త్త అ అ - వె ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ , ఎ ఎ ఎ ఎ ఎ ‖ నుం ‖

2, 3 చరణములు చరణమువలె పాడుకోవలెను.

29వ-మేళకర్త. 2. శంకరాభరణమురాగము-చాపుతాళము అ. సరిగమపధనిస
చరి-అంగ-తుమ-వ-చధ-కాని, శ్రీ క్షేత్రజ్ఞులవారి విరచితము. అ. సనిధపమగరిస

ప॥ ఏవ్వడె ఏవ్వడెఓ భామా పి-డెవ్వడే యెవ్వడే ఏవ్వ॥ అ॥ ఏవ్వడేసే పవ్వళించినవేళ-పువ్వుబాణముతోని రవ్వజేసి పోయె ॥ఏవ్వ॥ చ॥ పట్టపగలు తావచ్చి మంచి - దిట్టమైన యిల్లుజొచ్చి - అలవాటు చైపట్టికాగలించి - గట్టిగ శామోవిగంటుజేసిపోయె ॥ఏవ్వ॥ (2) పెన్నదిన్న పిన్నతనమో - గొల్లకన్నెల వలపించేసుణమో - కొన్నమగని వలె కొంగుబట్టి దీసి - రచ్చకు తావచ్చి - రవ్వజేసిపోయెనే ॥ఏవ్వ॥ (3) పేదవాడల కిది యూరా - యిందు పిన్న పెద్దలు లేవరులేరా - వీధివారందరు వింతగచూచేను - దాదుఫిరాదేలు లేదాయె తరుణివి ॥ఏవ్వడే॥ (4) సరస సంతుడు తానుకొని - తనకుతా - సరిసాటియెవ్వరులేరని - పురుషుడూరలేని ప్రొద్దు మాపటివేళ - ముద్దుల దేలించి - ముద్దుబెట్టుకపోయె ॥ఏవ్వ॥ (5) నీలమేఘశ్యామలాంగుడు మంచి - మేలు పీతాంబరధరుడు - లీల పదియారువేల గోపస్త్రీలోలుడు మా మువ్వగోపాలుడని పోయె ॥ఏవ్వ॥ రాగలక్షణము:-77వ-కృతియందున్నది.

ప॥ , - పా మా గా । మ పా - మ ప ధ ని । సా , , , సా । స ని దా పా - పా
, ఏ వ్వ డే । ఎ వ్వ - ఎ ఎ వ్వ అ । డే ఎ ఎ ఎ ఓ । భ అ అ మా - వి

గ మ - పా మా గ మ । పా - ధ మ ధ ని । సరీ పా - స ని ధ ని । మ ధ ని , - ని పా
ఇ ఇ - దె వ్య లా ల । జే ఎ వ్య లా ల । జె ఏ - ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఎ ఎ ఎ - ఎ ఏ ని వ్య లి
లి , - పా - మ మ మ గ । మ పా - ని ధ ని । , పా రీ పా । స ని దా - ని పా
, - ని - వ్య లా ల । జె ఏ - జె ఎ ఏ । ఎ మ వ్య లిం । చి ఇ మ - శ శ
, - మ మ ని పా । స ని దా - మ మ ని స । పా , - స మ పా । మ పా - పా మ గ । మ - పా ని
, - పుళు వ్వా పా । బా ల ము - జ ఎ ని ఇ । ర ల - వ్య లా జే । ని మ - పా మ ఎ - ఏ వ్య లి
లి , - మ రి గా గా । మ గా - మ గ మా । , మ మ - మ మ గా । మ రీ - రి ని స
, - మ ల ట్ట మ । గ ల - మ ల ల । ల మ ల - చ్చి ఇ మ । మం - చి ఇ మ
మ రీ - రీ పా । పా , - మ స్ని స్ని । మ పా - మ మ గా । గ మా - పా గా
ని మ - మ ట్ట । మ్రో ఇ - ఇ ఇ పా । యి మ - ఇ ఇ పా । పో పీ - పీ చ్చి
, - పా మా గా । మ పా - ని మ మ ని । పా - మ రీ గ రీ పా । ని మ పా - ని పా
, - ల ట్టి గా । మ మ - చెం య్యి । ల - ట్టి ఇ ఇ పా । మ మ గా - లిం చి
, - మ ని - గ రీ పా । పా ని - ధ ని మ రీ । పా రీ - మ ని ధా పా । మ పా - పా మ గ । మ - పా ని
, - గ ల - ట్టి ఇ గ । పా ల - చెం పి ఇ । గ లం - మా పా పా శ । పి పా - పో యి పి । ఎ - ఏ వ్య

2, 3, 4, పి చరణములు, చరణములలో పాడుకొనేది

జరి-అంగ-శుభ-మ-చధ-శాని రి. కుర-జీవాగము-ఆదితాళము

ఆ. స ని స రి గ మ మ ధ
ఆ. ధ మ మ గ రి స ని స

[శ్రీ శుభం నీయ్యగాని పదము]

పల్లవి శరదిక్షాపరాలయనా! శి - శివసాంతెర నిరుపమాలయనా! ॥శర॥
అనుపల్లవి శుభదాక్ష మీరాంగా! . శ్రీ శైక్షవరులే చేరుగా! ॥శర॥
చరణము పరిచారపరిచయము శ్రీ - పరిచ్ఛేద తలంపు చెరపగా!
సుదంగ కాదిదెరగు దీపమునా! నిత్య మాదిమాటి పోరు మాయమగా! ॥శర॥

(2) మంచాక్షరీ జపశీలనురా! - మూలపుటంకనము వినజాలనురా! శాంతిపు పగలు శోభించునురా! త్రాంక్కుడు రుద్రాక్ష సరులు తెందనురా! ॥శివ॥ (3) అజ్ఞజ్ఞాని చన్నలదునురా! నాపెజ్ఞ గొలనులట్టి కదియనురా! బుజ్జగించుమ పసిశోలనురా! కమ్మాని పొక్కుడు భక్తురాలనురా! ॥శివ॥ (4) మోమోమోమలట్టి జేర్చునురా! - నీవామము తోడ బుంతిగూర్చునురా! జేవరుతొడ బిత్త జేడనురా! - శోపోరా మన్నారురంగ మల్లాడనురా! శివ॥

(2, 3, 4 చరణములు చరణము స్వరముపలె పాడుకొనేది)

రాగలక్షణము:—29 వ, మేళకర్త ధీరశంకరాభరణ రాగజన్యము. నిషాదాంత్య ఉపాంగ రాగము. ఇది మందర స్థాయి నిషాదము త్రిందను మధ్యమస్థాయి సషాదము పైనను సంచారములేనిది. మధ్యమ నిషాదములు, రాగచ్ఛాయాస్వర మములు మందరస్థాయిలో (నీపా) అను ప్రయోగమును కదాచిత్ గా పూర్వులు వాడుకొనుచుండు యున్నది. ఎల్లప్పుడు పాడ దగినది. [త్రిలిక నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

శ॥ ,, - స స సా , , - సా ,,, స్ని గ రి రి స	స్ని , స్ని స రి	సా , , , , స స్ని స్ని
,, - రి ప దీ , , - ప్రా ,,, ప రు ఉ ఉ ఉ	ఊ, రాలనూ	రా , , , , సా ఎ ఏ
డిట్టో	డిట్టో	సా , , స్ని ప గ మ గా
డిట్టో	డిట్టో	రా , , అ అ సా ఎ ఏ
రిగ రి - ప స్ని సా ,, స్ని సరిగమ , రి , ప స్ని	, , , స్ని స రి	సా , , స్నిప రిగమపమగ । రిపస్ని
ఎఎఎ - రి ప దీ ,, ఋఆఆఆఆ , ఆ , పరూ	, , , రాలనూ	రా , , సాఎఎఎఎ ఎఎఎ । ఎఎఏ
, , - రి స్ని సా రి - గా గా గ మ గా	రి , గ మా ,, గ రి	సా , రి గా ,, గా మ ప
శ ఇ లామిం - తె జా వి డు వా	జా, అ అ ,, అ సు	రా , అ అ ,, సా ఎ ఎ
గ రి - డిట్టో	రిగమగరిగమ , గ రి	పరి గరి పరిగా . గామపగరిపప
ఎ ఎ - డిట్టో	జఅఅఅఅఅఅ , అ సు	రఅఅ అ అ అ , సా - ఎ ।ఎఎ।రిప
ఆ॥ , , మ పా మ గా , రి - గా పా పాపా	,, ప మ గా మ పా	ప మ గా , గా మ ప గ రి
, , శి వా శి వా , అ - గూరూ జా జ్ఞ	,, మి ఇ ఈ ర నూ	రి అ అ , సా ఎ ఏ ఎ ఎ

స ని - పరిసా,, - రిగా గపమపగా	రి , గ మా ,, గ రి	సా , రి గా ,, గామప | K3 | పని
ఎ ఎ - త్రిణ్ణ తై ,, - ణ్ణ పూడాం ంంటే	చె , ఎ ఏ ,, ర సు	రా , అ అ ,, కే ఎఎ | ఎఎ | రిప
తో ,, - పని సా సా - ,, సా ని స ని	,,, ని స స రి	సా ,,,, స ని ధ
,, - పడి గా వా - ఆ చ్చీపు తమూ	,,, శ్రీరా పతూ	రా ,,,, అ అ అ
ని - పని సా స ప - రిగా గ మ గా	రి , గ మా ,, గ రి	సా , రిగా ,, గామప | K3 | పప
అ - రి ణ వా ర్చ ప - శే కా త లు పూ	తీ , ణ తూ ,, య్యేత	రా , అఅ ,, కే ఎఎ | ఎఎ | రిప

పడుగుకాని । చెరగుతీయకరాసీపు మాటిమాటికి నోరు । మూయకుకా K3 । అనుపల్లవిపరె పాడుకోగేడి.

2, 3, 4 చరణములు, చరణము స్వరముపరె పాడుకోగేడి.

ఘరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

[త్రిశతి నాల్గక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలెను.]

1. తిల్లాన. వసంత——ఆది

ఆ. సరిగమధనిస

అ. సనిధమగరిస

రాగలక్షణము:—15-వ మేళకర్త మాయామాళవగౌళ జన్యరాగము. పాడవరాగము, ఆరోహణమందు, గమధని అను రెండవ ప్రయోగమే విశేషముగ గమబడుచున్నది. సరిగమ అని కొంధలమతము. ఈరాగమందు, పంతమము సంతయోగింప వలయునని మతికొందర మతము. అంగరగాంధార, కాకలి నిషాదములును, చతుశ్శ్రుతి దైవతమును రాగచ్ఛాయా స్వరములు. ఈ రాగమునకు లక్షణ ప్రకారముగ నుండవలసిన శుద్ధదైవతము, మధ్యమ అను ప్రయోగమందు మాత్రము గమబడుచున్నది. తక్కిన దైవతములు చతుశ్శ్రుతి దైవతములే. మంద్రస్థాయి దైవతము కొన్నిచోట్ల సంచరింపజేయవచ్చును. ఎల్లప్పుడుపాడదగినది.

సా సా ,, సరిని , దమా	మాగమధమ గరిసా	ధామాధాని
ధీం ,, తాం ం - తాం , దిరి	తానాఅఅఅ అదిరి	నా ఆ దిరి
ఆ సనసస - సనసస - సారిసాని - సాసస	రి గా - మగ రి స ని	ధధమ - గమధధని
ఉదనిత - తదనిత - తారదారా - నాదిరి	దిత్తాం - తన నతన	నన - నన నన

శుద్ధ శ్రీ శ్రీ శ్రీ, ప శ్రీ ప ప్ప - శ్రీ శ్రీ ప ప్ప శ్రీ
ని స్సా శ్రీ, ఇ శ్రీ యున్న - దీ రాల అ అ
శ్రీ గ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ, శ్రీ శ్రీ ప ని
మ న్నుగ దా ని శ్రీ, ఇ శ్రీ రల అ

ధా ని ధ ధ మా
ప మై మ రి ఇ
శ్రీ ప శ్రీ శ్రీ శ్రీ
ప స్సా కా ద శ్రీ

శ్రీ, ని - శ్రీ ని ధ మ - గ మ ధ ని
శ్రీ, న్న - ని ప్ప శ్రీ - రి అ అ అ
ని ని ధ మ మ ధ ని
కృష్ణా శ్రీ ం ంద్ర

శుద్ధ-అంగ-శు-ద్ధ-శు-ప-శు-ద్ధ-శ్రీ-ని

2. ఘరజురాగము — ఆదితాళము

ప్రతిపదార్థ కాండక్రమము చూచుకొని పాడుకొనవలెను.

ఆ. స గ మ ప ధ ని స
ఆ. స ని ధ ప మ గ రి స

రాగలక్షణము:— 15 వ మేళకర్తయగు, మూర్ఛనాళపరిజన్యరాగము. మేచకనిందాగ్రహరాగము. గాంధార మధ్యమములు, రాగచ్ఛాయాస్వరములు. ఆరోహణమందు ఋషభధైవతములు వర్జితములు, నిషాదము మాత్రము వక్రిత. అవరోహణమందు ఋషభధైవతములు వర్జితములు, నిషాదము మాత్రము వక్రిత. గాంధారమునకు ప్రాధాన్యము వచ్చునట్లు సంచారము చేయవలెను. ఎల్లప్పుడు గానము చేయదగినది.

శుద్ధ ప ని - ధా - ప ప మ
త ధీం - ధీం - త త ప
త ప మ గా - మ మ గ గ రి రి
త రి త ధీం - తి ం రి త రి
అ అ దా ద దా ,, ని ని .. ని ,,
జా బి ర ధీం ,, జా బ ధీం ,,
ప ని ప గా మ మ గ
ఉ ప ర జా తి తో ద్ర
పా మ మ గ మ గా పా జా ప ద ప ద
తా రు లు తి రి ధీం , తి తి రి రు లు
పా గ ప శ్రీ ని శ్రీ ప మ జా
త ద్ధీ త శ్రీ ంగు తో ం రి ధీ

పా , ప మ
పం , తో ం
పా మ మ గ గ మ మ
తా రి ట రి ట తి రి
ప ప్ప రి ప
త ది యన
ప ప , ప ప
ప ని , శ్రీ ం
మ మ పా మ మ
తి రి ఫ , త
ప దా మ పా ,,
త శ్రీ ం గు తో ం ,,

గ మ ప ద
, త ద ర
ప ద ప మ ప ద ద
తి మ్మ ది ం రి ట తి రి
ని పా ప
ర ధీం త
శ్రీ ని ని ప ద పా
జా ది , ం ం ధీం
మ ప ద ప ని ని ప్ప
తి రి ధ్ధ రి ట తి రి
ప ద మ మ మ మ జా
తి రి ది ధ రి జా తో ం

॥ స ని ద మా మ గ మ	స ప మ	గ రి గా
మా ద తి సి మ త గి	ని , ,	స్న దిగా
మ గ మ గా రి స ని	స మ గ మ	ప ధ సి
మా ర త శ శి కి ది	ని ల మా ,	, టి గా
స ని ద పా ద సి	స గా మ	గ రి స ని
స దయుడై న శం	కి టి శ్వ	రా , సి మ
స ని ద స మ గ మ మ	మ గా , మ	గ మ ప ద ॥
మ ర మ న ర , మ్మ కె	రా , , , స	మ య మా ర ॥

అష్టపది

చరి-అంగ-తుమ-వ-చధ-కైని మోహనరాగము - ఆదితాళము అ. స రి గ వ ధ స
అ. స ధ ప గ రి స

అష్టపదులు: 73 కృతులియందవున్నవి.

॥ నీలాచల నాథుడవగు పరమేశ్వరుడు - భూలోకత్రయలీలాధాముడు - పంచకళల మంజాళవంజుల సేవనిరతి శయసమయ యాకిక - ముగ్ధే! మధుమథనుడు - అనుగతమవుచరరాధే! ॥

2. ఘనసారఘన స్తన భారభరే - దర మంథరచరణవిహారం - మాధురిత వాణి మంజీర - మాలికాధిపతి మాగాధిపతి శారం - ముగ్ధే! మధుమథనం, అను గతమవుచరరాధే! ॥

3. శృంగారకలియతరంగ తరంగిణి నవమోహన మధురిపురాపం కుసుమశరాపన శాసనవందిని పికనికర నిధిభాషణ. ముగ్ధే! మధుమథనం అనుగత మవుచరరాధే!

4. అలికతిలకే విలసదళికే కలితలలాటకుచుంబిత శీతలతరుణాంగి! కలితరతిరణరంగిణి! కలితరతిం ప్రతి మంద కళింగం. ముగ్ధే! మధుమథనం అనుగతమవుచరరాధే!

5. స్ఫుటతర మనంగతరంగ వశా దనుచిత మాచరసి త్వం పృథుకుచకోరక హారం, విపులజలధారం, మదనదవదహనం. ముగ్ధే! మధుమథనం అనుగతమవు చరరాధే!

6. అధికతర మధుల సుభిక్షిదం, తవపథురపి రతిరణసంజ్ఞంచుండీ! రణితరళహారవ,
తిండిమ సుభిక్షర సరసమలజ్జం ముగ్ధే! మధుమథనం అనుగతమను సరరాధే! ॥

7. స్మరశరమధుగవభేన, సఖీమవలంబ్య కరేణ సలీలంతల వలయక్వణి తైరవబోధయ, హారి
మనీ, నిగదితశీలం, ముగ్ధే! మధుమథనం అనుగతమను సరరాధే!

8. శ్రీజయదేవ భణిత మధురీకృతహార, మూదాసితవాసం - హారివిదీత - మనసా - నధితిష్ఠ
తు-కంఠతటీమవిరాసం. ముగ్ధే! మధుమథనం అనుగతమనుసరరాధే!

[కేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.]

, , - ప రీ రి గా - గా - గ రి సా	, - స రి గ -	ప రి గా
, - విర చిత - చా - ఆఆ టూ	ఊ - ప చప -	ర చ నం
, - ప గా ప దా - ప ద - ప ద సా	, - ప దా సా ,	గా గ రి రి ప
, - చ ర ణ ఎ - ర చి - త ఆ ఆ	ఆ . ప్ర ణీ సా ,	తం ం ం ం ం
రీ - గ గా త సా - ద ప - ద ప థా	, - సా ప దా ,	సా ప ప
ం - పం ప్ర తి - మం - జా ఊ శ	ఆ - పం జా ల ,	సి మ ని
, - రీ ప - ప ద త - త ద	రి ప్ర ద ప - ద ప	గ ప - గ రి ప రి । ప ధ
, - కేలి - శ యన - మను	యఆఆ ఆ - ఆఆ	తం - ం ం ం ం । ం ం
, - గ గా - గ రి రి ప రీ	, - ప రీ గ సా	ధ ప గ త - గ రి ప రి
, - ముగ్ధే - ఎఎ ఎ ఎ ఏ	ఎ. మధు మధ	ప ం ౧ ం - ం ం ం ం
రీ - గ సా ధ సా - ప త - ప ప	రీ - రీ ప ద ప	ద ప గ ప - గ రి ప రి । సధ ॥
ం - అనూ గ తా - మను - ప ర	రా - ఆఆ ఆ ఆ	ఆ ఆఆఆ - ధే ఎ ఎఎ । ఎఎ ॥

(2 రెండవ రి పరకు మొదటి చరణమువలె పాడుకొనవలయును.)

జావళ్లు

చరి-అంగ-తుమ-ప-చధ-కైని 1. కాంభోజిరాగము —ఆదితాళము అ. సరిగమపధస

రాగలక్షణము:—60-వ కృతియందున్నది. శ్రీధర్మపురి సుబ్బారావుగారి విరచితము అ. సనిధపమగరిస

ప॥ నిను నమ్మినారా - నీరజనయనా -

అ॥ నన్ను విడవాడ న్యాయమా - నాసామి

చ॥ 1. కమ్మని మోవిచ్చి గానిలియ్యవేరా - నమ్మినదాసరా నాసామి యీవేళ ॥నిను॥

2. ఎంతవేడినను పంతమా నాపైని - పంతంబు నిన్నే చింతించుచున్నార ॥నిను॥

3. మరునిబారికి ఓర్వఁజాలని - మర్మ మెల్ల తెలిసి - శ్రీధర్మపురనివాస ॥నిను॥

[త్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనవలయును.

తా , , , - ప ద పా ని	ధా , పా , - మా	ధ ప మ గా - మా
, , , - నిను నమ్మి	నాఅరా అ - నీ	రి అ జ అ అ - స
పా , దామ - పాదా - సరిగరిసని -	ధా , ని పా - మా	ధ ప - మ గా - మా
యాఅనాఅ - ని ను - నఅఅఅఅమ్మి -	నాఅఅ రా - నీ	రి అ - జ అ అ - స
అ॥ పా , ధామ - ధ ప - రి గ రి	సరి గా - పా	రి గ రి పా - రి స ని
యఅ నా అ - నన్ను - విడ అ	ప అ డా - న్యా	యఅఅ మా - న అ అ
పానిదపమ - దాపా - రిగమప - మగ	రి , పా , - స ని	పరిసా-నిధపా। ధానిధపమ ॥పధ॥
సామిఇఇఇ - నన్నా - నిఇఇఇ - డఅ	నాఅదాఅ - న్యఅ	యఅమా-నఅసా।మిఇఇఇఇ ॥నిను॥

కల్లనిపలికే 1, 2, 3 చరణములు పాడుకొనేది.

రూపకము-సాగ-శుద్ధ-వ-శుద్ధ-కైశి 2. ఆనందభైరవిరాగము-ఆదితాళము అ. సగరిగమపదపనిస
అ. సనిధపమగరిస

పల్లవి మధురాధరాధరాలో రతిరక్షణలోన జారి విడువు కృష్ణా! ॥మధు॥
అనుపల్లవి మంచిపటి కాంత - కన్నుల విచ్చిన - పట్టుకొంటిని - నట్టిగానమ కృష్ణా! ॥మధు॥
చరణము కొంటి - కాంతో - పరిపరి - రాజమార్గమిది కృష్ణా! కృష్ణా!
[కుటిలవిశేషము చేసి పట్టుకొన - విడుచుటకు గా చేయి కృష్ణా! కృష్ణా! ॥మధు॥

[అక్షరము:-28 వ కృతియం దున్నది]

[కీర్తి కాల్పక్షరముల చొప్పున పాడుకోవా]

పల్లవి ,, - మ రా పా మ - మ మ గ రి - మ రి స్ని
మ ధు రా అ - మ అ గ అ - రి ఇ లో
,,, - మ ద మ - మా గా రి మ పా - గ మ
రా అ రి - ని డు పు డు డు - కృ డు
,, - మ ధా - మా మ ద పా - మమగరి-మగ- రిమమని
మ ధు - రా అ అ అ - మఅగఅ-రిఇ లాఒఒఒ
,,, - మ ధ మ మా - గా రి మ పా - గ మ
రా అరి ని - డు పు డు డు - కృ డు

అనుపల్లవి ,,, - మ గ గ రి - పా ,, , - మ రి రి మ స్ని
మ అ మ టి - జే ఎ ఎ - కళ అమ్మ డు
,,, - గమమమ - పా ,, - పా ద ని దా , ని
కు ట్ట కు - కొం ం - గా డు డు డు డు డు

, , , - స్ని మ - గ రి
ఒఒఒ - చ ల్ల - మ అ
పా ,, - ,, ,,
స్నా అ - అ అ
స్ని , - మ మ గ రి
ఒఒ - మ ల్ల మ
పా ద మ పా ,, ,,
స్నా అ అ అ అ అ

, , , - మ మ గ రి
డు డు డు - క అ ప్పు డు
పా , - గా మ పా
డు డు - గ అ ట్టి

గా మా - మా మా
అ మ్మ - బో మా
పా ,, - ,, ,,
అ అ - అ అ
గా మ్మ - మా మా
అ మ్మ - బో మ
పా మ మ - మ గ మ మ - గ మ మ మ మ మ మ
కృష్ణ అ అ - అ అ అ అ అ అ అ అ ॥మధు॥

గా , , - మా మా
మ ఱ - చ్చె జా
మ గ గ రి మ స్ని మ గ ! మ గ ! మ మ
గా అ అ అ మ - కృ ష్ణ అ అ అ అ అ ॥మధు

తాళ॥ ,,,-మ మ మ - మ ప్ప ని ద పా - మ ధ మా | , , , - మ ప్ప ని పా | పా , , - పా పా
తొ ప రి - తొ పీ మ అ రి - నాలతో | ఒ ఒ ఒ - మ ర మ మా | లా అ అ - ద మా
,,,-ప్ప గ రీ పా - , , , పా - ని ద పా | ద మ - మ ని ప్ప రీ - , , పా | , , ని మ రీ ప - ని ద పా ,
రా అ జ మా - అ అ ర్గ - మి ఇ రీ | ఇ ఇ - కృ ష్ణ మ్మ - అ అ అ | అ అ కృ ష్ణ - అ అ అ అ
,,,-మ మ రీ పా - మ ని రీ ప్ప ని - ధ పా | మా , - గా మ పా | మ మ మ గ రి - గ మా
[మ మ మ ని - రీ అ అ అ ఉ ఉ - మ మా | ఉ ఉ - వే ర వా | అ అ క్తు ఉ ఉ - రి గ
,,,-గ మ మ పా - పా , , మ ని పా - రీ ప్ప ని ధ | పా ,, .. పా | మ మ మ మ గ - మ గ మ । పా । మధా॥
ని మ ని మ - గా అ వై ఇ ఈ ఇ ఇ ఇ ఇ | ఈ ఈ ఈ ఈ | మ్మ - అ అ అ - అ అ అ । అ । మధు॥

జతి-చేరక్త హంసాంభోజి జన్యము. ౫. శహనరాగము - చాపుతాళము. ఆ. సరిగ మ మ మధనిస

చరి-అంగ-తేమ-ప-చధ-వైని. [తెల్లాకుల కొంక చేశ్వరాగ భుగాచే విరిగతము] ఆ. సరి ధ మగ మరిగ రిస.

పల్లవి॥ రారా మాయింటికి రయమున గోపాలా - బాలుడవని నిన్ను చాలగాగామ్మితి ॥రారా॥
అనుపల్లవి॥ ఎంతకి వడిగా పంతములాడ వైదరిరక్షక జాడ వెతకుచేరగా ॥రారా॥
చరణము॥ (1) వాకిళ్ళు పుష్పాలు పనిగో - కొల్లాగ యీరాయి - పల్లాకి మాదరక - పెల్లాకి మనమందే - పల్లకేమకరారా పల్ల - బాధపిగారి - పలకేతకుగ మాటి పట్టి జాపడుగాని ॥రారా॥ (2) ఉత్తారగాన్నాగ - కత్తిపిడిది నా - ఉత్తారగాన్నాగ - కత్తిపంటిది నా - చిత్తాము నిల్వదు పెల్లాడా - నిమజాద - పంకజముఖులతో పంకజ బలిరేవు - పింకమేలర కొంక చేశవరద పేడే ॥రారా॥ (అనుపల్లవిపలె పాడుకోట)

రాగలక్షణము:— 72వ-కృతియందున్నది.

తాళ॥ , పా-ప రి గా రీ । రీ , - రీ రీ । , రీ గ - మ ప మా । గ మా - రీ రీ గ రి (1)
, రా-రి అ అ మా। ఇం - టి। ఇ రయ - ముతు నా । గో పీ - బాలాగాన
ప ని - పా - ప రి గా రీ । రి గా - గ రి రీ । , రి గ మా - ప ద రి - ధ ప మా (2)
అ అ - రా - రి అ అమా। ఇం - టి ఇ రీ । ఇ రి అయా - ముతు తు - ని అ అ

గ మా - ప మ గ మ రి గ రి । స ని ని స - రి గ రి సా । స ని ధా - ప ప ధా
సా సా - ప అ అ అ లా అ అ । అ అ బ అ - బా ఉ ఉ డ । ప అ సి - సి ఇ న్నా
, ని స - రి గ మా ప ధ । ప మ గా , మ - రి రి గ రి । స ని సా ॥
ఉ వ అ - అ అ అ గ అ । సం ం ం ం - మ్మా తి ఇ ఇ । ఇ ఇ రా ॥రా॥
అ॥ , ప ధ - ప మ ధా । సి , - రీ సా । , ని స - రీ సా । స ని ధా - దా ని ధ పా
, ఎం - త అ సి । కె , - డీ సా । , పం - కా మే । అ అ రా - సా అ అ పై
, స రి - సా ప ని ధా । ద ధ - దా ని ద పా । , రి గ - మా ప మ మా । రి గా - రి రి గ రి । స ని - సా ॥
ఇ ద ం - తీ ర అ అ । క్ష కా - సా అ అ మా । , చెం - కా అ అ మా । కె షి - రా గా అ అ । అ అ - రా ॥

(అనుపల్లవి స్వరమువలె చరణములు పాడుకొనేది)

చతి-సాగ-శుమ-ప-చధ-కైని కాఫీరాగము—ఆదితాళము అ. సరిగామరిపమపధనిస

[శ్రీ బకించంద్ర చటోపాధ్యాయిగారిచే రచింపబడినది] రాష్ట్రగీత అ. సనిధపమగరిస

॥ వందే మాతరమ్ - వందే మాతరమ్ ॥వందే॥ అ॥ సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం సస్యశ్యామలాం మాతరమ్॥వందే॥
చ॥ (1) శుభ్రజ్యోత్స్నా పులకిత యామినీం ఫుల్లకుసుమిత ద్రుమదల శోభినీమ్ సుహాసినీం సుమధుర భాషిణీం సుఖదాం వరదాం మాతరమ్ ॥వందే॥ (2) త్రింశత్కోటి కంఠ కలకల నినాదకరాలే ద్విత్రింశత్కోటి భుజైధృత ఖర కరవాలే కేవలే మా తుమి అబలే? బహుబల ధారిణీం నమామి తారిణీం రిపుదల వారిణీం మాతరమ్ ॥వందే॥ (3) తుమి విద్యా తుమి ధర్మ, తుమి హృది, తుమి మర్మ త్వం హి ప్రాణాః శరీరే బాహుతే తుమి మా శక్తి హృదయే తుమి మా భక్తి తోమార యారే ప్రతిమా గడి మందిరే మందిరే ॥వందే॥ (4) త్వం హి దుర్గాదశప్రహరణ ధారిణీ కమలా కమలదల విహారిణీ వాణీ విద్యాదాయినీ నమామి త్వాం నమామి కమలాం అమలాం అతులాం సుజలాం సుఫలాం మాతరం ॥ వందే మాతరమ్॥ శ్యామలాం సరళాం సుస్మితాం భూషితాం ధరణీం భరణీం మాతరం ॥వందే॥

రాగలక్షణము :. 42 వ కృతియందున్నది. ప్రేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనేది.

మ॥ సా - ని ప మ - రీ ని । సా , - రి । , మ - రి మ ప ని ॥ ప మ - ని ప మ - రీ ని । సా , , । సా , , ॥
పం - దా ఎ ఎ - మాత । రం ం - మ । , త - రం ం ం ॥ పం - దా ఎ ఎ - మాత । రం ం ం । ం ం ం ం ॥

అ॥ మ మ మా - మ ప సా । మ ప ని ని । సా , ని సా ॥ , సా సా - రీ స । సా , స । , ని ప మ ॥ ప స ॥
మం జ లా ం - మ ళ లాం । మ లయ జ । శీ , త లా ం॥ , స స్వ - ర్యామ । లాం - మ । , త ర ం ॥ పం ॥

చ॥ , మ మా - సా సా । మ ప ని ని । సా , ని సా ॥ మ ప ని స రీ రీ - స ని । స ని - సా । ని - సా , ॥
, మ ధ్ర - జ్యోత్స్నా । పుల కిత । యా , మి నీం॥ పు ల్లకుమ మిత - ద్రుమ । ద ల - శో । భి - నీం , ॥
త రీ - స రీ - స ని । స ని - సా । ని సా , ॥ మ ప రీ ,, - స ని । సా , - స । , ని ప మ ॥ ప స ॥
మహా - నీ నీం - మమ । ధర - భా । సి ణీ ం ॥ మ ఖ దాం ం - వ ర । దాం - మ । , త ర ం ॥ పం ॥

2 నెం 4 చరణములు చరణమువలె పాడుకొన వలయును. (మిగిలినది అనుపల్లవి వలె)

—: మం గ ళ ము :—

చది-అంగ-శుమ-వ-శుద్ధ-కాని. సౌరాష్ట్ర రాగము. ఆదితాళము

అ. సరిగమపధనిస
అ. సనిధపమగరిస

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి విరచితము]

(అనుభవమున, శుద్ధ-కాని అం వాడబడు మున్నవి.) ప్రతికి శాల్లక్షణముల చా॥ పాడుకు నేది.

[రాగలక్షణము:- 2 వ- కృతియం దున్నది.

మ॥ నీ నామ రూపములకు - నిత్య జయ మంగళము ॥నీ॥
అ॥ పవమాన సుతుడు పట్టు- పాదార విందములకు ॥నీ॥
చ॥ పంకజాక్షి నెలకొన్న - యంక యంగమునకు ॥నీ॥ (2) నలిగారి గేరు చిను- నవ్వుగల మోమునకు ॥నీ॥ (3) నవమాణిక్య
కోరకములు - నటియించే యధరమునకు ॥నీ॥ (4) ప్రహ్లాదా నారదాది - భక్తులు పొగడు చుండే ॥నీ॥ (5) రాజీవ నయన
త్యాగ- రాజ నుతమైన ॥నీనా॥

(ఇచ్చట పల్లవి పరిణామములు పాడుకొనవలెను.)

పల్లవి భైరవిరాగము — ఆదితాళము

తాళలక్షణము:—24 మాత్రలియందున్నది.

చరి-నాక-తుమ-ప-తుథై-కైని అ. సరిగమపధపగ ఆ. సనిధపమగరిగ

అరా, మృత్తస్వరములు - 32 అక్షరములు ఆగోహాలయందు చతురశ్రధైవతము నూన కలదు.

పల్లవి పాలయామాం పతుపతే సమో దయాసిధో. [గతిని రక్షరముల చొప్పున పాడుకొనుట.

తా ,,,,,,,- రీ ,, నీ పా ,, రీ ,,మగారీ-గా,మా ,	పా ,,,, దా ,,,,,, పా ! ,,, ,, పామా,,, , గా ! ,, - రీ సా
,,,,,,,-పా ,, ఆయా,,మాం,, పాలకు.ప,ఆ,	తే ,,,, వ ,,,,,, మో ! ,,,,,, దయా,,,, నీ ! ,, - ధే ప
1 ,,,,,,,- దిమా	,,,,,,, గా ,,,, -రీ ,, ! ,, - గా ,, - మా ,, - గా ,, - రీ ॥
2 ,,గా,, -	,,,,,,, మా ,,,, - గా ,, ! ,, - రీ ,, - మా ,, - గా ,, రీ ॥
3 దిగా	,,,,,,, గా ,,,, మా ,, ! ,, - పా ,, - మా ,, - గా,, - రీ ॥
4 దిమా	,,,, , రీ ,,,,గా ,, ! ,, - గా ,, - రీ ,, - పా ,, - రీ !

5	[illegible]	...	[illegible]
6	[illegible]	...	[illegible]
7	[illegible]	...	[illegible]
8	[illegible]	...	[illegible]
9	[illegible]	...	[illegible]
10	[illegible]	...	[illegible]
11	[illegible]	...	[illegible]
12	[illegible]	...	[illegible]
13	[illegible]	...	[illegible]
14	[illegible]	...	[illegible]
15	[illegible]	...	[illegible]
16	[illegible]	...	[illegible]
17	[illegible]	...	[illegible]
18	[illegible]	...	[illegible]
19	[illegible]	...	[illegible]
20	[illegible]	...	[illegible]
21	[illegible]	...	[illegible]
22	[illegible]	...	[illegible]
23	[illegible]	...	[illegible]
24	[illegible]	...	[illegible]

25 రీగాపా	...	...	,,,,,,, మాసా - ధాసీసా । సీధా - పాధాపా - మాపామా ।
26 గారీపా	...	...	,,,,,,, సీధాపా - మాపా । ధాసీసా - పాధాపా - మాగా।
27 రీసిపా	...	...	,,,,,,, గామా - గాపామా । గామాపా - మాపామా-గారీ।
28 పారీపా	...	...	,,,,,,, ధాసీ - సాసీధా । పాసీధా - పామాపా - గామా।
29 గారీపా	...	...	,,,,,,, రీగా - రీగామా । పా - గారీగా - మాగాగారీ ।
30 పారీపా	...	...	,,,,,,, గారీ - పాస్రీధా । పాధ్రాస్రీ - పాధ్రాస్రీ - పాస్రీ ।
31 గారీపా	...	...	,,,,,,, సీధాపా - మాగా । రీ - ధాపా - మాపా-మాగారీ।
32 పాస్రీపా	...	...	,,,,,,, పాసీధా - పాధా । మాపామా - గారీ - మాగారీ ।
33 పారీపా	...	...	,,,,,,, మపధ-నిసనిధ-పనిధ । పమ-గమమ-గమగరి-నిధ-మధని।
34 పధ్రస్రిపస	...	...	,,,,,,, పనిధ-పధప-మగ-మని । ధప-మమ-మగరి-మమగరిస-స్రిగరిప ।
35 స్ర - ప రి గ రి ప - డిటో			,,,,,,, ని ధ ని - ని ధ - ధ ప - మపమ । మమధప-నిధపమ-గరిగమ-ధపమ-ని ।
36 ధ - మమ గ రి ప - డిటో			,,,,,,, పనిధ ప - మగరి - గ మ - ధ । పామగ-రిగమగపమ-మనిధ-పమగ।
రి - గమగరిప ॥			

ఒకావృత్త స్వరములు 64 అక్షరములు

1. , , , , , , , - పా - రి గ మ గ - స రి గ మ । గ - మగరిపరిగామ - రి గ రి ప స్ర - ధ్రా స్రిపస్రిపరీ - గమధపమ - గపమగరి । గమపధనీధపమ - గమగపమ - గరి ।
2. గ - పరిపస్రిప - రిగమ - రిగ పరిప - స్రీ । ధ్రస్రి - పగరిపరిగమపమ - పనిధనిస । మపధపధని - పధనిధప - మనిధపమ । గరీ - గపపధపాధపమ - నిధామ ।
3. మగరి - పనిప - గామమమ - గారిగరి । పస్రిరిప - స్రీపస్రి - రిపస్రి - పరిగమగ - । పమా పగరి - గమాప ధని - పనిధప । ధనిప - నిరిపనిధ - పధప - మమ - గమగ ।

4. పమూగరిప - మనిధపధ - మపమగరి । గమపధని - పరిపనిధ - నిపరిగరి - ప ।
రినిధప - ధని - పనిధనిప - నిధ - నపరి । పరి - పనిధపధమపధనిపా - నిధ।

5. పా - మగరిప - పాధనిపనిపా - నీ । ధపమగారిపన్నిధన్ని - పరిగారిప - ।
రిగమపమగ - మపానిధని - పనిధప । మ -పధ్రపమగపమూ గారిపన్ని - పరి ।

6. గ - రిమ - గరిప - ధాని - ధధని - పధని - ప । నిద - మపధప - మగారిపన్ని - పమగరి ।
,, గమపా - ధపధనీధ - పనిధా । ప - ధపమపమగరి - గమూగరిప - న్నిప ।

7. , - న్నిపగరిప - నీధ - పధనిధాపమ । పగామగరిపన్ని - పరిగ - రిగమ - పధ ।
ప - మపధనిప - నీధ - నిపరిగరి - పరి । , - పనిధ పధమపధనిపా - పనిధప ।

8. , - మగగరిప - పనిధపా - మగరి - గమ । గధపమ - పమపగా మగరి - గమపని
, ద - నిరిపా - పరిగ - రిగమగరి - మగ । , గరిప నిధ నిరీ పనిధ - పానిధ ।
మ-పమగరిప ॥

రెండావృత్తస్వరములు 128 అక్షరములు

1. ,,,,,, - నీధపధ - మపమాగ । రిగమ - పమగరి - పరిగ - పరి - న్నిపన్నిధ ।
, - నిపరి - గమ - గరి - పమగ - రిగమపమ - । ధపనిధప - మపధపమగరి - గమపధ ।

ప - మపధనిప - పధని - పనిధ - నిధని - ప । రిపరిప - నిరిప - నిపనిధప - ధనిపరీ।
ప - నిధనిపా - నిపరిగమ - రిగపరి - ప । గరి - పనిధనిపరీ - పనిధపమ - ధప ।

ఇటులనే అభ్యసించిన యెడల స్వరప్రస్తార జ్ఞానము కలుగును.

పల్లవిని మొదట చౌకమాగాను మధ్యకాలమగను, తదుపరి పై కాలమాగాను త్రికాలములు చేసి పాడవలయును.

రాగప్రకరణము

రాగశబ్దార్థము

శ్లో॥ యోయమ్ధ్వని విశేషస్తుస్వరవర్ణ విభూషితః ।
రంజకోజన చిత్తానాం సరాగః కథితోహ్యసౌ ॥

తా॥ రాగమనగా, స్వరవర్ణములచే అలంకరింపబడి, జనుల చిత్తమును ఆనందింప చేయునట్టి ధ్వని విశేషము రాగమనంబడును.

శ్లో॥ స్థాయీరోహ్యవరోహిచ సంచారీత్యథ లక్షణమ్ ।
స్థిత్వాస్థిత్వాప్రయోగః స్యాదేకైకస్యస్వరస్యతు ॥

శ్లో॥ స్థాయీవర్ణస్సవిజ్ఞేయః పరావవ్వర్ణనామకౌ ।
ఏతత్సమ్మిశ్రణాద్వర్ణస్సంచారీ పరికీర్తితః ।

తా॥ రాగము. స్థాయి, ఆరోహి, అవరోహి, సంచారి, మని నాలుగు విధములు. అందు ఒక్కొక్క స్వరమును విశేషంబుగా నిలిచి నిలిచి పాడుట స్థాయియనబడును. స్వరములు సరిగ నుపధనిసగని క్రమముగా హెచ్చుట ఆరోహియనబడును. సనిధపమగరిస యని క్రమముగా తగ్గుట అవరోహియనంబడును. ఈ మూటి యొక్కచోట సంచారి యనబడును.

శ్లో॥ షాడవౌడవ సంపూర్ణ భేదాద్రాగ స్త్రిధామతః ।
ఔడవః పంచభిఃప్రోక్త స్స్వరైర్షడ్భిస్తుషాడవః
సంపూర్ణస్సప్తభిర్జ్ఞేయ ఏవంరాగస్త్రిధానతః॥

శా॥ రాగములు - షాడవము, ఔడవము, సంపూర్ణము అని మూడువిధములు. అందు ఔడవము ఐదుస్వరములును, షాడవము ఆరుస్వరములును, సంపూర్ణము సప్త స్వరములును, కలిగియుండును.

ఉదాహరణము

	ఆరోహణము.	అవరోహణము.
సంపూర్ణము ...	స రి గ మ ప ధ ని స - స ని ధ ప మ గ రి స ॥	
షాడవము ...	స రి గ మ ప ధ స - స ధ ప మ గ రి స ॥	
ఔడవము ...	స రి గ మ ప స - స మ గ రి స ॥	

ఈ సంపూర్ణ షాడవ ఔడవములలో సంపూర్ణము ఒక్క భేదమును, షాడవము ఆఱు భేదములును, ఔడవము పదిహేను భేదములును గలిగి ఇరువదిరెండు భేదంబు అయ్యెను. వాటి మూర్ఛనాప్రస్తార మిట్లింద వ్రాయబడుచున్నది.

— మూర్ఛనాప్రస్తారము —

అవగా, జన్యరాగ ప్రస్తారము

	ఆరోహణము.	అవరోహణము.
సంపూర్ణము ...	1. స రి గ మ ప ధ ని స - స ని ధ ప మ గ రి స ॥	

ఈయొక్క దీన్ని సంపూర్ణభేదము.

షాడవములు ...	1. స రి గ మ ప ధ స	- స ధ ప మ గ రి స ॥
,,	2. స రి గ మ ప ని స	- స ని ప మ గ రి స ॥
,,	3. స రి గ మ ధ ని స	- స ని ధ మ గ రి స ॥
,,	4. స రి గ మ ధ ని స	- స ని ధ మ గ రి స ॥
,,	5. స రి మ ప ధ ని స	- స ని ధ ప మ రి స ॥
,,	6. స గ మ ప ధ ని స	- స ని ధ ప మ గ స ॥

ఈ 6న్ను షాడవ భేదములు.

ఔడవములు	1. స రి గ మ ప స	- స ప మ గ రి స ॥
,,	2. స రి గ మ ధ స	- స ధ మ గ రి స ॥
,,	3. స రి గ మ ని స	- స ని మ గ రి స ॥
,,	4. స రి గ మ ధ స	- స ధ మ గ రి స ॥

,,	5. స రి గ మ ని స - స ని మ గ రి స ॥
,,	6. స రి గ ధ ని స - స ని ధ గ రి స ॥
,,	7. స రి మ ప ధ స - స ధ మ ప రి స ॥
,,	8. స రి మ ప ని స - స ని మ ప రి స ॥
,,	9. స రి మ ధ ని స - స ని ధ మ రి స ॥
,,	10. స రి మ ధ ని స - స ని ధ మ రి స ॥
,,	11. స గ మ మ ధ స - స ధ మ మ గ స ॥
,,	12. స గ మ మ ని స - స ని మ మ గ స ॥
,,	13. స గ మ మ ధ ని స - స ని ధ మ మ గ స ॥
,,	14. స గ మ ధ ని స - స ని ధ మ గ స ॥
,,	15. స మ మ ధ ని స - స ని ధ మ మ స ॥

✻ 15వ్వ ఔడవభేదములు

✻ పై నుదహరించబడిన సంపూర్ణ, షాడవఔడవములచే గలిగిన 22 భేదంబులకు అవరోహణములు 22 లో సంపూర్ణ అవరోహణమును ఒక్కొక్క మాఱును, షాడవ అవరోహణములు 6-లో ఒక్కొక్కదానిని ఒక్కొక్కమాఱును, ఔడవ అవరోహణములు 15 లో ఒక్కొక్కదానిని ఒక్కొక్కమాఱును గ్రహించుటచే 484 భేదములగును. అవి ఎట్లనగా :

సంపూర్ణ అవరోహణము ఒక్కదానిని	...	22
షాడవ అవరోహణముల ఆఱింటిచే	...	132
ఔడవ అవరోహణముల పదిహేనింటిచే	...	330
మొత్తము		484

✻ 484 జన్యరాగములు వివర మీక్రింద వ్రాయబడుచున్నవి.

సంపూర్ణ సంపూర్ణభేదము 1 = అనగా, ఆరోహణమందును అవరోహణమందును సంపూర్ణస్వరముగా నుండునది.

సంపూర్ణ షాడవ భేదములు 6 = అనగా ✻ ఆఱింటికిని ఆరోహణమందు సంపూర్ణముగానుండి అవరోహణములో ఒక్కొక్క స్వరము వర్జ్యము చేయు భేదము లుండినది.

సంపూర్ణ ఔడవభేదములు 15 = అనగా, ఈ పదిహేనింటికిని ఆరోహణము నందు సంపూర్ణముగానుండి అవరోహణములో రెండేసి స్వరములు వర్జములు చేయు భేదము లుండునవి.

షాడవ సంపూర్ణ భేదములు 6 = అనగా, ఈ ఆఱింటికిని ఆరోహణములో ఒక్కొక్క స్వరము వర్జమై అవరోహణము నందు సంపూర్ణముగా నుండునవి.

ఔడవ సంపూర్ణ భేదములు 15 = అనగా, ఈ పదిహేనింటికిన్ని ఆరోహణము నందు రెండేసి స్వరములు వర్జములై అవరోహణమునందు సంపూర్ణముగా నుండునవి.

షాడవ షాడవ భేదములు 36 = అనగా, ఒక్కొక్క షాడవ అవరోహణములను ఆఱేసి షాడవ అవరోహణములను జేర్చుటచే ఆరార్లు 36 భేదంబులగును.

షాడవ ఔడవ భేదములు 90 = అనగా, ఒక్కొక్క షాడవ ఆరోహణమునకు పదిహేనేసి ఔడవ అవరోహణములను జేర్చుటచే ఆరుపదిహేన్లు 90 భేదంబు లగును.

ఔడవ షాడవ భేదములు 90 = అనగా, ఒక్కొక్క ఔడవ ఆరోహణమునకు ఆఱేసి షాడవ అవరోణములను జేర్చుటచే పదిహేనార్లు 90 భేదంబులగును.

ఔడవ ఔడవ భేదములు 225 = అనగా, ఒక్కొక్క ఔడవ అవరోహణమునకు పదిహేనేసి ఔడవ అవరోహణములను జేర్చుటచే పదిహేను పదిహేనులు 225 భేదంబులగును.

ఇట్లు ఒక్కొక్క మేళకర్త రాగముయొక్క ఆరోహణ అవరోహణము నందు సప్తస్వరములను సంపూర్ణముగా వ్రాసి, దాని క్రింద షడ్జ భేదముల క్రిరా రము స్పష్టంబుగా జేర్చునవి జన్యరాగము అవంబడును. అట్టి జన్యరాగములు మేళకర్తరాగ మొక్కింటికి 484 చొప్పున 72 మేళకర్తలకును, 34848 జన్యరాగ ములు పుట్టెను. అది నీట్లనిన ?

శుద్ధవికృతి భేదములచే గలిగిన		
సంపూర్ణ సంపూర్ణ మేళకర్తలు	...	72
సంపూర్ణ షాడవ రాగములు	...	432
సంపూర్ణ ఔడవరాగములు	...	1080
షాడవ సంపూర్ణ రాగములు	...	432
షాడవ షాడవ రాగములు	...	2592
షాడవ ఔడవ రాగములు	...	6480
ఔడవ సంపూర్ణ రాగములు	...	1080
ఔడవ షాడవ రాగములు	...	6480
ఔడవ ఔడవ రాగములు	...	16200
	మొత్తము	34848

ఈ 34848 రాగములలోగాక వక్రరాగములు అనేకములు గలవు.

మార్గదాయప్రకారము సంపూర్ణము

రాగ భేదములు

శ్లో॥ శుద్ధశ్ఛాయా లగోమిశ్ర ఇత్యేకైక మపిత్రిధా ।
శాస్త్రోక్త నియమాదన్యచ్ఛాయయా మిశ్రణాదపి ॥

శా॥ పై నుదహరించిన సంపూర్ణ షాడవ ఔడవ రాగములనునవి, శుద్ధము, ఛాయాలగము, మిశ్రము అని ఒక్కొక్కటి మూడువిధములు గా నున్నవి. శాస్త్రమందు చెప్పబడిన నియమప్రకారము పాడునట్టి రాగములు శుద్ధము అనంబడును. అన్యరాగచ్ఛాయితో గలిసిన రాగములు ఛాయాలగ మనంబడును. ఈ శుద్ధఛాయాలగముతో చేసిన రాగములు మిశ్రము అనంబడును.

శుద్ధరాగముల కుదాహరణము:—దేవక్రియ, కళ్యాణి, హరికాంభోజి, సామంతి, భాండి, సుందక్రియ, పరాళి, ముఖారి, మొదలగునవి.

ఛాయాలగముల కుదాహరణము:—దేశి, కరంజి, భల్లాతి, బిలహరి, శాళి, రామక్రియ, అహీరి మొదలగునవి.

పక్రమముల కుదాహరణము— మేఘరంజి, మలహరి, మంజారి, భూర్జరి. ఘంటారవము, గౌళ, సారంగ, లలిత మొదలగునవి.

మఱియు, ఈ రాగములకు రాగాంగ, ఉపాంగ, క్రియాంగ దేశాంగములని నాలుగు భేదములు లవు. ఈ దేశాంగమునే భాషాంగమనియు వదుదురు. రాగాంగ మనగా, సంపూర్ణములైన మేళకర్త రాగములకు పేరు. ఉపాంగమనగా, షాడవషాడ వాది భేదము లచే బుట్టిన రాగములు. క్రియాంగమనగా, రాగస్వరములను వక్రము చేయగా బుట్టినవి. దేశాంగమనగా, రెండేసి రాగములను గలుపుటవలన బుట్టురాగ ములు. ఆయా రాగములకు న్యాసాంశ గ్రహస్వరములు గలవు. పిట్టవలన రాగ స్వరూపము చక్కగా నేర్పడుచున్నది.

న్యాసాంశ గ్రహస్వర లక్షణము

శ్లో॥ గీతాదౌ స్థాపితోయస్తు సగ్రహస్వర ఉచ్యతే ।
న్యాసస్వరస్తు విజ్ఞేయో య స్తద్గీతి సమాపకః ।
బహుశోయః ప్రయోగేషు సోయమంశ స్వరోమతః ॥

తా॥ రాగము నారంభించు నపుడేమి, మధ్య మధ్య సంగతి నారంభించు నపుడేమి, ఆస్వరములలోనే నిలుపబడునది. గ్రహస్వరమనఁబడును. ఒక్కొక్క రాగ మును ఆలాపించునపుడు సంగతి విన్యాసముయొక్క చివరస్వరమునాద నిలుపుట న్యాస స్వరమనంబడును. ఆయా రాగములలో సంగతిపాటి పాడునప్పుడు ప్రయో గములందు విస్తారమై మాటిమాటికి ఉపయోగింపబడి రక్తియిచ్చునట్టి స్వరము అంశ స్వరమనంబడును. ఇట్లు ఆయా రాగములయొక్క రూపమేర్పడుటకు న్యాసాంశ గ్రహస్వరములు ఈ యీ రాగములకు నివి యివి యని ప్రాచీనులు కొన్ని రాగము లకు నిర్ణయించి యున్నారు.

రాగరసములు

శ్లో॥ సాయంగేయో రసేవీరే శంగారే చేతకీర్తితం ।
సంగ్రామే వీరరూపం లాలనేహాస్యగీర్తనం।

గానేషాడవరాగాణాం గదితం పూర్వసూరిభిః ॥
వ్యాధినాశే శత్రునాశే భయశోక వినాశనే
ఔడవాస్తు ప్రగతవ్యా గ్రహశాన్త్యర్థకర్మణి ॥

శా॥ సంపూర్ణరాగములు. వీర, శృంగార, కరుణ, హాస్యరస ప్రతిపాదకములు, షాడవరాగములు యుద్ధములందు వీరరస ప్రధానమగునట్లు ఉపయోగింపవలయునవియు, ఔడవరాగములు శత్రు, వ్యాధి, భయ, శోకవినాశమందును, గ్రహశాంతి ప్రయోజనమగల కర్మలయందును, ఉపయుక్తములని చెప్పంబడియె. ఆవగా, కవయుక్తములయిన రాగములనబట్టి పదకీర్తనలు మొదలగునవి చేయవలె ననియు, పదకీర్తనల మొదలగు వాట్లయొక్క భావార్థములనుబట్టి రాగములను ఉపయోగింప వలెననియు నెఱుంగునది,

శుద్ధ మధ్యమరాగముల చక్రములు.

1. చక్రము			
రి	గ	ధ	ని
శు	శు	శు	శు
శు	శు	శు	కై
శు	శు	శు	శా
శు	శు	చ	కై
శు	శు	చ	శా
శు	శు	ష	శా

2. చక్రము.	శురి - సా, గ
3. చక్రము.	శురి - అం, గ
4. చక్రము.	చరి - సా, గ
5. చక్రము.	చరి - అం, గ
6. చక్రము	షరి - అం, గ

ఈ మొదటి చక్రమందువలెనే దైవత నిషాదములు మాత్రము ప్రతిచక్రము నందును అనుభేదములనుచుందును. ఇట్లే ప్రతిమధ్యమ రాగముల మూపించుచుది.

1. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
1 కనకాంగి	,, శు శు శు ,, శు శు
2 రత్నాంగి	,, శు శు శు ,, శు శై
3 గానమూర్తి	,, శు శు శు ,, శు శా
4 వనస్పతి	,, శు శు శు ,, చ శై
5 మానవతి	,, శు శు శు ,, చ శా
6 తానరూపి	,, శు శు శు ,, మ శా

2. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
7 సేనాపతి	,, శు పా శు ,, శు శు
8 హనుమత్తోడి	,, శు పా శు ,, శు శై
9 ధేనుక	,, శు పా శు ,, శు శా
10 నాటకప్రియ	,, శు పా శు ,, చ శై
11 కోకిలప్రియ	,, శు పా శు ,, శు శా
12 రూపవతి	,, శు పా శు ,, మ శా

3. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
13 గాయకప్రియ	,, శు అం శు ,, శు శు
14 వసుధారణము	,, శు అం శు ,, శు శై
15 మాయామాళవగౌళ	,, శు అం శు ,, శు శా
16 చక్రవాకము	,, శు అం శు ,, చ శై
17 సూర్యకాంతము	,, శు అం శు ,, చ శా
18 హాటకాంబరి	,, శు అం శు ,, మ శా

4. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
19 ఝంకారధ్వని	,, చ పా శు ,, శు శు
20 నతభైరవి	,, చ పా శు ,, శు శై
21 కీరవాణి	,, చ పా శు ,, శు శా
22 ఖరహరప్రియ	,, చ పా శు ,, చ శై
23 గౌరీమనోహరి	,, చ పా శు ,, చ శా
24 వరుణప్రియ	,, చ పా శు ,, మ శా

గానేషాడవరాగాణాం గదితం పూర్వసూరిభిః ॥
వ్యాధినాశే శత్రునాశే భయశోక వినాశనే
ఔడవాస్తు ప్రగతవ్యా గ్రహశాన్త్యర్థకర్మణి ॥

తా॥ సంపూర్ణరాగములు. వీర, శృంగార, కరుణ, హాస్యరస ప్రతిపాదకములు, షాడవరాగములు యుద్ధములందు వీరరస ప్రధానమగునట్లు ఉపయోగింపవలయునవియు, ఔడవరాగములు శత్రు, వ్యాధి, భయ, శోకవినాశమందును, గ్రహశాంతి ప్రయోజనమగల కర్మలయందును, ఉపయుక్తములని చెప్పంబడియె. అనగా, తపయుక్తములయిన రాగములనుబట్టి పదకీర్తనలు మొదలగునవి చేయవలె ననియు, పదకీర్తనలు మొదలగు వాట్లయొక్క భావార్థములనుబట్టి రాగములను ఉపయోగింప వలెననియు నెఱుంగునది.

శుద్ధ మధ్యమరాగముల చక్రములు.

1. చక్రము			
రి	గ	ధ	ని
శు	శు	శు	శు
శు	శు	శు	శ్రీ
శు	శు	శు	శా
శు	శు	చ	శ్రీ
శు	శు	చ	శా
శు	శు	మ	శా

2. చక్రము.	శురి - సా, గ
3. చక్రము.	శురి - అం, గ
4. చక్రము.	చరి - సా, గ
5. చక్రము.	చరి - అం, గ
6. చక్రము	మరి - అం, గ

ఈ మొదటి చక్రమందువలెనే దైవత నిషాదములు మాత్రము ప్రతిచక్రము లందును ఆయాభేదములగునుండును. ఇట్లే ప్రతిమధ్యమ రాగముల మార్పొందుచునది.

1. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
1 కనకాంగి	,, శు శు శు ,, శు శు
2 రత్నాంగి	,, శు శు శు ,, శు శై
3 గానమూర్తి	,, శు శు శు ,, శు శా
4 వనస్పతి	,, శు శు శు ,, చ శై
5 మానవతి	,, శు శు శు ,, చ శా
6 తానరూపి	,, శు శు శు ,, ష శా

2. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
7 సేనాపతి	,, శు సా శు ,, శు శు
8 హనుమత్తోడి	,, శు సా శు ,, శు శై
9 ధేనుక	,, శు సా శు ,, శు శా
10 నాటకప్రియ	,, శు సా శు ,, చ శై
11 కోకిలప్రియ	,, శు సా శు ,, శు శా
12 రూపవతి	,, శు సా శు ,, ష శా

3. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
13 గాయకప్రియ	,, శు అం శు ,, శు శు
14 వసుళాభరణము	,, శు అం శు ,, శు శై
15 మాయామాళవగౌళ	,, శు అం శు ,, శు శా
16 చక్రవాకము	,, శు అం శు ,, చ శై
17 సూర్యకాంతము	,, శు అం శు ,, చ శా
18 హాటకాంబరి	,, శు అం శు ,, ష శా

4. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
19 ఝంకారధ్వని	,, చ సా శు ,, శు శు
20 నతభైరవి	,, చ సా శు ,, శు శై
21 కీరవాణి	,, చ సా శు ,, శు శా
22 శరమారప్రియ	,, చ సా శు ,, చ శై
23 గౌడమనోహరి	,, చ సా శు ,, చ శా
24 వరుణప్రియ	,, చ సా శు ,, ష శా

5. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
25 మోహనరంజని	,, చ అం శు ,, శు శు
26 వాచస్పతి	,, చ అం శు ,, శు శ్రా
27 పరశాంగి	,, చ అం శు ,, శు శా
28 హరికాంభోజి	,, చ అం శు ,, చ శ్రా
29 ధీరశంకరాభరణము	,, చ అం శు ,, చ శా
30 నాగానందిని	,, త అం శు ,, ష శా

6. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
31 యాగప్రియ	,, ష అం శు ,, శు శు
32 రాగవర్ధని	,, ష అం శు ,, శు శ్రా
33 గాంగేయభూషణి	,, ష అం శు ,, శు శా
34 నాగధీశ్వరి	,, ష అం శు ,, చ శ్రా
35 శూలిని	,, ష అం శు ,, చ శా
36 చలనాట	,, ష అం శు ,, ష శా

7. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
37 సాలగము	,, శు శు ప్ర ,, శు శు
38 జలార్ణవము	,, శు శు ప్ర ,, శు శ్రా
39 రుద్రాలవరాళి	,, శు శు ప్ర ,, శు శా
40 నవనీత	,, శు శు ప్ర ,, చ శ్రా
41 పావని	,, శు శు ప్ర ,, చ శా
42 రఘుప్రియ	,, శు శు ప్ర ,, ష శా

8. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
43 గవాంభోధి	,, శు సా ప్ర ,, శు శు
44 ధవప్రియ	,, శు సా ప్ర ,, శు శ్రా
45 శుద్ధవసంతవరాళి	,, శు సా ప్ర ,, శు శా
46 షడ్విధమార్గిణి	,, శు సా ప్ర ,, చ శ్రా
47 సువర్ణాంగి	,, శు సా ప్ర ,, చ శా
48 దివ్యమణి	,, శు సా ప్ర ,, ష శా

9. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
49 ధవళాంబరి	,, శు అం ప్ర ,, శు శు
50 కామవాయసి	,, శు అం ప్ర ,, శు శా
51 కామవర్ధని	,, శు అం ప్ర ,, శు శా
52 కామప్రియ	,, శు అం ప్ర ,, చ శా
53 గమనశ్రమ	,, శు అం ప్ర ,, చ శా
54 విశ్వంబరి	,, శు అం ప్ర ,, చ శా

10. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
55 శ్యామలాంగి	,, చ సా ప్ర ,, శు శు
56 షణ్ముఖప్రియ	,, చ సా ప్ర ,, శు శా
57 సింహేంద్రమధ్యమ	,, చ సా ప్ర ,, శు శా
58 హేమవతి	,, చ సా ప్ర ,, చ శా
59 ధర్మవతి	,, చ సా ప్ర ,, చ శా
60 నీతిమతి	,, చ సా ప్ర ,, చ శా

11. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
61 కాంతామణి	,, చ అం ప్ర ,, శు శు
62 రిషభప్రియ	,, చ అం ప్ర ,, శు శా
63 లతాంగి	,, చ అం ప్ర ,, శు శా
64 వాచస్పతి	,, చ అం ప్ర ,, చ శా
65 మేచకల్యాణి	,, చ అం ప్ర ,, చ శా
66 చిత్రాంబరి	,, చ అం ప్ర ,, చ శా

12. చక్రము	స రి గ మ ప ధ ని
67 సుచరిత్రము	,, చ అం ప్ర ,, శు శు
68 జ్యోతిస్వరూపిణి	,, చ అం ప్ర ,, శు శా
69 ధాతువర్ధని	,, చ అం ప్ర ,, శు శా
70 నాసికాభూషణి	,, చ అం ప్ర ,, చ శా
71 కోకిలము	,, చ అం ప్ర ,, చ శా
72 రసికప్రియ	,, చ అం ప్ర ,, చ శా

ఈ డెబ్బదిరెండు మేళకర్తరాగముల పేళ్ళయొక్క మొదటి రెండు వర్ణములను కాదినవ, టాదినవ, పాదిశంచక, యాద్యష్టమను వాటియందు సదరు మేళకర్తల పేళ్ళయొక్క మొదటి యక్షరసంఖ్యను (ఏకస్థానంబునను అనగా; పెంట్ట మొదట వ్రాయనట్టి సంఖ్యను ఏకస్థానమని ఎరుంగునది.) రెండవ యక్షర సంఖ్యను (దశస్థానమందును అనగా, మొదట వ్రాయబడిన సంఖ్యకు ఎడమవైపున మరియొక సంఖ్యనుంచుట దశస్థానమని కెఱుంగునది.) ఇటుల వ్రాసి చూడగా అది ఎన్నవ సంఖ్య మేళకర్త యైనదిన్ని తేటబడును ఆదెట్లనిన ?

క ఖ గ ఘ జ చ ఛ జ ఝ, ఇది కాదినవము. అనగా, క మొదలు ఝ, వరకు 9 సంఖ్యలని యెఱుంగునది. ట ఠ డ ఢ ణ త థ ద ధ ఇది టాదినవము. ప ఫ బ భ మ, ఇది పాదిశంచకము. య ర ల వ శ ష స హ, ఇది యాద్యష్టము. మేళకర్తల పేళ్ళయందు నకారము శూన్యార్థకము. ఈసంకేతంబునఁ జూచినది. ఉదాహరణము. కనకాంగి . ఈ రాగము యొక్క మొదటి రెండక్షరములలో కకారము కాదినవంబున మొదటిదిగాన, ఆ ఒకటిని ఏకస్థానంబునను నుంచి రెండవ యక్షరమగు నకారము శూన్యమగుటచే దశస్థానంబునకు సంఖ్య లేదు గాన ఇది మొదటి మేళకర్తరాగమని చెప్పవలయును చలనాట . ఈ రాగమందలి మొదటి రెండక్షరములలో చకారము కాదినవంబున ఆఱవది గాన ఏకస్థానమందు 6 ను లకారము యాద్యష్టమందు మాదవది గాన దశస్థానమందు ౧ ను వ్రాసి శివ రాగమని చెప్పవలయును ఇటుల అన్నిటియందు నూహించవలెను.

ఇటీయ ఈక్రిందవ్రాయబడిన మేళకర్తల పేర్లకుగల సంయుక్తాక్షరముయొక్క రెండవ యక్షరము నందే గణింపవలెను. సూర్యకాంతము, షణ్ముఖప్రియ, షడ్విధమార్గిణి, ధర్మవతి, సింహేంద్రమధ్యమము. ఈ రాగములయందు మాత్రము సంయుక్తాక్షరము యొక్క రెండవ యక్షరమునందే గణింప వలెనని యెఱుంగునది.

అది ఎట్లనగా? సూర్యకాంతరాగము ఎన్నవమేళకర్తయని గణించునప్పుడు సూర్య అను రెండక్షరములలో మొదటి సకారము యాద్యష్టమునందు ఏడవదిగా నెంచి, ర్య అను రెండవ అక్షరముయొక్క రకారమునందుగల క్యావడియైన యకారమునందు సంయుక్తాక్షరముగాన ఈ యకారము యాద్యష్టమునందు మొదటిదిగా నెంచి సూర్యకాంతము రాగము 17 వ మేళకర్తయని తెలియవలెను.

ఇట్లే షణ్ముఖప్రియ, షడ్విధమార్గిణి, ధర్మవతి, సింహేంద్రమధ్యమ ఈ రాగములందు మాత్రము రెండవయక్షరమందుండు సంయుక్తాక్షరముగనే గణింపవలెను.

72-మేళకర్తల స్వరస్థానములను దెలిపెడి పథకము

							రిషభము.	గాంధారము	మధ్యమము.
	1 కన	2 రత్నాం	3 గాన	4 వనస్పతి	5 మాన	6 లాప	శు	శు	శు
	7 సేనా	8 హాను	9 ధేనుక	10 నాటక	11 కోకిల	12 రూప	శు	సా	శు
	13 గాయ	14 కకు	15 మాయా	16 చక్ర	17 సూర్య	18 హాట	శు	అం	శు
	19 ఝం	20 నవాజై	21 కేరవా	22 సురహ	23 గౌరు	24 చపల	చ	సా	శు
	25 మార	26 చారు	27 సర	28 హరి	29 ధీరశం	30 నాగా	చ	అం	శు
	31 యాగ	32 రాగవ	33 గాంగే	34 వాగ	35 కూలిన	36 సలనా	ష	అం	శు
	37 సాల	38 జలా	39 ఝూల	40 నవమ	41 వావని	42 రభుప్రి	శు	శు	ప్ర
	43 నవాం	44 భవ	45 శుభపం	46 షడ్విధ	47 సువర్ణా	48 దివ్య	శు	సా	ప్ర
	49 ధవ	50 వామ	51 కామ	52 రామ	53 గమన	54 విశ్వాం	శు	అం	ప్ర
	55 శ్యామ	56 షణ్ము	57 సింహే	58 హేమ	59 ధర్మ	60 నీతి	చ	సా	ప్ర
	61 కాం	62 రిషభ	63 లతాం	64 వాచ	65 మేచక	66 చిత్రా	చ	అం	ప్ర
	67 సుచరి	68 జ్యోతి	69 ధాతువ	70 నాసి	71 కోసల	72 రక్షిక	ష	అం	ప్ర
ధైవతము	శు	శు	శు	చ	చ	ష			
నిషాదము	శు	కై	కా	కై	కా	కా			

ఈ పథకమునందు ఉదహరింపబడియున్న జెబ్బది రెండు మేళకర్తరాగముల యొక్క స్వరస్థానములను దెలిసికొనవలెనంటే ఇందు మొదట గదిలో 1 టో సంఖ్యగల కనకాంగి రాగము యొక్క స్వరస్థానములను దెలియవలసి నప్పుడు పదరు రాగమునకు పడిదిక్కునయందు రిషభగాంధార మధ్యమమును దాని క్రిందిదిక్కునయందు ధైవతనిషాదములను జూచినట్లయిన ఆ రాగముయొక్క స్వర స్థానములు స్పష్టముగా తెలియుచున్నది. ఇట్లే అన్నిటియందు మాపించునది.

శుద్ధమధ్యమ జన్యరాగములు

1. కనకాంగి—శుద్ధ-శుగ-శుమ-ప-శుధ-శుని.

కనకాంబరి	...	సరిగమపధనిధప - పనిధపమగరిగరిప
కీర్తిప్రియ	...	సరిమపధప - పనిధపమగరిప
శుద్ధముఖారి	...	సరిగమపధనిప - పనిధపమగరిప
వాగీశ్వరి	...	సరిగమపధప - పధపమగరిప
సూర్యాంబరి	...	సరిగమపనిప - పనిధపమగరిప
మోహనమల్లారు	...	సరిగమపధనిధప - పధనిధపమగరిప
భోగ-చింతామణి	...	సరిపమపధనిప - పధపమగరిగరిప
భద్రశ్రీయ	...	సగరిగమపధనిప - పధపధమగరిప
తపోల్లాసిని	...	సమరిగమపధనిప - పధపమగరిప

2. రత్నాంగి—శుద్ధ-శుగ-శుమ-ప-శుధ-శైని.

ఛేదద్యుతి	...	సరిమపధనిప - పనిధమగరిప
రిషభాంగి	...	సరిమపధనిప - పనిధపమగరిప
పుష్పవసంత	...	సరిగమపధనిప - పధనిపమగరిప
శ్రీమణి	...	సరిగపధప - పనిధపగరిప
వసంతభూపాలము	...	సరిగపధనిప - పనిధపమధమగరిప
గౌరీగాంధారి	...	సమరిగమపధనిధప - పనిధపమగరిప

శుంఠాకపము	...	సరిగమపదనిస - సనిధపమగరిస
జయసింధు	...	సరిగమపస - సనిధపమగరిస
పసలతమహోహారి	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
శివరంజని	...	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస

3. గౌపమూర్తి—సరి-సగ-సమ-ప-సధ-కాని

పాపవరాళి	...	సరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
సురటిమల్లారు	...	సరిమపనిస - సనిధపమగరిస
భిన్నపంచమము	...	సగమపధనిస - సనిధపమగరిస
గిరికర్ణిక	...	సరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
లలితతోడి	...	సరిగమపస - సనిధమగరిస
సారంగలలిత	...	సరిగమరిమపనిస - సనిధపమరిస
చాయాగౌళ	...	సరిగరిమపధనిస - సధనిపమగరిస
మంగళగౌరి	...	సమపధనిస - సనిపధమగరిస

4. పవస్పతి—సరి-సగ-సమ-ప-చధ-కాని

కర్ణాటకసురటి	...	సరిగమపధస - సనిధపమరిస
భానుమతి	...	సరిగరిమపస - సనిధపమగరిస
రసావళి	...	సరిమపధనిస - సధపమరిస
సురభూషణి	...	సరిగమపస - సనిధనిపమరిస
లీలారంజని	....	సమరిగమపస - సనిధపమగరిస
శ్వేతాంబరి	...	సరిగమపమధనిస - సనిపమగరిస
వీరవిక్రమము	...	సరిగమపధనిస - సనిపధమగరిస
సుగాత్రి	...	సమపధనిస - సధపమగరిస

5. మాపవతి—సరి సగ-సమ-ప-చధ-కాని

మనోరంజని	...	సరిమపధనిస - సనిధపమగరిస
మీనలోచన	...	సరిగమపధనిపస - సనిధపమగరిస
మంగళకేశి	...	సగమపనిధస - సనిపధపమగరిస
జయసాలేరి	...	సమరిగమపధని - ధపమగరిసనిస
పూర్వకన్నడ	...	సరిగమపమపస - సధనిధపమగరిస

ఘనశ్యామలా	...	సగమపధప - పనిధపమగరిప
పూర్వసింధు	...	పరిగమపధపనిప - పధపమధపమగరిప
మంగళ భూషణి	...	పధపనిపరిగమప - మగరిపనిపధప

6. తాపరూపి—శురి-శుగ-శుమ-ప-మధ-కాని

తపస్కీర్తి	...	సరిమపనిప - పనిధనిపమగమరిప
తిల్లశ్రీ కాళిని	...	పరిగమపధనిప - పనిపమగరిప
శృంగారిణి	...	పరిగమపప - పనిధపమగరిప
దేశ్యనారాయణి	...	పరిగమపనిప - పనిధనిపమరిప
సింధుమాలవి	...	పరిగమపధనిపనిప - పనిపమరిప
ఛాయానారాయణి	...	పపమపధనిప - పనిధనిపమగరిప
దేశ్యసురటి	...	పమరిగమపధని - పమగరిపనిప
గౌళమాళవి	...	పరిగమపధనిపనిప - పపధనిపమగరిప
శ్రీమాళవి	...	పరిగమపనిధనిపప - పపమగరిప

7. సేనావతి—శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-శుని

సేనాగ్రణి	...	పరిగరిమపనిప - పనిధపమగరిప
సింధుగౌరి	...	పగరిగమపప - పధపమగరిప
సైంధవగౌళి	...	పరిగమపధనిప - పనిధమగమరిప
ఈశగౌళ	...	పమగమపధనిప - పధపధమగరిప
ఛాయాగౌరి	...	పరిమగమపనిధనిప - పనిధపమగమరిప
భోగి	...	పగమపధనిధప - పనిధపమగప
చింతామణి	...	పరిగమపమపధనిప - పధనిపమగరిప
భానుగౌళ	...	ధపరిగమపధని - ధపమగరిపనిధప
ఛాయామాళవి	...	మగరిగమపధనిదప - పనిధపమగమరిప
గౌళచంద్రిక	...	పరిమపధప - పనిధపగరిప

8. హనుమత్తోడి—శురి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

తోడి (శుద్ధ)	...	పరిగమధనిప - పనిధమగరిప
భక్తాళి	...	పగమపనిప - పనిధపమగరిప
[illegible]తోడి	...	పరిగమపధనిప - పనిధనిధపమగరిప

భూపాలము	...	సరిగపధప - సధపమగరిస
శుద్ధధనుయస	...	సగమపధస - సధపమరిగరిస
పుణ్యాగ వరాళి	...	సరిగమపధని - నిధపమగరిపని
నాగవరాళి	...	నిసగరిగమపధ - పమగరిపని
అహిరి	...	సరిపగమపధనిస - పనిధాపమగరిస
అసావేరి	...	సరిమపధస - పనిపపధమపరిగరిస
ఛాయానాళి	...	సరిగామపమధనిస - పనిపధమగారిస
శుద్ధజీవంతము	...	ధపరిమపధ - ధపమగరిస
ఇందుహారంగనాట	...	సరిగమపమధనిస - సధపమగరిస
దేశికబంగాళ	...	సరిగపమధనిస - సధపమగరిస
శుద్ధనీవంతి	...	సరిగమపధస - సధపమగరిస
నాదనాళి	...	సరిగమపనిస - పనిధపమగరిస
చంద్రకాంతము	...	సరిగమపధనిస - పనిధపమగరిస
భానుచంద్రిక	...	పమధనిస - పనిధమగస
చంద్రికాగాళ	...	సరిగపధస - సధపమరిస
కళాపాశేరి	...	సరిగపనిస - పనిధపమగరిస
హిమాంది	...	సరిగమపధనిధస - పనిపధమగరిస

9. ధేనుక—శురి-సాగ-శుమ-వ-శుద్ధ-కానిం.

దేశ్యఆంధాళి	...	సరిగమపనిధప - సధపమగరిస
ధైర్యముఖి	...	సరిగమపధప - పనిపమపరిగరిస
దేశికరుద్రి	...	పమరిగమపనిస - పనిపధమగరిస
భిన్నషడ్జమము	...	సరిగరిపమపనిస - సధపమగరిస
శోభవరావళి	...	సగమనిధ - పమగరిప
అలితశ్రీకంతి	...	సరిగమపధనిప - పనిధపమధమగరిస
టక్క	...	సగమపమధనిస - పనిధపమగరిస
సింధుచింతామణి	...	సరిమగమధపధప - పధపమగరిప
పూర్వతరజ	...	పమగమధనిప - పనిధపమగరిస
గౌరీబంగాళ	...	ధపరిమపధని - ధపమగరిపనిధప
మాతోడ	...	సగమధనిప - పనిధమగస
మోహనాశాట	...	సగామపధపమధనినిప - పనిపధపమగస

10. నాటకప్రియ—శురి-సాగ-శుమ-వ-చధ-కైని.

నటాభరణము	...	సరిగమపధపనిస - పనిధపమగరిస
నిరంజని	...	సరిగమపధస - పనిధపమగరిస
దీపకము	...	సరిగమపధనిస - పనిధనిపమగరిస
మాగధశ్రీ	...	సగరిమపధస - పనిపగస
పూర్వరామక్రియ	...	సరిగమపనిధనిస - పనిపధమగరిస
కన్నడసౌరాష్ట్రము	...	సరిమగమధపధనిస - పనిధపమగస
వసంతకన్నడ	...	సరిగమపని - ధమపగరిపని
సింధుభైరవి	...	మపధనిధపరిగమ - గరిపనిధపమగమ
హిందోళదేశీక	...	పమరిగమపధనిస - పపనిధమగరిప
సారంగతోడి	...	పమగమపధనిధస - పనిధపమగారిస

11. కోకిలప్రియ—శురి-సాగ-శుమ-వ-చధ-కైని.

కోకిలారవము	...	సరిగరిమపధనిస - పనిధపమగరిస
కామరి	...	సరిగమపధస - పనిధపమగరిస
వర్ధని	...	సగమపమపధనిస - పనిపధపమగస
మాయాపదేశీక	...	సగమపధపనిస - పనిధపమగరిస
ధాయాసైంధవి	...	సరిగమపధపనిస - పధనిపమగరిస
సింధుప్రియ	...	సరిగమపమధనిస - పధపమగరిస
శుద్ధమంజరి	...	సగమపమధనిస - పనిపధమగరిస
వసంత నారాయణి	...	సరిగమపస - పనిధపమగరిస
శుద్ధలలిత	...	పమమధనిస - పనిపధపమగరిస

12. రూపవతి—శురి-సాగ-శుమ-వ-మధ-కైని

రాప్యవగము	...	పమపధనిస - పధనిపమగరిస
రేఖావతి	...	సరిగమపనిధస - పనిధపమగరిస
భోగపరాళి	...	సరిగమపనిస - పనిపమగరిస
సామతురంజి	...	పగపధనిస - పనిధనిపమగరిస
సామభైరవి	...	సరిగమపస - పనిపధనిపమగరిస
[illegible]వసంతము	...	మపరిగమపనిస - పనిపమరిస
[illegible]ల్యాణి	...	పమగమపదనిస - పనిపదనిపమగరి

భానుగౌళి	...	పమపధనిస - సధనిపమగస
పూర్ణస్వరావళి	...	సగమపధనిస - సధనిపమగస

13. గాయకప్రియ - శురి-అంగ-శుమ-వ-శుద్ధ-శుని

గీతప్రియ	...	సరిగమపధనిస - పధపమగరిస
కంతల కాంభోజి	...	సగమపధనిదస - సరిధపమగస
హాజ్జజ్జి	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
రామరాయణి	...	సరిమపధనిస - సపధనిపమరిస
దేవమనోహరి	...	సరిమపధనిస - సనిధపమరిస
కళ్యాణశేఖరి	...	సరిగపధస - పధపమగరిస
నవరసతుంద్రిక	...	సరిగపమధస - పధపమగరిస
కలకంఠి	...	సరిమపధనిస - సనిధపమరిస
కలగడ	...	సరిగపధనిస - సనిధపమగరిస
జలజాహరి	...	సమగమపధనిస - పధనిధపమగస
సుధవరాళి	...	సమపధనిస - సనిధపమస

14. వకుళాభరణము - శురి-అంగ-శుమ-వ-శుద్ధ-కైని

వసంతభైరవి	...	సరిగమధనిస - సనిధపమపమగరిస
వసంతమనోహరి	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
రాగతరంగము	...	సరిమపనిధస - సనిధపమగరిస
సోమరాగము	...	సరిమపనుంధనిస - సనిధపమగరిస
హంపకాంభోజి	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమరిస
సుధాకాంభోజి	...	సగగరిమపనిస - సనిపమగరిస
శ్యామచింతామణి	...	సరిమపధస - సనిపధమగరిస

15. మాయామాళవగౌళ - శురి-అంగ-శుమ-వ-శుద్ధ-కాని

మలహరి	...	సరిమపధస - పధపమగరిస
శుద్ధమలహరి	...	సరిగపమధస - పధపమగరిస
మాయకన్నడ	...	సరిమగమపనిస - సనిపమరిగరిస
మాయప	...	సగమపస - సనిధమపమగరిస
పూర్ణదేశి	...	సరిగపధస - పధపమగరిస

మంగళకైశిక	...	సమగమపమధనిప - పనిధపమగరిప
సాహేరి	...	పరిమపధప - పనిధపమగరిప
గౌళ	...	పరిగమరిమపనిప - పనిపమగమరిప
దేశ్యగౌళ	....	పరిపపధనిప - పనిధపపరిప
ధాయాగౌళ	...	పరిమగమపనిప - పనిధపమగరిప
జగన్మోహిని	...	పగమపనిప - పనిపమగారిప
తాళి	...	పరిగపధనిధప - పనిధపగరిప
నాదనామక్రియ	...	పరిగరిమపధపనీ - నిధపమగరిపనీ
పాతంగనాట	...	పరిమపధప - పనిపధపమగరిప
మేచతాళి	...	పరిగపధప - పనిధపమగరిప
రేగుప్తి	...	పరిగపధప - పధపగరిప
దేశ్యరేగుప్తి	...	పరిగరిమపధనిప - పధనిధపమగప
సమ్మతాంభోజి	...	పరిగపధనిధప - పనిధపమగరిప
గౌరి	...	పరిమపనిప - పనిధపమగరిప
లలితగౌరి	...	పరిగమపధనిప - పధపగరిప
లలితపంచమము	...	పరిగమధనిప - పనిధమపమగరిప
బిలావలి	...	పరిగపధప - పధపమరిప
పాడి	...	పరిమపనిప - పనిపధపమరిప
శుద్ధక్రియ	...	పరిపమపధప - పధపమగరిప
మేఘరంజి	...	పరిగమనిప - పనిమగరిప
పూర్వపంచమము	...	పరిగమపధ - ధపమగరిప
సురసింధు	...	పమగమపధనిధప - పనిధపమరిగరిప
తరువనిందు	...	పమగమపధనిధప - పనిధపమగరిప
సింధురామక్రియ	...	పగమపధనిప - పనిధపమగరిగప
గౌళితంతు	...	పరిగరిమపధపనిప - పనిదపమగరిప
సౌరాష్ట్రము	...	పరిగమపధనిప - పనిధాపమగరిప
భూర్జరి	...	పరిగమపధనిప - పధనిపమగరిప
అద్రిశేఖర	...	పరిగమపధనిప - పధపమగరిప
నుంజక్రియ	...	పరిమపనిప - పనిపధపమగరిప

పరజ	...	సగమపధనిప - పనిధపమగారిప
మార్దవేశ	...	పరిగపధప - పధపమగరిప
పూర్వి	...	పరిగమధనిప - పనిధపమగరిప
కన్నడబంగాళ	...	పరిమగమధపధప - పధపమగరిప
వసంత	...	సగమధనిప - పనిధమాగరిప
వసంతశ్రీయ	...	పరిగమపధపనిప - పనిపమరిప
శాళంగనాట	...	పరిమపధప - పధపగరిప

16. చక్రవాకము—శురి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

చిక్కణి	...	పరిగామపమధనిప - పనిధనిపమగారిప
కళావతి	...	పరిమపధప - పధపమగపరిప
చింపమాలిని	...	పగరిమపధనిపనిప - పపనిధపగరిప
మలయమారుతము	...	పరిగపధనిప - పనిధపగరిప
జేగవాహని	...	పరిగమపధనిధప - పనిధపమగరిప
భుజంగిణి	...	పరిపమగమనిధనిప - పనిధపమగరిప
కుంతల	...	పరిగమపధప - పధనిపమగమరిప
శుద్ధశ్యామల	...	సగపధనిప - పనిధపమగరిప
వసంతలీల	...	పరిగపధనిప - పనిధపగరిప
చంద్రకిరణి	...	పగమపమధనిప - పనిధనిపమగమరిప
వీణాధరి	...	పరిగపధనిప - పనిధపమగరిప
రుద్రసంభవ	...	పగమనిధప - పనిధమగరిప
పభోమార్దిజీ	...	పగమపధనిప - పధాపమగరిప
గజితవినోదిని	...	పగమపనిప - పనిధపమగరిప
శివానంది	...	పమగిమపధని - ధపమగరిపనిప
శశిప్రకాశి	...	పరిగమపధనిప - పనిధపగరిప
ధర్మప్రియ	...	పగమపధనిప - పనిధపమరిమగప

17. సూర్యకాంతము—శురి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

సుపర్ణీపము	...	పరిమపధనిప - పనిధపమగమరిప
అతిశ	...	పరిగమధనిప - పనిధపమగరిప
కైరవము	...	పరిగమపధనిప - పధపమగరిప
దివ్యతరంగిణి	...	పరిగమపధప - పనిధపమగరిప

నాగచూడామణి	...	సగమపదనిస - సనిధపమగస
వేణామణి	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
పాపతన్నడ	...	సరీమగమపధనిస - సనిధపమరీస
పాపంతమల్లారు	...	సగమపనిస - సనిపధమగరిప

18. హాటకాంబరి—శురి-అంగ-శుమ-ప-షధ-కాని

హితభాషిణి	...	సరిగమపనిధనిస - సనిపమగరిస
శుద్ధమాళవి	...	సగరిగమపధనిస - సనిధపమగరిప
సింహళము	...	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస
దివ్యగాంధారము	...	పమరిపధనిస - పధనిపమగపరిస
కల్లోలము	...	సపధనిస - సనిధనిపమగప
శుద్ధకన్నడ	...	పమపధనిస - సనిపమగస
హంసపటని	...	సగమపస - సపమగరిప
భూపాలతరంగిణి	...	సరిమపనిస - సనిధనిపమగమరిస
భానుచూడామణి	...	సరిగమపస - సనిధనిపమగరిప
నాగతరంగిణి	...	సరిగమపనిస - సనిపధనిపమగస

19. ఝంకారధ్వని—సరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-శుని

ఝంకారధ్రమరి	...	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
ఝంకారి	...	సరిగమపధస - సధపమగరిస
పూర్ణలలిత	...	సరిగమపస - సనిధపమగరిస
చిత్తరంజని	...	సరిగరిగమపధ - నిధపమరిగరిస
శుభాతరంగిణి	...	సమరిగమపస - సనిధపమగరిప
అమృతతరంగిణి	...	సరిగమధనిస - సధనిధపమగరిస
దేశ్యధేగడ	...	సగమపస - సనిధపమగరిప
ఛాయసింధు	...	సరీమపధస - సధపమగరిప
పూర్వపాళవి	...	సగమధనిస - సనిధపమరిస
పూర్ణలలిత	...	సరిగమధస - సనిధపమగరిస

20. సతభైరవి—చరి-సాగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

భైరవి	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిప
పూర్వభైరవి	...	సరిగమపనిధనిప - సనిధపమగరిస

ఆనందభైరవి	—	సగరిగమపధపనిస - సనిధపమగరిస
రీతిగౌళ	—	సగరిగమనిధనిస - సనిధపమగమపమగరిసా
జయంతశ్రీ	—	సగమధనిస - సనిధపమపమగస
అభేరి	—	సగమపనిస - సనిధపమగరిస
కమలాతరంగిణి	—	సరిగమపధనిస - సనిధపమరిస
నారాయణదేశాక్షి	—	సరిసగమపధపనిస - సనిధపమగరిస
నీలవేణి	—	సరిగమపధనిధస - సధపమగరిస
హిందోళము	—	సమగమధనిస - సనిధమగస
కన్నడ	—	సగమపధస - సనిధమగస
దేవక్రియ	—	సరిగమనిధని - పధమగరిసని
ఇందుఘంటారవము	—	సగమపధనిని - ధపమగరిసని
గోకిలవరాళి	—	సరిగరిమపధనిధస - పధనిధపమరిగరిస
వసంతవరాళి	—	సరిమపధస - సనిధపగరిస
మాంజి	—	సగరిగమనిధనిస - సనిధపమపగరిస
నాగగాంధారి	—	సరిగమపధని - నిధపమగరిస
భువనగాంధారి	—	సరిమపనిస - సనిధపమగస
మార్గహిందోళము	—	సరిగమపధనిప - సనిధపమగస
శుద్ధదేశి	—	సరిమపధనిస - సనిధపమగరిప
శుద్ధపాళని	—	సగమపనిస - సనిపమరిప
కపకవసంతము	—	సగమపనిధస - సనిధపమగరిప
పూర్ణషడ్జము	—	సరిగమపధనిప - సనిధపమగరిప
సారంగకాపి	—	సరిపమరిపరిమపనిప - సనిధపమగరిప
అమృతవాహిని	—	సరిమపధని - సనిధమగరిప
జంగ్ల	—	సరిగమపధనిధప - సనిధపమగరిప
హిందోళవసంతము	—	సగమపధనిధప - సనిధపమధమగప
చాపఘంటారవము	—	పగామపని - ధపమగరిపని
గోపికావసంతము	—	పమపనిధనిధస - పనిధపమగప

21. కీరవాణి—చరి-సాగ-తుమ-ప-తుధ-కాని

కీరజావళి	...	సరిగమపధనిప - పధపమగరిప
సలభూషణి	...	సరిగమపనిప - పధపమగరిప
కల్యాణవసంతము	...	పగమధనిప - పనిధపమగరిప
జయశ్రీ	...	సరిగమపధనిధప - పనిధపమగరిప
వంజీవిని	...	సరిగమపనిప - పనిధనిపమగరిప
మాధవి	...	పమగమపధనిప - పనిధపమగరిప
గగనభూపాలము	...	పమగమపథనిప - పనిధమగరిప
కర్ణాటకదేసగాంధారి...		నిసగమపా - ధాపమగరిపని
నాగదీపకము	...	సరిగమపప - పనిధమగప
పంచపంచమము	...	పగమపధనిపప - పనిధమగరిప
సామంతసారవి	...	సరిగమపథప - పనిధపమగరిప
సారవాహిని	...	సరిగరిమపధనిప - పధపమరిగరిప

22. ఖరహరప్రియ—చరి-సాగ-తుమ-ప-చధ కైని

ఉదయరవిచంద్రికా	...	పగమపనిప - పనిపమగప
కానడ	...	సరిగమపమధనిప - పనిపమపథనిధపమ
కన్నడగౌళ	...	సరిగమపనిప - పనిధపమగప
కాఫీ	...	సరిగమరిపమపథనిప - పస్థిధపమగరిప
శ్రీరాగము	...	సరిమపనిప - పనిపధనిపమరిగరిప
శ్రీరంజని	...	సరిగమధనిప - పనిధమగరిప
ముఖారి	...	సరిమపథనిధప - పనిధపమగరిప
శివముఖారి	...	సరిగపథప - పనిధపమగరిప
పూర్వముఖారి	...	పమగమపధనిధప - పనిపమగరిప
దర్బారు	...	సరిమపధనిప - పనిధపమరిగరిప
హంస్సని	...	సరిగమపనిధమపనిధనిప - పనిధపమగరిప
మధ్యమావతి	...	సరిమపనిప - పనిపమరిప
జాయకి	...	సరిగమపథపప - పనిధపమరిగారిప
శ్యాంజాపపహారంగ	...	సరిమపనిప - పనిపమరిగప
శ్రీకృష్ణప్రియ	...	సరిగమనిప - పనిపమగరిప

శైంధవి	...	నిధనిసరిగమపధని - ధపమగరిసనిధనిస
శుద్ధధన్యాసి	...	సగమపనిపస - సనిపమగస
శుద్ధబంగాళ	...	సరిమపదస - పధపమరిగరిస
శుద్ధభైరవి	...	పగమనిధస - సనిధమగరిస
మంజరి	...	సగరిగమపనిధనిస - సనిధపమగరిస
దేవరంజని	...	సగరిమపధనిస - పధపమగారిస
మాయమధ్యాసి	...	సగమపధనిధపనిస - సనిధపమధమగరిస
మణిరంగు	...	సరిమగమపనిస - సనిపమగరిస
జయంతసేన	...	సగమపధపా - సనిధపమగపా
మాళవశ్రీ	...	సగమపనిధనిపధనిస - సనిధపమగస
అభోగి	...	సరిగమధస - పధమగరిస
పాళగభైరవి	...	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
జయనారాయణి	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
కళానిధి	...	సరిగమపమధనిస - సనిధపమగరిస
పంచమరాగము	...	సనిధపనిస - సనిధపమగరిస
మనోహరి	...	సరిగమపధస - పధపమగరిస
శుద్ధమనోహరి	...	సరిగమపదస - సనిపమరిగస
దేవమనోహరి	...	సరిమపధనిస - సనిధనిపమరిస
లలితమనోహరి	...	సగమపధనిస - సనిపమగరిస
కనకవరాళి	...	సరిమపనిస - సనిధనిపమగరిస
సిద్ధసేన	...	సగరిగమపధస - సనిధమపమరిగరిస
మల్లారు	...	సరిమగమపధపస - పధపమరిస
మాళవారి	...	మరిమపధపా - పనిధపమరిగస
పూర్ణకళానిధి	...	పగమపధనిస - పధపమగరిస
శుద్ధశేళావళి	...	సరిమపనిస - సనిధనిపమగరిస
సారమతి	...	సరిగమపధనిస - సనిధమగస
బాలచంద్రిక	...	సగమపధనిస - సనిధమగరిస
వజ్రకాంతి	...	సగమపనిస - సనిధపమగరిస
పుష్పలతిక	...	సరిగమపనిస - సనిపమగరిస
దేవామృతవర్షిణి	...	సరిగమనిధనిస - సనిధపమగరిస

23. గౌరీమనోహరి—చరి-సాగ-శుమ-వ-చధ-కాని

సింహేశభైరవి	—	సగమపధస - సనిధమగరిస
వేశావళి	—	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
సామసాళవి	—	సరిగమపస - సనిధపమగరిస
నాగభూపాలము	—	సరిగమనిస - సనిమగరిస
హంసదీపకము	—	సరిగమధస - సనిధపమగరిస
నాగపంచమము	—	సధమపనిస - సధమగరిస
కోకిలదీపకము	—	సగమధనిస - సనిధమగరిస
సాలవిలంగాళ	—	సరిమపధస - సనిధపమరిస

24. పమణప్రియ—చరి-సాగ-శుమ-వ-మధ-కాని

వీరవసంతము	—	సరిగమపస - సనిధపమగరిస
గౌళపంచమము	—	సరిమపనిస - సనిపమగరిస
భాసదీపకము	—	సరిగమపధనిస - సనిపమరిస
హంసభూపాలము	—	సరిగమపస - సనిధనిపమగస
హంసభూషణి	—	సగమధనిస - సనిపగరిస
సోమదీపకము	—	సగపధనిస - సనిపమగస
గంధర్వనారాయణి	—	సమపధనిస - సనిధనిపమస
సింహేశకాపి	—	సరిమపధనిస - సనిధనిపమగస

25. మారరంజని—చరి-అంగ-శుమ-వ-శుధ-శుని

దేశముఖారి	—	సరిగమపధనిధస - సధనిధపమగరిస
రమ్యపంచమము	—	సరిగమపధనిస - సధమగరిస
శరద్ఘారి	—	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగరిస
భానుప్రతాపము	—	సమగమపధస - సధపమగరిస
కల్లోలహంసారి	—	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
హంసగాంధారి	—	సరిగమపస - సనిధపధమగరిస
దేవహంసగము	—	సగపధనిస - సపనిధపమగరిస
సింహేశవసంతము	—	సరిగమపమధనిస - సధపమగరిస

26. చారుకేశి—చరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కైని

తరంగిణి	...	సరీమగరిమపధనిధస- సనిధపమగరీస
సోమప్రతాపము	...	సపమధనిస - సనిధపమగరిస
కోకిలప్రతాపము	...	సగమపమధనిస - సనిపమగస
కన్నడపంచమము	...	పరిగమపనిప - పనిధనిపమగస
సింహేళవరాళి	...	పరిగమపమధనిస - పధపమగమరిప
గంధర్వమనోహరి	...	సరిమపస - సనిధమగరిస
చిత్స్వరూపి	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగమరిప
శుక్రజ్యోతి	....	పరిగమపధనిస - సనిపధపమగరిస
హిందోళవసంతము	...	సగమపధనిధస - సనిధపమధమగస

27. సరసాంగి—చరి-అంగ-శుమ-ప-శుధ-కాని

సరపానస	—	పరిగమధనిప - సనిధమగరిస
సురసేన	—	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
సోమముఖి	—	సగమపధనిస - సనిధపమరిమగస
కమలామనోహరి	—	సగమపనిప - సనిధపమగస
మానాభరణి	—	పరిగపమధానిస - సనిధపమగరిప
పద్మరాగము	—	పరిగమపధనిస - సనిధపమగస
దివ్యపంచమము	—	పరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
భోగలీల	—	పమగమపధనిప - పనిధపగరిప
సింహవాహిని	—	సగమపధనిప - పనిధపమగరిస
మణిమయ	—	సనిపరిగమపధ - పమగరిపనిప
హరిప్రియ	—	పరిగమపధ - పనిధపమగప
జలజవాసిని	—	పగమపనిప - పనిధపమరిస
కుమప్రియ	...	పరిగమపధనిప - సనిపమగరిప
మంజుల	...	పపనిపరిగమప - మగరిసనిధప
నయనరంజని	...	పరిగమపధపనిప - పనిపనిధమగరిప
భిన్నగాంధారి	...	పరిగమపధనీ - ధపమగమరిప
నాదవినోదిని	...	పరిగమపమధనిప - పనిపధపమగరీప
నళినకాంతి	...	పగరిమపనిప - పనిపమగరిప

28. హరికాంభోజి—చరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

కాంభోజి	...	పరిగమపధప - పనిధపమగరిప
పూర్ణకాంభోజి	—	పరిగమపధప - పధపమగరిప

శివకాంభోజి	...	సరిగమనిస - సనిపమగరిస
యదుకులకాంభోజి	...	సరిమపధస - సనిధపమగరిస
కేదారగౌళ	...	సరిమపనిస - సనిధపమగరిస
కుంతలవరాళి	...	సమపధనిధస - సనిధపమస
కాపీనారాయణి	...	సరిమపధనిస - సనిధపమగారిస
హితప్రియ	...	సరిగమధనిస - సనిధనిపమరిమగస
కేదారగౌళ	...	సరిగపధస - సధపమగరిస
బలహంస	...	సరిమపధస - సనిధపమరిమగస
నారాయణి	...	సరిమపధస - సనిధపమరిస
జంగుళా	...	ధసరిగమపధని - ధపమగరిసనిధపధస
శహన	...	సరిగమపమధనిస - సనీధపమగమరిగరిస
నరస్వతిమనోహరి	...	సరిగమధస - సధనిపమగరిస
శుభమనోహరి	...	సరిగమపధనిస , సనిధపమరిమగరిస
ఛాయాతరంగిణి	...	సరిమగమపనిస - సనిధపమగరిస
ఉమాభరణము	...	సరిగమపధని - సనిపమరిగమరిస
నారాయణగౌళ	...	సరిమపనిధనిస - సనిధపమగరిగరిస
మాళవి	...	సరిగమపనిమధనిస - సనిధనిపమగమరి
ప్రతాపవరాళి	...	సరిమపస - సధపమగరిస
పటనారాయణి	...	సరిగమధనిధస - సనిధపమగమరిస
శ్యామ	...	సరిమపధస - సధపమగరిస
మధుకైరవి	...	సరిపమపధనిస - సనిధపమస
స్వరావళి	...	పమగమపనిధనిస - సనిధపమగరిస
నాగస్వరావళి	...	సగమపధస - సధపమగస
సురటి	...	సరిమపనిస - సనిధపమగపమరిస
మాయాతరంగిణి	...	సరిమగపమనిస - సనిధపమగరిస
నాటకురంజి	...	సరిగమధనిపధనిస - సనిధపమగస
ప్రతాపనాట	...	సనిగమధపధనిస - సనిధపమగస
[illegible]వాళి	...	సనిగమధనిస - సనిధనిపమగస

కేదారగౌళ	...	సరిమధనిగపస - పనిధపమగరిస
కేదారం	...	పమగమపధనిప - పనిధపమగరిప
సింధుకన్నడ	...	పమగమరిగమపధపనిప - పనిధపమగరిస
నవరసకన్నడ	...	పగమపస - పనిధమగరిస
దేశాక్షి	...	పనిగపధప - పనిధపమగరిస
బంగాళ	...	పరిగమపమరీపస - పనిపమరిగరిప
కోకిలధ్వని	...	పరిగమధనిధప - పనిధనిపమగరిప
బహుదారి	...	పగమధపధనిప - పనిధమగప
రాగపంజరము	...	పరిమపధనిధప - పనిధమరిప
ద్విజావంతి	...	పరిమగమపధనిప - పనిధపమగరిగప
అంధాళి	...	పరిమపనిప - పనిధమరిగామరిప
రవిచంద్రిక	...	పరిగమధనిధప - పనిధమగరిప
రత్నాకారి	...	పగమపనిధనిప - పనిధపమరిప
అందోళిక	...	పరిమపనిప - పనిధమరిప

29. ధీరశంకరాభరణము—చరి-అం-తుమ-ప-పధ-రాని

శంకరాభరణము	...	పరిగమపధనిప - పనిధపమగరిప
కురంజి	...	పనిపరిగమపధ - ధపమగరిపనిప
కేదార	...	పమగమధనిప - పనిధమగమధమగరిప
భ్యాగు	...	పగమపనిధనిప - పనిధపమగరిప
హంసధ్వని	...	పరిగపనిప - పనిపగరిప
గరుడధ్వని	...	పరిగమధధనిప - పధపగరిప
నాగధ్వని	...	పరిపమగమధనిధనిప - పనిధనిపమగప
దేవగాంధారి	...	పరిగరిమపధనిప - పనిధపమగరీప
బిలహరి	...	పరిగపధప - పనిధపమగరిప
అశాణ	...	పరిధపనిప - పనిధపమగరిప
అరభి	...	పరిమపధప - పనిధపమగరిప
పసరోజ	...	పధనిపరిగమప - పగరిపనిధప
కన్నడ	...	గరిపరిగమపమధనిప - పనిపధపమధమగరిరి
బేగడ	...	పగరిగమపధనిధప - పనిధపమగరిప
శుద్ధసావేరి	...	పరిమపధప - పధపమరిప
పూర్ణచంద్రిక	...	పరిగమపధప - పనిపధపమగమరిగ
జనరంజని	...	పరిగమపధపనిప - పధపమరిప

నీలాంబరి	—	సరిగమపనిప - పనిపధనిపమగరిగప
అహిరినాట	—	పమగమపధనిప - పనిపధనిపగమగప
కోలాహలము	—	నపపమగమపథనిప - పనిధపమగరిప
సింధురాగము	—	సరిగరిమపప - పనిధపనిధమగరిప
మాహురి	—	సరిగరిమపని - ధపమగరిప
శుద్ధవసంత	—	సరిగమపనిప - సధనిపమగరిప
ధీరమతి	—	సగరిగమపమనిధప - పనిపధపపమగరిప
పూర్వగౌళ	—	పరిమగరిమపనిధనిప - పనిధపమగరిప
గౌడమల్లారు	—	సరిమపధప - పనిధమగరిప
నివర్తని	—	పరిమపప - పనిధపమగరిప
సింధుమందారి	—	సరిగమ ప - పనిధపగమధపమరిప
శంఖుక్రియ	—	పగరిమపనిప - పనిపనిమగరిప
జాలావు	—	పనిసరిగమప - మగరిపనిపని
మాండ్	—	పరిమగమపధనిప - పనిధపమగరిప

30. నాగానందివి—చరి-అంగ-శుభ-ప-మధ-కాని

ప్రతాపకోకిలము	—	పపమపధనిప - పనిపమగప
నిర్మలాంగి	—	సరిమపధప - పనిధనిపమగరిప
సింహేశపాటి	—	పమగమపథనిప - పనిధనిపమగప
సోమధూపాలము	—	సరిమపమధప - పధనిపమగరిప
లలితగంధర్వము	—	పరిగమపధనిప - పనిపగరిప
హంసగంధర్వము	—	పరిగమపప - పనిదనిపమరిప
సామంతము	—	పరిగమపధనిప - పనిధనిపమగరిప

31. యాగప్రియ—మరి-అంగ-శుభ-ప-శుధ-శుని

కలహంస	—	పరిమపథనిధప - పనిధపమరిప
నాగగంధర్వము	—	పరిమపధనిప - పధనిపమరిప
గంధర్వపన్నడ	—	పరిగపధప - పనిపపమగమరిప
హిందోళపన్నడ	—	పగమధనిప - పనిపధమగప
కలాలజంగాళా	—	పరిమపనిధప - పనిపధమగరిప
[illegible]	—	పరిగమపధప - పనిధపమగరిప

33. రాగవర్ధని—మరి-అంగ-శుమ-ప-శుద్ధ-కైశి

రాగచూడామణి	...	సరిగమపప - పనిధమరిగప
జంగ్లా కైశి	...	పగమపమధప - పనిధపమగమరిప
కామంజీజంగ్లా	...	సరిగమపధనిప - పనిపధనిపమగమరిప
హిందోళశాటి	...	సరిగమపమపప - పనిధపమగప
హిందోళదర్బారు	...	పగమపప - పనిధపమరిప
హిందోళకాశంగ	...	సరిగమపపనిప - పనిధపనిధమగమరిప

33. గాంగేయభూషణి—మరి-అంగ-శుమ-ప-శుద్ధ-కాని

గంగాతరంగిణి	—	పనిధమపగమరిప
శుద్ధజంగ్ల	—	పగమపధనిప - పనిపమగప
హిందోళకాశరి	—	పగమపమధనిప - పనిపధమరిప
హిందోళజాయకి	—	పమగమపప - పనిధపమగమరిప
గీతమూర్తి	—	సరిగమపధనిప - పనిధపమగప
కన్నడదర్బారు	—	సరిగమపధపప - పనిధపమరిప

34 వాగధీశ్వరి—మరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కైని

ఛాయాబాట	—	సరిగమపమపప - పనిధనిపమరిప
మేఘనీలాంబరి	—	పగమపధనిప - పనిపమరిప
శుద్ధశుంటాణము	—	పగమపధప - పనిధపమరిప
భానుమంజరి	—	సరిగమపనిప - పనిపమరిగరిప
భానుదీపకము	—	పమరిగమపప - పధపమగమరిప
శారదాభరణము	—	పమగమపధనిప - పనిధమపమరిప
మేఘగాంధారి	—	పరిగమపధనిప - పనిధనిపమగమరిప

35. తోలిని—మరి-అంగ-శుమ-ప-చధ-కాని

శుద్ధనీలాంబరి	—	పమరిగమపప - పనిధపమగప
శేఖరిరాగము	—	సరిగమపధనిప - పధనిపమరిగప
గానవారిధి	—	పమరిగమపధనిప - పధనిపమరిప
సింహశుంటాణము	—	పరిగమపధనిప - పనిపమగమరిప

మాధవకన్నడ	...	పరిగమపధపనిప - పనిపమరిప
మేఘవారాయణి	...	పరిగమపధప - పధనిపమరిప

36. చలనాట—మరి-అంగ-శుమ-ప-మధ-కాని

నాట	...	పరిగమపధనిప - పనిపమరిప
గంభీరనాట	...	పరిగమపధనిప - పనిధపమగరిప
కృతిరంజని	...	పరిగపధనిప - పపమగప
చిదానంది	...	పరిగమపధనిప - పనిధనిపమగమరిప
నాగపిలాంబరి	...	పమగమపధనిప - పనిధపమగప
మంజాళ	...	పరిగమపధనిప - పనిధపమగరిప

ప్రతిమధ్యమజన్యరాగములు

37. సాలగము—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

సింధునాట	...	పగరిగమనిధనిప - పనిధమగరిప
లలితమాధవ	...	పరిగమపధనిప - పనిధమగరిప
పాళవి	...	పగరిగమపధనిధప - పనిధపమగరిప
భోగపాళరి	...	పరిమపధని - ధపమగరిప
భోగవరాళి	...	పరిగమపనిధనిప - పనిపధమగరిప
ఆలాపి	...	పరిగమపధనిప - పనిధపమగరిప

38. జాలార్ణవము—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

జగజ్జ్యోతిస్సము	...	పరిమపధపనిప - పనిధపమగరిప
హంసభోగి	...	పరిగమధనిప - పనిధపమగరిప
రవిప్రభావళి	...	పరిగమధప - పధపమగరిగప
భోగరపాళి	...	పరిగమధనిప - పనిధనిపమగరిప
[illegible]	...	పరిగమపనిధప - పధనిపమగరిప
[illegible]	...	పరిగమధనిప - పనిధనిమగరిగప

39. ధూలవరాళి—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-శుద్ధ-శాని

వరాళి	...	సగరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
నటవళీవళి	...	సరిమపధనిస - సనిపమగరిస
నాగభోగి	...	సరిగమపధని - ధపమగరిసనిస
హంసనీలాంబరి	...	సరిగమధనిస - సనిపధమగరిస
మాలవబంగాళ	...	సపమపధనిస - సనిధపమగరిస
భూపాలపంచమము	...	సగరిగమపధస - సపధమగరిస
కోకిలపంచమము	...	పధనిసరిగరి - సనిధపధనిస
అమృతవర్షిణి	...	సరిగమపధనిపస - సనిపధమగరిస

40. నవనీతము—శురి-శుగ-ప్రమ-ప-చధ-శైని

పధోమణి	...	సరిగరిమపస - సనిధపమగరిస
విసాదప్రియ	...	సరిగమపనిధస - సనిపమగరిస
నాగవళీవళి	...	సరిగమధస - సనిధమగరిస
సుఖనీలాంబరి	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
పోమఘంటారాణము	...	సరిగమనిధనిస - సనిపధమగరిస
నవరస తుంతలి	...	సమపధనిస - సనిధపధమగరిస
సుఖప్రియరాగము	...	సగరిగమనిస - సనిధమగరిస
సింధుభైరవి	...	సరిగమధనిధస - సనిధపమగరిస

41. పావని—శురి-శుగ-వ్రమ-ప-చధ-శాని

ప్రభావతి	...	సరిమపధనిస - సనిధమపమగరిస
శ్యామనీలాంబరి	...	సరిగమపధనిస - సధనిధమగరిస
నటనదీశరము	...	సరిగమధనిస - సనిమగరిగస
చంద్రజ్యోతి	...	సరిగమపధస - సధపమగరిస
శుద్ధగీర్వాణి	...	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
కోకిలస్వరావళి	...	సరిగమధనిస - సధపమగరిస
సీతాంబరి	...	సరిగరిమపధనిస - సనిధపమగరిస

42. రఘుప్రియ—శురి-శుగ-వ్రమ-ప-చధ-శాని

గంధర్వము	...	మపధనిపరిగ - రిపనిపమపధనిప
రిషభశాలిని	...	సరిగమపధనిస - సనిపధమగరిస
అరితదీశరము	...	సరిగమపధనిస - సనిధనిపమగరిస

ఇందుగీర్వాణి	...	సరిగమపప - పనిపధనిపమగరిప
హంపవళీపావళి	...	సరిగమపధపనిప - పనిపమగరిప
మేచసాబేరి	...	సరిమపనిప - పనిపమగరిప
ఆనందభోగి	...	సరిగమపనిధని - ధపమగరిపనిప
మారువలతిక	...	పధనిపరిగమప - పమగరిపనిప

43 గవాంభోధి—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-శుని

విజయమధూపావళి	...	సరిగమపమపప - పనిధపమగరిప
కోకిలదీపరము	...	సరిగమనిధప - పనిధమగరిప
మేచకాంభోజి	...	సరిగమధనిప - ధనిపధమగరిప
కోకిలగీర్వాణి	...	సరిగమపధప - పనిమగరిప
మారువగౌళ	...	సరిగపమధనిప - పనిధపమగరిప
పావవ్వరావళి	...	సరిగమపనిధప - పధపధమగరిప
కలివసంతము	...	పగమపధనిప - పనిపమగప

44. భవప్రియ—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-కైని

కన్నడదీపరము	...	సరిగమధనిప - పనిధపధమపరిప
భవాని	...	సరిగమధనిప - పనిధమగరిప
సామంతపేళావళి	...	సరిగమధపధప - పధనిపమగరిప
సారంగమారువ	...	సరిగమధనిప - పనిధమపగరిప
మేచబంగాళ	...	సరిగమపనిప - పధపమగరిప
సరసీరుహాము	...	సరిగమధనిధప - పనిధమగరిప
ధవళసరసీరుహాము	...	సరిగమధపనిప - పనిధమగరిప

45. శుభపంతురావళి—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-శుధ-కాని

పంతురావళి	...	సరిగమపధనిప - పనిధపమగరిప
భానుగీర్వాణి	...	సరిగమపధనిప - పనిధమగరిప
భానుధన్యాసి	...	సరిగమనిధని - ధపమగరిపనిప
గమకసామంతము	...	పగమపనిప - పనిధపమగరిప
కమలాభరణము	...	సరిగమపనిధప - పనిధపనిధమగరిప
కనకదీపరము	...	పగమపధప - ధపమగరిపనిప
శుద్ధస్వరావళి	...	పగమపమధనిప - పనిధమగప

మారువసంతము	...	సమగమపధనిప - పనిపధమగరిప
శేఖరచంద్రిక	...	పరిగమరిధనిప - పనిధమగరిప
మేచమనోహరి	...	పగమపధపనిప - పనిధమగరిప

45. మధ్వీధమార్గిణి—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-చధ-కైపి

త్రివాహిని	...	పరిగమపధనిప - పనిధపమగరిగమరిప
ఇంద్రజోగి	...	పగరిగమపధప - పనిధనిపమగరిప
ఇంద్రధన్యాసి	...	పగమధనిప - పనిధపధమగరిప
మారువగౌళ	...	పగరిగమపధని - ధమపమగరిప
కుంతలస్వరావళి	...	పగమపధనిప - పనిధనిపమగరిప
విజయశ్రీయ	...	పగరిగమపనిధప - పధపమగరిప
శ్రీకంఠి	...	పగమపధనిప - పనిధపమగప

47. శుపర్ణాంగి—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

మారువహారాయణి	...	పరిగమపధప - పధనిపమగరిగప
సౌవీరము	...	పరిగరిమపధనిప - పనిపధపమగరిప
సాలగవేళావళి	...	పరిగమపనిధనిప - పనిధపమగప
కుంతలధన్యాసి	...	పరిగమపమధనిప - పనిధనిపమగరిప
సేవామనోహరి	...	పరిగమపధనిధప - పనిధపమగరిగప
అధీరు	...	పధనిపమగమప - మగపనిధప
మారువసారంగ	...	పనిపరిగమపమధని - ధపమగరిగప
నవరసబంగాళ	...	పరిగమధపధనిప - పనిధమగప
విజయశ్రీరాగము	...	పరిగమపనిప - పనిపమగరిప

48. దివ్యమణి—శురి-సాగ-ప్రమ-ప-మధ-కాని

కుంధుళిప్రియ	...	పరిగమపధనిప - పనిపమగరిప
కుంతలదీపరము	...	పమపధనిప - పనిధనిపమగప
జీవంతిని	...	పమపధనిప - పనిపమగప
ఆదిపంచమము	...	పరిపధనిప - పనిధనిపమగరిప
అమృతపంచమము	...	పరిగమధనిప - పనిధమగపనిప
భోగధన్యాసి	...	పగమపనిప - పనిపధనిపమగరిప

భోగివింధు	—	పమమపధనిప - పనిధనిపమప
శుద్ధగాంధారి	—	పరిగమనిప - పనిధనిపమరిప
సుఖస్వరావళి	—	పరిగమపధని - పమగరిపని

49. ధవళాంబరి—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-శుద్ధ-శుని.

స్వరాభరణము	—	పగమపధనిప - పనిధపమప
ధీరస్వరూపి	—	పరిగమపధనిప - పధనిధపమగప
కన్నడమరంజి	—	పగరిగమపధనిప - పధపమరిప
ధవళాంగి	—	పమగమపధనిధప - పనిధపమగరిప
దేవాభరణము	—	పగరిగమధనిప - పనిధనిపమగరిప
ఛాయామారువ	—	పగరిగమధనిధప - పనిధపమగరిప
నవరసచంద్రిక	—	పరిగమధనిప - పధపగరిప
ధర్మాణి	—	పరిగమనిప - పనిధపమగరిప
నవరసఆంధోళి	—	పగరిగమపధనిప - పధపమగరిగప
దేవగిరి	—	పరిమపధప - పనిధపమగరిగప

50. నామనారాయణి—శురి-అంగ-ప్రమ ప-శుద్ధ-శైని

వర్మద	—	పరిగమధనిప - పనిధమపమగరిప
నవరసగాంధారి	—	పరిగమపమధనిప - పనిధమగరిప
శేఖరకన్నడ	—	పమపధనిప - పనిధపమగప
కుమభోగి	—	పరిగమధనిప - పధనిధమగరిగప
మంజారి	—	పరిగమపనిప - పనిధమగరిప
కన్నడభోగి	—	పరిగమపనిధనిప - పనిధమగరిగప
మధుకరి	—	పరిగమపధనిప - పనిధపమగరిప
గౌరీరూపక	—	పరిమపధప - పనిధపమగరిగప
ప్రతాపము	—	పగమపధనిప - పనిధపమగరిప

51. కామవర్ధని—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-శుద్ధ-కాని

ఇందుమతి	—	పగమధనిప - పనిధపమగప
కపకపసాళి	—	పరిగమధనిప - పధపమరిప
హంసనారాయణి	—	పరిగమపప - పనిపమగరిప
రామప్రియ	—	పరిగమపధనిప - పనిధపమగరిప
కారీకంఠి	—	పరిమధనిప - పనిధపమధమగరిప

పదంతమాలవ	...	పరిగమపధనిధప - పధపమగప
భోగపదంతము	...	పపగమపధనిప - పనిధమగరిప
కిరణి	...	పరిగమపనిధనిప - పనిధపమగరిప
గమకప్రియ	...	పరిగమపనిధప - పధపమగరిప
దీపకము	...	పగమపధపప - పనిధరిపమగరిప
భోగసామంతము	...	పగమపధపప - పధనిపమగరిప

52. రామప్రియ—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కైశి

రీతిపంచ్రిక	...	పరిగమపధప - పనిధపమగరిప
రామమనోహరి	...	పరిగమపధనిధప - పనిధపమగరిప
జటాధరి	...	పగరిమపధనిప - పనిధపమగరిప
లోకరంజని	...	పగమపమధనిప - పనిధనిపమగరిప
తపస్విని	...	పగమపనిప - పనిధపమగప
శ్రీకరి	...	పరిగపధనిప - పనిధపమగప
మేఘమల్లారు	...	పగమపధనిప - పనిధపమగమరిప
యోగానంది	...	పరిగపమపధనిప - పనిధపమగప
ప్రతాపము	...	పపమపధనిప - పనిధపమగరిప
మందహాసిని	...	పరిగమపమధనిప - పనిధపమగమరీప
కాంపగమని	...	పగమపనిధప - పనిధపమధపమగరిప
కలాధరణి	...	పగరిగమపనిధని - ధపమగరిపనిప
మేఘశ్యామల	...	పగమపధనిధపప - పధనిపమగరీప
రసమనోహిని	...	పగమపధనిధప - పనిధపమగప
వేదస్వరూపి	...	పరిగమపధనిపప - పనిధనిపమగప

53. గమనశ్రీ—శురి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

గమకశ్రీయ	...	పరిగమపధనిప - పనిధపమగమరిప
శుద్ధరిసాలి	...	పగమపధప - పధపమగరిప
సుఖధ్వని	...	పగమపనిధప - పధనిపమగరిప
కన్నడమాలవ	...	పగమపధనిప - పనిధపమగప
పూర్వకళ్యాణి	...	పరిగమపధనిధప - పనిధపమగరిప
శోభకాంగి	...	పరిగమపధపనిప - పనిధధపమగరిప

గగవసరసీరుహము	—	సగరిగమపధని - ధపమగరిసనిస
హంసానంది	—	సరిగమధనిస - సనిధమగరిస

54. విశ్వంబరి—శుద్ధ-అంగ-ప్రమ-ప-మధ-శాని

విజయవసంత ము	—	పమపధనిప - పనిపమగప
కైలాశము	—	సరిగమపధనిస - పనిధనిపమగమరిస
దేశ్యమాధవ	—	సరిగమనిస - పనిపమగరిప
ఉపాసశ్యామి	—	సరిగమపధనిప - పనిపమపరిస
నాగసరసీరుహము	—	సగమపస - పనిధనిపమరిస
శ్రీమురధ్వని	—	పగమధనిస - పధనిపమగరిప
సింధుమాధవ	—	సరిగమపధ - పనిధనిపమగరిస

55. శ్యామలాంగి—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-శుద్ధ-శుని

శ్యామల	—	సగరిగమపధనిధప - పనిధపమగరిస
శిశిరజ	—	సరిగమపధనిస - పధనిధపమగప
కమలనారాయణి	—	సరిమపధనిప - పనిధపమగమరిస
నాగప్రభావళి	—	సగమపధనిస - పనిధమగరిస
దేశావళి	—	సరిగమధనిధప - పనిధమగరిస
హంసగీర్వాణి	—	సరిగమపధప - పధపమగప
దేశ్యశాటతరంజి	—	సరిగమపధపనిస - పనిధపమగరిస
నాగగీర్వాణి	—	సరిగమధనిధప - పనిధపమగరిప

56. మల్లికప్రియ—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-శుద్ధ-కైని

మలయమహారంగ	—	సరిమపధనిప - పనిధపమగరిస
శ్రీమధసారంగ	—	సరిగమపమధనిప - పధపమగరిప
భాషిణి	—	సగరిగమపనిధప - పనిధపమగరిస
పమగరి	—	సగమపధనిప - పనిధమగప
సారంగప్రమరి	—	పమపధనిధప - పనిధపమగప
[illegible]	—	సరిగమధనిప - పనిధమగరిప
[illegible]	—	సగమపమనిప - పనిధపమగరిస

కోకిలానంది	...	సగమధనిస - పనిధపమగస
దేశమాళవి	...	సరిగమపధని - నిధపమగరిసని

57. సింహేంద్రమధ్యమ—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-శుద్ధ-కాని

సీమంతిని	...	సరిగమపధనిస - చపమగరిస
మాధవమనోహరి	...	సగరిగమపనిధనిస - పనిధపమగరిప
పద్మముఖి	...	సరిగమపధనిప - పధపమగస
విజయసరస్వతి	...	సగమపధనిప - పనిపమగరిప
భ్రమరహంసి	...	సరిగమపనిస - పనిధపమగస
శుద్ధరాగము	...	సరిగమపనిస - పనిపమగరిప
భ్రమరముఖి	...	సరిగమపధనిప - పధపమగరిస
కపళహంసి	...	సరిమపధస - పనిధపమగరిప
భ్రమరకోకిలము	...	సరిమపనిధనిస - పనిధపమరిప
శేషవాదము	...	సరిగమపధస - పనిధపమగరిప
ఘంట్టాణము	...	సరిగమధనిస - పనిధమగరిప
సర్వాంగి	...	సరిమధనిస - పనిధమగపరిస
మహాద్రవియ	...	సరిగమపస - పనిధపమగరిస

58. హేమవతి—చరి-సాగ-ప్రమ-ప-చధ-కైని

సింహోరవము	...	సరిమపనిప - పనిపమరిగరిప
నలినభ్రమరి	...	సరిమపధనిప - పనిధనిపమరిస
విజయసారంగ	...	సరిగమపనిప - పనిధపమగస
భ్రమరవుత్తరి	...	సరిగమపధనిప - పధపమరిస
కనకభూషావరి	...	సగమపధనిప - పనిపమగరిప
హంసభ్రమరి	...	సరిగమపధస - పనిధపమగరిస
హేమాంబరి	...	సరిగమపధనిస - చపమగరిప
విజయసామంతము	...	సగమపధస - పనిధపమగరిప

59. ధర్మవతి—చరిసాగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

ధాన్యరాగము	...	సరిగమపధస - పనిధపమగరిప
విజయసాగరి	...	సరిగమపధస - పధపమగరిప

కంజని	—	సరిగమధప - సనిధమగసరిప
లలితసింహారవము	—	సరిగమపప - సనిపమగరిప
శుద్ధసవసీతము	—	సరిగమపనిప - సనిపమగరిప
విజయశ్రీకంతి	—	పగమపప - సనిధమగరిప
వసంతగీర్వాణి	—	సరిగమపనిధప - సధనిపమగరిప
ధీరశంకరి	—	పమపధనిప - సనిధపమగరిప

60. నీతిమంతి—చరి-సాగ-ప్రమ-వ-మధ-కాని.

మాతవనంద్రిక	—	సరిగమపధనిప - సనిపధనిపమగప
విజయరత్నాకరి	—	సరిమపధనిప - సనిపమగప
హంసపాదము	—	సరిమపధనిప - సనిధనిపమరిప
దేవకుమారవళి	—	పమగమపప - సనిపమగరిప
కైకవళి	—	సరిగమపధనిప - సనిపమగరిప
కవళశ్రీకంతి	—	సరిగమపప - సనిధనిపమరిప
కంతలరంజని	—	పమగమపధనిప - సనిపధనిపమగప
గౌరీక్రియ	—	పగమపధనిప - సనిధనిపమగప
శుద్ధగౌరీక్రియ	—	పగమపనిధనిప - సనిధపమగప

61. కాంతామణి—చరి-అంగ-ప్రమ-వ-శుద్ధ-శుని

కంతలరాగము	—	సరిగమపధనిధప - సనిధపమగమరిప
రామకుమారవళి	—	పగమపనిధపనిప - సనిధపమగరిప
కర్ణాటకతరంగిణి	—	సరిగమపనిప - సపమగరిప
విజయదీపిక	—	సరిగమపనిధప - పధనిపమగరిప
శ్రుతిరంజని	—	సరిగమపధని - నిధపమగరిప
కవళకుమారవళి	—	పరిగమపధప - సధపమగరిప
త్రిపురజయము	—	సరిగమపనిధప - సనిధపమగరిప
శుద్ధజ్యోతిష్మతి	—	పగమపప - సనిధపమగరిప
కవళసింహారవము	—	పగమపనిప - సనిధపమగరిప

62. రిమభప్రియ—చరి-అంగ-ప్రమ-వ-శుద్ధ-శ్రీ

ఆనందరమణి	—	పగమపధనిధప - సధపమగరిప
[illegible]	—	[illegible] - సనిపమరిగరిప

పద్మశాంతి	—	సరిగమపధనిస - సనిపమగరిస
బృందావనదేశాక్షి	—	సరిగమపమధస - పధపమగరిస
కనకనాథామణి	—	సరిగరిమపధనిస - పనిధపమగరిస
శుద్ధసారంగ	—	సగమపనిస - పనిపమగరిస
విజయగోత్రారి	—	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
రత్నభూషణ	—	సరిమగరిమపనిధనిస - పనిధపమగరిస

63. లతాంగి—చరి-అంగ-ప్రమ-వ-శుద్ధ-శాని

పవరత్నతోడి	—	సరిగమపధస - పనిధపమగరిస
కరుణాకరి	—	సమపధగధప - పనిధపమప
గోత్రారి	—	సరిమపధస - పనిధపమగరిస
స్వర్ణశాంతి	—	సగమపధనిస - పనిపమగస
మంజరంజని	—	పగరిమపధనిస - పనిధపమరిస
సజ్జనానంది	—	సరిగమపధనిస - పనిధపమగరిస
రత్నశాంతి	—	పరిగమపనిస - పనిపమగరిస
రుణాకారి	—	సరిగమపనిధస - పధపమరిగరిస
లీలావినోదిని	—	సరిగమపధనిధస - పనిధపమగరిస
చామండిరాగము	—	సగరిమపధస - పధనిపమగరిస
శాత్రుప్రియ	—	సరిమపధస - పనిధపమగమరిప

64. వాచస్పతి—చరి-అంగ-ప్రమ-వ-చధ-కైశి

వేదామృతవాహిని	—	సగమపనిధనిప - పనిధనిపమగరిస
విజయాభరణి	—	పరిగమపధనిధస - పనిధపమగరిప
సరస్వతీప్రియ	—	సరిగమధనిస - పనిధమగరిప
సింహస్వరూపి	—	సగమధపస - పనిపమగస
వరదవతి	—	పరిమపధస - పనిధపమరిప
శేషప్రియ	—	సగమపనిప - పనిధపమగరిస
బర్బర	—	సమరిగమధనిప - పనిధపమగరిప
రత్నాంబరి	—	సగమపస - పనిధపమరిప
ఉత్తరి	—	సగమపధనిప - పనిధపమగస

కమలాకాంతి	...	సరిగపమధనిస - సనిపమగస
భోగీశ్వరి	...	సరిగపధనిధస - సనిధపమగరిస
గగనమోహిని	...	సగపథనిస - సనిపమగస
భూపావళి	...	సరిగమపధప - సనిధపమగరిస
తరుణిసిరియు	...	సగరిగమపనిధస - సనిపమరిస

65. మేచకల్యాణి—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-చధ-కాని

అమానకళ్యాణి	...	సరిగపమపథస - సధపమపగరిస
మామిరుకళ్యాణి	...	సపమపధనిస - సనిధపగ (మ) గరిస (పమ)
శ్యామకళ్యాణి	...	సరిగమపనిస - సనిధధపమగరిస
పారంగ	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమరిగమరిస
మైత్రిభావిని	...	సరిగమపధనిస - సధపమగరిస
కుంతలశ్రీకంఠి	...	సగమపధనిస - సనిపమగరిస
కాపోద	...	సరిగమనిస - సనిపమగరిస
శుద్ధశోపల	...	సగమపస - సనిధపమగరిస
మహాదపినోదిని	...	సగమధనిస - సనిధమగస
కుంతలకుసుమావళి	...	సరిగమపమపస - సనిధనిపమగస
చంద్రకాంతము	...	సరిగమపధనిస - సనిధపమగరిస
శుద్ధరత్నభాను	...	సరిగమపస - సనిధపమగస

66. చిత్రాంబరి—చరి-అంగ-ప్రమ-ప-మధ-కాని

చతురంగిణి	...	పమగమపనిస - సనిధనిపమగమగరిస
గగనరంజని	...	సగమపస - సధనిపమగరిస
చూర్ణికావినోదిని	...	సరిగమపధనిప - సనిధనిపమగరిస
కనకభూషణి	...	పమగమపధనిస - సనిపమరిస
కాగకుంతలి	...	సరిగమపనిస - సనిపధనిపమగరిస
దేవగీర్వాణి	...	పగరిమపస - పపమగరిప
నిజశోపలము	...	సరిగమపమపప - సనిపమగస
[illegible]	...	సనిధపమపధనిపప - సనిపమగస

67. సుచరిత—మరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుద్ధ-శుని

కనకనిర్మద	—	పరిగమపమధప . పనిధపమగరిప
సత్యవతి	—	పరిమపధనిధప . పనిధపమగమరిప
రామకుంతలి	—	పరిగమపధని - ధపమగరిపనిప
సోమమంజరి	—	పగమపధప . పధపమగరిప
కుంతలభావాని	—	పరిగమపమపప . పనిధనిపమరిప
సీతాజయంతి	—	పరిగమపధనిప . పధపమగరిప
కనకగీర్వాణి	—	పరిమపమధనిప . పధపమరిప

68. జ్యోతిస్వరూపిణి—మరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుద్ధ-కైశి

జ్యోతిమతి	—	పరిమగపప . పనిధమపమరిప
శుద్ధశృతిరంజని	—	పరిమపధనిధప . పనిధపమగమరిప
భువనకుంతలి	—	పరిగమపధప . పధపమగప
కుంతలగీర్వాణి	—	పరిగమపధనిప . పధమపమగరిప
బౌడగాంధారి	—	పరిగమపధప . పనిధపమగరిప
హిందోళవేణాక్షి	—	పనిపరిగమపధ . నిధపమగరిప
కుంతలరంజని	—	పరిమపనిధనిప . పనిధపమగరిప
కుసుమభావాని	—	పరిమపధప . పనిధమపమరిప

69. ధాతువర్ధని—మరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుద్ధ-కైశి

శద్మభావాని	—	పరిగమపమధప . పనిధపమగరిప
ధాతుపంచమము	—	పరిగమపనిపప . పనిధపమరిగమరిప
కుంతలసింహారము	—	పరిమపమధనిప . పధపమరిప
ధీరశాంతి	—	పరిగమపధనిప . పధపమగరిప
లలితశోపలి	—	పనిగమపధనిధప . పనిధపమగమరిప
పలివనకుసుమావలి	—	పనిగమపమపప . పనిధనిపమరిప
బృందావనకన్నడ	—	పరిమపనిప . పనిపమరిప
తుళగిరి	—	పరిగమపధని . ధపమగరిపనిప

70. నాసికాభూషణి—మరి-అంగ-ప్రమ-ప-శుద్ధ-కైశి

గౌరీమంతి	—	పరిగమపధనిప . పనిపమగప

నాసామణి	...	సరిగమపమపస - సనిధనిపమరిస
కంతలఘంటారావు	...	సరిగమపమపస - సనిపమరిస
నిగమసంచారి	...	సగమపధనిస - సనిధనిపమరిస
నీతిపంతలి	...	సమగమపధనిస - సధనిపమగస
హంసకోకిల	...	సరిగమపధనిధస - సనిధపమగమరిస

71. కోసలము—మరి-అంగ-ప్రమ-వ-మధ-శాని

కమలామణి	...	సగమపధస - సనిధపమగమరిస
ప్రతాపసారంగ	...	సరిగమపధస - సనిధపమగస
నాగగిరి	...	సగమపధపస - సధపమగస
కాస్తుభప్రియ	...	సరిగమపధనిస - సధపమగమరిస
గౌరీనిషాధము	...	సగమపనిధస - సనిధనిపమగస
సత్యభామణి	...	సగమపధనిస - సనిధపమగస

72. రసికప్రియ—మరి-అంగ-ప్రమ-వ-మధ-శాని

కపమంజరి	...	సరిగమపధనిస - సనిపమగరిస
కపకిజ్యోతిస్మతి	...	సమపధనిస - సనిధపమస
హంసగిరి	...	సరిగమపధనిస - సనిపధనిపమగ
రీతిమల్లారు	...	సరిగమపస - సనిపధనిపమగస
గీర్వాణపదం	...	సరిగమపధస - సనిధపమగరిస
గిరికంతలి	...	సరిగమపమగమపస - సనిధనిపమగస

డెబ్బదిరెండు మేళకర్తల జన్యరాగములు

సంపూర్ణము

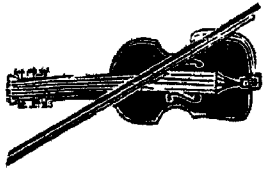

[రాగకాలనిర్ణయము]

శ్లో॥ అధవక్ష్యామి హేతాత కాలరాగ సముక్రమాత్
దేశాక్షి దేవగాంధారి భాండీ ధన్యాసి మారువాః ॥
దేవక్రియాచ మందాళీగౌరీ భూపాల ఏవచ
స్వస్వరైశ్చ ప్రవర్తంతే ప్రాతఃకాలే దినేదినే ॥

తా॥ దేశాక్షి, దేవగాంధారి, భాండీ, ధన్యాసి, మారువ, దేవక్రియ, మందాళి, గౌరి, భూపాలము అను నీ రాగములు ప్రాతఃకాలమనందు అనగా రాత్రి 3 ఘంటలు మొదలు ఉదయము 6 ఘంటల వరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ కురంజీ సాహుళీ ఘంటారావ రామక్రియా తథా
బిలహారీ మలహారీ ముఖారీ యమునాతథా
రేగుప్తీ భైరవశ్చైవ వర్తంతే సంగమేదినే ॥

తా॥ కురంజీ, సాహుళీ, ఘంటారావము, రామక్రియ, బిలహారి, మలహారి, ముఖారి, యమున, రేగుప్తీ, భైరవి అను నీరాగములు సంగమకాలమందు అనగా ఉదయము 6 ఘంటలు మొదలు 9 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ మేఘరంజీచ, సారంగా భల్లాతీ మధ్యమావతీ
దేశీ నీలాంబరీచైవ తథా మంగళదేశికా
శ్రీరాగశ్చైతు మధ్యాహ్నే వర్తంతేను దినేదినే ॥

తా॥ మేఘరంజీ, సారంగ, భల్లాతి, మధ్యమావతి, దేశి, నీలాంబరి, మంగళదేశిక, శ్రీరాగము, అను నీ రాగములు మధ్యాహ్నకాలమందు అనగా పగలు 9 ఘంటలు మొదలు 12 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ మోహనాద్యైవ కళ్యాణీ కాపిఘూర్జరికాతథా
శంకరాభరణాపూర్వీ వసంతశ్చాపరే దినే ॥

తా॥ మోహన, కళ్యాణి, కాపి, ఘూర్జరి, శంకరాభరణము, పూర్వీ, వసంత అను నీ రాగములు పరదినే అనగా పగలు 12 ఘంటలు మొదలు 3 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ నారాయణీచ హిందోళీ సౌరాష్ట్రీ తోడి రామకీ
గౌరీవరాళీకాపంతు ఉసేని మాళవస్తథా
సాయంకాలే ప్రవర్తంతే లలితాచ తథైవచ॥

తా॥ నారాయణి, హిందోళి, సౌరాష్ట్రి, తోడి, రామకి, గౌరి, వరాళి, పంతువరాళి, ఉసేని, మాళవి, లలిత, అను నీరాగములు సాయంకాలమందు అనగా మధ్యాహ్నము 3 ఘంటలు మొదలు 6 ఘంటలవరకు పాడతగినవి.

శ్లో॥ వేళావళీచ కాంభోజీ సాహేరీ బేగడ తథా
పూర్వారాత్రౌ ప్రవర్తంతే పున్నాగో నాటకాదయః॥

తా॥ వేళావళి, కాంభోజి, సాహేరి, బేగడ, పున్నాగ, నాట అను నీ రాగములు పూర్వరాత్రియందు అనగా సాయంత్రము 6 ఘంటలు మొదలు రాత్రి 9 ఘంటలవరకు పాడతగినవి.

శ్లో॥ గుండక్రియా మనోహరీతథా మంగళకైశికా
కేదార్యాహిర్యసావేర్యః బంగాళో శాళికాతథా
ఏతేరాగాః ప్రవర్తంతే మధ్యరాత్రౌ దినేదినే॥

తా॥ గుండక్రియ, మనోహరి, మంగళకైశిక, కేదార, అహిరి, ఆహేరి, బంగాళ, శాళి, అను నీ రాగములు మధ్యరాత్రియందు అనగా, రాత్రి 9 ఘంటలు మొదలు 12 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

శ్లో॥ భోగిసీ చిత్రవేళాచ కర్ణాట మరటాతథా
మంజరీచ ప్రవర్తంతే పరరాత్రౌ దినేదినే॥

తా॥ భోగిసి, చిత్రవేళ, కర్ణాట, మరట, మంజరి, అను నీ రాగములు పరరాత్రి అనగా, రాత్రి 12 ఘంటలు మొదలు 3 ఘంటలవరకు పాడదగినవి.

రాగప్రకరణము—సమాప్తము

శ్రీ

పల్లవి పాడుటకు స్వరజ్ఞానము గలుగజేయునట్టి

స్వరప్రస్తారము

చతురశ్రజాతి

1. స రి గ మ
రి గ మ ప
గ మ ప ద
మ ప ధ ని
ప ధ ని స
స ని ధ ప
ని ధ ప మ
ధ ప మ గ
ప మ గ రి
మ గ రి స

2. స గ రి మ
రి మ గ ప
గ ప మ ధ
మ ధ ప ని
ప ని ధ ప
స ధ ని ప
ని ప ధ మ
ధ మ ప గ
ప గ మ రి
మ రి గ స.

3. స రి గ రి
రి గ మ గ
గ మ ప మ
మ ప ధ ప
ప ధ ని ధ
ధ ని స ని
ని స రి స
స రి గ రి
రి గ మ గ
గ మ ప మ
మ ప ధ ప
ప ధ ని ధ
ధ ని స ని
ని స రి స
స ని ధ ని
ని ధ ప ధ
ధ ప మ ప
ప మ గ మ
మ గ రి గ
గ రి స రి
రి స ని స.

4. స గ రి గ
రి మ గ మ
గ ప మ ప
మ ధ ప ధ
ప ని ధ ని
ధ స ని స
ని రి స రి
స గ రి గ
స ధ ని ధ
ని ప ధ ప
ధ మ ప మ
ప గ మ గ
మ రి గ రి
గ స రి స.

5. స మ గ రి
రి ప మ గ
గ ధ ప మ
మ ని ధ ప
ప స ని ధ
ధ రి స ని
ని గ రి స
స ప ధ ని
ని మ ప ధ
ధ గ మ ప
ప రి గ రి
మ ప రి స
స గ మ ప
ప ధ ప ధ
ని ప మ ప
ధ మ గ మ
ప గ రి గ
గ రి గ రి
రి స రి స
స ప ధ ప
ని ప మ ప
ధ మ గ మ
ప గ రి గ
మ రి స రి
గ స ని స.

6. స మ గ మ
రి ప మ ప
గ ధ ప ధ
మ ని ధ ని
ప స ని స
ధ రి స రి
ని గ రి గ
ప ప ధ ప
ని మ ప మ
ధ గ మ గ
ప రి గ రి
మ ప రి స

7. స గ మ గ
రి మ ప మ
గ ప ధ ప
మ ధ ని ధ
ప ని స ని
ధ ప రి స
స ప ధ ప
ని ప మ ప
ధ మ గ మ
ప గ రి గ
మ రి గ రి
గ స రి స.

8. స ప రి గ
రి రి గ మ
గ గ మ ప
మ మ ప ధ
ప ప ధ ని
ద ధ ని స
ప ప ని ధ
ని ని ధ ప
ప ధ ప మ
ప ప మ గ
మ మ గ రి
గ గ రి స.

9. స రి రి గ
రి గ గ మ
గ మ మ ప
మ ప ప ధ
ప ద ధ ని
ధ ని ని స
ప ని ని ధ
ని ధ ధ ప
ధ ప ప మ

ప మ మ X
మ X X రి
X రి రి స.

10 స రి X X
రి X మ మ
X మ ప మ
మ ప ద ధ
మ ధ ని ని
ధ ని స స
స ని ద ధ
ని ధ ప మ
ప ప మ మ
మ మ X X
మ X రి రి
X రి ప ప

11. పా రి X
రీ X మ
గా మ ప
మా ప ద
పా ధ ని
ధా ని-స
పా ని ధ
నీ ధ ప
ధా ప మ
పా మ X
మా X రి
గా రి స.

12. స రీ X
రి గా మ
X మా ప
మ పా ధ
ప ధా ని

ధ ని స
స నీ ధ
ని ధా ప
ధ పా మ
ప మా X
మ గా రి
X రీ స

13. స రి గా
రి X మా
X మ పా
మ ప ధా
ప ధ నీ
ధ ని పా
ప ని ధా
ని ధ పా
ధ ప మా
ప మ గా
మ X రీ
X రి పా

14. ప మా X
రి పా మ
X ధా ప
మ నీ ధ
ప పా ని
ధ రీ స
స పా ధ
ని పా మ
ధ గా మ
ప రీ X
మ పా రి
X నీ స.

15. స గా మ
రి మా ప

X పా ధ
మ ధా ని
ప నీ ప
ప నీ ప
ని ధా మ
ధ పా X
ప మా రి
మ గా స.

16. పా రి X
ప రి X
రీ X మ
రి గా మ
గా మ ప
X మా ప
మా ప ధ
మ పా ధ
పా ధ ని
ప ధా ని
ధా ని ప
ధ నీ ప
పా ని ధ
ప నీ ధ
నీ ధ ప
ని ధా మ
ధా ప మ
ధ పా మ
పా మ X
ప మా X
మా X రి
మ గా రి
గా రి ప
X రీ ప

17. స రి గా
పా రి X
రి X మా
రీ X మ
X మ పా
గా మ ప
మ ప ధా
మా ప ధ
ప ధ నీ
పా ధ ని
ధ ని పా
ధా ని ప
ప ని ధా
పా ని ధ
ని ధ పా
నీ ధ ప
ధ ప మా
ధా ప మ
ప మ గా
పా మ X
మ X రీ
మా X రి
X రి పా
గా రి స.

18. పా రి X
ప రి గా
రీ X మ
రి X మా
గా మ ప
X మ పా
మా ప ద
మ ప ధా
పా ధ ని

ప ధ ని
ధా ని ప
ధ ని పా
పా ని ప
ప ని ధా
ని ధ ప
ని ధ పా
ధా ప మ
ధ ప మా
పా మ గ
మ గ రి
మా గ రి
మ గ రీ
గా రి స
గ రి పా.

9. స రీ గ
పా రి గ
రి గా మ
రీ గ మ
గ మా మ
గా మ మ
మ పా ధ
మా మ ధ
మ ధా ని
పా ధ ని
ధ ని స
ధా ని స
స ని ధ
ని ధ పా
ధ ప మ
ధ పా మ
మ మ గా
మ మా గ
మ గ రీ
మ గా రి
గ రి పా
గ రీ స.

10. పా రి గ
స రీ గ
స రి గా
స మా గ
పా మ గ
మ గా రి
మా గ రి
గ రీ స
గా రి స
గ రి స
రి గ మ
రి గ మా
రి గా మ
గా మ మ
మ మా గ
మ గ రి
మ గా రి
గ రి పా
గ రీ స
గ రి స

24. స రి గా
స రీ గ
పా రి గ
రి గ మా
రీ గ మ
గ మ పా
గ మా మ
గా మ మ
మ మ ధా
మ పా ధ
మా మ ధ
మ ధ పీ
మ ధ పీ
మ ధా ని
పా ధ ని
ధ ని పా
ధ పీ మ
ధా ని మ
మ ని ధా
మ పీ ధ
పా ని ధ
ని ధ పా
ని ధా మ
పీ ధ మ
ధ మ మా
ధ పా మ
ధా మ మ
మ మ గా
మా గ రి
మ గా రి
మ గ రీ
పా మ గ
మ గ రీ
మ గా రీ
మా గ రి

గ రి సా
గ రి స
గా రి స.

తిశ్రజాతి

1. స రి గ
రి గ మ
గ మ మ
మ మ ధ
మ ధ ని
ధ ని స
స ని ధ
ని ధ మ
ధ మ మ
మ మ గ
మ గ రి
గ రి స.

2. గ రి స
మ గ రి
మ మ గ
ధ మ మ
ని ధ మ
స ని ధ
రి స ని
గ రి స
ధ ని స
మ ధ ని
మ మ ధ
గ మ మ
రి గ మ
స గ రి
రి ని స.

3. స గ రి
రి మ గ
గ మ మ
మ ధ మ
మ ని ధ
ధ మ ని
ని రి మ
మ ధ ని
ని మ ధ
ధ మ మ
మ గ మ
మ రి గ
గ స రి
రి ని స.

4. గ స రి
మ రి గ
మ గ మ
ధ మ మ
ని మ ధ
మ ధ ని
రి ని మ
ధ మ ని
మ ని ధ
మ ధ మ
గ మ మ
రి మ గ
మ గ రి
రి ని స.

5. మ రి గ
మ గ రి
రి గ మ
రి మ గ
గ మ మ

గ మ మ
మ మ ధ
మ ధ మ
మ ధ ని
మ ని ధ
ధ ని స
ధ మ ని
ని స రి
ని రి స
మ ని ధ
మ ధ మ
మ ధ ని
మ ధ మ
ని మ ధ
ధ మ మ
మ మ గ
మ గ మ
మ గ రి
గ రి స
రి మ గ
రి ని స.

6. మ రి గ
గ మ రి
రి గ మ
మ రి గ
గ మ మ
మ మ గ
మ మ ధ
ధ మ మ
మ ధ మ
ని మ ధ

ధ ని మ
మ ధ ని
ని మ రి
రి ని మ
ని మ ధ
మ ధ ని
ధ ని మ
ని ధ మ
మ ని ధ
ధ మ ని
ధ మ మ
మ ధ మ
మ మ గ
మ గ మ
గ మ మ
మ గ రి
రి మ గ
గ రి మ
మ రి గ
రి మ రి
ని రి స.

7. మ రి గ
మ గ రి
రి గ మ
మ మ గ
గ మ మ
ధ మ మ
మ మ ధ
ని ధ మ
మ ధ ని
మ ని ధ
ధ ని మ
రి మ ని
ని మ రి
గ రి మ
మ ని ధ

ప ధ ని
ని ధ ప
మ ప ధ
ధ ప మ
గ మ ప
ప మ గ
రి గ మ
మ గ రి
ప రి గ
గ రి ప
ని ప రి
రి ప ని
ధ ని ప.

8. ప రి గ
మ రి గ
రి గ మ
ప గ మ
గ మ ప
మ ప ధ
ని ప ధ
ప ధ ని
ప ధ ని
ధ ని ప
రి ని ప
ప ని ధ
ప ని ధ
ని ధ ప
మ ధ ప
ధ ప మ
గ మ ప
మ ప ధ
ని ప ధ
ప ధ ని
ప ధ ని
ని ధ ప
మ ప ధ
ప మ ప
గ మ ప
మ గ మ
రి గ మ
గ రి గ
ప రి గ
రి ప రి

మ గ రి
ప గ రి
గ రి ప
ని రి ప.

9. ప రి ప
గ రి ప
రి గ రి
మ గ రి
గ మ గ
ప మ గ
మ ప మ
ధ ప మ
ప ధ ప
ని ధ ప
ధ ని ప
ప ని ధ
ని ప ని
రి ప ని
ప రి ప
గ రి ప
ప ని ప
ధ ని ప
ని ధ ని
ప ధ ని
మ ప ధ
ప మ ప
గ మ ప
మ గ మ
రి గ మ
గ రి గ
ప రి గ
రి ప రి
ని ప రి
ప ని ని
ధ ని ప

ని ప రి
ప ని ప
ధ ని ప.

10. ప రి రి
గ రి ప
రి గ గ
మ గ రి
గ మ మ
ప మ గ
మ ప మ
ధ ప మ
ప ధ ధ
ని ధ ప
ధ ని ప
ని ధ ధ
ప ధ ని
ధ ప మ
మ ప ధ
ప మ మ
గ మ ప
మ గ గ
రి గ మ
గ రి రి
ప రి గ
రి ప ప
ని ప రి
ప ని ని
ధ ని ప

11. ప రి ప
ప రి గ
రి గ రి
రి గ మ
గ మ గ
మ ప మ
మ ప ధ
ప ధ ప
ప ధ ని
ధ ని ధ
ధ ని ప
ప ని ప
ప ని ధ
ని ధ ని
ని ధ ప
ధ ప ధ
ధ ప మ
ప మ ప
ప మ గ
మ గ మ
మ గ రి
గ రి గ
గ రి.

12. ప రి
రి గా
గ మా
మ పా
ప ధా
ధ నీ
ని పా
ప నీ
ని ధా

ధ పా
మ మా
మ గా
X రీ
రి సా.

13. మ గా
రి మా
X పా
మ ధా
ప నీ
ధ పా
ప ధా
ని పా
ధ మా
మ గా
మ రీ
X సా

14. పా రి
రీ X
గా మ
మా ప
పా ధ
ధా ని
నీ ప
పా ని
నీ ధ
ధా మ
పా మ
మా X
గా రి
రీ స.

15. పా X
రీ మ
గా ప
మా ధ
పా ని
ధా ప
పా ధ
నీ ప
ధా మ
పా X
మా రి
గా స.

16. ప ప రి
రి రి X
X X మ
మ మ మ
ప ప ధ
ద ధ ని
ని ని ప
ప ప ని
ని ని ధ
ద ధ మ
మ ప మ
మ మ X
X X రి
రి రి ప

17. ప రి రి
రి X X
X మ మ
మ మ ప
ప ద ధ
ధ ని ని
ని ప ప
ప ని ని
ని ద ధ
ధ ప ప
ప మ మ
మ X X
X రి రి
రి ప ప

18. ప పా
రి రీ
X గా
మ మా
ప పా
ద ధా
ని నీ
ప పా
ప పా
ని నీ
ద ధా
ప పా
మ మా
X గా
రి రీ
ప పా.

19. పా ప
రీ ని
గా X
మా మ
పా మ
దా ధ
నీ ని
పా ప
పా ప
నీ ని
దా ధ
పా మ
మా మ
గా X
రీ రి
పా ప.

20. ప రి ప
రి X రి
X మ X
మ మ మ
మ ధ మ
ధ ని ధ
ని ప ని
ప రి ప
ప ని ప
ని ధ ని
ధ మ ధ
మ మ మ
మ X మ
X రి X
రి ప రి
ప ని ప.

21. ప ప రి
ప రి X
రి రి X
రి X మ
X X మ
X మ మ
మ మ ప
మ మ ధ
మ మ ధ
మ ధ ని
ద ధ ని
ధ ని ప
ప మ ని

ప ని ధ
ని ని ధ
ని ధ ప
ప ధ ప
ధ ప మ
ప ప మ
ప మ గ
మ మ గ
మ గ రి
గ గ రి
గ రి స

మిశ్రజాతి

1. పరిగమపధని
రిగమపధనిప
పనిధపమగరి
నిధపమగరిస.

2. పరిగమరిగ
రిగమపగమప
గమపధమపధ
మపధనిపధని
పధనిపధనిప
పనిధపనిధప
నిధపమధపమ
ధపమగపమగ
పమగరిమగరి
మగరిపగరిస.

3. పరిగరిగగమ
రిగమగమమప
గమపమపధప
మపధపధపధని
పధనిపధనిప
పనిధనిధప
నిధపధపధమ
ధపమపధపమగ
పగమపమగరి
మరిగమగరిప

4. పగరిగరిగమ
రిగగమగమమప
గమమపమపధ
మపమపధపధని
పధపధనిధనిప
పనినిధనిధప
నిధపధపధమ
ధపమపమపమగ
పగమపమగరి
మరిగమపరిగ
మగరిగగరిస.

5. పగగరిగగమ
రిగమగమమప
గపమపమపధ
మధపధపధపధని
పనినిధనిధప
పధపధనిధపధ
నిధపధపధమ
ధపమపమపమగ
పగగమగమగరి
మగగరిగరిస.

6. పగరిపరిగమ
రిమగరిగమమప
గపమపమపధ
మధపమపధపని
పనిధపధపధనిప
పధపనిపనిధప
నిధపనిధపమప
ధపమపధపమగ
పగమపమగరి
మరిగమగరిప

7. పగరిపమగమ
రిమగరిపమమప
గపమగధపధ
మధపమనిధని
పనిధపపనిప
ధపనిధనిపని
పధనిపపధప
నిపధనిమపమ
ధపమపధగమగ
పగమపరిగరి
మరిగమపరిగ.

8. పారిగమరిగ
రిగమపగమ
గామపధమప
మాపధనిపధ
పాధనిపధని
ధానిపనిప
పానిధపనిధ
నీధపమధప
ధాపమగపమ
పామగరిమగ
మాగపరిపగరి
గారిపనిరిప.

9. పరిగామరిగ
రిగమాపగమ
గమపాధమప
మపధానిపధ
పధనీపధని
ధనిపానిరిప
పనిధానిపధ
నిధపామపధప
ధపమాగమప
పమాగరిమగ
మగారిపగరి
గరీపనిరిప.

10. పరీగమరిగ
రిగామపగమ
గమాపధమప
మపాధనిపధ
పధానిపధని
ధపనీపనిప
పనీధపనిధ
నిధాపమధప
ధపామగపమ
పమాగరిమగ
మగారిపగరి
గరీపనిరిప.

11. పగామగరిగ
రిమాపమగమ
గపాధపమప
మధానిధపధ
పధనీపనిధని
ధపరిపనిప
పధాపధనిధ
నిపామపధప
ధపమాగమపమ
పగారిగమగ
మరీపనిరిగ
గపానిపనిరిప.

12. పమాగరిగమ
రిపామగమమ
గధాపమపధ
మనీధపధని

పపాని ధనిప
పపాధనిధప
నిమాపధపమ
ధగామపమగ
పరిగమగరి
మపాపరిగప

13. పపాపరిగపరి
రిరిగమరిగ
గగామమగమ
మమాపధమప
పపాధనిపధ
దధానిపధని
నినీపరినిప
పపానిధనిప
నినీధపధని
దధాపమపధ
పపామగమప
మమాగరిగమ
గగారినరిగ
రిరిపనిపరి
పపానిధనిప

14. పగరిగరిగమ
రిగగమగమమ
మధపధపధనిధ
పనిధనిధపని
ధపనిపనిరిప
నిరిపరిపగరి
పధనిధనిపధ
నిపధపధమప
ధమమమపగమ
పగమగమరిగ
మమరిగపరిప
గపధపనిప

15. పగరిగపమగ
రిమగమరిపమ
గపమపగధప
మధపధమనిధ
పనిధనిపపని
ధపనిపధరిప
పధనిధనిపధ
నిపధపధమప
ధమపమపగమ
పగమగమరిగ
మరిగరిగపరి
గపరిపరినిప

16. పపరిపగరిగ
రిగరిమగమ
గగమగపమప
మమపమధపధ
పపధపనిధని
ధధనిధపనిప
నినిపనిరిపరి
పపరిపగరిగ
పపనిపధనిధ
నినిధనిపధప
ధధపధమపమ
పమపగమగ
మమగమరిగరి
గగరిగపరిప.

17. పారిగరీగ
రీగమగామ
గామపమూప
మూపధపాధ
పాధనిధాని
ధానిపనీప
పానిధనీధ
నీధపధాప
ధాపమపామ
పామగమూగ
మూగరిగారి
గారిపరీప.

18. గరీగరీగ
రిగామగామ
గమూపమూప
మపాధపాధ
పధానిధాని
ధనీపనీప
పనీధనీధ
నిధాపధాప
ధపామపామ
పమూగమూగ
మగారిగారి
గరీపరీప.

ఖండజాతి

1. పరిగమప
రిగమపధ
గమపధని
మపధనిప
పనిధపమ
నిధపమగ
ధపమగరి
పమగరిప.

2. పరిగమగ
రిగమపమ
గమధధప
మపధనిధ
పధనిపని
ధనిపరిప

పనిధపధ
నిధపమప
ధపమగమ
పమగరిగ
మగరిపరి
గరిపనిప

3. పగరిమగ
రిమగపమ
గపమధప
మధపనిధ
పనిధపని
ధపనిరిప
పధనిపధ
నిపధమప
ధమపగమ
పగమరిగ
మరిగపరి
గపరినిప

4. పమగమప
రిపమపధ
గధపధని
మనిధనిప
పపధపమ
నిమపమగ
ధగమగరి
పరిగరిప

5. పరిపగరి
రిగరిమగ
గమగపమ
మపమధప
పధపనిధ
ధనిధపని
నిధపనిప

సనిసధని
నిధనిపధ
ధపధమప
పమపగమ
మగమరిగ
గరిగమరి
రిమరిసని.

6. మగరిగరి
రిమగమగ
గమమపమ
మధపధప
పనిధనిధ
ధపనిపని
నిరిమరిప
పధనిధని
నిపధపథ
ధమపమపమ
పగమగమ
మరిగరిగ
గపరిమరి
రినిపనిప.

7. పరిపగగ
పరిరిపగ
పపరిమగ
రిగరిమమ
రిగగరిమ
రిరిగరిమ
గమగపప
గమమగప
గగమగప
మపమధధ
మపపమధ
మమపమధ
పధపనిని
పధధపని
పపథపని
ధనిధపప
థనినిధప
ధధనిధప
పనిపధధ
పనినిపధ
పపనిపధ
నిధనిపప
నిధధనిప
పనినిధనిప
ధపధమమ
ధపపధమ
ధధపధమ
పమపగగ
పమమపగ
పపమపగ
మగమరిరి
మగగమరి
మమగమరి
గరిగపప
గరిరిగప
గగరిగప.

8. పారిగమ
రిగమప
గామపధ
మాపధని
పాథనిప
పానిథప
నీథపమ
ధాపమగ
పామగరి
మాగరిప.

9. పరిగమ
రిగామప
గమాపథ
మపాథని
పథానిప
పనినిథప
నిధాపమ
థపామగ
పమాగరి
మగారిప.

10. పరిగామ
రిగమాప
గమపాధ
మపథాని
పథనిప
పనిధాప
నిధపామ
థపమాగ
పమగారి
మగరీప.

11. పపారిగ
రిరిగమ
గగామప
మమాపథ
పపాథని
థథానిప
పపానిథ
నినీథప
థథాపమ
పపామగ
మమాగరి
గగారిప.

12. పరిగగ
రిగామమ
గమాపప
మపాథథ
పథానిని
థనినిప
పనీథథ
నిధాపప
థపామమ
పమాగగ
మగారిరి
గరీపప.

13. పరిగాగ
రిగమామ
గమపాప
మపపాథ
పథనీని
థనిపాప
పనిథాథ
నిథపాప
థపమామ
పమగాగ
మగరీరి
గరిపాప.

14. పపరిగరి
రిరిగమగ
గగమపమ
మమపథప
పపథనిథ
పపానీథ
నినీథప
థథానిప
పపనిథని
నినిపథప
పపనిథథ
నినిథపథ

దధపమప
పపమగమ
మమగరిగ
గగరిపరి
రిరిసనిస.

15. పరిరిగమ
రిగగమప
గమమపధ
మపపధని
పధధనిస
పనినిధప
నిధధపమ
ధపపమగ
పమమగరి
మగగరిస.

16. పగరిరిగ
రిమగమమ
గపమపప
మధపపదద
పనిధనిని
ధపనినిప
పధనిదధ
నిపధపప
ధమపమమ
పగమగగ
మరిగరిరి
గపరిపప.

సంకీర్ణజాతి

1. పరిగమప రిగమప
రిగమపధ గమపధ
గమపధని మపధని
మపధనిప పధనిప
పనిధనిప నిధనిప
ధనిపనిప రిపనిప
పనిధపధ పధనిధ
నిధపమప మపధప
ధపమగమ గమపమ
పమగమగ రిగమగ
మగరిగరి పరిగరి
గరిపరిప నిపరిప.

2. పరిగమగ రిగమప
రిగమపమ గమపధ
గమపధప మపధని
మపధనిధ పధనిప
పనిధగధ నిధపమ
నిధపమప ధపమగ
ధపమగమ పమగరి
పమగరిగ మగరిప.

3. పరిగరిగ మగరిగ
రిగమగమ పమగమ
గమపమప ధపమప
మపధపధ నిదపధ
పధనిధని పనిధని
ధనిపనిప రిపనిప
పనిధనిధ పధనిధ
నిధపధప - మపధప
ధపమపమ గమపమ
పమగమగ రిగమగ
మగరిగరి పరిగరి
గరిపరిప నిపరిప.

4. పరిగమగ మగరిగ
రిగమపమ పమగమ
గమపధప ధపమప
మపధనిధ నిధపధ
పధనిపని పనిధని
ధనిపరిప రిపనిప
పనిధపధ పధనిధ
నిధపమప మపధప
ధపమగమ గమపమ
పమగరిగ రిగమగ
మగరిపరి పరిగరి
గరిపనిప రిపనిప.

5. పారిగమరిగపని
రిగమపగమరిగ
గామపధమపగమ
మాపధనిపధమప
పాధనిపధనిపధ
ధానిపరినిపధని
నీపరిగపరినిప
పానిధపనిధపని
నీధపమధపనిధ
ధాపమగపమధప
పామగరిమగపమ
మాగరిపగరిమగ
గారిపనిరిపగరి
రిపనిధపనిరిప.

6. పరిగమరిగ పరి
రిగామపగమరిగ
గమాపధమపగమ
మపాధనిపధమప
పధానిపధనిపద
ధనీపరినిపధని
నిపారిగపరినిప
పనీధపనిధపని
నిధాపమధపనిధ
ధపామగపమధప
పమాగరిమగపమ
మగారిపగరిమగ
గరిపనిరిపగరి
రిపానిధపనిరిప

7. పరిగామరిగపరి
రిగమాపగమరిగ

గమపధపమపగమ
మపధాపనిపధమప
పధపనిపధపనిపధ
ధపనిపాపనిపధపని
నిపపనీరిసరిపనిప
పపనిధాపనిధపనిప
నిధపాపమధపనిధ
ధపమాగపమధపప
పమగారిమగపమ
మమగరీపమరిమగ
గరిపాపనిరిపమరి
రిపనీధపనిరిప.

8. పగారిమరిగపరి
రిమాగపగమరిగ
గపాపమధపమపగమ
మధాపనిపధమప
పనీధపధపనిపధ
ధపాపనిరిపధపని
నిరీపగపరిపనిప
పధాపనిపధపని
నీపాధపమధపనిధ
ధపాపధపగపమధప
పగాపమరిమగపమ
మరీగపగరిమగ
గపాపనిరిపమరి
రిపనీపధపనిరిప.

9. పరిరిపమగరిగమప
రిగగపమగమపధప
గమపమధపమపధపని
మపపనిధపధపధపని
పపనిపధపనిధపమ
నిధపధమపధపమగ
ధపపధపగమపమగరి
పమపమరిగపమగరిప.

10. పపారిగమగరి
రిరీగమపమగమ
గగాపమధపమపప
మమాపధపనిధపధ
పపాధపనిపధపని
ధధాపనిపరిపనిప
గపాపనిధపధపనిధ
నిపనీధపమపధప
పధాపమగమపమ
పపాపమగరిగమగ
మమాగరిపపరిగరి
గగారిపపనిపపప.

11. పపారీగరిగ
రిరీగగాపగమ
గగాపమాపపమప
మమాపపాపధపధ
పపాధధాపనిధప
ధధాపనీపపనిప
పపాపనీధపనిధ
నిపనీధధాపధప
ధధాపపాపమపమ
పపాపమాగపమగ
మమాగగారిగరి
గగారీరీపపప.

12. పరిరిగమగపిగా
రిగగమపమగమా
గమపమధపధపమపా
మపపధపనిధపధా
పధధపనిధపనిధనీ
ధపనిపపరిపనిపా
పపనిపధపధపనిధా
నిధధపమపధపపా
ధపపపమగమపమా
పపమపగరిగమగా
మగగరిపపరిగరీ
గరిరిపపనిపపపా.

13. పగరిగరిమగరిగ
రిమగమగపమగమ
గపమపమధపధపమప
మధపధపధపనిధపధ
పపనిధపధపనిధపని
ధధపనిధపపనిప
పధపనిధధపధపధ
నిధధపధపధపధప
ధపమపమపగమపమ
పగమపగమరిగమగ
మరిగరిగపపరిగరి
గపపరిపపనిపपप.

14. పరిపపనిపమరిగ
రిగరిమగపమగమగ
గమగపమధపమపమ
మపమధపధపనిపధప
పధపపనిధపధపనిధ
ధపనిధపపనిపపని
నిపపనిరిపగపపరిప
పనిపధపనిపపనిధపని
పనిధపనిధపధపధప
ధపధపమపగపమప
పమపగమరిపగమప
పపమపగరిపగపగ
గపగపపపనిపపనిప
రిపపనిపధపపనిప.

చతురశ్ర - త్రిశ్ర

1. పరిగమ - పరిగ
రిగమప - రిగమ

గమపధ - గమప
మపధని - మపధ
పధనిస - పధని
ధనిసరి - ధనిస
నిధప - నిధ
నిధపమ - నిధప
ధపమగ - ధపమ
పమగరి - పమగ
మగరిస - మగరి
గరిసని - గరిస

మిశ్ర - చతురశ్ర

1. సరిగ - రిగమప
రిగమ - గమపధ
గమప - మపధని
మపధ - పధనిస
పధని - నిధపమ
నిధప - ధపమగ
ధపమ - పమగరి
పమగ - మగరిస

2. సరిగ - సరిగరి
రిగమ - రిగమగ
గమప - గమపమ
మపధ - మపధప
పధని - పధనిధ
ధనిస - ధనిసని
నిసరి - నిసరిస
పనిధ - నిధపధ
నిధప - ధపమప
ధపమ - పమగమ
పమగ - మగరిగ
మగరి - గరిసరి
గరిస - రిసనిస

మిశ్ర - చతురశ్ర

1. సగరిగసరిగ - మరిగమ
రిమగమరిగమ - పగమప
గపమపగమప - ధమపధ
మధపధమపధ - నిపధని
పనిధనిపధని - పధనిప
పధనిధపనిధ - పనిధప
నిపధపనిధప - మధపమ
ధమపమధపమ - గపమగ
పగమగపమగ - రిమగరి
మరిగరిమగరి - సగరిప

చతురశ్ర - మిశ్ర

1. సగరిగ - పమగమపరిగ
రిమగమ - రిమపరిగమ
గపమప - గధపధగమప
మధపధ - మనిధనిమపధ
పనిధని - పధనిపపధని
ధపనిప - ధరిపరిధనిప
పధనిధ - సపధపపనిధ
నిపధప - నిమపమనిధప
ధమపమ - ధగమగధపమ
పగమగ - పరిగరిపమగ
మరిగరి - మపరిపమగరి
గపరిప - గనిపనిగరిప.

2. సపరిగ - సగరిపమాగ
రిరిగమ - రిమగరిపామ
గగమప - గపమగధాప
మమపధ - మధపమనీధ
పపధని - పనిధపపాని
పధధని - ధపనిధరీప
పనిధ - పధనిపపాధ

నినిధప - నిపధనిమాప
దధపమ - ధమపధగామ
పపమగ - మగమపరీగ
మమగరి - మరిగమపారి
గగరిప - గపరిగనీప.

3. పరిరిగ - రిమగపారిగ
రిగగమ - గపమరీగమ
మమమప - మధపగామమ
మపపధ - పనిధమాపధ
మధధని - ధపనిపాధని
ధనినిప - నిరిపధానిప
పనినిధ - నిపధపానిధ
నిధధప - ధమపనీధప
ధపపమ - పగమధాపమ
పమమగ - మరిగపామగ
మగగరి - గపరిమాగరి
గరిరిప - రిపనిగారిప.

చతురశ్ర - ఖండ

1. పమగరి - పగరిమగ
రిపమగ - రిమగపమ
గధపమ - గపమధప
మనిధప - మధపనిధ
పపనిధ - పనిధపని
ధరిపని - ధపనిరిప
పపధని - పధనిపధ
నిమపధ - నిపధమప
ధగమప - ధమపగమ
పరిగమ - పగమరిగ
మపరిగ - మరిగపరి
గనిపరి - గపరినిప.

ఖండ - చతురశ్ర

1. పమగమప - రిగమప
రిపమపధ - గమపధ
గధపధని - మపధని
మనిధనిప - పధనిప
పపధపమ - నిధపమ
నిమపమగ - ధపమగ
ధగమగరి - పమగరి
పరిగరిప - మగరిప.

చతురశ్ర - సంకీర్ణము

1. పగరిగ - పరిగమగరిగమప
రిమగమ - రిగమపమగమపగ
గపమప - గమపధపమపధని
మధపధ - మపధనిధపధనిప
పధనిధ - పనిధపధనిధపమ
నిపధప - నిధపమపధపమగ
ధపమప - ధపమగమపమగరి
పగమగ - పమగరిగమగరిప.

2. పపారి - పారిగమరిగపరి
రిరీగ - రీగమపగమరిగ
గగామ - గామపధమపగమ
మమాప - మాపధనిపధమప
పపాధ - పాధనిపధనిపధ
ధధాని - ధాని రినిపధని
పనీప - పీపరిగపరినిప
పపాని - పానిధపనిధపని
నినీధ - నీధపమధపనిధ
పధాప - ధాపమగపమధప
పపామ - పామగరిమగపమ
మమాగ - మాగరిమగరిమగ
గగారి - గారిపనిరిపగరి
రిరీప - రీపనిధపనిరిప.

సంకీర్ణ - చతురశ్రము	
1. పగారిసపరిగమ - రిగరిమ	పధానిపపనిపేప - పిధధప
రిమాగరిరిగమప - గమమప	నిపాధనిపిధపమ - ధపపమ
గపామగగమపధ - మపపధ	ధమాపధధపమగ - మమమగ
మధాపమమపధని - పదధని	పగామపపమగరి - మగగరి
పనిధపపధనిన - ధనినిన	మరిగమమగరిస - గరిరిస.

ఈ స్వర ప్రస్తారమును శంకరాభరణ రాగమునందు క్రమముగా 1, 2, 3, 4 తాళముల పద్ధతిని, లయ జేసికొని సాధకము జేసిన యదల స్వరజ్ఞానము కలుగు చున్నది. నిమ్నట తమకిష్టమైన ఏ తాళములోనైనను పల్లవిపాడుచూ, అందు ఆరావృత్తము చొప్పునను, అవృత్తము చొప్పునను, స్వరములను సంపకముజేసి పాడుకొనునది మఱియు, తమకిష్టమైన రాగములలో పల్లవులు పాడుకొనునప్పుడు ఆ యా, రాగములకు గల శుద్ధవికృతి స్వరస్థానములను మాత్రము గుర్తెరిగి స్వరసంపకముజేసి పాడుకొనునది.

స్వరజ్ఞాన ప్రస్తారము సంపూర్ణము.

---

262 పేజీలో ఈ కృతి స్వరపరచియున్నది.

చరి-అంగ-తుమ-ప-చధ-నైని

58. హరికాంభోజి రాగము — ఆదితాళము

ఆరో. సరిగమపధనిస. అవ. సనిధపమగరిస.

[శ్రీ త్యాగరాజయ్యగారి కృతి]

పల్లవి వినుతానుతవాహనుడై పెడలెను కంచివరదుడు ॥విన॥

అనుపల్లవి పవజాసవాది సురలూ సనకసనాది మునులు జూడగ ॥విన॥

చరణము నెరవైకాళోత్సవమున శతదినకరు లందయించిరో యన పశ్చిమపురద్వారమున చరాచరములకు వరత్యాగరాజనుతుడు ॥విన॥ (పేలికి రెండక్షరముల చొప్పున పాడుకొనుట.)

రాగలక్షణము:— ఇది 28వ మేళకర్తరాగము, రాగాంగము, సప్తస్వర, షడ్భూర్గమక, వరిష్ఠ, రక్తిరాగము, మూడుజేళలయందు పాడదగినది. రిషభ గాంధార, మధ్యమ, దైవత నిషాదములు రాగచ్ఛాయాస్వరములు.

శ్రీ రస్తు

తాళప్రకరణము

శ్లో॥ కళ్యాణగుణసంపన్నం కర్ణాంతాయతలోచనమ్ ।
కౌసల్యాతనయం రామం కలయేకమలాపతిమ్॥

అవతారిక॥ ఇహఖలు సకలధరణి మండితమండలాఖండల సకలధరణి ప్రవర్తకశిఖామణిః, శోభనాచారనామకః పరమకారుణికః కశ్చిద్విద్వాన్ త్సకలలోకోపకారకాయ తౌర్యత్రికోపరంజకం, తదాశ్రయ త్వేవకర్తృసిద్ధం, దశప్రాణసమేతం తాళస్వరూపం, సంప్రదర్శయం స్త్రితిపాదయితు కామశ్చికీర్షితస్య గ్రంథస్య నిర్విఘ్న పరిసమాప్తయే సర్వేశ్వర నమస్కారాత్మకమంగళాచరణపూర్వకం చికీర్షితం ప్రతిజానీతే విష్ణుమితి॥

తా॥ ఈ లోకమందు సకలమైన విద్యస్వరూపమునకు శ్రేష్ఠుండైనవాడును, ధరణి ప్రవర్తకుల కెల్లరకును శిరోభూషణమైనవాడును, ఆశ్రితజనము దయశాలియు నగు శోభనాచార్యుడను విద్వాంసుడు సకల లోకోపకారము కొరకు నృత్తగీతవాద్యములు బ్రకాశింపజేయునట్టియు, ఆ నృత్తగీతవాద్యములకు ఆశ్రయమైనట్టియు, దశప్రాణములతోగూడిన తాళస్వరూపమును లెస్సగా బ్రతిపాదించుటకు నిశ్చయించినవాడై, ఈ గ్రంథము నిర్విఘ్నముగా ముగియుకొరకు, సర్వేశ్వరనమస్కారరూపమైన మంగళమును జేయుచు, తాళస్వరూపమును లెస్సగా బ్రతిపాదించెదనని ప్రతిజ్ఞనేయుచున్నాడు.

శ్లో॥ విష్ణులోకగురుం ప్రణమ్య శిరసా మణ్ణార్థసందర్శకమ్
కీర్తిప్రీతికరం జనస్య లఘునా కాలేన కామప్రదమ్
సేవ్యంసద్యతిభిర్ద్రుతప్లుతపదం న్యాసాత్తలోకత్రయమ్
తాళానాం కథయామి లక్షణ మహం పూర్వోక్తశాస్త్రక్రమాత్ ।

టీక॥ లోకగురుం = లోకః సకలలోకములకును, గురుః = (వేదశాస్త్రరూపము చేత హితోపదేశము చేయువాడును) మణ్ణార్థసందర్శకం = మణ్ణార్థః = శాస్త్రము

వైశేషిక, సంఖ్య, యోగ, పూర్వమీమాంస, ఉత్తరమీమాంసలనెడి ఆఱుమార్గముల యొక్క వందర్భకం=తత్వమును జూపువాఁడును, జన్యస=భక్తజనునికి, క్రీడా ప్రీతికరం=సత్కీర్తి పంతోషములను చేయువాఁడును. లఘునాకాలేన=శీఘ్ర కాలముచేత, కామప్రదం=అభక్తిజనునికి పశలాభిష్టముల నిచ్చువాఁడును, పద్యతిభిః=నారదాది మహాయోగయాయతులచేత, సేవ్యం=ముఖ్యోపాయమై సేవింపఁ దగినవాఁడును, ద్రుతప్లుతపదన్యాసాత్తలోలత్రయం - ద్రుత=శీఘ్రముగా, ప్లుత=ఎత్తబడిన, పద=పాదములయొక్క, న్యాస=మెట్టుళ్ళచేత, ఆత్త=పొందబడిన, లోకత్రయం=మూడులోకములలకలవాఁడునైన, విష్ణుం=సర్వవ్యాపకుఁడైన, సర్వేశ్వరునిగూర్చి, శిరపాణ్యాదిణ్య=పాష్టాంగనమస్కారములచేసి, అహం=నేను, తాళానాం=తాళములయొక్క, లక్షణం=(స్వరూపమును) లక్షణమును, పూర్వోక్త శాస్త్రక్రమాత్=పూర్వమందుఁ జెప్పబడిన శాస్త్రక్రమమునుబట్టి, కథయామి=చెప్పుచున్నాను. ఈ శ్లోకమందు లోకగురుం అనెడి విష్ణువిశేషణములు తాళమందు అన్వయింపవలెను. అదెట్లనఁగా!

తాళపత్రమందు

టీక॥ లోక=లోకమందు, గురుం=శ్రేష్ఠమైనదియు, సజ్జార్దనదర్భకం=సజ్జార్ద=దక్షిణ, వార్తిక, చిత్రి, చిత్రతర, చిత్రతమము, అతిచిత్రతమములనెడి ఆఱుమార్గములయొక్క, వందర్భకం=కళలను చూపువుఁడు జ్ఞాపకపరమనదియు, జన్యస్య=చూచెడిమనుజునికి, ప్రీతికరం=కీర్తిపంతోషములను జేయునదియు, లఘునాకాలేన=లఘ్వాది కాలముచేత, కామప్రదం=ఆ చూచెడి జనునికి అభిలాషను గలుగఁజేయునదియు, పద్యతిభిః=సమశ్రోతోవహ గోపుచ్ఛాదియతులచేత, సేవ్యం=తెలియఁదగినదియు, ద్రుతప్లుతపదన్యాసాత్త లోకత్రయం=ద్రుతప్లుతము పొందబడిన అంగముల యొక్క, పద=స్థానములయందు, న్యాస=ప్రస్తారముచేత, ఆత్త=వ్యాపరింపబడిన, లోకత్రయం=మూడులోకములగలదైన తాళముయొక్క స్వరూపమును పవిశేషముగా వివరించెదనని ప్రతిజ్ఞనేయుచున్నాడు. ఈ శ్లోకమందు నమస్కారత్వేన ప్రకృతమైన విష్ణువుయందును, ప్రతిపాద్యత్వేన ప్రకృతమైన తాళమందును, లోకగురుం అను మొదలగు విశేషణములన్నియు పట్టినందున ప్రకృతత్వేన అనెడి అలంకారము. ఇచటనుండి విష్ణువిశేషణములు తాళమందు అన్వయించుటచేత, తాళము విష్ణువుయొక్క అవయవమని తెలియుచున్నది. ఈ యర్థము ప్రతిక్రియాప్రకరణమందు ప్రసిద్ధమైనది.

శ్లో॥ గీతప్రధానం ప్రవదంతివృత్తం వృత్తప్రధానం ప్రవదంతివాద్యం
వృత్తగీతవాద్యచయప్రధానంతత్తాళమాధ్యం ప్రణమామినిత్యమ్॥

టీక॥ గీతప్రధానం ప్రవదంతివృత్తం = అనగా గీతము వృత్తానకు ప్రధానమై యుండును. వృత్తప్రధానం ప్రవదంతివాద్యం = అనగా వృత్తమునకు ప్రధానమైనవి వాద్యము, వృత్తగీతవాద్యచయ ప్రధానం తత్తాళమాధ్యం ప్రణమామి నిత్యం = అనగా వృత్తగీతవాద్యములకు తాళము ప్రధానమై యుండును. తత్ = అటువంటి తాళమును, నిత్యం = నిత్యమున్ను, ప్రణమామి = నమస్కరించెదను.

తాళస్వరూపము ప్రతిపాదించుట వలనను తెలియుటవలనను
గలుగు ఫలమేమనగా జెపబడుచున్నది.

శ్లో॥ తౌర్య త్రికనిదానంచ తాళం కాలస్వరూపిణమ్
దశప్రాణ సమోపేతం యోజనాతి సతత్వవిత్

తా॥ వృత్తగీత వాద్యములకు ఆదికారణమైనదియు కాలాదిశతప్రాణయులతో గూడినదియు, కాలస్వరూపమైనతాళమును ఎవరు తెలియుదురో వారు సర్వేశ్వరరూపమును దెలిసిన వారగుదురు. గాన, తాళస్వరూపము అవశ్యము దెలిసియుండవలెనని జెబుంగునది.

శ్లో॥ శివశక్తాత్మకం పుణ్యం యశస్యం భుక్తిముక్తిదమ్
దశప్రాణాత్మకం తాళం యోజానాతి సతత్వవిత్ ॥

తా॥ శివశక్తిస్వరూపంబును ఫలితంబును కీర్తికరంబును భుక్తిముక్తి ప్రదంబును, దశప్రాణసహితంబును నగు తాళమును యెవరుదెలియుదురో వారు సర్వేశ్వరరూపము దెలిసిన వారగుదురు. గనుక తాళస్వరూపము ముఖ్యముగా దెలిసియుండవలెనని జెబుంగునది.

శ్లో॥ గీతంవాద్యంచ నృత్యంచ తాళహీనంనరాజతే
తా॥ గీతవాద్యనృత్తములు తాళములేకున్న ప్రకాశింపవు.

శ్లో॥ లోకేవేదేచ వచసాం పాదయోర్గతి రుత్తమా
తాళేనైవ వినాతేన స్ఖలంతేషు దృశ్యతే॥

తా॥ లౌకికమందును, వైదికమందును, వాక్కులయందును పాదములయొక్క వ్యాపారము తాళముతోడనే సిద్ధముగా ప్రవర్తించును. ఆ తాళముతోడ జెడబాసిన

యదల ఆ లౌకికవైదిక వాక్కులయందును, ఆ లౌకికవైదిక పాదగతుల యందును తోట్రుబాటు కానబడుచున్నది.

శ్లో॥ తౌర్యత్రికం తాళహీనం చాలయే త్పురుషాధమః
సపాపి నరకం ఘోర మాశు గచ్ఛతి సాన్వయః ॥

తా॥ ఎవరైనను వృత్తగీతవాద్యములను తాళానుగుణము గానుండునటుల కొలిపించునో, వాడు పురుషాధమునియు, పాపాత్ముడనియు వంశమువారితో గూడా ఘోరమైన నరకమును శీఘ్రముగా పొందును. కావున, సకల లౌకిక వ్యాపారములకున్ను తాళము అవశ్యము గనుక తాళస్వరూపము నిరూపించెదిం. యథార్థమని సిద్ధాంతము.

—* తాళశబ్దవ్యుత్పత్తి *—

శ్లో॥ తాళ స్తలప్రతిష్ఠాయా మితి ధాతో ర్ఘఞన్మృతః ।

తా॥ తల అనెడి ధాతువు ప్రతిష్ఠయందు వచ్చును. ఆ తల యనెడి ధాతువుమీద ఘ ప్రత్యయంబును అతిశృద్ధియు రాగా తాల, అని నిలచెను. అటుమీదట ను ప్రత్యయమును, ఋత్వవిసర్గలు రాగా తాళః అనెడి శబ్దము ఏర్పడెను ఈ తాళశబ్దానకు వ్యుత్పత్తి (తలంతి తిష్ఠంతి గీతవాద్యవృత్తాని) ఆత్రేతి తాళః = అనగా గీతవాద్యవృత్తములు, అత్ర=ఈతాళమందు తలంతి=లెస్సగా నున్నవి. అనెడి అర్థమందు తాళః=తాళశబ్దమువచ్చును. ఈ తాళశబ్దానకు మరియొక వ్యుత్పత్తి చెప్పబడుచున్నది. తల్యంతే ప్రకాశ్యంతే వృత్తగీత వాద్యాని యేనేతివాసతాళః = వృత్తగీత వాద్యములు దేనిచేత ప్రకాశింపఁబడునో అది తాళము, అను నీ రెండు వ్యుత్పత్తులచేతను, తాళశబ్దమునకు అర్థము తెలియఁదగినది. ఈ తీరునకే సంగీత రత్నాకరమందు శార్ఙ్గదేవుడు

తాళశబ్దానకు వ్యుత్పత్తిన్ని అర్థమున్ను చెప్పియున్నాడు.

శ్లో॥ తాళ స్తలప్రతిష్ఠాయా మితి ధాతో ః ప్రయోగతః
వృత్తగీతం తథా వాద్యం యతస్తాళే ప్రతిష్ఠితం ।

తా॥ తలప్రతిష్ఠయాం అనెడి ధాతువుయొక్క ప్రయోగమువలన తాళశబ్దము పుట్టినది. ఈ తలధాతువు, ప్రతిష్ఠార్థకమగుటచే వృత్తగీత వాద్యములు తాళమందు ప్రతిష్ఠితమై యున్నవి. కావున తాళశబ్దముయొక్క వ్యుత్పత్తియు, అర్థమున్ను ఇటని తెలిపికొనుచున్నది.

శ్లో॥ తకారశ్శం కరః ప్రోక్తో లకార శ్శక్తిరుచ్యతే
శివశక్తి సమాయోగా త్తాళసామాభిధీయతే॥

తా. తకారమునకు అధిదేవత శంకరుడును, లకారమునకు అధిదేవత పార్వతియు వగుటచే, ఈ పార్వతీ పరమేశ్వరులయొక్క సంయోగమువలన తా అనెడి శబ్దము పుట్టెనని చెప్పబడుచున్నది. అనగా అర్ధనారీశ్వర కరతలద్వయ మగుటచే, కుడిహస్తము శివస్వరూపమనియు, ఎడమహస్తము పార్వతీ స్వరూపమనియు, ఈ రెండు హస్తములయొక్క సంయోగమువలన తాళమనెడి శబ్దము బుట్టెనని భావము.

శ్లో॥ హస్తద్వయస్య సంయోగే వియోగేచాపి వర్తతే
వ్యాప్తిమాన్యో దశప్రాణై స్సకాల స్తాళసంజ్ఞకః॥

తా॥ రెండు హస్తములకును, సంయోగేన=శబ్ద క్రియయు, వియోగేన=నిశ్శబ్ద క్రియయు గలిగి దశప్రాణములతో గూడుకొని వర్తించెడి యే కాలముగలదో అది తాళమనబడును.

శ్లో॥ కాలక్రియాచ మానంచ సంభవతి యదా సహ
తదా తాళస్య సంభూతి రితిజ్ఞేయం విచక్షణైః
కాలః క్షణాదికో జ్ఞేయ స్తాళయో ర్ఘటనం క్రియా
క్రియయోరంతరం యత్తు విశ్రామో మాన ముచ్యతే॥

తా॥ కాలము, క్రియ, మానము అను నీ మూడును చేరి ఎప్పుడు నీకాలములో కలుగుచున్నవో అప్పుడు తాళమునకు ఉత్పత్తి యని తెలుంగునది. క్షణాది కము, కాలమని వ్యవహరింపబడును. కొట్టబడిన రెండు వస్తువుల చేత క్రియ యనంబడును. క్రియలకు మధ్యనందు విశ్రాంతికాలము మానమని చెప్పబడును.

శ్లో॥ మార్గదేశీ గతత్వేన తాళోపి ద్వివిధోమతః
శుద్ధసాలగ సంకీర్ణా స్తాళభేదాః క్రమాన్మతాః॥

తా॥ మార్గము, దేశి అని తాళము రెండు విధములు. అది యొక్కొక్కటి శుద్ధము, సాలగము, సంకీర్ణము, అని మూడు విధంబులై యున్నవి.

తాళదశ ప్రాణములు

శ్లో॥ కాలోమార్గః క్రియాంగాని గ్రహో జాతిః కళాలయః
యతిః ప్రస్తారకశ్చేతి తాళప్రాణాదశస్మృతాః ॥

తా॥ కాలము, మార్గము, క్రియ, అంగము, గ్రహము, జాతి, కళ, లయ, యతి, ప్రస్తారము, అను నీపదిన్ని తాళమునకు ప్రాణములు.

1. కాల ప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ ఉపర్యు పరివిన్యస్యాత్ పద్మపత్రం శతం సకృత్
యః కాలస్సూచి సంభేదాత్ క్షణంచ పరికీర్తితః
లవక్షణై రష్టభిస్యా త్కాష్ఠోహ్యష్టలవాత్మకైః
అష్ట కాష్ఠనిమేషస్యా న్నిమేషై రష్టభిఃకళాః
కళాభ్యాంతు చతుర్భాగో చతుర్భాగ మనుద్రుతమ్
అనుద్రుతౌచ బిందుస్యా ర్బిందుభ్యాంచ లఘుర్భవేత్
లఘుద్వయం గురుశ్చైవ త్రిలఘుప్లుత ముచ్యతే
చాతు ర్లఘుంచ కాకపాదం ఇత్యేతత్కాల లక్షణమ్॥

తా॥ నూఱు తామర రేకులను ఒకటిమీద నొకటి చొప్పున దొంతరగా పేర్చి సూదితో పొడవగా రేకులన్నియు తెగినంత కాలము పేరు క్షణ మనంబడును. అట్టి క్షణములు ఎనిమిదైతే ఒక లవమని పేరు. లవములు ఎనిమిదైతే ఒక కాష్ఠము. ఆ కాష్ఠలు ఎనిమిదైతే ఒక నిమిషము. ఆ నిమిషములు ఎనిమిదైతే ఒక కళ. ఆ కళలు రెండైతే ఒక చతుర్భాగము. ఆ చతుర్భాగములు రెండైతే ఒక అనుద్రుతము. అట్టి అనుద్రుతములు రెండయితే ఒక ద్రుతము. ద్రుతములు రెండయితే ఒక లఘువు. లఘువులు రెండయితే ఒక గురువు. ఆ లఘువులు మూడయితే ప్లుతము. లఘువులు నాలుగయితే కాకపాదమగును. ఇందులోక తాళము నిర్ణయింపబడుచున్నది. మఱియు, ఇప్పుడు అనుద్రుతము రెండలు నైనట్లు ఆఱు అంగములు మాత్రము వాడుక యందున్నవి, కొందరు చతుర్భాగమును వీడవ యంగమును గూడా వాడుచున్నారు. ఇది కాలప్రాణము. ఈ

కాల ప్రాణము తాళమును పాక్షాత్ సంబంధించి యుండి తాళావళి నిర్వాహకంగాను ప్రాణమని తెలిసికొనునది.

—✦ 2. మార్గప్రాణలక్షణము ✦—

శ్లో॥ దక్షిణో వార్తికశ్చిత్ర స్తత్రచిత్రత రస్తథా
తథా చిత్రతమశ్చాస్మా దతిచిత్రమో మతః
షడేవం శధిశా మార్గా స్తత్స్వరూపం నిరూప్యతే ॥

తా॥ దక్షిణము, వార్తికము, చిత్రము, చిత్రతరము, చిత్రతమము, అతిచిత్రతమము అని మార్గములు ఆఱువిధములు.

శ్లో॥ తత్ర దక్షిణమార్గస్య మాత్రాష్టక ముదాహృతమ్
వార్తికేతు చతుర్మాత్రాశ్చి త్రిమార్గో ద్విమాత్రకః
ఏకమాత్ర శ్చిత్రతరో ద్రుత శ్చిత్రతమే మతః
అతిచిత్రతమేమార్గే నుద్రుతపరికీర్తితః ॥

తా॥ దక్షిణమార్గము = అనగా, ఏతాళమునకైనను తాళాక్షర కాలమునకు ఎనిమిది మాత్రల కాలము నడుచునది.

వార్తికము = అనగా, తాళాక్షర కాలమునకు నాలుగుమాత్రల కాలము నడుచునది.

చిత్రమార్గము = అనగా, తాళాక్షర కాలమునకు రెండుమాత్రల కాలము నడుచునది.

చిత్రతరము = అనగా, తాళాక్షర కాలమునకు ఒక మాత్రకాలము నడుచునది. మాత్ర అనగా, నాలుగక్షరముల కాలము.

చిత్రతమము = అనగా, తాళాక్షరకాలమునకు ద్రుతకాలము నడుచునది. ద్రుతకాలమనగా రెండక్షరముల కాలము.

అతిచిత్రతమము = అనగా, తాళాక్షరకాలమునకు అనుద్రుతకాలము నడుచునది. అనుద్రుతకాలమనగా . ఒక యక్షరకాలము.

ఇటులు ఏతాళమునకైనను తాళాక్షర తాళాక్షరమునకు పైన చెప్పబడిన ప్రకారము అక్షరము మొదలు మరియొక అక్షరమునకు జరుగు కాలదీర్ఘము అను మార్గములని చెప్పబడుచున్నవి. ఇది మార్గము అనెడి ప్రాణము. ఈమార్గ మనెడి ప్రాణము తాళజ్ఞానకమైన క్రియాసమవాయమునకు ఆశ్రయమగుచు

చేతను తాళసంబంధి అయిన క్రియలో సంబంధించెను గావ మార్గమున్ను తాళము కడ ప్రాణమని తెలిసికొనునది.

8. క్రియాప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ మార్గదేశిగతత్వేన తత్రాద్యస్త్వక్రియా ద్విధా
నిశ్శబ్దా, శ్శబ్దయుక్తాచ నిశ్శబ్దాతు కళోచ్యతే॥

తా॥ క్రియలు మార్గక్రియలని, దేశ్యక్రియలని రెండువిధములు. ఆమార్గక్రియలు నిశ్శబ్ద క్రియలని, శబ్దక్రియ లని రెండు విధములు. అందు నిశ్శబ్ద క్రియకు కళ అనే పేరు చెల్లును గనుక ఆ నిశ్శబ్దక్రియలు చెప్పబడుచున్నవి.

నిశ్శబ్దక్రియలు

శ్లో॥ తత్రా వాపోధనిష్క్రామో విక్షేపశ్చ ప్రవేశనమ్
చతుర్విధాశ్చ విజ్ఞేయా నిశ్శబ్దాశ్చ క్రియాబుధైః॥

తా॥ అవాపము, నిష్క్రామము, విక్షేపము, ప్రవేశము, అను నీ నాలుగున్ను నిశ్శబ్దక్రియలు.

నిశ్శబ్దక్రియల లక్షణములు

శ్లో॥ అవాప స్తత హస్తస్యో త్తానస్యాం గుళికాంచనమ్
నిష్క్రామోధ స్తలస్యస్యా దంగుళీనాం ప్రసారణమ్।
తస్యదక్షిణ విక్షేపో విక్షేప ఇతికథ్యతే
వివర్తనంద హస్తస్య ప్రవేశోథో ముఖస్యచ॥

తా॥ అవాపము అనగా, వెల్లికిలగా యెత్తబడిన పతాకహస్తముయొక్క తర్జనీ మొదలగు నాలుగు వ్రేళ్ళను మడుచుట. నిష్క్రామము అనగా ఆమడిచిన హస్తముయొక్క వ్రేళ్ళను విప్పుట. విక్షేపము అనగా, ఆ హస్తమును కెలకల కడిపార్శ్వమునకు విదిలించుట. ప్రవేశము అనగా, ఆ హస్తమును అప్రదక్షిణముగా క్రిందుగా ముందుకి తానిచ్చుట. ఈ నాలుగున్ను నిశ్శబ్ద మార్గక్రియలు.

శబ్దక్రియలు

శ్లో॥ శ్వసోశ్వస్యశ్చ తాళశ్చ సన్నిపాత ఇతిర్మృతః
ఇతిశబ్దేన సంయుక్తో విజ్ఞేయశ్చ చతుర్విధమ్॥

తా॥ ధృవము, శమ్యము, తాళము, సన్నిపాతము అను నీ నాలుగున్ను సశబ్దక్రియలు

—॥ సశబ్ద క్రియల లక్షణములు ॥—

శ్లో॥ రవో హస్తస్య పాతస్యా చ్చుటికా శబ్దపూర్వకః
శమ్యోవామని పాతస్తు తాళో దక్షిణ ఘాతకః॥
ఉభయోర్హస్తయోర్ఘాత స్సన్నిపాత ఇతిస్మృతః
ఏతామార్గ క్రియాశ్చైవ కథితా భరతజ్ఞకైః॥

తా॥ ధృవము అనగా శబ్దపూర్వకమైన చిటికి క్రియట శమ్య అనగా కుడిహస్త మందు యెడమచేతి ఘాతక్రియట. తాళము అనగా యెడమహస్త మందుకుడి చేతి ఘాత క్రియట. సన్నిపాతము అనగా అభిముఖముగా నిలిపిన రెండు హస్తములచే సమముగా ఘాతక్రియట. ఈ నాలుగున్న సశబ్దమార్గ క్రియలు.

—॥ దేశక్రియలు ॥—

శ్లో॥ ధృవకా సర్పిణీకృష్యా పద్మినీచ విసర్జితా
విక్షిప్తాచ పతాకాఖ్యా పతితాష్టౌ క్రియా తథా॥

తా॥ ధృవక, సర్పిణి, కృష్య, పద్మిని, విసర్జిత, విక్షిప్త, పతాక, పతిత అను నీ ఎనిమిదిన్ను దేశక్రియలు.

—॥ దేశక్రియల లక్షణము ॥—

శ్లో॥ సశబ్దా ధృవకాజ్ఞేయా స్సర్పిణీ వామగామినీ
కృష్యాదక్షిణతః పాతః పద్మినిస్యా ధధోగతః
విసర్జితా బహిర్హస్తా విక్షిప్తా కుంచితాత్మికా
పతాకాచోర్ధ్వ గమనా పతితాకర పాతనా॥

తా॥ ధృవకము అనగా సశబ్దముతో గూడిన కుడి హస్తము యొక్క ఘాతధృవక నుపంబడును. సర్పిణి అనగా పతాక హస్తము చేత యెడమ వంకకు చేయి చాచుట. కృష్య అనగా యెడమ నుంచి కుడిపార్శ్వమునకు రాని చ్చుట. పద్మిని అనగా అరచేతి క్రిందుగా అధోముఖముగా చేయి చాచుట. విసర్జిత అనగా అరచేతిని పెలవల విసరుట. విక్షిప్త అనిగా అ

హస్తముయొక్క వేళ్లనుడిచి తనదిక్కుకు దీయుట పతాకము అనగా పతాక హస్తముగా బట్టిన చేతిని మీదికి ఎత్తుట పవిత్ర అనగా ఆ మీదికి యెత్తిన హస్తమును దిగువకు దించుట ఈ ఎనిమిది దేశ్యక్రియలలో ధృవక అనునది మాత్రముశబ్దక్రియ. స్వేణి మొదలైన తక్కిన ఏడున్ను నిశబ్ద క్రియలని తెలుంగనునది. ఇది క్రియ అనెడు ప్రాణము. ఈ క్రియల హస్త మందు నుండుటచే తాళమునకు జ్ఞాపకము గనుక తాళప్రాణమని తెలిసికొనునది.

4. అంగప్రాణ లక్షణము

శ్లో॥ అనుద్రుతో ద్రుతశ్చైవ లఘుర్గురు ప్లుత స్తథా
తాళపాదం తథాప్రోక్తం తాళాంగానిచ షడ్విధమ్॥

తా॥ అంగము అనగా తాళసంఖ్యను తెలియుటకు సాధనం బగు సంజ్ఞావిశేషము అంగమనఁబడును. అది అనుద్రుతము, ద్రుతము, లఘువు, గురువు, ప్లుతము, తాళపాదము అని అంగములు ఆఱు విధములు.

అంగముల స్వరూపములు

శ్లో॥ అనుద్రుతస్య రూపంచ అర్ధచంద్ర కళాత్మకం
ద్రుతస్తు వలయాకారో లఘురర్ధ శరాకృతిః
గురుర్వక్ర ధనుర్జ్ఞేయం ప్లుతస్తు శిఖరో గురుః
ఊర్ధ్వ రేఖాచ తిర్యంచో తాళపాదః ప్రకీర్తితః॥

తా॥ అనుద్రుతము—అర్ధచంద్రునివలె నుండవలెను. ...
ద్రుతము—వలయాకారమయి యుండవలెను. ...
లఘువు—అర్ధబాణమువలె నుండవలెను. ...
గురువు—ఎక్కుబెట్టిన విల్లువలె నుండవలెను. ...
ప్లుతము—శిఖరరేఖతో గూడిన గురువువలె నుండవలెను. ...
తాళపాదము—హంసపాదమువలె నుండవలెను. ...

షడంగముల నిఘంటు

శ్లో॥ అనుద్రుతోర్ధ చంద్రస్యాద్వ్యంజనం చానునాసికః,
అవ్యక్తంచ విరామంచ వక్తవ్యం భరతజ్ఞైః

తా॥ అను ద్రుతము, అర్ధచంద్రము, వ్యంజనము, అనుస్వారము, అవ్యక్తము, విరామము అను నీ ఆఱున్ను ఉపద్రుతమునకు పేళ్లు.

శ్లో॥ అర్ధమాత్రా ద్రుతం వ్యోమం బిందుకం వలయాకృతమ్॥

తా॥ అర్ధమాత్రా, ద్రుతము, వ్యోమము, బిందువు, వలయము, చక్రము, అను నీ ఆఱున్ను ద్రుతమునకు పేళ్ళు.

శ్లో॥ మాత్రస్య సరళం హ్రస్వం కళాయాంచ లఘుర్భవేత్॥

తా॥ మాత్ర, సరళము హ్రస్వము, కళ, లఘువు, కరము అను ఆఱున్ను లఘువునకు పేళ్ళు.

శ్లో॥ ద్విమాత్రకం గురుర్వక్రం కాణో యమళదీర్ఘకమ్॥

తా॥ ద్విమాత్ర, గురువు, వక్రము, కాణము, యమళము దీర్ఘము అను నీ ఆఱున్ను గురువునకు పేళ్ళు.

శ్లో॥ సమోద్భవం ప్లుతందీప్తం తథాత్ర్యంగం త్రిమాత్రకమ్॥

తా॥ సమోద్భవము, ప్లుతము, దీప్తము, త్రియంగము, త్రిమాత్ర, పకారము అను నీ యాఱున్ను ప్లుతమునకు పేళ్ళు.

శ్లో॥ కాకోహంస పాదాఖ్యో నిశ్శబ్దశ్చ చతుర్లఘుః॥

తా॥ కాకపాదము, హంసపాదము, నిశ్శబ్దము, చతుర్లఘువు, చతుర్మాత్ర చతుష్కళ, అను నీ ఆఱున్ను కాకపాదమునకు పేళ్ళు.

అంగములు వాడేవిధము

శ్లో॥ ద్వ్యంగుళో బాలచంద్రా ద్రుతస్తు చతురంగుళః
లఘురష్టాంగుళః ప్రోక్తో గురుస్త్వష్టోడశాంగుళః॥
ప్లుతప్రమాణం కథితం చతుర్వింశతి రంగుళా
ద్వాత్రింశ కాకపాదస్యోత్తానస్యాంగుళ నిర్ణయః॥

తా॥ అను ద్రుతము, రెండంగుళముల ప్రమాణమునను, ద్రుతము నాలుగంగుళముల ప్రమాణమునను, లఘువు ఎనిమిది అంగులముల ప్రమాణమునను, గురువు 16 అంగుళముల ప్రమాణమునను, ప్లుతము మూడు మాత్రలకు 24 అంగుళముల ప్రమాణమునను, కాకపాదము నాలుగు నిశ్శబ్ద మాత్రలకు 32 అంగుళముల ప్రమాణమునను, ఈ క్రమంబున ఉన్నతం చెఱింగి పాఠ కలయిడిను.

అంగములకు హస్తక్రియలు వాడేవిధము

శ్లో॥ ధృవకా సర్పిణీకృష్యావ్లుతేచ పరివర్తితా
ధృవకా పతితేదీర్ఘే ధృవకాచ లఘుస్మృతః
ధృవకార్థ ద్రుతశ్చైవ తదర్థం మునయోవిధుః ॥

తా॥ సర్పిణి, కృష్య, పతాక, పతిత అను నీశాలును నిశ్శబ్ద క్రియలచేత శాశపాదము వాడవలెను. ధృవక, సర్పిణి, కృష్య అను నీ మూడు క్రియలచేత స్థుతము వాడవలెను. ధ్రువక, పతిత, అను నీ రెండు క్రియలచేత గురువు వాడదగినది. లఘువును ధృవక అనెడు క్రియచేత అష్టాంగుళ ప్రమాణముగాను, ద్రుతమును చతురంగుళ ప్రమాణముగాను, అనుద్రుతమును ద్వయాంగుళ ప్రమాణముగాను వాడవలయును. అంగనువెడి ప్రాణము శాశావయవ మనుచూ శాశ సంబంధి గాన, ఇది శాశప్రాణమని నెఱుంగునది.

షోడశాంగముల పేళ్ళును తదంగసంజ్ఞలును అక్షరకాలమును తుదిన వ్రాయబడు చున్నవి.

షోడశాంగముల పేర్లు.	అంగ సంజ్ఞలు.	అక్షరకాలము.
అనుద్రుతము	◡	1
ద్రుతము	○	2
ద్రుతవిరామము	◡○	3
లఘువు	।	4
లఘువిరామము	◡ ।	5
లఘుద్రుతము	○ ।	6
లఘుద్రుతవిరామము	◡○ ।	7
గురువు	ऽ	8
గురువిరామము	◡ऽ	9
గురుద్రుతము	○ऽ	10
గురుద్రుతవిరామము	◡○ऽ	11
స్ఫుతము	§	12
స్ఫుతవిరామము	◡§	13
స్ఫుతద్రుతము	○§	14
స్ఫుతద్రుతవిరామము	◡○§	15
కాకపాదము	+	16

౫. గ్రహప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ అతీతా నాగతశ్చైవ సమశ్చ విషమోపిచ
గ్రహశ్చతుర్విధా ప్రోక్తా తత్స్వరూపం నిరూప్యతే॥

తా॥ అతీతము, అనాగతము, సమము, విషమము అని గ్రహములు నాలుగువిధములు.

గ్రహముల వివరణము

శ్లో॥ గీతాతీతేత్వతీతస్యా త్తాళాతీతే త్వనాగతః
గీతాయా తాళసంయుక్తో సమగ్రహ మితీరితమ్॥
ఆద్యంతయోరనియమో విషమశ్చ ప్రకీర్తితః
మాత్రాధిక్యంచ తస్యైవ క్వచిత్తైచిత్ప్రచక్షతే॥

తా॥ గీతము నడిచిన పిమ్మట తాళము నడచుట అతీతమనంబడును. తాళము నడిచిన పిదప గీతము నడచుట అనాగత మనంబడును. తాళగీతములు సమముగా నడచుట సమ మనంబడును. ఈ మూడు విధములుగాక నడచునది విషమ గ్రహ మనంబడును. మఱియు, గీతాదులకన్నను తాళమాత్రలు రెండుగాని మూడుగాని, నాలుగుగాని, అతీతమైతే అది అతీతగ్రహమనియు, ఇన్ని మాత్రలే అనాగతమైతే అది అనాగతగ్రహమనియు, పదవ ప్రకారము ౫, 6, 7, 8 మాత్రలు గీతమునకంటె అతీతమైనను అనాగతమైనను అది విషమ గ్రహమనంబడును. ఇటుల రంగరాజ లొల్లభట్టులు మొదలైన భరతభాష్య వ్యాఖ్యాతలు నిర్ణయించిరి.

6. జాతిప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ అనుగాయా మతేర్ధర్మం కారణంజాతిరుచ్యతే॥

తా॥ అను గతబుద్ధికి కారణమైన ధర్మము జాతియనంబడును. అవగా లోకమందు అనేక మనుష్యులయందు పిదు మనుష్యుడు అనాది అనుగత బుద్ధిచేత మనుష్యత్వమనెడి జాతి సిద్ధించెను. ఆ తీరుగనే అనేక తాళములయందు ఇదిన్ని తాళము అనాది అనుగత బుద్ధిచేత తాళత్వమనెడి జాతి శబ్దము చెలిసి కొనునది. ఇప్పుడు సకల మనుష్యుల యందును, మనుష్యత్వమనెడి ఒక జాతియున్నను, ఆ మనుష్యులయందు బ్రహ్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర,

త్వము పొందలైన అవాంతర జాతులు గలిగినట్లు సకల తాళములయందును తాళత్వమనెడి వ్యాపకజాతియుండి యున్నను, చతురశ్ర త్రిశ్రగ్రహ పొందలైన అవాంతర జాతులు మతభేదములచేత కలవని చెప్పబడెను.

జాతుల వివరణము

శ్లో॥ చతురశ్ర త్రిశ్రమిశ్ర ఖండస్సంకీర్ణక స్తథా
పంచథాజాతయ స్సర్వే తత్స్వరూపం నిరూప్యతే॥

తా॥ చతురశ్రము, త్రిశ్రము, మిశ్రము, ఖండము, సంకీర్ణము, అని ఐదు జాతులు కలవు. అవి వరుసగా 4, 3, 7, 5, 9, సంఖ్యలు గలవు.

పైన చెప్పబడిన బ్రహ్మ క్షత్రియ వైశ్య శూద్ర సంకీర్ణము లనెడి అవాంతర జాతులప్రకారము చతురశ్రజాతి బ్రహ్మజాతిగా పెంచబడెను గాన, బ్రహ్మకుచతుర్ముఖ మగుటచే చతురశ్రమనెడి జాతి ఏర్పడెను. గాన, ఆ చతురశ్రజాతికి 4 అక్షరముల లఘుకాలమాయెను. ఈ చతురశ్ర జాతియొక్క 4 అక్షరములను మూటిచే గుణించగా 12 వచ్చును. ఆ 12 ను నాలుగుపాళ్ళుచేయగా పాలు ఒక్కొంటికి 3అక్షరములు ఏర్పడును. గాన, త్రిశ్రజాతికి 3 అక్షరముల లఘుకాలమాయెను. చతురశ్ర జాతియొక్క 4 అక్షరములును, త్రిశ్రజాతియొక్క 3 అక్షరములను, మిశ్రము నయగా మిశ్రజాతికి 7 అక్షరముల లఘుకాలమాయెను. ఈ మిశ్రజాతియొక్క 7 అక్షరములను, త్రిశ్రమయొక్క 3 అక్షరములను కలపగా 10 అక్షరములగును. ఆ పది అక్షరములను పగమగా ఖండించగా ఏర్పడిన 5అక్షరముల ఖండజాతికి లఘుకాలమాయెను. చతురశ్రజాతియొక్క 4అక్షరములును త్రిశ్రమిశ్రములు కలిసి ఖండించిన ఖండజాతియొక్క 5 అక్షరములను కలపగా 9 అక్షరములు సంకీర్ణజాతికి లఘుకాలమాయెను. ఇవిగాక. మరికొన్ని లఘువులు చెప్పబడియున్నవి. అవి యెవ్వియన ? మనుష్యలఘువు, స్వర్ణలఘువు, హంసలఘువు, దేవ్యలఘువు, చిత్రలఘువు, దివ్యలఘువు, సింహలఘువు, వర్ణలఘువు, వాద్యలఘువు, కర్ణాటకలఘువు, అని లఘువులు పదివిధములు. అవి క్రమముగా 4, 3, 7, 5, 9, 6, 8, 10, 12, 16 అక్షరకాలములు గలవైయుండును. ఈ లఘువులలో పైచెప్పబడిన 5 జాతుల లఘువులుకూడ యున్నవి.

7. కళాప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ ఏక కళాచ ద్వికళాత్రికళాచ చతుఃకళా
పంచతిథాచ విజ్ఞేయం తాళలక్షణ కోవిదైః ।

ఏకస్యాంచ కళాయాంతు లఘుకళేతి కీర్తితః
ద్వికళాయాం గురుశ్చైవ త్రికళాప్లుత ముచ్యతే
నిశ్చల చతుష్కంచ కళాచతుష్కాభిదే ॥

తా॥ ఏకకళ, ద్వికళ, త్రికళ, చతుష్కళ, అని కళలు నాలుగు గలవు. అందు లఘువునకు ఒక కళయు, గురువునకు రెండు కళలు, ప్లుతమునకు మూడు కళలును, కాకపాదమునకు నాలుగు కళలును గలిగియుండును. చచ్చక్కుట, చాచక్కుట, మట్టిచాప్రుత్రిళ, పంకద్వేష్ట, ఉద్ఘట్టములను, ఈ 5 తాళములు కళలనంబడును.

8. లయప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ తాళాంతరాళవర్తీయః కాలోసౌలయనామకః
ద్రుతమధ్య విళంబాశ్చ భవేయుస్త్రివిధాలయాః
ద్రుతోమధ్యో విళంబశ్చ ద్రుతశ్శీఘ్రతరోమతః
ద్విగుణాద్విగుణో జ్ఞేయా తస్మాన్మధ్యవిళంబితౌ ॥

తా॥ తాళమువదుమ నడిచెడి కాలము లయ యనంబడును. అది ద్రుతము, మధ్యము విళంబితము అని త్రివిధములు. అందు మిక్కిలి శీఘ్రమయినది ద్రుతము. దానిని ఇనుమడింప మధ్యము. దానిని ఇనుమడింప విళంబితమగును. ద్రుతలయ అనగా పాడుటకు నెంత త్వరగా తాళమువేసికొని పాడనగునో అట్లు తాళమువేసికొనిపాడుట. మధ్యలయ అనగా, ద్రుతలయకు రెట్టింపు విళంబము చేయుట. విళంబితము అనగా మధ్యలయకంటె రెట్టింపు విళంబము చేయుట. మరియు. (గీతతాళాదీనా మేకత్ర విరామాలయః) అనియు "ద్రుతిర్మాత్రా విశాలయః" అనియు, చెప్పియుండుటచేత లయ మధ్య ప్రాణ మని తెలుంగునది.

9. యతి ప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ లయప్రవృత్తినియమో యతిరిత్యభిధీయతే
సమస్రోతోపవాహ్యాతా గోపుచ్ఛేశపిపీలికా
మృదంగిశాచ విషమోషడ్విధాయతి ముచ్యతే

తా॥

తా॥ యతి అనగా లయప్రవర్తయొక్క నియమము యతి యనంబడును. అతి, సమయతి స్రోతోవహాయతి, గోపుచ్ఛయతి, పిపీలికయతి, మృదంగయతి, విషమయతి అని యతులు ఆఱు విధములు.

యతుల వివరణము

శ్లో॥ ద్రుతాదీనాం సమాయత్ర సమాఖ్యాయతిరిష్యతే॥

తా॥ ద్రుతలఘు గురుప్లుతములలో యేవైనను ౩ ౩ ౩ యిట్లు సమానజాతీయము లగు అంగములు గలది సమయతి యనంబడును.

శ్లో॥ ద్రుతాదీనాం విపర్యాసా ద్యతిస్రోతో వహాభిదా॥

తా॥ ద్రుతలఘుగురు ప్లుతములలో నెవ్వియైనను ఇట్లు ∪ ○ । ౩ వదివలె ఆదియందు కొంచమై క్రమముగా గొప్పఅంగములు గలది స్రోతోవహాయతి యనంబడును.

శ్లో॥ ఆదౌ గురుప్లుతాయత్ర లఘుద్రుత లయాంతికే
గోపుచ్ఛయతి రాఖ్యాతతం తాళజ్ఞాన వినోదిన॥

తా॥ గోపుచ్ఛయతి అనగా గోపుతోకవలె ౩ । ○ ∪ ఇట్లు ఆదియందు గొప్పఅంగములున్ను రానురాను తక్కువైన అంగములు గలది గోపుచ్ఛయతియనంబడును.

శ్లో॥ లఘు ద్రుతాశ్చమధ్యేస్యు రాదావంతే గురుప్లుతా
పిపీలికా యతిఖ్యాతా తాళజ్ఞాన వినోదిన॥

తా॥ పిపీలికాయతి అనగా చీమవలె ౩ । ○ । ౩ ఇట్లు లఘువులు గాని ద్రుతములు గాని మధ్యనుండి అద్యంతములందు గురువుగాని ప్లుతము గాని యుండునది పిపీలిక యతి యనబడును.

శ్లో॥ గురుప్లుతాశ్చ మధ్యేస్యు రాదావంతే లఘుద్రుతః
మృదంగయతి విచ్ఛంతి లయజ్ఞాన వినోదిన॥

తా॥ మృదంగయతి అనగా మృదంగము వలె ○ । ౩ । ○ ఇట్లు గురుప్లుతాలలో నెవ్వియైనను మధ్య గొప్ప అంగము లుండి అద్యంతము లందు లఘుద్రుతము లుండునది

శ్లో॥ ఆదౌ గురుప్లుతాయుత్ర లఘుద్రుతాదయాంతికే
విషమాయతిరస్యతు పత్త్యు లేవిబుధైరపి॥

తా॥ విషమయతి అనగా ఆదియందు గురుప్లుతములుండి అంత్యమందు లఘుద్రుతము లుండెనా, అనగా పై వ్యవస్థలకు సంబంధించిన ౩ ౬ । ౦ ఇటుల వ్యత్యస్తముగా అంగములుండునది విషమయతి యనంబడును.

10. ప్రస్తార ప్రాణలక్షణము

శ్లో॥ ప్రస్తార సంఖ్యేనష్టం చోద్దిష్టం పాదాళకంస్మృతః
ద్రుతమేరుర్లఘుర్మేరు ర్గురుమేరుః ప్లుతస్యచ॥
మేరు స్సంయోగమేరుశ్చ ఖండప్రస్తారకంస్మృతః
ఇతిప్రస్తారకస్యైవ లక్షణం కథితోబుధైః॥

తా॥ ప్రస్తారము, సంఖ్య, నష్టము, ఉద్దిష్టము, పాదాళము, ద్రుతమేరువు, లఘుమేరువు, గురుమేరువు, ప్లుతమేరువు, సంయోగమేరువు, ఖండప్రస్తారము, అని పది విధములనుండును. ఈతాళ ప్రస్తారమార్గంబులు అంగ్రేజీ, సంఖ్యా శ్రేణి, పాదాళము, మహాపాదాళము అను లెక్కలు చెప్పుట కుపయోగించు చున్నవి. మఱియు మేరువులు జాతిజాతి నిమ్నములుగా వేరు వేరు ఏర్పడు చున్నవి. ఇందలి ప్రయోజనము నష్టోద్దిష్టము చెప్పుటకే కాని ఈ ప్రస్తార ప్రకార మేర్పడుతాళములు కొన్ని వాడుకలో లేనందున నీప్రస్తార ప్రాణము అతివిస్తరమగుటచే వాట్లనంతయు వివరించుటలో ప్రయోజనము లేదనే హేతువచే వదలిపెట్టడమైనది.

దశప్రాణములు సంపూర్ణము.

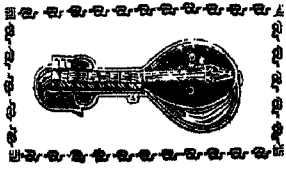

సప్త స్వరముల యొక్క వివరములు

స. షడ్జమము అనగా:—ఋషభాది నిషాంతాత్మ్యమగాఁ గల ఆరుస్వరములకు పుట్టిన స్థానము గాన, ఆరు స్వరములను బుట్టించునది గాన మానవ శరీరములో మూర్కు, కర్తుక, ఉరస్సు, దవడ, నాలుక, దంతములు, వీ యారు స్థానముల ద్వారముగ బుట్టినదిగా నుండుటచేత షడ్జమని చెప్పఁబడుచున్నది.

రి. ఋషభము అనగా:—హృదయమునందు బ్రకాశించునది గనుక ఋషభ మనఁబడును. ఆవుల గుంపులో అంబోరు ఎద్దు బలవంతుఁడై యుండునో అట్లే యీ ఋషభము స్వరగుంపులో రెండవ స్థానమునందు గంభీరత్వము జెందినదై యున్నది.

గ. గాంధారమనగా:— గంధర్వ ముఖ హేతుత్వమైనది. గనుక గాంధారమని చెప్పబడినదై యున్నది.

మ. మధ్యమమనగా:— సప్తస్వరములకు మధ్యస్థానమైన నాల్గవ స్థానమందుఁ బుట్టుటవలన మధ్యమమని చెప్పఁబడినదై యున్నది.

ప. పంచమ మనగా:— సప్తస్వరములలో పైదవస్థానమందు వచ్చునది గావున పంచమ మని చెప్పఁబడుచున్నది.

ధ. ధైవత మనగా:— ధీరత్వము జెందినదై ఆరవస్థానములో వచ్చుచున్నందున ధైవత మనఁబడుచున్నది.

ని. నిషాద మనగా:— షడ్జాది ధైవతాంతమైన అన్ని స్వరములను మూగించు పోటులో నుండునది గనుక నిషాద మనఁబడుచున్నది.

పదునైదు గీతాధికములయొక్క వివరములు

1. ఘనరాగపంచక మనగా:—నాట, గౌళ, ఆరభి, వరాళి, శ్రీరాగము యీ అయిదు రాగములను ఘనరాగపంచక మనఁబడునది.

2. సాధారణ లేక సంచారిగీతము:— క్రియకు అక్షరకాలమునకుఁ గలుగు ఇందు గల పాహిత్యము దైవస్తోత్రమునను ఆకార, ఇకార, ఉకారములతో నాడి యున్నదియును, గీతములయొక్క మాతువులు సంస్కృత భాషమైన ప్రాకృత భాషాపదములను అభోగ ఖండ మాతువులలో అర్థములేని ఆల; ఇయ్య, తియ్య; అంవో; ఇయ్య; అకే, ఇటను శబ్దములను వుండవలెను. రచనకర్తలు పురందరదాసు, పైడాల గురుమూర్తి శాస్త్రులు మొదలగువారు.

3. లక్షణగీతము:—ఇందుగల సాహిత్యము ఆ లక్షణగీతము యొక్క రాగలక్షణ మగు అనగా ఆ రాగము యొక్క గ్రహ, న్యాస, వక్రన్యాస, అంశస్వరములను, ఔడవ, షాడవ, సంపూర్ణ, స్వభావములన్నూ; ఆ వ్యక్తరాగ లక్షణగీత మయినచో, దాని జనకరాగమును; భాషాంగ రాగలక్షణ గీతమైనచో దాని అన్యస్వరము మొదలగు వివరములను గలిగియుండును. రచనకర్తలు గురు మూర్తి శాస్త్రి, వెంకటనుతి మొదలగువారు.

4. స్వరజతి:—మధ్యమ కాలముగా శృంగార రసమైన మాతువులును, పల్లవి, అను పల్లవి, చరణములును, అను పల్లవికి వివర ముక్తాయి స్వరరూపమైన ధాతువును, అందు పగము పాటయును పగము స్వరమును వివర, తద్ధింగిణలోం అను పాఠమును కూర్చి పల్లవిని యెత్తుకొనునట్లు యుండవలెను. దీనికి సాహిత్యము పోకడ గూడ యన్ని యక్షరములగ యుండును. రచనకర్తలు శ్యామ శాస్త్రి, ఆది అప్పయ్య మొదలగువారు.

5. పదవర్ణము:—పదవర్ణమునే చాళవర్ణమని వాడుక. దీనిలో పల్లవి, అను పల్లవి, చరణ్ణ మెత్తుగడ స్వరములు తప్పక యుండును. దీనికి ప్రతి పాదమునకు సాహిత్యముండి మిక్కిలి శృంగార రస ప్రధానము. దీనిలో సంగీతము నడక చు నడక నెమ్మదితో భావములను తెలియుట తగినట్లుగా యుండును. ఇది సాని వేళ్యలు దుపయోగించెదరు. పదవర్ణముల రచనకర్తలు మైసూరు సదాశివ రావు మొదలగువారు.

6. తానవర్ణము:—తాన గతితో గూడుకొని పల్లవి, అనుపల్లవి, ఉపపల్లవి, ముక్తాయి సర్వము, చరణము, స్వరములగల్గి ప్రారంభించిన స్వరములలోనే వచ్చి నిలువబడి క్రియాస్థాయి. ఇందు సాహిత్యములో గల అక్షరములకు మధ్య, అకార ఇకారాదులు విశేషములుగా యిమిడియుండును. రచనకర్తలు వీణ తిరువయ్య మొదలగువారు.

7. కృతి:—భగవత్ సంబంధమైనస్తుతి గల్గి పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములు గల్గి యుండును. కృతిలోని సంగీతము సంగతులతోను, గమకములతోను, నిండి యుండును. రచనకర్తలు త్యాగరాజయ్య మొదలగువారు.

8. కీర్తన:—పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములను, విభాగములగ గలిగియుండు భక్తి కర్యములైన సంగీత రచనకు కీర్తన మని పేరు. ఇందు గల సాహిత్యము భక్తికత ప్రధానమైయుండును. కృతివలె కీర్తనలలోగూడ పైదెలిపిన మాదు ముఖ్యాగ ములుండియున్నను, కొన్ని కీర్తనములలో అను పల్లవి, లేకుండనుగూడ రచింప బడియుండును. అట్టి కీర్తనలలో ఒక పల్లవి, చాలా చరణములు గలిగియుండును. రచనకర్తలు పురందర దాసులు, భద్రాచల రామదాసు మొదలగువారు.

9. రాగమాలిక:—శృంగార రసమతోనైనను లేక భక్తిరసమతోనైనను ఆ యా రాగముల కొలదిండు, తాళాను సారమైన ఆ వృత్తములు గల మాత్రాయి స్వరములు గల్గి పల్లవి యొక్క మొదటి రాగమును పెత్తుకొనునట్లుండును. రచనకర్తలు శ్రీ సీతారామరావు మొదలగువారు.

10. పదము:—దేవతా సంబంధముగను శృంగార రసమునుగల్గి నాయికా, నాయక లక్షణములకు సంబంధించియుండును. పజీయ పల్లవి, అనుపల్లవి, చరణములు గల్గియుండును. రచనకర్తలు క్షేత్రజ్ఞులు, సువ సీనయ్య మొదలగువారు.

11. జావళీ:—ఇది శృంగార రసమతో నాయికా, నాయక లక్షణములతో, గ్రామ్యభాషతో యిమిడియుండును. ఇది సాధారణముగా మధ్యమ కాలముగా పాడదగినదై యుండును. జావళీల రచనకీర్తనల ధర్మపురి సుబ్బారావు మొదలగువారు.

12. తరంగము:—నిదియొక భక్తి శృంగార రసయుతమగు ఉజ్జ్వల రస ప్రధానమైన రచన. పల్లవి, అనుపల్లవి చరణములను విభాగములు గల్గి 12 సర్గలలో వ్రాయబడియున్నది. దైవప్రేరితమున శ్రీకృష్ణుని లీలలను నాయికా, నాయక లక్షణములను వసుపరించి, కృష్ణలీలాతరంగిణి యను పేరు నీ గ్రంథమును నారాయణ తీర్థ యతీంద్రులచే సంస్కృతమున రచింపబడినది. ఇందుగల అనుపల్లవి చరణములు, ఒకే ధాతు శైలిని గలవిగా నుండును. రచనకర్తలు శ్రీనారాయణతీర్థ యతీంద్రులు.

13. అష్టపది:—ఇది శృంగార రస ప్రధానమై యుండును. ఈ గ్రంథమునకు గీతగోవిందము యని పేరు. కీర్తనకు యెనిమిది పాదములుండును. పల్లవి, ఒక పల్లవి, చరణములుగా లేక అన్నియు ఒకేమాదిరిగల చరణములుగా నుండును. అష్టపదులు జయదేవ కవి రచించెను.

14. దరు:—పదమువలె శృంగార రస ప్రధానమైయుండు కొక విధమగు రచనకు దరు అని పేరు. దీని నడక మధ్యమ కాలముగానుండును. ఈ దరువులలో కొన్ని ఒక చరణములోను, కొన్ని రెండు మూడు చరణములతోను గూడి యుండును. రచనకర్తలు ముద్దుస్వామి దీక్షితులు మొదలగువారు.

15. తిల్లాన:—అన్యదేశీయమైన తిల్లాన నుండి తీయబడిన యొక విధమైన రచనకు తిల్లాన యనిపేరు. ఇది సాధారణముగా మధ్యమ కాలముగానుండును. దీనిలోని సంగీతము మిశ్రమై పజీవముగాను, జీవముగాను ఉండును. దీనికి పల్లవి, అనుపల్లవి, అను విభాగములుగా నుండును. దీనియందు కల, మాతువు, స్వరసాహిత్య యుతమగు జతులు గలదిగా నుండును. రచనకర్తలు పల్లవి శేషయ్యర్ మొదలగువారు. కొన్ని తిల్లానలకు చరణములుకూడ గలిగియుండును.

వెంకటమఖియొక్క మేళకర్తరాగపద్ధతి:—సప్తస్వరములు ప్రకృతి వికృతి భేదములచే యేర్పడు 16 స్వరములకు వరుసగా స-రి-గ-రు-గి-గు-మ-మి-ప-ధి-ధ-ధు-ని-ను-యనుసంకేతాక్షరములనుకల్పించియున్నారు. అట్టిసంకేతాక్షరములైన ప్రకృతి వికృతి భేదముల మార్పుల వలనే మేళకర్తలు 72గా యేర్పడుచున్నవి వివరములను యీ క్రిందను చెలుపబడుచున్నది.

సప్తస్వర సంకేతములనబడు స-రి-గ-మ-ప-ధ-ని, యను యేడక్షరములను రెండు భాగములుగ భాగింతబడి అందు, స-రి గ-మ, యను మొదటిభాగమునకు పూర్వాంగమనియు, ప-ధ-ని- యను రెండవ భాగమునకు ఉత్తరాంగమనియు చెప్పబడును. పూర్వాంగమగు, స-రి-గ మ-లోని ప్రకృతి(శుద్ధ) వికృతి భేదములలో శుద్ధ స్వరములను, షడ్జ, శుద్ధ ఋషభ, శుద్ధ గాంధార, శుద్ధ మధ్యమములను, ఉత్తరాంగమగు ప-ధ-ని- లోని ప్రకృతి (శుద్ధ) వికృతిభేదములలో శుద్ధస్వరములగు పంచమ, శుద్ధధైవత, శుద్ధనిషాదములను చేరి యేర్పడునట్టి శుద్ధస్వర పద్ధతము పలప గలుగు నది యొక మేళమగును. ఇదే విధమున పూర్వాంగముయొక్క చద్ధ స్వరములచే ఉత్తరాంగముయొక్క శుద్ధవికృతి స్వరములను ప్రస్తరించిన ఆరు మేళములగు విధమును వెంకటమఖి వారి సంకేతాక్షరములతో నిక్రింద చెలుపబడుచున్నది.

ఉత్తరాంగము - పూర్వాంగము

	పదప	1 పరగమ పధప		యీ ఆరుమేళములను,
	పధని	2 పరగమ పధని		పరగమ యనుపూర్వాం
1 పరగమ	పధసు అవగా	3 పరగమ పధసు		గముచేత ఉత్తరాంగమును
	పధిని	4 పరగమ పధిని		ప్రస్తరించగా ఏర్పడినవి
	పధిసు	5 పరగమ పధిసు		
	పధసు	6 పరగమ పధసు		

పైని చెలుపబడిన విధము అనగా,

1 పరగమయను పూర్వాంగభేదముచే ఉత్తరాంగభేదములప్రస్తరించిన			6	మేళములను
2 పరగిమ	—	—	6	,,
3 పరగుమ	—	—	6	,,
4 పరిగమ	—	—	6	,,
5 పరిగుమ	—	—	6	,,
6 పరుగుమ	—	—	6	,,

యేర్పడుచున్నవి. అనగా ఒక్కొక్క పూర్వాంగ భేదమునకు 6 మేళకర్తల చొప్పున 6 పూర్వాంగ భేదములకు 6×6=36 మేళములు,

మ. అనుశుద్ధమధ్యమ ప్రస్తారముచే గలిగెను. వీనికే పూర్వ మేళము ల బదును. ఇదేవిధమున పై 36 మేళములును, మి - అను ప్రతిమధ్యమ ప్రస్తారముచే మరియొక 36 మేళములు గలిగెను. వీనికే ఉత్తర మేళములందును. గనుక, మ - మి యను శుద్ధమధ్యమ, ప్రతిమధ్యమ ప్రస్తారములచే 36 × 2 = 72 మేళములు యేర్పడు చున్నవనియు యింతకంటెను హెచ్చింపను తగ్గింపను శైలాన పతిశైవను పాధ్యన వాదనియు వెంకటమఖి చెప్పియున్నాడు. ఇదే వారిమేళకర్త రాగములపద్ధతి మరియు వెంకటమఖి సంకేతాక్షరములలో సప = షడ్జపంచమము లనియు, ర - రి - రు = ఋషభములలోని 1,2,3 భేదములనియు. గ-గి-గు = గాంధారములోని 1.2.3 భేదములు నియు, మ మి = మధ్యమములోని, 1.2 భేదములనియు, ధ-ధి-ధు = దైవతములోని 1,2,3 భేదములనియు, న-ని-ను = నిషాదములోని, 1 .2.3 భేదములనియు గ్రహించేది.

73 మేళకర్త రాగములకు 12 చక్రములకును శ్రీ వెంకటమఖి పెట్టిన నామములు

1 కనకాంబరి, 2 ఫేనద్యుతి, 3 గానసామవరాళి, 4 భానుమతి. 5 మనోరంజని, 6 తనుకీర్తి, 7 సేనాగ్రణి, 8 జనతోడి, 9 దనుపిన్నషడ్జము, 10 నటాభరణము, 11 కోకిలరవము, 12 రూపవతి, 13 గేయహేజజ్జి, 14 వాటీవసంతభైరవి, 15 మాయామాళవ గౌళ, 16 తోయమేళవాహిని, 17 ఛాయావతి, 18 జయశుద్ధమాళవి, 19 యుంకారధ్వని. 20 నాసికాభూషణి, 21 కిరణావళి, 22 శ్రీరాగము. 23 గౌళి శేఖావళి, 24 పీరవసంతము, 25 సరావతి, 26 తరంగిణి, 27 పూరవేసా, 28 హంసేదారగౌళ, 29 ధీరశంకరాభరణము, 30 నాగాభరణము, 31 కలావతి, 32 రాగచూడామణి, 33 సంగీతరంగిణి, 34 భోగచ్ఛాయానాటా, 35 శైలదేశాక్షి, 36 చలనాటా, 38 సౌగంధిని, 38 జగన్మోహనము, 39 ధాతివరాళి, 40 నభోమణి 41 కుంభిని, 42 రవిక్రియా, 43 గీర్వాణి, 44 ధనాసి. 45 శివపంతువరాళి, 46, స్వరరాజము, 47 సౌవీరము, 48 జీవంతిని, 49 దవళాంగము 50 నాదచేతి, 51 శాలిరామక్రియా, 52 రమామనోహరి, 53 గమనక్రియా, 54 వంశవతి, 55 శ్యామళి, 56 చామరము, 57 మనుద్యుతి, 58 దేశీపింపారవము, 59 ధామవతి, 60 నిషధము, 61 కుంతలము, 62 రతిప్రియా, 63 గీతక్రియా, 64 భూషావతి. 65 శాంతకళ్యాణి, 66 శతశృంగిణి, 67 పంతాన వంజరి, 68 జ్యోతిరాగము, 69 ధాతివసంతము, 70 నాసాభరణి, 71 కరుణాభరణము, 72 రవిపంజరి,—ఒక్కొక్క చక్రమునకు 6 రాగముల చొప్పున పండ్రెండు చక్రముల పేర్లు యీక్రింద నిమిడియున్నవి. (1) ఇందు (2) నేత్ర (3) నాగిని (4) వేద (5) భాణ, (6) యురు (7) యుక్తి (8) శమ (9) బ్రహ్మ (10) ఉద (11) రుద్ర (12) ఆదిత్య—

గ్రామఫోన్, రేడియో

గ్రామఫోను, రేడియోలు మానవలోకమునకు ఆధునికశాస్త్రజ్ఞుల రెండు కానుకలు.

గ్రామఫోనుద్వారా "రికార్డు" చేయబడిన సంగీతమును ఎన్నిసార్లైనను విన వచ్చును. రేడియో ద్వారా కేలకొలది మైళ్ళ దూరమున పాడు సంగీతమునుకూడ వినగలుగుచున్నాము.

1. గ్రామఫోను రికార్డుల శబ్దగ్రహణ పద్ధతి చాల చిక్కైనది. శబ్దగ్రహక యంత్రమున కొకప్రక్క "మైక్రోఫోను" ఉండును. అది అగడిలో పాడబడు చున్న సంగీతమును గ్రహించును. యంత్రమునకు రెండవప్రక్క ఒక సూది ఉండును. ఆ సూది మైనపు ప్లేటుమీద ఈ శబ్దతరంగములను (రికార్డు) చెక్కించును.

ఈ మైనపు ప్లేటునుండి "నెగెటివ్"లు తీసి వానినుండి గ్రామఫోను రికార్డులు తయారు చేసెదరు.

గ్రామఫోను రికార్డుల ద్వారా గొప్ప గొప్ప పాటకుల గానమును వారు మర ణించిన తరువాతకూడ వినగలుగుచున్నాము. అమూల్యమైన సంగీతమును ఈవిధముగ మనము భద్రపరచుకొనగలము.

2. రేడియో "బ్రాడ్‌కాస్టింగుస్టేషను"లలో శబ్దము బయటికిపోవలేని గదులలో సంగీతము పాడబడును. మైక్రోఫోనుముందర పాడబడిన సంగీతము "ఈథరు" ద్వారా విద్యుత్తరంగముల రూపమున కొనిపోబడును. "రిసీవింగుపెట్టు" ఆ విద్యుత్తరంగముల నాకర్షించి మరల శబ్దతరంగములగ మార్చును. ప్రతిరేడియో స్టేషనుకు "కేలెంగ్త్" అనునది ఉండును. ఈ రిసీవింగ్ పెట్టును మనము ఏస్టేషనులోని సంగీతము వినదలచిన ఆ స్టేషను కేలెంగ్త్‌కు సరిచేసుకొనిన యెడల ఆస్టేషన్‌లోని సంగీతము మనము వినవచ్చును.

సంగీత ప్రశ్నోత్తరములు

1. సంగీత మనగ నేమి ?

సంగీత మనగా, గీతము, వాయిద్యము, నృత్తము. ఇవి నీమూటి చేరిక సంగీత మనఁబడును. మఱియు, స్వరరాగ, తాళముల చేరికయు, సంగీతమనఁబడును.

2. సంగీతము ఎన్ని విధములు ? మార్గము, దేశి అని సంగీతము రెండు విధములు.

3. మార్గ దేశి సంగీతమునకు గల భేదమేమి ?

ఈశ్వర ప్రణీతమైన సంగీతము మార్గమనఁబడును. ఆ యా దేశములయందు వాడుక గలిగి మనోహరముగా నుండు సంగీతము దేశి యనఁబడును.

4. నాదము ఎట్లు గలిగెను ?

ఆత్మ, మనస్సు, అగ్ని, వాయువు అను నీ నాలుగింటివలన నాదము బుట్టెను.

5. ఆహత, అనాహత నాదమునకు గల భేదమేమి ?

ఆహతనాదమనగా శ్రుత్యాదిముఖముగా జనరంజకము జేయునది. అనాహత నాదమనగా తన చిత్తమున కొక్కనికే తెలియదగినది.

6. శ్రుతియనగా నేమి ?

స్వరారంభావయవ ధ్వనివిశేషము శ్రుతి యనఁబడును.

7. శ్రుతి ఎన్ని జాతులు గలది ? అది ఎన్ని భేదము లగును ?

దీప్త, ఆయత, కరుణ, మృదు, మధ్య అని శ్రుతి ఐదుజాతులు గలిగి. 22 భేదము లగుచున్నది.

8. షడ్జాది స్వరములకు నియత శ్రుతు లెవ్వి ?

దయావతి, రతిక, క్రోధి, మార్జని, ఆలాపిని, రమ్యక్షోభిణి అనునవి నియత శ్రుతులు.

9. శుద్ధవికృత స్వరములకు గల భేదమేమి ?

నియతములైన శ్రుతులతోగూడుకొన్న స్వరములు శుద్ధము లనఁబడును నియతములకు హెచ్చుగాని తక్కువగాని అయిన స్వరములు వికృతము లనఁబడును

10. సప్తస్వరములలో వికృతిని పొందని స్వరము లెవ్వి ?

షడ్జమము, శుద్ధరిషభము, అంతరగాంధారము, శుద్ధమధ్యమము. పంచమము శుద్ధధైవతము, కాకలీ నిషాదము అనునవి వికృతిని పొందని స్వరములు.

11. స్వరశబ్దానకు అర్థమేమి ?
(స్వ) స్వకీయముగా (ర) రంజించునది గాన స్వరమని చెప్పబడెను.

12. స్వరమనగా నేమి ?
శ్రుతులు విడివిడిగాను వ్యక్తముగాను పలుకవు. కనుక వ్యక్తముగ వినదగినది యును యింపుగలదియునగా నుండునటుల పూర్వులు శ్రుతులను పంచి, రంజనము గల అక్షరములతో నీ శ్రుతులను జేర్చి పలికింపబడి యుండుటయే స్వరమనబడును. ఇట్టివి సప్తస్వరములు.

13. స్వరములు ఎన్ని విధములు ? శుద్ధ వికృతము లని రెండువిధములు.

14. ఆరోహణ అవరోహణమునకు గల భేదమేమి ?
స్వరములను క్రమముగా హెచ్చుచూ బోవునది ఆరోహణమనియు, అట్లే తగ్గుచూ వచ్చునది అవరోహణమనియు చెప్పబడును.

15. గ్రామభేదములనగా నేమి ? గ్రామభేదములనగా పాడుటకు శ్రుతి గూర్చుకొనుట.

16. గ్రామము లెన్ని విధములు ?
షడ్జగ్రామము, మధ్యమగ్రామము, గాన్ధారగ్రామము అని మూడువిధములు.

17. షడ్జగ్రామమనగా నేమి ?
మంద్రషడ్జమునొక్క షడ్జస్థానమును ఆధార శ్రుతిగా నేర్పరచుకొని శ్రుతి గూర్చుకొనుట.

18. మధ్యమగ్రామ మనగా నేమి ?
మంద్రషడ్జమునొక్క మధ్యమ స్వరమువరకు పోయి, ఆ మధ్యమస్వరమును ఆధారషడ్జముగా నేర్పఅచుకొని శ్రుతి గూర్చుకొనుట.

19. గాన్ధార గ్రామమనగా ఎట్టిది ?
మధ్యమగ్రామమునొక్క షడ్జస్థానము మొదలు ఒకస్థాయి ఆరోహణముగా పోయి, దానిపైనున్న గాన్ధారస్వరమును ఆధారషడ్జముగా శ్రుతి గూర్చుకొనుట.

20. రాగమనగా నేమి ?
స్వరవర్ణములచే అలంకరింపబడినదై జనుల చిత్తమునకు రంజకమైన ధ్వని విశేషము రాగ మనబడును.

21. రాగము ఎన్ని విధములు గలది ? అవి ఎన్ని భేదము లగుచున్నవి ?
షాడవము, ఔడవము, సంపూర్ణము అని రాగములు మూడువిధములు. అది ఒక్కొక్కటి శుద్ధము, ఛాయాలగము, మిశ్రము అని మూడుభేదము లగుచున్నవి.

22. షాడవ ఔడవ సంపూర్ణమునకు గల భేదమేమి?

షాడవము 6 స్వరములును, ఔడవము 5 స్వరములును, సంపూర్ణము 7 స్వరములును గలిగియుండును.

23. సంపూర్ణ స్వరమునందు గలిగిన ఔడవభేదము లెన్ని ?

సంపూర్ణ స్వరమునందు గలిగిన ఔడవభేదములు పదిహేను.

24. ఆరోహణమునందు ఆఱు అవరోహణములో సప్తస్వరములుండుదానిపేరేమి?

ఆరోహణమునందు ఆఱు స్వరములును, అవరోహణమునందు యేడుస్వరములుండిన దానిని షాడవ సంపూర్ణ రాగమని పేరు.

25. స్థాయి అనగా నేమి ?

షడ్జమము మొదలు పై షడ్జమమునందుట స్థాయి యనంబడును.

26. మేళకర్త అనగా నేమి ? అవి యెన్నిగలవు ?

సంపూర్ణస్వరములుగల జనక రాగములకు మేళకర్తలని పేరు. అవి 72 గలవు.

27. డెబ్బదిరెండు మేళకర్తలకు చక్రములెన్ని ? చక్రమొక్కంటికి రాగములెన్ని ? చక్రమొక్కంటికి ఆఱేసి రాగముల చొప్పున 72 మేళకర్తలకు 12 చక్రములు గలవు.

28. సంగతి యనగా నేమి ?

సంగీత రచనయొక్క భాగములందుగాని పదజాలమునందు గాని, రంజకము కొరకు రాగతాళము ననుసరించి భావసంపత్తితో పాడబడు హెచ్చుతగ్గుల మార్పుగలది.

29. జన్యరాగము అనగా నేమి ?

. మేళకర్తల వలన బుట్టిన ఔడవషాడవాది రాగములకు జన్యరాగములని పేరు

30. మధ్యమము ఎన్ని భేదములు గలది ?

శుద్ధమధ్యమము, ప్రతి మధ్యమము అని రెండు భేదములు గలది.

31. రాగాంగము లెన్ని భేదములు గలవు?

రాగాంగము, ఉపాంగము, క్రియాంగము, దేశాంగము అని నాలుగుభేదములు గలవు.

32. రాగాంగ మనగా నేమి ?

రాగాంగమనగా సంపూర్ణములైన మేళకర్త రాగములు. (దీనినే జనకరాగ మని పేరు.)

33. ఉపాంగ మనగా నేమి ?

మేళకర్తలవలన ఔడవ షాడవాది వర్జములచే బుట్టిన రాగములు. (రాగాంగ రాగమునకు స్వంత పుత్రుని బోలినదై యున్నది.)

34. క్రియాంగ మనగా నేమి ?

రాగస్వరములను వక్రముచేయగా బుట్టిన రాగములు.

35. భాషాంగ మనగా నేమి ?

రెండేసి రాగములను గలుపుటవలన బుట్టిన రాగములు.

36. రాగస్వరూపము దేనివలన ఏర్పడుచున్నది ?

న్యాసము, అంశము, గ్రహము అను వీ మూటివలన రాగస్వరూపము ఏర్పడుచున్నది.

37. న్యాసము అనగా నేమి ?

ఒక్కొక్క రాగమును ఆలాపించునపుడు సంగతి విన్యాసముయొక్క చివర స్వరము మీద నిలుపుచుండునది న్యాసస్వర మనబడును.

38. ప్రత్యాహాత మనగా నేమి ?

అవరోహణ జంటస్వరములలో రెండవ స్వరమును కొట్టి దాని మీదిస్వరము యొక్క ఛాయను రప్పించుట.

39. అంశస్వర మనగా నేమి ?

ఆయా రాగములలో సంగతిచేసి పాడునపుడు విశేషముగ ఆ స్వరమునేమాటి మాటికి ప్రయోగించునది అంశస్వర మనంబడును,

40. గ్రహస్వర మనగా నేమి ?

రాగము నారంభించు నపుడేమి మధ్య మధ్య సంగతి నారంభించునపుడేమి ఆ స్వరములలోనే యారంభించునది గ్రహస్వర మనఁబడును.

41. సమఎడుప్పు అనగా నేమి ?

ఒక పాటలోని పల్లవినిగాని యే యితర భాగమునుగాని తాళమునందు మొదటి దెబ్బ మీద ప్రారంభించునది.

42. వాదిస్వర మనగానేమి ?

ఒక రాగమునందు గల జీవస్వరమును బోలి మాటి మాటికి నుపయోగింపబడు స్వరము.

43. సంవాది స్వరమనగా నేమి ?

రెండుస్వరములు మధ్య, ఎనిమిది లేక పండ్రెండు శ్రుతులుండిన అట్టి రెండు స్వరములు ఒకటి కొకటి సంవాదు లనబడును.

44. కంపితము అనగా నేమి ?

ఒక స్వరమును ఒక అక్షరకాలము కదలించి దానికి సమీపమునందు గల మీది స్వరము యొక్క ఛాయను రానటుల జేయుట.

45. వాదము యనగా నేమి ?

సంగీత ధ్వని వా, ద, మను రెండక్షరములలో, వకారము ప్రాణమనియు, దకారము అగ్నియనియు సంజ్ఞ గా వున నట్టి ప్రాణాగ్నుల సంయోగముచేత యేర్పడు ధ్వని.

46. గమకము అనగా నేమి ?

మనదేశ సంగీతములో నుపయోగింపబడు రకరకములగు అందములు, కదలికలు, అలంకారములు మొదలైనవి, వినువారి కింపుగలుగు, అక్షరములకు అర్థమిచ్చు పదము.

47. తాళమనగా నేమి ?

సంగీతకాలమును తెలిసికొనుటకు నుపయోగించు కొలత.

48. జతి యనగా నేమి ?

తక.తరి.కిట.నక.తధిం.గిణ.తోం అను తాళ ప్రత్యయములు గల రచనకు నామము.

49. గతి యనగా నేమి ?

తాళమునకు ఆధారముగనుండి లీనమై నిర్దిష్ట సమయములందు గల్గు ధ్వని.

50. ప్లుతము అనగా నేమి ?

ఎడమచేతిమీద కుడిచేతితో కొట్టి, మూడక్షర కాలములు క్రిందను యొంచి నాల్గక్షరకాలములు ఎడమచేతి చుట్టూ కుడిచేతిని త్రిప్పి నాల్గక్షరకాలములు కుడిచేతిని కుడివైపు క్రిందికి విడుచుట.

51. శుద్ధమధ్యమ మేళకర్తలెన్ని ? ప్రతి మధ్యమ మేళకర్తలెన్ని ? స్వరములయందు భేదము గలదా ?

శుద్ధ మధ్యమ మేళకర్తలు 36 న్నూ, ప్రతి మధ్యమ మేళకర్తలు 36 న్నూ గలవు. స్వరములకు భేదము గలదు.

52. వికృతిని పొందని శుద్ధ స్వరములు గల రాగ మెద్ది ?
వికృతిభేదములేని శుద్ధస్వరరాగము మాయామాళవ గౌళ.

53. తాళశబ్దమునకు వ్యుత్పత్తి ఎట్లు ? అది ఎన్ని విధములు ?
తలప్రతిష్ఠాయాం అను ధాతువువలనను, కరతల ద్వయి సంయోగమువలనను, కాలము, క్రియ, మానము అను నీ మూటి చేతవలనను, ఇన్నివిధముల చేత తాళశబ్దమునకు వ్యుత్పత్తి గలుగుచున్నది.

54. తాళమునకు ప్రాణములెన్ని ? అవి ఎవ్వి ?
తాళమునకు ప్రాణములు పది. అవి కాలము, మార్గము, క్రియ, అంగము, గ్రహము, జాతి, కళ, లయ, యతి, ప్రస్తారము అనునవి.

55. ఘాత అనగా నేమి ?
ఘాత అనగా చేతిలో కొట్టెడి దెబ్బకు పేరు.

56. సంయోగ వియోగమునకు గల భేదమేమి ?
రెండు హస్తములచేత ఘాతచేయుట సంయోగ మనబడును. ఆ రెండు హస్తములు విడదీయుట వియోగ మనబడును.

57. తాళము ఎన్ని విధములు ?
మార్గము, దేశి, అని రెండువిధములు.

58. మార్గతాళములెవ్వి ? దేశీయతాళము లెవ్వి ?
ఈశ్వర ప్రణీతమైనటువంటి చంచత్పుట, చాచత్పుట, షట్పితాపుత్రిక, సంపద్వైపిక, ఉద్ఘట్టములను పంచతాళములు మార్గతాళములు, తదితరములు దేశీయతాళము లనబడును.

59. తాళమునకు గల జాతు లెవ్వి ?
చతురశ్ర, తిశ్ర, మిశ్ర, ఖండ, సంకీర్ణములను నవి తాళజాతులు.

60. సంకీర్ణజాతి ఎన్ని అక్షరములు గలది ?
9 అక్షరములు గలది సంకీర్ణజాతి యనబడును.

61. మిశ్రజాతి ఎట్లేర్పడినది ?
చతురశ్రము, కలసి మిశ్రజాతి అయినది.

62. తాళాంగము లెన్ని ? అవి యెవ్వి?
తాళాంగము లాఱు. అవి అనుద్రుతము, ద్రుతము, లఘువు, గురువు, ప్లుతము, కాకపాదము అనునవి.

63. జాతిభేదమగునట్టి అంగ మెద్ది?
లఘువు మాత్రమే జాతిభేదమగునట్టి అంగము.

64. అంగమనగా నేమి?
అంగమనగా తాళసంఖ్యను గుర్తుఱుంగుటకు చిహ్నమయిన సంజ్ఞ అంగమన బడును.

65. ధ్రువతాళము ఎన్ని అంగములు గలది?
ధ్రువతాళము నాలుగు అంగములు గలది.

66. అనుద్రుతమునకు ఎన్ని పేళ్లు గలవు?
అర్ధచంద్రము, అవ్యక్తము, అనుతాళి అను, వ్యంజనము, విరామము అనునవి అను ద్రుతమునకు పేళ్ళు.

67. ఏ యే అంగములచేత జంపెతాళ మనబడును?
లఘువు, అనుద్రుతము, ద్రుతము అను నీ మూడు అంగములచేతజంపెతాళ మనబడును.

68. త్రిశ్రజాతి ధ్రువతాళము ఎన్ని అక్షరములుగలది?
త్రిశ్రజాతి ధ్రువతాళము 11 అక్షరములు గలది.

69. మాత్ర అనగా నేమి ? లఘువుకే మాత్ర అని పేరు.

70. తాళమార్గము లెన్ని విధములు ?
దక్షిణము, వార్తికము, చిత్రము, చిత్రతరము, చిత్రతరము, అతిచిత్రి తరము అని తాళమార్గములు ఆఱు విధములు.

71. మార్గము లనగా నేమి ?
తాళాక్షరముయొక్క అక్షరము మొదలు మఱియొక అక్షరమువరకు నడి చెడి కాలదీర్ఘములకు మార్గము లనంబడును.

72 దక్షిణమార్గము ఎన్ని మాత్రలచే నడుచును.
తాళాక్షరముయొక్క ఒక్కొక్క యక్షరమునకు ఎనిమిదేసి మాత్రలు చొప్పున నడచునది దక్షిణమార్గ మనబడును.

73. తాళక్రియలు ఎన్నివిధములు? మార్గక్రియలని, దేశ్యక్రియలని రెండువిధములు

74. క్రియలనగా నేమి? చేతితో నడచెడి అంగ సంజ్ఞలకు క్రియ లనంబడును ?

75. తాళపాదము ఏయే క్రియలచేత వాడవలెను ?
సర్పిణి, క్రీడ్య, పతాక, పతిత అను నీ నాలుగు నిశ్శబ్ద క్రియలచేత వాడ వలయును.

76. అతీత అనాగత గ్రహమునకు గల భేద మేమి ?

గీతము నడచిన పిమ్మట తాళము నడచునది అతీత మనఁబడును. తాళము నడచిన పిమ్మట గీతము నడచునది అనాగత మనంబడును.

77. లయ అనగా నేమి? తాళము నడుమ నడచెడికాలము లయ యనఁబడును.

78. లయ ఎన్ని విధములు? అందు ద్రుతలయ ఎట్లనుచున్నది?

ద్రుతలయ, మధ్యలయ, విళంబితలయ అని మూడు విధములు. ద్రుతలయ అనగా ఎంతత్వరగా పాడదగునో అట్లు తాళము వేసికొని పాడుట.

79. మధ్యలయ ఎట్లుండునది ?

ద్రుతలయను రెట్టింపు విళంబముగా తాళము వేసికొని పాడునది మధ్యలయ యనఁబడును.

80. విళంబితలయకు గల భేదమేమి ?

మధ్యలయకంటె రెట్టింపు విళంబముగా తాళము వేసికొని పాడునది విళంబిత లయ యనఁబడును.

81. యతి యనగా నేమి ?

తాళాంగములందు రీతినిబట్టి ఏర్పడుదానికి యతి అనఁబడును.

82. సమయతి యెట్లుండునది ?

అనుద్రుత, ద్రుత, గురుప్లుతములలో ఎవ్వియైననపరే; సమానజాతీయములగు అంగములు గలది సమయతి యనంబడును.

83. ప్రస్తారమనగా నేమి ?

ఒక సంఖ్యగల స్వరమునుగాని, తాళాంగమునుగాని పైన వ్రాసి ఆసంఖ్యకు సమానమగు వికర స్వరములచే రూపభేదము చేయునది ప్రస్తార మనఁబడును.

84. కాలము లెన్ని? అఱవకాలము ఎన్ని అక్షరములచే నడచును?

కాలములు ఆఱు. ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ వగైరా. అఱవకాలమున 32 అక్షరములచే నడచును.

85. ఆవృత్తమనగా నేమి ? తాళముయొక్క సంపూర్తికి ఆవృత్తమని పేరు.

86. తాళోదాత్త మనగా నేమి ?

తాళఘాత యేస్వరముమీద బడుచున్నదో అట్టిస్వరమునకు తాళోదాత్తమని పేరు.

87. స్వరోదాత్త మనగా నేమి ?

తాళఘాతబడిన స్వరములు తప్ప మరి యే స్వరమైనను అధికము యుచ్చరించుదానికి స్వరోదాత్త మని పేరు.

88. దేశాదితాళము అనగా నేమి ?

ఇది ఒక విసర్జితము, మూడు దెబ్బలు గలది. ఈతాళము నడక పెత్మదిగా నుండును. విసర్జితములో, చుప్పుతికె అక్షరకాలము విశ్రాంతి అయినపిమ్మట పాట ప్రారంభింపబడును.

89. మధ్యాది తాళము అనగా నేమి ?

దేశాదితాళమువలె ఒక విసర్జితము, మూడు దెబ్బలుండునుగాని తాళము నడక అంత నెమ్మదిగా నుండదు. ఇందు విసర్జితములో, అర అక్షరకాలము విశ్రాంతియైన తరువాత పాట ప్రారంభింపబడును.

90. చాపుతాళ మనగా నేమి? అవి ఎన్ని విధములు, అవి ఏవి ?

ఉత్తమ యొక్క కాలపరిమాణమును దెలియజేయు శ్రోత విధమగు కొలత. అవి మూడు విధములుగా నుండును. (1) మిశ్రచాపు (లేక చాపు) మొదటి దెబ్బకు మూడు అక్షరముల కాలమును, రెండవ దెబ్బకు నాల్గు అక్షరముల కాలమును గలిగినది. (2) ఖండచాపు మొదటి దెబ్బకు రెండక్షరముల కాలమును, రెండవదెబ్బకు మూడక్షరముల కాలమును గలిగినది. (3) త్రిశ్రచాపు మొదటిదెబ్బకు ఒక అక్షరకాలమును, రెండవ దెబ్బకు రెండు అక్షరముల కాలమును గలిగినది.

91. జాఱు అనగా నేమి ?

జాఱు అనగా క్రిందినుండి పైకిగాని, పైనుండి క్రిందికిగాని, ఒక స్వరము నుండి మఱికొన్ని స్వరములచేరకు ఈడ్చుట.

92. వఱియికు అనగా, నేమి ?

వఱియికు అనగా, ఒక స్వరము మొదలు దానిపైస్వరమువఱకు పోగించుట.

93. అన్యస్వరమనగా నేమి ?

మేళకర్తరాగమునకు యేర్పడిన స్వరమును విడిచి యితర రాగస్వరము ఆ రాగములో యుపయోగించుట. (ఉదాహరణము) కాంభోజిరాగము:— స ని ప ధ స అను ప్రయోగములో దానికిగల కైశికి నిషాదమును, కాకలీ నిషాదముగా వుపయోగించుట.

94. పూర్వాంగమనగా నేమి ? స రి గ మ

95. ఉత్తరాంగ మనగా నేమి ? ప ధ ని

96. పూర్వమేళము అనగా నేమి ?

శుద్ధమధ్యమ క్రమస్థానముచే పూర్వమేళము అనబడును.

97. ఉత్తరమేళములనగా నేమి ?

ప్రతి మధ్యను ప్రస్తారములచే ఉత్తరమేళము లనబడును.

98. ఘనరాగమనగా నేమి ?

ఇది ఘనమైన బాధితానముగా గానక్రియలను చేయదగినది. శౌర్య వీరోత్సాహములు గల భరుషుని బోలినదై యున్నది.

99. రక్తిరాగమనగా నేమి ?

ఇది విసువారి చిత్తమును రంజింపజేయునది. దీనిని నయరాగము మార్గరాగము అని యందురు. ఇది సొంపు, ఒంపులుగల మాటలచే చిత్తమును రంజించి మోహింపజేయు స్త్రీలను బోలినదై యున్నది.

100. దేశీయరాగ మనగా నేమి ?

ఇది ఉత్తరదేశమునుండి వచ్చినదగుటచే ఔత్తరరాగమని చెప్పుదురు. మరియు రంజనము జేయు స్వభావము గలది. ఇంపులగల మాటలచే మనస్సును కదిలించి మోహింపజేయగల భోగ స్త్రీలను బోలినదై యున్నది.

101. భాషాంగరాగ మనగా నేమి ?

ఇది ఉపాంగరాగముగా నుండియు అన్యరాగాంగ రాగ శుద్ధవికృతి స్వరము అలో శేషైన ఒకటి గాక రెండు స్వరములను గొనియుండును. ఈ రాగము రాగాంగరాగమునకు స్వీకరించిన యితర స్త్రీ పుత్రుని బోలినదై యున్నది.
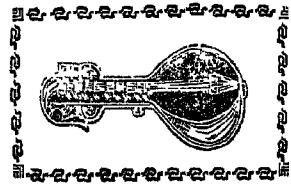
సంగీత ప్రశ్నోత్తరములు సమాప్తము